భాగవతకథా గ్రంథమాల 39వ పుష్పము

భాగవతకథ

[శ్రీకృష్ణుని బాల లీలలు]

శ్లో॥ వ్యాసశాస్త్రోపవనతః సుమనాంసి విచిన్వతా,
కృతా వై ప్రభుదత్తేన మాలా భాగవతీ కథా॥

ప్రకాశకులు :
భాగవతకథా గ్రంథమాల,
బుద్ధాం. P. O. (గుంటూరు జిల్లా)
బ్రాంచీలు: బందరు. తణుకు. అక్కివరం.

[వెల : 12-00

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్సు :

నటరాజ పబ్లికేషన్సు
ఏలూరు రోడ్డు * విజయవాడ

ప్రథమ ముద్రణ 1969

శ్రీ అజంతా ఆర్టు ప్రింటర్సు
కొల్లూరు. గుంటూరు జిల్లా.

విషయసూచిక

39 భాగం

శ్రీకృష్ణుని బాలలీలలు

గోకులమునకుఁ బూతన యేతెంచుట

(రా౩౩)

శ్లో॥ కంసేన ప్రహితా ఘోరా పూతనా బాలఘాతినీ।
శిశూంశ్చచార నిఘ్నంతీ పురగ్రామ వ్రజాదిషు॥
సా ఖేచర్యేకదోపేత్య పూతనా నందగోకులమ్।
యోషిత్వా మాయయాత్మానం ప్రావిశ త్కామచారిణీ।

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౬అ. ౨, ౩, శ్లో॥

సీ॥ కంసుపంపున బాలఘాతిని పూతన
పల్లెల మందలఁ బట్టణముల
నిల నెల్లచో బాలహింసఁ గావించుచు,
జనుచు నెవ్వనిపేరు శ్రవణవీథిఁ
బడినయంతన సర్వభయని వారణనగు,
నట్టి దైత్యాంతకుం డవతరించి
యున్న నందుని పల్లెనొకనాఁడు ఖేచరి,
యైవచ్చి యందు మాయాప్రయుక్తిఁ

తే. గామరూపిణియై చొచ్చి కానకుండ
నరిగి యిల్లిల్లుఁ దప్పక యరసికొనుచు
నందగృహమున బాలుని నాదమొకటి
విని ప్రమోదించి సుందరీవేష యగుచు॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము

ఒక్కొక్కప్పుడు సంకోచవశమునఁబరిణామముననొకటి చేయఁబోయిన నింకొకటి అగుచుండును. భ్రమవశమున నొకఁడొకటి యనుకొనిన నింకొకఁడింకొకటి యనుకొనును. ఒకదొంగ గురుసమ్ముఖమునఁ దా నసత్యమును బలుకనని ప్రతిజ్ఞ నొనర్చెను. రాజుకడకు మిక్కిలి ప్రయత్నముతో దొంగిలింపఁ బోయెను. మంచి వస్త్రభూషణములను ధరించి నిర్భయుఁడై పోయెను. కావలివాఁడు 'నీవెవఁడ' వని యడిగెను. ఆతఁడు నిర్భయుఁడై నేను చోరుఁడ ననెను. దైవవశమున నారోజులలో మహారాజుయొక్క బావమఱఁది వచ్చెను. కావలివాఁడిట్లనుకొనెను:— "చోరుఁడైనచో నిట్లు నిర్భయముగఁ బోఁజాలఁడు. చోరుఁడనని చోరుఁడు తన నోట నెట్లు చెప్పగలఁడు? నిశ్చయముగ నతఁడు రాణియొక్క తమ్ముఁడై యుండవచ్చును," ఈ సంకోచములోఁ బడి వాని నడ్డుపెట్టలేదు. ఆతఁడు నిర్భయుఁడై ప్రవేశించి మంచిగుఱ్ఱమును హరించుకొని అట్లే వచ్చివేసెను. ఇట్లే భ్రమవశమున ననేకములగు పొరపాట్లు జరుగుచుండును. పరిస్థితిని బట్టి అడుగుట సంభవింపదు. వెంటనే అవిశ్వాసమును జెందుటయును జరుగదు. ఇట్టి పరిస్థితులందు దుస్సాహసులగువారు తమ స్వార్థములను సిద్ధింపఁజేసికొనుట కనువేర్పడును.

సూతుఁడిట్లనెను:— "మునులారా! నందునకు వసుదేవుని మాటలను వినఁగానే అనుమానము కలిగెను. ప్రేమమునందడుగడుగునకును ననిష్టశంక యుండును. నాబిడ్డకనిష్టము జరుగునని వసుదేవుఁడు దేనినిఁబట్టి చెప్పియుండును? నేను వ్రజ మందరునుఁ గుశలముగ నుండఁగా వదలివచ్చితిని. మా యింట నాఱుదినములనుండి అవిచ్ఛిన్నముగ నుత్సవము జరుగు

చుండినది. ఇంతలోనే గోకులమందేమి యుత్పాతము సంభ
వింపఁగలదు? వసుదేవుఁడు సాధారణుఁడు కాఁడు ఆతని కేదైన
నాభాసమాత్రముగాఁ దెలిసియుండవలెను. నేనిచట మార్గమున
నున్నాను. ఏమి చేయఁగలను? ఈవిధముగ నాలోచించు
కొనుచు నందుఁడు మార్గమునఁ బోవుచుండెను. ఆతని కేమి
యునుఁ దోచక పోవఁగా నాతఁడు శ్రీహరిని శరణు వేఁడెను.
విశ్వపాలన మొనర్చువాఁడును, చరాచరప్రాణుల రక్షించు
వాఁడునగు వాఁడెవఁడో ఆతఁడే నాపిల్లవాని నుత్పాతముల
నుండి రక్షింపఁగలఁడు. ఈవిధముగ నాతఁడు మనస్సును
సమాధానపరచుకొనుచు శీఘ్రముగా గోకులమునకుఁ బోవు
చుండెను.

ఇచ్చటఁ గంసుని మంత్రిణియుఁ గంసునిచే నక్కాయని
పిలిపించుకొనునదియునగు బూతన వ్రజమందుగల పదిరోజుల
లోపు బాలురను బది దినములలోపలఁ జంపఁగలనని ప్రతిజ్ఞను
చేసెను. కంసుఁడిట్లడిగెను:– "అక్కా నీకొఱకెట్టి రథమును
సిద్ధమొనర్పవలయును. వ్రజ మెనుబదినాలుగు క్రోసులున్నది.
పాదచారివై నీవెచ్చటికని పోఁగలవు?"

పూతన యిట్లనెను:– "అక్కఱలేదయ్యా! నాకు జల
యానము గాని, స్థలయానము గాని, వాయుయానము గాని
అక్కఱలేదు. నీవు పూర్వజన్మమునఁ గాలనేమియను నసు
రుఁడవెట్లో అట్లే నేనును పూర్వజన్మమందు రాక్షసిని. నేని
చ్చట వ్రజమందు మానవయోనియందు జన్మించినను నాకు
రాక్షసవిద్యలన్నియును దెలియును. నేను కామచారిణిని. నా
యిష్టమువచ్చినట్లు రూపమును మార్చుకొనఁగలను. ఆకా

మున నెగురగలను. అన్నిటికంటె గొప్ప రూపమును గాని, అన్నిటికంటె చిన్న రూపమునుగాని, అందరకంటె సుందర రూపమును గాని, అన్నిటికంటెఁ గురూపమును గాని నేను ధరింపఁగలను. నేను భోజనమైనతరువాతఁ గుచములకుఁ గాల కూట విషమును బూసికొనియింటింటికిపోయెదను. పసిపిల్లలకు విషమిశ్రితమగు దుగ్ధమునొసంగి చంపివేయుదును. నీకు శత్రు వుండిన వ్రజములోనే యుండవలయును. పిల్లలందరితోబాటుగా నాతఁడు కూడ చావఁగలడు. ”

కంసుఁడిట్లనెను:_ “అయితే నీకార్యక్రమ మేమి? ”

పూతన యిట్లనెను:_ “ నాకార్యక్రమ మత్యంతగుప్త ముగ నుండును. నేనేదివమున నేదిశలోఁ బ్రయాణ మొనర్తునో ఇది నేనెవరికినిఁ జెప్పను ”

కంసుఁడిట్లనెను:_ “ ఈ యుపాయము బాగున్నది. మనశత్రువు నశింపగలడు. ప్రజావిద్రోహమును కలుగదు. నీవు సద్యోజాత శిశువులను జంపుట కారంభించుము.”

ఇది విని పూతన వ్రజమంతటను తిరిగి పసిపిల్లలకు విష మిశ్రితపయఃపాన మొనరింపచేయుచు చంపుచుండెను. సమస్త గ్రామములందలి బాలకులు చంపబడగాఁనే ఆమె యిట్లను కొనెను:_ నందవ్రజమునందు గోపకుల గ్రామములు జాలగ గలవు. గోకులమందు లక్షలకొలది గోపకులు నివసించు చుందురు. పోయి వారిపిల్లలను జంపెదను.” అని గోకులము వైపున కెగిరెను.

అంతశౌనకుఁ డిట్లడిగెను:_ “ సూతా! భగవంతుని మూలమునఁ జాలమంది నిరపరాధులగు శిశువులు వ్యర్థముగఁ

జంపఁబడిరి. సద్యోజాత శిశువులేమి యపరాధము నొనర్చిరి ? వారివధ భగవంతుని కిష్టము కాకుండినచో నామెబుద్ధి నాతఁ డేల మార్చియుండఁగూడదు? మొదటి దినముననే ఆమె గోకులము వచ్చునట్లు ఆమె బుద్ధిని మార్చి యుండినచో మొదటి దినముననే తాను జేసినదానికి ఫలమనుభవించెడిది. ఏడుదినములు భగవంతుడు చిన్నచిన్న బాలకుల నేలఁజంపించినాఁడు?

ఇది విని సూతుఁడు నవ్వి యిట్లనెను;- "స్వామీ! ఈప్రశ్న జన్మము శ్రేష్ఠమని నత్యంతావశ్యకమనియును, మరణము నికృష్టమును ననాంఛనీయముననని భావించు వారలకే కలుగును; కాని యెవని దృష్టిలో జనన మరణములు రెండును నావశ్యకములు, నుపయోగ కరములో వారికీ ప్రశ్న మహాత్మ్యములోనిదికాదు. తోటమాలి తాననేక మొక్కలను నాటును. ఆమొక్కలతో బాటుగాఁ జాల ననావశ్యకములగు మొక్కలును నుత్పన్నములగును. ఇందులో నే మొక్క లవసరములో ఏమొక్క లనావశ్యకములో ఉద్యాన వనమును రక్షించు తోటమాలికిఁ దెలియును. ఏవి రక్షణీయములో, ఏవి యుపేక్షణీయములో తెలియును. అతని కేమొక్కయందును ద్వేషము లేదు. కాని తోటను సుందరముగఁ నుంచుట ఆతని కార్యము. ఏమొక్కచేఁదోటసౌందర్యమునకు భంగము కలుగునో, పుష్పించి ఫలించు మొక్కల కేగడ్డిగాదములను, గలుపును, బెరుగకుండ చేయునో వానిని, గంటకవృక్షములను నాతఁడు కొట్టివేయును. కొన్నిటినిఁ బుట్టగానే పెరికివేయును, కొన్నిటిని బెరుగనిచ్చి అవిపెద్దవైన తరువాతఁగోసి వేయును. కొన్నిటి కొమ్మలను నరుకును. కొన్నిటిని నొకటా

కటికలిపి అంటును గట్టును. ఈ విధముగనే విష్ణు భగవానుని కార్యము ప్రాణులను రక్షించుటయే. జగత్ప్రవాహమును స్థిరముగనుంచుట. దీని కే యసురుడైనను రాక్షసుఁడైనను, పశు పక్ష్యాదులైనను, మానవుడైనను బాధను గలిగించినచో వారిని వినాశ మొనర్చును. కొందఱను బెంచి చంపును. కొందఱను బుట్టఁగానే చంపును. ఆ దినములలోఁ గంసపక్షమును ప్రబలమొనర్చుటకై అసంఖ్యాకులగు నసురులు వ్రజమందుద్భవించి నట్లు తోచుచున్నది. భగవంతు డిట్లనుకొనెను:_ " ఇప్పుడీ సద్యోజాత శిశువులమీద నేనేమి చేయి చేసికొందును. పూతన ద్వారానే వీరిని ఇతి(శ్రీ) యొనర్చెదను. ఈమె నావద్దకు పారితోషికమునకై వచ్చినపుడీమెకు మోక్ష మార్గమును చూపెదను. ఈమెకు సాంసారిక బంధ విముక్తినిఁ గావించెదను. మోక్షమే ఉత్తమ పరమ పురుషార్థము. దీనినే నేనామె కొసంగెదను. " అందువలన భగవంతుని ప్రేరణము చేతనే యీామె అసురరూపమునఁ బుట్టిన బాలకులను జంపుచుండెను. ఈమెకు గోకులము జ్ఞాపకమునకు రానే రాలేదు. ఇప్పుడసుర శిశువులందరును జావఁగానే ఆమెభగంతుని కడకు వచ్చెను. పూతనయొక్క విషమిశ్రిత పయఃపానమొనర్చి కంస పక్షీయులగు నసురులే చచ్చిరి. కృష్ణపక్షీయులగు బాలకుల వైపున కామె కన్నులనెత్తియైనను జూడలేదు "

అంత శౌనకుఁడిట్లనెను:_ " సూతా! భగవంతుని ప్రతి లీలయందుఁను అనంతగూఢ రహస్యమిమిడియున్నది. ఈజగత్తు భగవంతునికి క్రీడాస్థలము. భగవంతుఁడు దీనియందేదైననుజేయ వచ్చును. శివుని చేష్టలలో నేదియు నశివముకాదు. ఆనంద

స్వరూపునిలీల యేదియు నిరానందమైనదికాదు, మానవుఁడహంకారమునకువశీభూతుఁడై యిదిజరుగలేదు, అదిజరుగలేదనుచుండును. దీనివిషయములో భగవానుఁడు సరిగాఁజేయలేదనును. భగవంతుడెరింగినది మంచితప్ప యింకొకటి యెరుగడు. మిఠాయినమ్మువానివద్ద మిఠాయియేయుండును. విషమునమ్ము దుకాణము వేరుగానుండును. సరే, తర్వాత నేమైనది?"

సూతుడిట్లనెను:— "ఇఁకవినుఁడు స్వామీ! పూతన యెగిరి గోకులము ఊరిబయటకుఁ జేరుకొనెను. ఆమె అచ్చటఁ జాలమంది గోపకులు కావలి కాయుచుండుటను గాంచెను. ఆమెతన యథార్థ స్వరూపముతో లోపలికిఁ బోఁజాలదు. ఆమె తన యిచ్ఛానుసారమున రూపమును ధరింపఁగలదు. కావున నామె ఒక అత్యంత సుకుమార సుందరరూపమును ధరించెను. మడిమల వరకామె జడ వ్రేలాడుచుండెను. దానిలో మాలతీ, మాధవీ, మల్లికా, యూధికాది సుందర సుగంధిత పుష్పమాలలు తురుమఁ బడెను. ఆమె యులిపిరి పట్టుచీరలోఁగుండా ఆమె రూపయౌవనములు చింది వ్రజములోని గొందులలోఁ బడు చుండెను. ఒక చేయిపొడుగుగల ముసుఁగులోనుండి ఆమెముఖము లేత వెలిమబ్బుచేఁ గప్పఁబడిన చంద్రునివలె నుండెను. ఆమె నడుమతి సన్నము. అది లతవలె నూగుచున్నట్లుండెను. నితంబభాగము స్థూలముగ నుండెను. ఈకారణమున బోవునపుడు వ్రజవీథులలో నామెమడిమలు చప్పుడగు చుండెను. కచముచే బిగింపఁబడిన నామె పీన పయోధరములు చంచల మీనములవలెఁ గదలుచుండెను. ఆమె ధరించిన లంగా, రవిక, ముసుఁగు మొద

లగు వస్త్రములన్నియును సుందరములును, మెఱయునవిగను, బహుమూల్యములుగ నుండెను. ఆమె కమలముఖము మీద నున్న ముంగరములు దిరిగిన వెండ్రుకలు సువర్ణపంకజము మీద నల్లని తుమ్మెదల సమూహము కూర్చుండ వాయువునకు ఊగుచున్నట్లుండెను. కర్ణములకలంకరించుకొనిన కమనీయకనక కుండలములూగుచు ముఖము మీఁద వ్రాలుచుండిన యీఁగలను దోలు రెండువిచిత్ర వ్యజనములా యనునట్లుండెను. అవి ఆమె కపోలములను ప్రకాశింపఁజేయుచు వాని శోభ నినుమడించుచుండెను. కావలికాయుచున్న గోపకులుచాలజాగ్రత్తకల వారు. నందుడు వెడలు నపుడ నేక విధముల జెప్పిపోయెను. అందువలన వారపరిచిత వ్యక్తిని సాధ్యమగునంత వరకు గృహములోపలికి వెడలనిచ్చుటలేదు. కాని అంతఃపురమున స్త్రీల నెవరడ్డగింప గలరు? ఎవరూ అడ్డగింపలేదు. ఏదైన సాధారణ స్త్రీయైనచో నీవెవరు ? ఎచ్చటికి వెడలుచున్నావు ? ఎచ్చట నుండి వచ్చుచున్నావు ? ఏమిపని కల దని అడిగి తెలిసికొనువారే కాని ఈమె అలంకరించుకొనెను. ఈమె ప్రభావముచేతనే వారందరును ప్రభావితులైరి. ఎవ్వరును నామె నడుగుటకు సాహసింపజాలకపోయిరి. ముసుగు చాటుననుండి కాటుకకన్నులతో నొక్కసారి క్రీగంటి చూపులు సారించునప్పటికి గోపకులు తన్మయులైరి. మనోహరమగు దనమందహాసము చేతను కుటిల కంటక కటాక్షముచేతను, చిత్తమును హరించు సౌందర్యముచేఁ జతురుల చిత్తములను గూడ హరించుచు, అందరను దనరూపజాలమున బడవేయుచు యౌవన మదమున మదించుచు గులుకుచు నటు నిటు దనచంచల నేత్రములతోఁ

జూచుచు గజ్జలమ్రోతతో వ్రజపథమును ముఖరితమొనర్చుచు బూతన నందుని పురములోనికిఁ బోయెను.

ఇట్టి పరమ సుందరియును, రూపవతియును, నాగరిక యువతియునగు నామెను గాంచి గోష్ఠముననున్న గోపికలు సంభ్రమమునఁబడిరి. వారు వెంటనేలేచి నిలుచుండిరి. అచ్చట రోహిణియునుండెను. ఆమె శ్రీకృష్ణుని తాతము త్తవ్వలయింటి యే మేన త్తయో యనుకొనిరి. రోహిణి సఖియే మోనని యశోద భావించెను. ఆమెమధురనుండి వచ్చియుండుననుకొనిరి. అందు వలన నత్యధికముగ నిద్దరును నామెనాదరించిరి. కూర్చుండుటకు పీటనువైచిరి.

పిల్లవాడు కొంచెము దూరమున నుయ్యాలలోఁ గునుకు చుండెను. అతఁడువక్రదృష్టితో నానవలలనామణియగునాసుందర యువతినిగాంచెను."

శౌనకుఁడిట్లడిగెను:- సూతా ! భగవానుఁడు వక్రదృష్టితో నేలఁజూచినాడు?

సవ్వి సూతుడిట్లనెను:- "స్వామీ! అతని మనస్సునఁ గల యథార్థభావము నెవ్వడెరుగగలడు ? అందరును వైవైన దమతమ బుద్ధికి వచ్చినట్లూహించుకొనుచుందురు. కొందరిట్లం దురు;- ఏలననగా నీమె వక్రబుద్ధితో వచ్చినది, భగవానుని ప్రతిజ్ఞ 'యే యథా మాం ప్రపద్యంతే తాం స్తథైవ భజామ్యహమ్" ఎవ్వరు నన్నెట్టిభావముతో భజించెదరో నేనువారి నట్టిభావముతో భజించెదను అని ప్రతిజ్ఞ నొనర్చియున్నాడు. అందువలన వక్రదృష్టితోఁ జూచినాఁడు. కొందరిట్లందురు భగవానుఁడిట్లనుకొనెను :- ఈమె తల్లియై వచ్చినది, పని

మాత్రము తల్లి పనికి విపరీతముగ నున్నది. '' అందువలన వక్ర దృష్టితో జూచినాడు. కొందరిట్లందురు;— ''భగవానుడు ఋజు దృష్టితో జూచియుండిన నామెయును ఋజుత్వమును వహించె డిది. అందువలన నామె వక్రత్వమునుగాంచి వక్రముగానే యుండనిమ్మనుకొనెను? '' కాని మా అభిప్రాయమిది. ' ఈ వంకర కళ్ళవారందరకునునన్నియును వక్రములుగనే యుండును. పై ఖరియెల్లప్పుడును వంకరగనేయుండును. ఒక్కొక్కచోట సరిగానుండియుండును; ఒక్కొక్కచోట వక్రత్వమును గలిగి యుండును. అందువలన నాతడొక్కసారి చూచిన వెంటనే కన్నులను మూసికొని కూర్కసాగెను'.

అంతశౌనకుడిట్లడిగెను:— ''సూతా! భగవానుడు పాలీ యల వచ్చిన ఆమెను గాంచి కన్నులనేలమూసికొనినాడు? ''

అంత సూతుడిట్లడిగెను:— '' స్వామీ! ఈ నల్లనాని చెయిము విషయములో నెవడును నిదమిద్ధమని సాధికార ముగఁ జెప్పఁజాలఁడు. వారివారి మనస్సులలో నూహించు కొనుచుందురు. కొందఱిట్లందురు:— '' ఈమె యింతటి యలం కారమును జేసికొని నాకు పాలీయ వచ్చినదే. నేనీమెకుఁ బ్రాణములను దీయఁబోవు చున్నానే ' యని నందనందనునకు సిగ్గుకలిగినది '' కొందఱు ' నన్నభయదాత యందురు. నా వలన నీమెకు భయము కలుగునను సంకోచముచేఁ జూడలేఁ దందురు. కొందఱిట్లందురు:— '' నాకీమెపాలీయవచ్చినది, దీనికి బదులుగ నీమెకేమి యొసంగుదు'నని భగవానుఁడు కన్నులను మూసుకొని ఆలోచించు చున్నాఁడు. చాలమంది యిట్లందురు ''ఈరాక్షసిపైన నేను గన్నుతెరచేసితినా, అప్పుడామె నన్నుఁ

గన్నులారఁగాంచెనా; ఆమె తనలోఁ దానుండదు. శరీరమును మఱచి పోగలదు. ఆసమయమున నీమె మాయావిరూపము నశించును, గోపికలును, తల్లులిద్దరును భయపడిపోయెదరు. వ్రజమందు గోలాహలము చెలరేగును. ధనుర్బాణములను ధరించి గోపకులు వచ్చెదరు. అంతయు రసభంగము కాఁగలదు. నేనీమెకీయఁదలఁచిన గతి గోపకుల వలన మరణించిన నీ మెకు గలుగదు”

కొందఱిట్లందురు:— “ఈమె చెడ్డభావము కలది. లోపల దుర్వాసనలు నిండియున్నవి. పైకిమాత్రము సుందరిగనైనది. విషపూరితకనక కలశమువలె నున్ననీమెను జూచుటేమిట’ని యేవగింపుతో భగవానుఁడు కన్నులను మూసినాఁడు” మఱి కొందఱిట్లందురు:— “భగవానుఁడీమెవిషసమ్మిళితములగుపాలను దాగినచో మనమందఱమును స్వాహా అయిపోవుదుమే యని యాతనిబొజ్జలోనున్న నసంఖ్యాకములగు బ్రహ్మాండము లన్నియును భయపడుచున్నవేమోనని ఆతఁడులోనికి జూచు కొనెను. తనదృష్టినంతర్ముఖము కావించి అందఱకును, నే చింత యును లేదు విషప్రభావమును నేను గలుగనీయనులే యని ధైర్యము చెప్పుచున్నాడాయనునట్లుండెను.

కొందఱిట్లందురు:— “ భగవంతునకు విషమును దాగు నలవాటు లేదు. సదాపాలనే త్రాగెడువాఁడు. ఇప్పుడీమె విష మును దాగింపవచ్చినది. విషమును త్రాగుట శంకరునకుఁ దెలియునని, కన్నులను మూసికొని శంకరుని ధ్యానించు చున్నాఁడు.” కొందరిట్లందురు:— “ కన్నులను మూసుకొని భగవానుఁడు పూతనయొక్క యుత్సుకతనినుమడించుచుండెను.

పసివాడు చేతులను జాచి చంకలోనికి వచ్చినచో నానందము లేదు. కొన్నాళ్లాడి, పాడి. ఉపేక్షను బ్రదర్శించినచో వానినిఁ దీసికొనుటకు ఉత్కంఠత కలుగును. అందువలన నుత్కంఠతా వృద్ధికొఱకు గూర్కుచుండెను."

కొందరిట్లనిరి:- 'భగవానుఁడిట్లనుకొనెను- ఈమె వేషము వేసుకొని వచ్చిన అమ్మ. ఇది నా పూత (పుత్రుడు) నా=కాదు. నాపుత్రుఁడు కాఁడను చున్నది. నేను నీపుత్రుడను నీపుత్రుఁడ నను చున్నది, తల్లిదండ్రులను పుంనామ నరకమునుండి తరింపఁజేయువాఁడే పుత్రుడు. పెద్దవాఁడనై నేనీమెను దరింపఁజేసెదను. ఈలోగా మాఅమ్మ నాకు భూతావేశము వచ్చినదనుకొని భయపడఁగలదు. ఈమెకు నాకు పాలీయవలయునను కోరికగూడ కలదు. ఈకోరిక యీమెకిట్లేనిలిచి పోయినచో దానినిఁదీర్చుకొనుటకై మరల నీమె జన్మింపవలసి యుండును. కావున నీమె పాలను ద్రాగుచునే మొదలకుండ ఈమె ప్రాణములనుగూడ త్రావెదను. అప్పుడు నన్నెవరును శంకింపరు. ఈమెకు సద్గతియును గలుగఁగలదు. ఇట్లాలోచించు చుండఁగనే శ్యామసుందరునకు శేషశయ్యాజ్ఞాపకము నకు వచ్చినది. అప్పుడు యోగనిద్రలోఁ గూర్కుచుండెను."

కొందరిట్లనిరి;- 'భగవానుఁడిట్లనుకొని యుండును- నేను కన్నులను దెఱచినచో నీమె తన భావమును గప్పిపుచ్చుటకై నా వైపునకుఁజూడక అటునిటుఁ జూడఁగలదు. ఈసంగతిని సంకర్షణుఁడగు బలరాముడు కనిపెట్టెనా, అతఁడు కోపమున చీల్చునెడల జంగమవిషముచే స్థావరవిషము దిగిపోగలదు. ఈమె విషహీనకాఁగలదు. ఈ సుందరిని గాంచగనే గోపకులు

నేనీమెను బెండ్లాడెదను, నేనీమెను బెండ్లాడెదనని జగడమాడు కొనఁగలరు. అప్పుడు గోపవంశమందీ వర్ణసంకరతను గలిగింపఁ గలదు. కావున నీమెను ఇతి శ్రీకావింప వలయును.'

సన్వి శౌనకుడిట్లనెను;–“సూతా! ఇట్లు చెప్పుచుబోవు చున్నావు. దీనికేమైన నంతమున్నదా? లేదా? ఎవరోయేదో చెప్పిరను చున్నావు. నీవేమందువు? నీఅభిప్రాయమేమి? భగ వానుఁడు పూతనను గాంచి యేలఁ గన్నులను మూసు కొన్నాడు?”

సూతుడిట్లనెనుః– “స్వామీ! నాబుద్ధి కేమియును విశేష కారణము కనఁబడుట లేదు. బాల సులభ భంగిమము. చిన్న పిల్లలు కొంచెము చూచి మరల వెంటనే కన్నులను మూసి కొందురు. అట్లే యశోదానందనుఁడును శిశు సులభ లలిత లీలల ననుసరించినాఁడు.”

శౌనకుఁడిట్లనెనుః– సూతా! ఈ భావనే బాగున్నది. సరియే, ఆబాలఘాతియొక్క– భావము నెవరును దెలిసికొన లేక పోవుటేమి?

సూతుడిట్లనెను –; స్వామీ! అచ్చటఁ దెలిసికొనుట కవకాశ మెక్కడిది? అందఱును బిల్లవాని జన్మోల్లాసమందు దమ్మూఁదాము మఱచిరి. ప్రతిదినము వేలకొలఁదిగ స్త్రీ పురు షులు కానుక లొసంగుటకును, పిల్లవానినిఁ జూచుటకును వచ్చుచుందురు. గ్రామములోని గోపికలిట్టి సుందరస్త్రీని జూడనేలేదు, ఈమెచేతిలోఁ గ్రీడాకమలమును బట్టుకొని సాక్షాత్ లక్ష్మివలెఁ గనఁబడుచుండెను. పోగొట్టుకొనిన దన

పతిని నింటింట వెదుకుచున్నట్లుండెను. అట్టియెడ నామె నెవ
రేల సందేహించెదరు?

ఆమె మందహాసమొనర్చుచు యశోద తోడను ఇతర
గోపికల తోడను నిట్లని పలుకుట కారంభించెను;- "మీరు
నన్నెఱుఁగుదురు. మాయిల్లు మధురలో నాయెను. నేనొక
వేదపాఠియగు విప్రుని పెద్దభార్యను, వృద్ధావస్థలో నందుని
రాణికి పుత్రుఁడు కలిగినాఁడనియు, అందఱకును గావలసిన వస్తువు
లను బంచుచున్నదనియు వినియుంటిని. నారాయణుని దయ
వలన నాకేకొదువయును లేదు. నేనేమియును యాచింప రా
లేదు. బాలకు నాశీర్వదింప వలయును. అందువలన నేను బరు
విడి వచ్చినాను.

యశోద యిట్లనెను:- "పండితురాలా! మీరు చాల
కృపఁజూపితిరి. మీయాశీర్వాదము చేతనే వీఁడు బ్రతికి బట్టకట్ట
వలయును."

చేతులతో సైగఁజేయుచుఁ గనుల గ్రీగంటఁజూచుచుఁ
బూతన యిట్లనెను. "నీకొడుకు యుగయుగములు జీవించుఁ
గాక! ఈతనికిఁ జాలపెండ్లిండ్లగుగాక! లక్షలకొలఁది కొడు
కులు గలుగుదురుగాక! కాని ఒక్కమాట నేను జెప్పలేను.
నాఱొమ్మున నెన్నిపాలు గలవో నీవుచూచుచున్నావుగదా!
పిల్లవాడు నాపాలను త్రాగి అజరామరుఁ డగుగాక!

సూతుడిట్లనెను;- "మునులారా! ఒకానొక అపరిచిత
స్త్రీ తమబుజ్జిబాబు పాలిచ్చుట యశోదకుగాని రోహిణికి
గాని యిష్టములేదు. కాని ఆమె చక్కగ నలంకరించుకొని
గొప్పయింటి యందలి భద్రమహిళవలె గోచరించుచుండెను.

ఆమె తన రూప ప్రకాశముచే నంద భవనమును ప్రకాశిత మొనర్చుచుండెను. ఆమె తేజమునకు లొంగిపోయి, యిష్టము లేకున్నను యశోదా రోహిణులిద్దరును బాలీయవలదని తమ యసమ్మతిని ప్రకటింపజాలకుండిరి. వారుమౌనముగనుండుటను గాంచి, మాయావియగు నామహిళ శయ్యపైనిద్రించు చుండిన శ్యామసుందరునిరహస్యమయ దృష్టులతోఁ గాంచెను. ఈమె దుష్టజనుల కాలస్వరూపుఁడీతఁడని యెఱుఁగదు. అతఁడు శిశురూపమున నివురుగప్పిన నిప్పువలె నుండెను. చనుగొనలకు హాలాహల విషమును రాచుకొనిన దన పుష్టములైన చనులను రెవికనుండి బయటకుదీసి త్వరగా మంచములోనుండినఁ బిల్లవానినిఁ దీసికొనెను. కృష్ణుఁడు తనతల్లియే తన్నెత్తుకొన్నదనునట్లుగ నమాయకుడుగ నుండెను, ఏడ్వనులేదు. చంకకు వచ్చుటకు గాదనను లేదు. అతనినెవరెత్తుకొన్నను వారికడకుఁ బోవును. పూతనవడిలోఁ బిల్లవాడు పరుండెను. ఆమె పరుండబెట్టుకొనెను.

పూతనాపయఃపానము

(రాశి)

శ్లో॥ తస్మింస్తనం దుర్జరవీర్యముల్బణమ్
ఘోరాంకమాదాయ శిశోర్దదావథ।
గాఢం కరాభ్యాం భగవాన్ప్రపీడ్య తత్
ప్రాణైః సమం రోషసమన్వితోఽపిబత్॥

శ్రీభాగ — ౧౦స్కం — ౬అ, ౧౦ శ్లో॥

సీ॥ మేల్కాంచి తెఱఁగున మెల్లన కనువిచ్చి
కీరిగంటఁ జూచుచుఁ గిదికి నీల్గి
యావులించుచుఁ జేతులాదరంబునఁజూచి
యొదికిలి యాఁకొన్న యోజనూది
బిగిచన్నుఁగవ గేలఁ బీడించి కబళించి,
గ్రుక్క గ్రుక్కకు గుటుగుటుకు మనుచు
నొకరెండు గ్రుక్కల నువిద ప్రాణంబులు,
సైతము మేనిలో సత్త్వమెల్లఁ

తే॥ ద్రావె నదియును గుండెలు తల్లడిల్లఁ
జిమ్మఁ దిరుగుచు నిలువక శిరము వ్రాల
నితర బాలురకైకియ వాఁడ వీవు గావు
చన్ను విడువుము విడువుము చాలుననుచు॥

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

అర్థము

భక్తులను గలిసికొనుటకు భక్తవత్సలుడగు భగవానుడు సదాతృష్ణను జెందియుండును. భగవంతునకు వసుఫులక

లేదు. ఇచ్చట నవి విలువైనవా, సాధారణమైనవియా యను నర్థముతో పనిలేదు. ఆతని దృష్టిలో నన్నియును విలువగలిగి నవే. అన్నియును సాధారణమైనవే. ఆతని కేబదియారు పిండి వంటలను నివేదన మిడుడు, ఒక్క తులసీదళము నర్పింపుడు. రెండువస్తువులనుండి భావమును గ్రహించును. వాస్తవమున కాతఁడు భావబుభుక్షువు. ఆతనికిసాత్త్విక భావముతో నెవరర్పిం చెదరో సాత్త్వికుఁడై గ్రహించును. రాజస తామసులై యర్పిం చినచో రాజస తామసుఁడై గ్రహించును. ఎవరాతని నెట్లు భజించెదరో వారినాతడట్లుభజించును. రోషముతోఁడను;గపటం తోఁటను నాతని సమ్ముఖమునకు నుపహారములను దెచ్చి ఇచ్చి నచో నా యుపహారములను గపటవేషముతో, రోషముతో, గ్రహించును. కాని పరిణామమున నందరకు మంచియే కలు గును. భగవంతుని కడ కేభావముతో వచ్చినను నది మంగళ ప్రదమే యగును. వానికి దుర్గతికలుగక సుగతియే కలుగును.

సూతుఁడిట్లనెను:— " మునులారా! కన్నులను మూసు కొని పరుండిన పిలవానినిఁజూడఁగనే పూతనకు భ్రమకలిగెను. ఆతఁడును సద్యోజాత సాధారణ గోపబాలకుడే, యితరబాల కులకెట్లు తనవిషయుక్తమగు పాలనొసంగి చంపినదో అట్లే చంప వచ్చుననుకొనెను. ఇట్లనుకొని కృష్ణుని నిద్రించుచున్న సర్ప మును త్రాడనుకొని యెత్తుకొన్నట్లాతని చంక నెత్తుకొనెను. చుట్టుకొనిన తేలును మూల్యముగల మణి యనుకొని యెత్తు కొన్నట్లును, మోసగాండ్రచేఁ బడవేయబడిన మాయబంగారు కణికను సువర్ణమని మార్గమునుండి తీసుకొనుసట్లును, విష మిశ్రిత మోదకములను స్వాదిష్టమగు మిఠాయియని కైకొను

నట్లును, తేలుమణిచెట్టును మంచికూరమొక్కయని చేతితో బికినట్లును నెత్తుకొనెను. కృష్ణుని స్వభావము, ఆతని నెవరెట్లు పిలిచినను వారికడకుఁబోవును. ఎవరు ప్రేమించెదరో వారిని వేయిరెట్లుగ ప్రేమించెదరు. ఆతని నెవరు మోసగించెదరో వారినట్లే వేయిరెట్లుగ మోసగించును. పూతన పైకి చాల అందముగ నుండెను. ముఖమున మాధుర్యముట్టిపడుచుండెను. కాని హృదయము విషసంస్తికములగు బాణములవలె దీక్ష్ణము లుగ నుండెను. ఎవరైన దీక్ష్ణకరవాలమును సుందరమగు పట్టు గుడ్డతో జుట్టి వరలోఁబెట్టినఁబైనఁజూచిన బాలుడు దానినొక సుందరమగు నాటవస్తువుగ భావించును కాని దానిని తెరచి చూచినచో జేతులును గాళ్ళును దెగిపోవును. పైకి ఆమె శ్రీకృష్ణుని ముఖమును మాటిమాటికిని ముద్దిడుకొనును. వాక్కులతో బిడ్డా! బిడ్డా! యనుచుండునుకాని లోలోన ఆమె కోతను సాగించుచుండెను. లోపలనాతని దనశత్రువుగా భావించుచుండెను. విషమును ద్రావించుట కుపక్రమించుచుండెను.

కృష్ణుడు కునుకుచుండెను. అప్రస్ఫుటితములగు రెండు కమల కళికలవలె నాతని గుండ్రని, యెఱ్ఱని రసయుక్తము లగు నోష్ఠములు మూఁతబడి యుండెను, ఆదుష్ట మంచిచెడ్డలు లేక తన కఠోర స్తనములను నోటిలోనికిఁ బెట్టెను. దానికి కృష్ణునకు మిక్కిలి కోపము వచ్చెను.

శౌనకుఁడిట్లనెను :— " సూతా! భగవానునకు రోష మేల వచ్చినది? "

సూతుడిట్లనెను :— " స్వామీ! రోషమునకు గారణ మిదియే. ఇప్పుడే తల్లి పాలిచ్చి యుయ్యాలలో బరుండబెట్టినది

ఇంతలోనే యీకుటిలవచ్చినది. కృష్ణునకుఁబొట్టనిండియుండెను. నిండుకడుపున నెవనికైనఁ దిండిని వివశతతోఁ బెట్టినచో క్రోధము రాదాయేమి? ఇంకొకవిషయమేమనిన గృష్ణునకింకను పండ్లు రాలేదు. ఆతని పెదవులు బంధూకపుష్పకళికలవలె నత్యంత కోమలములై యాతని యధరమును నోష్ఠమునుండెను. దానిలో నామె బిల్వమువలె నత్యంతము కఠుకుగ నుండిన దన చను మొనలను జొనిపించెను. ఇది యెంతటి అసాధ్యపు స్త్రీయని ఆతనికి గోపమువచ్చెను. మూడవ కారణ మింకొకటి కూడ యుండవచ్చును. విషము నామె స్తనములకు బైననే రాచుకొన్నది. విషముయొక్క స్వభావము తమోగుణము. మును ముందుగా నోష్ఠములకు విషస్పర్శయైనది. అందువలన దమోగుణ రోషమువచ్చినది. పైనఁ బాలుండి లోపల విషముండి యుండిన ముందుగా నవ్వు నచ్చెడిదే. కాకున్న రోషమునకు గారణమిదియునై యుండవచ్చును. భగవానుఁడిట్లనుకొనెను. "ఇదెంతటి దుష్టరాక్షసి, ఆడుపాము, అత్యంతవ్యభిచారిణి యగు స్త్రీతప్ప యేతల్లియును తనబిడ్డను జంపబూనదు. ఈమె పాలొసంగుచు మాతృపదమును గళంకిత మొనర్చుచున్నది. నేనీమెకు దీని ఫలము నొసంగవలయును."

లేకున్న రోషకారణ మిదియైన నైయుండవచ్చును. పాలిచ్చునధికారము మాఅమ్మకైననుండవలయును. లేక దాదికైన నుండవలయును. మాఅమ్మ ఈమెను దాదిగాచేయ లేదు. ఈమె తనకుఁ దానే దాది యైనది. ఎట్టిదేవత కట్టి పూజనే చేయవలయును. ఈమె బలపూర్వకముగ నన్ను గౌఁగిలించు కొనినది. నేనును బలపూర్వకముగ గట్టిగవత్తి

యీమెకుఁ బారితోషిక మొసంగుదును. లేక నాయభిప్రాయ
మున నిట్లుతోచుచున్నది. దుగ్ధభరితములగు స్తనములను
గాంచఁగనే బాలకృష్ణుఁడు వత్సమువలెఁ గుమ్మించు, నిన్ని
పాలను నీలో బెట్టుకొందువా నన్ను త్రాగనీయవా యనికోప
గించు కొన్నాడాయనునట్లుండెను. బాలకుడు పాలు త్రాగు
నపుడు తల్లియొక్క స్తనములను గట్టిగా బట్టుకొనును.
అందువలన పెద్దపెద్ద స్తనములను దనకోమల పల్లవ సదృశ
ములగు కరములతో బట్టుకొని చుపుకుచుపుకు మనుచు
కృష్ణుడు మాయదానియొక్క పాల నుత్సాహముతో ద్రావ
సాగెను. పాలతో బాటుగా నామె ప్రాణములనుగూడ త్రావ
సాగెను"

శౌనకుడిట్లనెను;- "సూతా! పూతన భగవానునకు
విషమును బాలను అనగా రెంటిని ద్రావింప వచ్చినది. భగ
వానుడామె ప్రాణములనేల ద్రాగెను. ఇది అధర్మమును
లోభమును గాలేదా? భగవానుడీయని వస్తువుపై బలవంత
ముగ నధికారమునేల వహించినాడు?"

సూతుడిట్లనెను;- "స్వామీ! ఈభగవంతునిలో విశేష
తయే యిది. ఆతనికి గొంచె మొసంగబోయిన వాని సర్వస్వ
మును గ్రహించును. బలిచక్రవర్తి మూడడుగులు నేల నొసం
గుటకు సంకల్పించెను. వానిసర్వస్వము నపహరించెను.
ఈతడు కొంచెమున కాశపడడు. తనవానిగా జేసికొనినవాని
సర్వస్వమును గ్రహించును. కాగా దానమునకు తోడుగా
దక్షిణయుండవలెను. కూరల వానివద్ద కూరలను గొనినచో
గొసరడుగుచుందురు. పాలను విషమును నామె స్వేచ్ఛగా

నొసంగినది. ప్రాణములను భగవానుడు కొసరుగ దీసికొనినాడు.

శౌనకుడిట్లడిగెను;_ "సూతా! భగవానుడు పయఃపానముతో బాటుగా నామె ప్రాణములను గూడ పానము చేయుచుండ నామె యేమియును బలుక లేదా?"

సూతుడిట్లనెను;- "ఎందుకుస్వామీ! ఎందులకు పలుక లేదు. ఇది చెప్పుడు స్వామీ! ఎవరైన తన యిచ్ఛకు విరుద్ధముగ నెవని ప్రాణములనైన బానముచేసినచో కేకలువైచి యేడ్వరాయేమి? భగవానుడు సముద్రమును విషముకొరకు మందరాచలముచే మథించునపుడు సముద్ర మెగురుచుండెను. అది తన తరంగములద్వారా అహారహారమ్మని శబ్దమొనర్చుచు నజిత భగవానుని వలదనుచున్నను భగవానుడాతని కరుణాక్రందనమును లక్ష్యపెట్టనేలేదు. మథించి విషమునుదీసెను. నేడును నాతడుసముద్ర స్థానమున బూతన స్తనమును సుమేరు శిఖరమును, తనముఖమును కవ్వముతోడను నోష్ఠములను రజ్జువుతోడను మథించుచుండెను. ప్రాణములను బానమొనర్చుటచే బూతన శరీరముయొక్క మర్మస్థానము లన్నిటను బాధకలుగ సాగెను. అది బలిసిన బఱ్ఱెవలె దనస్తనములను విదిలించుకొనుచు జేతులతోడను గాళ్ళతోడను దన్నుకొనుచు నటుసిటుపరుగిడసాగెను. ఆమె "ఓరీ వదలరా! వదలరా?" యనుచుండెను. ఆసమయమున బాలకృష్ణుడు ఆమె స్తనములనట్లే పట్టుకొని గొప్పపనసచెట్టునకు బనసపండు వ్రేలాడునట్లు వ్రేలాడుచుండెను. ఆమెకు బాధభరింపరానిదెనపుడు బరువెక్కువైనపుడలసి నేలకూలిన గుఱ్ఱమువలె

నామె వివశయై క్రిందబడి 'వదలరా, వదలరా' యని అఱచుచు నేలకూలెను."

బాలకృష్ణున కిప్పుడేడు దినములే, ప్రత్యుత్తరమెట్లియ గలడు? చనుమొనను నోటియందక్లే గట్టిగా బట్టుకొని చూచుచుండెను. ఆచూచుట యిట్లు చెప్పుచున్నట్లుండెను. "పెద్దమ్మా! నేనస లెవరిని బట్టుకొననే పట్టుకొనను. పట్టుకొంటినా యిక వదలుటలేదు. పట్టుకొనివదలుట నేను నా గురువు వద్ద నేర్వనే నేర్వలేదు."

ఇప్పుడురాక్షసి యేమిచేయగలదు? ఆమె మాటిమాటికి గాళ్ళుచేతులు కొట్టుకొన సాగెను. ఏడ్పు మొత్తుకొనసాగెను. ఆమె గ్రుడ్లువెళ్ళుకొని వచ్చెను. శరీరమంతయును జెమటలచేత ముద్దముద్దయ్యెను. ఆమె ముఖమునుండి చీత్కారములతో భయంకర శబ్దము వెలువడసాగెను. అత్యంత భయంకరమగు నాశబ్దముచే బర్వతములతో భూమి కంపింపసాగెను. అంతరిక్షమున గ్రహ, నక్షత్ర, తారకాదులు తమతమ స్థానములు తప్పెను. సప్తపాతాళములు వికలతను జెందెను. దశదిశలు మారుమ్రోగుచుండెను. ఎక్కడనో వజ్రపాతము జరిగి యుండునని జనులనుకొను చుండిరి, ఆశబ్దముచే ననేకులు మూర్ఛితులై భూమిమీద బడిరి,

సూతుడిట్లనెను:- "మునులారా! అత్యంత వ్యాకులతతో నారాక్షసి తన మాయా స్వరూపమును రక్షించుకొన జాలక పోయెను. అడావిడిలో దాని మాయ నశించెను. ఆమె యిప్పుడు తనరాక్షస రూపమున బ్రకటమయ్యెను. ఆ సమయమున నామె యాకృతి అత్యంత భయానకముగ

నుండెను, ఆమె ముఖము పర్వత కందరము వలెనుండెను. ఆమె కోరలు నాగలి కర్రలున్నట్లుండెను, ముందు కోరలు మేకులవలె నుండెను. ఆమెచెవులు చేటలవలెనుండెను. పర్వత గుహాలవలె ఆమె గ్రుడ్లుండెను. ఆమెనాలుక విశాలమైనదై యుండెను. దానినామె చప్పరించుచుండెను. కాళ్ళను చేతులును దన్నుకొనుచుండెను. అత్యంత పీడ కలుగుటచే నామె విఱిగిన పర్వతమువలె ధడక్కున నేలమీద బడెను. ఇంద్రుని వజ్రముచే వృత్రాసురుడు మరణించినట్లు గోష్ఠమందు పడుటచే నామె వెంటనే చచ్చిపోయెను. ''

చచ్చిన పూతన భయంకరత

(రాగిణి)

శ్లో॥ పతమానోఽపి తద్దేహస్త్రిగవ్యూత్యంతరద్రుమాన్
చూర్ణయామాస రాజేంద్ర మహదాసీత్తదద్భుతమ్॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౬అ. ౧౪ శ్లో॥

క॥ ఆజరభిరండరక్కసి,
నైజశరీరంబు నేల నవియం బడినన్
యోజనమున్నర మేర ధ,
రాజంబులు నుగ్గులయ్యె రాజవరేణ్యా ॥

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

సత్యమును, మాయయును రెండును జూచుట కొక్కటిగనే యుండును. కాని భేదమేమనగా సత్యము సనాతనమైనది. అదిసదాఒకేరీతిగ నుండును. మాయ అధిక కాలముండజాలదు. ఆపత్తులును, విపత్తులును వచ్చినపుడును, సంకటములు సంభవించినపుడును సత్యము అధికాధికముగ నిలువబడును, కాని మాయ అల్పసంకటమునకు బయటపడును. కృత్రిమ పాదములు కృత్రిమములుగనే యుండును. కొంచెము జారినా అవి యూడిపోవును. కావున మాయాప్రభావము క్షణికముగా నుండును. సత్యము యొక్క ప్రభావము స్థిరముగనుండును. మాయ చాల దినములు గడువదు. కృత్రిమము బయటంబడు నెడల బాగుగా బయటపడును. అప్పుడది లోకులకు భయంకరముగ నుండును. ఓహో! ఇది విషముతో నిండిన కనక కలశమే యని తోచును. పైకి మెఱయుచుండును. లోపల భయానకము. భగవానుడు మాయాపతి. ఆతనికడ మాయజేసినవారి

కిని మేలే యొనర్చును. ఒకకథ కలదు – ఒకానొక రాజ
కుమారి భగవంతునకుఁ బూజ చేయుచుండెడిది. ఇంకొక రాజ
కుమారుడు ఆమెను వశపరచుకొనఁ దలఁచెను. ఆతఁడనేకో
పాయముల నొనర్చెను కాని రాజకుమారి ఆతనివైపు చూడ
నైన చూడలేదు. అప్పుడాతఁడు మాయనాశ్రయించెను. ఆతఁ
డొక కృత్రిమ గరుత్మంతునిఁ జేసెను. తానింక రెండు కృత్రిమ
చేతుల నేర్పాటుఁ జేసికొనెను. కిరీట మకుటములను ధరించి
విష్ణువేషమును వైచుకొని ఆతఁడేదో విధముగ రాజకుమారి
కడకుఁబోయెను. రాజకుమారికి మిక్కిలి యానందముకలిగెను.
ఆమె ఆతనినిఁ బూజింపసాగెను. ఇట్లు చాలదినములు గడిచెను.
ఎవరో రాజునకీసమాచారమును అనఁగా రాజకుమారి యెవరి
తోడనో మాటలాడుచున్నదనిరి. రాజు దాగి అంతయును గమ
నించెను. ఆతఁడు చేత ఖడ్గమును దూసి, యెవఁడో వచ్చి
యుండవచ్చునని క్రోధముతోఁ బోయెను. రాజకుమారుఁడు
భయముచేఁ గంపింప సాగెను. ఆతఁడు సర్వాత్మ భావముతో
భయమున భవభయహారియగుభగవానునిఁ బ్రార్థింపసాగెను.
వాని చిత్తైకాగ్రతచే నానిర్జీవమగు గరుత్మంతుడు సజీవుఁడై
వానినిఁ దీసుకొని యెగిరిపోయెను. వాని వేషము కృత్రిమమై
నది; కాని భగవానుని వేషము. ఆతనికి భగవానునితో సామ్య
సంబంధము కలదు. కావునఁ దనవేష గౌరవమును నిలుపుటకై
భగవంతుఁడాతని రక్షించెను. దైత్యులు భగవంతుఁడు శత్రు
వని క్రోధముతో నాతని స్మరించెదరు. ఆతనితో యుద్ధ మొన
ర్చెదరు, ఏ భావముతోనైనఁ గానిండు ఆతని సంబంధము భగ
వానునితోఁ గలదు. భగవంతుఁ డాసంబంధము తోడనే వారిని

దరింపజేయును. ఆతఁడు క్రోధ, దుర్గుణ, మాయల వైపు చూడనే చూడడు.

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! పూతన బ్రతికి యుండగా మిక్కిలి సుందరియై వచ్చినది. చావఁగానే ఆమె మిక్కిలి వికరాళయైనది. ఆమె శరీరము భూతమువలెను, కామ వాసనవలెను, లోభియొక్క ధనేచ్ఛవలెను, దూదిలో పడిన నగ్నివలెను వృద్ధిపొందసాగెను. బ్రదికి యుండఁగా నామె వేల కొలది బాలకులనుజంపియుండెను. చచ్చునపుడు పడుచుపడుచు నామె వేలకొలఁది లక్షలకొలఁదిగ వృక్షములను నుగ్గునుగ్గు గావించినది. ఆమె శరీరము ఆ క్రోసులుండెను. దానిలో నెన్ని వృక్షములుండెనో అవి నుగ్గైనవి. రాక్షసిశరీరమారుక్రోసు లుండుటను, దాని క్రిందబడిన వృక్షములు నుగ్గు నూచై ముక్కలు ముక్కలగుటయును గాంచి అందరును దానినిఁ గాంచి పరమాశ్చర్యమును చెందిరి"

అంత శౌనకుఁడిట్లడిగెను :- "సూతా! గోకులమున కును, మధురకును రెండుక్రోసులు కూడను లేవు. అటులయిన మధురాపురియును నుగ్గు అయివుండవలెను. యమునాప్రవాహ మాఁగిపోయి యుండవలెను."

అంత నవ్వి సూతుఁడిట్లనెను ;- "స్వామీ! భగవా నునివలన నీపొరపాటు జరుగునా? గోకులమునకు మధుర ఉత్త రమున నున్నది. భగవంతుడు పాలనుద్రావి, తల్లిగాఁ జేసి కొనిన ఆమె తనముఖమును జచ్చునపుడు త్తరపు వైపున కెట్లు పెట్టును? ఆమెకు సద్గతి యెట్లుకలుగును. భగవంతు డామెను దక్షిణము వైపుగా - ముఖముపెట్టి విసరెను. అచ్చటకంసునిది

ఆరుక్రోసుల విస్తీర్ణముగల ఒక సుందరోద్యానవనము కలదు. వానిక్రయమే పగులగొట్టినది వానితలనే. ఆతోటలోనికి విస రెను. దీనిచే మామయొక్క దట్టమైన నాతోట బిళ్ళంగోడాడు టకు స్వచ్ఛమగు స్థానమయ్యెను."

శౌనకుడిట్లనెను :— "సరే, అది మధురవైపుగా విసర కుండిన మధురనుండి వచ్చునపుడు నందాది గోపకులకు వాని మృత శరీరము మార్గమందెట్లున్నది?"

సూతుఁడిట్లనెను ;— "స్వామీ! తలమాత్రముఆగ్నేయ మూలగాఁబడెను. కాళ్ళుఉత్తరము వైపుగా నుండెను. నందాది గోపకులు యమునను దాటివచ్చునప్పటికి పర్వతమువలెఁ బడి యుండిన నాపూతన కనఁబడెను."

శౌనకుఁడిట్లడిగెను :— "ఏమనవలెను. ఆరుక్రోసులు పొడుగుగల నాడుదానిని మేమింతవరకు చూడనే చూడలేదు. నీవు శాస్త్రీయ విషయమును జెప్పుచున్నావు. మేము దానిని ఖండింపజాలకున్నాము."

సూతుఁడిట్లనెను ;— "స్వామీ! అదిస్త్రీసాధరణకాదు. రాక్షసి.మాయచేస్త్రీయైనది. దానిముఖముపాతాళవివరమువలె నుండెను. దాని కోరలు నాగేటి కఱ్ఱలున్నట్లుండెను. నాసిక సుమేరుపర్వతమునకున్న రెండు గుహాలున్నట్లుండెను. దానిస్తన ద్వయము అంజనపర్వతముయొక్క రెండుముక్కలు పడినట్లుం డెను. కరుకైన నెఱ్ఱని వెండ్రుకలు మొక్కజొన్న కండెలలో నుండి తీసిన పీచును నొక పర్వతముమీద పరచినటులుండెను. ఆమె కన్నులు నీరులేని రెండుబావులవలె నుండెను. మూడు క్రోశములు పొడువుగల నామెతొడలు మహానదియొక్క రెండు

శరత్కాల తటములవలె నుండెను. తొడలక్రింద మోకాళ్ళకును బాదములకును బైనబడియుండిన రెండుచేతులు నదిపైఁ బీపాల వంతెన నెత్తుపల్లములతో గట్టినట్లుండెను. గొప్ప పొడవును, వెడల్పును గలిగి చచ్చుటచే సొట్టఁబడిన నామె పొట్ట యెండిన సరోవరమువలె గనబడుచుండెను. ”

పూతనయొక్క యీ భయంకర శరీరమును గాంచి సమస్త గోపగోపీగణము భయకారణమున గడగడ వణకుఁచుండిరి. అందరు నాశ్చర్యచకితులై అటునిటు రహస్యమయ దృష్టులతో బరస్పరము ఒకరినొకరినిఁ జూచుకొనసాగిరి. వారి నోటివెంట నేమాట రానంతగా వారు భయపడిరి. భగవానుడామె ప్రాణములను బాలతో గూడ కలిపి త్రాగుచుండగా నామె గొప్ప కేకవైచెను. కర్ణకఠోరమగు నాభయంకర చీత్కారముచే సమస్త వ్రజవాసుల హృదయము మొదటనే వ్యథితమయ్యెను. అందరకును జెవులు దిబ్బిళ్ళుపడెను. తల తిరుగసాగెను. ఇప్పుడా యద్భుత భయంకరరూపమును గాంచగనే వారికిదివరకున్న ధైర్యము సడలిపోయెను.

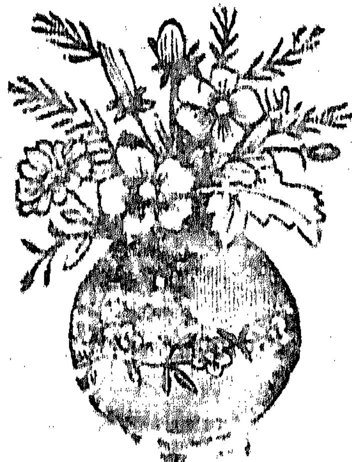
అందరును భయభీతులైరి, కాని బాలకృష్ణుడామె వక్షఃస్థలమున నిర్భయుడై పడియుండెను. ఆతని నోరు ఆమె చనుమొనను బట్టుకొనియేయుండెను. మామపంపిన నాటబొమ్మతో నాడుకొన్నట్లుగ నాతడు చేతులను బాదుకొనుచు నాడుకొనుచుండెను. తనపుత్రుడు విపన్ముఖమున నుండుటను గాంచిన వినెంతటి గొప్ప విపత్తైనను మాతృహృదయ మాగఁజాలదు. విపత్తును దలనుదన్ని తల్లి తన సంతానమును రక్షించును. ఈ

పాలీయవచ్చిన విధవముండ రాక్షసియని యశోదకు దెలియగానే ఆమె బాలకుని దెచ్చుటకు బరువిడెను.

ఇంతలో రోహిణీదేవికిని తెలివివచ్చెను. యశోద రాక్షసి వైపునకుఁ బరువిడుటను గాంచి రోహిణియును ఆమె వెను వెంటనే పరువిడెను. ఇంటిలోని దాసీలును నాగలేదు. ఆయిద్దరు తల్లులకంటె ముందే పరువిడి రాక్షసి రొమ్ముమీాద నెక్కిరి. వెంటనే పిల్లవాని నెత్తుకొని, అగ్నిహోత్రము నుండి పిల్లవానిని రక్షించుటకెత్తుకొని పరుగెత్తునట్లు పరువిడిరి.

రాఁగానే గోపికలు పిల్లవానిని తల్లిచంక కందించిరి. కృష్ణుడు చంకలో నుండుటను గాంచగానే అందరిభయములు పోసాగెను. ఏలసనగాఁ బ్రభువు అభయదాత వారికి తమ విషయమున భయములెదు. బాలకుని విషయమున వారికి భయముండెను. పిల్లవాని కేమైనదో? ఈరాక్షసి యేమి మాయలొనర్చినదోయని అందరకునుభయమే?

సూతుఁడిట్లనెను:— "మునులారా! విశ్వబ్రహ్మాండములన్నిటిని రక్షించు విశ్వంభరునకు గోకులమందలి గోపికలు గోపుచ్ఛాదులచే రక్షలు కట్టసాగిరి.

జగద్రక్షకుని గోపికలు రక్షించుట

(౧౫౧)

శ్లో॥ అవ్యాదజోఽంఘ్రి మణిమాంస్తవ జాన్వథోరూ
యజ్ఞోఽచ్యుతః కటితటం జఠరం హయాస్యః।
హృత్కేశవస్త్వదుర ఈశ ఇనస్తు కంఠమ్
విష్ణుర్భుజం ముఖమురుక్రమ ఈశ్వరః క్రమమ్ ॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం, ౬అ. ౨౨ శ్లో॥

వ:— మరియు నంతటం దనియక గోపిక లాచమనంబులు సేసి దక్షులయి మునుపుగాఁ దమకు రక్షాకరంబగు బీజన్యాసంబు సేసికొని చిన్నియన్న నీయడుగు లజుండును, జానువు లనిలుండును, హృదయంబు గేశవుండును ముఖం బురుక్రముం డును, శిరం బీశ్వరుండును రక్షింతురు.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

ఒకసాధువుండెను: ఆతని కడకొక జిజ్ఞాసువు వెళ్ళి యిట్లడిగెను. – "సాధుపురుషా ! భగవానునిఁ బొందుటెట్లు ? సాధువు, చెరకు మొక్కల నొక ప్రక్కనుండి తీసి యింకొక పొలమున నాటుచుండెను; ఆతఁడు సరళముగ నిట్లనెను:— భగవంతునిఁ బొందుటకు ప్రయాసయేమున్నది? మనస్సు నిచ్చ టనుండి అచ్చటఁబెట్టుము. మనస్సింతవరకు స్త్రీ, పుత్ర, పతి, మిత్ర, సఖా, స్వామ్యాదులందు లగ్నమై యున్నది. దానినట్లే తీసుకొని పోయి భగవంతునియందుంచుము.

మాట బాగుగనే యున్నది. కాని సాధువునకెంత సరళము గ గనబడుచున్నదో, సాధారణ జీవులకంత సరళమైనది

కాదు. మనము భగవద్రూపమును జూడనేలేదు. భగవంతుని స్పర్శను మనమనుభవింపలేదు. సాంసారిక రూపమును మనము చూచినాము. దానిలో మనమనస్సు లగ్నమైనది. స్త్రీ పుత్ర స్పర్శసౌఖ్యమును మనమనుభవించితిమి. భగవంతుని గూర్చి యూహించుటకైనను వీలులేనట్లుగ మనస్సు సాంసారిక విషయములందాసక్తిని జెందినది. మనము మన పుత్రునెంతగా ప్రేమించుచున్నామో అట్లే భగవంతుని ప్రేమించిన బంధమే తీరిపోవును. సాంసారిక సౌందర్యమును గాంచిన నేత్రములచట నిలిచిపోవును. కాని భగవద్విగ్రహమును దర్శించినహృదయము ద్రవింపదు. ఏవిధముగనైనను భగవంతునితో నేసంబంధముచేనైనను నాతని రూపమునందు సాంసారికము వలెనే ఆసక్తిని జెందినచో భగవంతుడట్లేయగును. జ్ఞానులును, యోగులును భగవంతుడు సర్వగతుడనియు, సర్వవ్యాపకుడనియు, ఈశ్వరుడనియు జెప్పెదరు. కాని సర్వవ్యాపక దర్శన మీచర్మచక్షువులకు గోచరింపదు. దానికి దివ్యచక్షువుకావలెను. దివ్యదేహము కావలెను. ఈ ప్రాకృతదేహమందు ఆతనియెడలఁ బ్రేమ కలుగవలెను. ఇది యైశ్వర్యముచే జరుగజాలదు. మాధుర్యముచేత దీనియనుభవముకలుగును. ఐశ్వర్యమందునిరుక్త ప్రేమయుండదు దానియందు భయముండును. హృదయపూర్వకముగఁ బ్రేమింపజాలరు. హృదయములు కలిపి తన ప్రేమాస్పదునిఁ గలిసికొనజాలరు. మాధుర్యమునందన్నియును జరుగగలవు. భగవంతునితో నేదో సంబంధమును బెట్టుకొని చేయు రాగానుగ భక్తియందైశ్వర్యముండదు. కృష్ణుడుమాసంబంధి. ఈసంబంధముయొక్క సుఖకల్పన ఆరసమునందుఁ బ్రవేశించిన వారే తెలిసికొనగలరు

అచ్చ మైశ్వర్య గంధమైననుండదు. ఈతడు సర్వేశ్వరుడు, లక్ష్మీ పతి. యీతనికి మనమేమీయగలము? అని అనుకొనరు. కాని మాధుర్యమునందు వాల్సల్యముండును. వాత్సల్యరసమందు శ్రీకృష్ణుని సర్వవిధముల రక్షింపవలసియుండును. ఒక కథ కలదు. ఒక వృద్ధకు గోపాలునియందు వాత్సల్యము కలదు. ఆమె గోపాలుని తనపిల్లవానిగాఁ జూచుకొనుచుండెను. కొంత కాలము సాధన చేయగాఁ జేయగా గోపాలుడామెతో మాట లాడసాగెను. ఆవరణముందటు నిటు మోకాళ్ళమీద పారకాడు చుండెను. వృద్ధురాలు దినమంతయును నాతనిని గనిపెట్టుకొని యుండెడిది. 'నాబిడ్డడు కొంచెము చిలిపివాడు. అటునిటు బోయి పొయ్యిలోఁ జేయిపెట్టునేమో, అటునిటు పోవునేమో. ఆమె ఆవుపాలను దీసిన గోపాలుని కొరకే. ఏ పని చేసినను కృష్ణుని నిమిత్తమే. ఊరిలోనికొక తోడేలు వచ్చినదని ఆమె వినియుండెను. వృద్ధ భయభీతయై తోడేలు తనపిల్లవానినిఁ బట్టు కొని పోవునేమోననియనుకొనెను. ఆమె మిక్కిలి నిర్ధనురాలు. ఇల్లు పడిపోవుచుండెను. గోడలు పడిపోయిన నీ యింటిలోనికి తోడేళ్ళు వచ్చునేమోనని ఆమెకు భయము. అందువలన రాత్రియంతయును నిద్రించెడిది కాదు. కఱ్ఱను బట్టుకొని కూర్చుండెడిది.

భగవానుడిట్లనుకొనెను:— అయ్యో ! ఈ ముసలిదానికి విపత్తు వచ్చిపడినదే" అనుకొని రాత్రియందాతఁడు చతుర్భుజ రూపమును ధరించి వచ్చి తలుపును గొట్టి యిట్లనెను:— "అవ్వా ! తలుపును దెరువుము."

ముసలిదిట్లనెను:— "నీవెవరవు ?"

భగవానుడిట్లనెను:— "నేను విష్ణువును. నీకు వర మీయవచ్చితిని."

వృద్ధురాలిట్లనెను;— "నాకు విష్ణువుతోడను, గిష్ణువుతోడను నేమిపని ? నీవు తోడేలు వేమో, మాఅబ్బాయినిం గొనిపోవుటకు వచ్చితివేమో ? నేను తలుపు తెరువను."

భగవానుఁడెంతో చెప్పెను. ముసలిది తలుపును దెరచెను. చతుర్భుజరూపమున భగవంతుఁడు దర్శనమిచ్చి వరమును గోరుకొమ్మనెను.

వృద్ధురాలిట్లనెను:— "నిజముగ నీకు వరమొసంగు సామర్థ్యమే యున్నచో నా బిడ్డను తోఁడేలు కొనిపోకుండునట్లు వరమొసంగుము." ఇది విని భగవానుఁడు సంతోషించి యిట్లనెను;— "అమ్మా ! తోడేలింకెక్కడనున్నది. అది పాఱిపోయినది." అప్పుడు వృద్ధకు సంతోషమయ్యెను. ఇదియే శుద్ధ మాధుర్యభావోపాసనము. విశ్వరక్షకునికి పిల్లి, కుక్క, భూత, ప్రేత, పిశాచములనుండి రక్షణ జరుగవలయునని వ్యగ్రత కలిగి యుండుటయే వాత్సల్యభావముయొక్క పరాకాష్ఠ. వ్రజమందు తప్ప ఇంకొకచోట యీ భావము కలుగుట చాల కఠినము.

సూతుడిట్లనెను:— "మునులారా ! పూతన చచ్చి ధడక్కున నేలపైఁ బడఁగానే ఆ శబ్దముచేతనే గోపగోపీగణములు మూర్ఛితులైరి. తల్లియగు రోహిణి బాలునిఁ బట్టుకొనుటకుఁ బరువిడెను. కాని ఆమె ప్రేమవిహ్వలయై మార్గమందు పడిపోయెను. యశోదయునుఁ బరువిడెను. కాని యింతలో నొకానొక గోపిక పరువిడి పిల్లవాని నెత్తుకొని యశోద కొసం

గెను. పిల్లవాఁడు కన్నులను మూసుకొని యుండెను. రెండు గుప్పిళ్ళు పట్టుకొనెను. అది పూతనవలన దాన దక్షిణలను బట్టుకొన్నట్టుండెను. ఇప్పుడందఱును బూతనను మఱచిరి. కలిసి అంగఱును యశోదను, నాల్గువైపులను జుట్టుకొనిరి. యశోద రోహిణీ సమీపమునకుఁబిల్లవానినిఁ దీసికొనిపోయెను. పిల్లవానినిఁ జూడఁగానే ఆమె హర్షమునకు మేరలేకుండెను. గోపికలందరును వాత్సల్య భావములో మునిగి పోయి బాల కృష్ణుని రక్షావిషయమున నానావిధములఁ జర్చించుచుండిరి. ఒకర్తొక ఇది మారిఅనియు, ఇంకొకయామె భూతమనియు, మరియొకతె డాకిని, శాకిని, రాక్షసి, యాతుధాని మొదలగు బాలఘాతిని గ్రహముగఁ జెప్పుకొనుచుండిరి. కొందరు వేప మండలతో నిసరుచునుచుండిరి. కొందరుభూతవైద్యుని మంత్ర శాస్త్రజ్ఞులను బిలిపించుచునుచుండిరి. ఇంతలోనే ఒక వృద్ధ గోపిక యిట్లనెను. " మనకు భూతప్రేతోపద్రవము లెట్లుండ గలవు. మనమందరమును వైష్ణవులము. శ్రీమన్నారాయణో పాసకులము. గోవులే మనకుఁ బరమ దేవుడు. తమ నిత్యకర్మ లందు, భక్తులకు భర్తయగు భగవానుని సుమధుర భగవన్నా మములను గీర్తింపకుండినను, ఆతని త్రైలోక్య పావనమగు యశోగానము నొనర్పకున్నను నట్టి స్థానములందు రాక్షసులకు బలము వృద్ధినిఁ బొందును. భగవంతుని నామ గుణకీర్తనములను శ్రవణమును, సమస్తభయములను దూరము గావించును. వాని సమ్ముఖమున నీరాక్షసు లేమి చేయగలవు? ఆవుతోకను ద్రిప్పి వెంద్రుకను రక్షకట్టుడు. ఆవుపేడను నొసటనుబెట్టుడు. మూడు మీద గోరజమునుంచుడు. అంగములందు భగవంతుని నామ మంత్రములను బఠించినచో నన్నియును సరిశాగలవు. "

అత్యంత దీనతా స్వరమున నశ్రుపులను రాల్చుచు యశోద ఆవృద్ధగోపికతో నిట్లనెను :– “ పిన్నీ ! నీవే పెద్ద దానవు. మంత్రతంత్రములు, దిగదుడుపులు మొదలగువాని నెరిగినదానవు. మాఅబ్బాయి కెట్లుచితమని తోచిన నట్లు చేయుము. నీవందఱదానవు. వీడేదోవిధముగబాగుండవలయును.

వృద్ధురాలు తనవిషయమున నమ్మకముతో నిట్లనెను· “ ఇటురెమ్మా. అందఱమును గలసిచేయుదము. పదండి. అంద రును ఆవుల కొట్టములోనికి పదండి. ” ఇట్లు పలుకగానే గోపి కలు గుంపులు గుంపులుగా నావుల కొట్టములలోనికి బోయిరి. అచ్చట నామె అందరికంటె ముందుగా భాగ్యవతియగు నొక కపిలగోవు కడకుఁబోయి దానితోకతో బిల్లవానినిఁ గొట్టెను. చాలతడనలు ఆవుతోకను బాలకృష్ణునిశరీరమంతటను ద్రిప్పెను. అంత సుందర సుగంధితమగు గోమయమును దీసికొని శరీరము నకురాచెను. అంత గోమూత్రముచే స్నానమును జేయించెను. మరల శరీరమంతటను గోఖుర రజము నలదెను. అంతట లలా టమునందును, కంఠము, నాభి, హృదయము, కుడి యెడమ పార్శ్వములు, మూర్ధము, నీపు, కుడియెడమ చెవులు, రెండు భుజములు ఈపండ్రెండు స్థానములందును గోమయ తిలకము నుంచిరి. అంత నందరును శుద్ధయమునాజలముచే నాచమనము గావించి అజ, మణిమాన, యజ్ఞపురుష, అచ్యుత, హయగ్రీవ, కేశవ, ఈశ, సూర్య, విష్ణు, ఉరుక్రమ, ఈశ్వరాది ఏకాదశ బీజమంత్రములచే అంగన్యాస కరన్యాసములు కావించిరి. ఏల నసగా దాను దేవతయై దేవుని పూజింపవలయును. (దేవో భూత్వాయజేద్దేవమ్) పిల్లవానికిగూడ ఇట్లే అంగన్యాసమును గావించిరి. అంత భగవన్నామములతో నాతనిసమస్తాంగములను

రక్షింపవలసినదని ప్రార్థించిరి. గోపికలు భగవానుని నామ మంత్రములనుఁ బఠించుచు ప్రతిఅంగముపైనను జేతిని పెట్టుచు ప్రార్థింపసాగిరి. నాయనా! నీయమణీమణ కోమల చరణసరో జములను నజుడు రక్షించుగాక! నీజానువులను మణిమంతుడు రక్షించుగాక! ఊరువులను యజ్ఞపురుషుడును, సింహమధ్య సదృశమగుకటి నచ్యుతుడును, అశ్వత్థపత్రమునంటి ఉదరమును హయగ్రీవుడును, హృదయమును కేశహారియగు కేశవుడును, వక్షస్థలము నీశుఁడును, కంఠమును సూర్యనారాయణుడును, భుజములను విష్ణువును, వటువు నీముఖమును, ఈశ్వరుడు శిర మును రక్షించుగాక! బిడ్డా! నీముందు చక్రమునుగైకొని చక్రి పోవుచు రక్షించునుగాక. వెనుకను గదనుధరించిన గదాధరు డును రక్షించుచు నరణ్యమృగములు వెనుకనుండి వచ్చిన గద చేత దలను పగులగొట్టుగాక! నీయెడమ పార్శ్వమును ధను ర్బాణములను ధరించిన మధుసూదనుడును, కుడిపార్శ్వమును ఖడ్గధారియగు నజుడు రక్షించుగాక! నాలుగు మూలలందును నురుగాయుడు రక్షించుగాక!

మాతండ్రీ! పైనుండి ఉపేంద్రుడును, క్రిందనుండి తన రెక్కలను గొట్టుచు గరుడుడు నీభారమును వహించుగాక. భూమిమీద హలమును ధరించు హలధరుడు రక్షించుగాక. అన్నిదిక్కులనుండి పరమపురుషుడు నిన్ను పూర్ణముగ సమస్త సంకటములనుండి రక్షించుగాక! నాయనా! నీయింద్రియములను హృషీకేశుడును, ప్రాణములనునారాయణుడునురక్షించుగాక! చిత్తసార సంహారమును శ్వేత ద్వీపాధిపతియగు భగవంతుడు గావించుగాక! మనస్సును యోగేశ్వర భగవానుడును, బుద్ధిని పృశ్నిగర్భియును, అహంకారమును షడ్గుణైశ్వర్య సంపన్నుడగు

బరమాత్మయును రక్షించుగాక! నాయనా! నీవు వ్రజవీధు లందు మాకందరకును సంతోషమును గలిగించుచుండ నిన్ను గోవిందుడు రక్షించుగాక! నీతల్లి చిచ్చిని గొట్టుచు "నిదు రబో నాతండ్రి నిదురబోతండ్రీ!" అని జోలపాడునపుడును, నిద్రించినపుడును నిన్ను మాధవుడు రక్షించుగాక! నీవు "తప్పప్పగోనె, ఊరగాయగోనె" అని పోవునపుడు నిన్ను వైకుంఠుడు రక్షించుగాక. నీవుకూర్చుండినపుడు శ్రీపతి నిన్ను రక్షించుగాక! మీతల్లి 'బువ్వతినుబుజ్జిబాబని' భోజనముపెట్టు నపుడు సమస్త క్రూరగ్రహముల భయమునుండి యజ్ఞభుక్ నిన్ను రక్షించుగాక! నీకు డాకినీ, శాకినీ, యాతుధాని, కూష్మాండాది బాలఘాతినీ గ్రహములు పట్టినను, భూత, ప్రేత పిశాచ, యక్ష, రాక్షస, వినాయక కోటరా, రేవతీ, జ్యేష్ఠా, పూతనాది క్రూరగ్రహములావేశించినను, శరీరేంద్రియ ప్రాణ ములను నాశనమొనర్చు నున్మాదము, అపస్మారము మొదలగు రోగములు నీశరీరమునందు ప్రవేశించినను, స్వప్నములోకనుపడు నుత్పాతములు నిన్ను బాధించుచుండినను, బాలగణక గ్రహము గాని, బాలగణక గ్రహముగాని యెచ్చటి నుండియైనఁ బాఱి పోవుచు నీశరీరమున నావేశించినను, అవన్నియును విష్ణునామ స్మరణము చేయగనే వెంటనే నశించిపోవును. నీసుందర శరీర మునువదలి యీగ్రహములన్నియును నుత్పాత, రోగ, శోకాదు లిచ్చటి నుండి పారిపోవుగాక! "విష్ణవే నమః, విష్ణవే నమః, విష్ణవేనమః!" అని పలికి గోపికలు చప్పట్లను జఱచి శ్రీకృ ష్ణుని ముఖమువైపునకు జూచిరి.

తన నామములతోఁ దనకు రక్షపెట్టుటను గాంచఁగనే

గోపాలునకు నవ్వువచ్చెను. అతఁడు తన సుందర బాల చంద్ర ముఖమును దెరచి నవ్వెను. పిల్లవాఁడు నవ్వఁగనే అందరి హృదయములు వికసించెను.

ఆ వృద్ధగోపిక యశోదతో నిట్లనెను:- "యశోదా! నీవుపిల్లవానికిఁ బాలీయుము. పిల్లవాడు భయపడి యుండ వచ్చును. పాలను త్రాగ ప్రారంభించినచో వానిభయముపోయిన దని అనుకొన వచ్చును. పిల్లలు క్షణములో భయపడుచుం దురు. క్షణములో మరల నావిషయమును మఱచిపోవుదురు."

ఇదివినగానే యశోద వెంటనే దుగ్ధ పూర్ణములగు మాతృ స్నేహ భరితములగు తన స్తనమును రవికనుండి తీసి పిల్లవాని నోటపెట్టెను. స్తనము చిక్కగనే అతడు చుబుక్కు, చుబుక్కు మని త్రాగసాగెను. పిల్లవాడు పాలుత్రాగగా గోపి కల హర్షమునకు మేరలేకుండెను. వారు మిక్కిలి యుల్లాస ముతో "శ్రీకృష్ణ! గోవింద! హరే! మురారే! హేనాథ! నారాయణ! వాసుదేవా! యని కీర్తింప సాగిరి."

సూతుడిట్లనెను;- "మునులారా! పిల్లవాడు పాలు త్రాగగానే తల్లి వానిని మెత్తని శయ్యమీద నిద్రబుచ్చి, తన్ను తాను మరచి గీతములను బాడసాగెను.

పూతనకు సద్గతి

శ్లో॥ పూతనా లోకబాలఘ్నీ రాక్షసీ రుధిరాశనా ।
జిఘాంసయాపి హరయే స్తనం దత్త్వాప సద్గతిమ్॥
(శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౬ అ. ౩౫ శ్లో॥

కం॥ హరి దన మీఁదంబడములు
గరములు నిడి చన్నుఁ గుడిచి కదిసిన మాత్రన్
హరిజనని పగిదిఁ బరగతి ,
కరిగెను దురితములఁ బాసి యసురాంగనయున్॥

ఎవనికే స్వభావముండునో వాఁడుదానినివదలుదమన్నను వదలజాలడు. పరశువేదియొక్క స్వభావము లోహమునుబంగారముగ నొనర్చుట. ఇచ్ఛచేఁగానిండు, అనిచ్ఛచేఁ గానిండు, పగలు కానిండు, రాత్రికానిండు. క్రొత్తది కానిండు పాతదికానిండు శుద్ధమైనది కానిండు, అశుద్ధమైనది కానిండు. ఎట్లైనఁగానిండు అదిలోహమునకుతాకెనా బంగారమైతీరును. మధ్యలో వ్యవధానముండెనా పరశువునకు దగ్గఱనున్నను దాని నానుకొన్న లోహము సువర్ణముకాదు. అనావృతభావముతో, వ్యవధానశూన్యమై ఉన్ముక్తభావముతో పరస్పరము కలిసికొనవలయును. ఒకడు తనసాధనద్వారా భగవానుని కడకుచేరును. ఇంకొకని భగవానుడు బలవంతముగ తనవైపునకు లాగుకొనును. ఎట్లైన కానిండు భగవానునితో కామముచేతనో, క్రోధము చేతనో, ద్వేషముచేతనో, భక్తిభావముననో, సంబంధముననో మనస్సు లగ్నమగుచో, నాతనిసమీపమునకుపోయిన భగవంతునకిష్టము లేకున్నను నాతని నుద్ధరింపనలయును. రేవుయందు నొకను దీసికొని నదివిదాటించు పల్లెవాడున్నాడు. దానిలో నొకడు

కేవునిచ్చి కూర్చుండును, అట్లు డబ్బులేనివాడు అనునయ వినయము లొనర్చి, దీనతనుజూపించి పడవవాని కృపచే కూర్చుండును. ఒకనిని గైవర్తకుడు బలవంతముగ పట్టికట్టి ఆటకై పడవ మీందపడవేయును. వాడుకూడ నావలకు దాటవలసినదే. ఇప్పుడానౌకలో గట్టపడిన వానినిష్టము లేకున్నను దాటింపవలసినదే. మధ్యలో వదలుటకు వీలులేదు. ఇదేవిధముగ జప, తప, యజ్ఞానుష్ఠాన సమాధ్యాది కఠిన సాధనలద్వారా భగవంతుని ప్రసన్నునొనర్చు కొనినవారు సంసార సాగరమును దాటుదురు. విద్యా, బుద్ధి, ధనాద్యైశ్వర్య సాధనములు లేక ధనహీనులై సాధనహీనులైనవారేడ్చి, ఆతనినామమును గీర్తించి ఆతని కృపాలాభమును బొంది దాటిపోగలరు. కొందఱకు బోట్లాడుట తెలియును. అట్టివారలను భగవానుడుతన యస్త్ర శస్త్రములతో చంపి దాటించును. దాటుట అందరును దాటెదరు; కాని దాటుటలో భేదము కలదు. ఒకనియెడల ప్రేమ కలిగెను. అట్టివానిని స్వీయునిగా స్వీకరించెను. ఒకనిని తరణ తారణుని కావించెను. ఇంకొకనిని దాటించినదలి నేయును. ఇంతకు సారాంశమేమనగా భగవానుని కడకేవిధముగ చేరినను ఏవిధముగానైన మనస్సాతనివైపున కాకర్షింపబడిన నికకల్యాణము విషయమున సందేహముండదు.

సూతుడిట్లనెను;- "మునులారా! ఇచ్చట బాలకృష్ణుడు తల్లిపాలను ద్రావిసుఖముగ నుయ్యాలలో నిద్రించెను. అచ్చట నందుడత్యంత శీఘ్రముగ శంకితచిత్తముతో నారాయణస్మరణ మొనర్చుచు వ్రజము వైపునకు వచ్చుచుండెను. ఆతనికి వసుదేవుని యొక్క వాక్యములొక్కక్షణమైనను మరపునకు వచ్చుటలేదు. ఆతడు యమునను దాటగనే పూతన యొక్క

విశాలమగు మృతశరీరము పడియుండి కనబడెను. చూచి గోపకులందరును జకితులైరి. ఇదేమి యేదో రాక్షసి కనబడుచున్నది. నందుడత్యంతాశ్చర్య విస్మయ భయభంగిమములను బ్రదర్శించుచు గోపులతో నిట్లనెను:— "నాయనలారా! వసుదేవుడు సిద్ధుడను సంగతి మనకు దెలియదు. నిస్సందేహముగా వసుదేవుడు సాక్షాత్తుగ ఋషియని మనకు విదితమగుచున్నది. అతడు మనుష్యరూపమును ధరించి భూమండలమున నవతరించినాడు. అతడు మధురలో కూర్చుండియే ఉత్పాతములను గురించి చెప్పినాడు. మా పిల్లవాని మీదకేదో రాక్షసి వచ్చియుండ వచ్చును. గోపకులీమెను జంపియుండవచ్చును కాని యీమె శరీరము నందు బాణముల గాయములులేవు. ఇంకొక విధముగ నీమె చచ్చియుండవచ్చును. ఇప్పుడీమె నిచ్చటనే పడియుండ నిచ్చెదమా?"

వ్రజవాసులమాయకులుగ నుందురు. వారిలో నొక గోపకుడిట్లనెను:— "బాబూ! సర్పము మరణించినను, పశ్చిమ వాయువు సోకినచో మరల బ్రదుకగలదు. మరల నీ రాక్షసి బ్రతుకకుండునట్లు నాయభిప్రాయమున దీనిని ముక్కలుగ నఱికితగులబెట్టుటమంచిది. వెనుకకేలేకుండిన వేణువేమ్రోగదు.

నందుడిట్లనెను;— "సరే, అట్లే చేయుడు. కంత మూరు క్రోసులలో పడియున్నది. దీని శరీరము నంతను ముక్కలు చేసి, యేర్చి చితిని పేర్చి దానిమీంద వాని నుంచుడు.

గోపకులు తాము చెట్లనుకొట్టు గొడ్డండ్రను దెచ్చి ఖండింప మొదలిడిరి. కొట్టునపుడందరకును దివ్యచందన సుగంధము రాసాగెను. దానిని నరకి శరీరమును గాల్చుచుండగా దానిలోనుండి వచ్చిన పొగ అగరువాసన కొట్టుచుండెను.

అంతశౌనకుడిట్లడిగెను;- “ సూతా ! లక్షలకొలది పసిపిల్లలకు విషమునొసంగి, అసంఖ్యాకులగు ప్రాణుల రక్తమును పానమొనర్చిన సర్పిణియొక్క పాపమయ శరీరమునుండి దివ్యమగు నగరు సుగంధమెట్లు వెలువడినది ?

సూతుడిట్లనెను;- “స్వామీ ! ఇప్పుడిక నామె యేమి పాపిని. పరశువేది తగిలిన మీందటగూడ యినుము యినుముగనే యుండునా ? స్వామీ ! ఆమెచేసిన జన్మజన్మాంతరముల లోని పాపములన్నియును భగవానుడు స్తనపానము చేయగనే వెంటనే నశించినవి. మరణ కాలమున హృదయములోనికి భగవంతుని మనోమయమూర్తి వచ్చినచో, అంతయును రానక్కరలేదు. కేవలమాతని చరణకమలములఛాయకనబడినచాలును. ప్రాణి సంసార సాగరమునుండి దాంటి బయటం బడం గలందు. మనోమయమగు మూర్తి యేమిటి? మరణ సమయమున భగవంతునిం బ్రత్యక్షముగ దర్శించి యుండెను. ఆతని బుడిబుడి పాదములను దనహృదయమున దర్శించెను. ఎవతె చనుమొనలను నోటబెట్టుకొని కృష్ణుడు పయఃపాన మొనర్చెనో, అరుణ పల్లవములకంటెను గోమలములగు దన చిట్టిచేతులతో నేయమ స్తనములను బట్టుకొని వత్తెనో అట్టి యామెకు సద్గతి లభించుటలో సందేహముండునా యేమి? చచ్చునపుడామె దేహాభిమానియగు జీవి దివ్యచిన్మయ సూక్ష్మశరీరమునందు ప్రవేశించెను. ఆసమయముననే ఒక దివ్యమయమగు విమానము వచ్చెను. అది సమస్తవిధములగు సుందరవస్తుసామగ్రిచే నలంకరింపబడెను దానియందనేకులు భగవత్పార్షదులు కూర్చుండియుండిరి. వారు మిక్కిలి ఆదరముతో పూతనను గూర్చుండబెట్టి భగవద్ధామమునకు గొనిపోయిరి. ఇంక మిగిలిన నిష్పాపమగు శరీరము నుండి

అగరు సుంగధము వచ్చుట స్వాభావికమే కాగలదు. ”

అత్యంతాశ్చర్యమును ప్రకటించుచు శౌనకుడిట్లడిగెను— “ సూతా! దేవతలచేతను పూజనీయుడును, లోకవంద్యుడును, భక్తులహృదయములందు నిరంతరము నివసించువాడునగు భగవంతుని చరణకమలములు మరణకాలమున నామె హృదయమున నుండుటకు పూతన చేసిన పూజలేమి?

నవ్వి సూతుండిట్లనెను:— “ ఏదో పుణ్యమువలన నిట్టి సౌభాగ్యమెవరికో ప్రాప్తించుచుండును. భగవంతుని యందు భావనయుండుటచేతనే ఇట్టి సుయోగము లభించును. భగవంతుని యెడల నెవడు యెట్టి భావమును గలిగి యుండునో భగవంతుడు వానికట్టి గతి నొసంగును. ”

శౌనకుండిట్లనెను :— “ భగవంతున కీమె స్తనపానమొనర్పవలయునని భావన యెట్లుకలిగినది? ఈమెకు భగవంతుని దర్శన మెచ్చటనైనది?”

సూతుడిట్లనెను :— “ భగవానుడు వామన రూపమును ధరించి బలిని మోసగించుటకాతని యజ్ఞమునకు బోయినప్పుడాతని సుందర సుకుమార సుసౌష్ఠవ సుమనోహరమగు చిన్న శరీరము మిక్కిలి మనోహరముగ నుండెను. ఆతనిం గాంచిన స్త్రీలెల్లరును నాతని దమ పుత్రునిగా భావించి కౌగిలించుకొనవలయు ననుకొనుచుండిరి. బలి పత్నియగు వింధ్యావళి కడుపున బుట్టిన నొక కన్యక రత్నమాల యను పేరుకలది ఆయజ్ఞమండపమునందుండెను. పొట్టి వడుగగు వామనుని గాంచగనే ఆయువతి కీతనికిం బాలీయవలయునను కోరిక కలిగెను, ఆమె యీతడు భగవానుడని యెరుగకున్నను నాతని సుకుమార

రూపమును గాంచి మోహపడెను. మనస్సులో నేదైన సంకల్పము కలిగెనా అది యెన్నటికైనను నెఱవేఱి తీరును. పైగా భగవంతుని విషయమున జేసిన సంకల్ప మవశ్యము నెరవేరి తీరును. భగవంతుడా విషయమును లోలోన దెలిసికొని, ఆమె సంకల్పమును నెరవేర్పదలచెను.

ఆ చిన్నపిల్లవాఁడు భూతము వలెఁ బెరుగ సాగఁగానే ఆ బలిపుత్రికయగు రత్నమాల ఆతడు మోసగాడని భావించి కోపమును జెందెను. ఆమె వామన వటువును జంప బరువిడెను. అసురుని పుత్రిక మిక్కిలి బలవంతురాలు. తాను వామనుని జంపగలనను గర్వమామెకుండెను. కాని బలిచక్రవర్తి మిక్కిలి ధర్మాత్ముడు. ఆతఁడామె నిట్లు కసరెను. ఏమి చేయబోవుచున్నావు. నేనాతనికిచ్చుటకు మాట నొసంగితిని. ఆతనికవశ్యమిచ్చెదను. పోయి కూర్చుండుమచ్చట. ”

కూతురై ఆతనిమాట నెట్లు కాదనగలదు? వచించుటను విరమించినదికాని బాలకునిఁ జంపుట కాతనిపైన గోపించు సంకల్పము అట్లే నిలచియుండెను. చిత్రమును దీయు యంత్రము సమ్ముఖమున నీవు నవ్వుచు నిలుచుండుదువు. చిత్రములో నవ్వినట్లే పడును. ఏడ్చుచున్నటులో లేక కోపగించుచున్నటులో నిలుచుండుము. అటులే పడిపోవును. భగవంతుడు పుత్రుడు కావలయునని సంకల్పింపుము. ఆతడు పుత్రుడగును. శత్రువగునట్లు సంకల్పించిన శత్రువే కాగలడు. రత్నమాలయొక్క ఆ సంకల్పమును గూడ శ్రీహరి యంగీకరించెను. ఈ బలిపుత్రికయగు రత్నమాల వ్రజమందు పూతనయై జనించెను పూర్వజన్మభావనలను నెరవేర్చుటకై భగవానుడామె స్తనమును గూడ

పానమొనర్చెను. తన్ను జంపుటకుఁ బ్రయత్నమును గావింప జేసెను. చివరకు సద్గతి కలిగెను."

శౌనకుఁడిట్లనెను :— "సూతా! భగవంతుని దర్శనమైన నికజన్మయుండదని మేమువింటిమి. రత్నమాల తెలిసియో తెలియకయో భగవంతుని దర్శించెనుగదా! ఆమెకీరాక్షస జన్మ మరల నెట్లు వచ్చినది?"

సూతుఁడిట్లనెను :— "స్వామీ! భగవంతుని దర్శనమైన నికసంసారచక్రముండదు. అయినను నవతారరూపమందు సాకారుడై భగవంతు డవతరించినపు డెవరెవరి కాతని దర్శనమైనదో వారి కర్మబంధములన్నియును నశించును. కాని భగవంతునిఁజూడగనే యేభావముత్పన్నమగునో ఆభావముల పూర్తి కొరకు భగవాను డొకటిరెండు శరీరముల నొసంగి వారిభావములను నెరవేర్చును. వారి మనోభిలాషలను నెరవేర్చును. వారి యీ జన్మకర్మల భోగముల ననుభవించుటకు గాదు కాని తను భావనానుసారముగా భగవల్లీలాస్వాదన రసమును భోగించుటకే. బలి శిరస్సుమీద పాదమునుఁ బెట్టి వానిని గొలిచెను. కాని ఆతని కింద్రుడు కావలయునను వాసనకలదు. రాబోవు మన్వంతరమున నింద్రుడు కాగలడు. అంతఁ బరమ పదమును పొందును. దండకారణ్యఋషులు రఘునందన రూపమున ఆ రాఘవేంద్రు నాశీర్వదించిరి. ఆతని కాతిథ్య మొసంగిరి. అయినను వారి కాతనిఁ గౌగిలించుకొన వలయుననియు, నాతనితో రమింపవలయుననియు కోరిక అట్లే యుండెను. వారికి గోపికా శరీరముల నొసగిరమింపజేసెను. తననిత్యలీలలలోనికి బ్రవేశింప జేసెను. భగవానుడు వాంఛాకల్పతరువుగదా! ఆతడందరియొక్క

సమస్తకోరికలను నెరవేర్చును. ఆహార, నిద్రా, భయ, మైథునములందు సుఖానుభూతి కలవారలకు అతడే యొసంగును. వారిని గర్మచక్రములో ద్రిప్పును. భగవద్దర్శన మైనతరువాత కర్మబంధనముండదు.

శౌనకుఁడిట్లడిగెను;- "తరువాత నేమైనది?"

సూతుఁడిట్లనెను;- "స్వామీ! ఆ రాక్షసియొక్క మృత శరీరము యొక్క ధూమ గంధమును నాసనచూచి గోపులందఱును బరమ విస్మితులైరి. వారి రహస్యమును దెలిసికొనఁ జాలక పోయిరి. నందుని హృదయము దడదడ కొట్టుకొను చుండెను. అతని కడుగడుగునను దన ప్రియపుత్రునకేమైన నవిష్టములు కలుగునను శంకయే యుండెను. అతఁడు గోకులమునకు రాగానే గోపకుల నోట పూతనాగమనమును గూర్చియు, పిల్లవానికి పాలిచ్చుటను గూర్చియు, నది చచ్చి పడిపోయిన విధమును వినెను. విని యాతడు మిక్కిలి వ్యాకులమును జెందెను. చేతులను గాళ్ళనుఁ గడుగుకొనకయే ఆతడంతఃపురములోనికిఁ బరువిడెను. తనబిడ్డడు క్షేమముగానున్నాడని తెలిసికొనగానే ఆతనిమనస్సునకు సంతోషము కలిగెను. ఇంతటి పూతనయెట్లుచంపబడినదని ఆతనికిమిక్కిలి విస్మయము కలుగుచుండెను. ఈవిధముగు ద్వైధీభావమున భావించుచు ఆతడింటిలోనికి బోయెను. పిల్లవాడొక ఉయ్యాలలో బరుండి కునుకుచుండెను. తల్లి ఆయుయ్యాల నూపుచు, ఆతని మనోహర ముఖకమలమును తదేక దృష్టితోఁ జూచునంతలో వ్రజరాజు పోయి పిల్లవాని నుయ్యాలనుండి తీసికొనెను. మాటిమాటికని నాతని గుండ్రని చిన్నచిన్న కపోలములను ముద్దిడుకొనెను. మృత్యుముఖమునుండి బయటపడిన తనపుత్రుని ముద్దుపెట్టు

గొనుటలో తృప్తితీరలేదు. హఠాత్తుగాతన ప్రాణనాథునిగాంచి యశోద యులికిపడెను. తలను వంచుకొని ఆమె తన పైటను సవరించుకొని లజ్జించుచునిట్లనెను :- "నాథా! మీరు మధుర నుండి యెప్పుడు వచ్చితిరి? ఇచ్చట గొప్ప యనర్థము జరిగినది. నారాయణుడే రక్షించెను. లేకున్న మనమెవ్వరమును నుండెడి వారము కాము. యుగయుగములనుండి చేసిన సాధనముచే పొందిన నిధిని మనము నేడు కోల్పోయెడివారమే. మీరుదా సీనులుగ నుందురు." అని యిట్లు పలికి నందుని పత్ని యశోద యేడ్చియేడ్చి వ్రజరాజు చరణములమీద పడెను. ఒకచేతితో పిల్లవానిని పట్టుకొని వ్రజరాజు తన ప్రాణప్రియను లేవనెత్తి అత్యంత ప్రేమతో నామెవీపునుజఱచి యిట్లనెను :- "ప్రియా మనసర్వస్వము శ్రీమన్నారాయణుడే. ఆతడే సర్వత్ర మంగళము లొనర్పగలడు. మనదేమున్నది? ఈపిల్లవాడునారా యణుని పిల్లవాడు. ఆతడే యిచ్చినాడు. ఆతడే సంకటముల నుండి రక్షింపగలడు. పెంచి పెద్దవానిని చేయగలడు."

సూతుడిటనెను ;- "మునులారా! భగవంతుడెంతటి దయాళువు! పూతన రాక్షసి. మాయామాతృ వేషమును మాత్రము ధరించెను. ఆమె వేషమునకు సంతసించి భగవాను డామెకు ఉత్తమగతిని ప్రసాదించెను. అట్టియెడ సర్వేశ్వరుడగు శ్రీకృష్ణుని తల్లివలె తమ ప్రేమనంతను గ్రుమ్మరించి శ్రద్ధా భక్తులతో నాతడు కోరిన వస్తువులను ప్రసాదించిన నాగోపికల కేమిగతి నీయవలయును. ఈవిషయమున నాబుద్ధి విమూఢమగు చున్నది. చూడుడు. పూతన సుకృత కర్మల నేవియును జేసి యుండలేదు. పసికూనలను వధించినది. ఆమె భగవంతునకు నైవేద్యమునైనను దెనిడి తినెనా? అదియును లేదు. అది రాక్షసి.

పచ్చిరక్తమును ద్రావును. భగవానునికైనను నది విషపాన మొనర్పజేయ వచ్చినది. స్తనపానమును మోసగించెను. కాని యేవిధముగ నయినను స్తనపానము చేయించినది. ఈ స్తనపానము వలన నామెకు ముక్తిని ప్రసాదించెను. పాలుత్రాగు నెపమున నామెకు పరమపద మొసంగెను. భగవంతుడు దేనిని ప్రాలను ద్రావెనో ఆతల్లులను గూర్చియు, గోవులను గూర్చియు చెప్ప వలసిన దేమున్నది? వారికింక నజ్ఞానజన్యమగు సంసారప్రాప్తి సంభవించునా?"

శౌనకుడిట్లనెను:- "సూతా! నీవు మాకీ పూతన యొక్క మోక్షకథను నద్భుతముగా చెప్పితివి. ఇది వినగానే భగవానునిదయాళుత, భక్తవత్సలత, శరణాగత ప్రతిపాలకతను వినిన నేడ్పు వచ్చుచున్నది. సరే యీలీల యొక్క శ్రవణ మాహాత్మ్యమును గూడ చెప్పుము."

సూతుడిట్లనెను;- "స్వామీ! ఎవడు చిన్నారిపొన్నారి యగు నేడుదినముల బాలకృష్ణుని యీ పూతనా మోక్ష కథ యను నద్భుత లీలను శ్రద్ధాభక్తులతో నేకాగ్ర చిత్తముతో శ్రవణముచేయుచున్నాడో వానికి శ్రీకృష్ణచంద్రుని చరణార విందములందు భక్తి జనించును. ఆతని పాదపద్మము లందు ప్రగాఢప్రేమ కలుగును. ఈవిషయమున సందేహము లేదు. మునులారా! ఈ కథనుజెప్పి మాగురుదేవులు శ్రీశుకమహర్షి మౌనముగ నుండెను. శుకభగవానుడు మౌనముగ నుండుటను గాంచి శ్రీకృష్ణలీలారసికుడునగు పరీక్షిన్మహారాజాతనిని మరల ప్రశ్నించెను. ఆతడేమి ప్రశ్నించెనో నేను ముందు చెప్పెదను. మీరు సావధానులరై వినుడు."

7)

శ్రీకృష్ణ జన్మనక్షత్రోత్సవము

(౮౬౦)

శ్లో॥ జ్ఞాతాని కౌత్సుక్యమనా మనస్వినీ
సమాగతాన్ పూజయతీ వ్రజౌకసః
నైవాశృణోద్వై రుదితం సుతస్య సా
రుదన్ స్తనార్థి చరణా వుదక్షిపత్ ॥

(శ్రీ)భాగ. ౧౦స్క. ౭అ. ౬శ్లో॥

సీ॥ బాలకుండొదికిలఁబడ నేర్చెనని జన్మ,
నక్షత్రమందొక నాఁడు నందు
పొలఁతి వేడుక బొర్కెనోయ వ్రేతలఁ జీరి,
వాదిత్ర గీతారవంబు సెలఁగ
విప్రులతోఁగూడ వేదమంత్రంబుల
నభిషేచనాదిక మాచరించి
వారి దీవనలొంది వారికి మొదవులు,
నన్నంబుఁజీరలు నడిగినట్లు

ఆ॥ లిచ్చి బాలుఁదియ్య మెసఁగఁబానుపు సేర్చి
నిదుర పుచ్చి గోప నివహా మునకు
గోపికలకుఁ బూజఁ గొమరారఁ జేయుచు
జనని కొడుకు మరచె సంభ్రమమున ॥

(శ్రీ)మదాంధ్రభాగవతము.

తల్లులకు తమ సంతానము యొక్క క్షేమము విషయములో నత్యధిక చింతయుండును. తమ సంతానమునకు మంగళములు కలుగవలయునని తల్లి జప, తప, పూజా, పారాయణ,

దేవతా, పితృ, భూత, ప్రేత, శీతలాదులనెందఱినో పూజించుచుండును. ఎందరెందరకో మ్రొక్కుకొనుచుండును. ఏదైనా మొదటికార్యము నుండి దానికొరకై ఉత్సవము. ప్రథమస్నానోత్సవము, ప్రథమ నలుగుపండుగు, తైలమర్దనోత్సవము, ఉగ్గుత్రావించు నుత్సవము, బోర్లపడినప్పు డుత్సవము అన్నప్రాశనోత్సవము, ఉత్సవములే ఉత్సవములు. పిల్లవాని సుఖమే ఉత్సవము. ఉత్సాహమునను, మాతృప్రేమచేతను దల్లికి స్తనములకుఁజేపు వచ్చును తల్లులకు సంతానము కొరకు చేయుటలోగల ఆనందము తనశరీరము కొరకు చేసినరాదు. సంతానము హృదయము లోపలనొక భాగము. ఆతడుబహిఃప్రాణము తల్లియొక్క సజీవ హృదయమును, మూర్తీ భవించిన ఉల్లాసమును, సాక్షాత్ప్రసన్నతయు సంతానమే.

సూతుఁడిట్లనెను ;- " మునులారా! పూతన కథను దాని ఫలస్తుతినిఁ జెప్పి వ్యాసనందనుడగుశుక దేవుడు మౌనము వహింపగా నులికిపడి పరీక్షిత్తు ఇట్లు పలికెను :- " ఏమి స్వామీ! మీరూరకుంటిరేల? భగవానుని బాలలీల సమాప్తమైనదా యేమి? ప్రభూ! భగవానుని లీలలన్నియు సుఖదములే అన్నియును కర్ణరసాయనములు. ఏలననగా భగవానుఁ డేయవతార మెత్తినను, ఆయాయవతారములలో నేలీల నొనర్చినను, నవియన్నియును సుఖప్రదములుగనే యుండును. ఏలననగా నాతడు సచ్చిదానంద సుఖస్వరూపుడు. ఆతని కథలన్నియును మనస్సున కౌషధి స్వరూపములు. "

శ్రీ శుక దేవుఁడిట్లనెను :- రాజా! భగవంతుని లీలలు మనస్సున కౌషధమని యెట్లుచెప్పగలవు? "

పరీక్షిన్మహారాజు ఇట్లనెను :- "స్వామీ! మీకన్నియును దెలిసియు నన్నిట్లు ప్రశ్నించుచున్నారు. అనేకజన్మ వాసనల వలనఁ బ్రాణుల హృదయ ఫలకమున నజ్ఞాన జవనిక పడును. దానివలన మనో మాతంగము తన విశుద్ధ ధామమును మరచి విషయతృష్ణయను గహనవనమందుఁ దిరుగుచుండును. శ్రవణ సుఖదములగు భగవల్లీలను వినుటచే చిత్తమలమును దాని మలమునకుఁ గారణ భూతమగు విషయ తృష్ణయును శాశ్వతముగా ఛిన్న భిన్నమైపోవును. మనస్సుపైనుండు మాయా మోహమును, అజ్ఞానావరణమునుఁ దొలిగిపోగా మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారములను నీమనోవృత్తులు విశుద్ధములగును. అజ్ఞానావృతమైన నశుద్ధాంతఃకరణమే మరల మరల సంసారమును గలిగించు చుండును. అజ్ఞానావరణము తొలగిపోగానే ఆ విశుద్ధాంతఃకరణము నందు భగవద్భక్తియును, భగవదీయులం దనురక్తియు నుత్పన్న మగును. ఇట్టి బరమాత్మ యొక్క పరమ పవిత్రమగు విశుద్ధచరిత్రమును మీకుచితమని తోచిన నాకింకను జెప్పుడు."

శ్రీశుక దేవుఁ డిట్లనెను ;- "రాజా భగవల్లీలల కంతములేదు. అవి అనంతములు. వానిని నేనెంతని వినిపింప గలను ?"

పరీక్షిన్మహారాజు ఇట్లనెను ;- "స్వామీ! మీరెంత వరకు చెప్పగలరో అంతవరకు చెప్పుడు. ఒకటిరెండు లీలలు వినిన నాకు తృప్తి కలుగుట లేదు. మిక్కిలి ఆకలిని చెందిన వాని కత్యంత స్వాదిష్టమగు పదార్థమును మూడు నాలుగు గ్రాసము లొసంగిన వాని ఆకలి యింకను పెరిగిపోవును. శ్రీకృష్ణభగవానుడు మర్త్యలోకమం దవతరించి మానవ జాతి

యొక్క లీలల నన్నిటి ననుకరించెను, వానిలో మీరెన్నిటిని వినిపింపగలరో పరమాద్భుతములగు నన్ని బాల లీలలను చెప్పుడు. ఏలననగా నాతని బాలలీల లత్యంత సరసములై నవి యును, మనస్సును మోహింప జేయునవియు నైయున్నవి. వానిని మీరు నాసమ్ముఖమున కృపతో వర్ణింపుడు."

సూతుఁడిట్లనెను :– "మునులారా! ఉత్తరానందనుడగు పరీక్షిత్తు శుకుని భగవల్లీలలకు సంబంధించిన ప్రశ్నమును నుత్సాహముతో ప్రశ్నింపగా నాతడు శకట భంజన లీలను చెప్పదొడంగెను. ఆతడిట్లనెను :– "రాజా! యశోదమ్మ సదా బాలకృష్ణుని తన కన్నుల కెదుటనే యుంచుకొను చుండెడిది. పూతనాసంఘటనము జరిగినప్పటినుండి ఆమె మిక్కిలి శంకించు చుండెను. ఒక దినమున కృత్తికానక్షత్రము. తల్లియుయ్యాలలో పిల్లవానిని పరుండబెట్టి యూపుచుండెను. మెల్లమెల్లగా జోల పాడుచుండెను. ఆతనికి నిద్రరావలయునని ఆమె యుద్దేశ్యము. ఇంతలోనే కృష్ణుడొత్తిగిల్లెను. నేటికి కృష్ణుని కిరువదేడు దిన ములు. మొట్టమొదటగ నేడాతడు తనకుతానే వత్తిగిల్లెను. తల్లియానందమునకు మేరలేకుండెను. ఆమె అక్కడనుండియే రోహిణిని " ఏమమ్మా! అక్కా! ఏమిచేయుచున్నావని పిల చెను.

పూతనాసంఘటనము జరిగినప్పటినుండి రోహిణిచిత్తము సదా శంకించుచునేయుండెను. యశోద తొందఱగాఁ బిలుచు టను గాంచి రోహిణి అదరిపడెను. ఆమె యిట్లనుకొనెను:– "పూతనకుఁ దోడుగా నింకొకతె రాలేదు కదా !" ఆమె పరు విడి యశోదకడకు వచ్చెను. అత్యంతోల్లాసముతో యశోద

రోహిణితో నిట్లనెను:— "అక్కా! సంతోషవిషయము. నేడు మాపిల్లవాఁడో త్తిగిల్లినాడు.

ఇది విని యానందమును బ్రకటించుచు రోహిణి యిట్లనెను;— "అట్లైన రాణి! ఉత్సవము చేయవలయు నమ్మా! ఇది మిక్కిలిగ నానందింపఁదగిన విషయము."

యశోదయు నట్లే యనుకొనుచుండెను. ఆమె యిట్లనెను:— "చేయుము. నాతోఁజెప్పవల దేమున్నది. చేయుదానవు చేయించుదానవును నీవే."

ఇంకేమున్నది ? వెంటనే పురోహితుఁడు పిలువఁబడెను. పురోహితుఁడు తలగుడ్డను జుట్టుకొని, చొక్కాను దొడుగుకొని ఉత్తరీయమునందు పంచాంగమును గట్టుకొని వచ్చెను. నందుఁడు పురోహితుని పాదములంటి కూర్చుండుట కాసనము నొసంగెను. ఆశీర్వదించి పురోహితుఁడాసనముపైఁ గూర్చుండెను. ఐదు సువర్ణముద్రలను దల్లి పంచాంగమునిూఁదఁ బెట్టి యిట్లనెను;— "పండితప్రవరా! ఇప్పుడే పిల్లవాఁడో త్తిగిలినాడు. దీని కుత్సవ మెప్పుడు చేయవలయును ? పంచాంగమందు ముహూర్తమును గాంచుఁడు.

పండితుఁడు పంచాంగమును దెఱచెను. మేషవృషభములను, అశ్వినీ భరణులను లెక్కించి యిట్లనెను;— "సరే, రేపు పిల్లవానికి జన్మనక్షత్రము రోహిణి కూడ జన్మనక్షత్రమునకును నుత్సవ మొనర్పవలయును. ఒత్తిగిలిన ఉత్సవమును జన్మనక్షత్రోత్సవమును రేపు చేయవచ్చును."

ఇది వినఁగానే యశోదకు మిక్కిలి యానందము కలిగి యిట్లనెను. "రేపు పిల్లవాని జన్మనక్షత్రమను సంగతిని నేను

మఱచితిని. దానికిని ఉత్సవము చేయవలయును. రెంటినిఁ గలిపి చేయవలయును." అని పలికి ఆమె వెంటనే పేరంటమునకు బిలుచు నామెను బిలిపించి యిట్లనెను;- "నీవు వ్రజమంతటికినిఁ బోయి రేపు ఒత్తిగిలిన ఉత్సవమును, జన్మనక్షత్రోత్సవముని చెప్పి రమ్మా."

ఇది విని యామె యింటింటికినిఁ బోయి వాకిటనుండియే యిట్లరుచుచుండెను;- "సుబ్బమ్మా! యశోదమ్మ యింట రేపు ఒత్తిగిలిన ఉత్సవమును, జన్మనక్షత్రోత్సవమును రండమ్మా!"

అప్పుడామె యిట్లడిగెను:- "ఏమే, ఏమి పేరంట మమ్మా?"

పేరంటమునకు బిలుచునామె యిట్లనెను;- "కృష్ణుడు నేడొత్తిగిలినాఁడు. అందువలన రాజభవనమున సందడికును పేరంటము." ఈ విధముగ వ్రజమంతయును బిలువఁబడెను. ప్రాతఃకాలము నుండియే వనితలందఱును షోడశశృంగారములను గావించుకొని గోపికలు నందభవనమువైపునకు దళకు బెళకులతో వయ్యారముగ గీతములను బాడుకొనుచుఁ గానుకలను, ఇతరవస్తువులను దీసికొని వచ్చుచుండిరి. నందభవనమంతయును గోపికలతో నిండిపోయెను. వచ్చి గోపికలుత్సవమును ప్రారంభించిరి. కొందఱు నాట్యము చేయుచుండిరి. కొందఱు గీతములను గానము చేయుచుండిరి. ఢోలకును మృదంగములను వాయించుచుండిరి. స్త్రీలకు పాడుట, వాయించుట, ఆడుట యనినను, వివిధములగు మంగళకృత్యములనినను మిక్కిలి యానందము కల్గును. పండితులు వచ్చి మంత్రములను బఠించిరి. దివ్యౌషధముల చేతను, మహౌషధముల చేతను కృష్ణునకు

స్నానము చేయించిరి. విధ్యుక్తముగ నాతని కభిషేకించిరి. పూజనమును చేయించి బాలుని మంగళము గొఱకై తల్లి ఆతని చేతిచే స్పృశింపఁ జేయించి అన్న, వస్త్ర, మాలలను, మంచి మంచి వత్సములతోఁగూడిన పాడియావులను దాన మొసంగెను. ఎవరేవస్తువు నడిగిన తల్లి యావస్తువును మిక్కిలి యుదారముగ సంతోషముతో నొసంగెను.

చిన్నపిల్లలకు స్నానము కాఁగానే నిద్రవచ్చును. తల్లి దాన మిప్పించుచునే యున్నది. పిల్లనాడు పాలు త్రాగుచునే కూర్కుచుండెను. పిల్లవాని కూర్కులను గాంచి తల్లి కొంచెము సేపు చిచ్చికొట్టెను. పిల్లవాడు నిద్రించఁగనే మెల్లఁగా వానినిఁ బక్కమీఁదఁ బరుండఁబెట్టెను. పేరంటాండ్రు అపారముగ నుండిరి. ఇల్లంతయును నిండియుండెను. ఇంటిముందొక కొట్టమునందొక శకటము నిలిచియుండెను. ఆ శకటము చాల పెద్దది. దానిమీఁద నూఱు మణుఁగుల బరువు వేయుచుందురు. మంచి బలిష్ఠములైన నెనిమిది యెద్దులు దానిని లాగును. కొన్నాళ్ళనుండి నందుఁడు దానిని కొట్టమునఁ గట్టివేచెను. అదొకవిధముగ నొక యిల్లువలె నుండును. అందువలన దాని మీఁద నొంటె చర్మముతోఁ జేయఁబడిన వంవలకొలది నేతి తిత్తు లుంచఁబడెను. పాలు, పెరుగుతో నిండిన పూర్వపు పెద్ద పెద్ద బానలు కూడ ఉంచబడెను. తల్లి దానిక్రింద పిల్లవాని ఉయ్యాల నుంచెను. పిల్లవాని నచ్చటనే నిద్రబుచ్చెను. తాను తన యింటికి వచ్చిన గోపికలను బరామర్శించుటలో లగ్నమై యుండెను. కొందఱు ముసుగులు వేసుకొని వచ్చి యశోదను బరామర్శింపగా యశోద యిట్లనును. "వేయేండ్లు బ్రదుకుమమ్మా! నీకు పిల్లలు కలిగి నీ భర్త నీకనుకూలుఁడై

యుండి యిద్దరును వర్ధిల్లుదురు గాక !"

ఇంకొక కర్త నవ్వుచు నిట్లనెను :- "అమ్మా! ఇప్పుడే ముసలివాండ్రగునట్లాశీర్వదించుచున్నావా? నిన్ననే యీమె పెండ్లి చేసుకొని వచ్చినది."

అంత యశోదమ్మ ఇట్లనెను :- "ఇప్పుడే కాదు. పది పదునైదుగురు పిల్లలు పుట్టినతరువాత."

ఇంకొక యామెను యశోద యిట్లడిగెను ;- "నీపిల్ల పెద్దదైనట్లున్నది. దానికి సంబంధము కుదిరినదా?" ఇంకొక తెతో పిల్లవాని వివాహము సంగతి యడుగును. స్త్రీలకు మూడేవిషయము లుండును. ఆహార పానీయములు, తనభర్త స్వభావమునుగూర్చియు, నాడుపిల్లల వివాహమును గూర్చియు నుండును. ఈప్రసంగము వచ్చిన వారు శరీరస్పృహను గూడ మరచి మాట్లాడుకొనుచుందురు.

ఇచ్చట యశోద ఉత్సవమునకు వచ్చిన వ్రజ గోపికలకు స్వాగతసత్కారము లొనర్చుటలో లీనమై యుండెను. అచ్చట శ్యామసుందరుని నిద్ర భంగమయ్యెను.

చిన్నపిల్లల కల్పకాలమునకే ఆకలి వేయును. అల్పకాలముననే నిద్రించెదరు. నిద్రించి లేవగనే వారికి మరలం నాకలి వేయును. ఇట్టి చిన్నపిల్ల లారేడు జాములు నిద్రించెదరు. కనులను తెరచి కృష్ణుడటు నిటు చూచెను. తల్లి ఆతనిదగ్గరలో లేకబోవునప్పటికి ఆతనికి కోపము వచ్చెను.

శౌనకుడిట్లడిగెను ;- "సూతా! తల్లిపైన భగవానునకు కోపమేలవచ్చెను? తల్లిమీద కోపము మంచిదికాదే."

సూతుఁడు నవ్వియిట్లనెను :— "స్వామీ! ఇదేమి కోపము! ఇది ప్రేమకోపము. 'నాకొరకై తల్లి యుత్సవము చేయుచున్నది. నన్నొంటరిగ తల్లి యిచ్చట పరుండబెట్టినది. మంచిది. తల్లికి నాలీలలను జూపింపవలెనని భగవానుఁడు అనుకొనెను.

అంత శౌనకుడిట్లడిగెను :— "మంచిది సూతా! తల్లి పిల్లవాని నొక్కక్షణమైన విడచి యుండదుకదా! నేడు కృష్ణుని తల్లి ఒంటరిగా బండిక్రింద నుయ్యాలలో నేల నిద్రపుచ్చినది?

అంత నవ్వి సూతుడిట్లనెను :— "స్వామీ! పిల్లవాని నిచ్చట నేకాంతమున నిద్రబుచ్చి వదలివేయవలయునని తల్లికి లేదు. తొందరలో నీసందడినుండి రక్షించుటకై బండిక్రింద నుయ్యాలలో పిల్లవాని నిద్రబుచ్చి, కొంచెము సేపటికే తీసికొని రావలయు ననుకొనెను. కాని యీతల్లులకు సంభాషణమనిన మిక్కిలియానందము. పది పదునైదుగురు స్త్రీలొక్క చోట జేరిరా వారికిఁ పురుషులు కూడ జ్ఞాపకమునకు రారు. వృద్ధస్త్రీలు తమ వివాహమునాటి ముచ్చట్లను చెప్పుచుందురు. మాటలలో వారు పిల్లలకు పాలిచ్చుటను కూడ మరచెదరు. దూరదూరములనుండి గోపికలు వచ్చిరి. వారి ఆదర సత్కారములో తల్లి కృష్ణుని మరచెను."

ఇప్పుడు కృష్ణుడేమి చేయఁగలడు. "బాలానాం రోదనం బలం" ఏడ్పుటతప్ప వారు పిలుపును గూడ పిలువజాలరు. అందువలనఁ కాళ్ళు తన్నుకొనుచు నేడ్వ నారంభించెను. కాని అచ్చట నగారా శబ్దములలోఁ దూడు శబ్దము నెవరు వినెదరు? స్త్రీలు నాట్యగానములందును, వాద్యములందును

దల్లీనులై యుండిరి. అచ్చట యుత్సవములో నుండిరి. కొందరు పిల్లలాడుచుండిరి. తల్లి వారితో వీరాఁడుపిల్లవానిని జూచుచుండు డని చెప్పియుండెను. మేల్కొనిన తనకు జెప్పినదనెను. కాని పిల్లలు పిల్లలేకదా? పరస్పరము పోట్లాడుకొనువారు పిల్లలు. పిల్లలుతమలోతాము పోట్లాడుకొనుచుండిరి. వారుపిల్లవాడేడ్చుటను జూడనే చూడలేదు. అప్పుడు భగవానుడిట్లనుకొనెను ;- "ఈయుత్సవములో నన్నెవరును చూచువారులేరు. తల్లియిప్పుడు తనలోతాను లేదు. అందరకును స్వాగతసత్కారము లొనర్చుటకై ఆత్మవిస్మృతిని చెంది యున్నది. నేనింతకంటె నెక్కుడుగా గోలచేసితినా వీరందరును గానమును, వాద్యములను, నాట్యమును, మరచి నావైపునకే పరుగిడెదరు"

సూతుఁడిట్లనెను ;- "మునులారా! ఇట్లాలోచించుకొని భగవానుడటునిటు చూచెను, గోల చేయుటెట్లాయని చూచుచున్నట్లుండెను.

శకటాసురభంజనము

(౭—౧)

శ్లో॥ అథః శయానస్య శిశోరనోఽల్పక
ప్రవాలమృద్వంఘ్రిహతం వ్యవర్తత ।
విధ్వస్తనానారసకుప్యభాజనమ్
వ్యత్యస్తచక్రాక్షవిభిన్నకూబరమ్ ॥

శ్రీభాగ. ౧౦స్కం. ౭అ. ౭శ్లో.

క॥ నిదురించిన శిశు వాఁకొని,
కిమఁకుచుఁ జనుఁగోరి కెరలి కిసలయవిలస
న్మృదుచక్రచాపరేఖా,
స్పదపదమునఁ దన్నె నొక్కబండిన్ దండిన్॥

క॥ శకటము హరి దన్నిన దివిఁ
బ్రకటంబై యెగసి యిరుసు భరమునఁ గండ్లున్
నికటంబుగ నేలం బడె,
నకటా యని గోపబృంద మాశ్చర్య పడన్ ॥

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

లోకుల నాకర్షించుటకుఁ గొందఱనేక విధములగు నుపాయములను జేయుచుందురు. చాల గుంపు చేయుటకుఁ గోట్లాడుకొనుచుందురు. కొందఱద్భుతాశ్చర్య విషయములను బలుకుచు మానవుల మనసులను దమవైపున కాకర్షించు చుందురు. కొందఱు విస్మయోత్పాదకమగు నద్భుతఘటనమును ఘటింపఁజేసి అందఱిమనస్సు నాఘటనము వైపునకు బలా

అత్యంత భయంకరమైనదియు, నపూర్వమును విస్మయోత్పాదకమునగు ఘటనమును గాంచుట కందఱు మనస్సులను దహతహ లాడుచుండును. అందఱును దాని కారణము నరయుటకు సముత్సుకతను జెంది యుందురు. అందరును దమతమ కార్యములను వీడి ఆవైపునకుఁ బరువిడెదరు. గొప్ప ప్రభావశాలుర ముందట నల్పప్రభావశాలుల ప్రభావము తగ్గిపోవును. గొప్ప దుఃఖముముందు కొద్ది దుఃఖము మఱపునకు వచ్చును. ఇదే విధముగ గొప్పధ్వని సమ్ముఖమున దానికంటెఁ జిన్న ధ్వనులు దానిలో విలీనములగును. ఆసమయమున నాచిన్న ధ్వనులకేమియును మహాత్మ్యముండదు. అవి గొప్ప ధ్వనిలోఁ గలిసిపోవును. ఒకవ్యక్తి చిన్న గీతను గీచి దానిని తుడుపకయే, పొడిగించకయే చిన్నది చేయవలయు ననెను.

అతఁడు మిక్కిలి యాలోచనలోఁబడి తుడుపకయే యిది చిన్నదెట్లు కాఁగలదనుకొని, తన కసాధ్యమనుకొని ఒక బుద్ధిమంతునకుఁ జెప్పెను. బుద్ధిమంతుఁడగు పండితుఁడిట్లనెను:— "ఒక్కపనినిఁ జేయుము. ఈ గీతకు పైన నింకొకటి పెద్దగీతను గీయుము. ఇది తనకు దానే చిన్నదై పోగలదు."

సూతుఁడిట్లనెను:— "మునులారా! ఆ బండిక్రింద నుయ్యాలమంచమునందు బరుండిన శ్యామసుందరుఁ డావిశాల శకటముపై దృష్టినిఁ బఱపెను. ఆతఁడిట్లనుకొనెను:— "ఈశకటమును బోర్లద్రోసినచో నాపెద్ద శబ్దమునకు మాతల్లియే కాదు గోపికలందరును బరువిడి నాకడకు రాఁగలరు."

ఇట్లనుకొని ఆతఁడు తన కుసుమకోమలములై, రావి మఱ్ఱి చిగురుటాకుల కంటెను, గోమలములై సుందర రక్త

వర్ణముగల తన కోమలములైన చిట్టిపాదములను వానికుండిన
నైదు వ్రేళ్ళయొక్క నఖములు మణిఖండములవలె మెఱయు
చుండ నా బండిని దాఁకెను. చరణములు తాకుటతోడనే
బండి వెంటనే అడడడ ధ్వనిని తలక్రిందులుగఁబడెను. దానిపై
నుంచిన పాలు, పెరుగు, నేతి కుండలన్నియును బగిలిపోయి
నేయి క్రిందఁ బ్రవహింపఁజొచ్చెను. వెన్నముద్దలు దొర్లుచుం
డెను. పెరుగు చిందిపోయెను. పాలు కాలువలుగపారుచుండెను.
ఆ శబ్దముచే దశదిశలును ప్రతిధ్వనించెను. వ్రజమండల
మందు గోలాహలము వ్యాపించెను. స్తన్యమునకు వచ్చిన స్త్రీ
లటు నిటుఁ బరువిడఁజొచ్చిరి. కొందరు పిడుగుపడినదనుకొనిరి.
కొందరు మెఱుపు మెరిసినదనిరి. కొందరు ప్రళయము వచ్చిన
దనుకొనిరి. స్త్రీలు పాఱిపోఁజొచ్చిరి. ఒకరినొకరు నెట్టుకొనుచు
నింటికిఁ బరువిడసాగిరి. ముసలివాండ్రు పడి నలిగిరి. అందరకును
వారివారి ప్రాణములమీఁద దీపి, కాని యశోదమ్మ చిత్తము
మాత్రము తన శ్యామసుందరుని మీఁదనే లగ్నమైయుండెను.
ఆమె అటునిటు నేవైపునను జూడలేదు. ఆమె బాణమువలె
శకటము వైపునకుఁ బరువిడెను. యశోద పరువిడుటను గాంచి
దాసదాసీజనము లావైపునకే పోయిరి. రోహిణికూడ ఆవైపు
నకే పరువిడెను. అందరును నటు పారిపోవుటను గాంచి మిగిలిన
వ్రజాంగనలటే పరువిడిరి.

ఆచ్చటికిఁ బోయి తల్లియును, ఇతర వ్రజాంగనలును,
జూడగా వారి యాశ్చర్యమునకు మేర లేకుండెను. పాలు,
పెరుగు, నేయి, వెన్న బానలన్నియును బగిలియుండుట నంద
రును గాంచిరి. బండి తలక్రిందులై పడెను. దాని యిరుసులు
చక్రరంధ్రములనుండి బయటకువచ్చి అటునిటు విరిగి పడియుం

డెను. చక్రము లస్తవ్యస్తములుగ పడియుండెను. ఇరుసు,పరము విరిగి దూరముగ పడిపోయెను. కృష్ణుడు ఉయ్యాలమంచములో పరుండి చేతులను, కాళ్ళను తన్నుకొనుచు, హ్వాహ్వాహ్వా అని యేడ్చుచుండెను. తల్లి పరువిడి వెంటనే పిల్లవాని నెత్తుకొని హృదయమునకు హత్తుకొనెను. నాబిడ్డడు కుశలముగా నున్నాడను స్మృతియే ఆమెకు పరమసుఖముగ నుండెను. ఇంతలోనే నందుడు చాలమంది గోపకులను దీసికొని పరువెత్తుకొని వచ్చెను. గోపకులు వచ్చుటను గాంచి గోపిక లొక ప్రక్కకు తొలగిరి. చాలమంది ముసుగులు సర్దుకొనిరి. వృద్ధగోపికలు తమ యువకపుత్రులతోడను, మనుమల కొడుకులతోడను నిట్లనిరి ;— “ నాయనలారా! ఇదేమి? ఇంతటి పెదబండి తల్లక్రిందులెటులయినది? దానంతట అది తల్లక్రిందులు కాజాలదు. ”

అంత గోపకులిట్లనిరి ;— “ పిన్నీ! మాబుద్ధికినీ నీవిషయము తోచుట లేదు. ” కొందరు నందరాజు నిట్లడుగుచుండిరి. “ బాబూ! మీరు పెద్దవారు, వృద్ధులు, మీరే చెప్పుడు గాలి, వాన, సుడిగాలి లేకయే యీబండి యెట్లు తల్లక్రిందులైనదో? ”

నందుఁ డత్యంత చకితుడును, విస్మితుడునై, గోపకుల వైపునకు చూచుచు నిట్లనెను ; “ ఈ విచిత్రాద్భుత వ్యాపారమునకు కారణము నాబుద్ధికిని తోచుటలేదు. ” ఇట్లందరును నాశ్చర్యచకితులై యాలోచించుచుండిరి. కాని యెవ్వరును దీనికి వేరుకారణమును నిశ్చయముచేసి చెప్పజాలకుండిరి.

అచ్చట నాడుచుండిన పిల్లలను వారితల్లు లడిగిరి. గోపకులును వారిని వడిలోనికిఁ దీసికొని ప్రేమతో నడిగిరి;— “నాయనా! ఈబండి యెట్లు తల్లక్రిందులైనదో చెప్పుఁడయ్యా!”

అంత బాలకులందరును నొకే స్వరమున నిట్లు చెప్పిరి:- "మేమిచ్చట నాడుకొనుచున్నాము. మేము చూచుచుండఁ గనే యీ కృష్ణుఁడే యేడ్చుచు నేడ్చుచుఁ దన కాళ్ళతో దీనిని తలక్రిందు లొనర్చెను,

తల్లు లిట్లనిరి:- "ఓరీ పొండు! ఇంత చిన్న పిల్లవాఁ డింత పెద్దబండి నెట్లు తలక్రిందు లొనర్పఁ గలఁడు ?"

పిల్ల లిట్లనిరి;- "నీతోడమ్మా! మేము మాకన్నులారఁ జూచినాము. ఈతఁడే తలక్రిందులొనర్చినాఁడు. ఇందిసుమంతైన సందేహము లేదు."

గోపగోపికా జనమున కీయసంభవ విషయము మీఁద విశ్వాసమెట్లు కలుగును. వారందరును మాధుర్యోపాసకులు. శ్రీకృష్ణుని యైశ్వర్య ప్రభావముల వారింతవర కెరుఁగనే యెరుగరు. మాటిమాటికిని బాలకులు ఒట్టును బెట్టుకొని చెప్పుచున్నను వారు బాలకుల మాటలను విశ్వసించుటలేదు. వీఁడు పిల్లవాడని వారి మాటలను దిరస్కరించుచుండిరి. వారు యథార్థమును దెలిసికొనక చెప్పుచున్నారను చుండిరి.

యశోద యిట్లనెను;- "ఎట్లైన తలక్రిందులు కానిండు. పిల్లవానికేమియును హాని కలుగలేదు. ఇది నారాయణుని కృప. కాకున్న శకటము తల్లక్రిందులై నప్పు డెట్టి యనర్థములు కలిగెడినో" ఇట్లు పలికి ఆమె వెంటనే బ్రాహ్మణులను పిలిపించెను. ఏ గ్రహమును నావేశింపకుండుటకై వారిచేత వేదమంత్రముల ద్వారా శాంతి పాఠమును జేయించెను. దానదక్షిణల నొసంగెను. అంత నొక వృద్ధగోపిక యిట్లనెను. "రాణీ ! పిల్లవాని ముఖము మీఁద పైటను వైచి పాలిమ్ము.

పిల్లవాడు పాలను ద్రాగినచో వానికి భయము పోయినదని గ్రహింప వలయును."

సూతుం డిట్లనెను:—"మునులారా! పిల్లవానికి భయము లేనేలేదు. అతడు భయమును గూడ భయపెట్టువాడు. తల్లి పాలీయం గనే చుబుకు, చుబుకు మని పాలన్ద్రాగెను. అప్పుడు తల్లిమనస్సు కుదుట పడెను."

నందుండు బలవంతులగు నందలకొలది గోపకులను బిలిపించి వాని నన్నిటి నెత్తించి, బండినెప్పటి యట్లుంచెను. పగిలిపోయిన కుండలను బారవైచిరి. బాగున్నవాటిని మరల దాని మీంద నుంచిరి. పిల్లవాని నుయ్యాల మంచములోం దల్లి పాలిచ్చి నిద్రబుచ్చెను.

నందుండిట్లనెను:_ "నాయనలారా! నేండు మన పిల్లవానికి పునర్జన్మ. కావున గొంచెముగ నుత్సవమొనర్పవలెను. దానపుణ్యము లొనర్పవలయును. ఇట్లు కలికి అతండు బ్రాహ్మణులను బిలిపించెను. బ్రాహ్మణులువచ్చి శాంతిహోమమును గావించిరి. దధి, అక్షత, కుశోదకములచేం బూజనమును గావించిరి. నందుడు స్వయముగ కృష్ణు నెత్తుకొని బ్రాహ్మణుల ముందు కూర్చుండెను. బ్రాహ్మణులు ఋగ్వేద, యజుర్వేద, సామవేద మంత్రముల ద్వారా సంస్కృతమై, పవిత్రౌషధములు కలిసిన జలముచేం గృష్ణున కభిషేకమొనర్చెను. తదనంతర మేకాగ్రచిత్తముతో స్వస్తివాచన పాఠమును గావించెను. నందుడును బ్రాహ్మణులకు పంచభక్ష్య పరమాన్నములతోడను, ఘృతముతో వండిన వివిధరకములగు స్వాదిష్ట పదార్థములచేతను భోజనమును బెట్టించెను. యథేష్ట

ముగ స్వాదిష్ట భోజనమును జేసిన తరువాత బ్రాహ్మణులు పొట్ట మీద జేతితో నిమురుకొనుచు పెద్దగా త్రేపుచు నిట్లాశీర్వదించిరి:– "నందరాజా! నీకుమారుని గుణగానము ప్రపంచమున సదా జరుగుచుండుఁగాక! ఈతని పేరుఅజరామరమగుఁగాక! ఈతడు సదా సాధువులకు సుఖమొనర్చువాడగును."

నందుఁడు తలను వంచి బ్రాహ్మణులయొక్క అమోఘాశీర్వాదమును భక్తిభావముతో గ్రహించెను. వారికి భోజనమైన మీఁదట దక్షిణతో జిత్రవిచిత్రములగు వస్త్రములను, సువర్ణమాలలతో నలంకరింపబడి సర్వగుణ సంపన్నములగు జాలగోవులను వారి కొసంగెను. ఇంతలో నొక గోపుఁడిట్లనెను;– "బాబూ! ఈ కొంచెము పనికి మీరింతగా దానధర్మము లేల చేసితిరి?"

నందుఁడిట్లనెను:– 'ఓరీ! ఈబంగారు వెండి నాణెముల దేమి లెక్క? మాకృష్ణున కభ్యుదయము కలుగవలయును గాని దీనికొఱకై సర్వస్వమునర్పింపఁగలను. బ్రాహ్మణుల యాశీర్వాదములు లభించుటకంటె లాభ మే మున్నది?"

ఆ తార్కిక గోపకుఁడిట్లనెను:– "బ్రాహ్మణుల యాశీర్వాదములలో నేమున్నది? చాలమంది బ్రాహ్మణులు చదువు సంధ్యలు లేకయే దానములను బట్టుటకుఁ దిరుగుచుందురు."

నందుఁడిట్లనెను:– 'ఎట్లైనఁదిరుగనిండు. వారు బ్రాహ్మణులే. పాలీయని గొడ్డుబోతావు కూడ గోవనియే పిలువఁబడును. కాని అసూయ మిథ్యాభాషణము, దంభము, ఈర్ష్య, హింస, మానరహితులగు విశుద్ధబ్రాహ్మణులయొక్కయు, సత్యశీలురగు, బ్రాహ్మణుల యొక్కయు నాశీర్వాద మెన్నటి

కిని విఫలము కాదు. నీవీమాటను నమ్ముము. నేను మరల చెప్పుచున్నాను. గట్టిగాఁ జెప్పుచున్నాను. విశ్వాసముతో జెప్పుచున్నాను. వేదవేత్తలును యోగయుక్తులునగు బ్రాహ్మణుల యాశీర్వాద మెన్నటికిని నిష్ఫలము కాదు. ఇది స్పష్టము; ధ్రువ సత్యము."

సూతుఁ డిట్లనెను:- "మునులారా! నేను మీకు శకటభంజనలీలను జెప్పితిని."

శౌనకుఁ డిట్లడిగెను:- "సూతా! భగవానుఁడు పెరుగు పాలు, నేతితో నిండిన శకటమును వ్యర్థముగ నేలఁబడఁద్రోసెను. దీనివలన లాభమేమి?

సూతుఁడిట్లనెను;- "స్వామీ! బాలకులు మంచి అందమైన నాటవస్తువులను ఘట్టని పగులఁగొట్టుదురు. వారి కిందులో నేమి లభించును. అది ఆటయే, అసలు విషయమిది. ఉత్కచుఁడను పేరుగల నొక యసురుఁడుండెను. అతఁడు వాయువుతో నెగిరి, తన పూర్వజన్మవైరానుసారముగ భగవానునిఁ జంపుటకు ఆ శకటమందవ్యక్తరూపమున దాగియుండెను. ఆయసురునిఁ జంపి వాని నుద్ధరింప వలసియున్నది. శకటము తలక్రిందులగుటచే నాఉత్కచాసురుఁడు చచ్చిపరమపదమును బొందెను. భగవంతుని లీలయు జరిగెను. బ్రాహ్మణులకు దక్షిణాదులును ముట్టెను. గోలయునయ్యెను. ఉత్కచోద్ధరణము నయ్యెను. ఒక్కబండిని బోరగిల ద్రోయుటచే నెన్నిపనులైనవో చూడుడు. ఆయన యే భావమున నే క్రీడ నొనర్చునో అట్టి భగవల్లీలలు నెవరెఱుఁగగలరు? ఇదేవిధముగనొక యసురుఁడు కాకియయ్యె, ఇంకొకఁడు బ్రాహ్మణుడయ్యె

భగవానుని కడకు వచ్చెను. వీరిద్దరిని గూడ భగవంతుఁడుద్ధరించెను. ఈ యిద్దరి కథలను నింక నితరాసురుల నుద్ధరించిన కథను నేను ముందు చెప్పెదను మీరు దత్తచిత్తులై శ్రవణ మొనర్పుఁడు.

అన్య అసురులను ఉద్ధరించుట

(౨౬౨)

శ్లో॥ దైత్యో నామ్నా తృణావర్తః
కంసభృత్యః ప్రణోదితః ।
చక్రవాతస్వరూపేణ
జహారాసీన మర్భకమ్ ॥

శ్రీ భాగ. ౧౦స్కం. ౭అ. ౨౦ శ్లో.

కం॥ ఖరుఁడగు కంసుని పంపున
నరిగి తృణావర్తుఁడవని కవచాటముగా
సురగరువరియై బిసబిస
నరుదరుదనము సరి విసరి హరిఁ గొనిపోయెన్ ॥

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

భగవంతుఁడు సాకారరూపమున నవనిపై నవతరించి నపుడు అవతారమును ధరించినపుడు సమస్తవిధముల ప్రాణుల నుద్ధరించుచుండును. త్రిగుణములను సృష్టించినది శ్రీహరియే.

సాత్త్వికులు కానిండు, రాజసులు కానిండు, తామసులు కానిండు అందరను భగవంతుఁ డుద్ధరించును. ఎవఁడైనఁ గానిండు. ఏ భావముతోనైన రానిండు. భగవంతుని సమీపమునకు వచ్చిన వారందరకును సద్గతి గలిగితీరును. పావన సరస్సునందేది పడినను నుప్పుగ నగును. భగవంతుని నిత్యపార్షదు లానందానుభవము నొనర్చెదరు. భక్తులకు శ్రీహరి అలౌకిక భక్తిరసమును ప్రసాదించును. తన్ను శత్రువులుగ భావించు దుష్టులగు నసురులకైనను శ్రీహరి సద్గతినిఁ బ్రసాదించును. ఆతఁడు సర్వేశ్వరుఁ డగును గదా! అందరకును స్వామి భావానుసారముగ సుఖము నొసంగును.

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! నేను మీకు శకటాసురోద్ధారణమను పరమసుఖదలీలను జెప్పితిని. ఏ ఉత్కచుడను నసురుఁడు శ్రీకృష్ణునిఁ జంపుటకై శకటమందు ప్రవేశించెనో ఆతనిని శ్యామసుందరుఁడు శకటమును దలక్రిందులొనర్చి వానిని (బరలోకమునకుఁ బంపెను.

అంత శౌనకుడిట్లనెను:- "సూతా! ఈ యుత్కచాసురుడెవడు? వీని నేకారణమున హరి యుద్ధరించినాడు? వీని పూర్వజన్మ వృత్తాంతము తెలిసియుండినఁ జెప్పుము."

శ్రీ సూతుఁడిట్లనెను;- "స్వామీ! ఈ యుత్కచుఁడను దైత్యుఁడు హిరణ్యాక్షుని పుత్రుఁడు. చాక్షుషమన్వంతరమునకుఁ బూర్వ మీతనికి లోమశమహాముని శాపమొసంగెను. లోమశుఁడు చిరంజీవి. ఆతఁడు ధ్యాననిమగ్నుడై యుండును. ఆతని యాశ్రమము మిక్కిలి అందమైనది. దానిలో వివిధవృక్షములు నాటఁబడినవి, ఒక దినమున నీ యుత్కచ దైత్యుఁ

డామునివరుని యాశ్రమమునకుఁ బోయెను. అసురీస్వభావముగల జీవులప్రకృతి యెట్లుండుననఁగా వారు కాచి, పూచియుండు వస్తువులను జూడఁజాలరు. ఫలించి పుష్పించిన నీ సుందరమగు నాశ్రమమును జూడఁగానే అసురునకు మత్సరము కలిగెను. అతఁడాయాశ్రమమునందలి ఫలించిన వృక్షములను విఱువనారంభించెను. వృక్షములు ఋషులకు సంతానము వంటివి. వారలు వాటిని మిక్కిలి ప్రేమతో నీరును బోసి పెంచుచుందురు. తన చేతులతో నాటిన వృక్షములు తన కన్నుల యెదుటనే విరువబడుటను గాంచగనే లోమశమహాముని కి క్రోధమువచ్చి ఉత్కచున కిట్లు శాప మొసంగెను:- "ఓరీ! దుర్బుద్ధీ! నీకు శరీరము లేక పోవును గాక!

ఇది వినఁగానే అసురుని మదము దిగిపోయెను. అతఁడుఁ ముని ననునయ వినయములచేఁ బ్రార్థించెను, మునుల క్రోధము నీటి మీఁద గీత వంటిది. వచ్చిన వెంటనే నశించును. ఆతని శాపమాశీర్వాదరూపమునఁ బరిణమించెను. మునియిట్లనెను. "వైవస్వత మన్వంతరమందు నీకానందకందుఁడగు శ్రీకృష్ణచంద్రమునితో సంసర్గము కలుగును. ఆతని ద్వారా నీవు త్రిగుణరహితుఁడవై పరమపదమును బొందఁగలవు." ఆ యుత్కచాసురుడే శకటమునఁ బ్రవేశించి భగవంతునిచేఁ జచ్చి ముక్తుఁడైనాఁడు. శకాసురుని ముఖమున నీతఁడు శ్రీకృష్ణుని యద్భుత సామర్థ్యమును విని, అతఁడును గంసుని ప్రేరణముచే శ్రీకృష్ణుని జంప వెడలెను.

శౌనకుఁ డిట్లడిగెను;- ఈ శకాసురుఁ డెవడు? వీనిని భగవానుఁడెట్లు చంపెను?"

సూతుఁడిట్లనెను:– "స్వామీ! కాకాసురుని భగవాఁనుడు చంపలేదు. వీఁడు భగవానుడేకాంతమున మంచమున బరుండి యుండుటను గాంచి తన యినుపముక్కుచే వానిపై బొడిచెను. బాలకుఁడేమిచేయఁగలఁడని ఆతఁడనుకొనెను కాని యీతఁడేమి బాలకుఁడు, అసురకులఘాతకుఁడు. అచ్చటఁ జూచు వారెవరును లేరు. ఆతఁడు తన చిట్టి లేతచేతులతో బట్టి విసరగా నాతఁడు మూర్ఛితుఁడై కంసుని సభామండపమున నాతనికెదుటనే పడెను. ఆతడు బాలకృష్ణుని అద్భుతపరాక్రమమును వర్ణన మొనర్చెను. దీనిని వినియే వాయుపురనందుఁ జరించు నుత్కచుఁడు వచ్చి నాఁడును శ్రీకృష్ణుని చేత జచ్చెను. ఇదేవిధముగ శ్రీధరుఁడను నొక బ్రాహ్మణాధమునిఁ గూడ దండించెను."

శౌనకుఁడిట్లడిగెను:– "సూతా! శ్రీధరుఁడెవఁడు? భగవంతుఁ డాతని కేమి దండమును విధించెను? ఈ కథను గూడ మాకు కృపతో వినిపింపవలయును."

సూతుఁడిట్లనెను:– "స్వామీ! మధురయందు శ్రీధరుడను నొక వృద్ధబ్రాహ్మణుడుండెను. ఆతడు పుట్టుట బ్రాహ్మణుని యింటఁ బుట్టెను గాని ఆతడు పూర్వజన్మమున నసురుడు. పెద్ద తెల్లని గడ్డముండెను. ఆతనికి గొంచెము జ్యోతిషముకూడ తెలియును. ఒక దినమునఁ గంసుడిట్లడిగెను:– 'స్వామీ! యోగమాయ నాశత్రువు వ్రజమందెచ్చటనో పుట్టినాడని చెప్పినది. ఆతఁడెచ్చటఁ బుట్టినాఁడు?

శ్రీధరుఁడిట్లనెను;– "నాకు బాగుగాఁ దెలియును. ఆతఁడు నందునింట బుట్టినాడు. కంసుఁడిట్లనెను:– "నీవు వానిని జంపినను జంపించినను నేను నీకర్థరాజ్యమొసంగెదను.

ఇది వినగానే శ్రీధరుడు మిక్కిలి సంతసించెను. ఆతడిట్లనెను:— "మహారాజా! మీరు చింతింపకుడు. నేనాప్పి వాని నిప్పుడే చంపి వచ్చెదను."

ఈమాటకు గంసునకు మిక్కిలి ఆనందము కలిగెను. ఆతడు తనశత్రువు చచ్చెననియే యనుకొనెను. శ్రీధరుని మిక్కిలిగ బ్రశంసించి, అత్యధికముగా సన్మాన మొనర్చి వానిని గోకులమునకుఁబొమ్మనెను. శ్రీధరుడు గంససమ్మానితుడై గోకులమునకు వచ్చెను బ్రాహ్మణులకును సాధువులకును నెచ్చటను నష్టముండదు. శ్రీధరుడు లోపలకుఁ బోయెను. యశోదమ్మ ఆతనికి మిక్కిలిగ నాదరసత్కారములను గావించెను. తల్లి వృద్ధబ్రాహ్మణుడని భోజనము చేయవలసినదని ప్రార్థించెను. ఎన్నోవిధముల బ్రతిమాలగా నాతడు భోజనమున కంగీకరించెను. పొయ్యిమీదఁ బాలను బెట్టి దానిలో బియ్యము పోయబడెను. అంత శ్రీధరుడు బిందెను దీసుకొని స్వయముగ యమునాజలమును దెచ్చుటకు బయలు దేరెను. యశోదమ్మ ఆతని నాపి యిట్లనెను;— 'స్వామీ! ఇంతమంది దాసదాసీ జనముండిన మీరు జలమును దేబోయెదరేమి? నేనెంత జలమునైన దెప్పించెదను?

శ్రీధరుని మనస్సునఁ బాపము కలదు. ఆతఁడిట్లనెను:— 'అమ్మా! నేను దాసదాసీజనములచేఁ దేబడిన యమునా జలమును ద్రాగను.''

యశోద యిటనెను:— "నేను స్వయముగా దెచ్చెదను మీరప్పుడు త్రాగవచ్చును గదా!"

శ్రీధరుడిట్లనెను:— "అయితే నీవు తెచ్చిన త్రాగ

దను. ఇది వినగానే అత్యంతానందమును బ్రకటించుచుం దల్లి యిట్లనెను:- "అయితే నేనే వెళ్ళెదను. మీరు మా పిల్ల వానిని చూచుచుండుడు."

శ్రీధరుడిట్లనెను:- "మంచిది. నేను బిల్లవానిని చూచు చుందును. నీవు బిందెను బాగుగా తోమి నీరు తేవలయును."

యశోద అత్యంతానందమును జెంది బంగారు బిందెను దీసికొనిపోయెను, రోహిణియును వేరొక బిందెను దీసికొనెను దాసదాసీ జనములు నవ్వసాగిరి. యశోదశరీరము కొంచెము స్థూలము. ఆమె కనక కలశమును బట్టుకొనినచాల బాగున్నది. పిల్లవాడొంటరిగ నుండెను. అసురప్రకృతిగల శ్రీధరుడాతని సమీపమున నుండెను. భగవానుం డేకాంతముననే యుదరిం చును. ఇప్పుడు శ్రీధరుండిట్లనుకొనెను:- "ఈబాలకునిగొంతును బిసిగి వేయుదును." అని యాతడు భగవానుని వైపునకు బోయెను. భగవానుడుయ్యాలలో పరుండి నిద్రించు చుండెను. పైకికన్నులు మూసుకొనెను. లోపల అంతయును తెలియును. ఆతనికడ దాపరిక మేమున్నది? శ్రీధరుడు ముందునకు రాగానే భగవానుడు తన మాయాశక్తిచే జేతినిజాపి యొక్క దెబ్బ గొట్టెను. దానితో శ్రీధరుడు వెల్లకిల క్రిందపడి పోయెను. ఆ తని పండ్లన్నియు నూడి పోయెను. నోరు పాము బొక్క వలె నయ్యెను. ఇప్పుడు కృష్ణుడు మెదలకుండ లేచెను. పొయ్యిమీద గ్రాగుచున్న వేడి వేడి క్షీరాన్నమును నాతని నోట గుమ్మరిం చెను. ఆతని గడ్డములును మీసములును పాలతో తడిసిపో యెను, నోరు వేడిక్షీరాన్నముచే గాలిపోవుచుండెను. ఆతండు పాఱిపోవ నుంకించుచుండెను. గాని ఆతని పాదములు నేలకంటు కొని పోయెను. వేడిక్షీరాన్నముచే నోరు మండిపోవుచుండెను.

అటునిటు తన్నుకొను చుండెను. తలను త్రిప్పుచుండెను. బోసి నోటిని తెరచు చుండెను. ఆతని గ్రుడ్లు వెళ్ళుకొని వచ్చెను. మాట ఆగిపోయెను. శ్రీకృష్ణుడు నవ్వుచుండెను. శ్రీధరుడేడ్చు చుండెను. ఇంతలోనే యశోద యమునాజలమును దీసికొని వచ్చినది. శ్రీధరుని యొక్క యీస్థితిని గాంచి ఆమె భయపడెను. ఆమె యిటను కొనెను;— "బ్రాహ్మణుడాకలిని జెందినాడు. వేడివేడి క్షీరాన్నమును త్రాగియుండవచ్చును" అందు వలన నామె మాటిమాటి కిట్లడుగుచుండెను. "స్వామీ! ఏమైనది? చెప్పుడు. తినుటకింత తొందరెందులకండీ!"

బ్రాహ్మణునకు ప్రాణము పోవుచుండెను. అందువలన ఆతడేమియును మాటలాడజాలకుండెను. వాక్కు యోగమాయాప్రభావమున నాగిపోయెను. ఏ అసురుడైనను నీతనిలో నావేశించెనని తల్లికి భయము వేసెను. ఆమె వెంటనే నందుని పిలిపించెను. విషయమేమియో ఆతడును నిర్ణయింపజాలకుండెను. చివరికాతని కేదైన కానిండు. ఆతనిని వ్రజసీమను దాటింపవలయునని అనుకొనెను. బ్రాహ్మణ రూపమున నున్న అసురుడేమో? తన యాసురీలీలను జూపుచున్నాడేమో!" అని యనుకొని ఆతడు వానిని వ్రజమును దాటించి రండని గోపకుల కాజాపించెను. ఆతడు యమునాతీరమునకు జేరగానే ఆతడిట్లనుకొనెను ;— "కంసుడు నాకర్ధరాజ్య మొసంగెదనన్నాడు. రాజ్యము సంగతి సటుంచుడు. పండ్లు పోగొట్టుకొంటిని గదా!" ఇటాతడాలోచించుకొనునంతలో నాతనికి దప్పిక వైచెను. ఆతడు యమునా జలములోనికి దిగగానే ఆతనికి బంగారు తాబేళ్ళు కనపడెను. ఆతడిటులనుకొనెను ;— నాకచ్చట నేమియును దొరకలేదు. ఈతాబేళ్ళనయినను దీ

కొని పోవుదును " అని యాతడా తాబేళ్ళ నెత్తగనే ఆ రెండు తాబేళ్ళాతని రెండు చేతులను కొరికి తీసుకొనిపోయెను. ఇప్పు డాతడు రెండుచేతులును లేనివాడై కంసునికడకు బోయెను ఆతని నోరు ఇదివరకే పడిపోయినది. ఆతడేమియును మాట లాడఁజాలక పోయెను. ఈతడు వెఱ్ఱివాడయినాడని కంసుడను కొనెను. తరువాత భగవద్దర్శనమువలన నాతని యంతఃకరణము శుద్ధమయ్యెను. ఆతఁడు భగవంతుని సుమధుర నామములను పలుకదలచునప్పటికి ఆతనికి వాక్కు వచ్చెను. భగవంతుని సేవా పూజలొనర్ప సంకల్పము కలుగునప్పటికి అతనికి రెండు క్రొత్త చేతులు మొలిచెను. అప్పటినుండి ఆతడు నిరంతరము వాక్కుచే భగవన్నామోచ్చారణమును, చేతులతో భగవద్విగ్రహ సేవా ర్చనలును చేయగా నాతడుద్ధరింపబడెను. ఆతడు భక్తుడయ్యెను. ఈవిధముగనే భగవానుడు తృణావర్తునిగూడ ఉద్ధరించెను.

శౌనకుఁ డిట్లడిగెను :- " సూతా! తృణావర్తుడెవడు? ఆతని నెవరు పంపిరి? ఆతడేరూపమున కృష్ణుని కడకు వచ్చి నాడు? "

సూతుఁడిటులనెను ;- " స్వామీ! తృణావర్తుడును కంస సేవకుడే. ఆతడిచ్ఛానుసారముగ స్థూల సూక్ష్మరూపము లను ధరింపగలడు. ఒకదినమున కంసుడాతనితో ఇటులనెను;- తృణావర్తా! నందవ్రజమునందు నాశత్రువు పుట్టినాడని విన్నాను. నేను శ్రీధరుని వానిని చంపుటకు పంపితిని. ఆతడెందులకో పిచ్చివాడయినాడు. వానికి నోరు పడిపోయినది. అతడేమియును చెప్పజాలకున్నాడు. యథార్థముగ నాశత్రు వెవరు? కావున నీవు వ్రజమునకు పోయి నాశత్రువు జాడకనుగొని వీలైతే

వానినెత్తుకొని ఇచ్చటికి రావలయును, లేదా అక్కడనే చంపి రమ్ము."

తృణావర్తుడిటులనెను :_ "మహారాజా! మీరేమియును చింతింపవలదు. నీశత్రువు నందవ్రజములోనే పుట్టియుండిన యశోదాగర్భమున బుట్టియుండ వలయును. అటులయిన నేను తప్పక వానిని తెచ్చెదను. అని పలికి ఆతడు మధురనుండి పోయి సుడిగాలిరూపము నెత్తి వ్రజము వైపునకు పోయెను. శ్రీకృష్ణుడొంటరిగా కూర్చుండియుండెను. ఆతడాయన నాకాశమున కెత్తుకొనిపోయెను."

అంత శౌనకుడిటులడిగెను :_ "సూతా! భగవానుని దైత్యుడు ఎటులెత్తుకొనిపోయెను?

సూతుడిటులనెను ;_ "అయ్యా! స్వామీ! భగవానునెవరెత్తుకొని పోగలరు? గోపికల యిండ్లన్నియును జూడవలయునని భగవానుని కోరిక. ఇంకను నడిచి పోజాలడు ఆ యసురుని పై కెత్తుకొని పోవువానిగా జేసికొని, వానిమీద నెక్కి ఆకాశమున కెగిరెను. అచ్చట గోపికల గృహములన్నిటిని జూచెను.

శౌనకుడిటులనెను ;_ "తర్వాత నేమైనది? ఆ యసురుడు హానియును చేయలేదు కదా!"

నవ్వి సూతుడిటులనెను ;_ "స్వామీ! ప్రాణిమాత్రునకిష్టమైన వానికనిష్ట మెటు చేయగలుగుదురు? నేను తృణావర్తునుద్ధరించిన కథను ముందు చెప్పెదను. మీరు దత్తచిత్తులరై శ్రవణ మొనర్పుడు."

త్రిణావర్త సంహారము

(౨౬౩)

శ్లో॥ అహో బతాత్యద్భుత మేష రక్షసా
బాలో నివృత్తిం గమితోఽభ్యగాత్పునః
హింస్రః స్వపాపేన విహింసితః ఖలః
సాధుః సమత్వేన భయా ద్విముచ్యతే॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౭ అ. ౩౧ శ్లో॥

కం॥ రక్షణములేక సాధుఁడు
రక్షితుఁడగు సమతఁ జేసి రాయిడులందున్
రక్షణములు వేయి గలిగిన
శిక్షితుఁడగు ఖలుఁడు పాపచిత్తుం డగుటన్॥

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

ఏ సంఘటనము జరుగవలసి యున్నదో దానికి ముందుగనే భూమిక యేర్పడియుండును. లక్షణములను జూచి బుద్ధిమంతుఁడగు వాఁడిట్టి సంఘటన మిప్పుడు జరుగఁగలదని యూహింపఁ గలఁడు. వర్తమానమును జూచి భవిష్యత్తు నూహింపగలము. కాని సర్వజ్ఞుఁడైన వానికి భూతభవిష్యద్వర్తమానములొక లెక్కలోనివి కావు. ఆతఁడున్నతుఁడగుటచే భూత భవిష్యద్వర్తమానములను గాంచఁగలఁడు. మూఁడు కాలములును నాతని కొక్కటే. హఠాత్తుగ నిట్లు జరిగినదని మనము మన యల్పబుద్ధిచే ననుకొందుము. హఠాత్తుగ నేదియును జరుగదు. అన్నియును నిశ్చితరూపమున జరుగుచుండును

శ్రీ సూతుండిట్లనెను:— "మునులారా! ఒక రోజున యశోద తన ప్రాణముల కంటెను ప్రియుఁడగు కృష్ణునిఁ బ్రేమ పూర్వకముగ నుయ్యాలలో నుంచి ఊపుచుండెను. జోలపాట మల్హార రాగమునఁ బాడుచుండెను. ప్రేమతో జిచ్చికొట్టుచు బుజ్జగించుచు గుణగుణ ధ్వనితో నవ్యక్తమగు భాషతోఁ దన పసిపాపనితో నేదో మాటలాడు చుండెను. ఆసమయముననే శ్రీకృష్ణుఁడొత్తిగిలెను. ఆతనికి నిద్రాభంగ మయ్యెను. నిద్ర తెలియగనే ఆఁకలి కూడ వేసెను. ఏడ్వ సాగెను. తల్లి వెంటనే పిల్లవాని నెత్తుకొనెను. ఆమె స్తనములకుఁ జేపు వచ్చెను. పిల్లవానికి సుస్థిరయై పాల నొసంగెను. పాలిచ్చి తల్లి పిల్లవాని నాడించుచుండెను. ఆమె చెట్టును జూపించుచు నిట్లనుచుండెను;— "నాయనా! చూడు మా చెట్టెట్టున్నదో! "భగవానుఁడా వైపునకు జూచును. మరల యశోద యిట్లనును. కాకమ్మరావె కాకమ్మరావే రొట్టెమీద నున్న వెన్నను దిన వే పొడిచినచో నీ ఱెక్కలు పీకెద - బిడ్డను జేరిన బేయ్ బేయ్ బేకెద" తల్లి యీ విధముగఁ బిల్లవాని నాడించుచుండఁగా రహస్యముగఁ దృణావర్తుఁ డచ్చటికిఁ జేరెను. శ్రీహరి సర్వద్రష్ట ఆయన అన్నియును జూడగలడు. ఆతడాయసురుని గాంచెను. ఆతడా కాశమునకు దన్నుకొని పోవ వచ్చినాడనియును నాతనికి దెలియును. ఆతడనుకొనుట యేమి? ఈతడే అతనినిఁ బ్రేరించి భావనుయలగు గోపికల యిండ్లను జూచుటకుఁ బిలిచి నాడా యేమి? ముందు వారిండ్ల దొంగతనములు చేయవలసి యున్నది. చోరత్వమును జేయుటకు ముందుగా నేవస్తు వెచ్చట నున్నదో చూడవలయునుగదా! అందు వలన నాతఁడు పైకెగిరి సమస్తమును జూడఁదలఁచెను, కాని దుష్టు

డసమయమున వచ్చెను. తల్లి నన్ను ఒడిలో గూర్చుండ బెట్టుకొని కూర్చుండినది. నేను వీని నుద్ధరింపవలయును. ఈతఁడు నన్నును, నాతల్లిని కూడ పైకి లేవదీసుకొని పోయినచోఁ దల్లి అమాయకురాలు. సరళ హృదయ. ఆకాశమున కెగురఁగానే భయపడిపోవును, పోనిండు నేనధిక బరువగుచో లేక స్థూలకాయయగు నాతల్లిని నన్ను మోయఁజాలకున్నచో నాతల్లి నుగ్గునుగ్గగును, అప్పుడు నాకు పాలిచ్చి పెంచువారెవరు? ఇంకొక విషయము. వీనిని నేను జంపవలయును. తల్లి ముందే వీని గొంతును నులిపినచో నామె భయపడును. వీఁడునాపిల్లవాడు కాడు. వీని శరీరమం దేదో భూతమో పిశాచమో రాక్షసియో, యావేశించె ననుకొనును.

అప్పుడు పూతన మృత్యువు రహస్యమును గూడ తెలిసికొనగలదు. అప్పుడింతటి వాత్సల్య ప్రేమ లెచ్చట లభింపగలవు. ఐశ్వర్యమునకు సంకు చిక్కినా విశుద్ధ వాత్సల్యముండదు. తల్లి వడినుండి దింపదు. నేనామెతో చెప్పుటకా వీలులేదు. నెలల పిలవాడు మాట లాడుట కారంభించినచో నందరును వారిని భయపడెదరు. ఒడిలోనుండి దిగనిది లీల జరుగదు '' అని యిట్లాలోచించుచు భగవానుడు సంకటములో పడిపోయెను. ఆ సమయమున సిద్ధులాతనికి సహాయము కావించెను. ఈ పరమ సరస మాధుర్య లీలయందు పరమాత్మకు మనమవసరమగుట మన యదృష్టమని సిద్ధుఁనుకొనిరి.

మనము కూడ ఆతని లీలలో బనికి వచ్చెదము.'' అని అనుకొని గరిమాసిద్ధి తన ప్రభావమును జూపించెను, శ్రీకృష్ణు శరీరము కస్మాత్తుగ యశోదకు పర్వతశిఖరమునలె భారముగ

ద్రోచెను. ఇప్పుడామె ఆతని నధిక కాలము ఒడిలోనుంచు కొనన సమర్థయయ్యెను. ఆమెశరీరము నొవ్వసాగెను వెంటనే పిల్లవానిని ఒడిలోనుండిదించినేలపై నుంచెను. ఆతని యుదర మందనేక కోట్లబ్రహ్మాండము లున్నవి. ఆతని భారమును దల్లి ఆతని యిచ్ఛచేతనే యెత్తగలుగును. ఆతనిదే లేకున్నచో శ్రీకృష్ణు నెత్తుకొనుట కసమాయకయగు యశోదకు శక్తి యెక్కడిది? శ్రీకృష్ణుడు నేడద్భుతక్రీడను జరుపవలసియుండును అందువలన తల్లి ఆతని భారమును వహింపజాల కుండెను. ఆమెకత్యంతాశ్చర్యమునులజ్జయును వేసినది. ఏలననగా పుత్రుని మోయలేని తల్లి ఒడి యేమి ఒడి! ఈవిధముగ నాలోచించు కొనుచు తల్లి యింటిలోపలికి బోయెను. ఇంటిలో వేరుకార్య ములలో నిమగ్న యయ్యెను.

అంత శౌనకుడిట్లడిగెను:— "సూతా మాకుతల్లియొక్క వాత్సల్యప్రేమ యందు కొంచముగ న్యూనత గోచరించు చున్నది. ఆమెకు సమస్త విధముల లాల్యమప్పుడు శ్రీకృష్ణుడైన పుడు, ఆమె సాంసారిక కార్యములలో నేల మునిగినది? శకట భంజన ప్రసంగము నందును నామె పిల్లవానిని బండిక్రింద నిద్ర బుచ్చి ఆడుటకును, పాడుటకును, అన్యలౌకిక కార్యములలో నిమగ్నయైనది. ఇప్పుడును బిల్లవానిని భూమిపై గూర్చుండఁ బెట్టి అన్యగృహస్థ కార్యములలో నిమగ్నయైనది. అట్టియెడ ననన్యత యెచ్చట నున్నది? విశుద్ధవాత్సల్యరస మెచ్చట నున్నది? "

అంత సూతుడిట్లనెను:— " స్వామీ! ఈ విషయమును మీరు గంభీరముగ విచారింపుడు. శకట భంజన ప్రసంగమునే

తీసికొనుడు. శ్రీకృష్ణునకు ఆమెవడిలో నిద్రవచ్చినది. అప్పు డాతని పరుండపెట్టి సుఖమును గలిగించుట తల్లియొక్క ముఖ్య కర్తవ్యము. ఒడిలోనే యుంచుకొనిన పిల్లవానికి బాగుగా నిద్రయును రాదు. పైగా నాపాటల గోలలో నాతనికి సుఖ మును గలుగదు. అందువలన నేకాంతమందు ఆతని సుఖము కొరకు నిద్ర బుచ్చినది. నిద్రబుచ్చి ఆమె ఆతని సమీపము ననే కూర్చుండిన. వేలకొలది గోపికలు గోపాలు నాశీర్వదించు టకును ఆతని సుఖము కొరకును నాతని జన్మనక్షత్రోత్సవ మందు పాల్గొనవచ్చిరి. వారికడకు వెళ్ళకుండినచో వారంద రిట్లనుకొన వచ్చును:- "మనమెంతో ఉల్లాసముతోడను, నుత్సాహము తోడను వచ్చితిమి. యశోదమ్మ మనను బలుక రింపనైన బలుకరింపలేదు. పిల్లవానినొడిలోబెట్టుకొని కూర్చుం డినది. ఈమెకే కనుక నొక పిల్లవాడు పుట్టినాడు" ఈ విధ ముగ ననాదరము ననుభవించి వారు పిల్లవాని నాశీర్వదింపరు. తనపిల్లవానికది యనిష్టమని ఆమె శరీరముతోవచ్చి గోపికల గీతానృత్యములలో పాల్గొనినది. అవి గ్రామ్యగీతములుకావు. సాంసారిక విషయ భోగములకొరకు రాగరంగము కాదది. శ్రీకృష్ణుని నిమిత్తమై ఆతని అభ్యుదయము కొరకు చేయబడు చున్న ఉత్సవమది. ఇందులో వాత్సల్యము, ప్రేమ యున్నది. దీనిచేననన్యత నశింపదు. కాని యింకను బెరుగును. తల్లి పిల్ల వానిని గూర్చుండ పెట్టి కర్మాంతరమున లగ్నమైనది. నాకర్మ అన్యునికొరకు కాదు. పాలనుగాచి నారాయణునకు నివేదిం చెదను. ఆప్రసాదమును గోపాలున కొసంగెదను. నేనును ప్రసాదమునుస్వీకరించెదను. నాస్తనములలోబాలువృద్ధిపొందును.

పిల్లవాని పొట్టనిండును. ఇదంతయును నాతని కొరకేర్పడిన వ్యాపారమే."

శౌనకుడిట్లనెను;– "సూతా! నీవు సత్యము చెప్పుచున్నావు. తల్లియొక్క కాయిక, వాచిక, మానసిక కార్యము లన్నియు శ్రీకృష్ణుని ప్రీత్యర్థమే యుండెను. సరే! ఆ తృణావర్తుం డేమైనాడు. ఆ కథను చెప్పుము."

సూతుండిట్లనెను:– "స్వామీ! కంస సేవకుడగు నా తృణావర్తుడు ఘాతచేయుటకు వచ్చియుండెను. ఆతడు సుడిగాలి రూపమును ధరించెను. ఎండకాలము పగటిపూట పెనుగాలి వలె సుడిగాలి తిరుగుచు వచ్చునే దానినే పిల్లలు భూతమను చుందురు. వాడట్లయ్యెను. శ్రీకృష్ణచంద్రుడు కూర్చుండియుండగా నాతని నెత్తి యాంకాశమునకు గొని పోయెను. ఆ పెనుగాలికి వ్రజమందలి చాలవృక్షములు విరిగి పోయెను. కప్పు లెగిరి పోయెను.

వ్రజమండలమంతయు దుమ్ము నిండిపోయెను. ఇండ్లలో ధూళి నిండిపోయెను. అందరును తమతమ కన్నులను మూసు కొనిరి. ముఖములందును, చెవులందును, వెండ్రుకలందును, వస్త్రములన్నిటి యందును, శరీరమందును ధూళి నిండి పోయెను. గాలియొక్క ఝర్ఝరిధ్వనియును శబ్దము దశదిశలందు నను నిండిపోయెను. గోప, గోపీజనమును, గోవులును, నీ భయంకరమగు పెనుగాలికి, తుపానుకు, సుడిగాలికి భయభీతు లైరి. రెండుగడియలు వ్రజమంతటను సర్వత్ర ధూళి కప్పి వేసెను. ఘోరాంధకారము వ్యాపించెను. కాని తల్లికి శాంతి యెక్కడిది? ఈ పెనుగాలిలోను నా మెపరు వెత్తుకొని బయటకు

వచ్చెను. చూడఁగా నచ్చట పిల్లవాడు లేడు. ఆమె మిక్కిలి భయపడెను. మరలమరల లోపలికిపోయి బయటకు వచ్చు చుండెను. అటుపోవును. ఇటువచ్చును. ఆమె యేమియును నిర్ణయింపజాలకుండెను. దాసీలును, ఇతర గోపికలును కన్నులను మూసుకొని నిలుచుండిరి. సుడిగాలియైన తృణావర్తుడు రేపిన ధూళివలనను నిసుకవలనను తనవారెవరో పరాయివారెవరో కనుగొన జాలనట్లుగా నుద్విగ్నులైరి. వారా తీక్ష్ణ వాయువు వలనను, భయంకరమగు ధూళివలనను నాత్మవిస్మృతినిఁ జెంది నిలుచుండిరి.

తల్లియొక్క హృదయము దడదడ కొట్టుకొనసాగెను. ఆమె యనిష్టమేమోనని మిక్కిలి భయభీతయై యుండెను పిచ్చిదానివలె తల విఱియబోసుకొని అటునిటు పరువిడుచుండెను. ఆమె నెవ్వరును చూచుటలేదు. కాని ఆమె చప్పట్లు కొట్టుకొనుచు పిల్లవానిని పిలుచుచుండెను. ఆమె మాటిమాటి కిట్లనుకొనుచుండెను. "అయ్యో! నేనిప్పుడే నీని నిచ్చట కూర్చుండబెట్టి పోతినమ్మా! ఎచ్చటికి పోయినాఁడో! ఎచ్చటి కయినా కొట్టుకొని పోలేదుకదా! ఎగిరి పోయెనను సంగతి జ్ఞాపకమునకు రాగానే ఆమెకు శోకముచే హృదయ ముప్పొంగుచుండెను. కన్నులవెంట నీరప్రయత్నముగ ప్రవహించుచుండెను. పుత్రుని జాడ తెలియక పోవుటచే నామె అత్యంత విహ్వాల యయ్యెను. శోకము నందు మనోహర మూర్తిని జ్ఞాపకముచేసుకొని ఆమె పెద్దగ నేడ్వనారంభించెను. క్రొత్తగా నీనిన యావు తన లేదూడకొరకెట్లు వ్యాకులయై కొట్టుకొనునో అంతకంటె నింక నెక్కువగా యశోద కొట్టుకొనసాగెను. ఆమె యేడ్చియేడ్చి స్మృహతప్పి నేలపై పడి

పోయెను. ఎవ్వరును నామె కరుణాక్రందనమును వినువారు లేక పోయిరి.

కొంచెము సేపటికి సుడిగాలి శాంతింపఁగానే ధూళి కొంచెము తగ్గెను. అప్పుడితర గోపికలు యశోద యొక్క కరుణాక్రందన మర్మాంతికధ్వనిని వినెను. దానిని విని వెంటనే అచ్చటికి చాలమంది గోపికలు వచ్చిరి. యశోదాంకమునందు గాని ఆదగ్గరలోగాని పిల్లవాడు కనబడకపోగానే వారందరు లోలోన నత్యంత దుఃఖసంతాపములను చెందుచు తల్లి యొక్క స్వరమునందు తమస్వరమును గూడ కలిపి కన్నులనుండి అశ్రుధారలను ప్రవహింప చేయుచు నుచ్ఛస్వరమున విలపింపసాగిరి. గోపికల రోదనమును విని సావడులనుండి గోపకులును పరువిడి వచ్చిరి. వారందరును శ్రీకృష్ణుని గాంచక మిక్కిలి దుఃఖించిరి.

ఇచ్చట కృష్ణుని తృణావర్తుడు లేవదీసికొని పోయెను. మొదట భగవాను డాతనితో తిరిగెను. దుమ్ము ధూసరి అంతయు తగ్గిపోయెను. గోపిక లెవరో, పెరు గెచ్చట నుంచబడినదో, వెన్న నెచ్చట దాచెదరో, ఎవరింట నెన్నియుట్లు ప్రేలాడగట్టబడినవియు నన్నియును కనబడుచుండెను. కృష్ణునకు ఆకాశమున కెగురుటలో మిక్కిలి ఆనందము కలుగుచుండెను. అమాయకపు పిల్లవాడుగా నుండినాడుకదా! పిల్లల కల్లిబిల్లిని త్రిప్పిన చాలఆనందము. భగవానున కంతయును తిరిగిరావల యునని కోరికకాని తల్లి యొక్క కరుణాక్రందనమును వినగానే ఆతని నవనీత సదృశమగు హృదయము కరుగసాగెను. ఇతరులకు కష్టమునుకలిగించిన ఆనంద మేమియానందము. నాకొఱకు వ్రజవాసులుఅందరును మిక్కిలి వ్యాకులమును జెంది

యున్నారు. ఇట్లాలోచించుకొని కృష్ణుడు పైననే భారమును పెంచెను. ఇప్పుడసురుడాతని మోయజాలక పోవుచుండెను. తృణావర్తుని నరములు సడలిపోయెను. ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణుని జంపుట అటుంచి తన ప్రాణములు దక్కుటయే కష్టమయ్యెను. ఆతడిటనుకొనెను. "కంసుడు వరదను బోయినను వాని మృత్యువు పొయ్యిలో బడినను నా ప్రాణము దక్కినచాలును. బ్రదికియుండిన బలుసాకు నేసుకొని తినవచ్చును. ఆతడు శ్రీకృష్ణునివదలి వేయుదమనుకొనుచుండెను. కాని శ్రీకృష్ణుడాతని నెట్లు వదలును ఆతడు పట్టుకొనినవానిని వదలుట యెరుగడు. పొరపాటుననీతని పట్టుకొన్నను నీతడు గట్టిగా మెడను పట్టుకొనెను. విడువక గట్టిగ పట్టుకొనును. చలికాలమునందు గంగయందు బ్రతికిన నెలుగులు కొట్టుకొని పోవుచుండును. ఏసాధువైనను భ్రమవశమున గంబళమని దానినిపట్టుకొనెనా, అదియును సాధువును గట్టిగా బట్టుకొనును. ఇప్పుడు సాధువు కంబళి సంగతి నట్లుంచి, ప్రాణములను గాపాడుకొనుటకుఁ బ్రయత్నించును. ఒకడిట్లనెను.- "కంబళమును వదలుము" ఆతడిట్లనెను: నేనెంతగానో వదలుకొన్నాను కాని కంబళము నన్ను వదలుటలేదు. "తృణావర్తనకిట్టిస్థితియే కలిగెను. ఆతడు శ్యామునివదలదలచెను. కాని శ్యాముడాతనికంఠమును గట్టిగా కరచి పట్టుకొనెను. ఈతడు విచిత్రబాలకుడని ఆత డసమంజసములో పడిపోయెను.

ఆతఁడు తన శక్తినంతయును ధారపోసెను. కాని శక్తిమంతుని సమ్ముఖమున వీని శక్తి యేమి పని చేయఁగలదు? ఆతని గళము పిసుకబడుచుండెను. హుక్కుహుక్కనిఱొప్ప

నారంభించెను. గ్రుడ్లువెళ్ళుకొని వచ్చెను. శ్వాసఆగిపోవుటచే నాతడు నిశ్చేష్టుడయ్యెను. వాని వాక్కాగి పోయెను. ప్రాణ హీను డగుటచే నా విచిత్ర బాలకునితోఁ గూడదభదభక్కని ఒక పెద్ద రాతిపైఁ బడెను. పడఁగానే ఆరాయి పిండిపిండి యయ్యెను. శ్రీకృష్ణుఁడు సరిగా గోపికలు విలపించుచోటుననే తల్లి నోదార్చుచుండ నచ్చటనే వానితోఁ బడెను. ఆకాశమున కెగిరిన పర్వతము పడినట్లును, శివబాణములచేఁ త్రిపురములలో నేదియో పడినట్లును. లేక ఒక విమానము ఇంధనమై పోవుటచే బడిపోయినట్లును, ఇంద్రుని వజ్రఘాతముచేగిరికూలినట్లును నా యసురుఁడు పిల్లవానితో శిలాఖండముల మీఁదఁబడెను దాని మీఁదఁ బడఁగానే ఆతని సమస్తావయవములు ఖండఖండములయ్యెను. గోపికలత్యంత విస్మయములతోఁ జూచుచుడంగా శ్రీకృష్ణుఁడు వానిపైఁ బడి నవ్వుచుండెను. తన రెండుచేతుల నాడించుచుండెను.

పిల్లవాని జూడగనే గోపికలు పరువిడిరి. వారు రాక్షసుని గాంచి భయపడలేదు. ఆతని వికరాళముఖమును జూడనే లేదు. వారు వెంటనే దుముకి శ్రీకృష్ణుని లేవనెత్తుకొనివచ్చి తల్లినడిఁకోఁ బదుండఁ బెట్టిరి. తన ప్రియ పుత్రుని యొక్క సుఖద స్పర్శ తగులఁగనే తల్లికి తెలివి వచ్చెను. నవ్వుచున్న పుత్రుని ముఖమును గాంచగనే తల్లియొక్క రోమములు నిక్క బొడిచెను. గోపగోపీ జనముల యొక్క హర్షమునకు మేఱలేక పోయెను. వారు తమలో తాము యిట్లనుకొన సాగిరి. "ఎంతటి ఆశ్చర్య విషయము. పిల్లవాని క్షేమాత్రముకు దెబ్బతగులలేదు. ఈ యసురుడే పిల్లవాని నెత్తుకొని పోయినాఁడని తోచుచున్నది."

అంత యింకొకరు క యిట్లనెను;- "ఈ దుష్టుఁడే తీసుకొని పోయినాఁడు. తీసుకొనిపోయి దాని ఫలము ననుభవించినాఁడు. లోకోక్తి కలదు. ఇతరుల కొరకు గుంటను దనకొఱకు బావి సిద్ధముగా నుండునని-

క॥ రక్షణము లేక సాధుఁడు
రక్షితుఁడగు సమత జేసి రాయిడులందున్
రక్షణములు వేయిగలిగిన
శిక్షితుఁడగు ఖలుఁడు పాపచిత్తుండగుటన్॥

అను పురాణ సామెత గలదు."

ఇంకొకతె యిట్లనెను;- "ఇంతమంది రాక్షసులీ వ్రజమున కెచ్చటనుండి వచ్చిరి? ఏబాలకునిఁ బ్రహరింపరు. శ్రీకృష్ణునకే అన్ని దెబ్బలును వచ్చుచున్న వేమిటి?"

అంత నింకొకతె యిట్లనెను:- "వీరందరును జావ వలసియున్నారు. మన శ్యాముని చేతిలో నేదియో యొక మంత్రమున్నట్లున్నది. ఈతఁడే రాక్షసుఁని దాఁకిన నాతఁడు చచ్చి తనకుఁదానే క్రిందబడిపోవును."

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! పిల్లవాఁడు సకుశలముగ నుండుటను గాంచి కన్నులనీరు నింపుచు నందుడిట్లనెను;- "మనము పూర్వజన్మమున నేమి తప మొనర్చితిమో లేక విధి పూర్వకముగ విష్ణుభగవానునిఁ బూజించితి నేమో లేక యిష్టాపూర్తాది కర్మ, దాన, దయాది సత్కర్మలేమైన జేసితినేమో. దాని ఫలస్వరూపముగ సౌభాగ్యవశమున దన స్వజనుల నానంద పరచుటకై మృత్యుముఖమునఁ బడిన మన పిల్లవాఁడు సకుశలముగఁ దిరిగి వచ్చినాడు." ఈవిధముగ

ననేక విధములఁ దనుభాగ్యములను బ్రశంసించుచు వారు వసుదేవుని మాటను సమర్థించుచు నాతని యోగియనియు, సిద్ధుడనియు ఋషియనియు, జెప్పుకొనుచుండిరి. తరువాత తల్లికి దన యద్భుతైశ్వర్యమును గృష్ణుఁడు చూపించిన కథను మీకు ముందు జెప్పెదను. మీరు సావధానులరు కండు."

తల్లికి విశ్వరూపదర్శనము

యుల్లని నగవుతో నావలించిన బాలు,
వదన గహ్వరమున వారినిధులు
దిశలు భూమియు వనద్వీపశైలంబులు,
నేరులు గాలియు నినుఁడు శశియు

ఆ॥ దహనుఁడాకసంబు దారలు గ్రహములు
నఖిల లోకములు జరాచరంబు
లైన భూతగణము లన్నియు నుండుటఁ
జూచి కన్ను మోడ్చి చోద్యపడియె ”

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

పరమపురుషుడు భక్తవశుడని శాస్త్రకారులు మాటి మాటికిని జెప్పుచుందురు. అతని భక్తులెట్లాడించిన నట్లాడును. భక్తులాతనిఁ బుత్రునిఁగా నొనర్చుకొని పాలను ద్రాగఁ గోరుచో, ముద్దుపెట్టుకొనఁ గోరుచో నాతడు పసిపాపఁడై తనకుదాను రెండుచేతులతో స్తనములను బట్టుకొని చుబుకు మని పాలను ద్రాగును. ముద్దుబెట్టుకొనఁదలఁచినఁ దన ముఖ మును నామె ముఖమున కందించును. భక్తుడాతనిని మిత్రుని గను జేసికొనినచో నాతడు తనబాహువుల నాతని బాహువుల మీాద వైచుకొని ప్రేమతో నాడుకొనును. అనుచరుఁడగును. భక్తులాతనిని పతిగా చేసికొనదలచినచో నాతఁడు మూర్తీ భవించిన రసమై వారిముఖావరణమును దొలఁగించి సరసతలో వారినిముంచి తేల్చును. భక్తులు తనకు దాసులై ఆతని సేవలో సమగ్నులగుచో వారికి సేవాభాగ్యము నొసఁగి వారి సేవలను స్వీకరించును. భగవంతుడు భక్తాధీనుఁడు. ఆతడు భక్తుల కమ్ముడుపోవును. ఇది ఆతని భక్తవత్సలత.

సూతుఁడిట్లనెను:— “ మునులారా ! ఒక దినమున యశోద పిల్లవానిని ఒడిలో గూర్చుండ బెట్టుకొని అన్నమును బెట్టుచుండెను. తల్లి యొక్క హర్షమునకు మేర లేకుండెను. ఆమె వాత్సల్య స్నేహములు పూర్ణిమనాటి సాగరమువలె నుప్పొంగుచుండెను. ఆమెయొక్క బృహత్ స్తనముల నుండి పాలు వానికవియే స్రవించుచుండెను. పుత్రుని ముఖమును, మందహాసమును, మనోహర మగు మాధుర్యమును బాన మొనర్చుచు మాతకుఁ దనివితీరుటలేదు. అప్పుడప్పు డాతని వినీల కుంతలములను దనకోమలాంగుళులతో నిమురుచుండెను. ఒక్కొక్కప్పుడు చక్కిలిగింతలు బెట్టి ఆతని నవ్వించుచుండెను. ఒక్కొక్కప్పుడు పైకెగుర వేయుచుండెను. ఒక్కొక్కప్పుడు కిచకిచమని కౌగలించుకొనును. ఒక్కొక్కప్పుడు ముఖమును ముద్దుపెట్టుకొనుచు నాతని లేత బుగ్గలను కందునట్లొనర్చును. ఇంకొకప్పుడు రెండు చేతులతో నూగించును.

భగవానుఁడు మిక్కిలి నిమగ్నుఁడయ్యెను. అఖిల బ్రహ్మాండములును నాబొజ్జలో నున్నవి. మాతల్లి నన్ను పసిపాపనిగా భావించుచున్నది. ఈమెకుఁ గొంచెముగఁ జమత్కారమును జూపించ నలయుననుకొనెను. ఆ సమయమున బాలకృష్ణునకు ఆవలింత వచ్చెలను? ఆతఁడు దానిని దెప్పించుకొనెను. తన కుమారున కావలింత వచ్చినదని తల్లి యనుకొనెను. ఈ ఆవలింత ఒక రాక్షసి. ఇది వచ్చినపుడొక చిటికెను వేయవలయును. చిటికె ధ్వనిని వినఁగానే పారిపోవును. ఆవలింత రాఁగానే యెవరుచిటికెను వేయరో వారి నది పట్టును. కావునఁ దన స్వజనులకు, బంధుబాంధవులకును

గురువులకును, రాజులకును నావలింతలు వచ్చినచోఁ దన హితైషులకు, చిటికెలను. వేయవలయును. అందువలన యశోద కృష్ణునిఁ జూచి చిటికెను వైచెను. ఇప్పుడు శ్యాముడూర కుండ లేదు. అసలే క్రీడా ప్రియుఁడు కావున నాతఁడిట్లను కొనెను; – "నాబొజ్జలో బ్రహ్మాండము లన్నియును గలవనియు వాని నన్నిటిని నేనే రక్షించు చున్నాననియు, నాకనిష్ట మెవరు చేయగలరనియు నేనిప్పుడు మాతల్లికి జూపింతును" ఆతని యుద్దేశ్యము తల్లి కైశ్వర్యమును జూపించుటకుకాదు. పరమ వాత్సల్య మయయగు తల్లిమీఁద నీ విశ్వరూపదర్శన మేమి ప్రభావము బడునో, ఈమె వాత్సల్యమందు న్యూనత వచ్చునేమో చూతమని యీవినోదమును జేయఁదలఁచెను. అందువలన నాతఁడు నోటినిఁ దెఱచు కొనియే యుండెను. తల్లి భగవానుని తెఱచిన నోటిఁని జూడఁగా దానిలో ననంతాకాశము, అంతరిక్షము. అసంఖ్యాకములగు జ్యోతిర్మండలములు, దిశలు, అగణిత సూర్యులు, చంద్రుఁడు, ద్వీపములు, పర్వతములు, నదీనదములు, వనములు, అగ్ని, వాయువు, పృథివి, అసంఖ్యాకములగు స్థావర జంగమ ప్రాణులు ఇవన్నియును సుఖముగ నివసించుచుండెను. అకస్మాత్తుగా దన పుత్రుని నోట నిట్టివి చూచి తల్లి భయపడెను. ఆమె భూత్రపేతముల భయము కలిగెను. మాబాలుని ముఖమున నిట్టి మాయ గారడీ, తమాషా కనఁబడుచున్న దేమి? కోమలాంగి యగు తల్లి భయముచే గడగడ వణుఁకు చుండెను. మృగి వలె నున్న ఆమె నేత్రములు భయకారణమున మూతబడిపోయెను. భక్తవత్సలుడగు భగవానుడు తన తల్లి యీ విధముగ భయభీత యగుటను గాంచి నవ్వెను. ఆతడునోరును

మూను కొనెను. మరల నావలించెను. తల్లి చిటికె వైచెను భక్త వత్సలుడగు భగవానుడు కౌగలించుకొనెను. మరల బాలకొరకై యేడ్వదొడంగెను. తల్లిపాలిచ్చెను. ఆమె విష యమును మరచిపోయి మరలఁ దన పిల్లవాని ముఖమును ముద్దుపెట్టుకొని ప్రేమించుచుండెను. భగవానుఁ డెంతటి భక్తవత్సలుఁడు? తన భక్తుల కొరకును, నాశ్రితుల కొరకును నాతఁడు సమస్తమును జేయఁగలఁడు. భక్తుల మనస్సులలో నుండుటకే ఆతఁడు క్రీడలొనర్చు చుండును. భీష్మపితా మహుని రథపు ఇరుసును తీసికొని చంప పరువిడెను. భగవా నుడు తనకొరకు శస్త్రగ్రహణము చేయనను ప్రతిజ్ఞనొనర్చి యును భంగపరచుచున్నాడే అని అర్జునుడు కృతజ్ఞతాభార మున నలిగిపోవుచుండెను. కాని వాస్తవమున నాతడు భీష్ముని ప్రతిజ్ఞను నెరవేర్చుటకై యీనాటకము నాడెను. భగవంతుని యొక్క భక్తవత్సలత విషయమును, ఆవలించినచిటిక వేయుట మీదను నాకొక దృష్టాంతము జ్ఞాపకమునకు వచ్చినది. మును లారా! మీయాజ్ఞ అయినచో భగవానుడు తనభక్తులకు వారి యిచ్ఛానుసారముగ సేవాసుయోగము నెట్లు ప్రసాదిం చునో మీకు చెప్పెదను."

శౌనకుడిట్లనెను :- "సూతా! దృష్టాంతము నవశ్యము చెప్పవలయును. దృష్టాంతముచే విషయము స్పష్టమగును. దృష్టాంత మిుండినచో పిన్నలకును, పెద్దలకును, స్త్రీలకును పురుషులకు నందరకును జ్ఞాపకమునకు వచ్చును. విషయము బాగుగ దెలియును."

సూతుఁడిట్లనెను :- "అయితే వినుడు స్వామీ!

ఇది త్రేతాయుగము నాటి కథ. రఘుకులనందనుడును, మైథిలి జీవనధనమును, భక్తవత్సలుడగు భగవానుడు రావణుని చంపి అయోధ్యాపురమున రాజ్యాభిషిక్తుడైనప్పుడు, రాజ్యాభిషేకమయిన తరువాత సుగ్రీవ, విభీషణాంగద, నల, నీలులను, మిగిలిన ఋక్షవానరులను భగవానుడు వీడ్కొలిపినమీద కేవలము హనుమంతుడొక్కడే సేవకై నిలచిపోయెను. ఇప్పుడు పృథివియందు శత్రువులెవరును లేరు. రాక్షసుల ఉపద్రవమును లేదు. మొట్టమొదట హనుమంతుడు యుద్ధమందే లగ్నమై యుండెను. ఇప్పుడాతనికి భగవత్సేవ యొక్కటి మాత్రమే మిగిలిపోయెను. ఆతని కమి పరాక్రమ ముండెడిది. అద్భుత సామర్థ్యముండెడిది. భగవానుని సంకేతమును తెలిసికొని మనోవేగముకంటె నెక్కుడు వేగమున పోయి పనిని చేసుకొని వచ్చెడివాడు. అంత నిరంతరము సేవలో మునిగియుండెడివాడు భరతునకును, లక్ష్మణునకును, శత్రుఘ్నునకును నింతయెందులకు? మహారాణియగు జానకికిని సేవ మిగిలెడిది కాదు. ఇంక నన్యసేవకులమాట చెప్పనేల? ”

సేవకులయొక్క సంపూర్ణ సేవయందెవడైన నధికారము వహించినచో వారికా సేవకుని యెడల నసూయ జనించుచుండును. స్వాభావికముగ పక్షపాతముండు నీసేవకుని ఎడల దీనివలన రామానుజులకును, జానకికిని మిక్కిలి చింత కలుగుచుండెను. వీరందరును కలిసి ఏకాంతమున గోష్ఠిని గావించిరి.

లక్ష్మణుడిట్లనెను:– “చూడుడు. వనమందు సేవనంతను నేను జేసెడు వాఁడను. ఇప్పుడీకోఁతి సమస్తసేవయందు స్వాయముగ నధికారమును దీసికొనినాఁడు. వీని నెట్లైనను సేవనుండి తొలఁగించవలయును.”

భరతుడు చాల సరళుడు. ఆతడు భగవానునివైపు కన్నెత్తియును గాంచడు. ఇతడెవ్వరితోనైన విరోధించుట యెఱుగనే యెఱుగడు. ఆతడిట్లనెను:— "సోదరా! ఎవరి సిద్ధాంతమును ప్రత్యక్షముగ ఖండింపకుము. తన పక్షమును మండన మొనర్చుటయును, దానిని విశ్వాసముతో నాచరించుటయును — వీనిలోనే పరపక్ష ఖండనమున్నది. నీవు హనుమంతుని సేవనుండి తొలిగింపకుము. స్వయముగ సను సృసేవను సంభాళింపుము. భగవంతుని యంగీకారమును బొందుము. నీవు సేవించుట కారంభించినచో హనుమంతుడు తనకుఁ దానే సేవారహితుడు కాగలడు."

ఈ యాలోచన నందరు నంగీకరించిరి. అరుణోదయము నుండి మరల నరుణోదయము వఱకును గల అత్యంతాల్పకార్యమును గూడ వారు పంచుకొనిరి. ప్రాతఃకాలమున లేచి పాదుక లుంచువారెవరో, జలము నిచ్చువారెవరో, ఎవరు లేపెదరో, శౌచమున కెవరు జలము నిచ్చెదరో, మృత్తిక నెవరు తెచ్చెదరో, పాత్రను గడుగున దెవరో, దంతకాష్ఠమును దెచ్చున దెవరో, నలుగుపిండిని, అంగరాగము నెవరు తెచ్చెదరో, స్నానము చేయించుట, ఆసన మేర్పరుచుట, భోజనమును జేయించుట, వాహనమును దెచ్చుట, ఆకులు, ఏలకులు, ఛత్రచామరములు మొదలగునవెన్ని సేవలు కలవో అన్నిటిని బంచుకొనిరి. చాల ఆలోచించి అతిచిన్న సేవలను గూడ వ్రాసుకొనిరి. హనుమంతున కొక్కటియైనను వదలలేదు. వ్రాసి లక్ష్మణుడిట్లనెను:— "దీనికి భగవానుని అంగీకారము కావలయును."

భరతుఁడిట్లనెను:– "దీనిని భగవానుని సమ్ముఖమునఁ బెట్టున దెవరు? నాకు మాత్రము సాహసము లేదు. నేనెన్నడును నాతని యెదుట మాటలాడనైన మాటలాడ లేదు. ఆతని ముందు పడని సేవలను నేను గ్రహించెదను."

అంత లక్ష్మణుఁ డిట్లనెను:– "భగవానుని సమ్ముఖమునకు దీనిని నేనును గొనిపోను."

జానకీదేవి యిట్లనెను;– "మీరలెందులకుఁ జింతించెదరు. భగవానుని సమ్ముఖమున నేను దీని నుంచెదను. సమ్ముఖమున నుంచుటయే కాదు. దీనిని వారిచే నంగీకరింపఁ జేసెదను." అందరును సంతోషమును బ్రకటించుచు నిట్లనిరి:– "తల్లీ! ఇది బాగున్నది. మీకు మేమందరమండగా నుందుము. మీ మాటను భగవానుఁడు కాదనలేఁడు."

సభ సమాప్తమైనది. రాజసభ కూడినపుడు జానకీదేవి యీ చిట్టాను భగవానుని సమ్ముఖమున నుంచెను. భగవానుడు నవ్వి "యిదేమి" యనెను.

సీతాదేవి యిట్లనెను:– "మాకు సేవకు నవకాశము చిక్కుటలేదు. అందువలన నందరమును నాయీ సేవలను బంచుకొన్నాము. కేవలము మీ యంగీకారమే తరువాయి."

భగవంతుఁ డందర సేవలను జదువుకొనెను. ఆయనకందరవిషయమును దెలియును. వీరందరును హనుమంతుని సేవానందితు నొనర్పవలయు ననుకొనిరని తెలిసికొనెను. వీరు సూటిగాఁ జెప్పక తలక్రిందులుగ ద్రావిడప్రాణాయామమువలెఁ జెప్పుచున్నారు. కాని యెట్లు కాదనుట? వీరును భక్తులే. ఆశ్రితులే. ఆశ్రితుల మనస్సులను గష్టపెట్టుట దయాళుఁడును దీన

బంధువునగు రామునకుఁ దెలియనే తెలియదు. ఏ యుపద్యాంత రమును బెట్టక రాముఁడు తన రాజముద్రను వైచెను. సంతక మొసర్చెను. అంగీకార మొసంగెను. అందరకును మిక్కిలి యానందము కలిగెను.

కార్తీకశుద్ధ పాడ్యమినుండి ఇది శాశ్వతముగ జరుగవల యునని నిశ్చయమయ్యెను. చతుర్దశీ, అమావాస్య లందందరును దమ తమ సేవలను గుర్తుపెట్టుకొనిరి. త్రయోదశినాఁ డంగీకా రము వచ్చెను. చతుర్దశినాఁడు హనుమంతుని జన్మదినము. ఆతఁడు మిక్కిలి యుత్సాహముతో భగవత్సేవకొరకు వచ్చెను. ఆతఁడు పాదుకల నెత్తెను. సీతాదేవి యిటులనెను:– "హను మంతా! పాదుకల మీఁద జేతినిఁ బెట్టకుము. అది నా సేవ." హనుమంతుఁడు తల్లి యాజ్ఞ నెట్లు తిరస్కరింపఁగలఁడు? మొదల కుండెను. ఛత్రమును దీసెను. భరతుఁ డిటులనెను;– "ఇది నా సేవ." హనుమంతుఁడు నేఁడు చకితుఁడయ్యెను. అన్ని సేవలను వీరే పంచుకొనినారే? యని ఆతఁడిటులనెను:– "అయ్యా! నా సేవ యేమి?"

నవ్వుచు లక్ష్మణుఁడిటులనెను;– "మాకు కాఁగా మిగిలిన సేవ నీది."

హనుమంతుఁడుఁ డిట్లనెను–: చూపుఁడు నాకు సమస్త సేవల సూచికను. వెంటనే లక్ష్మణుఁడు సూచికనుజూపించెను. హనుమంతుఁడు చాలమార్లు మొదటనుండి చివరవఱకు చదివెను. దానిలో నేసేవయును మిగిలినది లేదు. ఆతఁడిట్లనెను–: " ఇందులో నా సేవ యేమియును లేదు "

సీతాదేవి నవ్వి యిట్లనెను:– " నీవా సమయమున

లేకపోయితివి కదా! ఇప్పుడు సేవలన్నిటిని స్వీకరించుటయు నైపోయినది. మహారాజు ముద్రను బడినది. ఇప్పుడు నీకేదైన సేవ కనఁబడిన నీవే తీసుకొనుము.

హనుమంతుఁడు జ్ఞానులలో నగ్రగణ్యుఁడు. ఆలోచించి యిట్లనెను;— "సరే! భగవానునకు ఆవలింత వచ్చినపుడు చిటికెను వేయుసేవ యెవరిది ?

ఇది విని అందరును నవ్విరి. భగవానుఁడు కూడ ఊరకుండఁజాలక పోయెను. ఆతడును నవ్వెను. నవ్వుచు నవ్వుచు సీతాదేవి యిట్లనెను:— "చిటికెలు వేయుసేవ నీది. హామ్మ నేటినుండి నీవు చిటికెల వాడవైతివి" హనుమంతుడు గంభీరుఁడై యిటనెను;— "నేనింకేమియును గోరను. మీయందరును నిర్ణయించుకొని వ్రాసికొని నప్పుడు నాది మాత్రము వ్రాయనక్కరలేదా? మహారాజు ముద్రకూడ పడవలయునా.

భరతుఁడు వ్రాయఁగా, భగవానుఁ డందరసేవల నంగీకరింపవలయును గావున నాతఁడు దానిమీఁద ముద్రనువైచి సంతక మొనర్చెను. హనుమంతుఁడు చేతులను జోడించుకొని వెంటనే భగవంతుని ముఖసమ్ముఖమున నిలువబడెను. భరతుఁ డిట్లనెను:— "హనుమంతుఁడు కొంచెము వెనుకఁగా నిలుచుండవలెను. మేము సేయుట యెట్లు ?

హనుమంతుఁడు దృఢతాస్వరమున నిట్లనెను;— "మహారాజా ! అందరును వారివారి సేవలొనర్చ వలయును. నాసేవ ముఖసేవ. ఆవలింత నోటినుండియే వచ్చును. భగవంతునకు స్నాన, భోజన, విహారములు మొదలగునవి నియతములై యున్నవి. ఆవలింత కేసమయమును లేదు. ఆవలింత యెప్పుడు

వచ్చునో యెవరికి తెలియును? కావున నేను నోటినే చూచు చుండవలయును ?

ఇదివిని అందరును జికితులైరి. ఈతడు మంచి సేవను గైకొనినాడు. మనమీతనిని సేవచేయనీయ గూడదు. భగవానుడు సభముగించి సభనుండి లేచి బయలు దేరగనే ఆతని ముఖము వైపునకు జూచుచు వెనుకగ నడుచుచుండెను. అందరును నవ్వుచుండిరి. కాని సేవకులు సేవా సమ్ముఖమున నెవరి నవ్వులను లక్ష్యపెట్టరు. భగవానుడు రథము మీద గూర్చుండగనే సారథివెనుక వెనుదిరిగి హనుమంతుడును గూర్చుండెను. భగవానుడు బంతినాడుచుండిన నాతని ముఖమును జూచుచు ముందుముందుగా బరువెత్తుచుండును. అందరిటులనిరి:— "పెద్ద చిక్కువచ్చినదే. అస్తు. ఏదో విధముగ సాయంకాల మయ్యెను. భగవానుడు మహాలులోనికి బోయెను. ఆహారమును గొనునపుడు తల్లియగు గౌసల్య సమ్ముఖమున గూర్చుండెను.

కౌసల్య ప్రేమతో నిటులనెను :— "వత్సా ! ఆంజనేయా ! నీవును ప్రసాదమును గ్రహింపుము.

హనుమంతుఁ డిటులనెను ;— "అమ్మా ఇప్పుడు నేనిదివరకు భగవానునకు తరువాత గొనునట్లు కైకొన జాలను. నా చేతికి రెండు మూడు ఫలములు నొసంగుము తినుచుందును. భగవంతుని ముఖమును చూచుచుందును. అట్లుచేయకున్న చో నా సేవలో నేను దప్పుచేసిన వాడనగుదును. తల్లినవ్వి, ఆతడడిగిన భోజనమునే యొసంగెను. భగవంతుని యొక్క ముఖమును జూచుచు నాతడు వానిని నోటనేసికొనెను. భగవా

నుడు పుక్కిలించి యుమియబోగా నాతండును ముందుముందు పోయెను. సీతాదేవి 'నీవెదురుగ నడ్డము వచ్చెదవు. తొలంగవేమి ?

అధికారస్వరమున హనుమంతుఁ డిట్లనెను;– "ఎట్లు తొలఁగుదును? నేను నాసేవలో సావధానముగ నుండవలయును. మీరు మీసేవను జేసికొనుడు. నేను నాసేవను చేసుకొందును.

జానకి నవ్వెను. ఏమిచేయగలదు. భగవానుఁడు భోజన మొనర్చి పైన జిత్రశాల కెక్కుచుండగా ముందు ముందుగా హనుమంతుడును నాతని ముఖము వైపునకు జూచుచు వెడలెను. చిత్రశాలలోనికి ముందుముందుగనే పోయెను. భగ "వానుడు శయ్యపైఁ బరుండఁగానే సీతాదేవి యిటులనెను:– నీవిప్పుడైన వదలెదవా ? నాయనా ! పొమ్ము. బయటకు పొమ్ము ?

హనుమంతుడధికారస్వరమున గట్టిగ నిటులనెను:– "బయటకెట్లు పోవుదును? భగవంతునకు ఆవలింత వచ్చినచోఁ జిటికెను వేయువారెవరు? నేనిచ్చటనే కూర్చుండి భగవంతుని ముఖమును జూచుచు కూర్చుండెదను."

జానకీదేవి నోటగుడ్డలను గ్రుక్కుకొనుచు నవ్వుచు నవ్వుచు నిటులనెను:– "నీవు వట్టి ఆటవికుఁడవే. తల్లిదండ్రు లేకాంతమున నుండగా బుత్రుడచ్చటనుండగూడదు.

హనుమంతుఁడిట్లనెను;– "అది నేనెరుఁగుదును. దానిని నాకుఁ జెప్పనవసరములేదు. కాని రాత్రియందావలింత వచ్చిన జిటికె వేయువారెవరు?"

జానకీదేవి యిట్లనెను;– "పొమ్మోపిలకు. చిటిక నీకు బదులు నేను వేసెదను.

హనుమంతుడు ధృఢముగ నిట్లనెను:– "మీరెట్లు వేయుదురు? సేవలు పంచబడినపు డెవరి సేవను వారే చేయ వలయును. మీ సేవను నేను దీసికొననప్పుడు నా సేవను మీ రేల హరించెదరు?"

జానకికి హనుమంతుడు గారాబుబిడ్డ ఆమె కాతని మీఁద నత్యంత వాత్సల్యము కలదు. ఆమె కసరుచు నవ్వుచు నవ్వుచు నిట్లనెను. " పో నీసేవను బయట చేయవలసినదే" అని పలికి ఆమె చేయి పట్టుకొని హనుమంతుని బయటకు నెట్టి లోపల గడియను వేసికొనెను."

హనుమంతుఁడు మనస్సులో నిట్లనుకొనెను;– మంచిది నాకేమి? లోపల నుండినచో భగవానున కెప్పుడావలింత వచ్చిన నప్పుడు చిటికెను వేసి యుందును. ఇప్పుడు లోపల నెప్పుడావలించునో నాకు తెలియదాయెను. కావున రాత్రి యంతయును గూర్చుండి చిటికెలు వేయుచుండెదను. అని అనుకొని చిత్రశాల పైకెక్కి రెండుచేతుల తోడను చిటి కెలను వేయనారంభించెను. అంత దఖండముగఁ జిటికెలను సాగించెను.

భగవానుఁడు భక్తవత్సలుఁడు. తన భక్తుఁ డావలింతల కొఱకై చిటికెలను వేయుచున్నాఁడని తెలిసికొని తానును నావలింపఁ దలఁచెను, ఎవరేభావముతో భజించెదరో నేను వారి నా భావముతో భజించెదనని నా ప్రతిజ్ఞ. ఇంకేమున్నది భగవానున కావలింత పైన నావలింత రాసాగెను. పైన

నాతని కఖండ చిటికె లెట్లు జరుగుచున్నవో క్రింద భగవానుని కడ నఖండముగ నావలింతలు జరుగుచుండెను. నోరు మూంత పడుట లేదు. మహారాజున కేమైనదని జానకీదేవి భయపడెను. భగవానుని యొక్క యీ దశను గాంచి ఆమె గడగడ వణంక సాగెను. భయపడి తడబిడపాటుతోఁ గ్రిందఁ గౌసల్యాదేవి కడకు వచ్చి యిట్లనెను:- అత్తా అత్తా మీ పెద్ద కుమారున కేమైనదో. వారు నోరును మూయుట లేదు.” ఇది విని తల్లి యున్నదున్నట్లు పరువిడి వచ్చెను. రాఘవుని యిట్టి స్థితినిఁ గాంచి ఆమె మిక్కిలి భయభీత యయ్యెను. ఆమె యిట్లనెను;- “అయ్యో! మాపిల్లవాని కేదో భూత మావేశించినట్లున్నది. లంకలోఁ జాలమంది రాక్షసులు చచ్చిరి. ఆ చచ్చినవారిలో నెవఁడైన బట్టినాఁడేమో! ఆమె వెంటనే భరత, లక్ష్మణ శత్రుఘ్నులను బిలిచెను. తల్లి యేడ్వ నారంభించెను. భూతనాశకములగు నోషధులను, తాయెతులను, మూలికలను దెచ్చి శ్రీరాముని కంఠమునకు, జేతులకును గట్టెను. నెమలి యీఁకలను గాల్చెను. ఇంకేవో వస్తువులను దెమ్మనెను. మిరపకాయలను దిగదుడిచి నిప్పులో వైచెను. కుంపటిలో నిప్పును దూదిని వైచెను. దేని వలనను లాభము కలుగలేదు. అప్పుడామె లక్ష్మణునితో నిట్లనెను. నాయనా! ఎవరైన భూతోచ్చాటనము గావించు వానిని, తాంత్రికుని గాని పిలువుము. ఇది తప్పక భూత బాధై యుండవలయును. ఇది భక్తవత్సలతారూపమగు భయంకర భూత బాధ యని తల్లికి తెలియదు.

లక్ష్మణుఁడిట్లనెను:- "అమ్మా! భూతము లశుచిశరీరుల మీఁదకే వచ్చుచుండును. శ్రీరాఘవుఁడు నిత్యశుచి.

తల్లి గద్దించి యిట్లనెను "నీవన్నియు నిట్లే యనుచుందువు. నీవిట్లు చెప్పియే మాఅబ్బాయిని రాక్షసులతో బోరించితివి. పొమ్ము. నీ వెవరినైనఁ దంత్రమంత్రముల నెరిగిన వానిని బిలుచుకొని రమ్ము."

లక్ష్మణుఁ డిట్లనెను:- "నేను గురువుగారినిఁ బిలుచుకొని వచ్చెదను. వారెట్లు చెప్పిన నట్లు చేయుదుము."

తల్లి శీఘ్రముగ నిట్లనెను;- "ఆఁ ఆఁ సరే. పోయి రమ్ము. నీవు మంచిమాట చెప్పినావు. ఆతఁడు గాయత్రీ మంత్రమును బఠించి కుశలతో జలమును బ్రోక్షింప గలడు. భూత, ప్రేత బాధ యంతయును శాంతింపఁగలదు."

లక్ష్మణుఁడు వెంటనే పోయెను. గురువును బిలుచుకొని వచ్చెను. శ్రీ రాముఁడు నోరునుమూయకుండుటను గురువు చూచెను. ఆతఁడాతని శిరస్సుపైఁ జేతితో నిమిరి ప్రేమతో నిట్లనెను:- "రామభద్రా! ఏమిది? నీవు చేయుచున్న లీల యేమి?"

పరుండియే భగవానుఁడు గురుని పాదముల నంటి హాహాఁ అనసాగెను. వశిష్ఠుఁడు బిగ్గరగ నవ్వి 'నేఁడేమి లీల నొనర్చుచున్నా' వనెను.

తల్లి యేడ్వ నారంభించెను. గురుని పాదములను బట్టుకొని ఆమె యిట్లనెను:- స్వామీ! పిల్లవాఁడు, అడవులో నెన్నో భూత, ప్రేత, పిశాచములను, రాక్షసు

లను గూడ యీతఁడు చంపినాఁడు. ఏదో భూతమో, ప్రేతమో, రాక్షసియో యీతని శరీరములోనికిఁ బ్రవేశించినది. మీరు గాయత్రీ మంత్రమును బఠింపుఁడు. కుశలతో జలమును ప్రోక్షింపుడు. కొంచెము విభూతిని పెట్టుఁడు. ఎవరినైనను మ్రొక్కుకొనుమనిన మ్రొక్కుకొందుము. దాన పుణ్యములను జేయించుడు. నాపిల్లవానికి బాగుచేయుము. నాయనా!

వశిష్ఠుఁడు నవ్వుచు నవ్వుచు నిటులనెను ;— "మహా రాణీ! భూతబాధల విషయము నాకు బాగుగా దెలియును. ఇది భూతబాధావిషయము కాదు."

తల్లి అత్యంతోత్సాహముతో నిట్లనెను ;— "అయితే యేమిది స్వామీ!"

వశిష్ఠుడిటులనెను :— "ఏభక్తునకో అపరాధము జరిగినది." అంత భరత లక్ష్మణ శత్రుఘ్నులతో నిటులనెను ;— మీరు నేడిమియును క్రొత్తవిషయమును నొనర్పలేదుకదా!"

లక్ష్మణు డిట్లనెను ;— "లేదు స్వామీ! క్రొత్తవిషయమేమియును జరుగలేదు."

గురువిట్లనెను ;— "మీరు హనుమంతు నేమియు ననలేదు కదా!"

మధ్యలో జానకీదేవి యిటులనెను ;— "అవును స్వామీ! హనుమంతునియెడల వీరన్యాయము నొనర్చినారు. ఆతని సేవనంతయును హరించిరి.

లోలోన ముగ్గురుతమ్ము లిటులనుకొనిరి.;— "ఈమెదే

అంతయు నంగీకరింపజేసినది. అపరాధమంతయును మనమీదకు తోయుచున్నది. చిన్నవారికున్న బాధయే యిది. చిన్నవారగుటయే పాపము. చెప్పినను చివాట్లే. చెప్పకున్నను చివాట్లే. పెద్దవారేమి చేసినను జెల్లును. చిన్నవారు చేసినదంతయు నపరాధమే. కాని ఆ మొముందే మందురు. అందరును మెదలకుండిరి.

గురువిటుల నెను ;- " అయితే ఆతనికి సేవదొరుకలేదా?

జానకీదేవి ఇట్లనెను ;- " ఆతడు తనకు తానే ఆవలింత వచ్చినపుడు చిటికను వేయు సేవను దీసికొనెను. దానికి భగవాను డంగీకరించెను గూడ. "

నవ్వి గురువిటుల నెను ;- " భగవాను డంగీకరించినపుడాతడెప్పుడు చిటికలను వేసిన నప్పుడీత డావలించుచుండును. ఆతడెచ్చటనో చిటికలను వేయుచుండెనని తోచుచున్నది. ఆత డెచ్చట నున్నాడో వెదకుడు "

ఇప్పుడు హనుమంతు నన్వేషించుచుండిరి. భరతుడు చూడగా చిత్రశాలమీద అఖండముగ చిటికెలధ్వని వినబడుచుండెను. వెంటనే ఆతడు పైకెక్కెను. చూడగా కన్నులను మూసుకొని హనుమంతుడు రెండుచేతులతో చిటికెలను వేయుచుండెను.

భరతు డిటుల నెను ;- " ఆంజనేయా! ఆంజనేయా! ఏమిచేయుచున్నావు? రమ్ము. గురువుగారు పిలుచుచున్నారు.

కన్నులను మూసుకొనియే మారుతినందనుడిటుల నెను. నాతో మాటలాడకుడు. నేను నాపనిలో నిమగ్నుడనై యున్నాను. "

ఇది విని భరతుడు తిరిగివచ్చెను. లక్ష్మణుడు వెళ్ళెను. శత్రుఘ్నుడు వెడలెను. కాని ఆతడెవ్వరిని వినలేదు. అప్పుడు గురువు స్వయముగ వచ్చి యిట్లనెను :— " ఓయీ! ఆంజనేయా! నీవేమిది నాటకమాడుచున్నావు? "

గురువును గాంచి అతడు కన్నులను తెరచి చిటికలను వేయుచునే ఆతని పాదముల నంటెను. గురువిట్లనెను ;— ఓయీ! చిటికల నాపుము. నీవు చిటికెల నాపునంతవరకు శ్రీరాముడు ఆవలించునే యుండును. "

హనుమంతుడిట్లనెను ;— " స్వామీ! భగవానుడు ఆవలించుచున్నంతవరకు నేను చిటికెల నాపను. అవి నా సేవకు వచ్చినవే. "

ఇంతలోనే సీతాదేవి వచ్చి ఇట్లనెను ;— " ఓయీ! మాయపరాధమును క్షమింపుము. సేవలన్నియును నీకే వదలితిమి. నీవేది చేసినను మేము దానిలో జోక్యమును కలుగజేసికొనము. " అనిపలికి ఆమె వానిని పట్టుకొని భగవానుని సమ్ముఖమునకు గొనిపోయెను. గురువు హనుమంతుని చేతిని పట్టుకొని శ్రీరాముని నోరును మూసెను. అందరును చుట్టుకొని యుండుటను గాంచి భగవానుడిట్లడిగెను ;— మీరందరేల ఇచ్చట ప్రోగైతిరి? "

నవ్వుచు గురువిట్లనెను :— నీభక్తవత్సలతా లీలను చూచుటకు మేము వచ్చితిమి. ధన్యము ప్రభూ! నీభక్తవత్సలత. హనుమంతుడే నీకు నిజమైనసేవకుడు. నీవే యీతనికి నిజమగు స్వామివి. "

అంత భగవంతుడిట్లనెను :— హనుమంతుని సేవకు

నేను మిక్కిలి సంతుష్టుడనైతిని. నేటినుండి నీవు ఆంజనేయా! భక్తాగ్రగణ్యుడవైతివి. నీజన్మదివసమునకు మరునాడు దీపావళి నాడెవరు నిన్ను నేతితో జేసిన బలీదాతో పూజించెదరో వారియెడల నేను సదా సంతుష్టుడ నగుదును. ”

సూతుఁడిటులనెను :_ “ మునులారా! ఆదినమునుండి దీపావళి దినమున అందరును నేతిలాంగూలమును జేసి క్షీరాన్నమును, పంచదారను కలిపి పిండివంటను జేసి ప్రతియింటను లాంగూల పూజచేయుదురు. అది ఎవరునుగాదు. హనుమంతుడే. లంగూర్ నే లంగూర్ అయినది. నేటికిని ఇంటింట నాతని పూజ జరుగును. కావున బుధులారా ! భగవానుఁడు గొప్ప భక్తవత్సలుఁడు. ఆతని నెవరేవిధముగ భజనచేయుదురో ఆతఁడును నదేవిధముగ ఫలము నొసంగును. ఊరక పోదు. భక్తుల ప్రతిజ్ఞను బూర్తి కావించుటకై ఆతఁడు సమస్తమును జేయఁగలఁడు. అఖిలబ్రహ్మాండముల కధినాయకుఁడగు వాఁడు యశోదమ్మ నడిలో బాలకుఁడై పడియున్నాఁడు. ఈఁగలును దోమలును నాతని క్రీయంగమున వ్రాలినను వాని నాతఁడు తోలుకొనక యేడ్చి యేడ్చి ఈగలను దోలుమమ్మా!” యని ప్రార్థించును. చరాచరమయమగు విశ్వమున కాహార ప్రదాన మొనర్చువాఁడు తల్లి చనుబాల కొరకై యేడ్చును. చంకలోనికిఁ బోపుటకు వ్యాకులము చెందును. ఇట్టి భక్తవత్సలుఁడగు భగవంతుని వదలి యేజీవి యింకొకని శరణువేడునో, అట్టివాఁడు కామధేనువు యొక్క దివ్యములును స్వాదిష్టములు నగు క్షీరములను వీడి జిల్లేడుపాల నాసించినట్లుండును. కల్పవృక్షచ్ఛాయనువీడి ఆముదపుచెట్టు నీడకు బరువెత్తినట్లుండును. గంగాజలమునువీడి యెండమావులలోని జలమునకై పరువిడి

నట్లుండును. ఇది నేనత్యంత సంక్షేపముగ భగవానుఁడు తల్లికి విశ్వరూపమును జూపించిన లీలను జెప్పితిని. ఇప్పుడు మీరింకే నేమి వినఁదలచు చున్నారు ?"

శౌనకుఁడిటులనెను;- "సూతా ! నీవు భగవానుని నామకరణలీలను జెప్పనే చెప్పలేదు. భగవానుఁడు సంవత్సర మీఁదు వాఁడయ్యెను. నామకరణము పదిదినముల తర్వాతనే జరుగును, గదా !"

విస్మయస్వరముతో సూతుఁడిటులనెను. "స్వామీ ! లీలలయొక్క ఆవేశమున నేను మరచియే పోయితిని. నేను మరచుటయే కాదు. మా గురువగు శుకమహర్షియును మరచి పోయినాఁడు. ఏమియును ఫరవాలేదు. పంచదారచిలుక నెటుఁ గొరికినను దీపియే. ఇఁక నేనిప్పుడు మీకు భగవానుని నామకరణలీలను జెప్పెదను రండు. మీరు దత్తచిత్తులరై శ్రవణ మొనర్పుడు."

రామశ్యాముల నామకరణము

(రాటాసి)

శ్లో॥ గర్గః పురోహితో రాజన్! యదూనాం సుమహాతపాః ।
ప్రజం జగామ నందస్య వసుదేవప్రచోదితః ॥

శ్రీభాగ. ౧౦స్కం. ౭అ. ౧శ్లో.

వ. అంత నొక్కనాఁడు వసుదేవుపంపున యాదవపురోహితుఁడైన గర్గుండు మందకుం జనుదెంచిన నందుం డతనిం గనుంగొని లేచి నిలిచి కృతాంజలియై.

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

సమస్త హితకార్యములందును ముందుండువాఁడే పురోహితుఁ డనఁబడును. వేదము నంగీకరించు వర్ణాశ్రమసుల కార్యములన్నియును బురోహితుఁడు లేక జరుగవు. ఇంతేకాదు. ఒక ప్రాచీనాచారమేమనఁగాఁ దన పురోహితుని కులమునం దెవరైన నుండునెడల యజమానుఁ డింకొక పురోహితునిచేత ధార్మికకృత్యములను జేయించుకొనఁడు. మహారాజగు మరుత్తు దేవగురు బృహస్పతియొక్క సంవాదమువలన నీవిషయము స్పష్టమగుచున్నది. తన కులపురోహితుఁడు సంతానయోగ్యుడు కాకున్నను యజమానుడు వానిని గౌరవింపవలయును. తన కయోగ్యుడగు పుత్రుడున్నచో వానిని ద్యజించెదరా ? యజమాన పురోహితుల సంబంధమును గుటుంబ సంబంధము వంటిదే. వైదికకర్మలం దాస్థ లేకపోవుటచే నీ యాచారమును పోయినది. కాలప్రభావము, యుగధర్మము. ఇందెవరి దోషమును లేదు.

సూతుఁడిటులనెను:- "మునులారా ! వసుదేవుని శరీరము మథురలో నున్నదన్నమాటే. కాని మనస్సు మాత్రము నందగోకులముననే యున్నది. తన పిల్లవాని కిప్పటి కెన్నిదినములోనని ఆతడు దినములను లెక్కించుకొనుచుండెను. పదవ దినమున నిటులనుకొనెను:- "పిల్లవానికి నామకరణ మొనర్పవలయును. కాని అప్పుడుపద్రవములు జరుగుచుండెను. వసుదేవుడప్పుడు మెదలకుండెను. కొంతవరకు ఉపద్రవములు తగ్గి పిల్లవానికి మూఁడునెలలు రాఁగానే అప్పుడాతడిటు లనుకొనెను:- "ఇప్పుడు నామకరణము జరుగవలయును. ఏమైనఁ గానిండు. మాపిల్లవాని నామకరణము మాపురోహితుని ద్వారానే జరిగిన బాగుండునని అనుకొనునంతలో నాతని కొక దినమున మార్గమందు గర్గమహాముని కనఁబడెను. వసుదేవుఁడు మిక్కిలి శ్రద్ధాభక్తులతో ముని చరణములకు వందనము గావించి యిటులనెను:- "స్వామీ ! ఇప్పుడు మీదర్శనమగుట లేదు. స్వజనులందరును మమ్ములను వదలియే వైచిరి. మీరును వదలినచో మేము జీవించుటదెట్లు ?

గర్గుడిటులనెను:- "వసుదేవా ! నీవేమి మాట మాటలాడుచున్నావు ? నీకన్ని పరిస్థితులు తెలియును. నోటితో నేలఁ జెప్పించెదవు ? నేఁటిదినముల మనము కలసిమెలసి యుండినచో నేయర్థమును గైకొందురో తెలియదు. సర్వత్ర గుప్తచారులు తిరుగుచున్నారు."

వసు-దేవుఁ డిటులనెను:- "అవును స్వామీ ! ఇది సత్యమే. మంచిది. రేపెప్పుడైనను దయచేయుఁడు."

గర్గుఁడటునిటుఁ జూచి మెల్లగా నిటులనెను:- "సరే, నేను రేపు రాత్రికి వచ్చెదను."

వసుదేవుఁడు వినయస్వరమున నిటులనెను:- "స్వామీ! మఱచి పోవలదు."

దృఢతాస్వరమున గర్గుఁ డిటులనెను:- "రాజా! ఎట్లు మరచెదను. తప్పక వచ్చెదను."

ఇట్లు పలికి గర్గుడు వెడలిపోయెను. వసుదేవుఁడు తన యింటికిఁ దిరిగివచ్చెను. మరునాఁడు రాత్రి ఒంటరిగా గర్గుడు వచ్చెను. వసుదేవుఁడాతనికి విధ్యుక్తముగఁ బూజను గావించి, చేతులను జోడించుకొని యిటులనెను:- "ప్రభూ! మీరు సర్వజ్ఞులరు. జ్యోతిషశాస్త్ర ప్రణేతలు. నా భార్యయగు రోహిణి నందవ్రజమున నున్నసంగతి మీకు తెలిసినదే. ఆమె కొక బిడ్డడున్నాడు. నందునకును నొక బిడ్డఁడున్నాడు. వీరిద్దరి కిని మీరు నామకరణసంస్కార మొనర్చి రావలయును."

గర్గుఁడిటులనెను:- "రాజా! వెళ్ళుటకు నాకేమియును నభ్యంతరములేదు. కాని వ్రజమునకుఁ బోఁగానే గోల బయలు దేరును. కంసునియొక్క గుప్తచారులంతటఁ దిరుగుచుందురు. నందునికడ వైభవముగ నుత్సవము జరుగుచో సర్వత్ర గోల బయలుదేరును. నీవేల వెళ్ళితివని కంసుఁడు నన్నడుగవచ్చును. నీమీఁదను సందేహింప వచ్చును. దీనివలన మనమీఁదకొక నూతన విపత్తు రాఁగలదు."

అంత వసుదేవుడిటులనెను;- "ఇప్పుడు స్వామీ! దీనిని మీరాలోచింపుఁడు. యజమానియొక్క కర్మలన్నియును కుల పురోహితుని ఆధీనములో నున్నవి. యజమానుని పరివార మునందు కులపురోహితుఁడును నొక యంగమే. పురోహితు

నాకాతని యింటనెవరును లేకున్నచో నాతనికి శ్రాద్ధమును యజమాని చేయవచ్చును. ఆతనికా శ్రాద్ధాన్నమును తర్పణ జలమును ముట్టును. అట్లే యజమానుని యింట నెవరును లేకున్నచో నాతని శ్రాద్ధాదులను బురోహితుఁడు చేయవచ్చును. యజమాన పురోహితుల కిట్టి ఘనిష్ఠ సంబంధము కలదు. మీవంటి సర్వజ్ఞులగు పురోహితులు సంపద్విపత్తుల యందును యజమాను నాదుకొందురు. మీరు తప్ప పిల్లలకు నామకరణ మెవరు చేయఁగలరు?

గర్గమహాముని యిటులనెను;- "నాకిదంతయును దెలియును. నామనస్సున నీయెడలఁ బ్రేమకలదు. సరియే. నేను రేపు వెళ్లెదను. నీవెవరితోడను నీవిషయమును జర్చింపకుము.

వసుదేవుఁడిటులనెను;- "ఎవ్వరితోనైనను జెప్పుటకు నాకేమి పట్టినది? మీరును జాగ్రత్తగ నుండుఁడు. నందునకును జెప్పకుఁడు."

గర్గుఁడు దీనినంతయును నంగీకరించెను. ఆతడు వసుదేవుని వద్దనుండి వెడలి ఆరాత్రి తనయింట విశ్రాంతిని దీసికొనెను. రాత్రి యిట్లనుకొనసాగెను. "నా యదృష్టము. రేపు భగవానుని దర్శనము కాఁగలదు. ఆతనినామకరణ సౌభాగ్యము నాకు ప్రాప్తింపఁగలదు. ఆతని కేమి పేరు పెట్టవలెను? ఆతని కనేకనామములుకలవు. ఈవ్యాజముననాకాతని దర్శనముకాగలదు. ఈయాలోచనముతోడ నేరాత్రిమూఁడుజాములుగడిచెను. రాత్రియే కమండలమునుగైకొని ధోవతి, ఉత్తరీయము జంకలో పెట్టుకొని యమునవైపు గోకుల ఘట్టము వైపునకు బోయెను. ఎవరైన నడిగినచో నేడిచ్చట స్నాన శౌచాదులకు వెళ్ళవల

యునని చెప్పదలచెను. కాని రాత్రియందాతని నెవరును జూడ లేదు. ఆతడు యమునను దాటిసూర్యోదయమునకు బూర్వమే నందగోకులమునకుఁ జేరుకొనెను.

కొట్టములలోని గోవులను గోపకులు మేపుటకుఁగొని పోవు చుండిరి. పదిపదునైదు దినముల క్రిందట జన్మించిన గోవత్సములటునిటు గంతులిడుచుండెను. నందుడరుణోదయ ముననే స్నానమొనర్చి గోష్ఠమున నొక భాగమున సాల గ్రామ పూజ నొనర్చుచుండెను. ఇంతలోనే వెంటనే యెదు రుగా వచ్చుచున్న గర్గమహాముని కనబడెను. ఆతని గాంచ గనే నందుఁడత్యానందమును జెందిలేచి నిలుచుండెను. నేడా తని హర్షమునకు మేరలేకుండెను. స్వయముగ విష్ణుభగవా నుఁడే విప్రరూపమును ధరించి ఆతనిఁ గృతార్థు నొనర్ప వచ్చుచున్నాఁడా యనునట్లుండెను. ఏ సాలగ్రామ మూర్తిని దాను పూజించుచున్నాఁడో ఆతఁడే సాక్షాత్తుగ గర్గరూప మున వచ్చినాడా యనునట్లుండెను. అత్యంత భక్తిభావము తోడను, నమ్రతతోడను జేతులను జోడించుకొని మునికి సాష్టాంగ ప్రణామమును గావించి, కూర్చుండుటకు సుందర మగు నాసనమును వైచెను. భగవత్పూజా సామగ్రి తోడనే అతనిని విష్ణువుగ భావించి విధ్యుక్తముగ పూజించెను.

గర్గమహాముని స్వస్థ చిత్తముతోఁ గూర్చుండి నందు డొనర్చు శాస్త్రీయ మగు పూజను శాస్త్రీయ విధితో స్వీక రించెను. అప్పుడు నందుడత్యంత మధుర వాక్కులతో మునినిఁ బ్రశంసించుచు నిట్లనెను:— స్వామిూ! నేడుఁ నేను ధన్యుడ నైతిని. కృతార్థుడ నైతిని. మీాసేవ చేయు భాగ్యము

నాకు లభించినది. మీరాప్తకాములు. మిమ్ము మేమేమి సేవింప గలము? మీకు మాసేవాపేక్షయును లేదు. మీబోటివారు మావంటి దీనచిత్తులమగు గృహస్థుల యిండ్లను మీపదరజముచేఁ బావన మొనర్చెదరు. ఇందులో మీస్వార్థమేమియు నుండదు. మేమీ గృహకార్యములలోఁబడి దీనచిత్తులమై కృపణుల మగుచున్నాము. మాబోటి శోకసంతప్తులకు శాంతిమార్గమును జెప్పుచుందురు. మాకు శుభము నొనగూర్చుటకే మీరు విచరించు చుందురు.”

గర్గుఁడిట్లనెను:— “ నందా! ఇవన్నియును నీవు పలుకు శిష్టాచారవచనములు. మేమేమి యోగ్యులము? నారాయణభక్తిచే నిచ్చటనే వైకుంఠసుఖమును భోగించుచున్న నీవే ధన్యుఁడవు?

నందుఁడు వినీత భావముతో నిటులనెను:— “ స్వామీ! మీరిట్టి పలుకులు పలుకరాదు. చదువు సంధ్యలు లేకున్నను సాధారణ బ్రాహ్మణుడైనను పూజనీయుడే. పైఁగా మీరు సర్వజ్ఞులరు. ఇంద్రియాతీతమగు జ్ఞానముచే భూతభవిష్యద్వృత్తాంతమును బ్రత్యక్షముగ దెలిసికొనగల జ్యోతిశ్శాస్త్ర రచనమును మీరు కావించిరి. మీరు సమస్త బ్రహ్మవాదులలో శ్రేష్ఠులు. మీచరణ సన్నిధిని నాదొక ప్రార్థనముకలదు.

గర్గుఁడిట్లనెను:— “ చెప్పుడు గోపేంద్రా! నేను నీ కే కార్యమును జేయఁ గలుగుదును? ”

నందుఁడిట్లనెను:— “నాకిద్దరు పిల్లలున్నారు. వీరిలో నొకడు పదునైదు మాసములవాఁడు. ఒకనికి నేటికి నూరు

దినములు ఐనది. వీరిద్దర కిప్పటికి నామకరణ సంస్కారము కాలేదు. మీరు వీరికి పేర్లను బెట్టుడు.”

గర్గుడిట్లనెను – “అయ్యా! పేర్లు మీకుల పురోహితుడు పెట్టగలడు. ఎవరే కులమునకు గురువో వారే వారికి సంస్కార మొనర్పగలడు. నేను మీ గురువును గాను.

నందుడు దృఢతా స్వరమున నిట్లనెను;– “స్వామీ! బ్రాహ్మణుడు తల్లియొక్క ఉదరము నుండియే గురువై పుట్టును. అతడే వ్యక్తి విశేషమును బట్టి గురువు కాడు. అతడు జన్మచేతనే అందరకును గురువగును. ఈ న్యాయమున మీరును నాకు గురువులే. మీరు వీరికి నామకరణ సంస్కార మొనర్పుడు”

గర్గుడిట్లనెను:– “నాకు సంస్కార మొనర్చుటకభ్యంతర మేమియును లేదు. కాని బుద్ధిమంతుడు వెనుకముందులను విచారింప వలయును. నేను యాదవుల కుల పురోహితుడనని అందరకును తెలియును. సదా నేనీ పృథివియందలి యదుకులాచార్యుడనని ప్రసిద్ధిని జెందితిని. నేను నీ పుత్రునకు సంస్కార మొనర్చినచో నందరును నీపుత్రుని దేవకీ గర్భమునుండి పుట్టినవానిగా భావింపగలరు. ఇప్పటికింకను లోకులకు సందేహముగనే యున్నది. కంసుడెట్టి దుష్టబుద్ధి కలవాడో నీకు తెలియును. నేడాతడు సదా సశంకుడై యున్నాడు. ప్రతి సంఘటనను సంకును నాతడు రహస్యమును వెదకుచుండును. వసుదేవులకును నీకును బగాఢమైత్రి కలదని అందరు నెరుగుదురు. కంసునకును నీవిషయము తెలియకుండదు కాదు. దేవవాణిని బట్టి దేవకి

యొక్క అష్టమ గర్భమెన్నటికి గన్యక కాఁజాలదని వానికి దెలియును. నేను నీపుత్రునకు నామకరణ మొనర్చెదను. ప్రజనుంతటను నుత్సవము జరుగ గలదు. గోలబయలు దేరును. అప్పుడు కంసున కీతడష్టమగర్భమను విషయము నణుమాత్ర మైనను సంశయ ముండదు. నీకును ఇబ్బంది జరుగును. వసు దేవునకును జరుగును. ఆతఁడుమరల నీపిల్లలను జంపి వేయును. గోవులనులాగుకొనును. నిన్ను రాజ్యమునుండి వెడలనడుపును. నేను సంస్కారము నొనర్చినచో నిన్ని యనర్థములు జరుగ వచ్చును.

నందుఁడిట్లనెను:_ " స్వామీ ! మేము గోలగా నుత్స వములు చేయవలసిన పనియేమున్నది. మేము విస్తారముగఁ జేయదలచుటలేదు. మేమెవ్వరినిబిలువ దలచుకొనలేదు. మీరు వచ్చిన సంగతినైన నెవ్వరికినిఁ జెప్పము. ఇదిగో! ఆయిద్దరి పిల్లలను దల్లులను బిలిపించెదను. మీరు సాధారణరీతిగా స్వస్తి వాచన పూర్వకముగ వారికి ద్విజాతి సంస్కారమును మాత్ర మొనర్పుఁడు. మేమేదైన నుత్సవమును జేసికొనఁ దలచినచోఁ దరువాతఁ జేసికొందుము.

గర్గుడిటులనెను:_ " ఇంకెవరినైన పిలిచెదవా? మాట నాల్గు చెవులారు చెవులై అట్లే వ్యాపింపగలదు ?

నందుడిటులనెను;_ " నాకును మీకును దప్ప యింకె వరికినిఁ దెలియదు. నేను, సేవకులనైన పిలువను. నేఁడుమీరు సంస్కార మొనర్చుడు. ఇచ్చటనే దేవతార్చనకు వంటను చేసికొనుడు. ప్రసాదమును గైకొని రాత్రికి వెళ్లిపోవచ్చును.

పడవ నేర్పాటు చేయఁగలను. రాత్రికే మధురకుఁ జేర్పించె దను. ఎవ్వఁడెఱుఁగఁడు ?"

సూతుఁ డిటులనెను:- "మునులారా! గర్గుని కోరిక యిదియే. ఈనిమిత్తముననే అతఁడు వచ్చినది. నందుఁడు తనకు దానే సమస్త విషయములను గుప్తముగ నుంచుట కంగీక రించిన మీఁదట నాతడు నామకరణ సంస్కార మొనర్చుట కంగీకరించెను. నందుఁడు తనపూజా సామగ్రినిఁ దెచ్చెను. నందుడింటిలోనికిబోయి యశోదా రోహిణులకు నామకరణ మొనరింపచేయుటకు సిద్ధముకండని చెప్పబోయెను. లోపలికి పోయి అతడు వారిద్దరకును నేకాంతమునఁ జెప్పెను. ఇది వినఁగా నాతల్లులిద్దరును సంతోషముతో నన్నిటిని సిద్ధ మొనర్చు చుండిరి."

కృష్ణబలరాములు

(౮౭౭)

ఏవం సంప్రార్థితో విప్రః స్వచికీర్షితమేవ తత్ ।
చకార నామకరణం గూఢో రహసి బాలయోః॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౮ అ. ౧౧ శ్లో.

వ. అని రామకృష్ణులం జూపి గర్గుండు మున్ను కంసుని చేత ద్రేటువడి దివి కెగసిపోయిన తెఱవ సెప్పిన తెఱంగు తేటపఱిచి దేవకీదేవి కొడుకని కృష్ణునిఁ గంసుండు దలంచుం గావున రహస్యంబున సంస్కారంబు సేయుట కార్యంబు.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

నామము రెండువిధములుగ నుండును. ఒకటి రాశి - లగ్ననామము. రెండవది ఇంటిలో పిలుచు ముద్దుపేరు. ముద్దు పేరు నొక్కొక్కప్పుడు సగము పేరే అగుచుండును. శ్రీని వాసులైతే సీని యనియు, రామదాసైతే రామూ అనియు, లక్ష్మీనారాయణ అయితే లక్ష్మయ్య అనియు, శంభుదత్తుడైతే శంభూ అనియు పిలుచుచుందురు. ఈ సగము పేరలోను, విరిచి పిలుచుటలోను గల ప్రేమ అనేక బిరుదములతోడను, శిష్టా చార యుక్తముగను సంబోధించుటలో నెక్కడ లభింపఁ గలదు. నహూ రాముఁడను నొక పండితుఁడుండెడివాడు. ఆతని తల్లి నగర దగ్గరగా నూఱుసంవత్సరముల వయస్సు కలది. పండితుడు గొప్పగా ప్రతిష్ఠను జెందినవాడు. అందరు నాతని నెక్కుడుగ సమ్మానించుచుండెడివారు. ఆతనితల్లి చనిపోగా నాతడు బాలకునివలె వెక్కివెక్కి యేడ్వసాగెను. అందరు నిట్లోదార్చిరి :- పండితులవారూ! మీరింతగా తెలిసినవారు,

తల్లి కవసానకాలము దాపురించినది. దేహధారు లేదో ఒక దిన మున చచ్చితీరవలసిన దే. మీ రింతగా శోకించుట శోభించుట లేదు. ”

పండితుడశ్రువులను తుడుచుకొనుచు నేడ్చుచు నిటు లనెను :— “ నాయనలారా! ఇవన్నియును నే నెరుగుదును. తల్లికిని మరణసమయమే. నాసమయమును సమీపించినది. అందరును మరణింపవలసిన దే. నాకు తల్లి మృత్యువుకొరకై శోకము రాలేదు. ఆమె దుఃఖమునుండి బయటపడినది. మంచి దే. ఇక నన్ను ‘ నథూ ’ అని పిలుచువారు లేరనియే నాదుఃఖము. ‘ నథూ ’ అనుశబ్దములో నెంత ప్రేమ యిమిడి యున్నదో అంతటి ప్రేమ నానామమున కటునిటు విశేషములను చేర్చి పిలుచుటలో లేదు. ఆ శబ్దము తల్లి నోటినుండి వచ్చిన నే మధురముగ నుండెడు. ఇంకెవరైన పిలిచినచో దానిలో నవ మాన మొనర్చుట భాసించుచున్నది. ”

అసలు విషయమేమనగా శబ్దములలో నేమియును లేదు. అంతయును భావముమీద నాధారపడియున్నది. భావమే భావ శబ్దములయొక్క అర్థమును కొంచెమునో గొప్పగనో నెలు వరచును. ఎవరైన తిట్టినచో చచ్చుటకును జంపుటకును సిద్ధ మయ్యెదము. అదియే అత్తగారింట బావమరదు లనుచో నది కలకండకంటె తీపిగను, పప్పుచారుకంటె కమ్మగను నుండును.

సూతుఁ డిటులనెను :— “ మునులారా! నందుడింటి లోనికి పోయి యశోదమ్మ చెవిలో నేదియో చెప్పెను. విన గానే యశోద రోహిణీసమీపమునకు పరువిడెను. రోహిణీ దేవి వినగానే ఆనందమును ప్రకటించెను. పిల్లలిద్దరకును

తలంట్లను పోసిరి. రోహిణి శ్రీకృష్ణునకు నలుగుపెట్టి స్నానము చేయించెను, కన్నులనిండ కాటుకను పెట్టి దృష్టి తగులకుండుటకై మాడున చంద్రవంకను బెట్టిరి. చేతి కంకణములను స్వచ్ఛము కావించెను. కాళ్ళకున్న గజ్జెలందెలను పులుసుతో తోమిరి. కంఠహారములను, పులిగోరు పతకమును కంఠమున బెట్టెను. పసుపుపచ్చని చొక్కాను తొడిగెను. గోటుకలిగిన చమికీటోపీని బెట్టెను. ఫాలమున గోరోచనతిలకమును ధరింపజేసెను. నల్లని యుంగరములుతిరిగిన వెండ్రుకలకు నూనెరాచి జడనువేసి మిక్కిలి ప్రేమతో నొడిలోనికి దీసికొని ముద్దుపెట్టుకొనెను. ఈవిధముగ బాలునకు శృంగారమును గావించి తల్లియును తాను శృంగారమొనర్చుకొనెను. ఈవిధముగనే బలరామునకు యశోద శృంగారము గావించెను. ఈవిధముగ శృంగారము గావించుకొని యిద్దరును నలంకరించుకొని పిల్లలనెత్తుకొని వాకిద్వారముకుండా యెవరికిని చెప్పకయే గోష్ఠములోనికి పోయిరి.

గర్గుడచ్చట సమస్తసామగ్రితోఁ గూర్చుండి యుండెను. నందుడును మరల స్నానమొనర్చి దేవతాపితరులకుఁ బూజన తర్పణ మొనర్చెను. ఇంతలోఁ బిల్లలనిద్దరను జంకల కెత్తుకొని తమ నూపుర, కంకణ, కింకిణులు మొదలైన యాభరణముల ధ్వనిచే గోకులమును ముఖరితము గావించుచు రోహిణీ యశోద లిద్దరును వచ్చిరి. చిన్న పిల్లవాని శరీరము మీఁద పట్టుపీతవస్త్రము శోభించుచుండెను. పెద్దవాని శరీరముమీఁద నీలపు పట్టువస్త్ర మలంకరింపఁబడెను. ఆ గౌరశ్యామసుమనమోహన రూపములు గల వారిద్దరినిఁ జూడఁగనే గర్గమహాముని శరీరమంతటను నొకవిధమగు విద్యుత్తు ప్రవహించినట్లయ్యెను. అతఁ

జేదో అన్యక్తశక్తిప్రేరణముచేఁ దానసుకొనకయే వెంటనే తన యాసనమునుండి లేచి నిలువఁబడెను. ఆతఁడు రెప్పలార్పుట లేదు. వీరిని దల్లులచంకనుండి తీసుకొని హృదయముతోఁ గౌగలించుకొనవలయుననియు, నేత్రములలో నిలుపుకొనవలయుననియు, నెత్తిపై కెక్కించుకొనవలయుననియు, వీరి చరణముల సంతఃకరణమున దాఁచుకొనవలయుననియు నిట్లనేకవిధములఁ దర్కమొనర్చుచుండెను. కాని చేయి ముందునకు సాగుటలేదు. ఇంతలోనే శ్యామగౌరవర్ణములతోనుండిన బాలకులను దల్లులు తెచ్చి మునిచరణముల మీఁదఁ బడవైచిరి. గర్గుని పాదముల మీఁదనున్న శిశువులు, వికసించిన గౌర, నీలకమలములను దల్లులిద్దరిచే నర్పింపబడినట్లుండెను. శ్యాముఁడు గుప్పిళ్ళు పట్టుకొని, తల నిటుఁద్రిప్పుచుఁ జేతుల నాడించుచు నీక విన్ను మాయ స్పృశింపదని చెప్పుచున్నట్లుండెను. బాలురిద్దరును మూర్తీభవించిన సౌందర్యమాధుర్యములవలెను, ఆనందోల్లాసములవలెను, సచ్చిదానంద, ఆనందఘనవిగ్రహముల వలెను, మూర్తీభవించిన భాగ్యమువలెను మునివరునకుఁ గనఁబడెను.

ఆతఁడు పిల్లలిద్దరి శిరస్సులపైఁ జేతులనుంచి యిట్లనెను:- "స్వస్త్యస్తు, కల్యాణమస్తు" వారు కల్యాణస్వరూపులే కదా! తల్లులును ముని చరణములందు శిరస్సులనుంచిఁ బ్రణామమును గావించ ముని ఆశీర్వదించెను. పిల్లల నిద్దరను దల్లులెత్తుకొనిరి.

వ్రజరాజు యశోదతో నిట్లనెను:- "గర్గాచార్యులవారు గొప్ప జ్యోతిష్కులు. ఈతనికి భూతభవిష్యద్వర్తమానములు తెలియును." యశోద యిట్లనుకొనెను:- "చూతమితఁడెంతటి త్రికాలజ్ఞుఁడో." ఆమె గౌరబాలకునిఁ దాను దీసికొని శ్యాముని

రోహిణి కొసంగెను. సర్వజ్ఞుడైనచోఁ జెప్పవలయును. వీఁడెవరి పుత్రుఁడో అని అనుకొని ఆ తల్లులిద్దరును వారి పిల్లలను నూర్చుకొని యెత్తుకొని నిలుచుండిరి. ముని ఆజ్ఞాపింపఁగనే యిద్దరును బంచలో వేయబడిన పీటలమీఁదఁ గూర్చుండిరి. ముని సంక్షేపమున సంకల్పపూర్వకముగ దీప, కలశ, శంఖ, ఘంటా, గణపతి పూజల నొనరింపఁజేసి, తదనంతరము నవ గ్రహ పూజను, పంచదేవతాపూజను గావింపఁజేసి పంచాంగ మును దెఱచెను. రోహిణి శ్రీకృష్ణునిఁ దీసికొని ముందు గూర్చుండెను. తర్వాత యశోద బలరామునిఁ దీసికొని కూర్చుండెను. నియమానుసారముగఁ బ్రథమమున నాతఁడు మొదట గూర్చుండిన రోహిణీచేతిలోని బాలకునకు నామకరణ మొనర్పవలయును. కాని ఆతఁడు సర్వజ్ఞుఁడు. పెద్దపిల్లవాఁడు యశోదచేతిలో నున్నాఁడని గ్రహించెను. ముందుగాఁ బెద్ద వానికి పేరును బెట్టి చిన్నవానికిఁ బెట్టవలయును. అందువలన గౌరవర్ణ బాలకునివైపు వ్రేలిని జూపించుచు నిట్లనెను:— "ఈ యశోదారాణి ఒడిలోని వాఁడు రోహిణీపుత్రుఁడు. ఈతఁడు తన గుణములచే స్వజనులను రమింపఁజేయును. కావున నీతని కొక పేరు రాముఁడు. అయితే రాములు చాలమందిగలరు. ఒకఁడు పరశువును ధరించు పరశురాముఁడు. ఇంకొకఁడు దశ రథుని పుత్రుఁడు దశరథరాముఁడు. వీరందరకును విశేషణమును జేర్చుటచే వీరు వేరువేరుగ గుర్తింపఁబడు చున్నారు. ఈతని శరీరమున బల మధికముగ నుండును. కావున నీతఁడు బల రాముఁడని పిలువఁబడును. భద్రస్వరూపుఁడగుటచే బలభద్రుఁ డనియు, పెద్దవాఁడగుటచే బలదాఊ అనియుఁ బిలువఁబడును. ఈతఁడు యాదవులకును గోపకులకును బోరాటము వచ్చినప్పుడు

రాజీ కుదర్పగలఁడు. అందువలన నీతని సంకర్షణుఁడనియుఁ బిలి చెదరు. ముఖ్యనామము "బలరాముడు."

ఇది విని యశోద రహస్యభరిత దృష్టితో రోహిణీ వైపునకుఁ జూచి, కనుసన్నలతోడనే ఆమె యిట్లనెను:- "ముని చెప్పినట్లుగనే యున్నది కదా! నాచేతిలో నున్నను గౌరబాలకుని విషయ మీతఁడు చెప్పినాడు కదా!"

తదనంతరము రోహిణీ దేవి ఒడిలోఁ గూర్చుచున్న పిల్లవానివైపు చూచి నందునితో గర్గమహాముని యిట్లనెను:- "వ్రజరాజా! ఈ నీ కుమారుఁడు ప్రతియుగమునను బుట్టు చుండును. కృతయుగమున నీతఁడు శ్వేతవర్ణముగ నుండును. త్రేతాయుగమున నీతఁడు రక్తవర్ణముగ నుండును. ద్వాపర యుగమునఁ బీతవర్ణముగ నుండును. ఇప్పుడు కలియుగాది యందుఁ గృష్ణవర్ణముగ నున్నాఁడు. వర్ణానుసారముగ నీతని నామము 'కృష్ణు'డను నామము. ఇది వరకీతఁడు వసుదేవునకుఁ బుత్రుఁడై యున్నాడు. అందువలన నీతని వాసుదేవుఁడందురు. అన్యథా తలంపవలదు. గుణకర్మానుసారముగ నీపుత్రున కింకను సహస్రనామములు కలవు. నేను జ్యోతిషముసలనను దపస్సుచేతను దెలిసికొనుచున్నాను. ఇతరు లాతనిఁ దెలిసికొనఁ జాలరు."

నందు డిట్లనెను:- "స్వామీ! వీని గ్రహలగ్నమును జూచి వీని జాతక మెట్లున్నదో చెప్పుఁడు. వీని మూలమున మాకులము వృద్ధి యగునా? కాదా?

ఇది విని నవ్వుచు గర్గుఁడిట్లనెను:- "నందా! నీవిబాల కుని గ్రహలగ్నముల నేమి యడిగెదవు? బాలకుని కళ్యాణ

సాధన మొనర్చుచు సమస్త గోగోపకుల నానందింపఁజేయ గలడు. ఈతని సహాయమున మీరు విపత్తులనుండి సుగమ ముగ దాఁటఁగలరు."

నందుఁడిట్లనెను;– "స్వామీ! ఈతనికి శత్రుస్థానమెట్లున్నది? శత్రువులీతని బాధపెట్ట జాలరు."

గర్గుడు నవ్వి యిటులనెను :– " నేనుగర్గసంహిత యను పేరట ప్రసిద్ధమగు నొకగ్రంథమును రచించితిని. దాని ననుస రించి నేను భూత భవిష్యజ్జన్మములను గూర్చి చెప్పెదను. పూర్వకాలమున నరాజకత వ్యాపించినపుడు దొంగలచేతను, దోపిడిగాండ్రచేతను పీడింపబడు ప్రజను సాధువులను నీతడు రక్షించినాడు. అప్పుడీతనిభుజబలముచే రక్షితులై సాధుజనులు దొంగలపై విజయమును పొందిరి. ఈతనికి శత్రుభయము లేక పోవుట నట్లుంచి, ఈతని నెవరు ప్రేమించెదరో వారును శత్రువులనుండి నిర్భయులగుదురు. వారినిఁకూడ యెవరును బాధింపఁ జాలరు. మీకు తెలియును గదా! అసురులెంతటి బలవంతులో దేవతలు సమరమున వారి సమ్ముఖమున నిలువఁ జాలరు. కాని కృష్ణభగవానుని వలన వారు సురక్షితులగుటచే నసురులు వారి నేమియును చేయఁజాలరు. గోపరాజా! విశేష మేమి చెప్పఁగలము. నీకుమారుని యొక్క గుణ. కీర్తి ప్రభా వములు సాక్షాత్తుగ నారాయణునకు వలెనే యుండును. మీరు జాగ్రత్తగ నీతనిని రక్షింపవలయును."

చేతులను జోడించుకొని నందుఁ డిట్లనెను:– "స్వామీ! రక్షించుటకును, రక్షింపఁజేయుటకును నేనెవఁడను? మీ యాశీర్వాదము చేతనే రక్షణ జరుగును. మీవరద హస్త

మాతని శిరముపైఁబడిన నాతనికి మంగళము కాక యేమున్నది. స్వామీ! మీరీతని జాతక చక్రమును రచించినచో నీతని గ్రహముల యొక్క ఫలములను గూడ వినఁగలను."

గర్గుఁడిట్లనెను:— "విశేషఫలములను నేను పెద్దజన్మపత్రమును వ్రాసినప్పుడు చెప్పెదను. ఈసమయమున సాధారణముగ మీపుత్రుని గ్రహములను మాత్ర ముల్లేఖించెదను. శుభగ్రహము లన్నియును నుచ్చమున నున్నవి. శ్రావణ బహుళాష్టమీ బుధవారమునాఁడు అర్ధరాత్రి సమయమున నీపుత్రుఁడు జన్మించినాడు. ఈసంవత్సరము యొక్క నామము సరస విభావనము. సరససంవత్సరమున నుదయించుటచే నీ శ్యామల సుందర సుకుమార శరీరుఁడు నీసుతుండందరను సరసములో ముంచును. విశ్వబ్రహ్మాండమునే రసములో నుంచివేయఁగలఁడు. జన్మనక్షత్రము రోహిణి. ఇది అత్యంత శుభమైనది. అష్టమీ తిథి బుధవారము అంతయును మంగళమయమే. లగ్నము వృషభలగ్నము. దీనిచే నీతఁడందఱకంటె శ్రేష్ఠుఁడగును. తను స్థానమున నుచ్ఛుఁడగు చంద్రుఁడున్నాఁడు. దాని వలన నీతనికి శారీరక సుఖము లభించును. వృషభమునకు చతుర్థ స్థానముగు సింహరాశ్యధిపతి సూర్యుఁడు. దీని వలన నీతఁడు సమస్త భూమండలమును దన భుజబలముచే జయించును. పంచమ స్థానమగు కన్యయందు బుధుఁడున్నాఁడు. దీనివలన నీతనికిఁ బుత్రులు కొదువయుండరు. నిత్యమును బుత్రులు పుట్టుచుందురు. ఎంతమంది బుత్రులు పుట్టురందురా అవ్వకును తాతకును వారిపేర్లే జ్ఞాపకముండనంతమంది.

షష్ఠను స్థానముగు తులారాశి యందు శుక్రశనులిద్దను

నున్నారు. దీని వలన నీతఁడు తన శత్రువులను వెదకి వెదకి చంపును. భూమి మీఁద నీతనికి శత్రువనగువాఁడొక్కఁడును మిగులఁడు. సప్తమస్థానమున రాహువున్నాడు. ఈతడు కొంచెము గడబిడ చేయువాఁడు. దీని వలన నీతనికి భార్య లెక్కుడుగ నుండును. ఉచ్చనీచ శ్రేణులలోని భార్యలంతఃపురము నిండ నిండియుండును. మకరమున భాగ్యస్థానమునఁ గుజుడున్నాడు. దీని వలన నెల్లప్పుడు నీతనికి మంగళములే కలుగును. నిరంతర మైశ్వర్యము వృద్ధినిఁ బొందుచుండును. లాభస్థానమగు మీనమునందు బృహస్పతి కలఁడు. దీని ఫలమును గూర్చి అడుగ వలసిన పనిలేదు. దీని వలన అష్టసిద్ధులును, నవ నిధులును నీకుమారుని సమ్ముఖమునఁ జేతులను జోడించు కొని నిలుచుండును. కర్కట స్థానమున శనైశ్చరుఁడుండు టచే నీతఁడుకృష్ణ వర్ణముగ నుండును మేఘమువలె శ్యామల శరీరముండును. సంక్షేపముగ గ్రహ ఫలము లివి."

నందుఁడిద్ది విని అత్యంతానందమును జెందెను. ఆతఁడు మణిముక్తా సువర్ణ రత్నములను, అనేకములగు వస్త్రాభరణ ములను గర్గునకు దక్షిణగ నొసంగెను. గోవులను గూడ నొసంగి యిట్లనెను:- స్వామీ! దక్షిణ వస్తువుల నిచ్చుటనే విడిచి పొండు. మేము మధురకు వచ్చినపుడు మీయింటికి జేర్చెదము. ఈ దక్షిణ పైకి దక్షిణ తరువాత నేమియును లేదని మీరనుకొనవలదు. మీందక్షిణను మీకు జేర్పగలము."

ఇది విని గర్గుడు నవ్వెను. యశోదా రోహిణులు ప్రణా మములను గావించి వెడలిపోయెను. రోహిణి యిట్లనెను:— 'పిల్లలకేమి పేరును బెట్టినారో నేను విననేలేదు."

యశోద యిట్లనెను:- "పెద్దవానిపేరు బలరాముడు,

చిన్నవాని పేరు కృష్ణుడు. ఇదిమాత్రము చెప్పినాడు. ఆపండితు డింక నేమి గీతములు పాడినాడో నాకు తెలియలేదు."

రోహిణీదేవి యిట్లనెను:— "ఈపేర్లు కొంచెము పెద్దవిగ నున్నవి. నాకునోరు తిరుగదు. కావున పెద్దవానిని బలుడా బలుడా యనిపిలిచెదను. చిన్నవానిని కన్నయ్యా, కన్నయ్యా యని పిలిచెదను. ఏమమ్మా రాణీ! రెండు పేరులు బాగుండ లేదా ?"

యశోద యిట్లనెను;— "ఈపేర్లు నాకును బాగున్నవి. కృష్ణ, కృష్ణ అనుటకెంతటి వంకరనామము. మూడుసార్లు నాలుకను త్రిప్పవలయును. కన్నయ్య సరియైన నామము. బలుఁడను నామము బాగున్నది. నేటినుండి వీరిద్దరను కన్నయ్యా, బలా యను పేరతోడనే పిలిచెదము."

సూతుఁడిట్లనెను:— "మునులారా! యజ్ఞములలో మిక్కిలి యాదరముతో సస్వరములగు వేద మంత్రములతో శుద్ధముగ స్తుతించినను నెవరురారో వారే తల్లులు కన్నయ్యా! బలా! అని పిలచిన గంతులు వైచుకొని వచ్చుచుందురు.

ఈ విధముగ నామకరణ సంస్కారమొనర్చి గర్గమహాముని సూర్యాస్తమయము కాఁగానే మెదలక తనమూటను కమండలువును గైకొని మధురకుఁ బోయెను. నందుడాతని చరణములకు నమస్కారమును గావించి యింటికి వచ్చెను. శ్యామ బలరాములు గోకులమందు తల్లుల సమీపమున నుండుచు శుక్లపక్ష చంద్రునివలె వృద్ధిని బొందుచుండిరి. ఇప్పుడు వారు చంకలను దిగి మోకాళ్ళమీఁద బారకాడు చుండిరి."

రామశ్యాముల బాలలీలలు

(౮౬౭)

శ్లో॥ తావంఘ్రియుగ్మ మనుకృష్య సరీసృపంతౌ ।
ఘోషప్రఘోషరుచిరం వ్రజకర్దమేషు ॥
తన్నాద హృష్టమనసా వనుసృత్య లోకమ్ ।
ముగ్ధప్రభీత వదుపేయ తురంతి మాత్రోః ॥

(శ్రీ)భాగ. ౧౦స్కం. ౮అ. ౨౨ శ్లో॥

సీ॥ జానుభాగముల హస్తమ్ముల పీడ్వాడ
నిడుచు దిగ్గనఁ బోదు రింత నంత
నవ్వాల పయ్యెద లంది జవ్వాడుదు
రాలక్రేపుల తోఁక లలమి పట్టి
విడువ నేరక వాని వెనువెంట జరగుదు,
రప్పంకముల దుడుకడరఁ జొత్తు
రెత్తి చన్నిచ్చు చో నిరుదెసఁ బాలిండ్లు
చేతునఁ బుడుకుచుఁ జేఁపు గలుగ

గీ॥ దూటుదురు గ్రుక్క-గ్రుక్కకుఁ ద్రోరసగుచు
నాడుదురు ముద్దుపలుకు లవ్యక్తములుఁగ
గరము లంఘ్రులు నల్లార్చి కదలుపుదురు
రామకృష్ణులు శైశవ రతులఁ దగిలి.

(శ్రీ)మదాంధ్రభాగవతము.

ప్రపంచమందెన్నో వస్తువులు సుందరమగునవి కలవు. సుందరములగు వస్తువులన్నిటిలో నమోఘ శిశువుయొక్క వైఖరియును, అతని సరస నిశ్చలస్వాభావిక క్రీడలును,

ఆతని నిలుచుండుటయుఁ గూర్చుండుటయు మాటలును వైఖరియు నన్ని చేష్టలును బరమ సుందరములే. అమాయకులగు బాలకులఁగాంచి యానందించని హృదయ మెచ్చట నుండును? బాలకుఁ డెవ్వారి వాఁడైన గానిండు. ముద్దువచ్చుచుండును. దీని కొక కారణ మున్నది. గంభీరత, శీలసంకోచములతో మనమే సర్వశ్రేష్ఠుల మనుకొని బెట్టుగా మెదలక కూర్చుందుమే. దానిలో సమ్మాన్యత్వము, ప్రతిష్ఠ, సర్వపూజ్యత్వము కావలయునను వాసన యిమిడి యున్నది. బాలకున కేవాసనయు నుండదు. ఆతఁడు సరళుఁడు. నిశ్చలుఁడు వాని కిష్టము వచ్చినపుడు కిలకిల నవ్వుచుండురు. ఇంకొకప్పు డేడ్చుచుండురు. క్షణమున నేడ్పునాపి నవ్వుచుండురు. ఇంకెవ్వరి కడనైన నుచితానుచితము లుండునేమో కాని వానికి మాత్రము ఉచితానుచిత భేదము లుండవు. అందువలన నే పిల్లవాని నోటఁ జిలుక పలుకులను విన్నను నవ్వువచ్చుచుండును. వారేవిషయమున దేనికినిఁ జెడ్డగా భావింపరు. ఆతని కిష్టము వచ్చినపుడు స్త్రీల మీఁదకుఁ బరువిడును. మఱియొకప్పుడు పురుషులలోనికి వచ్చును. ఆతని మనస్సులో స్త్రీపురుష భేదభావముండదు. ఇష్టము వచ్చినపుడు దిగంబరి యగును. ఆతడు సమాజ బంధనముల స్వీకరింపలేదు. అందువలన నవి వానికి వర్తింపవు. ఆతనికి లజ్జాసంకోచములు కాని సమాజముయొక్క మానావమానభయము గాని లేదు. ఆడుట ఆతని వ్యాపారము. ఆతఁడు తన ప్రకృతి ననుసరించి యాడును. ఆతని మీఁదఁ బెద్దరిక ప్రభావము సమీపింపఁ దలఁచినను సమీపింపఁ జాలవు. అందువలనఁ బెద్దవారు పిల్లవాని కన్నమును బెట్టునపుడు తామును బిల్లల

వలె నగుదురు. వారితో నట్టే బాలకులవలె మాట్లాడు చుందురు. పిల్లలు గడ్డముల వారిని గాంచిః భయపడు చుందురు. గడ్డములును మీసములును నెంత పెదగః బెరిగిన వారికి లోన నంతటి గర్వము నిండియుండునని వారికిః దెలి యును. గడ్డములు మీసములలో నింకను నింతటి బాలత్వము దాగియున్నదా యని వారు నిశ్చయించుకొన్నప్పుడు పిల్లలు గడ్డములను మీసములను నాటవస్తువులుగః జేసికొని వానితో నాడః బ్రారంభించెదరు. పిల్లలెప్పుడును గడ్డములు మీస ములులేని తల్లులుకడ నివసించుచుందురు. హఠాత్తుగా గడ్డ మునుజూచి రాభయపడు చుందురు. రోజును జూచుచుండినచో వారిభయము పోవును. బాలకునిలో ఛల ఛిద్రములుండవు. అందువలన నాతఃడు సర్వప్రియుఃడగును. భగవానుఃడే బాలక వేషమును ధరించి విహరించినచోః గ్రీడించినచో నిక చెప్ప వలసిన దేమున్నది? బంగారమునకుః దావి యబ్బినట్లే యగును.

సూతుఃడిట్లనెను:_ "మునులారా! కొంతకాలమైన తరు వాత భగవానుఃడుయ్యాలను, తల్లి చంకను వీడి తన పావన పదములతోః బృథివినిః బవిత్రతమ మొనర్పసాగెను. ఆతఃడు భూమిపైః బవార్పణ మొనర్చెను. ఈతఃడు నాభారమును దీయుటకువచ్చి యుయ్యాలలోః బడియుండినాఃడే? అచ్చట క్షీరసాగరములోః బడియుండు వాఃడిచ్చట నుయ్యాలలోః బడి యున్నాఃడే? తన చరణ కమలములచే నన్నుఃబావన మొనర్పలేదే? పరుండినను దల్లిబడిలోనే పరుండును. తల్లి ఒడిలోఃబరుండు వాని వలన నాతని ప్రియకు ఆనందమోటు

కలుగును? తల్లి చంకను వీడి నా వక్షస్థలమందుఁ దనచరణ ములనుంచినపుడు నారోమరోమములు నిక్కబొడిచియుండ గలవు. ఇంతవరకు భగవానుఁడు సంకోచముచే నేత్రములను మూసుకొని యున్నాఁడు. ఆకఁలైనఁ దల్లి పాలిచ్చును. పాలు త్రావి నిద్రించును. ఇప్పుడు కన్నులను దెఱచి అటునిటుఁ జూడఁగనే సైగలతో భూదేవి సైగజేసెను. "ఎంత వఱకు తల్లి చంకలో విహార మొనరించుచుందువు. కొంచెముగ నన్నును మఱచిపోకుము. ఇది వఱలో నీవు వరాహరూపమును ధరించి పాతాళమునుండి యెత్తితివి. ఇప్పుడు చూచుచుండియును గన్నులు మూసికొంటివేల? ఇది మంచిదేనా?"

భగవానుఁడిట్లనుకొనెను:- "నేను తల్లి ప్రేమచే నా సంగతినే మఱచితినే. సరియే! ఫరవాలేదు. ప్రాతఃకాలమున మఱచి సాయంకాలమైనను నింటికి వచ్చినచో నది మఱచినట్లుకాదు. ఇఁక నిప్పుడు తల్లి చంకనుండి దిగి పృథివినిఁ బావన మొనర్తుము. ఈమె వక్షఃస్థలము మీఁదఁ బావ ప్రహార మొనరించి యీమె కానందమును గలుగ జేయుదము" అని యిట్లాలోచించి యాఁతఁడు తల్లి చంక నుండి బలవంతముగ దిగఁజాలఁ చెను. గాని తల్లికంటు బలవంతుడా? తల్లి ఆతని గట్టిగా బట్టుకొనెను. ఆతఁడేడ్వసాగెను. గోపికలిట్లనిరి. రాణి! "ఇప్పుడిక బిల్లవానిని భూమి మీద దిరుగనిమ్ము. ఎప్పుడును జంకలోనే అవిమి పట్టుటా?"

తల్లియిట్లనెను.- "పేఁడు వట్టి అర్భకుడు. అటునిటు వెళ్ళిన దెబ్బలఁతగులును."

గోపికలిట్లనిరి:_ "దెబ్బంలేదులకు తగులును. పిల్లలందఱును బోవుచునే యున్నారు. నీవు ఊరక చూచు చుండుము.

రోహిణియును నట్లే యనెను. అందరును చెప్పఁగా యశోద నేలమీఁదఁ బిల్లవానిని వదలెను. పృథివి నుద్ధరింపవలయునను స్మరణ కలిగెను. అందువలనఁ జేతులు కాళ్ళతో నడువసాగెను. అరచేతుల నాధారము చేసికొని మోఁకాళ్ళ బలమున నిప్పుడాతఁడు క్రోఁతివలె మెల్లఁగాఁ బారకాడసాగెను. దీనినిఁగాంచి గోపికలందరును జప్పట్లను జరచుచు నవ్వసాగిరి. తల్లి "కన్నయ్యా!" అని పిలచిన నాతఁడు తలను ద్రిప్పి తల్లివైపు చూచును. తల్లికి మిక్కిలి ఆనందము లభించుచుండెను ఇప్పుడు పిల్లవాడు కొంచెము గ్రహించుచుండెను. ఇది వరకట్లు గ్రహించుట లేదు. ఆతడు పారకాడుచుఁ బారకాడుచు ముందునకుఁ బోవుచుండెను. వెనుకనుండిగబగబ తల్లి పరువిడి యెత్తుకొని మాటిమాటికినీ ముఖమును ముద్దు పెట్టుకొనెను. మానాయన నడుచుచున్నాఁడు. చూడుఁడెంత దూరము వచ్చినాఁడో! ఇప్పుడాతఁ డస్పష్టస్వరమున "అమ్మా!" అనియు నను చుండెను. తల్లి యిట్లునేర్పును _ వీరు నీ తండ్రి. ఈమె పిన్ని. ఈతఁడు పెత్తండ్రి. ఈమె అవ్వ. ఏశబ్దమునైన సగము పలికి కొన్నిటి నుచ్చరింపఁ జాలకపోవుటచేఁ దల్లిముఖము వైపునకుఁ జూచుచుండును: గోపిక లిట్లనిరి:_ "ఏమమ్మా! పిల్లవానికిఁ కుట్టిన నాభరణముల నన్నిటిని ధరింప చేసినచో నవి మ్రోగగలవు; ఆభరణములశబ్దమునచే బిల్లలు నడుచుటకు మిక్కిలియుత్సహించెదరు. తల్లి వెంటనే చేతులకును గాళ్ళకును

గంకణములను గజ్జలందెలను బెట్టెను. నడుమునకు పెట్టిన మొల త్రాటికిని గలగలమను మువ్వలనుగట్టెను. ఇట్లు వానిని ధరించి శ్యామరాములిద్దరును బోవుచుండ బాలకృష్ణునింగణ నృత్యము నకంగ వాద్యములు వాయింపబడు చున్నట్లుండెను. ఆభరణముల ధ్వనిని విని బాలురిద్దరును నులికి పడు చుండిరి. ఆధ్వని యెచ్చటినుండి వచ్చుచున్నదో వారు నిర్ణయింప జాలకుండిరి. పోవుచున్నప్పుడు నూపురముల సుమధుర ధ్వనిని వినికిలకిల శబ్దము లొనర్చుచుండెను. ఇప్పుడు ద్వారము వరకు పోవుచుండెను. ఒక దినమున వారిద్దరును జారిజారి ద్వారబంధమును దాటి బయటకు వచ్చిరి. ఒకానొక బ్రహ్మజ్ఞానియగు వృద్ధమహాత్ముడటు వెడలు చుండెను. వారు వ్రజమునకు వచ్చుట భగవద్దర్శనము కొరకే. కాని వారికి దర్శన సౌభాగ్యమింకను గలుగలేదు. కృష్ణుడు తెల్లని గడ్డమును దూరమునుండి జూచి యీతడు సాధుమహాత్ముడని గ్రహించెను. ఆతడు త్వరత్వరగా పాదములతో దేకుకొనుచు జిరుగజ్జలను మ్రోగించుకొనుచు నాతని వెనువెంటనే పోయెను. నన్ను వెదకుటకై యేవిధముగ వచ్చినను సరియే నేను వారి వెనువెంటనే యుందునని చెప్పుచున్నాడా యనునట్లుండెను. కొంతదూరము పరమ పావనమగు వీధిదుమ్ములోదన శరీరము నీడ్చుకొనుచుబోయెను. ఆదివ్యనూపురములయొక్క సుమధుర ధ్వనినివిని సాధువు వెనుదిరిగి చూచెను. చూడగానే యీతడె సాకార బ్రహ్మ. వేద ప్రతిపాదితమగు పరబ్రహ్మయే యీ బాలకుని రూపమును ధరించినాడని భావించి ఆతడాగిపోయి చంద్రబింబ సదృశమగు ముఖముమీద విరియ బడి చిన్న

చిన్నవై యుంగరములు తిరిగిన చూపులతో దనవానసున్నను బోగొట్టుకొనెను.

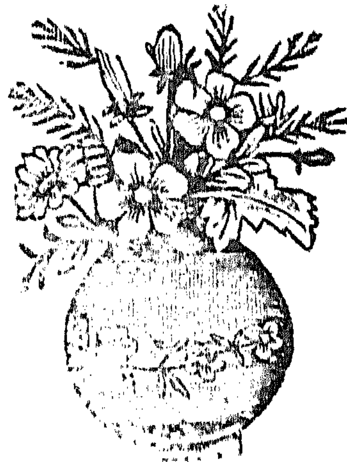
ఈతడు తనతండ్రి కాడని బాలకృష్ణుడు తెసిలికొని అచ్చటినుండి భయపడి పారిపోయెను. చేతులొకచోటకాళ్లొకచోట వణకుచుండెను. ఆతడు తన తత్వమును దాచుటకై అధీరుడైనట్లుండెను. "భక్తుని గాంచి భగవానుడు పారిపోవుటేమిటి?" అయ్యా! భగవానునకు రెండే పనులు తెలియును. పారిపోవుటయును, దాగుకొనుటయును ఈతనికి దాగుకొనుటలో నానందమెక్కువ. అందువలన నెప్పుడు దాగియుండును. ఎవరికైన ప్రత్యక్షమైనను మరల దాగును. ఏడ్పించి పారిపోవును. ఏడ్పించిన నీతనికి రసము కలుగును. తడబడు పాదములతో ద్వారము కడకు బోయినాడు కాని గడపను దాటజాలక పోయెను. అచ్చటనే యుండి యేడ్వ దొడంగెను. గడపను దాటుటకు సహాయము నర్థించుచుండెను. అప్పుడా బ్రహ్మజ్ఞాని మహాత్ముడు నవ్వి యిట్లను కొనెను.—"చూడుడు నేడు బ్రహ్మకును సహాయము కావలసి వచ్చినది. ఎవని నామస్మరణముచేతనే యీ యగాధ సంసారమును నిమిషములో దాటగలమో ఆతడే నేడు గడపను దాటుటకై యేడ్చుచున్నాడు. తల్లిని ప్రార్థించుచున్నాడు. ఇంతలోనే తల్లి పరుగెత్తుకొని ద్వారముకడకువచ్చి, పిల్లవాని యొక్క కాళ్ళుచేతులు వణకుటనుగాంచి, వెంటనే పిల్లవానిని జంకకెత్తుకొని, ముద్దుపెట్టుకొని వెంటనే నద్రంగిని పిలిపించి మండిగమును దీయించి పిల్లవాడు పారకాడుటకుగాని, దాటుటకుగాని కష్టములేకుండ చేసెను. నందభవనమున భగ

వానుడెట్టి సరసవాత్సల్య ధారను బ్రవహింప జేసెనో చూడుడు. ఇప్పుడాతఁడు, జరిగిజరిగి గోష్ఠమునకు ఒకదినమున చేరుకొనెను. అచ్చటగోమూత్రముచే నంతయు రొచ్చుగ నుండెను. దానిలోని కాతఁడుపోయి పొరలాడ సాగెను. చేతులతో రొచ్చును థపథప కొట్టసాగెను. అటునిటు నెగుర సాగెను. రొచ్చులో బొరలాడినవాతని కానంగముగ నుండెను ఇంతలోనే తల్లివచ్చెను.

ఆమె పరువెత్తుకొని పోయియిట్లనెను:— "కన్నయ్యా నీవు చాల పోకిరివిరా. గుడ్డలన్నిటికిని బురద చేసుకొంటివి. నేనెంత తిప్పలుపడి నీకు నలుగుపెట్టి నీరుపోసితినిరా. క్రొత్త చొక్కా తొడిగితిని. ఒత్తుగ కాటుక పెట్టితిని. వెండ్రుకలను నూనెరాచి దువ్వి చక్కగ తురిమితిని. నీవు నా పరిశ్రమ నంతను మట్టిలో కలిపితివి. అంతయును బేడయును బెల్లమును చేసితివి. అని పలికి తల్లి మిక్కిలి ప్రేమతో పిల్లవాని నెత్తు కొని యింటికివచ్చి మరల స్నానము చేయించి గుడ్డలనుమార్చి కట్టి మిక్కిలి జాగ్రత్తగా పిల్లవాని రేఖలను జూచుచుకూర్చుం డెను. కాని యెంతవరకని యిట్లు కూర్చుండగలదు. ఇంటిపను లను గూడ చూచుకొనవలసియున్నదాయెను. పిల్లవాని కన్న ప్రాశన సంస్కారముకూడ జరిగినది. పిల్లవానికి ఆరునెలలు దాటినవి. అన్నప్రాశన దినమునందు తల్లి గొప్పయుత్సవము నొనర్చెను. వ్రజమందలి గోపగోపీజనముల నందరనుపిలిచెను. మధురస భోజనములను చేయించి అందరకును తృప్తిగపెట్టి పిల్ల వానినోట సమస్తవస్తువులను దాకించి పాయసమును నాకించెను. ఇప్పుడు కృష్ణుడు పాయసమును చప్పరించుటయేకాదు. మెత్తని

పూరీ మొదలగు పిండివంటలను మ్రింగుచుండెను. కూరను నోటబెట్టిన నుమియును మీగడను బెట్టిన చప్పరించును. వెన్న ముద్దలను దీసికొని నోట కూరుకొనును. నేలమీద వెన్నవైచి రుద్దును. తల్లి యిప్పుడు పిల్లవానికొరకు వివిధరకములగు వస్తువులను తానేచేయును. తల్లికనుమరిగిన జారిజారి గోష్ఠము లోనికిబోయి గోమూత్రమందును, గోమయము నందును రొచ్చులో బొరలాడును.

సూతుఁడిటులనెను :— "మునులారా! ఈవిధముగ భగవానుడు ప్రాకృతబాలకునివలె లీలలొనర్చుచు నందయశోదలకును, అన్యగోపగోపిజనము నానందింపజేయుచుండెను.

పంకాంగరాగానులిప్తులగు

రామశ్యామలు

(౮౬౮)

శ్లో॥ తన్మాతరౌ నిజసుతౌ ఘృణయా స్రువన్త్యౌ
పంకాంగరాగ రుచిరావుపగుహ్య దోర్భ్యామ్॥

దత్వా స్తనం ప్రపిబతోః స్మ ముఖం నిరీక్ష్య
ముగ్ధస్మితాల్పదశనం యయతుః ప్రమోదమ్॥

శ్రీ భాగ. ౧౦ స్కం. ౮అ. ౨౩ శ్లో

అవ్వల పయ్యెద లంది జవ్వాడుదు
రాల క్రేపుల తోఁక లలమి పట్టి
విడువనేరక వాని వెనువెంట జరుగుదు
రప్పంకముల మడుకడరఁ జొత్తు
రెత్తి చన్నిచ్చుచో నిరుదెస పాలిండ్లు
చేతన బుడుకుచు జేపు గలుగ.

తే॥ దాటుదురు గ్రుక్క గ్రుక్కకు దోరమగుచు
నాడుదురు ముద్దుపలుకు లవ్యక్తములుగ
గరము లంఘ్రులు నల్లార్చి కదలుపుదురు
రామకృష్ణులు శైశవరతుల దగిలి॥

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

అల్లరిచేయు పిల్లలను స్నేహాభరిత హృదయముతోఁ గసరినను, వారి యమాయకత్వమునకు సంతసించి మాటి మాటికి ముఖమును ముద్దుఁ బెట్టుకొన్నను నట్టి తల్లిదండ్రులు

భాగ్యవంతులు, బాలకుల ప్రతిలీలయందును సుఖము కలదు, సరళత్వము కలదు. అమాయకత్వము కలదు. ఆకర్షణము కలదు. బాలకుఁడేది చేసినను సహజస్వభావమునఁ జేయును. వాఁడేది చేసినను దానిలో నొకవిధమగు నద్భుతసుఖము కలదు. ఆతని ప్రతిచేష్టయందును వినోదము కలదు. హృదయముగల తల్లుల హృదయము బాలకుల అల్లరిచే వికసించును. ఏ పిల్ల వాఁడెంతటి అల్లరివాఁడుగా నుండునో ఆతఁడా యల్లరిచేఁ దల్లి దండ్రులకు సుఖమును గూర్చును. చంచలత్వమే బాలత్వమునకు శోభ. ఇదియే బాలకుల స్వరూపము.

సూతుఁడిటులనెను:– "మునులారా! బలరామునితోఁ గూడి శ్యామసుందరుఁ డేసుఖమును వ్రజవాసుల కొసంగెనో అది యింకే గొప్ప గొప్ప లోకములందును లభింపదు. ఆ క్రీడలాసమయముననే వ్రజవాసులకు సుఖమును గలిగింపలేదు. ఇప్పటికిని వానిని స్మరించుచుందురు. వారు సుఖులై, ముందును ననంతకాలమువర కాచరిత్రములను స్మరించి సుఖానుభవమును జెందెదరు. శ్రీకృష్ణుని బాలలీలలే వాత్సల్యరసోపాసకులకు జీవనాధారములు. వాత్సల్యభావమునను భావితులైన భావుక భక్తులు ఆతని స్మరణముచే నిర్భయులై యీ భవసాగరమును నిమిషములోఁ దరించెదరు. అనంతకాలపర్యంతము సుఖము ననుభవించెదరు.

శ్యామబలరాములిప్పుడు గోశాలను గాంచిరి. వారికినిధి దొరకినటులయ్యెను. వారి కెప్పుడవకాశము చిక్కిన వెంటనే పారకాడుచుఁ జేతులు కాళ్ళతో నడుచుచు గోశాలకు వచ్చి, చేతులతోడను గాళ్ళతోడను దూడలవలె నడచుచు గోవుల

పొట్టక్రిందకు దూమును చిన్నదూడలమని పోవుచుందురు. గోవులు వాసనచూచి ఆతఁడు తమ స్వామి యని గ్రహించి ప్రముదితలగును. ఇంటిలోఁ బిల్లవానినిఁ గానక యశోద వెదు విడి వచ్చెను. గోవుల క్రిందనున్న పిల్లవానినిఁ గాంచి యిటు లనుః— "ఈకృష్ణుడు మిక్కిలి అల్లరివాఁడమ్మా! బలరాముఁడు మంచివాఁడమ్మా! ఈ కృష్ణుఁడే మిక్కిలి పోఁకిరి. గోవులక్రిందకుఁ బోయి కూర్చుండును. ఆవు తన్నినను గిట్టతోఁ ద్రొక్కినను, కొమ్ముతోఁ బొడిచినను నేమగును? వీని కిసుమంతైన భయము లేదు. మూర్ఖపు పొట్ట గోవులు. పశువుల కేమి తెలియును వీఁడెవరో?" అనుచు రొచ్చులోఁ బడిన శ్యామునిఁ దల్లి యెత్తుకొని వాని బుగ్గలమీఁదఁ ప్రేమచపేటములను గొట్టుచు నిటులనెనుః— "కృష్ణా! నీవు చాల అల్లరి చేయుచున్నావురా! ఎత్తుకొనినఁ జంకలో నుండవు. వదలిపెట్టిననా యేదో అల్లరి చేయుదువు. నీవు చాల పోఁకిరివిరా! కొంచెము కనుమరిగినఁ జాలును. ఇచ్చటికి పరుగెత్తుకొని వచ్చెదవు. నీకు భయము లేదు. పశువులతో నాడుకొందువా? శ్యామసుందరుఁడు తల్లి యొక్క యీమాటలను విని అమాయకముగఁ దల్లివైపు చూచుచు నామె బులాకినిఁ బట్టుకొనును. కంఠములోని హారములను లాగ నారంభించును. "అమ్మా! నేను పశుపాలకుఁడను గానా? గోపాలుని గోవులు గుర్తించును. నేను వానికి గంధహారమను. నాచేతిలో వారినాథుఁడున్నాఁడు. నేనును వానికి నాథుఁడనే. నీముక్కుకి బులాకి. యెట్లున్నదో అట్లే నేనును వాని ముక్కులకు ముకుదాడును నా సంకేతమున నవి యన్నియును బనులొనర్చునని చెప్పుచున్నట్లుండెను.

తల్లి బాలకుని క్రీడను గాంచి నవ్వి తన స్తనములనున్న పాల నొసంగును. మరల నీళ్ళుపోసి వేరువస్త్రమును ధరింపఁ జేయును. పగలంతయును దల్లులిద్దరును బాలకుల రేఖలను జూచుటతోడనే గడపెదరు. ఒకదినమునఁ దల్లియగు యశోద శ్యామసుందరునకు చక్కఁగ నలుగును బెట్టి, వేడినీటితో నత్యంత శ్రద్ధతో స్నానమును జేయించి, శరీరమును స్వచ్ఛ మగు వస్త్రముతోఁ దుడిచెను. ఆ సమయమున శ్యాముని బలిసిన పరమకోమల సుందర శరీరము నవనీతమువలెను నీలమణి వలెను నత్యంత సుందరముగ నుండెను. ఆ స్నిగ్ధ శ్రీయంగ మును స్పృశించుటచేతనే తల్లి శరీరమున వాత్సల్యకారణమున రోమాంచమయ్యెను. ఆమె శ్రీకృష్ణుని రూపమాధుర్యమును బానముచేయుచుఁ దనవి తీరకుండెను. అత్యంత సుందరమగు పీతపట్టువస్త్రమును ధరించెను. కన్నులనిండుగఁ గాటుకను బెట్టెను. తిలకమును గస్తూరితో ఫాలమున నలంకరించెను. నల్లనల్లగా నుండు కృష్ణుని అలినీలాలకములను దువ్వెనతో నున్నగ దువ్వి, జడవైచి అందముగఁ జేసెను. అంత నాతని శోభను గాంచసాగెను. తల్లియొక్క మనస్సు నిండలేదు. ఆతనిఁ గను పాపలలోఁ బెట్టుకొనవలయుననియు, హృదయ కోశమున దాఁచుకొనవలయుననియు, నామె కోరిక.

ఇప్పుడిక కృష్ణుఁడు తల్లి వడిలో నుండజాలకుండెను. శృంగార మైపోయినది. కడుపునిండఁ బాలు త్రాగినాఁడు. ఇప్పుడికఁ దల్లిచంకలో నేమిపని ? స్వార్థపరుఁడు వానికి స్వార్థము లభింపకుండినఁ జూచుచుండినను బలుకరింపఁడు. తనకుఁ బ్రయోజనముండినచో బలవంతముగఁ జంక కెక్కును. పిల్లవాఁడాటఁకుఁ బోవఁ జూచుచున్నాఁడని తెలిసికొని తల్లి

కృష్ణుని భూమిపై వదలెను. ఇప్పుడాతఁడు చేతులబలమునను మోకాళ్ళ బలమునను బరువిడ నారంభించెను. అటునిటు నంగణమునఁ దిరుగఁదొడఁగెను. తల్లి చొక్కాను మడిచి వెనుక వైపున నొక ముడివైచెను. అట్లు కట్టుట వస్త్రము మాసిపో కుండ నుండవలయుననియు, అంగణములోని ధూళి తగులకుండ నుండవలయుననియు నామె యుద్దేశ్యము. కాని ఆతడు ధూళినే తన సర్వస్వముగ తలచుచుండెను. మిక్కిలి ఆనందముతో ధూళిలో నాడదొడంగెను. ఇంతలోనే ఒక గోపిక యేదో పని మీద నచటికి వచ్చెను. తల్లి ఆమెతో మాటలాడుచుండెను. ఏదియో వస్తువు నొసంగుటకు లోపలకు పోగా పిల్లవాడు ద్వారమును దాటి కొట్టములోనికి పరువిడెను. అచ్చట గో మూత్రపు గుంటయుండెను. దానినిండ రొచ్చు ఉండెను. దానినే ఆతడు క్షీరసాగరమనుకొని వెంటనే దానిలోనికి దిగెను. దానిలో నటునిటు పొరలసాగెను. ఆపావనపంకమందు విహారమొనరించుటకు విహారికి మిక్కిలి ఆనందము కలుగు చుండెను. పట్టువస్త్రములు బురదలో తడిసిపోయెను. శరీర మంతయును బురదలో తడిసెను. ఆతడు రెండు చేతులతోడను బురదను టపటప కొట్టుచుండెను. చిన్న చిన్న దంతములను బయట బెట్టుచు నవ్వుచుండెను. బురదలో చేతులనుబాదుటచే చిన్న చిన్న బురదచుక్కలు బుగ్గలమీాద పడుచుండెను. అవి చంద్రబింబముపైన నీలమణిచూర్ణము చల్లినట్లుండెను. ఇంత లోనే తల్లి లోపలనుండి బయటకు వచ్చెను. ఆమెశరీరము లోనికి బోయినది కాని మనస్సు మాత్రము నిరంతర మచ్చ టనే యుండెను. రాగానే ఆమె అంగణమున నలువైపులను జూచెను. కాని కృష్ణునిజాడ చిక్కలేదు. పోకిరివాడు కను

మొరిగి గోపమునకు బోయియుండునని ఆమె గ్రహించెను. ఆమె పరువెత్తుకొని ఆదుర్దాతో వచ్చిచూడగా పిల్లవాడు బురదలో పొరలాడుచుండెను. పైగా నవ్వుచుండెను. తల్లి దీనిని జూచి ఆమె తన నవ్వు నాపుకొనజాలకపోయెను. కపట కోపముతో నిటులనెను :- "కృష్ణా! నీవు చాల అల్లరివాడ వయినావురా! నేను నీకెంతటి ప్రేమతో స్నానమును జేయించి తివిరా! మరల శరీరమునంతను బురదలో స్నానము చేయించి తివా? నీవింతకు పూర్వజన్మమున పంది వైతివని తోచుచున్న దిరా! అందువలననే నీకీ బురదలో పొరలాడు నలవాటు పోలేదు.

తల్లి పందియనుటను విని శ్యామసుందరుడు చకిత దృష్టులతో తల్లి వెపు చూడసాగెను. తల్లి బురదలోపడిన కృష్ణుని లేవనెత్తెను. తనపైటకొంగుతో ముఖమును తుడిచెను. మరలబోయి వస్త్రమును మార్చి శరీరమునందలి బురదను కడిగి, పాలనిచ్చి నిద్రబుచ్చెను. వేదములనేక విధముల వివిధో పమానములతో స్తుతియొనర్చుచుండునో, తల్లి ఆతని పందిఅని పిలుచుచున్నది. ఈతిట్టుతో నాతడానందించునట్లు వేదస్తుతులతో నానందింపడు.

ఒక దినమున నాతడు గోవులు నీరుత్రాగు గాబులో దిగి గోవులుత్రాగిన నెంగిలినీటిలో ప్రవేశించి వానిని చిందింప చేయుచుండెను. తల్లి తన పిల్లవాని చేష్టలనుగాంచి యిటు లనెను :- "కృష్ణా! నీవు పూర్వజన్మమున తాబేలువై యుందువు. లేదా, చేపవై యుందువు. అందుకనియే నీకు జలవిహారమింత ప్రియముగ నున్నది. గుడ్డలనన్నిటిని తడుపు

కొంటివి. పద, యిక నిప్పుడు నిన్ను కట్టివై చెదను." అని పలికి తల్లి పిల్లవానిని గొనిపోయెను.

ఒకదినమున నాతఁడు నోటినిండ దుమ్మును బూసికొని పారకాడుచు పరువిడుచుండెను. తల్లి పోయి పట్టుకొనగా నే తల్లి వైపు ఖుఖ్ఖుఖ్ఖుమనుచుండి చూచుచుండెను. తల్లి యిటు లనెను :_ "నీవు సింహమువలె నురుకుచుందువు. నీవు తప్పక పూర్వజన్మమున సింహమవై యుందువురా!" ఎన్నడైన గోపి కలవద్ద నేవసువైనను కనపడినచో నది కావలయుననును. అప్పుడు తల్లి యిటులనును :_ "అయ్యో! నాయనా! ఇప్పటి నుండియే నీవు బిచ్చమెత్తుకొనుచుంటివటరా! ఆ భీర గోపకు లెచ్చటనైన బిచ్చమెత్తుకొందురటరా! నీవు తప్పక యేజన్మ లోనయినను వామనుడవై యుందువు. ఒకదినమున తల్లి కూర తరుగుటకు కత్తిపీటను దగ్గరగా బెట్టెను. దానిని దీసికొని ఆతఁడు దుంపలను గోయుచుండెను. అప్పుడు తల్లి ఇటులనెను - "ఓరీ! కృష్ణా! కృష్ణా! ఏమి చేయుచున్నావురా? ఇప్పటి నుండియే కోయుటను కొట్టుటను నేర్చుకొనుచున్నావా? నీవు పూర్వజన్మమున నిర్దయుడై కోయు బ్రాహ్మణుడవని తోచు చున్నది. ఒకొక్కప్పుడు గోపకుల బాణములను దీసికొని విసరును. వానిని నోటపెట్టుకొనును. వానిమీద చేయివేసి నిమురును. అప్పుడు తల్లి యిటులనును :_ "నీవు నేర్వక పూర్వమే బాణములను విసరుచున్నావు. నీవు పూర్వ జన్మమున తప్పక వేటయందపేక్షగల క్షత్రియుడవై ఉందువు. ఈవిధముగా పిల్లవాడేదిచేసిన తల్లి దానిపై నేదోయూహించి పలుకుచుండును. కృష్ణుడిప్పుడు కొంచెము మాటలాడ నేర్చెను.

ఏవస్తువు దొరికిన నావస్తువును నోటిలోనికి పెట్టుకొనును. తల్లి యిట్టులనును :— " నీవు సర్వభక్షకుడవురా! నీపొట్టలో నేము న్నవోకాని ధనుర్బాణములును, రాళ్ళు, కత్తిపీట మొదలగు వస్తువులను గూడ తినివేసెదవా యేమి? నీచేతి కేది యందిన దానిని నోటిలో పెట్టుకొను చుంటి వాయెను. "

సూతుఁ డిట్లనెను:— "మునులారా! ఈవిధముగ మోకాళ్ళపై పారకాడుచు తల్లులకు సుఖము నొసగూర్చుచు కృష్ణబలరాములు కొన్నిదినములు వ్రజమందు విహారమొనర్చుచుండిరి. ఇప్పుడు వారు కాళ్ళతో నడుచుటకు ప్రయత్న మొనర్చు చుండిరి.

గోవత్సవిహారములగురావుశ్యాము ౹౹

(౧౬౯)

శ్లో॥ యర్హ్యంగనా దర్శనీయకుమారలీలా
వంతర్వ్రజే తదబలాః ప్రగృహీత పుచ్ఛైః
వత్సైరితస్తత ఉభావనుకృష్యమాణౌ
ప్రేక్షన్త్య ఉజ్ఝితగృహా జహృషు ర్హసన్త్యః॥
శ్రీ భాగ. ౧౦ స్కం. ౮అ, ౨౪శ్లో

కం. ఆ పాపల విహారణములు
దీపులు పుట్టింప మరగి తేకువ లేకా
గోపాల సతులు మక్కువ
నే పనులును మఱచియుండి రీక్షణపరలై॥

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

బాలకు లేజాతివారై యుందురో సాధారణముగ బాలకు లాయాటల నాడుచుందురు. తల్లి దండ్రులేమియును దెలియని బాలకులను గాంచి ఉచితానుచితములను బలుకు చుందురు. వారిట్లనుకొందురు. "పిల్లలకు తెలియదనుట భ్రమ. పిల్లల కంతయును దెలియును. తల్లిదండ్రులేమి చేయుదురో వాని సంస్కారములు చలనచిత్రములవలె హృదయపటలమం దంకితము లగును. ఆతడు మాట్లాడుట ప్రారంభింపగనే ఆభావముల నన్నిటిని దెలియకయే వ్యక్త మొనర్చును. పెద్ద వారైన తరువాత దాని యర్థమును దెలిసికొందురు. గోవు లలో జినచిన్న దూడలాడుటను జూచుచుందుము. ఏమి యును దెలియని బాలబాలికలు కలిసి ఆడు కొందురు.

మట్టితోఁ బొంగము నేర్పాటు చేయుదురు. ఇసుకతో నిండ్లను గట్టెదరు. పొయ్యి, అరుగు, పాత్రలు మొదలగు వస్తువుల నన్నిటిని పచ్చిమట్టితో జేయుదురు. ఎద్దులను, ఒంటెలను గుఱ్ఱములను నట్టి మెత్తని మట్టితోడనే చేయుదురు. ఒక ఆడుపిల్ల పైఁటను వైచుకొని యిల్లాలగును. ఇసుకనుబోసి అన్నమును వండును. ఒక బాలకుఁడింటి యజమాని అగును. పొలము నుండి నాఁగలి తీసుకొని వచ్చును. ఇంటిలో నన్నము తయారుకాక పోవునప్పటికి, అన్నమెందులకు కాలే దని గృహిణి మీఁదఁ గోపపడును. అందువలన నామెను గొట్టును. ఈవిషయములను వారింటిలోనే నేర్చుకొనిరి. ఇంక నెచ్చటను నేర్చుకొనలేదు. గృహిణి యగునది తనచెల్లెలు కావచ్చును. బాలకులకు గృహిణి యననేమో వారికేమి తెలియును. వారేది చూచినారో దానినే వారు చేయుదురు. అచ్చట నున్నదియే చిత్రములోఁ బడును. వ్యాపారస్థుల పిల్లలు దుకాణములాట నాడెదరు. క్షత్రియుల పిల్లలు రాజు లాడునాట నాడుదురు. గోపబాలురు గోవులయాట నాడె దరు. ఎదుట నేది యుండిన నట్టియాట నాడెదరు. ఈప్రపంచ మును నొక క్రీడారంగమే. జ్ఞానులు నిచ్చట నాడెదరు. స్వయ ముగ భగవానుఁడును బాలకుడై యిచ్చట నాడును.

సూతుఁ డిట్లనెనుః— "మునులారా! శ్రీకృష్ణుని బాల లీల అతి మధురముగను అనురాగ రంజితముగను నుండును. దీని నెవరు వర్ణింప గలరు. శ్రీకృష్ణుఁడు పారకాడుచు వివిధ విధములగు లీలల నొనర్చుచు వ్రజవాసులఁ బరమా నందితుల నొనర్చుచుండెను. ఇప్పుడు తల్లి శ్రీకృష్ణుని వేళ్ళను బట్టుకొని కాళ్ళబలమున నడుచుటను నేర్పుచుండెను.

కాళ్ళకు గట్టఁబడిన గజ్జెలు గలగల శబ్దము నొనర్చుచుండెను తల్లి వానిచేతినిఁ బట్టుకొని యిట్లనును:— "చూడుడు. ఇప్పుడు మా అబ్బాయి నడచుచున్నాడు. పాఁపాఁ పైయాఁ — పాఁపాఁ పైయాఁ పరుగెత్తు పరుగెత్తు బాలగోపాలా — పాపలతో నీవు పాఁదెమెయ్యాలి. కృష్ణా, కృష్ణా, కృష్ణా, కృష్ణా అని యిట్లు పలుకుచు నిదరను నడిపించుచుండెను. బలరాముఁడు పెద్దవాఁడగుటచే వ్రేలిసహాయముననే నడుచుచుండెను. ముందుపోవుచుండెను. ఈతఁడు చిన్నవాఁడు. చిన్నవాఁడు ముందెట్లు నడువగలఁడు పెద్దవానిని ముందు పోనీయఁడు. అందువలన శ్యాముఁడేడ్వనారంభించెను. వెంటనే తల్లి చంకకెత్తుకొని ఘనశ్యాముని ముందు గొనిపోయి, చప్పట్లుకొట్టి, యిటులనెను:— "కృష్ణప్ప ముందుపోయినాఁడే, మాకృష్ణప్ప ముందుపోయినాఁడే." అప్పుడాతఁ డానందించెడి వాఁడు. నాలుగడుగులు వైచి, యూఁగి చదికిలపడును. "ఓరీ! చీమలు చచ్చినవిరా" యని తల్లి యనును. అప్పుడాతఁడేడ్చుటను మరచిపోయి తల్లి నిట్లు ప్రశ్నించును. "అమ్మా! ఎక్కడ చీమలు చచ్చినది." మరలఁ దల్లి చంకకెత్తుకొనును. ఇప్పుడాతనికి వెళ్ళుటలో మిక్కిలి యానందము. గోపిక యెవతెయును వ్రేలినందింపకున్నచో నాతఁడు గోడను బట్టుకొని నిలుచుండును. అప్పుడు తల్లి మోదమును జెంది యిటులనును:— "ఓరీ! కృష్ణప్ప నిలుచున్నాఁడు. ఇఁక నడువుము. నన్నుఁ దాకుము."

అప్పుడాతఁడు తల్లిని దాఁక బరువిడును. మధ్యలోనే ఊఁగి పడిపోవును. అప్పుడు తల్లి పరుగెత్తుకొని పోయి చంక కెత్తుకొనును. ముఖమును ముద్దిడుకొని యిటులనును:— "కడుపునిండ పాలను త్రాగుము. అప్పుడు నీవు త్వరగ

నడువగలవు." ఆతడిటులనును:- "అమ్మా ! చాల పాలు త్రాగెదను." అప్పుడు తల్లి పటికబెల్లము పొడివేసిన పాల నొసంగును. ఆతడు మరల నూగుచునూగుచు పోవును. గోపికలు చప్పట్లు చరచెదరు.

అరుణోదయ సమయమున తల్లి ఆతని శయ్యమీదనే వదలి చల్ల చేయును. కన్నులు తెరువగానే ఆతడు శయ్యమీద తల్లిని వెదుకును. దధిమంధన ఘుఘుఘుఘు అను శబ్దమును విని తనకు తానే పట్టెను పట్టుకొని మంచమును దిగి, వెనుకకుండా వచ్చి తల్లిని గౌగలించుకొని "నాకాకలి యగుచున్నదమ్మా" యని యేడ్చుట కారంభించును.

తల్లి యిటులనును:- "ఓరీ ! ముఖమును గడుగుకో. ఇంకను బ్రొద్దుపోవు వలేదు. పొద్దువనిమ్ము." కాని ఆతని కెన్నడును రాత్రియే లేదు. చీకటిలేనేలేదు. నిత్యప్రకాశమే. కలదు. ముఖమును గడుగుకొనుట కాదశుచి అయితేగా ? నిత్యశుచికి బాహ్యశౌచముయొక్క ఆవశ్యకత యేమి కలదు ? అతడు మారాము చేయును. తల్లి చిన్న వెన్నముద్ద నొకదానిని తీసి చేతిలో పెట్టును. చప్పున దానిని నోటిలో వైచుకొని మరల నడుగును. తల్లి ఉట్టినుండి ఒక్క పూరీని దీసి దాని మీద గట్టిగ వెన్నను రాయును. ఆపైన గొంచెముగ నుప్పును కారమును జల్లును. శ్యామసుందరుడు చిన్న చిన్న దంతములతో బూరిని కొరికి కొరికి తినును. తిని మరల దల్లి చంకలోనే నిద్రపోవును. చలను చేసి యశోద లేచును. శౌచాదులు కావింపజేసి మరల పాపా పయ్యా యను పాటలతో నడిపించును. ఇప్పుడాతడెవరి సహాయమును లేకయే బలరామునితో

గూడి గోష్ఠములోనికి బోవును. అచ్చట నావుదూడలతో నాడుకొనును.

ఒకదినమున బలరాముఁడొకదూడ తోఁకను బట్టుకొనెను. పిల్లలస్వభావ మేమనఁగా నొకఁడేపనిని చేసిన వారును నట్టిపనినే చేయుచుందురు. బలరాముఁడు తోకను బట్టుకొనఁగానే నేనును నాతనికేల దీసిపోవలయునని శ్యామసుందరుడును నొకదూడతోకనుబట్టుకొనెను. ఆ దూడ శ్యాము నివలెఁ బోకిరిది. తోకనుబట్టుకొనగానే అది అల్లన నొక గంతువైచి యెగిరి అది అటునిటుఁ బరువిడసాగెను. శ్యాముఁడనూాయకుడు. భయపడెను. గట్టిగాఁ దోకను బట్టుకొనెను. ఇప్పుడది యీతనిఁ దీసికొని అటునిటుఁ బరువిడుచుండెను. ఈతఁడుఁ కోఁతి పిల్లనలెఁ దోకను గరుచుకొనెను. గోపికలు దీనినిఁగాంచి గుంపులు గుంపులుగఁ జేరి, చప్పట్లను గొట్టుచు నవ్వసాగిరి. ఇంతలోనే రోహిణివచ్చెను. ఆమె వెంటనే శ్యాము నెత్తుకొని యిట్లనెను;— "అయ్యయ్యో! కృష్ణప్ప! నీవు చాల అల్లరివాఁడవైనావురా! ఆవుదూడ తోఁకను బట్టుకొని వ్రేలాడుటయా?" ఆతఁడు కిలకిల నవ్వెను. బలరామునితో నిట్లనెను;— "అన్నా! నీవు కూడ నీ దూడను తోలుము. బలరాముఁడు తోలినది ధన్మని క్రిందఁ బడిపోయెను బలరాముఁడేడ్వఁ దొడఁగెను. శ్యాముఁడు తల్లి చంకలోనుండి నవ్వసాగెను. వెంటనే యశోద పరుగెత్తుకొని వచ్చి బలరాముని దీసికొని, శరీరమును దుడిచి యిట్లనెను:— "బలరామా! నీవీ కృష్ణప్ప! మాటలను వినఁబోకుము. వీఁడు మిక్కిలి ధూర్తుఁడు నీకు దెబ్బతగిలినది. నేనుకృష్ణప్పను గొట్టెదనులే" అని పలికి తల్లి ఒకచేతిని శరీరము పైనుంచి రెండవ

చేతితో దనచేతిమీఁదనే టప్పని కొట్టెను. దీనినిగాంచి బలరాముడు నవ్వఁదొడగెను. తల్లి యిట్లనెను:- "మాబలరాముడు రాచబిడ్డఁడు, కృష్ణప్పరాజు కాడు." ఇది విని శ్యామసుందరుడు రోహిణీదేవి చంకలోనుండియే 'నేనును లాజునే' అనెను.

రోహిణి యిట్లనెను:- అవును నాన్నా! నీవును రాజువేరా" శ్యామసుందరున కిప్పుడు దూడతోకను బట్టుకొని వ్రేలాడుట ఒక గొప్ప ఆటయ్యెను. గోష్ఠములోని కెప్పుడు వచ్చినను ఆవుదూడతోకలను బట్టుకొని వ్రేలాడు చుండును. ఒకొక్కప్పుడు చాల ఆవుదూడల తోకల నొక్కసారిగ బట్టుకొనును. వానిలో బలముగల దూడయుండినచో నది తోకను జారదీసుకొని పారిపోవును. ఒకతోక తగిపోగానే చేయి వదులై పోవును. అప్పుడు శ్యామసుందరుడు బురదలో పడి యేడ్వనారంభించును. గోపకులు వచ్చి లేవదీయుదురు. గోపికలు చూడుడు తుఱ్ఱుమని పిట్ట ఎగిరిపోయిన దందురు.

శ్యామసుందరుడేడ్చుటను మరచి పిట్టను గాంచును. అప్పుడు గోపిక లెత్తుకొని వానినింటికి గొనివచ్చిరి.

కొన్ని గోవులను యశోద స్వయముగఁ బాలను పిదుకును. పద్మగంధా, శ్యామయను గోవులను ప్రత్యేకముగ పిదికి ఆపాలను యశోద కాచును. ఈ వెన్నచే మాకృష్ణప్ప బలువవలెననుకొనును. యశోద పాలను పిదుకునపుడు రామశ్యాములును చేతిలోఁ జిన్నచిన్న లోటాలను దీసికొని పోయి యిటులందురు:- "అమ్మా! మాకును పాలను పిదుకుము." యశోద వారి చిన్నలోటాలను గోవుల పాలధారలచే నింపి

యిచ్చును. ఆపాలనుదెచ్చి స్వయముగ కాచెదరు. కొంచెము కాగఁగనే వెంటనే త్రాగివేయుదురు. ఒకొక్కప్పుడు తమ చిన్న లోటాలను గొనిపోయి దూడలను పిండెదరు. దూడలు తన్నును. పారిపోయి యిటడుగుచుందురు :— "అమ్మా! మమ్మలు నివి పాలు పితుకనీయ వేమిటి? నీవిన్ని పిండుచున్నావు."

తల్లి యిటులనును :— "నాయనా! దూడలు పాలీయవు. ఆవులె పాలనొసంగును."

శ్యాముఁ డిట్లడుగును :— "అమ్మా! దూడలు పాలెందుల కీయవు?"

తలి యిట్లనును :— "ఆవు, దూడలకు తల్లి. నీవు నా పాలనెటు త్రాగుచున్నానో అట్లేదూడలు వాని తల్లుల పాలను ద్రాగును. అవి త్రాగునవియే. ఇచ్చునవి గోవులే."

ఒకొక్కప్పుడు కృష్ణుడు దూడలజంట నేర్పరచి ఒక కర్రకు త్రాటినిగట్టి దాని నరకగ వానిమెడకు గట్టి వానిని తోలుచు గూర్చుండును. తోలుచు నిటులనును :— "తోలగండి, తోలగండి, బంది వస్తున్నది, బంది వస్తున్నది."

ఒకొక్కప్పుడు దూడల భుజములమీద చేతులను వేసి వ్రేలాడును. ఇంకొక్కప్పుడొక దూడపై నెక్కును. దూడ లెగురుటయు, పరువెత్తుటయును, ప్రారంభించెనా తాను పిల్లికూనవలెఁ గరచుకొనును. మరొకప్పుడు దూడల నటునిటు పరువెత్తించుచు తానుగూడ వానివెనువెంటనే పరువిడును. ఒకొక్కప్పుడు దూడల కింటినుండి రొట్టెలను తెచ్చిపెట్టుచుండును. అవి తినకపోయినచో నాతడు వానిని వానినోళ్ళలో

గ్రుక్కును. ఒక్కొక్కప్పుడు మజ్జిగను వెదురు గొట్టములో పోసి దూడలచే త్రాగించును. దూడలీతని శరీరము మీద మజ్జిగను గ్రక్కును. అప్పుడు అతడు పరుగిడి పోయి యింటివద్ద తల్లిని గుడ్డమార్చుమని కోరును. ఒక్కొక్కప్పుడు చిన్న చిన్న గడ్డిపరకలను దీసి దూడల నోటఁబెట్టును. ఒక్కొక్కప్పుడు బంధించిన దూడలను విప్పివేయును. అప్పుడవి గోవులకడకుఁ బోయి పాలు త్రాగనారంభించును. అంత వాటిని లాగి పాలను ద్రాగనీయఁడు. కాని తల్లి పాలను ద్రాగుచున్న బిడ్డ సరళముగ రాదు. ఆతఁడెంతలాగినను రాదు. అప్పుడేడ్వఁ దొడంగును. గోపకులు వచ్చి దూడలను గట్టివెచి ఒక్కొక్కప్పుడు ఆవుకొమ్ములను బట్టుకొని కదలించెదరు. దూడలతోఁకలను నావుల తోఁకలకు గలిపికట్టుచుందురు. అంత దూడలెగురఁగనే చప్పటను గొట్టి నవ్వుదురు. ఒక్కొక్కప్పుడు అమితలేత పచ్చికను బీకి దూడలకు వేయుదురు. అవి తినవు. ఆవులు నోరును దెరచి అందుకొనిన వాని నోటికందించెదరు.

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! ఈ విధముగ శ్యామ రాములు గోష్ఠమునకుఁ బోయి గోవులతోడను, గోవత్సముల తోడను వివిధక్రీడ లొనర్చుచుండిరి. వారి యీ బాలలీలల నెవరు ప్రేమపూర్వకముగ స్మరించెదరో వారి యంతఃకరణము శుద్ధము కాఁగలదు. వారికి ప్రభుప్రేమ ప్రాప్తింపఁగలదు."

బాలవినోదలీలలు

(౧౨౦)

శ్లో॥ శృంగ్యగ్నిదంష్ట్ర్యసిజలద్విజకంటకేభ్యః
క్రీడాపరావతి చలౌ స్వసుతౌ నిషేద్ధుమ్ ।
గృహ్యాణి కర్తుమపి యత్ర న తజ్జనన్యౌ
శేకాత ఆపతురలం మనసోఽనవస్థామ్ ॥

శ్రీభాగ. ౧౦స్కం. ౮అ. ౨౫శ్లో॥

వ. ఆ సమయంబున బాలకుల తల్లులు గోరు గొఱి గొమ్ములు గల జంతువులవలన నేమఱక జలదహన కంటకాదుల యెడ మోసపోక బాలసంరక్షణంబు సేయుచు సుల్లంబుల మొల్లంబులైన ప్రేమంబు లభిరామంబులుగా విహరించు చుండి రంత. శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

ప్రపంచమునందు బుట్టిన వారందరును నొకానొక ప్పుడు బాలకులే. మనలను గిశోరుడు, యువకుడు, వృద్ధుడు అనుచుఁ బిలుచుకొనుచున్నామే అందరము నొకనాఁడు బాలకులమె యుంటిమి. మనమిప్పుడు బాలకులవిషయమున నుపేక్షా స్వరమున నిట్లు పలికెదము. "అరే! వీరుపిల్లలురా! ఈ పిల్లలు చాల ఉపద్రవము లొనర్చుచున్నారు. ఇవన్నియును బిల్ల చేష్టలు." కాని ఒకానొకప్పుడు మనమును బిల్లలమైతి మను టను మరచుచుందుము. అప్పుడు మనలను గూడ పెద్దలు కసరియుందురు. అప్పుడు మన చెవులను మెలియబెట్టియుందురు. అప్పుడే మనలను గోడిగాఁ జేసియుందురు. మనమును చీవా ట్లను దినియుందుము. మానవుఁడొక్కసారి తన పూర్వచరిత్ర మును స్మరించుకొనినయెడల నాతఁడెవరినీ దోషిగా నెన్నఁడు.

ఏలననఁగా దోషియగుటయును, బారపడుటయును స్వాభావికము. తెలిసి తెలిసి యెవరును దప్పులు చేయరు. ప్రాణి యేది చేసినను దన బుద్ధితో మంచికొరకే చేయును. దేనియందు మానవునకు మంచి కనఁబడదో దానియందు మానవునకుఁ బ్రవృత్తియుండదు. ఎవని కేకార్యమునందుఁ బ్రవృత్తికలదో వాఁడు దానిలో సుఖమున్నదనియే ప్రవేశించినాఁడని అనుకొనవలయును. పిల్లవాఁడేది చేసినను నాటకొరకే చేయును. మనోవినోదమనుభావనతోఁ జేయును. పెద్దలకిది చెడుగాఁ దోచినఁ దోచనిండు. వారు బాలకులై యీ పరిస్థితిలోనుండి చూచినచో బాలకులు చేసినది యథార్థమని వారికిఁ దెలియఁగలదు. మనము వారివలె బాలకులమై యుండినచో నట్లే చేయుదుము. తప్పు అనునది తనను వదలియుండదు. ఇతరుల తప్పులెన్నుటయే తప్పు. బాలకుల చేష్టలన్నియును నిస్స్వార్థముగను, ఛలకపటరహితముగను నుండును. సర్వాంతర్యామియగు భగవంతుఁడే బాలకుఁడై యుండి క్రీడించిన నింక నడుగవలసిన దేముండును?

సూతుఁ డిట్టులనెనుః- "మునులారా! రామశ్యాములిద్దరిప్పుడు కాళ్ళతో నడచుచున్నారు. పరుగెత్తుచున్నారు. ఆడుచున్నారు. తల్లులతోఁ జిలుకపలుకులను బలుకుచున్నారు. మారాము చేయుచున్నారు. ఇద్దరును బోఁకిరులే. అందులో నీ చిన్నవాఁడుమాత్రము మహాపోకిరి. ఈతఁడు లోపలను బయటను గూడ వక్రుఁడే. ఈతని చూపు, నడక, కూర్చుండుట, నిలుచుండుట, క్రీడలు లీలలు ఇవన్నియును వక్రములే. అన్నియు నద్భుతరహస్యములతో నిండియుండును. వేదమెవని నింతవరకును గనుఁగొనలేదో, ముందు కనుగొనుటలోను సందేహమో! అట్టి వేదమొక్కసారి యీతని రహస్యమును

జెప్పనుంకించి నేతి నేతి (న ఇతి, న ఇతి = ఇది కాదు, ఇది కాదు) అని పలికి మెదలకుండెను.

కృష్ణున కావులనిన మిక్కిలి ప్రేమ. ఆతఁడు గోష్ఠమునకు బోయి ఆవులతో నాడుకొనును. కొమ్ములను బట్టుకొని వ్రేలాడుచుండును. తల్లులుభయపడుచుందురు. వీరల్లరివాండ్రే! యనుకొనుచుందురు. మాటిమాటికిని పోవలదందురు. కాని వీరెవరిమాటలు వినుటను నేర్చుకొనలేదు. దేనినిఁ జేయఁదలఁచుకొనిన దానినిఁ జేయుచుందురు.

వ్రజమందొక పెద్ద ఆఁబోతు కలదు. సాక్షాత్తుగ ధర్మరాజే భగవంతుని శరీరమును స్పృశించుటకై ఆఁబోతయ్యెను. ఆతనికిఁ గలియుగములో నొక్కటియే పాదముండును. కాని నందుని గోష్ఠమున నాలుగుపాదములు చక్కఁగ స్వస్థములుగ నుండెను. భగవంతుఁడు స్వయముగఁ గ్రీడసలుపుచోట ధర్మవికృతి నెవరు సలుపఁగలరు? అందరును నా యాబోతు కడకెవరును బోఁజాల రనుకొనుచుండిరి. కాని ఒక దినమున రామశ్యాము లిద్దరును నాడుచు నాడుచు నా వఁదించిన యాఁబోతు సమీపమునకుఁ జేరుకొనిరి. ఇద్దరును దాని రెండుకొమ్ములను జెరియొకటి పట్టుకొనిరి. అది మెదలక తలను వంచెను. బలరాముఁడు పట్టుకొనియే యుండెను. కాని యీ శ్యాముఁడు పైకి యెక్కక పీఁడువాఁడు కాఁడని. మెల్ల మెల్లఁగా దాని శిరస్సుపై గాలును బెట్టి, దాని మూఁపురము మీఁదకుఁ బ్రాకసాగెను. దాని మూఁపురము పెద్దది. ఆతఁడు జారుచులేచుచు దానిపై నెక్కెను. ఇంకఁ గొందరు పిల్లలు నిలుచుండిరి. వారందరును నవ్వుచుండిరి. దూరమునుండి తల్లి చూచి యిట్లనెను:–

"అయ్యో! కృష్ణబలరాములు ఆఁబోతుదగ్గర నాడుచున్నారు" అనుచుఁ దల్లి త్వరగాఁ బరువిడివచ్చెను. రోహిణి ఆమెకంటె ముందే పరువిడెను. పోఁగానే ఆమె శ్యాము నెత్తుకొనెను. యశోద బలరాముని బట్టుకొని ఆఁబోతు భయముచే వెనుకకు బరువిడెను. రెండు చేతులతో బలరాముని రెండు బుగ్గలను వత్తుచు నిటులనెను:— "నీవింత పెద్దవాఁడనయ్యును నీతమ్ముఁడు చేయు నుపద్రవములను నివారించుట నట్టుంచి నీవును వానితోఁ గలిసినావే! ఆఁబోతాయెను. అది కొమ్ములతోఁ గ్రుమ్మిన నేమి కావలయును?" బలరాముఁడిది విని శ్యాముని వైపు చూచి నవ్వెను. శ్యామసుందరుఁడును దెలియనట్లుండెను. ఇద్దరినిఁ దల్లి లోనికిఁ గొనిపోయెను.

శ్యామసుందరుఁ డెక్కడ నిప్పును వెలిగించిన నచ్చటికిఁ బరువిడును. అగ్నిజ్వాల లనిన వారికి సంతోష మెక్కువ. నందుఁడు చలికాలములోఁ జలిమంటను వైచుకొని, చాలమంది గోపకులతో నగ్నినిఁ గాల్చుకొనుచుండి, ఆమాట లీమాటలను మాట్లాడుకొనుచుండిన వీరానందుని వడిలోనికిఁ బోయి కూర్చుండెదరు. అగ్ని మండినచో వారు దానివైపునకుఁ జేతిని జాచెదరు. అప్పుడు నందుఁడు "కాలునురా! నాయనా! యని నివారింపగాఁ జేతి నీవలకు లాగుకొందురు. తల్లులు వంటఁ జేయుచుండినఁ బరువెత్తుకొని పోయి వడిలోఁ గూర్చుండి పొయ్యిమీఁదకు చేతినిఁ గొనిపోవుదురు. తల్లులు చేతులను బట్టుకొని యిటులందురు:— "కృష్ణా! చేయి కాలును. అగ్గినిఁ దాఁకకు నాయనా!" కాలుచున్న నొక కట్టెను దీసికొని శ్యాముఁడు నవ్వుచు బలరాముని వైపునకుఁ జూపును. అప్పుడు

తల్లి కోపపడును. "నీవిట్టి యుపద్రవముల నొనరించినచో నేను నిన్నింటిలోపలఁ బెట్టి బయట తాళము వేయుదును."

ఆతఁ డిటులనును:- "అమ్మా! నిప్పును దాఁకఁ గూడదా?"

ఒకదినమున నాతడింటినుండి గోష్ఠమునకుఁ బోవు చుండెను. మార్గమున నొక కుక్క కనబడెను. ఇంకేమున్నది. ఆట ప్రారంభమయ్యెను. ఎచ్చటనో ఒక త్రాటిని తెచ్చెను. కుక్కమెడలో దానిని గట్టి మరల దానికొక కళ్ళెమువలె నోటిలోనికి వచ్చునట్లు చేసెను. బలరాముడు దానితోకను పట్టుకొనెను. శ్యాముడు దానిపై నెక్కెను. ఇంతలో నింకొక కుక్క వచ్చెను. బలరాముడు కృష్ణుని కుక్కను వదలి దానికి కళ్లెమును వేయకయే యెక్కెను. అది బయటకు పరువిడెను. కృష్ణునిది లోపలకు పరువిడెను. కృష్ణుడిటు లనుచుండెను:- "అమ్మా! ఇది నా గుర్రం. ఇది నా గుర్రమమ్మా!

తల్లి చూచెను:- "అయ్యో! కృష్ణప్పా! రామరామ నీవు నీచుడవురా? ఓరీ! ఎచ్చటయిన రాజులు కుక్కమీద నెక్కెదరటరా?

అప్పుడాతడిట్లనెను:- "అమ్మా! అన్నయ్య గుర్రం బయటకు పారిపోయింది." ఇది విని యశోద బయటకు పరు విడెను. అచ్చట బలరాము నెత్తుకొని వచ్చుచున్న నందుఁడు కనబడెను.

యశోద యిట్లనెను:- "చూడండి. ఇప్పుడిక నీపిల్లలు చాల ఉపద్రవములు కావించుచున్నారు. నిత్యనూతనోత్పాత

ములను గావించుచున్నారు. మీ చిన్నకొడుకు కుక్కనే గుఱ్ఱముగా జేసికొనినాడు. "

నవ్వుచు నందుడిట్లనెను :- "ఏడును కుక్కమీద నెక్కుచున్నాడు. నేను పట్టుకొని తెచ్చినాను. అప్పుడు నందుడు వచ్చి కృష్ణుని గూడ యెత్తుకొనగాఁ గృష్ణుడత్యంతోల్లాసముతో నిటులనెను ;- "నాయనా! నాయనా! నా గుల్లం లగెత్తుక పోయింది. "

వ్రజేంద్రుడిట్లనెను :- "వత్సా! ఇది గుఱ్ఱముకాదురా! కుక్క. ఇది కాటువేయగలదు. నీవు పెద్దవాడ వయిన తరువాత నప్పుడు నీకొక గుఱ్ఱమును తెచ్చెదనులే. "

బలరాముడిటులనెను :- "బాబూ! నాకును నొక్కటి తీసికొని రావలయును. "

నవ్వుచు నందుడిటులనెను:- సరే, నీకును నొకటి తెచ్చెదనులే. నీవు రాజుకొడుకవు. "

కృష్ణుడిటులనెను :- "బాబూ! నేనును లాజునే "

నందుడిట్లనెను :- "అరే! పోపోరా! నీవేమి రాజువు. నీవు దొంగవు. "

ఇది విని కృష్ణుడేడ్వ దొడగును. అప్పుడు వెంటనే రోహిణి నందునినుండి వానిని తన చంకలోనికి దీసికొని యిటులనెను :- మాకృష్ణుడు రాజు. పెద్దవాడయిన తరువాత కిరీటమును పెట్టుకొనును. ఛత్రచామరములను పెట్టుకొనును. "

వెంటనే కృష్ణుడిటులనెను ;- "ఇంక అమ్మా! గుల్లం మీద నెక్కుతా "

జేదో అవ్యక్తశక్తిప్రేరణముచేఁ దానను కొనకయే వెంటనే తన యాసనమునుండి లేచి నిలువఁబడెను. అతఁడు రెప్పలార్చుట లేదు. వీరిని దల్లులచంకనుండి తీసుకొని హృదయముతోఁ గౌగ లించుకొనవలయుననియు, నేత్రములలో నిలుపుకొనవలయు ననియు, నెత్తిపై కెక్కించుకొనవలయుననియు, వీరి చరణముల నంతఃకరణమున దాఁచుకొనవలయుననియు నిట్లనేకవిధములఁ దర్కమొనర్చుచుండెను. కాని చేయి ముందునకు సాగుటలేదు. ఇంతలోనే శ్యామగౌరవర్ణములతోనుండిన బాలకులను దల్లులు తెచ్చి మునిచరణముల మీఁదఁ బడవైచిరి. గర్గుని పాదముల మీఁదనున్న శిశువులు, వికసించిన గౌర, నీలకమలములను దల్లులిద్దరిచే నర్పింపబడినట్లుండెను. శ్యాముఁడు గుప్పిళ్ళు పట్టి కొని, తల నిటుఁ ద్రిప్పుచుఁ జేతుల నాడించుచు నీక నిన్ను మాయ స్పృశింపదని చెప్పుచున్నట్లుండెను. బాలురిద్దరును మూర్తీభవించిన సౌందర్యమాధుర్యములవలెను, ఆనందోల్లాస ములవలెను, సచ్చిదానంద, ఆనందఘనవిగ్రహములవలెను, మూర్తీభవించిన భాగ్యమువలెను మునివరునకుఁ గనఁబడెను.

ఆతఁడు పిల్లలిద్దరి శిరస్సులపైఁ జేతులనుంచి యిట్లనెను: "స్వస్త్యస్తు, కల్యాణమస్తు" వారు కల్యాణస్వరూపులే కదా! తల్లులును ముని చరణములందు శిరస్సులనుంచి ప్రణామమును గావించ ముని ఆశీర్వదించెను. పిల్లల నిద్దరను దల్లులెత్తుకొనిరి.

వ్రజరాజు యశోదతో నిట్లనెను:— "గర్గాచార్యులవారు గొప్ప జ్యోతిష్కులు. ఈతనికి భూతభవిష్యద్వర్తమానములు తెలియును." యశోద యిట్లనుకొనెను:— "చూతమితఁడెంతటి త్రికాలజ్ఞుఁడో." ఆమె గౌరబాలకునిఁ దాను దీసికొని శ్యాముని

ఇప్పుడు తల్లులు పిల్లలను సాధ్యమైనంతవరకు బయటకు పోకుండ నాపుచుండిరి. వీరొంటరిగ వెడలకుండు నట్లేర్పాటు జేయుచుండిరి. ఒకదినమున రోహిణి నారాయణుని నివేదన మునకు వంటను జేయుచుండెను. యశోద యింటిలోనే కూర్చుండి రామకృష్ణుల కన్నమును పెట్టుచుండెను. ఆసమయ మున రోహిణి యిట్లు కేకవేసెను :_ "యశోదా కొంచెము జీలకఱ్ఱ యిచ్చిపోవలయును. నేడు నేను జీలకఱ్ఱను తెచ్చుకొను టను మరచితిని." ఇదివిని యశోద వెంటనే లేచెను. ఈపిల్లలు మిక్కిలి అల్లరివారని ఆమెకు తెలియును. వీరటునిటు జారి పోవుదురు. అందువలన బయట గొళ్ళెమునువేసి ఆమె జీలకఱ్ఱ కొరకు పోయెను.

ఇప్పుడింకేమున్నది. వీరింటిలో నటునిటు నాడుకొను వస్తువులను వెదకుచుండిరి. నిన్నటి దినము దసరా యగుటచే నందుడు శస్త్రపూజనమును గావించి వానినట్లే వ్రేలాడ గట్టెను. రామకృష్ణులిద్దరు నున్నచోటునకు సమీపముననే శస్త్రాగారము కలదు. దానిలోఁ జాలగ ధనుర్బాణము లుంచ బడినవి. ఖడ్గములు వ్రేలాడుచుండెను. అన్నదమ్ములిద్దరును ఆ యింటిలోనికి చేరుకొనిరి. మెరయుచున్న దిసి ఖడ్గములను గాంచి యిద్దరును దానిపై జేతులతో నిమురుచుండిరి. దాని యందు వారి ముఖములను జూచుకొనుచుండిరి. బలరాము డొకదానిని లాగెను. ఒక ధనుస్సు ధడక్కని క్రిందబడెను. తల్లికి మొదటినుండియు ననుమానమే. చప్పుడునువిని యామె పరుగెత్తుకొని వచ్చి పిల్లలుఖడ్గముతో ఆడుటనుగాంచి పరు వెత్తుకొనిపోయి యిద్దర నెత్తుకొనెను. నందుడును వచ్చెను. యశోదమ్మ యిటులనెను :_ " మీరీఖడ్గముల నిటే విడిగా

వదలితిరా? వీరిద్దరల్లరి పిల్లలాయెను. చేతులను, కాళ్ళను కోసికొందురో యేమో."

నందుఁడు తన పొరపాటు నంగీకరించుచు నిటులనెను:- "నిన్నటి తొందరలో నేను దాళమును వేయుటను మరచితిని. ఖడ్గములకు వరను దొడగుటను మరచితిని. ఇఁక జాగ్రత్తగ నుండవలయును. నీవు కొంచెము జాగ్రత్తగ నుండుము."

విసుగుఁకొనుచు యశోద యిటులనును:- "ఇంకెట్లు జాగ్రత్తగ నుందును ? అక్కయ్య కొంచెము జీలకఱ్ఱనీయు మనఁగా నీయఁబోవునంతలో వీరు శస్త్రాగారమునఁ బ్రవేశించిరి. వీరొక్కచోట నుండరాయెను."

నందుఁ డిటులనెను:- "ఫరవాలేదులే, పిల్లవాండ్రు కాదఁటే. ఇంకను వీరికి మంచి చెడ్డలును, కర్తవ్యాకర్తవ్యవివేకమును లేదు." ఇట్లు పలికి ఆతఁడిద్దరు పిల్లలను దీసికొని యాడఁ దొడగెను. వంట అయినది. నారాయణునకు నివేదించెను. అంత నందుఁడిద్దరు పిల్లలతో భోజనము నొనర్చెను.

ఒక్కొక్కప్పుడు నందుఁడిద్దరను స్నానము చేయించుటకు యమునానదికిఁ గొనిపోవును. అచ్చట నొకరిమీఁద నొకరు నీళ్ళు చిందించుకొందురు. మాటిమాటికిని స్నానము చేయుదురు. నందుఁడు కసరి యిటులనెను:- "కృష్ణా ! చాలసేపు స్నానము చేయఁగూడదు. జలుబుచేయును నాయనా !" కాని ఆతనికి జలుబు వేడి భయము లేదు. స్నానమనిన నీతనికి మిక్కిలి సంతోషము. తల్లి నీళ్ళుతోడుకొని అచ్చటఁ బెట్టిన వానిని విరజిమ్మును. ఒక్కొక్కప్పుడు మట్టికుండలను గఱ్ఱను దీసికొని కొట్టును. అది పగిలిపోయి దానిలోని నీరంతయును

బోఁగానే, పకపక పొట్టలుబ్బ నవ్వి తల్లికి భయపడి అటునిటు
(బారిపోవును. ఇదంతయు నాధూర్తుని చేష్టలని తల్లి గ్రహిం
చును. అడిగినఁ దెలియనివానివలె నుండి యిటులనును:—
"అమ్మా! ఏమండే. నేనచ్చటికిఁ బోనే పోలేదే."

ఒకనాఁడు శరత్పూర్ణిమ. వ్రజమందు గొప్పయుత్సవ
మును జేయుదురు. అనేకపాత్రలలో క్షీరాన్నము చేయఁబడు
చుండెను. శరచ్చంద్రుఁడు నేఁడు తన సంపూర్ణకళలతో నుద
యించినాఁడు. కృష్ణుఁడు తల్లి ఒడిలోఁ గూర్చుండి యిటులడుగు
చుండెను:— "అమ్మా! శరత్తెప్పుడు వచ్చును?" తల్లి "శరత్
రాత్రియందు వచ్చు"ననెను.

ప్రొద్దు గ్రుంకఁగానే ఆతడిటులనెను:— "అమ్మా!
శరత్తు వచ్చినదా?"

తల్లి యిటులనెను:— "నీవు చూచుట లేదఁటరా, నీ
పైనఁ జూడు చంద్రుఁడున్నాఁడే ఆతఁడే శరత్తు."

అమాయకముగ భగవానుఁ డిటులడిగెను:— "ఈ
చంద్రుడెవరమ్మా?"

తల్లి యిటులనెను:— "నాయనా! ఇది భగవానుని
ఆటవస్తువు."

ఆటవస్తువను పేరును వినఁగానే భగవానుఁ డుత్సహించి
యిటులనెను:— "అమ్మా! నేనుగూడ ఆటవస్తువును దీసి
కొందునా?"

తల్లి వెంటనే రోలు, తిరుగలి, బొంగరము, కొయ్య
ఏనుగు, గుఱ్ఱము, పళ్ళెము, గిన్నె, జాలి మొదలైన ననేక

రకములగు నాటవస్తువులను దెచ్చి కృష్ణుని సమ్ముఖమునఁ బడ వైచెను. కృష్ణుఁడు వెంటనే ఆ యాటవస్తువుల నన్నిటిని దీసి పారవైచెను. ఆతఁడేడ్చుచు నిటులనెను:- "నేను చందమామ ఆటవస్తువును దీసికొందును."

తల్లి ప్రేమతో నిటులనెను:- "వత్సా! చందమామ భగవంతుని ఆటవస్తువురా!"

ఆతఁ డిటులనెను:- "నేను భగవానునకుఁ దీసివేసిన వాఁడనా? నేనును భగవంతుడనే."

తల్లి చెవులమీఁదఁ జేతిని నిమురుచు నిటులనెను:- "అయ్యో! కృష్ణప్పా! అట్టి మాటలను నోటితో ననరాదు నాయనా! చెవులు వాచును." కాని ఆతఁడు హఠము చేయు వాఁడు. ఏది పలుకునో దానిని జేసి చూపించును. ఏ సంకల్ప మును జేసినను నదివ్యర్థముకాదు. హఠపూర్వకముగఁ గాళ్ళను తన్నుకొనుచు, చేతులను విసరుచు, కన్నుల నీరు గార్చుచుఁ, దల్లి వస్త్రములను లాగుచు నిటులనెను:- "నాకు చందమామనే కావలెను. ఊఁఊఁఊఁ అమ్మా! నాకు చందమామను దీసికొనిరా!"

తల్లి ప్రేమతో నిటులనెను:- "అరే, ఇదెక్కడి వెఱ్ఱి పిల్లవాఁడయ్యా! చంద్రుఁడెచ్చటనైన నాటవస్తువా! చూడు నాయనా! నీకు పెండ్లైన తరువాత పెండ్లాము వచ్చి నీకు రొట్టెను జేసియిచ్చును. చూడు మాయావుదూడెట్లు నల్లగా నున్నదో. కృష్ణా నీవు చూడలేదా? నాయన నీ కొరకు పూలు కుట్టిన టోపి నెట్టి దానిని దెచ్చినాఁడో చూడుము. దానినిఁ బెట్టుకొని నీవు రాజువయ్యెదవు. బలరామున కా

టోపీని నేసీయును. ఏలననగా రాజకుమారుఁడవు నీవే!" ఈ వినయముగ మాటలను జెప్పి తల్లి మరపింపఁదలచెను. కాని యాతఁడు మరి చెడువాఁడా ? ఆతఁడు తన పట్టును వదలలేదు. "నేను చందమామను దీసికొందును. నేను చందమామను దీసికొందును."

గోపికలందరిట్లనిరి:– "యశోదమ్మా ! నీ పిల్లవాఁడు చాల హఠము చేయువాఁడమ్మా ! వీని నేవిధముగనైనను నిద్రపుచ్చుము."

ఇది విని తల్లి ఒడిలోనికి దీసికొని చిచ్చికొట్టసాగెను. జోలను బాడుచు నిట్లనెను:–"రావేరావే నిద్రమ్మా రేపేనీశిఖ గొరిగిస్తా! కృష్ణునికడకు రావమ్మా – వెన్న మీగడ తిని పోవమ్మా!" అని పాడుచు జిచ్చికొట్టినను. నాతడు నిద్ర పోలేదు. ఆతడు వెక్కి వెక్కి యేడ్చుచు చేతులను కాళ్ళను గొట్టుకొనుచుండెను. ఆసమయమున రోహిణికి ఒక యుక్తి తట్టెను. ఒక పళ్ళెరములో నీటినిబోసి తెచ్చి యిట్లనెను;— "కృష్ణా ! రాధా ! నేను నీకుఁ జంద్రుని తెచ్చి యిచ్చెదను." అని పలికి తల్లి శ్యాము నెత్తుకొనెను. పళ్లెములోఁ జంద్రుని ప్రతిబింబము పడుచుండెను. దానినిఁ జూపించుచు నిట్లనెను:– "దీనిలోనికి చంద్రుఁడు వచ్చినాడు చూడుము. పట్టుకొనుము."

దీనినిఁ గాంచి మిక్కిలి యుల్లాసముతోఁ బళ్లెరములోఁ జేయి పెట్టెను. కాని చేతిలోనికి చంద్రుడు రానేలేదు.

అప్పుడు తల్లి యిట్లనెను:– "కృష్ణా ! నీవు చేతిలోని

కాటవస్తువును బట్టుకొనకయే పోతివి ? ” ఆతడు మాటి మాటికిఁ జేతిని బెట్టెను. చల్లనినీరు తగులుచుండెను.

తల్లి యిట్లనెను:– “ నీవు పాలను ద్రాగి దానినిఁ బట్టు కొనుము. ”

ఇదివిని శ్యాముఁడు తలినద్ద పాలు త్రాగెను. అంత వెంటనే నిద్రించెను. నందుఁడీ దరికిని ప్రణామ మొనర్చుటను నేర్పెను. ఏ సాధువు కనబడినను, లేక బ్రాహ్మణుడు కనబడి నను “ కృష్ణా ! వారికి దండమును బెట్టు ” మని నందుఁ డనును. అప్పుడాతడు రెండుచేతులను జోడించి “ నమస్కార మనును.”

ఇది విని అందరును నవ్వెదరు. భగవన్మందిరము యొక్క పూజారి కడకు బోయి యిట్లనును:– “ పందితులవారూ ! పలసాదం ” పూజారి వెంటనే ఒకఅప్పము నిచ్చును. అందులో సగముతిని మిగిలిన సగమును వానిపై విసరి పరువిడును. పూజారి యిట్లనెను:– “ ఓరీ కృష్ణా ! నీవు చాల అల్లరినిఁ జేయుచున్నావే! చూడు మిప్పుడు మరల స్నానము చేయవలసి వచ్చినది. బ్రాహ్మణులతో శ్యామసుందరుఁ డనేక లీలలొన ర్చును. ఒకబ్రాహ్మణుని గడ నాతడొక అద్భుత క్రీడనొన ర్పగా దానికతడు నిరాంత పోయెను.

యశోదమ్మ తండ్రిగారికొక వృద్ధ పురోహితుడుండెను. గొప్ప భగవద్భక్తుఁడు.యశోద నాతడు చిన్నప్పుడు పెంచెను. యశోదకు పిల్లవాడు పుట్టినాడనివిని యాతడు కర్రపోటు వేసి కొనుచు గోకులమునకు వచ్చెను. గోపకులు వృద్ధ బ్రాహ్మణు నకు మిక్కిలి యాదర సత్కారములను గావించిరి. తమ

పుట్టినింటివారి పురోహితుఁడు వచ్చినాడని తెలియగనే ఆమె మిక్కిలి ఆదరముతో నాతని బిలిపించెను. ఇంట క్షేమసమాచారముల నడిగి యిటులనెను:- " బాబుగారు ! ఇప్పుడు మీరు వంటను చేసికొనుఁడు. "

వృద్ధ బ్రాహ్మణుఁడిటు లనెను;- " అమ్మా! ఇప్పుడేమి వంటను జేసికొందును. నేటికి కొంచెము పాలను త్రాగెదను. రేపటి సంగతి చూచుకొనవచ్చును "

బలవంతముగ యశోద యిటులనెను:- " కాదు! బాబు అదెట్లు ? వంట చేసికొని తీరవలయును. చెంబు, గిన్నె మొదలగునవి నేనిచ్చెదను. పాలను పొయ్యిమీఁద బెట్టి పెట్టెదను. మీరు దానిలో బియ్యమును బోయుడు. పిండిని గలిపియిచ్చెదను. నాల్గుపూరీలు చేసుకొనుడు. తర్వాత నాబాణలిలోనే కూరవేయించు కొనవచ్చును. యశోద మిక్కిలి బలవంతము చేయగా బ్రాహ్మణుడు వంటజేసికొన నంగీకరించెను. ముందు పాయసము తయారయ్యెను. మెత్తనిపూరీ, బంగాళాదుంపల కూర అంతయును దయారయ్యెను. యశోద యమునా జలముతో బిందె నట నుంచియిటులనెను;- ' స్వామీ! ఆలస్యము చేయకుఁడు. చాలప్రొద్దుపోయినది. నారాయణునకు నైవేద్యమును బెట్టుఁడు.'

బ్రాహ్మణుఁడు పాయసమును బళ్లెరమందారపెట్టెను. పూరీల నొక పళ్లెరమందుంచెను. కూరనొకగిన్నెలోనుంచెను. అన్నిటి మీఁదను దులసీదళముసువైచి కన్నులను మూసుకొని భగవంతుని ధ్యానించుచుండెను. ధ్యానమందాతఁ డిటులను చుండెను:- " ఓ ప్రభూ ! రమ్ము, ప్రసాదమును గైకొనుము "

ఇంకేమున్నది. ఆకలినిజెందిన భగవానుడు నందభవనమందే విహరించుచుండెను. తల్లి యింకొకగది లోనికిఁ బోయెను. బ్రాహ్మణుఁడు కన్నులను మూసుకొని ధ్యానించుచుండెను. ఇంతలోనే బాలగోపాలుఁడు వచ్చి పాయసమును జుర్రుచుండెను. రెండుచేతుల తోడను జుర్రు జుర్రు మని మెక్కుచుండెను. బ్రాహ్మణుని ధ్యానము భంగమయ్యెను. అతఁడెలుకలు వచ్చిన వనుకొనెను. కన్నులను దెరచిచూడఁగా నాలుకాళ్ళ యెలుక కాదుగాని రెండు కాళ్ళ నల్లని పెద్దయెలుక పాయసమును జుర్రుచుండెను. నేత్రములు తెరవగనే పాయసపు చేతుల తోడను, మూతితోడను భగవానుడుపారిపోయెను. ఇంతలోనే యశోదమ్మ వచ్చెను. కృష్ణుడు పాయసపు చేతులతోడను, నోటితోడను వచ్చుటను గాంచి యీ యల్లరివాడేదో చేసి నాడని అంతయును గ్రహించెను. పండితుని వంట నెంగిలి కావించెను. ఆమె కృష్ణుని దండింపఁ బరువిడెను. వెంటనే బ్రాహ్మణుడునచ్చి యశోద చేతులనుబట్టుకొనియిటుల నెను:— "యశోదా! నీవు పిల్లవానిపై చేయిచేసికొంటివా నన్ను చంపినంత ఒట్టు. వాఁడుపిల్లవాడు. పిల్లలకేమియును దెలియదు. ఏమియును ఫరవాలేదు నాకంతటి ఆఁకలికూడలేదు. అకాలము కూడా నైనది. రేపు చేసికొందును. కొంచెము పాలను ద్రాగెదను."

అత్యంతబలవంతముగ లజ్జితయై తల్లి యిట్లనెను:—"కాదు బాబు! అట్లుకాదు. నామీఁద ఒట్టు. మీరు వంటఁజేసికొన కున్న నాకు మిక్కిలి దుఃఖము కలుగును. నేనిప్పుడే త్వర త్వరగా నిప్పును రాజవేసెదను. పాలు కాగియే యున్నవి. ప్రక్కన నున్న పొయ్యిమీఁదఁ బాయసమునకుఁ బెట్టుఁడు.

రెండవ పొయ్యిమీఁదఁ బూరీలను జేసికొనుఁడు. కూరను జేసికొనినఁ జేసుకొనుఁడు. లేకున్న మానుఁడు.''

బ్రాహ్మణుఁ డిట్లనెను:- ''వద్దమ్మా! తల్లీ! నాకాకలి లేదు. నేనిప్పుడు యమునకుఁ గూడ పోవలయును.''

తల్లి యిట్లనెను:- ''ఆఁకలి లేకున్నను, నా బలవంతమునఁ జేసికొనుఁడు.''

బ్రాహ్మణుఁడేమి చేయఁగలఁడు. యశోద బలవంతమును గాదనలేక పోయెను. మరల వంటను జేసికొనెను. ఆ అల్లరి వాఁడు మరల వచ్చునేమోనని తల్లి చూచుచునే యున్నది. కృష్ణుఁడిప్పుడుయ్యాలలో నిద్రించెను. తల్లి యిట్లను కొనెను. ''సరే, వీనిని లేపను. ఇంతలోనే బ్రాహ్మణుఁడు భోజనము చేయఁగలఁడు.'' అందువలన నామె యిట్లనెను:- ''బాబూ! ఇప్పుడిఁక నాలస్యమొనర్పకుఁడు'' నివేదింపుఁడు. ప్రసాదమును గైకొనుఁడు. చాల అకాలమైనది.''

బ్రాహ్మణుఁడు మరలఁదులసిని వైచి గంటను గొట్టి కన్నులను మూసికొనెను. ఇప్పుడు కన్నులను మూసినాడే కాని ధ్యానమందు బాలగోపాలుఁడే రాసాగెను. ఇంతలోనే ఇంటిలోనికి కుక్క వచ్చెను. తల్లి కుక్కను గొట్టుటకును తలుపు వేయుటకును పోఁగానే. అల్లరివాఁ డుయ్యాలనుండి లేచి పాయసమును రెండు చేతులతో జుఱ్ఱనారంభించెను. నాలుగు నాలుగు పూరీలను దీసికొని చుట్టబెట్టెను. చప్పుడుకాఁగా బ్రాహ్మణుఁడు కన్నులను దెఱచెను. చూడఁగాఁ గృష్ణుఁడు నైవేద్యము నారగించుచుండెను. చప్పుడు వినఁబడఁగానే తల్లియును బరువిడి వచ్చెను. ఇంకను బూరీలు బుగ్గలోనే

వుండెను. ఇంకను గొంతు దిగలేదు. చేతి నిండ పాయస ముండెను. తల్లి త్వరగా వచ్చి చేతినిఁ బట్టుకొని, పూరీలతో నిండిన బుగ్గమీఁద నొక్క దెబ్బ కొట్టి యిట్లనెను:. "ఏమిరా తండ్రీ! నీవింత ధూర్తుడ వైనా వేమిరా? బ్రాహ్మణులనైన వదలవా? ఆఁకలిని గొన్న బ్రాహ్మణుఁడు పులికంటె నధిక భయంకరుఁడు. బ్రాహ్మణులు శాపమిచ్చెదరని నీకు తెలి యదు."

ఇంతలోనే బ్రాహ్మణుఁడు వెంటనే తల్లి చేతులనుండి విడిపించి కృష్ణు నెత్తుకొని యిట్లనెను:— "నాయనా! ఏమి యును ఫరవాలేదు. నా భాగ్యమున నేఁడు భోజనము లేదని నేను మొదటనే చెప్పితిని. పిల్లవాని మీఁదఁ జేయి చేసుకొనుట మంచిదికాదు. ఇప్పుడిఁక నన్ను వంటచేసుకొను మని బలవంతము చేయవలదు."

మిక్కిలి లజ్జించుచు నపరాధివలె యశోద యిట్లనెను:— "బాబూ! ఇప్పుడు నేనేమి ముఖము పెట్టుకొని చెప్పుదును? అపరాధ మంతయును నాదే. నేను వదలి యీవలకుఁబోతిని."

బ్రాహ్మణుఁడత్యంత ప్రేమతో నిట్లనెను:— "యశోదా! నీవట్లు మాట్లాడకుము. నీమనస్సును గలతఁ బెట్టుకొనకుము. వృద్ధాప్యము నందాఁకలి యెక్కువగ నుండదు. దీసికొని రమ్మిప్పుడే పాలు త్రాగెదను. ఫలహారముగ నాల్గులడ్లను దీసికొనిరమ్ము."

యశోద దీనతాస్వరమున నిట్లనెను:—"బాబూ! పాల తోడను లడ్లతోడను నేమగును. మీకేమున్నది? మీరు తినకున్నను నుండఁగలరు. కాని నామనస్సునకు తృప్తి లేదు.

ఇప్పుడు నేనేమరను పొయ్యిమీద బాలున్నవి, దానిలో బియ్యమును బోసి పాయసమును జేసికొనుడు."

విసుగుకొని బ్రాహ్మణుడిట్లనెను:- "ఓసీ! అమ్మాయీ! నేను ముసలి వాడను. ఇంతటి శ్రమను నేను పడజాలను",

యశోద బ్రతిమలాడుచునిట్లనెను:- "బాబూ! బాబూ! నేను మీ పాదములను బట్టుకొందును. దానికి శ్రమయే మియు నుండదు. బియ్యమును వైచి కొంచెముగ నేతిని వేయుము. నేయి వైచినచో బాలు పొంగవు. ఒకటీ రాన్న మునే చేసికొనుము."

ఇప్పుడేమి చేయగలడు. బ్రాహ్మణుడు పొయ్యిమీద నున్న పాలలో బియ్యమును వైచెను. ఇంతలోనే పొయ్యి మండెను. ఇంకొక యింటిలోనికిపోయి యశోద పిండినిగలిపి తెచ్చెను. నాలుగు పూరీలను వత్తి తెచ్చెను. నేతినివైచి బాణలిని గూడ పొయ్యిమీద పెట్టెను. అప్పుడామె యిట్లనెను. "బాబూ పాయసము తయారైనది. నాలుగు పూరీలను గాల్చుకొనుడు. నా మనస్సునకు తృప్తిగ నుండును.

సామగ్రి యంతయును సిద్ధముగ నుండెను. నేయి కూడ కాగెను. పూరీలు గూడ ఒత్తబడి యుండెను. కేవలము బాణలిలో వేయుటయే తరువాయి. బ్రాహ్మణుడు పూరీలను గూడ దించెను. తల్లి మామిడి వరుగును గూడ తీసికొని వచ్చెను. ఈసారి యామే కృష్ణునొక యింటిలో బంధించి ద్వారమునదానే కూర్చుండెను. బ్రాహ్మణుడు నివేదింపక నెట్లుతినగలడు. మరల నారాయణ స్మరణము కావించెను.

దైవికముగ వంట యింటిలో రోహిణీదేవి వంటచేయు
చుండెను. కూరను వేయించుటకు ఆమె కళాయిలో నేతిని
పోసెను. నేయి కాగుచుండెను. ఆమె చేతులతో బూరె
లను వత్తుచు నాపనిలో నుండెను. అందువలన నామె
అక్కడ నుండియే యిట్లు అఱచెను:-

"రాణీ! యశోదా! కొంచెము పరువిడి మెంతి
పొడినిఁ దీసికొనిరా తల్లీ"

మెంతిపొడి యేయింటిలో కృష్ణుని బంధించినదో
ఆయింటిలోనే కలదు. చప్పున మెంతిపొడిని దీసికొని పరు
గున వంటయింటికిఁ బోయెను. తొందరలో నామె తలుపులు
వేయుటయును మఱచెను. ఇంకేమున్నది సమయము చిక్కి
నది. ఈసారి బ్రాహ్మణుఁడు క్షీరాన్నము త్వరగాఁజల్లార
వలయునని పెద్ద పళ్ళెరములో నారఁబోసెను. కృష్ణకుమా
రుఁడీసారి క్షీరాన్నపు పళ్ళెరమునందే పోయి కూర్చుం
డెను. గుడ్డలన్నియుఁ బాయసముతోఁ దడిసి పోయెను. రెండు
చేతులతో జుఱ్ఱనారంభించెను.

తల్లి మెంతిపొడిని నేతిలో వైచి కూరను కళాయిలో
పడవైచి వచ్చునప్పటికే క్షీరసాగరశయనుఁడు క్షీరాన్న
మందు విహరించుచుండెను. తల్లి మిక్కిలిగఁ గోపించి, కృష్ణుని
రెండుచెవులను బట్టుకొని యిట్లనెను:- "భడవా! నేఁడు
నిన్నుఁ గొట్టక విడువను. నీవింతగా నుపద్రవముల నొన
ర్చెదవేల?

ఈసారి కృష్ణుఁడిట్లనెను:- "అమ్మా! నాతప్పేమి
తల్లీ?"

తల్లి క్రోధముతో నిట్లనెను:- "నీతప్పాకాకున్న నాతప్పా యిదంతయును?"

శ్యామసుందరుఁడిట్లనెను:- "నీతప్పునుగాదు. నాతప్పునుగాదు. తప్పీ బ్రాహ్మణునిది. మాటి మాటికిని వంటజేసికొని, కన్నులను మూసికొని నన్నుఁ బ్రేమతోఁ బిలుచును. ప్రేమతో నన్నెవరు పిలిచిన నవశ్యము నేనచటికి పోవలసిన దే"

తల్లి కోపించి యిట్లనెను:- "ఓరి ధూర్తుడా! వారు నిన్ను పిలిచారా?"

భగవానుఁడిట్లనెను:- "నేనే యీతని భగవంతుడను"

ఇది వినగానే బ్రాహ్మణుని హృదయావరణము నశించెను. ఆతని దృష్టి దివ్యమైన దయ్యెను. భగవంతుఁడని గుర్తించి ఆతని పాదములమీఁదఁబడి, కృష్ణుని యెంగిలిపాయసమును మిక్కిలి యుల్లాసముతోఁ బ్రేమతోఁ దినసాగెను.

తల్లి అత్యంత చకితయై యిట్లనెను:- "అయ్యో! బాబూ! మీరు చేయునదేమి? పిల్లవాని యెంగిలి పాయసమును దినుచున్నారా?"

బ్రాహ్మణుఁడిట్లనెను:- "యశోదా! సాక్షాత్తుగఁ బరబ్రహ్మ పరమాత్మను బుత్రునిఁగా భావించి నీవు నీ ఒడిలో గూర్చుండఁ బెట్టుకొని బువ్వపెట్టుచున్నావు. కసరుచున్నావు. మూర్ఖుఁడనగు నేనీ ప్రభువును గుర్తింపలేక పోయినాను. అయ్యో! నేనెంతటి యపరాధమొనర్చితిని." అని పలికి బ్రాహ్మణుఁడత్యంత ప్రేమలో నిమగ్నుడై రోదనము చేయసాగెను.

ఆకలిచేఁ బ్రాహ్మణుఁడు తికమకమై యిట్టితలతోఁక

లేని మాటలను గొణుఁగుచున్నాఁడని యశోద తలఁచెను ఇట్లనుకొని ఆమె కృష్ణునెత్తుకొని వెడలిపోయెను. బ్రాహ్మణుఁడును నాదివ్య ప్రసాదమగు పాయసమును గ్రహించి కృతార్థుఁడై మాటిమాటికిని నందుని యంగణమందు బొరలాడి, అచ్చటి ధూళిని మూటఁగట్టుకొని నందనందనుని పాదపద్మములకుఁ బ్రణామమును గావించి తన యింటికి పోయెను.

సూతుఁడిట్లనెను:_ "మునులారా! ఇట్టిదిది యొక్కటియే కాదు. ద్విజులతో శ్రీహరి అనేకములగు రసమయ క్రీడల నొనరించెను. ఇట్టి క్రీడలను ద్విజులతో నొనర్చుటయే కాదు. ద్విజకంటకులగు నసురులతోఁగూడ నిట్టి క్రీడలనే యొనర్చుచుండును. ద్విజరూపమున నుత్పన్నులైన నసురుల ఱొమ్మమీఁద నెక్కి వారిని భయపెట్టి కసరి ఉచితమార్గమునకుఁ దెచ్చినాఁడు. ఒక్కొక్కప్పుడు శ్యామసుందరుడు పక్షులను బట్టుకొని వానితోఁ గ్రీడించుచుండును, ఇప్పుడా తనికిఁ బండ్లన్నియును వచ్చెను. పాలదంతము లూడుటకును నారంభించినవి.

ఒక దినమున రొట్టెను దినుచుండఁగా నొక పాలదంత మూడిపోయెను. ఆతఁడిట్లేడ్వనారంభించెను:_ "అమ్మా! నా పన్నూడి పోయినదమ్మా! ఇప్పుడేమి చేయుదును. పండ్లు ముసలి వారి కూడును. నేనిప్పుడే ముసలివాఁడినైనానే.

తల్లి యిట్లనెను:_ "నాయనా! నీవీ దంతమును బాలలోఁ బెట్టుము. పెద్దయిన మీఁదట మరల నీ నోటిలో మొలుచును. ఇది విని ఆతఁడు దానిని మిక్కిలి శ్రద్ధతో

నొక పిడతలోఁ బాలుబోసి, వేసి, నాపన్నింకను పెదది కాలేదమ్మా, అనును. తల్లి యిట్లనెను:- "ఓరీ! నీవు ధైర్యమును వహించుము. కొలఁది దినములలో దంతములు మొలచును." ఈ విధముగ నాతని కెప్పుడు పన్నూడినను బాలలో నుంచును. ఆస్థానమున నూతన దంతము మొలిచినచో మిక్కిలి యానందమున గంతులిడుచు నాకు పండ్లు మొలిచిన వని కేకలు వేయును. మరలఁ బాలలోఁ జూచును. తల్లి దానిని మట్టిలోఁ బాదిగి వచ్చి యిట్లనును:-

"ఇప్పుడది నీ నోట మొలిచినది. ఇప్పుడీ పిడతలో నెక్కడిది?"

"కృష్ణా! నీవు ముసలివాఁడవైనావురా" యని గోపిక యెవరైన ననిన నప్పుడాతఁడిట్లనెను:- "నాదంతములు పాలలోఁ బెరుగుచున్నవి." ఈ విధముగ ననేకములగు బాల లీల లొనర్చుచుఁ దల్లి దండ్రులను, వ్రజవాసులను నానందింపఁ జేయుచుండెను.

ఒకొక్కప్పుడు దిసి కాళ్ళతో ముండ్ల లోనికిఁబోవును. తుమ్మముండ్లను దెచ్చి, యిసుకలోఁబాతి వానితోఁ బొలము నాటును. తల్లి వచ్చి యిట్లనును:- "అయ్యో! కృష్ణా! చూడుము. నీవిన్ని ముండ్ల దెచ్చితివి. ఎవరికాళ్ళలోనైనను గ్రుచ్చుకొనును. నీ శరీరమునకు గ్రుచ్చుకొనును. నీవింత పెద్దవాఁడవైనను నీకు బుద్ధిరాలేదేమిరా?"

అంత నాతఁ డిట్లనును:- "అమ్మా! ఒక్క ముల్లును గూడ నుంచను. యేరియేరి అన్నిటిని దూరముగాఁ బారవేయుదును. నశింపఁ జేయుదును. వ్రజమును నిష్కంటక మొన

రించెదను. తల్లి యాతని అమాయకత్వమునకు నవ్వుకొని ముంగ్లన్నిటినిఁ దీసికొని మంటుటగ్గిలో వేయును. ఆతఁడు దుమ్ములో నాడుకొనునప్పుడమ్మ యిట్లనును:- "నీకు దుమ్మనిన నింతటి ప్రీతి యేలనురా? ఎల్లప్పుడును ధూళి లోనే పొరలాడు చుండెదవు."

అప్పుడాతడిట్లనును:- "అమ్మా! ధూళి చాల కోమల ముగ నుండును. చల్లగ బాగుండును. బలరాముఁడును నాడుచుండును. మేమందరమును గలసి యాడుకొందుము. ఈధూళిలో నాడుకొనుటయనిన నాకు మిక్కిలి యానందము కలుగును"

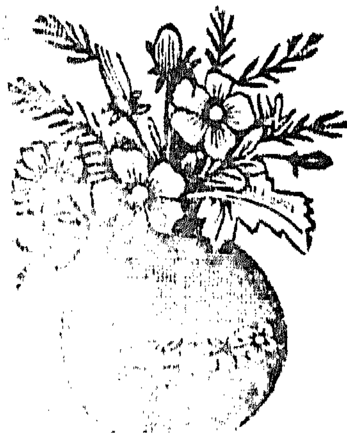
తల్లి కృష్ణుని నోట నిట్టి యమాయకపుమాటలనువిని మిక్కిలి ప్రేమలో నిమగ్నయై మాటిమాటికిని నాతని ముఖమును ముద్దిడుకొనును.

శౌనకుఁడిట్లనెను;- "సూతా! తల్లి బాలకృష్ణుని ముఖమునే మాటిమాటికేల ముద్దిడుకొనును?"

సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! వాత్సల్య రసమునకు ప్రధానస్రోత హృదయమే. దాస్య రసస్థానము పాదములు. సఖ్యరసమునకు ముఖరసాస్వాదనమునకు స్రోత బాహువులు. మధుర రసమునకుఁ బ్రధాన స్థానము హృదయము. ఆయా యంగములను దాకుచునే తమతమ రసముల నాస్వాదించెదరు. వాత్సల్యప్రేమలో మునిఁగి యుండిన తల్లి తనముఖమును బిల్లవాని ముఖమున కానించి వాత్సల్యరసానుభవ మొనరించును. దాసుఁడు తన స్వామి చరణములను దన యంగములతో స్పృశించి ధాస్యసుఖరసాస్వాదన మొనరిం

చును. సఖుఁడు తన సఖుని బాహుపాశబద్ధు నొనర్చి సఖ్య రసానుభూతినిఁ బొందును. మధుర రసనాయికా నాయకులు హృదయములతో స్పర్శించి యామధుర రససాగరమున స్నాన మొనర్చెదరు. తల్లియగు యశోద పరబ్రహ్మను బుత్రునిగాఁ జేసికొనినది. ఆమె హృదయమున నైశ్వర్య గంధ మేమాత్రమును లేదు. ఎవఁడైన లక్షసారులు కృష్ణుఁడు పరమాత్మ యని యననిండు. కాని ఆమె బుద్ధికది నచ్చదు. ఆమె ఆతనిఁ దనపుత్రునిఁగా భావించి వాత్సల్యరసాస్వాద మొనరించినది. మాటిమాటికినిఁ బిల్లవాని ముఖమును ముద్దిడు కొనును.

సూతుఁ డిట్లనెను–: "మునులారా! నేను కొన్ని లీలలను మాత్రము గుప్తముగఁ జెప్పితిని. ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణుఁడు మృద్భక్షణలీల నెట్లు చేసెనో దాని వర్ణనమును ముందు చేసెదను."

మృద్భక్షణము

(౮౭౧)

శ్లో॥ ఏకదా క్రీడామానాస్తే రామాద్యా గోపదారకాః
కృష్ణో మృదం భక్షితవానితి మాత్రే న్యవేదయన్॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౮ అ. ౩౨ శ్లో॥

వ. అంత నొకనాఁడు బలభద్రప్రముఖులైన గోప కుమారులు వెన్నుండు మన్ను దినెనని చెప్పిన యశోద బాలుని కేలుపట్టుకొని యిట్లనియె.

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

పృథివిని గంధవతిగా జెప్పిరి. సమస్త సుగంధములును దుర్గములును పృథివినుండియే యుత్పత్తియగును. ఎక్కడ జలము తియ్యగ నుండునో అచ్చట మట్టియును దియ్యగ నుండును. ఎచ్చట జలముప్పగనుండునో అచ్చటి మట్టియు నుప్పగ నుండును. తీపి మట్టిలో నొకవిధమగు స్వాదుకలదు. అందుకనియే మట్టిపాత్రలో నుంచిన జలముగాని, పాలుగాని, మొదలైనవి కానిండు అద్భుత స్వాదుగా నుండును, మన యీశరీరము మట్టితోడనే చేయబడినది. ఇందులో సగభాగము మట్టియే మిగిలిన సగములో వాయురాకాశశాదులగు నాలుగు భూతములు కలవు. ఇది నిలిచి యుండు మృత్తి కాదులచే నుత్పన్నమైన నన్నాదులచేత నేఅగుచున్నది. చివరకి మట్టిలోనే కలిసిపోవును. అనఁగా నాది మధ్యాంతములలో నున్నదీ మట్టియే. మట్టి యింటిని సురక్షిత మొనర్చుటకెట్లు మట్టి చేతనే మెత్తఁబడి అలకఁబడు చున్నదో, అట్లే యీమట్టి

శరీరమును సురక్షితముగ నుంచుటకు మనము తినున దేమి కలదో అదిఅంతయును మట్టియే, మానవుఁడీ సత్యమును మఱచినపుడు భగవానుఁడవ తారమును ధరించి యీసత్యమును లీల ద్వారా ప్రకాశిత మొనర్చును.

సూతుఁడిట్ల నెను:— మునులారా! ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు సఖుల సహవాసముతో నాడుచునాడుచు యమునాతటము వరకు పోయి వివిధములగు నాటలనాడును. ఇంతవరకు నాతడు బలరామునితోఁ గూడి సంకోచ మేమియు లేక అన్యగోప కుమారులతో సమముగా నిర్భయుడై ఆడును. ఈతఁడు తన కంటె పెద్దవాడు, ఆతనితో గొంచెము భయభక్తులతో నుండవలయునని యింతవరకు ఆతనికి దోచలేదు. కాని ఒక సంఘటనము జరుగుటచే నాదినమునుండి నాతడు బలరాము నితో నాడ సంకోచించు చుండెను. చేతనైనంత వరకు ఈతనికి దూరముగనుండి క్రీడించుచుండెను."

శౌనకుఁడిట్లడిగెను:— "సూతా! అట్టిది యేఘటనము జరిగినది?"

సూతుఁడిట్ల నెను:— "స్వామీ! ఒకదినమున సఖులం దరితోడను శ్యామసుందరుడు యమునా తటమునఁ గ్రీడించు చుండెను. వెంట బలరాముఁడును నుండెను. చెర్నట్టి, చెడు గుడు మొదలగు నాటల నాడు చుండెను. చివరకు శ్రీకృష్ణు డొంటరిగానే యమునానదీ కట్టక్రిందకుఁ బోయెను. యమున యొక్క మెత్తని మట్టిని జూచు నప్పటికి శ్యామసుందరుని మనస్సు దానిమీఁదకుఁ బోయెను. ఆతడునుంచి మట్టిగడ్డను దీసికొని తినుట కారంభించెను."

శౌనకుఁ డిట్లనెను:- "నందునికడ పాలు, పెరుగు వెన్న, మీఁగడలకును మృష్టాన్నమునకును కొదువలేదే. భగవానుడు మట్టినేల తినెను?"

అంత సూతుఁడిట్లనెను:- "స్వామీ! భగవంతునిసంగతి భగవంతునికే తెలియవలయును. నా బుద్ధికి మాత్రమిట్లు తోచుచున్నది. భగవంతుఁడిట్లాలోచించి యుండవచ్చును. నాకు పాలు పెరుగనినఁ బ్రియము. ఇవి గోవుల స్తనములనుండి వచ్చును. గోవులు గడ్డిని దినును. దానివలన బాలు వచ్చును. గడ్డి భూమినుండి వచ్చును. ఏభూమినుండి పాలకు జననియగు గడ్డి వచ్చుచున్నదో దానిరుచి యేమో కనుగొనుటకు భగవానుడు మృత్తికను దినియుండవచ్చును. లేక దేవతలు తమకు వ్రజరజము కావలయునని ప్రార్థించుచుందురు. భగవానుడిట్లనుకొనెను:- "బ్రహ్మాదులును దీనికొరకు ఉవ్విళ్ళూరుచుందురు. దాని రుచి యేమియో కనుగొనవలయును? లేక భగవానుడిట్లనుకొని యుండవచ్చును. "జనులు శరీరమును మృత్తికతో శుద్ధము చేసికొందురు. "మృత్తికే హరతు మే పాపం, యన్మయా దుష్కృతం కృతమ్" అను మంత్రమును బఠించుచుందురు. కాని నాకడుపునందు సుకృతదుష్కృతము లన్నియును గలవు. ఈ మృత్తిక పొట్టలోనికి బోయి యేమి ప్రభావమును జూపునో చూడవలయునను బరీక్ష కొఱకీమృత్తికను దినియుండును. లేదా భగవానుడిట్లనుకొని యుండవచ్చును:- "నాకు వెన్నముద్ద లెట్లో మంటిముద్దలు నంతయే. యమునాతటమున నీ ముద్దలను దినెదను." లేక శరీరమునకు లోపలను బయటను మట్టే యున్నది. మనము తినునదియును మట్టియే" అని అను

గొని యుండవచ్చును. లేక, గర్భవతులగు స్త్రీలు మట్టిని దినుచుందురు. ఈ సంస్కారములే పిల్లలకును నుండును. అందువలన గొందఱు పిల్లలు చాలస్వభావానుసారముగ మట్టిని దినుచుందురు. ఏకారణమైన గానిండు. శ్రీకృష్ణచంద్రుడు మట్టిని దినినాడు.

బలరామునకు శ్రీకృష్ణునియెడల వాత్సల్యప్రేమకలదు. పెద్దవాండ్రు చిన్నవారిని గొంచెము కనిపెట్టియుందురు. ఆడుచున్న గోపకుమారులలో శ్రీకృష్ణుడు లేకుండుటను గాంచి, బలరాముడు భయపడి అటునిటు వెదుకగా శ్రీకృష్ణుడు యమునాతీరమున శ్రీకృష్ణుఁడు నిలుచుండి మట్టిని దినుటను బలరాముడు కాంచెను. ఆతనికిమిక్కిలి యాశ్చర్యము వేసెను. గోపకులును జూచి నవ్వదొడగిరి. అప్పుడు బలరాముఁడు పెదవులమీద వ్రేళ్ళువైచుకొని మెదలకుండుడనెను. బాలకులందరు నూరకుండిరి. ఆసమయమున మెదలకుండ కాళ్ళు చప్పుడు కాకుండ బలరాముఁడు పోయి, వెనుకనుండి చేతిని బట్టుకొని యిట్లనెను:– "కృష్ణా! దీనిని మెక్కుచున్నావా?,,

శ్రీకృష్ణుఁ డదరిపడి భయభీతుఁ డయ్యెను. నోటినిండ మట్టియుండెను. అందు వలన నేమియు మాటలాడఁ జాలకుండెను. అవును, కాదనియు ననఁజాలకుండెను. దొంగ సమయమువనే చిక్కెను.

బలరాముఁడు దృఢముగ నిటనెను:– 'ఇవ్వేళ నేను నిన్నువిడువను, అమ్మకడకు గొనిపోయెదను. నీకు మట్టిని దిను నలవాటు పడినచో భయంకర రోగము రాగలదు.'

శ్రీకృష్ణుని నోటినుండి మాట రాలేదు. గోపకులు

చప్పట్లు చరచుచు నవ్వసాగిరి. దైవవశమున సరిగా నా సమయమునకే దేవపూజార్థమై యశోదమ్మ జలమును గొనిపోవ వచ్చెను. బలరాముడు కృష్ణుని నామె సమీపమునకు గొనిపోయెను. శ్రీకృష్ణుడు భయపడి యేడ్చుచు ననునయ వినయము లొనర్చుచుండెను. వద్దువద్దనుచు బలరాముని బ్రార్థించుచుండెను. ఆతడు నోటిలోని మట్టిని తొందర తొందరగా మ్రింగెను. పిల్లలు ముందుగానే పరువిడిపోయి యశోదకుఁ జెప్పనారంభించిరి:– "అమ్మా! అమ్మా! శ్రీకృష్ణుడేమన్నా ఇవ్వేళే మట్టితిన్నాడు. బలరాముడాతని బట్టుకొని తెచ్చుచున్నాడు" ఇంతలోనే భగవానుని బట్టుకొని బలరాముడు అచ్చటికి వచ్చెను. అమ్మతో నిటులనెను:– 'శ్రీకృష్ణుఁడు నేడిప్పుడే మట్టిని దినినాడు.'

ఇది వినగానే తల్లికి మిక్కిలి సందేహము కలిగెను — 'ఇప్పుడీతనికి మట్టిని దినునలవాటు పడినచో నీతనికి పాండువు మొదలగు రోగములు రాగలవు." అని యాలోచించి ఆమె గట్టిగా శ్రీకృష్ణుని జేతిని బట్టుకొని, కసరుచు నుపాలంభ పూర్వకముగ నిటులనెను:– 'ఏమిరా! తండ్రీ! నేడు నీవు మట్టినే నివేదనముగా గైకొంటివా?'

ముఖమును ప్రేలాడవైచుకొని అపరాధి వలె శ్యామసుందరుడు నిలుచుండెను. తల్లియిటులనెను:– "మాటలాడవేమి? నిలుచుండి మూగమొద్దువలె మౌనముగ నుంటివేమి? అడిగిన దానికి సమాధానమును జెప్పవేమి?"

ఏడ్చుచు గృష్ణుడిటులనెను:– "ఏమి సమాధానమును జెప్పుదును?" తల్లియిటులనెను:– ఆహా! హా! ఎంత నంగనాచి

నా వ్రరా, ఏమియును జరగని దానివలె. సరియే, నీవు మట్టి నేల దింటివో చెప్పుము. ”

కొంచెము పెడకట్టుగ దల్లివంక క్రీగంట జూచుచు నిట్లనెను:- “ నే నెక్కడ మట్టిని దింటిని ? ”

తల్లి యిటులనెను:- “ దొంగతనమును జేయుదువనియు అబద్ధము లాడెదవనియు దొంగవనియు, పోకిరివనియు గోపకులందరును జెప్పుచున్నారు. ”

గోపకులిటులనిరి:- అవునమ్మా ! మేము మా కన్నులార మట్టిదినుచుండఁ జూచితిమి”

తల్లి శుష్కహాస మొనర్చి యిటులనెను:- “ చెప్పు! ఇప్పుడేమందువు”

ఇది విని శ్రీకృష్ణుఁడు పోట్లాడెను. బలరామునకు సంకోచించుచుండెను. తల్లి విషయమున సంకోచము లేదు. దృఢతాస్వరమున నిటులనెను:- “ఇప్పుడు నీవు నన్ను విశ్వసించుటలేదు. అబద్ధమును జెప్పు నీ గోపకుల మాటలనే నమ్మెదవు. నేఁడు వీరు నాకు వైరులైనారను సంగతి నీకు తెలియదు. ఆటలలో నేను వీరికి లోగోటా నొసంగితిని. వీరీయక పోవుటచే నేను వీరితోఁ బోట్లాడితిని. అందువలన నామీఁద నేరములను గల్పించి నీచేతఁ గొట్టింపజూచుచున్నారు. నీవు కొట్టిన వీరందరును నవ్వెదరు.

తల్లి యిట్లనెను:- “సరే, వీరందరును నీకు వైరులేనను కొందము. నీ అన్న బలరాముఁడును నీకు వైరియేనా ? ఆతఁడును జెప్పుచున్నాఁడుగదా!”

ఏడ్చుచు శ్యాముఁ డిట్లనెను—: "అమ్మా! నీవిప్పు డన్నయ్య నడుగవలదు. ఇప్పుడీతఁడు నన్నంతగా ప్రేమించుట లేదు. ఈతఁడు నావిపక్షులతోఁ గలిసినాఁడు"

తల్లి కసరుచు నిట్లనెను—: "అందఱు అసత్యవాదులే. కేవలము నీవొక్కఁడవే సత్యవాదివి. నీవు మట్టినిఁ దినకున్న వీరునిన్నేలఁ బట్టుకొని తెచ్చెదరు?"

ఇది విని దృఢతాస్వరమున శ్యాముఁ డిట్లనెను—: "అమ్మా! నీవు నామాటలను విశ్వసించి నన్నసత్యవాది నొనర్చుట మానుకొనుము. నేను మట్టిని దినలేదు. తిన లేదు, తినలేదు. నీకు నామాటమీఁద విశ్వాసము లేకున్నచో, నీవు నామాటను గల్లయని భావించుచో, నోటిని జూడుము. దీనికి మించిన ప్రత్యక్షప్రమాణ మేమియునుండఁబోదు."

తల్లి శీఘ్రముగ నిట్లనెను:— "మంచిది, చూపించుము నీనోటిని."

ఇది వినఁగానే కృష్ణున కనుపుట్టెను. భయ పడెను. ఆతఁడు మట్టినిదినెను. నోటికిని నంటుకొని యున్నది. కాని యిప్పుడేమి చేయవలయును. నోటిను దెఱవవలసి వచ్చెను.

ఇది విని శౌనకుఁడిట్లనెను;— "తన నోటియందు మన్నంటుకొనియున్నదని భగవానునకుఁ దెలిసినప్పుడు, నేను మన్నును దినియుండిన నాముఖమును జూడుమను మాట యెందులకు? ఇంకొకఁడైన నిట్లనవచ్చును:— "అమ్మా నాకు చాల దప్పిక వేయుచున్నది. గొంతుఎండిపోవుచున్నది. నేను దాహము త్రాగిన మీఁదట నీవుకొట్టవచ్చును." లేక

బిగ్గరగా నేడ్చి, తన యపరాధము నంగీకరించి, అమ్మా! నేనిప్పుడు దిన నవచ్చును. లేదా నీరందరును గలసి నా నోట మట్టిని గ్రుక్కెనని జెప్పక నానోరును జూడమని స్పష్టముగ నేల చెప్పినాడు?"

సూతుఁడిట్లనెను:– "స్వామీ! శ్రీకృష్ణుడు నిజముగ నోటిని జూపవలయునని అట్లనలేదు. ఆతఁడొక బోల్తా వేయ దలచినాడు. ఆతడిట్లనుకొని యుండవచ్చును:— "నేనాత్మ విశ్వాసపూర్వకముగ ధృఢముగ నానోటిని జూపించెదనని పలికినచో దల్లి నా మాయలోబడిపోయి యిట్లనుకొననచ్చును. "ఈతడు మన్ను దినినచో నింతటిధృఢముగ నోటిని జూపించెద ననడు" అని యిట్లు భావించి, "ఇక సుప్రదనము లోన రింపకు" మని చెప్పి విడువ వచ్చును. "అయితే నోటినిఁ జూపించుమని తల్లియడుగునని ఆతనికేమి తెలియును. తన యుద్దేశ్యమునకు విరుద్ధముగా దల్లి నోరును జూపుమనగానే కృష్ణుడు తికమక పడెను.

భగవానుఁడు భయభీతుఁడగుటను గాంచి యాతని యైశ్వర్యశక్తి, యిట్లనుకొనెను:– "ఇప్పుడు నా స్వామికి సంకటము సంభవించినది, యశోదది శుద్ధ వాత్సల్యభావము. ఆమె నోటిలో మృత్తికను చూచినచో కొట్టకవదలదు. మట్టిని దినుటచే భయంకర రోగములు గలుగును. తల్లి హితైషిణి. కావున నిప్పుడు స్వామిని రక్షింప వలయును. కావున నాముఖమందలి మృత్తిక యందే చరాచర విశ్వమును నైశ్వర్యశక్తి స్థాపించెను. బియ్యపు గింజలవలె దంతములతోడను, నెఱ్ఱగనుండు నాలుకగలనోటిని భగవానుడు తెరచెను, తల్లిచూడగా

పిల్లవాని ముఖమునందు జలనచిత్రములలో వలె సమస్త విశ్వము గనఁబడుచుండెను.

కII ఆ లలితాంగి గనుంగొనె
బాలుని ముఖమందు జలధి పర్వత వన భూ
గోళ శిఖి తరణి శశి ది
క్పాలాది కరండమైన బ్రహ్మాండంబున్ ॥

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

దశదిశలును. భూగోళమంతయును, జలాగ్ని వాయు రాకాశ నద, నదీ, పర్వత ద్వీప సముద్ర, చంద్ర, తారకలతో గూడ నిఖిల జోతిర్మండలమును వైకారి కాహంకారము యొక్క కార్యమును, సమస్తేంద్రియాధిష్ఠాన దేవతలును, మనస్సును రాజసాహంకార కార్య భూతమగు నింద్రియములును, తామసాహంకార కార్యభూతములగు దన్మాత్రలును, సత్వ రజస్తమములనునీ త్రిగుణములును శ్రీకృష్ణుని ముఖమందుఁ గనపడెను.

జీవ, కాల, కర్మ, స్వభావాశయములును, భిన్నభిన్న శరీరములకు గారణమగు విచిత్ర భేదముగల నీ సమస్త విశ్వమును నాకృష్ణుని ముఖమునఁగనబడుచున్నవి, ఆముఖమందు వ్రజమండల మంతయును గనబడుచుండెను. సమస్తగోప, గోపీ బాలురును గోవులును దానిలో విహరించుటను దల్లి గాంచి అధికాశ్చర్య చకితయగుచుండెను. యశోద తనను, నోరును దెరిచిన శ్రీకృష్ణుని గూడ కాంచెను. ఆలోపలనున్న కృష్ణుని నోటియందుననునననంతకోటి బ్రహ్మాండములు కనబడు చుండెను. దానియందు శ్రీకృష్ణుడుండెను. తల్లి యిది యంతయును గాంచి మిక్కిలి భ్రాంతిని జెందెను. చిన్న నిసువగు

మాపిల్లవాని నోట యిది యంతయును గనబడు టేమిటి ? తల్లి మాటిమాటికి గన్నులను తుడుచుకొని చూచుచుండెను. తాను స్వప్నమును గాంచుటలేదుకదా యనుకొనుచుండెను. మరల నిట్లనుకొనెను:—

కలయో వైష్ణవమాయయో యితర సంకల్పార్థమో సత్యమో
తలపన్ నేరక యున్నదాననో యశోదాదేవిఁ గానోపర
స్థలమో బాలకుఁడెంత యీతని ముఖస్థంబై యజాండంబు ప్ర
జ్వలమై యుండుట కేమి హేతువొ మహాశ్చర్యంబు చింతింపఁగన్॥

ఆ॥ బాలమాత్రుఁడగు సలీలుని ముఖమందు
విశ్వమెల్ల నెట్లు వెలసియుండు
బాలుభంగి సతఁడు భాసిల్లుఁగాని స
ర్వాత్ముఁడాది విష్ణుఁడగుట నిజము.

(శ్రీ)మదాంధ్రభాగవతము

ఇది స్వప్నము మాత్రము కాదు. నాకన్నులు తెఱచుకొనియే యున్నవి. నేను యమునాతీరమున నిలిచియున్నాను ఇది భగవన్మాయ యైనఁ గావలయును, నాయొక్క బుద్ధిభ్రమ యైనను గావలయును. ఏదైన మత్తుపదార్థమును సేవించిన నిట్టి యస్తవ్యస్తము కలుగుచున్నదా యనిన నేను మాదకవస్తువును దాకనైనఁ దాకలేదు. ఏమైనగానిండు. నా యీపుత్రుని యొక్క జన్మజాతయోగసిద్ధియైనను గావలయును, లేదా యేదైన భూతప్రేతము లీతనిలో నావేశించి యుండవలయును.

సూతుఁ డిట్లనెను:— "మునులారా! ఇంకొక తల్లి యీ విధముగఁ దన పుత్రుని ముఖమునందు విశ్వబ్రహ్మాండమును

జూచియుండినచో నాసమయమునఁ బుత్రుని పాదములను బట్టుకొని ఆతనికి గూడ ఘృతాదులతోఁ బూజచేసెడిదే. కాని యీమె అనన్య వాత్సల్య రసమూర్తియగు యశోదమ్మ. ఆమెకీ యఖిల ప్రపంచము కనబడగానే యిదేదైన బాలకునకుఁ గల జన్మజాతమగు యోగసిద్ధియేమో నను ననుమానము కలిగినది. అయినను మరల నిటను కొనెను;- ఏమైనగానిండు. ఇదియంతయును భగవానుని లీల. కావున భగవానుని స్తుతించుటచేతనే యిది యంతయును సరి కాగలదు. ఇట్లాలోచించుకొని ఆమె చేతులను జోడించుకొని స్తుతి యొనర్ప దొడగెను:-. "ఏభగవంతుడు వాక్కు-చేతను, చిత్తముచేతను మనస్సుచేతను, లెస్సగా తెలియబడడో ఎవనిలో నీ విశ్వ బ్రహ్మాండమంతయును గలదో, ఇంద్రియాధిష్ఠాతగను, బుద్ధిప్రేరకుడుగను నెవడు భాసించుచున్నాడో అట్టియచింత్యశక్తియగు పరబ్రహ్మ పరమాత్మకు నేను బ్రణామ మొనర్చుచున్నాను. ఎవ్వడు పరమ పదమో ఈ ప్రపంచ మంతయును నెవ్వని మాయకు వశీభూతమై వ్యవహార మొనర్చుచున్నదో నేనును నెవ్వని మాయకు వశపడి మోహితనై యిట్టి గౌరవర్ణమును స్థూలమును గల శరీరమునే నేననుకొనుచున్నానో ఈవ్రజరాజు నాపతి ఈకృష్ణుఁడు నాపుత్రుడు నేను సమస్త వ్రజేశ్వరుని నిఖిలసంపత్తికి స్వామిని ధర్మపత్నిని ననుకొనుచున్నానో ఈసమస్తవ్రజమండల మందలి గోపగణమును గోపికలును, గోవులును ఇవన్నియును నాయధీనమున నున్నవను కొనుచున్నానో ఎవని మాయచే నాకు నేను నాది యనియును నీవు నీది యనియు నను

గుమతి యూవరించినదో అట్టి విశ్వభరుడగు భగవానుడే నాకేకైక గతి. ఆతడేనన్ను మోహపాశమునుండి విడిపింపగలడు.

తల్లినోటినుండి యిట్టి యత్యుత్తమమగు తత్త్వజ్ఞానమునకు సంబంధించిన మాటలను వినగానే భగవానుఁడు భయపడి యిట్లనుకొనెను:- "అయ్యో! నాతల్లి విరక్తయై యోగినియై యీసంసారమంతయు నసారమనుకొని సమాధియందున్నది. ఇట్లుండిన నంతయును బేడబెల్లము కాగలదు, నాలీలలు సమాప్తములగును. నాకు పాలిచ్చువారెవరు? కొఱడాను గైకొని కసరి కొట్టువారెవరు? ఐశ్వర్యశక్తి మధ్యలో వచ్చి చాల గడబిడచేసినదని తెలిసికొని వెంటనే భగవానుడైశ్వర్యశక్తిని గసరి రూక్షముతో నిట్లనెను:- "ఇక నిచ్చటినుండి పారిపొమ్ము." అప్పుడైశ్వర్యశక్తి బలముచే నెత్తిన కాళ్ళుపెట్టుకొని తడిసిన పిల్లివలె నచ్చటినుండి పారిపోయెను. అప్పుడు భగవానుఁడు తనపతి సఖి, పుత్ర, స్వామి మొదలగు నిత్యసంబంధముగల తన వైష్ణవమాయను బిలిచి యిట్లనెను:- "నీవు నాతల్లి హృదయమును విడిచి యేల బోయితివి. నీవు వెంటనే ఆమె హృదయమున నీ ప్రభావమును జూపించుము."

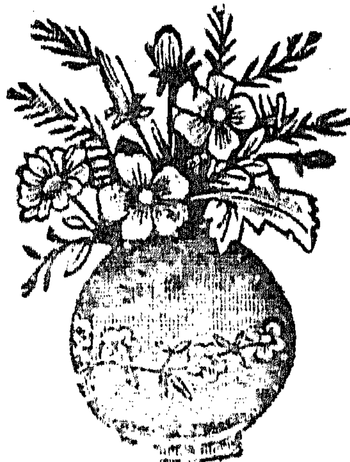
భగవానుని ఆజ్ఞ కాఁగానే పుత్రస్నేహ మయ మగు వైష్ణవమాయ తల్లిహృదయముపై నధికారమును వహించెను. ఆ ప్రభావము పడఁగానే తల్లి వెంటనే ఆదృశ్యము నంతను మఱచెను. చేతినుండి కఱ్ఱ నావలఁ బాఱవైచి, పిల్లవాని నెత్తుకొని, మాటిమాటికి నాతని ముఖమును ముద్దుపెట్టుకొనుచుఁ బుజ్జగించుచు నిట్లనెను:- "మా

కృష్ణప్ప రాజకుమారుడు. ఈ పిల్లలందరును మిక్కిలి ధూర్తులు. బలరాముఁడును ధూర్తుడే. మాబుజ్జి నాయన మీఁద కల్లబొల్లి నేరములను మోపుచున్నారా! మా యింటిలో వెన్నమీఁగడలకుఁ దరుగున్నదా యేమి? మావాడు మన్నేల దినును? చెప్పినవారే తిన్నారేమో? నాయనా! యింటికి పోయి వెన్నమీఁగడలను దినుము.'' ఇట్లు పలికి యశోద పిల్లవాని నెత్తుకొని పోయెను. ఆమె వానినన్నిటిని విస్మరించెను. శ్యాముని హృదయముతోఁ గౌఁగిలించుకొనఁగాఁ బ్రేమప్రవాహ ముప్పొంగెను. ఆమె యిదివరకు కృష్ణునెట్లు కుమారునిఁగాఁ దలఁచుచుండెనో అట్లే తలచుచుండెను. బ్రహ్మాండ దర్శనవిషయము నామె స్వప్నము వలె మఱచెను.

సూతుఁ డిట్లనెను:— ''మునులారా! వేదత్రయమును ఉపనిషత్తులును, సాంఖ్య, యోగములును, భక్తజనులును నెవని సుయశమును నిరంతరము గాన మొనర్చుచుందురో వేదమును నెవని విషయమును దెలియఁ జాలక నేతినేతీతి వాక్యములను బలికి యూరకుండెనో, శేషశారదులైనను నెవని గుణములయొక్క అపారైశ్వర్యము నింతవరకు నంతు గనఁజాలకుండిరో అట్టియఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకు డగు శ్రీహరిని యశోదమ్మ తనఁపుత్రునిఁగా భావించుచుండెను. ఆతనిఁ గనుఁను. ఆతని సుఖదుఃఖముల విషయమును గూర్చి ధ్యానించుచుండెను. ఇదెంతటి యాశ్చర్యకరమగు విషయము. ఎవని మహిమమున కంతు లేదో, ఎవని శ్వాస ప్రశ్వాసల వలన నసంఖ్యాకులగు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు పుట్టిగిట్టుచుందురో, ఎవని భయముచే

వాయువు వీచుచున్నదో, సూర్యచంద్రులు ప్రకాశ ప్రదానమును గావించుచున్నారో అట్టి సర్వేశ్వరుడు యశోద గోపికా సమ్ముఖమున భయమున గడగడ వణకుచున్నాడు. భగవానున కెంతటి భక్తవత్సలత. ఆతఁడాతని యనుగతుల కమ్ముడువోవును. వారి నానందింప జేయుటకు తన యపారైశ్వర్యమును మఱచును. చిన్న తెలియని బాలుడగును.

ఋషులారా! గోకుల సమీపమున యమునానదీ తటమున నెచ్చట భగవానుడు ముఖమందు తల్లికి బ్రహ్మాండమును జూపించెనో భగవానుడు మృత్తికను దినెనో ఆ ఘట్టమిప్పటికి బ్రహ్మాండఘట్టమను పేరఁ బ్రసిద్ధిని చెందియున్నది. అచ్చటమట్టి యిప్పటికినిఁ దియ్యగా నుండును. యాత్రికులకుఁ బ్రసాదముగ నామట్టి యీయబడు చుండును. "మట్టిని దినిన మాధవ గోపాలునకు జయ్"

నవనీతచోరలీల

(౮౭)

శ్లో॥ కాలేనాల్పేన రాజర్షే! రామః కృష్ణశ్చ గోకులే।
అఘృష్టజానుభిః పద్భి ర్విచక్రమతు రంజసా॥
తతస్తు భగవాన్ కృష్ణో వయస్యై ర్వ్రజబాలకైః
సహ రామో వ్రజస్త్రీణాం చిక్రీడే జనయన్ముదమ్॥

(శ్రీ భాగ. ౧౦ స్కం. ౮ అ. ౨౬, ౨౭ శ్లో॥)

కం. అడుగులు వేగలిగియు రెం
డడుగులనే మన్ను మిన్ను నలిమిన బాలుం
డడుగిడఁ దొడగెను శాత్రవు
లడుగులు సడుగులును వదలి యడుగవనిఁబడన్॥

కం॥ తన యీడు గోపబాలురు,
దనుఁగొలుఁవగ రాముఁగూడి తనువు గలుగుచుం
దనుగమనంబులఁ గృష్ణుఁడు,
తను మధ్యలు మెచ్చ నీలతనురుచి మెఱసెన్॥

(శ్రీమదాంధ్రభాగవతము)

ఒక్కసారి యేపనినిఁ జేసిన రసానుభవము కలుగునో దానిని మరల మరలఁ జేయుట కలవాటై, అది చేయకున్న నిలువఁ జాలనిచో దానిని వ్యసనమందురు. కొన్నివ్యసనములు స్వప్రేరణముచేతఁ గలుగును. కొన్ని పరప్రేరణముచే గలుగును. ఇతరులకు సుఖము కలుగుటకునుఁ గార్యము లొనర్పబడును. భగవంతుడాప్తకాముడు. ఆతనికిచ్ఛనులేదు. వ్యసనమును లేదు, కాని భక్తులకు సుఖము నొనగూరు

టకై వ్యసనముకలవానివలెఁ గనఁబడును. వాస్తవమున నాతఁడు నిరీహుఁడు. ఏవస్తువులేదో, లేక యేది తక్కువగ నుండునో సాధారణముగా నావస్తువు మీఁదఁ గోరిక యుండును. భగవంతుడందరకును జనకుడు. ఆతడేదైనగోరి నట్లుండినను నాతఁడు కేవలము తన యాశ్రిత జనులకు సంతోషమును గలిగించుటకై క్రీడ యొనర్చుచుండును.

సూతుఁ డిట్లనెను:- "మునులారా! ఇప్పుడు శ్రీ కృష్ణుఁడు నాలుగైదేండ్లవాడయ్యెను. బాలకులతో స్వచ్ఛంద ముగఁ దిరుగు చుండెను. ఇదివరకాతనికి తల్లి యొడి యెంత యిష్టమో యిప్పుడాతనికిఁ గ్రీడలనిన నంతటి యిష్టము. ఆతని వెంట పందలుకొలది గోపకుమారులాడ వచ్చుచుండిరి. వాఁకిటనో, గోష్ఠమునందో, పొవడిలోనో, యమునాతటముననో వారాడుచుందురు. అతని సౌందర్య మాధుర్యములు దినదిన ప్రవర్థమాన మగుచుండెను. స్త్రీ పురుషు లొక్కసారి యాతని రూపవైఖరినిఁ జూచిన జాలును మోహమును చెందుదురు. అమాయకత్వముతోఁ బాటుగ నల్లరితనము, చిన్నతనము, బంగారునకుఁ దావి యబ్బిన పనిచేయును. ఆతని యంగ ప్రత్యంగములనుండి సౌందర్య సౌష్టవములు వెల్లి విరియుచుండెను. గోపికలు గుంపులు గుంపులుగా నాతని రూపమాధుర్యమును బాన మొనర్ప వచ్చుచుందురు. మూల్యము లేకయే వారాతనికి అమ్ముడు పోవుదురు. ఆతని నట్లే చూచుచు నిలుచుందురు. ఏపనియు లేక పోయినను నేదియో నంకను బెట్టుకొని వారు నంద భవనమునకు వచ్చుచుందురు, వారచ్చట శ్యామ

రూపాపపమును బానమొనర్చి తడబడుచు, మత్తిలి, పిచ్చి వారివలె నట్లే నిలుచుందురు. యశోద లోలోన నుబ్బి. మాటి మాటికిని బిల్లవానికి దృష్టిని దీయును,

శ్యామసుందరుడాటలనాటి పరువిడి వచ్చును. అతఁడు తల్లి చెంగుఁ బట్టుకొని యిట్లనును:– "అమ్మా ఆకలివేయు చున్నదే"

తల్లి అత్యంత ప్రేమతో ముఖమును ముద్దిడుకొని యిట్లనును:– "వత్సా! పాలు త్రాగుము. మృష్టాన్నమును. బండ్లను దినుము. చెప్పుమేమి తిదెదవో ?

అతఁడిట్లనును: "అమ్మా! నాకు వెన్నకావలెను." తల్లివెంటనేవెన్నను బెట్టును రొట్టెపెఁకొని వెన్నను బాగుగా దినును. ఆ తిను వైఖరిని గాంచి గోపికలు గోపకలు తన్మయు లగుచుందురు. వారి కన్నుల నీరు నీనునింపుకొనుచు లోలోన నిట్లనుకొను చుందురు:– "సర్వాంతర్యామియగు నోహరీ! ఎన్నడైన కృష్ణుడు మాయావరణ మందునను నీ విధముగ వెన్నను దినునా? ఎన్నడైనను మాతోగూడ నిట్టిమధువిస్తము లగు మధురవచనములను బలుకునా ? ఎన్నడైన మమ్మును దనసుఖదస్పర్శచే దన్మయుల నొకర్చునా? "భగవానునిప్రాదు ర్భావము భక్తుల సుఖముకొరకే. గోపికలు గుంపులుగ నంద భవనమునకు వచ్చుచుందురు, యశోదఅందరకునునాదరసత్కా రములను గాంవించును. ఆ సమయమున శ్యాముడు కపట రోషమును జూపించుచుఁ, గటటాశ్రువులను గార్చును గాళ్ళను విదిలించుచు దల్లియొక్క పైఁటను బట్టుకొని తనపోకిరితన మున జూపించుచుబెరుగును. పెరుగు గోరును. పెరుగు పులుపై

నచో బాత్రను బగులగొట్టును. మారముచేసి యేడ్చును. తల్లికొంగును పట్టుకొని త్రేలాడును. ఇట్టి యాటలను గాంచి గోపాంగనలు తన్మయులగుచుందురు, తమ్మును దామనుకొనుచుందురు. కృష్ణుడు మనతోగూడ నిట్టి మారమును జేసిన బాగుండునను కొందురు, కృష్ణుడెన్నడైన మనల స్వీయులుగ జూచుకొనునా? ఇచ్చట గోపికల యొక్క యుత్కంఠత పెరుగు చుండెను. అచ్చట భగవానుని భక్తవత్సలత ఉప్పొంగు చుండెను. ఇద్దరి బంధములును దెగిపోగానే నవనీతచోరలీల ఆరంభమయ్యెను.

ప్రేమ సంబంధము రెండువైపుల నుండును. మన మెవరిని ప్రేమించెదమో వారు మనలను ప్రేమింపక పోవుట అసంభవము. తెలిసిగాని, తెలియకగాని, ప్రేమ యెట్లున్నను దాగదు. కస్తూరి గంధమును ప్రేమ సంబంధమును దాచినను ప్రకటమగుచునే యుండును. మనస్సాక్షే. మనమెవరిని మనస్సుతో గోరెదమో అతడు కోరకుండ జాలడు. చైతన్య ప్రాణులలోపల హృదయమను నొక కోమల వస్తువు కలదు. ప్రేమ పాషాణాది జడములను గూడకరిగించును. గోపికలెంత చంచలులు. ఈతని ప్రతిచేష్టయందును నెంతటి యాకర్షకముండెనో మనము మనస్సుతో నీతని నెంతగా ప్రేమించుచున్నాము! ఎంత ఆపేక్షతో నున్నాము! కాని ఆతడు మనవైపు కన్నెత్తియైనను జూడడు. మనల నెరుగక పోవచ్చును. ఇచ్చట దల్లియెదుట మనమీతనితో మాటలాడ జాలము. మనము కౌగలించుకొని ముద్దుబెట్టుకొనలేము. మన యిండ్లకితడెట్లు రాగలడు, మనము దరిద్రులమైతిమి. ఈతడు రాజపుత్రుడాయెను. ప్రేమించుట యెట్లు? భోజనము, భజనము

ప్రేమ ఇవి యేకాంతమందే బాగుగ వ్యక్తమగును. ఏకాంత మున గృష్ణుడెచ్చట జిక్కగలడు ? వ్రజాంగనలు శ్రీ కృష్ణు నితో నేకాంతముగా గలిసికొనుటకెట్లు ఉవ్విళ్లూరు చుండిరో, అట్లె శ్రీ కృష్ణుడును వారిని గలిసికొనుటకు ఉవ్విళ్ళూరు చుండెను. తల్లి ఆతనిని బోనిచ్చుట లేదు. ఆడుకొనుటకు బోవుచున్నాడుగాని గోపిక లిండ్లకు బోవుటలేదు.

తనకొడుకు పాలను బాగుగా ద్రాగవలయు ననియు వెన్నను దక్కువగ దినవలయుననియు దల్లి కోరుకొను చుండును. ఏలననగా నధికముగ వెన్నను దినినచో నాకలి మందగించును. అధికముగ బాలను ద్రావినచో బలమధికమగును. కృష్ణునకు వెన్నయనిన నధికముగ బ్రీతి. తల్లి పాలధికముగ ద్రాగింపవల యుననుకొనుచుండెను, ఈవిధముగ వారిద్దరి మధ్య నభిప్రాయ భేదము కలదు, పాలొసంగెదరేమో నను భయముచే శ్యామ సుందరుడు పెందలకడనే నిద్రించును. తల్లి నిద్రబోవు వానినే ఒడిలో గూర్చుండ బెట్టుకొని చక్కగ గుంకుమపువ్వును, గల కండను వైచిన పాలను ద్రావించును, నిద్రకండ్లతో నుండినఁ ద్రాగును. మేల్కొని యుండిన బాత్రను గైకొని విసరిపాఱ వైచును. తల్లి అనేక ప్రకారములగు గథలను జెప్పుచు శ్యామ సుందరునకు బాల నారగించు రుచిని గలుగఁజేయును. ఇట్లనును " కృష్ణా ! బలరాముని జుట్టు పెద్దది, నీజుట్టు చిన్నదిరా. ఇటు లుండుటెందులకో తెలియునా ? నీవు పాలను ద్రాగవు. నీవు నాలుగు సారు లొక్కొక్క లోటా పాలను ద్రాగుచో నీ జుట్టును మడమల వరకును బెరుగగలదు. " ఈ యపేక్షతో శ్యాముడు పాలను ద్రాగి తలవెండ్రుకలను జూచుకొని తల్లి నిట్లడుగును:- " అమ్మా ! నా జుట్టు కొంచెము పెరిగినదా ? "

అమ్మ యిట్లనెను: "ఓరీ తండ్రీ! నీవు పిచ్చివాడవురా! ఒక్కదినములోనే పెరుగునా? కొన్నాళ్ళు త్రావిన తర్వాతఁ జూచుకొనుము.

రెండుమూడు రోజులు పాలను ద్రావి జుట్టు పెరుగక పోయిన బాలను ద్రాగుటను మానును. అంతతల్లి యిటుల నెను:- " నాయనా! ఆపిల్లలంద రెంత సుందరులుగ నన్నారో చూడుము, నీవు నల్లగా నున్నావు. బాగుగా నీవు పాలను ద్రాగినచో నీవును నెఱ్ఱనివాడవు కాగలవు. రెండు మూఁడు దినము లీలోభమునఁ ద్రాగును. తన రంగు మారలేదను సంగతిని దెలిసికొని పాలను ద్రాగుట మానివేయును. తల్లిని వెన్న నడుగును. తల్లి ప్రాతఃకాలమున నప్పుడప్పుడు తీసిన వెన్న నొసంగును. కాని మాటిమాటికడిగినచో నిట్లనును:— ' వెన్న నెప్పుడును దిన గూడదు '"

దేనిని గాదను కొందుమో అదియే కావలయు నను తలంపు హెచ్చుచుండుట ప్రకృతి నియమము. అభావమందు వస్తువునందాకర్షణ మధికముగ నుండును. ఒకదినమున ప్రాతః కాలమునందు లేవగనే శ్యాముడు నవనీతమునకై బలవంత మొనర్చెను. తల్లి ఒకసారి పెట్టెను. దానినాతడు తినెను. మరల అడుగగా దల్లి మరల నొసంగెను. మూడవసారి అడుగగా నప్పుడిట్లనెను;- "ఎక్కువగ వెన్నను దినినచో గడుపున వెన్న జిడ్డుయేర్పడును నాయనా ! "

ఇప్పుడేమి చేయఁగలడు. ఆతడు మనస్సును జిన్నపుచ్చు కొని కూర్చుండెను. తల్లి కపిలగోవుపాలలో గలకండను గలిపి

యిచ్చెను. కృష్ణుడు పాత్రను దీసి విసరి పారవైచి, నేను పాలను ద్రాగను పో " అనెను.

తల్లి కౌగలించుకొని బుజ్జగించి యిట్లనెను:— 'అయ్యో! పాలనిట్లు పారబోయుదురా! నాయనా! పాలను నేలపై బార పోసిన గొప్ప అశుభము. ఇట్లు నీవు పాలను బార పోసినచో నీకు ముసలి పెండ్లాము వచ్చును. అది విన్ను గొట్టును."

అంత శ్యామసుందరుడు కోపమున నిట్లనెను:— "ముసలి పెండ్లాము వచ్చిన రానిమ్ములే; కాని నేనుమాత్రము పాలను ద్రాగను." తల్లి యెన్నోవిధముల బుజ్జగించి పాయసమును దినిపించును. పాల విరుగును శ్యాముడడుగగానే తల్లి యిటుల నెను:— "నాతండ్రీ! నీవు పాలవిరుగును తినినచో నీ పెండ్లి నాడు తుపాను వచ్చును నాయనా!"

అంత శ్యాముడు కుపితుడగును. 'తల్లి విరుగుడు కూడ యీయదు. కడుపు నిండ వెన్నను దిననీయదు. సరే నేను మాఅమ్మకు దెలియకుండ తినవలె ' ననుకొనును.

ఒకదినమున తల్లి చల్లచేసి వెన్నను తీసి ఉట్టిమీద బెట్టి ఏదోపనిమీద బయటకు బోయెను. శ్యాముడిది గ్రహించి, నేడాతడు మేల్కొన్నను శయ్యపై బరుండి నిద్రించు చున్నట్లు నటించెను. తల్లి యిటులను కొనెను:— " మంచిది, ఈ ధూర్తు డిప్పుడు నిద్రలేవలేదు. లేకపోయిన వీడు నన్నుబని చేయనిచ్చెడువాడుకాడు. ఆమెచట్టిలో బెట్టిబయటకురాగానే కృష్ణుడు మెదలక లేచెను. ఆచట్టి అక్కడ క్రిందనే పెట్టబడి యుండెను. దానిలో జేతిని బెట్టి ఒక్క జుర్రు జుర్రెను. నేటి వెన్నలోనొక యపూర్వమగుస్వాదుగలదని కృష్ణుడు గ్రహించి

ఆశ్చర్యమును జెందెను. తానింత వరకట్టిస్వాదిష్టమగు నవనీతము నెన్నడును దినలేదనిపించెను. ఆసమయమున నాతని మనస్సులో దొంగతనముగ దినిన వెన్నకురుచియెక్కువయని తోచెను. రెండవజుర్రును జుర్రునంతలోదలి వచ్చెను. ఏదో జుర జుర చప్పుడు వినబడు నప్పటికి తల్లి పిల్లేమైన యింటిలో దూరిన దేమోననుకొనెను. కాని ఇంటిలోనల్లపిల్లి ప్రవేశించి నవనీతము నారగించు చున్నది. "ఎవరువార" ని తల్లి కేకవైచెను.

ఇప్పుడుకృష్ణుడు స్తబ్ధుఁడయ్యెను. భయపడఁగా శారద యిట్లనుకొనెను:– "ఇప్పుడువిషయము చెడిపోవుచున్నది. నా స్వామిమీద దెబ్బపడ గలదు," అనుకొని ఆమె రహస్యముగా వచ్చి భగవానుని జిహ్వపై నుండెను.

భగవానుడు వెంటనే యిట్లనెను:– ,, ఎవ్వరును లేరు, నేనే నమ్మా ! "

ఈతడేదో వెదుకు చున్నాడని తల్లి గ్రహించి యిటు లడిగెను:– ఎవరూ ? కృష్ణా ! నీవిచ్చట నేమి గందరగోళము చేయుచున్నావు ? వెన్న బిందెలో జేతులను బెట్టితి వేల? "

శ్రీకృష్ణుడు ముఖమును వ్రేలాడవైచుకొని యిటుల నెను:– " అమ్మా ! నీకు నా సుఖదుఃఖములను గూర్చిన చింతలేదు. నాకీ పద్మరాగ మణికటకమును జేతికి దొడిగితిరి. దీనివలన నాచేతులు మంటపుట్టినవి. వానిని చల్లని వెన్న బిందెలో బెట్టి చల్లబరుచు చున్నాను. "

తల్లి యిట్లనెను:– "అయితే నీ బుగ్గలకు వెన్నెందు కైనది?

కృష్ణుడిట్లనెను:- "నేను వెన్నలోఁ జేతిని బెట్టితిని. తెలియక నా వ్రేలు ద్రాకినది. ఆ సమయమున నా బుగ్గలమీద జిల పుట్టినది. గోకుకొనునప్పుడైనదేమో" తల్లి స్వప్న మందైనను దన తనయుడు దొంగతనము చేయు ననుకొన లేదు. కావున శ్యాముని మాట నంగీకరించినది. అప్పటి కది సర్దుకొని పోయినది కాని కృష్ణునిజిహ్వ దొంగతనముగ వెన్నను దిని చప్పరించు చుండెను. నేటినుండి యిక దొంగతనముగ వెన్నను దినవలయునని అతడు నిశ్చయించుకొనెను. దొంగతనముగ దినిన నవనీతమున నున్న రుచి తల్లియిచ్చిన నవనీతమున లేదు.

ఒకదినమున దల్లి యేదో వస్తువును దెచ్చుటకు శ్రీకృష్ణుని దమ పొరుగింటికి బంపెను. శ్రీకృష్ణుడు వారింటిలోనికి బోయెను. ఆమె యీతని పిన్నియగును. దైవవశమున నాసమయమున చల్లను జేసి యేదో పనిమీద బయటకు బోయెను. పిన్నిగారియింటిలో నిక నవ్వేమియు నుండదు. తలుపును దెరచి కృష్ణుడు లోనికి బ్రవేశించెను. మట్టికుండలో కవ్వము పడియుండెను. సమీపమున బిందెలో గొంచెము నీటిలో వెన్నముద్దలు పడియుండెను. ఎవని కేవస్తువును గూర్చిన వ్యసనముండునో ఆ వస్తువు ఏకాంతమున దొరికినచో నిక నిలువజాలడు. దాని నుపభోగించుటకు వాని చిత్తము చంచలమగుచుండును. తత్కాలమున నేతీయబడిన వెన్న అందు పెట్టబడిన దని శ్రీకృష్ణుడు తెలిసికొని అతడటు నిటు దృష్టిని బఱపి, యింటిలో నెవరును లేరని తెలిసికొని వెన్నముద్దను దీసెను. ఒక్కజుట్టుజుట్టెను. శ్రీకృష్ణుని

ఆశ్చర్యమునకు మేఱలేక పోయెను. ఇంటిలోని వెన్నకంటె నీవెన్నలక్షరెట్లెక్కువరుచిగ నుండెను. చేతితో నిచ్చినదాని కంటె దొంగతనముగ దినిన వెన్న మిక్కిలి స్వాదిష్టముగ నుండునని యిప్పుడు నిశ్చయమయ్యెను. వెన్నను బుగ్గలనిండా గ్రుక్కుకొనెను. ఇంతలో గోపిక వచ్చెను. ఆమె దూరమున నుండియే కృష్ణుడు వెన్నను దినుటను గాంచెను. ఆమె అట్లే కోరినకోరిక నెరవేరినదని నిలిచెను. తన మనస్సులో నున్న అభిలాష నెఱవేరెను. ఆమె యెప్పటినుండియో యిట్లు కావలయునని కోరుకొనుచుండెను. అంతర్యామియగు ప్రభువు ఆమెకోరికను నెఱవేర్చెను. తాను లోనికి బోయిన కృష్ణుడు సంకోచించునని ఆమె ఆగిపోయెను. చోరుని హృదయము చాల దృఢముగ నుండును. అందువలననే ఆతడు సాహస మొనర్చి నిద్రించువారి గృహములలో ప్రవేశించును. కాని వాని కాళ్లు నిశ్చలములగును. కొంచె మలికిడి యైనచో నుడాయించును. శ్యామసుందరుడు క్రీగంట పినతల్లివచ్చుచుండుటను గాంచెను. శ్యామసుందరుడదే సమయములో రాయిని దీసికొని మిక్కిలి వేగముగ "తొలగు తొలగు" మనుచు బయిడి, ఒక మంటికుండయందు రాయితో గొట్టెను. పాత్ర పగిలి పోయెను. గోపిక నవ్వుచు నవ్వుచు బోరలాడెను. ఇంటిలోనికి వచ్చి యిట్లనెను:— "కృష్ణా! కృష్ణా! ఏమిటిరా అది?"

ఆతడేమియు నెఱుగని వానివలె ముఖమును బెట్టెను:— "పిన్నీ! ఇప్పుడే ఒక పెద్ద పిల్లివచ్చినది. సివిట్లు వదలిపెట్టి పోతివాయెను, అది నీ వెన్నముద్దలను గఱచుకొని పాఱి

పోయినది. నేను కవ్వమును దీసికొని దాని వెంట బడితిని, కాని అది గబక్కున నుట్టినెక్కి కప్పు చించుకొని పాఱిపోయినది"

నవ్వి గోపిక యిట్లడిగెను:- "కృష్ణా! ఆడు పిల్లియా, మగ పిల్లియా ?"

అతడు శీఘ్రముగ నిటులనెను:- 'పిన్నీ! ఆడుపిల్లియో మగ పిల్లియో నీకు తెలియగలదు. నేను బాలకుడను గదా! నాకు తెలియదు. ఆడుపిల్లికిని మగ పిల్లికిని నేమి భేదమో? నే నన్నిటినిఁ బిల్లిగా నే భావించుచున్నాను."

గోపిక యిటులడిగెను:- "ఆమగ పిల్లికి నాయనా! రెండుకాళ్ళున్నవా ? లేక నాలుగా ?"

నవ్వి శ్యాము డిట్లనెను:- నేను కాళ్ళను లెక్కింప లేదు, రెండు కాళ్ళను, రెండుచేతులును గలవని నేనను కొనుచున్నాను"

గోపిక యిటులనెను:- సరేఆడుపిల్లియో, మగపిల్లియో దానిని వదలి వేయుము. నీవు వెన్నను దినుము."

మూతిముడిచి శ్యామసుందరు డిట్లనెను:- పిన్నీ! నాకు వెన్నవాసనయే గిట్టదు. మాఅమ్మతో నిత్యమును నీవయమును గూర్చియే పోట్లాట జరుగుచుండును. ఆమె వెన్నను తినుమనుచుండును. నేనునాకు వెన్న బాగుండదందును. అమ్మ నన్నిప్పుడేపిలిచినది." ఇట్లుపలికి ఆతడు వెంటనే పారిపోయెను. గోపికలయొక్క హర్షమునకు మేరలేదు.

వ్రజమండలి అందర గోపికల యిండ్ల యందును నవనీతమును దొంగిలింప వలయునని శ్యాముడునిశ్చయించుకొనెను.

దొంగిలిన వెన్ననే తినవలయును. ఒంటరిగా దినిన రుచిరాదు. కావుననొక సమితి నేర్పరుపవలయును. సుసంఘటితమగు కార్యము చక్కగజరుగును. కావున నొకదినమున నాతడు యమునా నదీ తటమున నొక గుప్తసభ నేర్పాటు చేసి పిల్లలను బిలిచెను. బలరాముని దానిలోనికి బిలువలేదు. మును ముందుగా శ్యాముడు తన పెద్ద టోపీనిదీసెను. ఆటోపీలోపల నాకులలో జుట్టబడిన రెండు వెన్నముద్దలను దీసెను. ఆటోపీలోపల నాకు లలో జుట్టబడిన వెన్నముద్దలుండెను. ఎవరికినిసందేహము కలుగ కుండుటకై యీయుక్తిచేతనే బాలకులకు దెలియకుండ నీవెన్న ముద్దలను దెచ్చెను. సమితిలో నెందరు సదస్యులు కలరో వారందరకు గొంచెము కొంచెముగ వెన్నను బంచి అందరతో దీనిని దినుడనెను.

అందఱును వెన్నను దినిరి. అంతకృష్ణుడిట్లడిగెను:– "ధర్మముగ నిజమును జెప్పుడు. మీరిట్టి వెన్న నెన్నడైన దిని నారేమో చెప్పుడు".

అందఱును నేక కంఠముగ నిటులనిరి;– "లేదు. మేమింతవఱకిట్టి వెన్నను దినలేదు. దీనిలో నేమి విశేషము కలదో చెప్పుమయ్యా"

శ్రీకృష్ణుడిటులనెను:– దీనిలోనున్న విశేష మేమనగా నిది దొంగిలించిన వెన్న. చోరత్వమున వచ్చిన వెన్నలోని స్వాదు మఱియొక వెన్నలో నెచ్చట నున్నది? మీరు నేను జెప్పినట్లు విని, నామాట నంగీకరించుచున్నచో నిట్టి వెన్ననే మీకు కడుపునిండ బ్రతిదినమును బెట్టెదను"

అందఱును నేకకంఠమున నిట్లనిరి:– "నీవు చెప్పినట్లు చేయుదుము. ఇట్టి వెన్నను నీవు మాకు ప్రతిదినమును బెట్ట వలయును. ఈవిద్య నెచ్చట నేర్చుకొంటివి?"

శ్రీకృష్ణు డిట్లనెను:– "ఓరి! నేనిది యంతయును దల్లి కడుపులో నేర్చుకొనియే పుట్టితిని. మీరెవ్వరితోడను జెప్ప వలదు. అందఱును నేను జెప్పినట్లు వినవలయును. మీయిం డ్లలో నెవరి యింటికి వెళ్ళినను మీరెవరితోడను జెప్పవలదు. నేను చెప్పినట్లు చేయవలెను. ఒకవేళ మనమెన్నడైన బట్టు పడినచో నింటివారి పక్షమును వహింపక మా పక్షమున నుండవలయును."

అంద రిట్లనిరి:– "సరియే. మేము నిన్నే మానాయ కునిగా జేసికొనుచున్నాము. నీయాదేశములనే పాలించెదము. అందరయిండ్లలోని రహస్యములను గనుగొనవలయును. వెన్న యెచ్చట నుండునో, అమ్మ యిల్లుదాటిబయటకెప్పుడుపోవునో ఇవన్నియును దెలిసికొన వలయును"

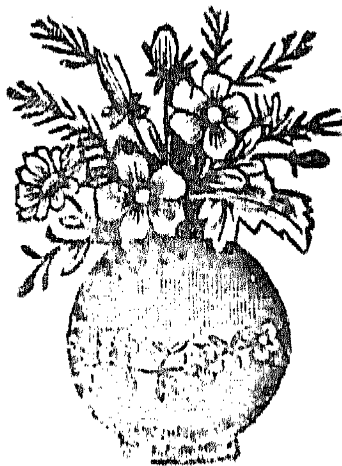
శ్రీకృష్ణు డిట్లనెను: "సరేనయ్యా! ఇది అత్యంతా వశ్యకము. ఇంటిగుట్టును దెలిసికొనక దొంగతనము జరుగఁ జాలదు. దొంగతనమునకు గుట్టు తెలిసినవాడొకడు తప్పక యుండి తీరును."

సఖులిట్లనిరి;– "అరే, పట్టుకొనినచో నప్పుడో?"

భగవాను డిట్లనెను:– "ఎట్టు పట్టుపడెదవుతమ్ముడా! నేను లేక పోయినప్పుడు పట్టుపడిన పొందు. నేను మీ వెంట నుండగా మీకే చింతయు నవసరములేదు, అంతయును నేను నిర్వహించుకొందును. మీరందరును నన్ను విశ్వసింపుడు."

అందరిటులనిరి:- "మాకు నీమీదఁ బూర్ణ విశ్వాసము కలదు. మంచియో చెడ్డయో, నలుపో తెలుపో నీయిష్టము. నీవేది చేసినను మాకే యభ్యంతరమును లేదు. నీ వౌననిన మేమును నౌననెదము."

సూతుడిట్లనెను;- "మునులారా! ఈవిధముగ వెన్న దొంగిలించు దొంగల సమితి యేర్పడెను. ఆ సమితికి శిఖామణి యును, సభాపతియును నేకగ్రీవముగ శ్యామసుందరుఁ డెన్ను కొనబడెను. అందరు నాతనిపై దమ విశ్వాసమును బ్రకటిం చిరి. ఆతని కందరును సర్వాధికారమును సమర్పించిరి. ఇప్పు డిక నేవిధముగ యుక్తిచే వెన్నను, పెరుగును, పాలను మొద లగు రసవస్తువులను దొంగిలించిరో ఆవర్ణనమును నేను ముందు చేసెదను?

గోపికా ఉపాలంభార్థము వెఱలుటు

(౮౭౩)

శ్లో॥ కృష్ణస్య గోప్యో రుచిరం వీక్ష్య కౌమారచాపలమ్ ।
శృణ్వన్త్యాః కిల తన్మాతురితి హోచుః సమాగతాః॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్క-౦.౮ అ, ౨౮ శ్లో॥

వ మరియు నాకుమారశేఖరుండు గపటశైశవంబున దొంగ జాడలం గ్రీడింప గోపిక లోపికలు లేక యశోదకడకు వచ్చి యిటులనిరి.

— శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

ప్రేమభావముయొక్క అర్థము శబ్దములతోఁ దెలియఁబడదు. కార్యముల చేతను దెలియబడదు. అతిభావగమ్యము. హృదయమే దాని అర్థమును దెలిసికొనగలదు. ప్రేమ భావము వ్యతిరేకార్థమే వచ్చును. ప్రేమ కార్యములకు విపరీతార్థమే యుండును. తిట్టుట తప్పే, కాని అత్తవారింటి తిట్లలోను - ప్రేమతిట్లలోను - నెంతటి యానందము నిండియున్నది. ప్రేమ లేక పిల్లవానివైపు కొంచెము సేపు చూచినచో నేడ్చును. భయపడును. కాని ప్రేమతో వానినొక దెబ్బ కొట్టుము, యెంతగా నానందించునో వాని హృదయము పొంగి పోవును. జుట్టును పట్టుకొనుటయు బాదుటయు మంచి పని కాదు: కాని పిల్లలవెంట్రుకలను ప్రేమపూర్వకముగ బట్టుకొనుము, వానిని గొట్టుము, దానిని వారనుగ్రహముగ భావించెదరు. తమరు అనునది శబ్దసమ్మాన వాచకము, శ్రేష్ఠమైనది. చక్కనిది. కాని యే పిల్లవానినైన తమరు అనుడు. ఆతడు భయపడును. ఇటు

లనుకొనును:– ' అనర్ఘ్యము నావలన నేదైనా అపరాధము గొప్పగ జరిగి యుండవచ్చును, అందుకనియే నా గురుజనము నన్ను ' తనయు ' అనుచున్నారు. ఎవరినైన వెనుకగా వచ్చి కన్నులను మూయుట మంచిదికాదు. కాని ఆపనినే ఎవడైన ప్రేమించినవాడు చేయుచోనది అన్నిటికంటె శ్రేష్ఠమగు కార్య మనుకొందురు. ఎవరినైన తెలుపుచేయబడిన వస్త్రములమీద బురద, మట్టి, రంగును గొట్టిన నది చాల తప్పు. కాని వానినే హోళికోత్సవమందు తన భావానురసంప్రశ బాసకొట్టిన నది అమృతమును జిలికినట్లు సుఖప్రదముగ నుండును. దొంగతనమే ప్రేమపూర్వకముగ ప్రేమికునియొక్క ప్రియవస్తువును దొంగి లించినచో వానిపై మిక్కిలి అనుగ్రహముగ నుండును. వస్తువు లందును, గార్యములందును, వచనములందును ప్రేమయుండదు. ప్రేమహృదయమునందొక్క వస్తువు. తన ప్రేమికునియొక్క సమస్త చేష్టలును, సమస్తకార్యములును సుఖప్రదములుగ నుండును. కావున భావములను తెలిసికొనక కేవలము కార్యములనే ఆలో చించుచో నట్టి శుష్కహృదయము గలిగిన కర్మనిష్ఠుడగు వాడు రసమార్గమున కనధికారి. ప్రేమలీలలు రసిక భావుక భక్తులకే ఆనందము నొసంగును. రసహీనుడగు కుతర్కి వాని వలన విపరీతభావనయే తీసికొనును. అపరాధ భాగుడగును. శ్రీకృష్ణ బాలలీలలయందు నవనీతచోరలీలయే అన్నిటికంటె సరసమైన ప్రసంగము: కాని శుష్కహృదయుడగు నరసికుడీ ప్రసంగమును వినుట కనధికారి. యెవనికి రసశాస్త్రమునందు ప్రవేశము కలదో వారే వానిలాభమును బొందగలరు.

సూతుఁడిట్లనెను;– “ మునులారా! శ్రీకృష్ణుడు బాల

చోర సమితినేర్పాటు చేసెను. ఇప్పుడాతడు చోరత్వమునర్ప బయలు దేరెను. బాలకులకుఁదిండి, ఆటలు ప్రియములుగ నుండును. వీనికొరకు సత్యాసత్యములను రెంటిని జెప్పగలరు. ఏడువఁగలరు. ఇంటిలోని వారికి విరుద్ధమగు వర్తనమును నెరపఁగలరు. ఇంటిలోని వస్తువులను దాఁచవచ్చును. చెడఁగొట్టవచ్చును. ఆసమయమున స్వపర భేదముండదు, వస్తువులందు మోహమమత్వములు నుండవు. భవిష్యచ్చింతయు నుండదు. నేటిపని జరిగిన చాలును. నేఁటి ఆట ఆడిన చాలును. ముందు సంగతిని జూచుకొనవచ్చును. చూచుకొనున దేమున్నది. ముందును గొంత రాఁగలదు అను స్మరణముకూడ ఆతనికుండదు. పిల్లలకు నవ్వులాటలనిన మిక్కిలి యిష్టము ఎవరినైనఁ గాంచి నవ్వుటయును, ఇతరుల ననుకరించుటయును రహస్యవిషయములను దెలిసికొనవలయునను జిజ్ఞాసయును, ఇవియే సాధారణముగ బాలకుల స్వభావముగనుండును.

బాలకులు తియ్యగతాళిని, తమ యిష్టములను నాపుకొనజాలరు. వారికేదైన నవ్వువిషయము వచ్చినచో పకపక నవ్వుచుందురు. ఏడ్పువిషయము వచ్చిన నేడ్చుచుందురు. వారికి స్వపరపక్షపాత ముండదు. దాపరికము వారికి తెలియనే లేదు. ఏదైనను న్నదున్నట్లు చెప్పుదురు. నవనీతచోరత్వమున నాటయును గలదు. రహస్యమును గలదు. నవ్వులాటయును గలదు. మరిగిన వస్తువును దినవలయునను నేర్పాటును గలదు. ఇట్టికార్యము నేబాలకుడు కోరడు. అతిబాల్యావస్థలో గొంచెముగ వృద్ధస్వభావముగల బాలకులను వదలి అందరును నీక్రీడయందు సహాస్యముగ జేరుదురు. కృష్ణుడు గంభీరముగ

నుండు బాలకులను దనసమితిలోనికి జేరనీయలేదు. చంచల స్వభావము కలిగి నవ్వుముఖము కలవారై క్రీడా, వినోదప్రియులై తనకనుగతబాలకులైన వారినే తన సంఘమున జేర్చుకొనెను. ఏయింటిలో నెంతమంది మనుష్యులున్నారో, ఎన్ని ఆవులున్నవో, ఎవరియింట నెంత వెన్నయగునో, దానినెచ్చట నుంచెదరో వారు యిల్లు వదలి యెప్పుడు పోయెదరో, ఆవెన్న యెట్లు ప్రాప్తించునో ఇల్లన్ని గృహములయొక్క జాడలను దీసెను. ఆతని గుప్తచర విభాగము సుదృఢమైనది. ఇంటింట నాతని యనుయాయులు కలరు. చివరకు కుదుళ్ళు, పోయ్యి లెన్నో కూడ చెప్పువారుకలరు. ఇప్పుడు వారింటింటికిని బోయి దొంగతనము చేయసాగిరి.

ఒకానొక భావమయయగు గోపిక యుండెను. ఆమె శ్రీకృష్ణుని రూపమాధుర్యము మీద ననురక్తిని జెందియుండెను. నిరంతరము శ్రీకృష్ణునిరూపచింతన మొనర్చుచుండును. నిత్యమును నేవియో అనేక వంకలు బెట్టుకొని యశోదమ్మ యింటికిబోవును. శ్రీకృష్ణుని గాంచి సంతుష్టినిజెందును. శ్రీకృష్ణుడు తన యింట నెప్పుడైనను వెన్నను దినిన బాగుండు ననుకొనుచుండెను. నందుడు గోకులమునందు తన వంశమున బెద్దవాడు. ఆతడు కొండలకు పినతండ్రి యగును. కొండలకు సోదరుడును పడకుడును. అందువలన నధికొంశము శ్రీకృష్ణునకు బినతండ్రిభార్యలు. వదినెలు, పెనతల్లులును నగుదురు. భావమయయగు నాగోపిక కృష్ణునకు వదినె యగును. ఆమె యింటికి వెడలునపుడు కృష్ణుడు తల్లిఒడిలో గూర్చుండిఆమెను "వదినా" అని పిలిచి తల్లిపైట కొంగుచాటున ముఖమును

దాచుకొనును. ఆమె యిట్లనును:— "అబ్బాయి! నేనెత్తుకొందునురా" అప్పుడాతడు తల్లి ఒడిలోనే సిగ్గుచే నొదుగుకొని యుండును. అప్పుడు తల్లి యిట్లనును:— ఓరీ! కృష్ణయ్యా! నీవు నీనదినెలకు గూడ సిగ్గుపడెదవేమిరా? చూడుమెట్లు పిలుచు చున్నదో, పొమ్ము. కాని ఆతడు పోడు."

ఒకదినమున నాతడామె కొట్టమునకు బోయెను. ఆమెకు జాలగ నావులు కలవు. ఆమె దూడల నన్నిటిని విడిచిపుచ్చి పరుగెత్తుకొనిపోయి ఆమెతో చెప్పుచు నిట్లనెను "చూడు! మీదూడలన్నియును నూడదీసికొనినవి. నేను వానిని గట్టివేయుద మనుకొంటిని, కాని అవి నాకెట్లాగగలవు? త్వరగా బొమ్ము. లేకున్న నవి పాలనన్నిటిని త్రాగివేయును."

ఇది విని ఆమె పరుగిడి కొట్టములోనికి బోవుచునిట్లనుచుండెను:— "కృష్ణా! మాయింటిని జూచుచుండుము. కుక్కలును బిల్లులును రాగలవు"

ఆతడిట్లనెను:— "సరేలే వదినె! నీవుపో, నేనిచ్చటనే కూర్చుందును." గోపికకొట్టముపైపునకుబోగా నాతడు వెంటనే చప్పట్లను గొట్టెను. చప్పట్లశబ్దమును వినగానే దగ్గఱిలో దాగియుండిన దాము, సుదామ తోకకృష్ణ కింకిణీ, మనసుఖ, మధుమంగళ, రైంద, పైంద, సైంద, సరకువా, మటకువా, లటకువా మొదలగు వందలకొలది గోపకులు వచ్చిరి. ఇంకేమున్నది: వెన్నముద్ద లెగిరిపోవుచుండెను. శ్రీకృష్ణుడు వెన్న అటకను దెచ్చెను. పిల్లలందరును దానిని బంచుకొని తినుచుండిరి. శ్రీకృష్ణుడు దూరమున నుండియే గోపిక వచ్చుచున్నదని తెలిసికొనెను. పిల్లలందరకును సైగలతో నిట్లుచెప్పెను

ఇప్పుడందరును దౌడు తీయవలెను" వెంటనే కొందరు బుగ్గల నిండ వెన్నను బెట్టుకొనియు గొందరు చేతులలో ముద్దలను బట్టుకొనియు నచ్చటినుండి పాఱిపోయిరి. శ్రీకృష్ణు డరువ సాగెను:- "ఓరీధూర్తులారా! నిలువుండి. ఇప్పుడు పాఱిపోయెద రేల?

గోపికపోయిచూడగా పాలు, పెరుగు, వెన్న మొదలగునవి ఉన్న దుత్తలన్నియును వట్టివయ్యెను. ఆమె యిట్లనెను:- "అయ్యో కృష్ణా! నీవిట్లు చేసితివేమి?"

ఆతడిట్లనెను:- "వదినె! నీవు నన్ను కుక్కలను పిల్లులను రాకుండ జూడమంటివి. నేను వానిలో నొక్కదానిని గూడ నింటిలోనికి బోనీయలేదు."

గోపిక యిట్లనెను:- నీవుపోకిరి పిల్లవాండ్ర నేల నాపక పోయితివి? శ్రీకృష్ణుడిట్లనెను:- నే నెంతో ఆపితిని; కాని వారు చాలమం దైనారు. నేనొంటరిగాడ నైతిని. నేనొక్కడ నెట్లాపగలను?

గోపిక యిటులనెను;- " నీవువారి నెచ్చట నాపితివి? నీవు వారికి బెట్టి నీవును దినుచున్నావు,

శ్రీకృష్ణు డిటులనెను;- "వదినె నీఒట్టు, నీభర్తమీద ఒట్టు. నేను వెన్నను దాకనే తాకలేదు."

గోపిక యిటులనెను:- , అయ్యో! నాయనా! నీవబద్ధపు ఒట్టు పెట్టుకొనుచున్నావు. నీవందరతో గలిసి తినుటను నేను జూచితిని. నీనోరింకను వెన్నయై యున్నది. బుగ్గమీద నతుకుకొని యున్నది.

శ్రీకృష్ణుడిటుల నెను:_ "వదినె! నీవు వృధాగా అనుచున్నావు. నేను నీ వెన్నను జూడనైన జూడలేను. ఒక కుర్రవాడు వెన్నను దినుచుండెను. చేతిలోనికి దీసికొని నాడు. నేను వానిని బడద్రోసితిని. వాడుపడిపోయినాడు. కాని నురల నాతడు నన్ను బడవైచినాడు. చేతులతో నానోరును బట్టుకొని మూసినాడు. ఇదంతయును నిన్ను బిలువకుండుటకే. ఆసను యమున నానోటికి వెన్న అయినదేమో! హావన మొనర్చిన హస్తములుకాలును. ఉపకారమునకుబోయిన నపకారమగును. నేను నీయింటిని రక్షించితిని. దానికి ఫలితముగ నాకు దొంగతనమును గట్టితివి. ఇక నేను మీ యింటి కెన్నడును రానే రాను" అని పలికి భగవానుఁడు వెంటనేపారిపోయెను. గోపిక నిర్ఘాంతపోయి ఆతనినల్లె చూచుచు నిలిచి పోయెను.

ఇప్పుడు గోపికలందరకును శ్రీకృష్ణుడింటింటికిని నవనీతమును హరించుటకు వచ్చుచున్నాడని తెలిసెను. మా యింటికి రావలయుననిన మాయింటికి రావలయునని అందరును గోరుకొనుచుండిరి. త్వరగా దించుకొనుటకు వీలుగా నట్టిస్థానములందు వెన్నను బెట్టుచుండిరి. పనులను జేసికొనుచునే అటునిటు అతను వచ్చెనా లేదా యని చూచుచుండిరి. ఏ రోజున నెవరి ఇంట దొంగిలింపబడునో వారు తమ్ము ధన్యమనుకొనుచుండిరి. ఇప్పుడు గోపికలిటుల నుకొనిరి. "ఇది బాగుండలేదు. ఆతఁడు మొదలక దొంగిలింప నీయవలయును. దొంగతనము చేయుచుండ నాతని బట్టుకొని, బుగ్గలను మెలియదీసి, అప్పును తింటివని యేడ్చినప్పుడు వదలి పెట్టవలయును." ఇటు లనుకొని

యిప్పుడు వారు శ్రీకృష్ణునిఁ బట్టుకొనుటలో వ్యగ్రులై యుండిరి. ఒక చురుకుగల్గి స్థూలముగలేని గోపిక రేపు నేను బట్టుకొనెద'' ననెను.

శ్రీకృష్ణు నెవరు పట్టుకొనవలె ననుకొందురో వారి కాతడు చిక్కకుండెను. గోపిక రహస్యముగా దాగియుండెను. ఘట ఘట విషయములను తెలిసిన శ్యాముఁ డాయింట బ్రవేశించెను. గోపిక కిటికీచాటునుండి చూచెను. ఇటునటుఁజూచి వెన్నకుండలో శ్రీకృష్ణుఁడుచేతిని బెట్టెను. ఒక్కజుర్రుజుర్రెను. రెండవసారి తీయబోవునంతలో వెనుకనుండి వచ్చిగోపిక చేతిని బట్టుకొనెను. అంత నిట్లనెను:- "చెప్పుము కృష్ణా! ఏమిచేయుచున్నావు. "

శ్రీకృష్ణుడిప్పుడు నిర్భయుడయ్యెను, చోర విద్యలో నిపుణుడయ్యెను. అందువలన సందేహింపక తడవుకొనక యిట్లనెను:- "మా మనస్సున కేది దోచిన దానినిఁ జేయుచున్నాము. అడుగుటకు నీ వెవరు ? "

గోపిక యిట్లనెను;- "ఇంటిదానను నేనే. నా యింటిలోని కేల వచ్చితివి ? "

శ్రీకృష్ణుడు కపట సంభ్రమముతో నిట్లనెను:—
"అయ్యో ! పిన్ని ! ఇది మీయిల్లా ! నేనెంత పొరబడితిని. ఇది నాయిల్లనుకొని ప్రవేశించితిని."

గోపిక ఇట్లనెను;- "సరే, మీయిల్లే ననుకొనుము. ఈ వెన్నకుండలో జేయినేల బెట్టితివి ? "

ఆతడిట్లనెను:- "నీవు కుండకు మూతను బెట్టకపోతివి.

చూడుమెన్ని చీమలు పట్టినవో. నేనీ చీమలను దీసివేయు చున్నాను. ”

గోపిక యిటులనెను:– “ చీమలను దీసినావు మంచిదే. ఈ బుగ్గకు వెన్నెందులకైనది ? ”

భగవానుడిటులనెను:– “ఈ కుండలోని చీమలు బయటకు వచ్చి నాముఖము మీఁదకెక్కినవి. నేను చేతిని దీసితిని. ఆ వెన్న తగిలిన దేమో ”

సఖి నవ్వి యిట్లనెను:– “ కొన్ని చీమలు ప్రాకినవి. కొన్నిటిని నేను పట్టించెదను. ” ఇట్లుపలికి ఆమె ఒక వెన్న ముద్దను దీసి శ్యాముని నోటికిఁబూసెను. శ్రీకృష్ణుడు పరుగెత్తుకొని పోయి యిటులనెను:– “ నేను మా అమ్మతోఁ జెప్పెదనుండుము. నీవు నన్నింటిలో బంధించి కొట్టెదవా ? ” అని పలికి ఆతడు పారిపోయెను. గోపకులిట్లనిరి:– “ బావా ! ఒంటరిగా పోయి అంతయును దినివచ్చితివి. మమ్ములను బిలువనైన బిలువనైతివి. ”

శ్రీకృష్ణుడిట్లనెను:– “నేనొక్కడనే తప్పించుకొనివచ్చితిని. అదియే గొప్ప. కాకున్న నామూతిమీఁదవెన్నను రాచి నన్నపరాధిగా చేయుచున్నది. ఈమెకు మోసపు విద్య తెలియును. అరే ! పరుగెత్తుకొనిపొండు. ఈమె అందరను దోషులుగా నొనర్పగలదు. ఇచ్చటనే మేఁమేఁ అనికూర్చుంటిరేల?” ఇది విని రాందుడు, పేందుడు, సేందుడు మొదలగు వారందరును పారిపోయిరి.

ఒకదినమున గృష్ణుడొక యిల్లు ఖాళీగా నుండుటను గాంచి గొళ్లెమును దీసి దానిలో బ్రవేశించెను. దగ్గఱిలోని

చిన్నమూతిగల వెన్న దుత్త పెట్టబడి యుండెను. దానిలో నుండి వెన్నను దీసికొని తినసాగెను. గోపిక బుద్ధిపూర్వకముగ దాగియుండెను. ఇప్పటికి కృష్ణుడు కడుపునిండ వెన్నను దిని పాఱిపోవుటకు సంకించుసంతలో సదికని పెట్టి వెనుకనుండివచ్చి చేతిని బట్టుకొని యిట్లనెను:— "కృష్ణా! నమస్తే. రామరావు ఏమిచేయుచున్నావో చెప్పుము."

ఆతడు విడిపించుకొని యిట్లుజవాబొసంగెను:— "వదినె! మా ఆవుదూడ ఒకటి తప్పించుకొనిపోయినది. దానిని వెదకు చున్నాను."

గోపిక నవ్వి యిటులనెను:— 'దూడ తప్పించుకొని పోయిన వెన్నకుండలో వెదకుచున్నావేమి ?"

శ్రీకృష్ణుడిటులనెను:— " దానిని వెన్నకుండలోనే వెదుకు చున్నాను. మాదూడ కొద్దిగ వెన్నదే. అది వెన్ననే తినును. గంతులను వైచుకొనుచు బోవును. వెన్నకుండ కన బడిన దానిలోనికి దూకును."

గోపిక యిటులనెను!— "ఆ దూడను గన్నది యశో దమ్మయే కదా ? అది తెల్లనివెన్నది కాక నల్లని వెన్నది కాదా ?"

ఇది వినగానే శ్యాముడు నవ్వెను. గోపికయును బాల సంతుష్టిని జెందెను,

ఒక దినమున శ్యామసుందరుఁడు తన సఖులతోఁగూడ ఒకగోపిక యింటిమీదకు దండెత్తెను. ఇంటిలోని వారు పొల మునందు పనిని చేసికొనుటకు బోయిరి. గోపిక పేడను జేయఁ

బోయెను. ఆతఁడు తనసైనికులను వెంట గొట్టుకొని ఆమె యింటిలో బ్రవేశించెను. అచ్చటచ్చట సఖులను దాచిపెట్టి, తాను కుండలోని వెన్నను దీసి తినుచుండెను. ఇంతలోనే గోపిక వచ్చెను. బయటనున్న సఖులు పిల్లలు కావున బారిపోయిరి. శ్రీకృష్ణుడు మిగిలెను. రైందుడు, పైంచుడు, సైందుడు మొదలగువారు. పది పదునైదుగురు లోపలనే దాగిన సఖులు మాత్రము మిగిలిపోయిరి.

నేడు శ్యామ సుందరుడు వచ్చినాడని సఖి గ్రహించెను.

ఆమె కసరి యిటులనెను;— "ఇంటిలో బ్రవేశించిన దెవరు ?"

అచ్చటనుండియే ఆతఁడిటులనెను:— "వదినె! నేనే!"

తెలిసియు దెలియనటులుగ గోపిక యిటులనెను:— "నేనననెవరు ?"

శ్యాముడిటులనెను;— "నేనా ! కృష్ణుడను."

గోపిక ప్రేమరోషమును బ్రదర్శించుచు నిటులనెను;— "నీవు కృష్ణుడవైన నింటిలో నేల ప్రవేసించితివి ?

శ్యామసుందరుడు రహస్యమయ మగు వాక్యములతో నిటులనెను;— "వదినె ! కొంచెము మెల్లగబలుకుము. నేఁడు మా అమ్మ నాపై మిగులఁ గోపించియున్నది. ఆమె నన్నుఁ జిక్కినచో నన్నుఁగొట్టక విడువనన్నది. అందువలనఁ దల్లికి భయమున నేనిచ్చట దాగితిని, కొంచెము నామీద దయ చూపుము. తల్లితో జెప్పవలదు. కొంచెముసేపు దాగి యుండెదను."

గోపిక యిటులనెను;— "దాగిన దాగితివిగాని యీ వెన్నదుత్తలను నీవు బయట బార వైచిన దెందులకు ?"

శ్రీకృష్ణుడిటులనెను;— "వదినె! ఇంతసేపు నేను మీ యింటిలో దాగియుంటినిగదా? కొంచెముగ నీపనిని జేసిపెట్టవల యును గదా ! అందువలన కుండలను దీసి నీయింటిని దుడిచి వేయు చున్నాను."

గోపిక యిటులనెను:— "ఇంటిని దుడుచుచున్నావా ? లేక వెన్నను దుడిచి వేయుచున్నావా ?"

శ్యామసుందరుం డిటులనెను;— "వెన్న యెచ్చట సున్నది వదినె ! నీపాత్రలను గూడ తోముదమనుకొంటిని. దీనిలో జూడగా మజ్జిగపైన మురికి పడియున్నది. నేను పాత్ర లను బయట బెట్టితిని. ఈ బాలకులు దరిద్రులు, మజ్జిగ మీంద మురికినే యెత్తుకొని పోయినారు."

గోపికయిటులడిగెను;— "సరే, నీవు నీతల్లికి భయపడి దాగియుండినచో నిందరు సఖులను వెంట గొనిపోవుట కేమి కార్యము ?"

శ్రీకృష్ణుడిట్లనెను:— "నీవింటిలో లేవు ఎవ్వరును లేని యింటిలో నేనొక్కడనే యుండిన నేదైన దొంగతన ములు కట్టుదురేమోయని వీరిని సాక్షులుగనిలుచుండ బెట్టితిని."

గోపిక యిట్లనెను:— "దొంగలకును దొంగలకును స్నేహము. నీవెట్టివాడవో నీయనుచరులు నట్టివారే. వెన్నను నీవు తినుచున్నావు. గోపకుమారులను దరిద్రులనుచున్నావు. నీ పెదవులను బుగ్గలను వెన్న అంటుకొని యున్నది."

సంభ్రమనుతో శ్రీకృష్ణు డిట్లనెను:— "వదినె! బాగున్నది. నామీద దొంగతనమును మోపుచున్నావా? ఇప్పుడే ఒకకుక్క వచ్చినది. వెనుకనుండి అకస్మాత్తుగ కుక్క వచ్చుటచే నేను భయపడి ఒకకుండమీద బడిపోయితిని. కుండ పగిలి పోయినది. నేను తలక్రిందులుగ వెన్నమీద బడితిని. దానివలన నోటికి వెన్న అంటుకొన్నదేమో!"

ఇది విని గోపిక వాకిలిని బంధించి యిట్లనెను:— "సరే ఇప్పుడు నీవు దాగుకొన దలచినచో దాగుకొను నిచ్చటనే" శ్రీకృష్ణుడు గదిలో బంధింపబడుటను గాంచి సఖులందఱును బాఱిపోయిరి. శ్రీకృష్ణుఁడు భయపడెను. కాని సఖులును జోరవిద్యలో నిపుణులైరి. వెనుకగాఁ దిరిగివచ్చి మట్టిగోడ నెక్కి కప్పునకు రంధ్రమును జేసి అచ్చటనుండియిట్లనిరి:— "కృష్ణా! ఓరీ బావా! నేడు నీవు బాగుగా జిక్కినావురా."

లోపలనుండియే సైగతో శ్యాముఁడిట్లనెను:— "లాగండిరా నన్ను నారహాస్యమంతయును బయటఁ బడఁగలదు."

పిల్లలు నారుకట్టుకొనిన ధోవతులను విడిచి ఒకటొకటి ముడివైచి వ్రేలాడవైచిరి. శ్రీకృష్ణుడు ధోవతిని బట్టుకొని నడికెమీఁద గాలును బెట్టికప్పును జించుకొనియాతడు వారును బాఱిపోయిరి. వెంటనే తల్లి కడకుఁ బోయి తల్లితో నిట్లు మాటలాడుటను సాగించెను:— "అమ్మా! నీవేమియును జూడవేమి? కట్టుమట్లనుండి గోపికలు పేడనుదొంగిలించుచున్నారు. తట్టలు దీసికొని పోవుచున్నారు. పేడను దీసికొనుటకు బాఱను దీసికొని పోవుచున్నారు."

తల్లి యిట్లనెను:— "మనకు పేడకు కొదవేమియును

లేదులే. తీసికొని పోనిమ్ము. శ్రీకృష్ణుడిట్లనెను:– " దొంగి
లించి తీసుకొనిపోవుట మంచిదికాదు. అడిగి తీసికొని పోవల
యును గాని దొంగతనముగ నేలఁ దీసికొని పోవలయును?

తల్లియిట్లనెను:– " ఎవరువారు? మీరు నన్నడిగిన
నేనిచ్చెదను. ఎంతకావలయుననిన నంత గొనిపోవచ్చును.
దొంగతన మేల చేయుదురు?

శ్రీకృష్ణుడిట్లనెను:– " ఇప్పుడిప్పుడే నలుగురు దొంగి
లించి ఆవుపేడను గొనిపోవుచున్నారు? నన్నుఁ జూచి ముగ్గురు
పారిపోయినారు. ఒకతె నాతోఁ బోట్లాడ సాగినది. నేనేమి
చేయుదును? ఆమె పెద్దది. యువతి. నేనా చిన్నవాఁడను. పిల్ల
వాఁడను. ఆమె పైగా నన్నే కసరసాగినది."

తల్లి యిట్లనెను:– "పోనిమ్మురా, నాయనా! అంద
రును మన ప్రజలే,"

ఇచ్చట తల్లియును గొడుకును మాటలాడుకొనుచునే
యుండిరి. అచ్చట గోపిక శ్రీకృష్ణుని గదిలో బంధించెను
గాని ఆమె హృదయము దడదడఁగొట్టుకొనుచుండెను. లోపల
బంధింపఁబడుటచే శ్యామసుందరుని మనస్సేమి కష్టపడునో
యని యనుకొనుచుండెను. తలుపులు తెఱచిన నాతఁడు పాఱి
పోవును, అట్లే మూసి యుంచినచో నాతనికిఁ గష్టము కలుగు
ననుకొనుచు నామె తలుపును తెఱచి చూడఁగా దానియందు
కృష్ణుడును నాతని జాడయును లేదు. గోపిక మిక్కిలి యాశ్చ
ర్యమును జెంది లోపలకుఁబోయెను. కప్పుతీయఁబడి యుండు
ను గాంచి అంతయును గ్రహించెను. చోరశిరోమణి యెట్లో
ప్పించుకొని పాఱిపోయినాఁడు. ఇంటికిఁ జేరెనో లేదో

చూచెదను" అనుకొని ఆమె నందభవనమునకుఁ బోయెను. ఆమెను జూడఁగనే శ్యామసుందరుఁడిట్లనెను:— "ఈమెయే ఆవుపేడ దొంగ. ఎప్పుడును దొంగిలించుకొని పేడను గొని పోవుచుండును. ఇవ్వేళ నేనీమెను దొంగతనము చేయుచుండఁ బట్టుకొనగా నాతోఁ బోట్లాడ నారంభించినది. ఆవుపేడకు మనకు దసుగులేదు కాని యీమె దొంగతనముగఁ గొనిపోవు చున్నది. ఇది నాకు బాగుండలేదు. దొంగతనమనిన నాకు బనికిరాదు. ఎవరైన దొంగతనము చేయుచుండ నేను గాంచి నచో నాకు రక్తముబుకుచుండును.

ఇదివిని యశోదమ్మ నవ్వసాగెను. గోపిక సైగలతో నిట్లనెను:— "సరేలే. ఈసారి రావలయును. ఎవరు దొంగైన దియు నప్పుడు చెప్పెదను. ఆమె వెడలుటను గాంచి శ్యామ సుందరుఁడు చప్పట్లను జఱచుచు నవ్వసాగెను.

ముసలిది వెంటనే కోడలికి సంకటి నొసంగి పంపెను. క్రొత్త కోడలు కావున ముసుగు వైచుకొని పోవుచుండెను, ఇప్పుడచ్చట మైదానము చక్కగా నుండెను. గోపకులు నన్న సాగిరి. కృష్ణుడు నోటిమీఁద చేయి నిడుకొని వారిని నోరు మూయించెను. మరలనిటులనుకొనెను:— "ఇచ్చట వెన్నను దినినచో గోలయగును. ముసలిది తెలివికత్తె. గందరగోళము చేయగలదు. కావున వెన్నను దీసికొని పోయినచో బయట నేకాంతముగ యమునానది యొడ్డున బెట్టుకొని తినవచ్చును."

ఇట్లందరు నాలోచించుకొని మొదలక అందరును వెన్న ముద్దలను నన్నిటి యాకులయందుంచుకొని గుడ్డలలో గట్టుకొనిరి. వారు కౌతుకులుకదా, నాఁడు తీసిన వెన్నను వారు తీసికొని ఆ వెన్నకుండలో బురదను బోసిరి, పైన గొంచెముగ వెన్నను బొదివిరి. వెన్నను తీసికొని పారి పోయిరి.

కోడలు సంకటినిచ్చి తిరిగివచ్చెను. రొట్టెను చేయ సాగెను. మధ్యాహ్నము రెండు జాములకు అత్తయును, భర్తయును భోజనమునొనర్ప వచ్చిరి. భోజనమును చేయునపుడు వారు వెన్నను వేయమనిరి. క్రొత్తకోడలు కావున సదా ముసుగు వైచుకొనియే దుత్తను తెచ్చి చేతితో నాబురదను వడ్డించెను. అత్త యిటులనెను;—"అమ్మాయీ! బురదెనదేమి? అయ్యో! మేము వెన్న వేయమనగా నీవు బురదను వడ్డించితివా ?

ఇదివిని కోడలు మిక్కిలి లజ్జితయై ఇదేమియో ఆమెకుఁ దోఁచకుండెను. తనముసలి అత్తచెవిలో నిటులనెను;, "అత్తా! నేను నేడే దీనిలో వెన్నను బెట్టితిని. బురదగా నెట్లు మారినది? "

ముసలిది అంతయును గ్రహించి యిటులనెను;— “ అమ్మాయీ ! నందనందనుఁడు వచ్చినాడు. ఆతడింటికి బోయి వెన్నను దొంగిలించుచున్నాడని వినియున్నాను. ఏదో చప్పుడును నేను వినియున్నాను. ఎలుక లేమోనను కొంటిని, కాని నాకేమి తెలియును? ఇదంతయును ఆరెండుకాళ్ళ పెద్ద యెలుక యొక్క ఉత్పాతమే. నీవు తక్కిన కుండలను గూడ చూడుము. ”

ఇదివిని కోడలు లోనికిఁ బోయెను. ఆమె చూడఁగాఁ గుండలన్నియును ఖాళీగాఁ బడియుండెను. వెన్న యేమాత్ర మును లేదు. కోడలిటులనెను;- “ అత్తా ! వెన్న యేమాత్ర మును లేదు. ” ముసలిది యిట్లనెను;- “ నీవుపోయి యశో దమ్మతో నీకొడుకిట్టి యుత్పాతము లొనర్చుచున్నాఁడని చెప్పిరమ్మ. ”

ఒక ముసలిది చాలతగవరి, ఆమెకు తగవులేనిది అన్న మునుగదు. ఆమె అన్నము లేకుండనైన నుండగలదుకాని తగవు లేక నుండఁజాలదు. ఆమెకొక్కతెయే కోడలు. ఆమె దిన మంతయును బని చేయుచు, స్వయముగఁ గూర్చుండి పనులు చెప్పుచుండును.

శ్రీకృష్ణుడిట్లను కొనెను:- “ఈ తగవులమారి యింట వెన్న దొంగిలింపవలయును. ” అని అనుకొని ఆతడటునిటు చూచుచుండెను. ఆమెకోడలు బిందెను, ఘోవతినిఁ తీసికొని యమునానది వైపునకు బోగానే కొంచెము సేపటికి వచ్చి రొప్పుకొనుచు నిట్లనెను:- పెదమ్మా ! పెదమ్మా ! పెద్దదుర్ఘ టన జరిగినది ”

ఉలికిపడి ముసలిది యిట్లనెను:- " ఏమి మ్రొగ్గటనరా !

శ్యామసుందరుడిటులనెను:- " నేనిప్పుడే యమునానది దగ్గరనుండి వచ్చుచున్నాను. నదినె స్నానమునుజేసి యమునా జలమును దీసికొని, బిందెను శిరస్సున బెట్టుకొని వచ్చుచున్నది. వెనుకనుండి నల్లని పోట్లఆబోతు వచ్చి ఒక్కకుమ్ము కుమ్మి నది. ఆమెముందరకు బడిపోయినది. దానివలనఁ బండ్లూడి పోయినవి, నోటినుండి రక్తము కారుచున్నది. ఆమె యేడ్చుచు నాతో " మా అత్తకీసంగతిఁ జెప్పవలయునని చెప్పినది, అందు లకు నేను బరువిడి వచ్చితిని " ఇదివిని ముసలిది వెంటనే తలు పును దెరచినది తెరచినట్లుగనే వెడలి పోయెను. ఇచ్చట మిత్ర మండలి కృష్ణునిచాతురికి తునులనుగ నవ్వుకొనిరి. అందరును వెన్నను దినిరి. పెరుగును ద్రాగిరి. కోతులకును, నెమళ్ళకును బెట్టిరి.

ఇచ్చటనుండి ముసలిది పరువిడు చుండెను. అటునుండి కోడలు యమునాజలమును దీసికొని వచ్చుచుండెను. ముస లిది ఆదరముతో నిట్లనెను;- " ఏమే ! ఎట్లుపడితివే పెద్దదెబ్బ తగులలేదు గదా ! "

కోడలు ముసుగులోనుండియే యిటులనెను;- " నీతో ఎవరు చెప్పిరి ? నేను బడనే లేదు. "

ఇదివిని యిదియంతయును నందనందనుని పన్నాగమని ముసలిది తెలిసికొని. యింటికిఁ బరువిడి వచ్చెను. చూడఁగా నచ్చట వెన్నదుత్తలు పడియుండెను. ఇదంతయును నందనంద నుని కార్యమని గ్రహించి ఆమె గద్దించి కోడలితో నిట్లనెను:-

“నీవు పోయి వెంటనే బొరిగింటి యామెను గూడ తీసికొని పోయి యశోదతో నీపిల్లవాఁడిట్టి ధూర్తకార్యము లొనర్చు చున్నాడని చెప్పుము.

సూతుడిట్లనెను;- మునులారా! శ్రీకృష్ణచంద్రుఁ డిట్టివి ఒకటి కాదు. రెండుగాదు. అసంఖ్యాకముగ మధురాతి మధుర లీలలను నిత్యమును వ్రజమందు జేయుచుండెను ఎవరివద్ద నేసంఘటనము జరిగిన వారు దానిని విస్తారముగ వర్ణించు చుండిరి. శ్రీకృష్ణుఁడిప్పుడు విచ్చలవిడిగ నాడ దొడగెను. ఎవరింటిలోనికైనను బోయి వారి వెన్ననుదినును. తిని వచ్చునపుడు పసిపిల్లవాని జుట్టుముడి కోసివచ్చును. ఒక్కొక్కప్పుడు మంచముమీదఁ బరుండి నిద్రించుచున్న గోపగోపికల జుట్లను ముడివైచి పైనఁ ద్రాటినిఁ జుట్టి వచ్చును. గయ్యాళియగు గోపిక యింటిలోని వస్తువును దెచ్చి యింకొకరి యింటిలోఁ బెట్టగా వారిద్దరునుబోట్లాడుకొందురు. ఇద్దరును బోట్లాడు కొనుచుండిన కృష్ణుఁడు నిలుచుండి నవ్వు చుండును. ఈవిధముగ నాతఁడత్యధికముగ నుపద్రవములను సలుపుచుండ గోపికలందరును గలసి యశోదకు జెప్పవలయు నని తీర్మానించు కొనిరి. ఈ యుద్దేశ్యముతో నొకనాడుఁ గోపిక లందరును నందభవనమందు ఉపాలంభార్థము బయలు దేరిరి. వారి మనస్సులలో జాల సంతోషమే. శ్రీకృష్ణు డెల్లప్పుడు తమకడ నిట్టి అల్లరి పనులను జేయవలయునని వారి హృదయమున కలదు. కాని పైకి కపట రోషమును జూపించుచు నీ నెపమున తల్లిని సంతోషపెట్టు కోరికతో వారు తల్లికి శ్రీకృష్ణుని కొంటెతనమును జెప్పబోయిరి.”

గోపికా ఉపాలంభము

శ్లో॥ వాత్సాన్ముంచన్ క్వచిదసమయే క్రోశసంజాతహాసః
స్తేయం స్వాద్వత్త్యథ దధిపయఃకల్పితైఃస్తేయయోగైః
మర్కాన్భోక్ష్యన్విభజతి స చేన్నాత్తి భాండం భినత్తి
ద్రవ్యాలాభే స గృహకుపితో యాత్యుపక్రోశ్య తోకాన్॥

(శ్రీ)భాగ. ౧౦స్కం. ౮అ. ౨౯శ్లో॥

క౦॥ బాలురకుఁ బాలు లేవని,
బాలెంతలు మొగలు వెట్టఁ బకపక నగి యీ
బాలుండాలము సేయుచు
నాలకుఁ గ్రేపులను విడిచె నంభోజాక్షీ॥

క॥ పడఁతీ నీబిడ్డఁడు మా
కడవలలో నున్న మంచి కాఁగిన పాలా
పడుచులకుఁ బోసి చిక్కిన
కడవలఁ బోనడిచె నాజ్ఞగలదో లేదో!

క॥ మీపాపఁడు మాగృహముల
నాపోవఁగఁ బాలు ద్రావ నగపడకున్నం
గోపించి పిన్నపడుచుల
వాపోవఁగఁ జిమ్ముకొనుచు వచ్చెం దల్లీ॥

(శ్రీ)మదాంధ్రభాగవతము.

ప్రేమతో జేసిన నుపాలంభమునందు, జెప్పువారికిని, వినువారికిని, నెవనిగూర్చి యుపాలంభ మొనర్పఁ బడుచున్నదో

వాసికిని ఈ విధముగ ముగ్గురకును సుఖము కలుగును. ప్రేమ దేనిలో గలిసినను దానిని మధురమొనర్చు పదార్థము. బుద్ధిమంతుఁడగువాఁ డేక్షేత్రమునఁ దన బుద్ధి నుపయోగించినను దానియందాతనికి ఖ్యాతిప్రాప్తించును. ప్రేమ దశయు నిట్టిదే. చెడ్డపనినిఁ జేయుటయును, వినుటయును, గొప్ప పాపము: కాని ప్రేమపూర్వకముగ చేయఁబడినచెడ్డకు మించినపుణ్యమీ ప్రపంచమున నేమియు నుండదు. గోకులమందలి పల్లెటూరు గొల్లలతిట్లకు ప్రసన్నుడైనట్లు వేదసారగర్భితములగు స్తుతులకు శ్రీకృష్ణుడు ప్రసన్నుడు కాడు. గోపికలాతని ధూర్తుఁడు, కితవుఁడు, మోసగాడు, వంచకుడు, చోరుడు, హృదయహీనుడు మొదలగు కఠోర శబ్దములతో సంబోధించుచుండియును వారు కృతకృత్యులైరి.

సూతుఁడిట్లనెను:– "మునులారా! అలంకరించుకొని గోపికలు నందభవనమునకుబోయిరి. యశోదదూరమున నుండి గుంపులు గుంపులుగ గోపికలు నందభవనము వైపునకు వచ్చులను గాంచిరి. వారందరును వివిధములగు సువర్ణాది మణులచే గూర్చబడిన నాభరణములను ధరించి రంగుల రంగుల పైఁటలను వైచుకొని, ఇంద్రధనస్సునందు మెరయు మెరపులవలెఁ గనుపడుచుండిరి. యశోద వెంటనే దాసీలచే పెద్ద జంబుఖానాను బరిపించెను. తొందరగా తాంబూలమును వైచుకొని వాకిట నిలుచుండెను. నవ్వుచు నందపత్ని అందఱకును స్వాగతసత్కారములు నొనర్చెను. అందరును యశోద పాదములంటిరి. అందరను సౌభాగ్యవంతులు కావలయుననియును చిరంజీవులు కావలయుననియును, పిల్లలు కలుగవలయునని,

పెద్దవాండ్రు కావలయు ననియును, నాశీర్వదించి యశోద కూర్చుండెను. దాసీలు వెండిపళ్లెమునందు నక్కులాకులను, నేలకులు మొదలైన వాటిని దెచ్చి అందర సమ్ముఖమున నుంచెను. కుశల ప్రశ్నలను స్వాగతము నైనతరువాత యశోద యిట్లనెను:— "నేడు మీరందరును గలిసి యేపని మీదను రాలేదుకదా ? ఏదైనాపనియున్నను, నేదైనఁ గష్టమున్నను నాతో చెప్పవలయును."

ఆ గోపికలందరలో మిక్కిలి గయ్యాళిగా నున్నదియును, వాచాలయునగు నామె యిటులనెను;— "రాణి! మీవద్ద అంతిమ వీడ్కోలును గైకొనుటకు వచ్చియున్నాము. నీకు కొంత మొరపెట్టుకొనుటకై అందరమునుగలిసి వచ్చితిమి."

ఆశ్చర్య సంభ్రమముల తోడను, చింతాస్వరమునను యశోద యిటులనెను:— "ఏల? ఏమికారణము? వ్రజమున మీకేమి కష్టమున్నది! మిమ్ముల నెవరైనను బెదరించినను గష్టపెట్టినను నాకుఁ జెప్పుడు. వ్రజరాజుతోఁజెప్పి నేను వానికి దండమును విధింపఁ జేసెదను."

ఆగోపిక యిటులనెను:— "నీవాతనికి దండమును విధింపజాలవు. వ్రజరాజును నాతనికి దండమును విధింపఁ జాలఁడు."

యశోద ఆశ్చర్యమున నిటులనెను;— "వ్రజరాజును దండమును విధింపజాలని మహాబలశాలి యెవ్వఁడీ వ్రజమున బకటమైనాడు ? వాని పేరును జెప్పుడు విందుము."

వారిలో నింకొక గోపిక యిటులనెను:— "ఆ బలశాలి యెవ్వడునుగాడు నీచిలిపికుమారుడగు కృష్ణచంద్రుడే."

తల్లి యిటులనెను:_ " నాపిల్లవాడు చిన్నవాడు వాని కింకను మాటలాడుటయే చేతగాదు. ఆతడు మీకేమి యప రాధ మొనర్చినాడు. "

ఒక గోపిక యిటులనెను;_ " ఆతడు చిన్నవాడుకాడు. చాలపోకిరి. నీవాతని చేష్టలను గూర్చి వినినచో వాని పోకిరి తనము తెలియగలదు. నీయెదుట నాతఁడేమియు నెరుగని అమా యకునివలె గనుపడును. "

తల్లి యిటులనెను: " వినెదను, ఏమి అల్లరినిఁ జేయు చున్నాడు. ?

గోపిక యిటులనెను:_ " అమ్మా ! మా యావుదూడ లను విడుచుచుండును, "

తల్లి యిటులనెను:_ " ఇందేమి చెరుపు చేసినాడు? పాలను బితుకునపుడు మీరును దూడలను విడుచుచుందురు కదా! మీకుబనియును జేసిపెట్టుచున్నాడు. పైఁగా వాని మీద నేరములను జెప్పుచున్నారు. "

గోపిక యిటులనెను;_ " అమ్మా ! పాలు పిదుకు నపుడు దూడలను విప్పిన నేమియును బాధలేదు. అతడు సమయాసమయ మున దూడలను విడుచుచుండును. పాలు పితుకు సమయము కాకపూర్వమే దూడలనన్నిటిని వదలిపెట్టి వాడిపోవును. దూడ లన్నియును బాలను ద్రాగును, మేమట్లూరకే చూచుచు నూర కుందుము, మేములేని సమయమున నింట్లలో నుండు వెన్న నంతను హరించుకొని పోవును. "

తల్లి యిట్లనెను;_ " అమ్మలారా! మా పిల్లవాడే

కదమ్మా! ఏమియును ఫరవాలేదు. వాఁడు కొంచెము చంచలుఁడు కావున గొంచెము కసరి అదుపును చేయవచ్చునమ్మా!"

ఒక గోపిక మాటనిమడిచి యిటులనెను;— "అమ్మా! నీవు వానిని గసరి అదుపును చేయుచునున్నావు. ఆతఁడు చేయు దుడుకుతనముల వలన మంచివారే ఆతనికి భయపడుచుందురు. మేము గట్టిగా గోప పడితిమా, ఆసమయముననే మా కోపమంతయును గర్పూరము వలె గరగి బోవునట్లు పక పక నవ్వును. అప్పుడాపుకొందమన్నను మాకు నవ్వు ఆగదు. ఆతని నవ్వులో నొకవిధమగు మాయ మంత్రము కలదు. దానివలన నీతని సమ్ముఖమున నెవ్వరును గోప పడజాలరు. నవ్వుచు నీతడు హాని యొనర్చుచుండును."

నందపత్నియగు యశోద యిటులనెను:— "అమ్మా! మా వాఁడు. మా యింట వెన్నకుఁ గొదువలేదను సంగతి మీకు తెలియును గదా! పిల్లవాఁడాయెను. ఎప్పుడైన నవనీతమును జూడగనే మనస్సు పోయినదేమో. గన్వంత వాని చేతిలో బెట్టరాదటమ్మా?"

గోపిక యిటులనెను:— "అయ్యో! యశోదమ్మా! నీవును నట్టి మాటలను బలికెదవేమమ్మా! నారాయణుని నాతోడుగా నాతఁడు కడుపునిండఁ దినిననేమి? అంతయును మీదియే కదా! మేము వెన్నను బెట్టమనుట లేదు. కాని వెన్నను యిచ్చిన నాతఁడు దిననే తినడు. పైగా నాకు వెన్న నీమాంచెడనును. కాని ఆతఁడు దొంగతనము చేసి పోవునపుడు మాత్రము ముద్దలకు ముద్దలే తిని వేయును. దొంగతనము

జేసిన వెన్న ఆతనికి రుచిగా నుండును. పాలను ద్రాగును. వెన్నను దినును. పెరుగును దుడిచిపెట్టును.”

తల్లి యిట్లనెను:– “ ఒక్కపనిసి జేయుడమ్మా! పాలను, పెరుగును, వెన్నను, నేతిని యితర రసవస్తువులను పైనసుట్లమీద బెట్టుడమ్మా!”

గోపిక లిట్లనిరి:– “అమ్మా! మేమివి యన్నియును జేసి చూచితిమి. మీ బాలుడు మంచి మంచివారిని జెప్పులు గొరుకునంతగా దొంగతనములో మిక్కిలి నిపుణుడైనాడు. పిల్లులకువలె నీతనికి ముక్కుతో బసిపట్టుట కలదమ్మా. ఏ వస్తు వెచ్చటనున్నదియును నిమిషములో బసికట్టి, ఏపాత్రలో బాలున్నదియు, నేపాత్రలో బెరుగున్నదియు, దేనిలో నవనీత మున్నదియు, దెలిసికొనగలడు. ఈతడు కొంత జట్టును బ్రోవు చేసికొనినాడు. ఆతడు పాలను జూడగనే ఆకుండకు జిల్లి పెట్టగా బాలు ధారగా గారుచున్నప్పుడు అందఱును నోళ్లను దెఱచు కొని త్రాగివేయుదురు. వెన్నకుండను దింపవలసివచ్చినచో నొకనిపై నొకడెక్కి దానిని దించి తినివేయుదురు.”

తల్లి యిట్లనెను:– “ఏనమ్మా! తినినారే అనుకొనుడు అందరి పిల్లలును మీపిల్లలే కదా! తిననిండు.”

గోపిక యిట్లనెను:– “ తినినచో మాకేమియును నభ్యంతరము లేదు. ” పొట్టనిండా తిననిండు. తనసహచరులకు గడుపునిండ బెట్టనిండు. కాని ఆతడందఱకును సదా నర్తమొసంగి పంచుచుండును. ఆతడు క్రోతులన్నిటికిని నొక విద్యను నేర్పి నాడు. ఆతని జూడగనే క్రోతులన్నియును గుమికూడితోక లను జూచుకొని కూర్చుండును. వీని కన్నిటికిని వెన్నముద్ద

లను విసరివేయుచుండును. వాటికేని పొట్టలేకదా! క్రోతులును నెంతవఱకని తినగలవు. అవియును దినజాలకపోవును. క్రోతులును దినవప్పుడ తిట్టుట కారంభించును. ఏమిదౌర్భాగ్యపు వెన్నయో గాని మాక్రోతులును దినుటలేదు.” అని పలికి క్రోధమును జెంది ఆతఁడు పాలను, పెరుగును, నేతిని నవనీతము మొదలగునవి యున్న కడవలను నాయూవరణము ననే విసరివైచి పగులఁ గొట్టును.”

యశోదమ్మ యిట్లనెను—: మీరందఱొక్కపనినిఁ జేయుఁడు. వానినిండ్లలోఁ బెట్టకుఁడు. ఏదైనఁ బెద్ద పెట్టెలో బెట్టి తాళమును వేయుఁడు. లేదా యెచ్చటనైన దాచి పెట్టుఁడు’

గోపిక యిట్లనెను—: “ఇవన్నియును జేసి చూచితి మమ్మా! తల్లీ దీనివలనను బ్రయోజనము లేకపోయినది. ముందుగా సఖుల సహాయమున వారితోగూడి యింటిని నెనుకును. ఇంటిలో నేమియును దొఱకక పోయినచో నింక నింటిమీఁదనే కోపమును వహించును. ఆతఁ డిట్లనును:— “ఈయిల్లు మిక్కిలిచెడ్డది. అశుభమైనది. ఏయింటిలో బాలు పెరుగు, నేయి, వెన్న మొదలగునవి లేవో ఆయిల్లు ప్రజములో నుండుటకు వీలులేదు.” అని పలికి యిఁటికప్పునకు నిప్పును బెట్టుచుండును. ఇల్లు తగులబడుటకు ప్రారంభింపగనే పారిపోవును. లేదా యింటిలోని వారిమీఁద గుపితులగుదురు. పిల్లవాఁడు నిద్రించినచో వానిని గిల్లి పారిపోవును. నిద్రించునపుడు వంకెకు వాని జుట్టును బంధించుచుండును. చేతులను రెంటిని త్రాళ్ళతో గట్టివేయుచుండును. ముఖముమీఁద గుడ్డను గప్పిపోవుచుండును.”

యశోదమ్మ యిటులనెను:– "గోపికలారా! మీరింత పెద్దపెద్ద యువతులైరి. మాపిల్లవాడు చాల చిన్నపిల్లవాడాయెను. మీరు యువతులు కాబట్టి యౌవనమదమున మదించియుండి, మాపిల్లవానితో నెగతాళి పరిహాసము లొనర్చియుందురు. మాపిల్లవాడు కొంచెముగ జిలిపివాడేకాని మీరు గోరంతలు కొండంతలుగ జెప్పుచున్నవి మాత్రము చేయడు. చేసినాడనిన నాకు విశ్వాసము కలుగుటలేదు. రెండుచేతులతో గొట్టినగాని చప్పుడు కాదు. మీరాతనితో బరిహాసము లొనర్చుటను మానివేయవలయును. అప్పుడు తనకు దానే చక్కబడగలడు."

గోపిక యిటులనెను:– అమ్మా! నీవు నీపుత్రుని పక్షమున వహించి మా మాటలను విశ్వసింప వనుసంగతి మాకిది వఱకే తెలియును. మంచిది. విశ్వసింపకుము. ముందుగా మీ పిల్లవాడు చేయు పనులన్నిటిని వినుము. విని నీకేదియుచితమని తోచిన దానిని జేయుము."

సూతుడిటులనెను:– "మునులారా! ఇట్లు పలికి వారు తల్లితో శ్రీకృష్ణు డొనర్చిన నితర చిలిపిచేష్టలను గూడ నధికముగ జెప్పసాగిరి. వాని వర్ణనమును నేను ముందు చేసెదను.

శ్రీకృష్ణుని ఉత్పాతములు

(రాజసి)

శ్లో॥ హస్తాగ్రాహ్యే రచయతి విధిం పీఠకోలూఖలాద్యైః
శ్ఛిద్రం హ్యంతర్నిహిత వయునః శిక్యభాండేషు తద్విత్
ధ్వాంతాగారే ధృతమణిగణం స్వాంగమర్థ ప్రదీపం
కాలే గోప్యో యర్హి గృహకృత్యేషు సువ్యగ్రచిత్తాః॥

శ్రీ భాగ ౧౦ స్కం ౮ అ ౩౦ శ్లో॥

మ॥ కో॥ పుట్టి పుట్టఁడు నేఁడు దొంగిలఁ బోయి మా యిలు సొచ్చి తా
నుట్టి యందక ఆఁకప్పుఁ బీఁటలు నొక్క ప్రోవిడి యెక్కి చే
వెట్టఁ జాలక కుండ క్రిందొక పెద్ద తూటొనరించి మీఁ
పట్టి మీఁగడ పాలుఁ జేరల బట్టి త్రావెఁ దలోదరీ॥

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

సుఖమును జెప్పుకొన్న పెరుగును. దుఃఖమును జెప్పుకొన్నఁ దరుగును. ఈ మనుష్యుఁడను జంతువును భగవంతుఁడు సృజించుటలో వీనికి వినుటయే అవసరముగ నొసఁగినాఁడు. మనకు మన మనస్సులోని విషయమును మనకు సంబంధించిన వారితోఁ జెప్పుకొనిన సుఖము కలుగును. మన భావములను వ్యక్త మొనర్చుకొనుటలో నొక విధమగు సుఖానుభూతి కలుగును. కొందరు చెప్పియును కొందరు లిఖించియును దమ భావములను వ్యక్త మొనర్చుకొనుచుందురు. మన మెవరినిఁ బ్రేమించుచున్నామో వారి విషయమున

జెప్పక యుండ జాలము. సరిగా జెప్పనిండు. వంకరగా జెప్పనిండు. త్రిప్పిచెప్పనిండు. మెలికగాఁ జెప్పనిండు. చెప్ప వలసినదే ఒకవాణి కలదు. శబ్దములతో నది స్తుతిగా నుండును: కాని వాస్తవమున నది నింద. ఇంకొక కథనము కలదు. వినుటకది తిట్టుగా నుండును. కాని లోపల దాని యందనంత ప్రేమ నిండియుండును. కాముకుఁడు కామిని యొక్క కథలను జెప్పుచుండును. భక్తుఁడు భగవంతుని కథలను జెప్పును. సాంసారికులు సంసారమునకు సంబంధించిన కథలను జెప్పుచుందురు. తమ ప్రియతమునిఁ గూర్చిన కథలను జెప్పువారు ధన్యులు. వానిని వినువారును ధన్యులే. అట్టి వారు మిక్కలి ఆసక్తితోడను, అత్యంతోత్సాహముతోడను దన ప్రియుని కథలను వినెదరు.

సూతుఁ డిట్లనెను;—"మునులారా! గోపికలు యశోద దగ్గర శ్రీకృష్ణుని యుత్పాతములను గూర్చి వర్ణనము చేయుచుండిరి. ఇంతలోనే శ్యామసుందరుడు వచ్చి తల్లి ఒడిలో గూర్చుండెను. ఇంకేమున్నది. గోపికల యుత్సాహము పెరిగెను. కృష్ణుఁడు తల్లిని కౌగిలించుకొని యుండెను. ఆమె పైఁట చెఱఁగుచే నాతఁడు తన ముఖమును గప్పుకొనెను. అప్పుడప్పుడు తల్లి చూడకుండునట్లు, ఆమె నీలి చీరెలో కుండ గోపికలను క్రీగంట దృష్టితో చూచుచుండెను. అపుడు మేఘములలో నుండి శరత్పూర్ణిమ యందలి పూర్ణ చంద్రుఁడు తొంగి చూచుచున్నట్లుండెను. అందఱి హృదయములు ప్రేమకారణమున నుప్పొంగుచుండును. వారు యశోదతోముందే చెప్పుచుండిరి."

ఒక గోపిక యిట్లనెను;— "యశోదమ్మా! నీకొడుకు చేయు పనులు ఒకటియు, రెండైనఁ జెప్పవచ్చును. ఈతడు నిత్యమును క్రొత్త క్రొత్త దొంగతనములొనర్చుచుండును. ఒక దినమున నేను బిడకలను జేయఁ బోయితిని. నేనావు పేడనుఁ బ్రోవుచేయునంతలో నావద్దకు మీపిల్లవాడు వచ్చి యిట్లనెను.— "వదినె! రామరామ నమస్కారము,"

నేనిట్లంటిని:— "వేయ్యేండ్లు బ్రతుకు నాయనా! దేనికి రామరామ యనెదవు."

ఈతడిట్లనెను:— "రామరామ యనుటయును బాపమా యేమిటి ?"

నేనిట్లంటిని:— "పాపమేమియును లేదు. కాని నీ రామ రామ కొంత రహస్యభరితముగ నుండును. నేఁడెవరి యింటి మీఁదకు దండెత్తుటో చెప్పెదవా ?"

తెలియనివానివలె నటించుచు నిట్లనెను:— "ఎట్టిదండు వదినె ?"

నేనిట్లంటిని;— "ఎంతనంగనాచి వైతివిరా! నేఁడిచ్చటి కిని దొంగతనమునకుఁ బోలేదా ?"

ఇంకేమున్నది. ఇది వినఁగానే కోపించి యిట్లనెను:— "నీవు దొంగవు, నీ యన్న దొంగ, నీయబ్బ దొంగ, నేనెప్పుడు దొంగతనము చేసితిని ?"

నేనిట్లంటిని:— "నేను నీ మాయలలోఁ బడుదానను గాను."

అప్పుడిట్లనెను:— "ఇంతవరకు నేను దొంగతనమునే

యెరుగను, కాని యిప్పుడు నీవు నన్ను దొంగ యంటివి. కావున దప్పక దొంగతనము చేసెదను.

నేనిట్లంటిని:_ "చూచెదములే! నేనును జాగ్రత్తగనుండెదనులే." మరునాఁడు నేను గూర్చుండియుండగా నొక పిల్ల వచ్చి యిట్లనెను;_ "అత్తా! నిన్ను నాయనమ్మ పిలుచుచున్నది."

నేనిట్లంటిని;_ "అమ్మాయీ! నీవెవరువు?

ఆమె యిట్లనెను:_ "అయ్యో! అత్తా! నీవు నన్నెరుఁగవా? పాపమ్మ నాకు నాయనమ్మ యగును."

నేనిట్లంటిని:_ "నీవు వసంత కూఁతురవా? సరే, నేను మీనాయనమ్మ దగ్గరకుఁబోయెదను. నీవిచ్చటనే యుండుము. నల్లనివాఁడు, పద్మ నయనంబుల వాఁడగు నందనందను డింటిలోనికి రాకుండ చూడవలయును. ఇంటిలో గోడలొక్కటియే యున్నది."

ఆ పిల్ల చాల చతురగాఁ గనబడుచుండెను. ఆమె యిటులనెను:_ "అత్తా! నేను మా గ్రామమునుండి వచ్చితిని. నందనందనుడు నవనీతమును హరించుచున్నాడని నేను వినియుంటిని. నేనాతని నెరుగుదును. నీవు వచ్చువరకు నేను వాకిటనే యుండెదను."

ఇది విని నేను వెడలి పోయితిని. నేను శ్యామలపిన్ని గారింటికి పోయి నన్నెందులకు పిలిచితివని అడుగగా నామె నేను పిలువలేదమ్మా! యనెను. ఇప్పుడేవసంతమ్మగారి అమ్మాయిని పంపినావు కదా! నేనామెను ఇంటిలోఁ గూర్చుండఁబెట్టి వచ్చితిని."

ఆమె యిట్లనెను;– "అమ్మాయీ! నీవు నాత్తునం దేమియును ద్రాగలేదు కదా! వసంత మాకత్తగాదు. ఆమెకు ఆడపిల్ల లేదు. మగపిల్లవాఁడమ్మా!"

ఇదంతయును నీతని పోకిరి తనమని నేను గ్రహించితిని. పరుగెత్తుకొని యింటికి రాఁగా నేనున్నది? గోపబాలకు లందరును వెన్నను మెక్కుచున్నారు. ఆపిల్లవాఁడు క్రోఁతులకు ముద్దలకు ముద్దలనే వెన్నముద్దలను బడవేయుచున్నాడు. నేను దూరముగ నుండగనే చూచి "కృష్ణా! నిలునిలు మంటిని. ఆసమయమున నాతఁడు శృంగమును జూపుచు నిట్లనెను;– " వదినె! రామ రామ! ఇఁక నన్ను దొంగవనవు కదా!"

ఇట్లు పలికి సఖులతో గూడి పారిపోయెను. వచ్చి నేనింటిలోఁ జూతునుగదా! పాలు, పెరుగు, నేయి యున్న కడవలన్నియును రిక్తముగ బడియుండెను. పిల్లవాడుయ్యాలలో బడి యేడ్చుచున్నాడు. పిల్ల ఒక స్తంభమునకు గట్టబడియుండెను. అప్పుడు నేను గ్రహించితిని. అది పిల్లవాడని. ఈ సీపిల్లవాడే కొంపలు తీయుచున్నది."

యశోద నవ్వి యిటులనెను:– "నీవెంత తెలివితక్కువదానవమ్మా? నీవు మగపిల్లవాడైనదియు, నాడుపిల్లైనదియు గుర్తింపజాలవా? మాపిల్లవానిని బిల్లయని యందువా!

అంత నింకొకతె యిటులనెను:– "నీయీ బాలకుడు పిల్లయును గాదు. పిల్లవాడు గాడు; తంపులు పెట్టువాడు."

యశోద యిటులనెను.– వీడు మీకొంప లెప్పుడు తీసినాడమ్మా!

ఆమె ఇటులనెను:— "నాకథను గూడ వినుడు. గడచిన మాఘమాసముననే నేను గాపురమునకు వచ్చితిని. మూడు సంవత్సరములకు ముందు నేను వివాహమునకు వచ్చినపుడు నీచంకలో నీనిని గాంచితిని. అప్పటినుండియును మా అత్తగారు అమ్మాయీ యశోదానందనునితో జాగ్రత్తగా నుండవలయును. ఆతడండజు నవనీతమును మెదలక తీసుకొని తినివేయుచుండును. పాలను దాగివేయును. పెరుగును నాకివేయును,"

నేనిట్లంటిని:— "అత్తా నీవు నిశ్చింతగ నుండుము. నేను నా పుట్టినింటను నందనందనుని దొంగతనము విషయములను వింటిని. నాదగ్గఱ నాతడు దొంగిలింప జాలడు."

అత్తగారిట్లనెను:— "అమ్మా! అతడతి పోకిరీ. మెదలక యింటిలో బ్రవేశించు టక్కరి. ఆతని నెవరును బట్టుకొనజాలరు."

నేనిట్లంటిని:— "అత్తా! మనయింటి కాతడు వచ్చినచో నేను బట్టుకొనెదను."

ఈతడు మాయిరుగు పొరుగిండ్లకు దొంగిలింప వచ్చును గాని యెందులకో మాయింటికి మాత్రము వచ్చుటలేదు. మాయింట దొంగతనము చేయజాలడని నాకు గర్వము. ఒక దినమున నీతడునంటరిగా వచ్చుచుండుటను గాంచితిని? ఈతని చంచల నేత్రము లీతడేదో అన్వేషణమున నున్నాడని చెప్పుచున్నవి. మాయత్త పొలమునకు బోయెను. నేను తలుపులను తెఱచి ఒకవైపున దాగితిని. ఈతడు వచ్చి అటునిటు జూచెను. కొంచెముసేపు దగ్గుచు సకిలించు చుండెను. అంత నిటులనెను:

"పిన్ని లేదాయేమి? ఈత డిదే ధోరణిలో నున్నాడని నేను గ్రహించి మెదలకుంటిని, పలుకలేదు. మరల నిటులనెను:– వదినె! తలుపులు దెఱచి యుంచితివేమమ్మా?"

నేను దాగుకొని కూర్చుంటిని. ఈతఁడు నెమ్మదిగా లోనఁ బ్రవేశించెను. నేను వెన్నకుండను గ్రిందనే పెట్టితిని వెంటనే యీతడొక ముద్దను నోట వైచుకొనెను. ఒక ముద్దను జేతితో బట్టుకొని అటునిటుఁ జూచుచు నీతఁడు పారిపోవ నుంకించునంతలో నేను వచ్చి గట్టిగాఁ జప్పున జేతినిఁ బట్టుకొని యిట్లంటిని? "కృష్ణా! ఏమిది, నీవు ఇతర గోపికల యింటి వంటి దనుకొన్నావా యేమి?"

ఇది విని కృష్ణుడు తడవుకొనుచు భయపడుచున్నట్లు నటించుచు నిటులనెను:– "వదినె! నేను నీకు దండముపెట్టె దను. పాదములకు మ్రొక్కెదను. గుంజిళ్ళు తీసెదను. ఇఁక నెప్పుడును మీయింటికి రాను. నీవు నన్ను వదలివేయుము."

నేనిట్లంటిని.– "కృష్ణా! నీవేమైనఁ చేయుము. మా అత్తగారు రాఁగానే నిన్ను మీ అమ్మ దగ్గరకుఁ దీసికొని పోక నేను వదలను."

ఇది విని యాతఁడు నాకనునయ వినయము లొనర్చి యిటులనెను:– "వదినె! నీమీఁద ఒట్టు, మీ అన్నమీద ఒట్టు. ఇఁక నేనెన్నటికిని రాను."

నేను బట్టుకొని నీకడకు దీసికొని వచ్చెదమను కొనునంతలో నీతఁడేడ్చుటను గాంచఁగనే నాకు దయకలి గెను. కాని నేను వదల లేదు. నిన్ను బంధింతు నని చెప్పి తిని. ఇట్లు చెప్పి నేను వీని నొక స్తంభమునకు బంధించితిని.

కొంచెము సేపటికి ఇట్లనెను:- "వదినె! నీకు దయయైన లేదు గదమ్మా! నేను పరుగిడలేను. చూడుడు. నాచేతుల నెట్లు గట్టిగాఁ గట్టబడినవో కొంచెము వదులు చేయుము. నాకు దయ కలిగెను. పోయిచూడగా జేతు లెట్టుఁబడెను. నేను వదలితిని. అప్పుడు మిక్కిలి ప్రేమతో నిట్లనెను;- "వదినె! నీకు బంధించుట తెలియదమ్మా."

నేనిటులంటిని:- "నీకు దెలిసిన రమ్మా, నేర్పుము."

అప్పుడిటులనెను;- "వరుసు కొనకుండ కట్టవలయును. తేలికగ గట్టుము. అట్లే ఒకచుట్టను ద్రిప్పెను. రెండుచుట్లను ద్రిప్పెను. మూడుచుట్లు ఇట్లు త్రిప్పి నన్ను గట్టి వైచెను. "నేనిటులంటిని;- "అవును ఇప్పుడు దెలిసినది. ఊడదీయుము. అప్పుడాతడిట్లనెను:- నేను నీకు నీ తోత్తుకు నౌకరునా దానిని విప్పుటకు. నీ మగనిచేత విప్పించుకొనుము," అని పలికి ఒక వెన్నముద్దను నాముఖమునంతటను బూసి పారిపోయెను.

మా అత్తగారునచ్చి యిట్లనెను:- "కోడలా! ఇంకను వంటఁ జేయలేదేమి? వంటయింటిలోనికి గుక్కలెట్లు చొరఁ బడినవే? లజ్జచే నానోటినుండి శబ్దము కూడ వెలువడుటలేదు. నేనుబంధింపబడుటనుగాంచి మాయత్త అంతయును గ్రహించి యిట్లనెను:- "తప్పక యిది కృష్ణుని కార్యమే. నీవు వాని వలలో నెట్లు పడితివే. నేను వానివలలో నెన్నటికినిఁ బడనని బీరములను బలికితివి గదే!" ఇదివిని నేను లజ్జితనైతిని. అత్త గారు నాబంధనము నూడదీసెను.

యశోద యిట్లనెను;- "నీవును మాపిల్లవానినిఁ గట్టి

తివికదా! ఇతరులను గట్టినవాడు, ఇంకొకనాడు తానును గట్టు వడును. ఎగతాళి పరిహాసములను ముందుగాఁ జేసినది నీవే.

అంత నొక గోపిక మూఁడవయామె యిట్లనెను:— “యశోదమ్మా నీవు విశ్వసించుటలేదు. మేమువినినంతనే విశ్వసించునట్టితఁడు పన్నాగములను బన్నుచుండును. ఒకదినమున బసువిడి నాకడకు వచ్చి యిట్లనెను:— “పిన్నీ! నాగాబాబాల సమూహము పెద్దదిగ మాయింటికి వచ్చినది. పెరుగును, పాలను, నింటింట నడిగి తెచ్చెను. మీయింటను దీసుకొని పోవుటకు నేను వచ్చితిని.”

నేనిట్లంటిని:— “కృష్ణా! పెరుగునకు వెన్నమునుగా నేమి కఁడుము? యశోదమ్మ మహాత్ముల కొఱకు అడిగినచోఁ గాని పోమ్ము.”

ఇరవది రెండును, నైదును, నైదును, పెట్టెను. నటకుడు వానిని దీసికొనిపోయెను. మాయింటి నగరనే ఒక దట్టమైన వటవృక్షము కలదు. దానిక్రిందఁ గూర్చుండి వానిని దన యనుచరులకు బంచుచు దానును దినుచుండెను. ఆ చిన్న చిన్న బాలురు గడ్డలనైన గట్టుకొనలేదు. నేను చూచి, నవ్వు నీళ్ళు దేబోయితిని. మఱిచెట్టుక్రింద సంగతిని గాంచి నేనాతనితో నిట్లంటిని:— “కృష్ణా! నీవు నాగాబాబాలకని పెరుగు వెన్నను దెచ్చి యిచ్చితివి మీలో మీరు పంచుకొని తినుచుచున్నారా?”

ఆతడు గద్దించి యిట్లనెను:— “నీకన్నులు పోయినవా యేమి? కనబడుటలేదా! నీరంపనును బరమహంసలు నాగాబాబాలే. ఆరగించుచున్నారు. నీకును గానలయునని బ్రహ

దమును గైకొనుము, నీకేదైన వరము కావలయుననిన గోరు కొనుము." కావున రాణీ! ఈవిధముగ నీత డుపద్రవము లొనర్చు చున్నాడు."

ఇదివిని మరల నాల్గవ గోపిక యిట్లనెను;– "అమ్మా! నీయొడియందు కృష్ణుడెంతో నంగనాచిగా గూర్చుండును. కాని నీవాతని దొంగిలించుచుండగ జూచినచో నవ్వినవ్వి పొట్టలుబ్బి పోయి క్రిందపడి దొర్ల వలసినదే. ఒకదినమున నేను నిద్రించు చుంటిని. వారు పొలమునకు బోయిరి. ఈతని సఖులెచ్చట దాగి యుండిరో కాని మెదలక లోన ప్రవేశించిరి. నన్ను జూచి గుసగుస లొనర్చుచుండిరి. నవనీతచోరుడు వచ్చినాడని నేను గ్రహించితిని నేనింకొక దుప్పటినిగూడ కప్పుకొని పండు కొంటిని. వెంటనే ఆతడటునటు వెన్నను వెదుకుచుండెను. వానరసేనఅంతయును వెంటనుండెను. అటునిటు వెన్నలభింపక పోవునప్పటికి పైకిఁ జూడసాగెను. ఒకడిటులనెను:– "ఒరే! ఉట్టిని జూడుడెంత పైకి గట్టబడినదో." ఆసమయమున నాతడిటు లనెను:– "బావా! మెల్లమెల్లగా మాటలాడుము. మేల్కొనినచోఁ గొంపపోవును." ఇదివిని అందరును మెదలకుండిరి. ఒకడిటులనెను:– "కృష్ణా! ఒకరిమీద నొకరు నలుగురెక్కినగాని పని జరుగదు." అంత నాతడిటు లనెను:– "బావా! ముందునీవే గుర్రము కావలెను." ఆతడు కొంచము పెద్దవాడగుటచే గుర్రమయ్యెను. వానిపై రెండవవాడు, రెండవవానిపై మూడవవాడు, ఇట్లెక్కిరి. అయినను నుట్టి అందలేదు. అప్పుడు మెల్లగా కృష్ణుడిటులనెను:– "కుండకు జిల్లు పొడుపుము. కాని చప్పుడైనచో నీ గోపిక మేల్కొన గలదు. కావున ముందీమెను గట్టిగాఁగట్టివేయుడు."

నేనిది యంతయును బయుండి వినుచునే యుండి యిటు లనుకొంటిని:— "ఈయుత్పాత మొనరించు పిల్లలు నన్నే గట్టివేయగలరు. అప్పుడు నేను దేనికిని బనికిరానని నేను లేచిపడు గెత్తుకొని పోయి తలుపును మూసితిని. అప్పుడు వీరందరును భయపడి, పాలు, పెరుగు, వెన్నను దినుటను మానిరి. ఈతడొక పిల్లవాని శరీరము మీద నుసిని బూసి, దానిమీద బింజదీసిన దూది నంటించి యినుప పిసమునుజేసెను. ఒక చిన్న తప్పెలను పగులగొట్టి దానిచిప్పను జేతిలోబుచ్చ్యగా గ్రహించి వాకిలికి దగ్గఱగా నిలుచుండెను. ఇంతలో నే నిరుగుపొరుగు గోపికలను గూడ పిలుచుకొని వచ్చితిని. వాని నెట్లైన బట్టుకొని నీకడకు దీసికొని రావలయునని నాయూహ"

లోపలనుండి యీతడిటులనెను:— "పిన్ని తలుపును దెరువుము. నేనిక నెన్నటికిని రానులే"

మేము చాలమంది గోపికల ముంటిమి. నీవు మమ్ము దప్పించుకొని యెటు పోగలరని మేమనుకొంటిమి. నేను తలుపును దెఱవగానే వీరందరును నొక్కసారి "దయ్యము వచ్చినది, దయ్యము వచ్చినదని అరువసాగిరి. ఈతడెవనికి దయ్యము వేషమును వైచెనో ఆతఁడు 'బ్యా' 'బ్యా' అనుచు మావైపునకు బరువిడెను. మేమందరమును భయపడి అటునిటు గ్రిందబడి పోతిమి. వీరందఱును నవ్వుచు త్రుళ్ళుచు బాఱిపోయిరి. ఈతడనేకవిధములగు చేష్టల నొనర్చుటను నేర్చుకొనినాడు. ఒకొక్కప్పుడు ఆడపిల్లయగును. ఇంకొకప్పుడు సాధువగును, మరొకప్పుడు భూతమగును."

యశోదయిటులనెను:— "అమ్మాయి! నీవు కలను

గంటివేమో యమ్మా మాపిల్లవానికివి యన్నియు నేమి తెలియును? నీవు స్వప్నములోనే మేల్కొని యుందువు. ఇంతటి చిన్నపిల్లవాడు చీకటిలో నింటిలోని వస్తువుల నెట్లు వెదుకగలడు?

అంత నింకొక సఖి యిట్లనెను:— రాణీ! నీవు మమ్ముల నందఱి నసత్యవాదుల నొనర్చుచున్నావు. వీనికి పగలును రాత్రియు నొక్కటియే. నీవు వీనికి మణిహారాలలను, మణి ఆభరణములను బెట్టితివి. వీనివలన జీకటి యింటిలోను బ్రకాశము కలుగుచున్నది. దీపములకంటె నధిక ప్రకాశముగనున్నవి.

తల్లి యిట్లనెను:— "మీరందఱును వలదనినచో నేను వీని శరీరమునుండి ఆభరణముల నన్నిటిని దీసివైచెదను."

అంత జాలమంది గోపికలు తల్లితో నేడ్చుచు నిట్లనిరి:— "అమ్మా నీవు పిల్లవాని ఆభరణముల మీఁద జేయి వైచినచో నొట్టుపెట్టుకొనుచున్నాము, పిల్లలకున్న సొమ్ములను దీసివైచుట అశుభము. నీవితని యాభరణములను దీసివైచినను నాతని శరీరమును జీకటిలో బ్రకాశించునట్టి కాంతి కలదే. అంధకార మాతని జూడగనే పాఱిపోగలదు. అమ్మా! కావున నీవు ఆభరణములను దీసివేయకుము."

తల్లి యిట్లనెను:— "మీరందఱును వచ్చి నాకీదోషములను గల్పించి చెప్పుచున్నారు. అమాయకుఁడగు నాయీ బాలునకివి యన్నియు నేమి తెలియును?"

అంత నొక గోపిక యిట్లనెను:— "యశోదా! నీవు విశ్వసింపుము. ఈతఁడింటింటికిని బోయి దొంగతనము నొనర్చి అందఱను మోసగించును"

యశోద యిట్లనెను:- "మీరు వీనిని బట్టుకొని నా కడకు దీసికొని వచ్చినచో నేను విశ్వసించెదను. అప్పుడు మీ యిష్టము వచ్చినట్లు నేరమును మోపవచ్చును."

అంత నొక గోపిక యిట్లనెను:- "సరే సమ్మా! నేను శ్యాముని బట్టుకొని నీదగ్గఱకు దెచ్చెదను."

సూతుడిట్లనెను:- "మునులారా! ఎన్ని విషయములు చెప్పినప్పటికిని యశోద విశ్వసింపకపోగా గొందఱు గోపిక లింకను జెప్పసాగిరి."

శ్రీకృష్ణునపరాధిగా నొనర్పు టకుఁ బ్రయత్నము

(౮౨)

శ్లో॥ ఏవం ధాష్ట్యాన్యుశతి కురుతే మేహనాదీని వాస్తౌ
స్తేయోపాయైర్విరచిత కృతిః సుప్రతీకో యథాస్తే
ఇత్థం స్త్రీభిః సభయనయన శ్రీముఖాలోకినీభి
ర్వ్యాఖ్యాతార్థా ప్రహసితముఖీ నహ్యుపాలబ్ధు
మైచ్ఛత్॥

శ్రీ భాగ, ౧౦ స్కం. ౮ అ; ౩౧ శ్లో

క॥ ఓయమ్మ! నీకుమారుఁడు,
మాయిండ్లను బాలుఁ బెరుఁగు మననీఁడమ్మా
పోయెద మెచ్చటికైనను,
మాయన్నల సురభులాన మంజులవాణీ!॥

వ. అని మరియు ననేకవిధంబులఁ బాలకృష్ణుండు సేయు వినోదంబులు దనయందుఁ జేయు మహాప్రసాదంబులని యెఱుంగక దూఱుచున్న గోపికలకు యశోద యిట్లనియె.

క॥ చన్ను విడిచి చనఁడిట్టటు,
నెన్నఁడుఁ బొరుగిండ్ల త్రోవ లెఱుఁగఁడు నేఁడుం
గన్నులు దెఱవని మా యీ,
చిన్నికుమారకుని నన్య సేయఁ దగునే

సీ॥ అన్యాయములు సేయఁడు తనయంత నాడుచుండు
మంచివాఁ డితఁ డీసులు మానరన్న
రామలార! త్రిలోకాభిరాములార!
తల్లులార! గుణవతీమతల్లులార॥

వ. అని యశోద వారల నొడంబఱిచి పంపి కొడుకుం గోపింపజాలకుండె.

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

పనులలో మంచిపనులును లేవు. చెడ్డపనులును లేవు. ప్రాణులందును మంచివారును లేరు. చెడ్డవారును లేరు. అన్నియును భగవంతునిచే నేర్పఱుప బడినవే. మంచిచెడ్డల యొక్క విచక్షణము మనము మమత్వకారణమున నేర్పఱచుకొన్నాము. మమకారము దేనియందుండునో దానిలో మంచియే కనబడును. పరాయిగానున్న వాని గుణములును నవగుణములుగ భాసించుచుండును. జీవునకు మమకారమెచ్చట నుండునో అచ్చట బంధింపబడును. తన వానియొక్క అన్ని విషయములును సహింపవలసియుండును. ఏమన్న మనో నొప్పినోచునో, సహింపవలయును. సహింపకున్న నిర్వాహము లేదు.

ఏలననఁగా నాతఁడు తనవాఁడు. తన చేతిలో చేసికొనిన పంట యును తన పొలములో పండిన ధాన్యమును సస్వాదిష్ట ముగ కనబడును, సంసారమును నానదని భావించు నప్పుడు జీవుఁడు దుఃఖము ననుభవించును. ఏలననగా సంసారము దుఃఖమయము. ఈతఁడు శ్రీకృష్ణుఁడు తనవాఁడనుకొననా ఆతని యందు మమకారమును వహించెనా, అప్పుడు దుఃఖ మను మాటయే యుండదు. ప్రతిసంఘటనమునందును సుఖా నుభవమును బొందును. ఏల ననఁగా నా శ్రీహరి సుఖ స్వరూపుఁడు. ఆతని ప్రతి చేష్టయును సుఖప్రదమే. ఆనంద దాయకమే కాఁగలదు.

సూతుఁడిట్లనెను;_ "మునులారా! మీరు కన్నులను మూసుకొని ధ్యానమొనర్పుఁడు. చాల విశాలమగు నంద భవన ప్రాంగణము కలదు. దాని మీఁద సింహాసముల ముద్రలు ముద్రింపఁబడిన తివాచీ పరుపఁబడెను. దాని మీఁద రంగురంగుల దుప్పట్లు పరుపఁ బడినవి. పడమటి వైపున నానుకొనుటకుఁ దెల్లగ స్వచ్ఛముగనున్న దిండ్లుంచ బడినవి. మధ్యలోఁ బెద్ద బాలీసున కానుకొని యశోదమ్మ కూర్చుండియుండెను. మిగిలిన దిండ్లటునిటుఁ బడియుండెను. అడిగినను నామెకెవరును నాధారముగ లేరు. నందరాణి యెదుట నామెకు దీటుగా బాలీసును వైచుకొని యెవరు కూర్చుండఁగలరు. ఆమె ముఖము తూర్పువైపుగ నుండెను. ఆమె సమ్ముఖమున వేలకొలది గోపికలు రంగురంగుల పైట లను ధరించి, ఈ విధములగు లంగాలను జీరెలను ధరించి కూర్చుండిరి. సాధారణముగ గోపికలందరును యువతులే.

వారి ముసుఁగులన్నియును భృకుటి వఱకును గలవు. క్రొత్త కోడండ్రు పెదముసుఁగులు వైచుకొని కూర్చుండిరి. తరుణీ మధ్యమ వ్రేళ్ళతో ముసుఁగులను దొలఁగించుకొని వారు యశోదయొడిలోఁ గూర్చుండిన శ్యామసుందరుని నిరంతరము చూచుచుండిరి. మధ్యమధ్య నవ్వుమాటలలోఁ బ్రసన్నవదనందరును నవ్వుచుండిరి. అనురాగకారణమున సుందరహృదయ తరంగము లుప్పొంగుచుండెను. అందఱి నేత్రము లానందోద్రేకముచే వెలుఁగుచుండెను. వారి రవికలు బిగుసుగ నుండెను. అతి అనురాగకారణమున వారి వక్షము లుబికి నపుడు వారి రవికలు చినుగునాయనునట్లుండెను. యశోద ముందు మాటలాడుటలో నిపుణులైన గోపికలే మాటలాడుచుండిరి. రంగు రంగుల మేలిముసుఁగులను వేసికొనుటచే నాయంగణము వివిధ రంగులుగల పూలతోఁటవలె నుండెను.

యశోద శరీరము కొంచెము స్థూలము. గౌరవర్ణము గల శరీరము మీఁద వివిధవిధములగు నాభరణములు మెరయుచుండెను. ఆమె తన చేతిని నీవైపునుండి ఆవైపునకుఁ గదలించినచోఁ గంకణములు, గాజులు మొదలగు నాభరణములు గలగలమనును. ఆమె ముఖము విశాలమై తేజఃపూర్ణమై యుండును. వయస్సు మీఱినను నామె శరీరమందు వృద్ధాప్య చిహ్నములు గోచరించుటలేదు. ఒక కాలును ముడుచుకొనియు, నింకొక కాలును శ్రీకృష్ణుని కిప్పునానుకొనియుఁ గూర్చుండియుండెను. ఆమె సమ్ముఖమునఁ దాంబూలపు పళ్ళెరములో నాకులు వక్కలు ఏలకులు మొదలగు

నవి యుండెను. ఎదుట నిద్దరు సహోదరులు [illegible] నుండి యుండిరి: ఆమె నడిమిలో. కృష్ణుడు కొంచెము [illegible] గా గూర్చుండి యుండెను. ఆతని మాతృ కేము తల్లి [illegible] కొని యుండెను. పైట చెఱగుతో [illegible] ముఖమును దాచుకొని యుండెను. నేరమును [illegible] గోపికలును జాటుగ నుండి జూచుచుండి సైగలతోఁ గొన్ని సంకేతము లొనర్చుచుండెను. దీనివలన గోపికలను చెప్పుటలో నుత్సాహము జనించుచుండెను. [illegible] తమ్ముడు [illegible]. [illegible] జెప్పుటకాఁగానే తల్లి ఆతనికి బహుమానముగా [illegible] చును. వారినే కసరును. అప్పుడుకృష్ణుడు [illegible] కొనును. వారికిఁ గోపపు ముఖమును జూపి తల్లి పైట చాటున నురల దాగును. వారిని గుఱించి తలనూపి కొన్ని సైగలొనర్చును. అనఁగా నీవు కూడ నేరమును [illegible] వచ్చితివా? సరే చూచెదనులే అని తల నూపును.

ఇంతవరకును చెప్పినది చెప్పుట ఆపఁగనే యింకొకతె చెప్పుట కారంభించెను. "అమ్మా! [illegible] బెనుగును (దాగినాఁడని [illegible]! [illegible] లతో గూడి కల్లలతో బోయెను. [illegible] బగిలి పాలు, పెరుగు, వెన్న, [illegible] వందరగఁ బడును. చిన్నికృష్ణుడు [illegible] పోవుదును. చిన్నికృష్ణుడు బలవంతము [illegible] రమును నంగణమునఁ బడవేయును. [illegible] బాన గొట్టి యింటినిండ పుజ్జిగనే పారించెను. [illegible]

బూడిదనటునిటు వెదజల్లెను. నీళ్ళకుండలను బగులగొట్టి ఇల్లంతయును బురదనొనర్చెను."

అంత యశోదమ్మ యిట్లనెను:— "ఇంటిలో చెత యును చెదారమును వేయుట చాల చెడ్డపని. ఏమిరా కృష్ణా! నీవిట్లొనర్చుచున్నావా?"

భగవానుడిటులనెను:— "అమ్మా! నీవీ భామల వాక్యముల నన్నిటిని వినుము. తరువాత నే నన్నిటికిని గలిసి ప్రత్యుత్తరమునొసంగెదను" ఎవరి యింటిలో చెత్తను వైచితినో ఎవరింటిలో బురదను వైచితినో."

ఇదివిని యింకొక గోపిక యిట్లనెను:— "అయ్యో! రాణీ ఈ పనికంటెను మీరింక నెన్నిమాటలని చెప్పుచుందురు. నాకు చెప్పుటకును లజ్జయగుచున్నది. సంకోచము కలుగుచున్నది. ఈతఁడు బురదను వేయుటయే కాదమ్మా! ఇంకను గొప్పగొప్ప యుత్పాతములొనర్చెను."

యశోద యిటులనెను:— "ఏమిచేసినాఁడో అదిగూడ వినెదను."

అంత నాగోపికయే యిట్లనెను:— "దీపావళి కొరకని నేను నాయింటిని జక్కఁగా మొత్తి అలికి స్వచ్ఛమొనర్చితిని. ఈఁగ గూడ వ్రాలిన జారునట్లుగ నేల స్వచ్ఛముగ నుండెను. నేనింటిలోపలనే యుంటిని. ఈతఁడు తనసేనను దీసికొని వచ్చెను. అటునిటు దిరిగి యీతఁడు మొదలక నిట్లనెను:—

"ఇంకను నామె యింటిలోనే యున్నది. ఇంకను జీఁకటిగనే యున్నది. మరల రావచ్చు."

అంత నొకడు యిట్లనెను:— "బావా! నాకు లఘుశంక వచ్చుచున్నది." అంతనుండి యిటులనెను:— మాకును వచ్చుచున్నది; మాకును వచ్చుచున్నది. పిదిగో మనసుఖు డను వాడిటులనెను:— "బావా! మీకందరకు లఘుశంక యైనచో నాకు దీర్ఘశంక యగుచున్నది."

అప్పుడు నీయీ పిల్లవాడిట్లనెను:— "ఓరీ బావా! ఇంకె చ్చటికి పోయెదవురా? ఎంతచక్కగ నలికి మెత్తబడియున్నదో చూడుము. ఇచ్చటనే కానీయుండి."

ఇంకేమున్నది. ఈతని యనుమతి కాగానే అచ్చటనే నిలుచుండి పిల్లలందరును వర్షమువలె విడువసాగిరి. అంత మన సుఖుఁడిటులనెను:— "వర్షము బాగుగానే కురియుచున్నది గాని గర్జనము వినబడుటలేదు. ఇదివినగానందరును నేకపంక్తిలోఁ గూర్చుండి గుడ్డలను విప్పి కూర్చుండిరి. నేను లోపలనుండగా పిటరపిటర శబ్దమును విని " బయటకు వచ్చితిని. దుర్గంధ ముచే ముక్కు పగిలిపోవుచుండెను. అచ్చట నొక కట్టె పడియుం డెను. నేను దానిని దీసికొని పరుగిడి యిట్లంటిని:— " ధూర్తు లారా! నిలువుడు నిలువుడు, మీరు మా అంగణమును పాకీ దొడ్డి అనుకొంటిరా!" ఇదివినగానే అందరును బయవెళ్లి కొని పోయిరి. ఆసమయమున పాకీవానిని బిలిచి యెట్లో బాగు చేయించితిని. అమ్మా! నీవే చెప్పమ్మా! ఇది మంచి పని యోమో, గొప్పయింటి వారిట్లు చేయవచ్చునా?"

తల్లి శ్రీకృష్ణుని గడ్డము నెత్తి యిటులనెను; "ఏమిరా! కృష్ణా! నీవిట్లు చేసితివా?"

శ్రీకృష్ణుడిటులనెను;— "అమ్మా! నేను ఒంటరి

వాఁడను. నీవు గుంపులు గుంపులుగా నున్నారు. నీవు నామా
టను నమ్ముము. మూఁతిని ముడుచుకొని గయ్యాళివలె చెప్పు
చున్న నీ మాను మాత్రము నేను బాగుగా నెఱుఁగుదును. నీవి
మెల్లో బోట్లాడినమాటనిజము. ఈమె మా[illegible]
నేర్చుకొని నూర్చుండినను, అటునుండి యిటునుండి గోపబాలకుల
బిడ్డలు నన్నుముఁ బొంచుచుండిరి. ఈమ నిరజగఁ నూర్చుండి
నది. అదినాకు బాగుండలేదు. నేనొక యుటుక నుంచు[illegible]
కొని కొట్టుగా నీ మాయంగా, పైట ముసుగు నన్ను[illegible]
యును బాడుచునది. ఇప్పుడు నీవే చెప్పుము ! ఈమ యిం[illegible]
బయటకుఁ బొలములోనికి బోవలయునా ? రానా ప్రక్క[illegible]
గూర్చుండ వలయునా? అందువలన నీమెను నామీఁద[illegible]
నేనుజీకటి యుండగనే పొలములోనికిపోయి [illegible]
ర్చుకొని తిరిగివచ్చుచుందును. ”

ఇది విని యీనుగాలకాయుడుగు గోపిక [illegible]
లనెను.– “అయ్యా! శ్రీకృష్ణుండురా! నీవిన్నిక[illegible]
చుట నెక్కడ నేర్చితివిరా!”

అంత యశోద యిట్లనెను:– “ఈనా[illegible]
కాని మీరు చెప్పినమాటలు నాకు [illegible]
చుట లేదు.”

శీఘ్రముగ శ్రీకృష్ణుఁడిట్లనెను –: [illegible]
పడుచుల మాటలను విశ్వసింపకుము. [illegible]
తన మునుమున్నె రే. కొంచపేదను వాంగి[illegible]
మారేడు నంచెను గోనుకొని పోవుచుండు. [illegible]
జాలును నీవున్నప్పుడున్నంటిని వాంగిలించెదను. [illegible]

దొంగిలించుటకే యిప్పుడు వచ్చియుందును. ఏదో నెపముండ వలయును వచ్చుటకు. వచ్చి అబద్ధములను జెప్పినను. అబద్ధములను జెప్పినను జాగ్రత్తగఁ జెప్పవలయును. ఆ తెలివి కూడ వీరికి లేదు. దొంగతనములను గట్టిన వారింకేమును గట్టగలరు. నేను వెన్న నేల దొంగిలించెదను. మనకు తో ట్టులు ఆవులు గోవులు కలవు. నీవువలె బాలును పెరుగును బ్రపించుచుండును. బురదవలె వెన్న పడియుండును. వెన్నను దొంగిలించుటకు నాకేమికర్మము పట్టినది. నీకును బది, పదునైదుగురు పిల్లలు లేరు కదా! నేనొక్కడనే. నే దలచుకొనిన వీరినందరనుఁ వెన్నతో ముంచివేయగలను. నీవు స్వయముగ నన్ను బట్టుకొని నారిండ్లకు గొనిపోయి నోటవెన్నను గ్రుక్కుచుందురు. నామాతికి బూయుదురు, మూతులను ముద్దుపెట్టుకొనియు సైగలను జేసియు, కనుబొమ్మలను నాడించుచు నేదేదో చెప్పుచున్నారు. నన్ను మాటిమాటికిని రొమ్ములతో గౌగలించుకొందురు. వీరి లీలలు వీరికే తెలియవలయును. వీరి మనస్సుల లోతు ఎవరికెరుక ? వీరు తమదొంగ తనమును గప్పిపుచ్చుకొనుటకు నామీద దొంగతనమును గట్టుచున్నారు."

యశోద యిట్లనెను:— "నేను మీమాటలేవియు నమ్మను, మావాడు దొంగతనము జేయుచో నట్టి దొంగ తనమును జేసినప్పుడు పట్టుకొని నా వద్దకు గొనిరండు. ఇట్లు చెప్పినచో వీడు మిమ్ములను గూడ దోషిగాఁ జెప్పును. కాని నేను వీని మాటలను గూడ విశ్వసింపను."

ఇది విని గోపికలు లేచి యిటులనిరి:— "సరియే ... లనే కసరి అదుపును జేయుదువని మాకినిపలుకే

తెలియును. మీ పిల్లవానిని గసరవు. సరే, మే మెప్పుడైనను బట్టుకొని నీకడకు దెచ్చెదము. మాకు దొంగతనములుచేసిన వానికి........" ఇట్లు పలికి వారు తమతమ యిండ్లకు బోయిరి. కృష్ణుడు తల్లివడిలోనే ఉండి ఆమెవైపు ముఖము పెట్టుకొని యుండెను.

గోపికలు తమలోదాము కృష్ణుని బట్టుకొనున దెవరని యాలోచించుకొనిరి. ఆసమయమున వృషభానుపురము (బర్సానా) నుండి ఒక క్రొత్త కోడలు గోకులమునకు వివాహముచేసికొని వచ్చెను. ఆమె తాను బట్టుకొందుననెను. బాలచోరసమితిగూఢచారులవలన శ్రీకృష్ణుని ఫలాని గోపిక పట్టుకొందుననని తెలిసెను.

శౌనకుడిట్లడిగెను:— "సూతా! శ్రీకృష్ణున కీసంగతి నెవరు చెప్పిరి?"

సూతుఁ డిట్లనెను:— "స్వామీ! ఇంటిగుట్టు చెప్పవారే యిదంతయును చెప్పెను. ఆగోపికకొకచిన్న మఱఁది కలఁడు. అతఁడును చోరసమితిలో సభ్యుఁడు. అతఁడిట్లనెను:— "కృష్ణా! మావదిన నిన్నుఁ బట్టుకొందునని చెప్పినది."

ఇది విని నవ్వుచు నందనందనుఁ డిట్లనెను.— "సరే, చూడఁగలము. ఆమె నన్నుఁ బట్టుకొనునా? లేక తానే పట్టువడునా?" ఇప్పుడాగోపిక రాత్రింబవళ్ళు శ్రీకృష్ణునే కనిపెట్టుచుండెను.

శ్రీకృష్ణునిఁ బట్టుకొనుటకెవరు ప్రతిజ్ఞను చేయుదురో శ్రీకృష్ణుఁడు వారి ప్రతిజ్ఞను నెరవేర్చును. తానేచిక్కును ఆమెను జిక్కించును. ఒక దినమునఁ దన సేననంతయును

వెంటబెట్టుకొని చీకటితోనే ఆగోపిక యింటికిఁ బోయెను. సఖుల నందఱను ద్వారమున నిలిపి, జాగ్రత్తగ నుండుడని చెప్పి వారితో నిట్లనెను:— "ఎవ్వరును నా వెంట రావలదు. నేనొక వేళఁ బట్టువడినచో నా వెంట మీయింటి నిలకును రావలయును. అందరు నాతని యాజ్ఞను శిరసావహించిరి. నేడాఁతడు స్వయముగఁ బట్టువడఁబోయెను. గోపిక వెన్న నెదురుగనే పెట్టి దాగి పట్టుకొనుటకు సిద్ధముగ నుండెను ఆతడు కుండలలో నుండి వెన్నను తీసుకొని చప్టాన దిను చుండెను. కడుపునిండఁ దినిన తరువాత వెనుకనుండి వచ్చి గోపిక చప్టాన వచ్చి పట్టుకొని యిట్లనెను:— "కృష్ణా! జ్ఞాపకమున్నదా? ఆనాడు తల్లి ఒడిలో గూర్చుండి నన్నే దొంగయని యంటివే! ఇప్పుడు నీబుగ్గలను మెలియబెట్టి నీకు ....గుర్తు చేయించెదను. ఇది తల్లినియొడి కాదయ్యా, గోపికాగృహము."

ఆతడు నవ్వి యిట్లనెను:— "వదినె! నీబట్టు, నీ తోడు, ఎప్పుడిక మీయింటికి రాను."

గోపిక యిట్లనెను:— "నీవు ఒట్టును బెట్టుకొన్నను నిన్ను విడువను. నామీద నొట్టు బెట్టుకొందువేమి? నీతండ్రి మీద నొట్టు పెట్టుకొనుము. నీతల్లిమీద నొట్టు పెట్టుకొనుము ఇప్పుడొట్లు పెట్టుకొనిన జెల్లదు. నిన్ను నేను పట్టుకొని మీ అమ్మకడకు గొనిపోయెదను."

ఆతడామె పాదములను బట్టుకొని యిట్లనెను:— "వదినె! అట్లుచేయవలదు. అమ్మ నిన్ను గొట్టును. నీవే నాకు తగిన దండమును విధింపుము. తెమ్ము నీలంగాను యమునలో నుదికి తెచ్చెదను.

గోపిక యిట్లనెను:— "నా లంగాను నుదుకవలదు. నా రవిక నుదుకవలదు. నేను నిన్ను మరమ్మతు చేయవలెను. అదియును మీ అమ్మ చేతిలో. ఆమె నా పిల్లవాడు దొంగ కాడనుచుండును, ఈతడు పిల్లవాడు కాడు. కొంపలను దీయువాడనియు. నీనికడుపులో బారెడుగడ్డమున్నదనియు అందఱును దెలిసికొనగలరు.

శ్రీకృష్ణుడేడ్వనాడంగెను. గోపిక యిట్లనెను:— "నేనీ కపటాశ్రువులకు లొంగుదానను గాను. నేడు నిన్నుం బట్టుకొని తీసుకొని పోయి తీరెదను."

ఆతడు దీనముఖమును బెట్టి "సరే" తీసికొనిపో' అనెను.

ఇంకేమున్నది? గోపిక గట్టిగా కృష్ణుని.....పట్టుకొనెను. కృష్ణుడు వెంటబోసాగెను. ఆమె ఆయూరికోడలు. క్రొత్తకోడలు. అందువలన ముసుగు వైచుకొని శ్రీకృష్ణుని గట్టిగా బట్టుకొని పోవుచుండెను. శ్యాముని సేనయును సంకేతానుసారముగ వెనువెనుకనే దొంగ, దొంగ పట్టుబడి నాడనుచు పోయిరి. మార్గమున బోవుచు శ్రీకృష్ణుడిట్లనెను:— "వదినా! నీవింత నిష్ఠురత వహించెదవేల? నీ వెంత గట్టిగా నా చేతిని బట్టుకొంటివో చూడుము. ఈచేయి మంటపుట్టుచున్నది. ఇదిగో యీ చేతిని బట్టుకొనుము." గోపికకు శ్రీకృష్ణుని కష్టపెట్టుటకిష్టములేదు. ఆమెకు గావలసినది తల్లిముందు తనతనయుడు దొంగయని ఋజువుచేయుటయే. ఆమె యీచేతిని వదలి రెండవచేతినిబట్టుకొనెను. ఆమె నందుని వాకిలికడకు పోగానే అచ్చట ఉపనందుడును, సునందుడును మొదలగు చాలమంది వృద్ధగోపకులు కూర్చుండి యుండిరి. వారిలో నామెకు కొందరు

పినమామలు, కొందరు పెదమామలు. బావలుండిరి. అప్పుడామె పెద్దముసుగును వైచుకొనెను. అప్పుడు శ్యామసుందరుడు మెల్లగా నిటులనెను:—

"వదినె! నా యీచేయికూడ నొప్పి పెట్టుచున్నది. ఈ చేతిని బట్టుకొనుము." ఇది విని ముసుగులోఁ జూపకయే ఆమె చేతినిఁ జాచెను. శ్రీకృష్ణుడు వెంటనే వెనుకనుండి వచ్చి వానితో నామె మురళి చేతి నామెచేతి కందించెను. ఆతని కిది వరకే చెప్పియుంచెను. అందువలన నాతడు మాటలాడ లేదు.

శ్రీకృష్ణుఁడు వెనుకనుండి పరుగిడి నాలి యొక్క ద్వారమునఁ దల్లి వడిలోనికిఁ బోయి కూర్చుండెను, తల్లి యిట్లనెను "కృష్ణా! ఏడ్పెదవేమిరా?"

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను:— "నేను కొట్టము దగరనుండి వచ్చుచున్నాను. అచ్చటనొక ముసలికోతి నాయందు గాండ్రించుచుఁ బరుగెత్తినది. నేనచ్చటనుండి ఉరుకెత్తి పరుగెత్తుకొని వచ్చితిని."

తల్లి భయభీతయై యిటులనెను:— "నాన్నా! అదికరవ లేదు కదా! శ్రీకృష్ణు డిటులనెను:— "ఓయమ్మా! అదెట్లు కాటు వేయగలదు? దానికి నా నీడయైన దొరకకుండునట్లు పరువిడితిని. నేను గొంచెము సేపు నీ యొడిలో బరుండెదను." 'నిద్రపో!' అని పలికి తల్లి కృష్ణుని వీపుమీద జెబ్బునఁ గొట్టుచుండెను. ఇంతలోనే ఆగోపిక వచ్చి యిటులనెను:— "అమ్మా! ఇదుగో నమ్మా! ఎన్నడైన మామాలు దొంగతనము చేసిన బట్టుకొని తీసికొనివచ్చెదనని నీ వెంతో చెప్పితివి. చూడుమిదిగో నేడు. వీనిని బట్టుకొని వచ్చితిని. ఇప్పుడిక మమ్ముల సత్యవాదులుగ గట్టవలదమ్మా."

యశోద యిటులనెను:— "ఎవ్వని పట్టుకొని వచ్చితివి? ఎవ్వని పట్టుకొని వచ్చితివి? నీ వేమియును మత్తును సేవింపలేదు కదా!

గోపిక దృఢతాస్వరమున నిటులనెను:— "దొంగతనము చేయుచుండ మీపిల్లవానిని బట్టుకొని వచ్చితిని. మీ కృష్ణునే, చూడు మీతని మూతికింకను నవనీత మంటుకొనియేయున్నది."

తల్లి యిటులనెను:— "ఓసీ కోడలా! కొంచెము ముసుగును దీసిచూడవే. మాకృష్ణుడా? లేక నీమఱదియా? మాపిల్లవాడు నావడిలో నిద్రబోవుచున్నాడు."

గోపిక తనముసుగును దీసి చూడగా నామె యాశ్చర్యమునకు మేరలేక యుండెను. ఆమె యిటులనెను:— "నేను పట్టుకొని కృష్ణునే తెచ్చితిని. వీడు మధ్యలో నామఱదెట్లైనాడు?

తల్లి నవ్వి యిట్లనెను:— "ఇవ్వేళ నీ మఱదిని బట్టుకొని వచ్చితివిగాని రేపు నీ మగనిఁ బట్టుకొని వచ్చెదవు. నీ చేయి తగులఁగానే పిల్లలు మారి పోవుదురు. నీపతినిగూడ మార్చెదవు." ఇది విని గోపిక లజ్జిత యయ్యెను.

శ్రీకృష్ణుఁ డిటులనెను:— "అమ్మా! ఈమె గొప్ప అసాధ్యురాలే. ఇంటిలోని పాలమీఁది మీగడను దీసి మెదలకఁ దినివేయునే. ఈమె మఱఁది తన యన్నకుఁ జెప్పినాఁడేమో, అందువలన వానిని భయపెట్టుటకై యిచ్చటికి బట్టుకొని వచ్చినది. నీవీమె మాటను విశ్వసించవలదు."

ఇది విని యాగోపిక వచ్చిన త్రోవనే పోయెను. శ్రీకృష్ణుడు పకపక నవ్వసాగెను. పిల్లలందరును జప్పట్లను

జఱచిరి. అప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు యిటులనెను:– "అమ్మా! ఈగొల్లపిల్లలందరును వచ్చినారు. వీరికి నేటికి వెన్నను బెట్టవే! తల్లి మిక్కిలి ప్రేమతో నిటులనెను:– "రండు, నాయనలారా! కడుపునిండ వెన్నను దినుడు. అందరికు నొక్కొక్క వెన్న ముద్ద యును, ఒక్కొక్క పటికబెల్లం గడయును నొసంగను. అందరును వెన్నను గలకండను దిని యెగురుచు గంతులు వైచుకొనుచు దమయిండ్లకు బోయిరి. ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణునకు సాహసమింక నధికమయ్యెను. ఆతడు దినదినమును గోపికకి బయలుదేరుచుండెను. ఆతనికిని దొంగిలించిన వెన్న దినిన నానం దము. ఎవరి వెన్న దొంగిలింపబడినదో వారికి నానందమే,

కృష్ణుడు ప్రతిదినమును దనయింట వెన్నను దొంగి లింపవలయునని ఒక గోపిక కోరుకొనుచుండెను. కాని ఆమెతో నిత్యమును వాదప్రతివాదము జరుగవలయుననియు, తగాదా జరుగవలయుననియు నామె కోరిక. ఒక దినమున కృష్ణుడు తిరుగుచుండెను. ఆగోపిక యిటులనెను:— "కృష్ణా! ఎచ్చ టికి బోవుచున్నావు?

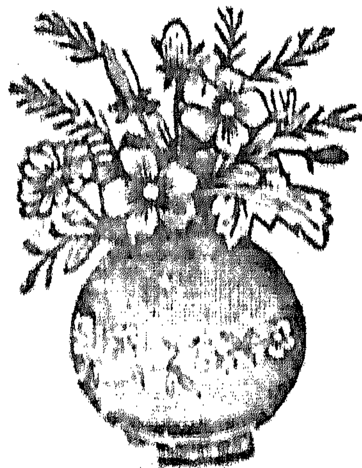
ఆతడు గద్దించి యిటులనెను:— ఎచ్చటకో పోవు చున్నాను. అడుగుటకు నీ కేమి? నాశకునమును బాడుచేసితివి. ప్రొద్దుననే కనబడి యెక్కడికంటివి?

గోపిక యిటులనెను– నేను నీశకునమంతయు నెరుగు దును. ఇచ్చట నీపప్పులుడుకవు. నావద్ద నీవు దొంగతనమును జేయజాలవు. మరల నీచాయలకువచ్చితివా? మర్యాదదక్కదు

శ్రీకృష్ణుం డిటలనెను;– "పోపో! నీబాబుబజారాయిది. వేయిసార్లు వచ్చెదను. కాదనుటకు నీ వెవతెవు?" అనిపలికి

పారిపోయెను. గోపిక ప్రతీక్షించుచుండెను. ఆమెకు క్షణక్షణ మును భారముగఁ దోచుచుండెను. శ్యాముఁ డింకను రాఁగలఁడింకను రాఁగలడనుచుండగఁనే సూర్యాస్తమయ మయ్యెను. రాత్రియంతయును దారకలను లెక్కించు కొనుచు నా మెగడిపెను. ప్రాతఃకాలమున వెన్ననుదీసి ఆశతో గూర్చుం డెను. శ్యాముఁడు రాలేదు. ఆమె వ్యాకులత వృద్ధిచెందెను. ఆహారపానీయయము లేవియును రుచింపకుండెను. రెండవ దినమును గడిచెను. మూఁడవ రాత్రియు నట్లే గడిపెను. ఇఁక శ్యామసుందరు డాగలేక పోయెను. ఆతఁడు వచ్చిగోపిక యొక్క మనోవాంఛను దీర్చెను.

సూతుఁడిట్లనెను:— "మునులారా! గోపికల నోటనిత్య మును శ్యాముని దొంగతనము విషయమును వినుచుండిన తల్లి మనస్సునందు గూడ శ్యామసుందరుఁడెప్పుడు దొంగిలిన వెన్నను దినుచుండఁగాఁ జూడఁగల ననుగొనెను. వాంఛా కల్పతరువగు శ్రీహరి యశోద కోరికను దీర్చుటకు విచా రించుచుండెను.

యశోదయొక్క దధిమంథనము

శ్లో॥ క్షౌమం వాసః పృథుకటితటే విభ్రతీ సూత్రనద్ధమ్
పుత్రస్నేహస్నుత కుచయుగం జాతకంపాచ సుభ్రూః
రజ్జ్వాకర్షశ్రమభుజచలత్ కంకణౌ కుండలే చ।
స్విన్నం వక్త్రం కబర విగల న్మాలతీ నిర్మమంథ॥

(శ్రీ) భాగ, ౧౦ స్కం ౯ అ. 3 శ్లో

సీ॥ కరకమలారుణకాంతిఁ గవ్వపుఁద్రాడు.
పవడంపు నునుఁదీవ పగిది మెఱయ
గ్రమముతో రజ్జువాకర్షింపఁ బాలిండ్లు,
నీడ్వడియొండొంటి నీక నొత్తఁ
గుచకుంభముల మీఁది కొంగుజాఱఁగఁ జిక్క
వడుచు హారావళు ల్వ్రేయలుపడఁగఁ
బొడమిన చెమటతోఁ బొల్పారు నెమ్మోము,
మంచుఁ పైబడిన పద్మంబుఁ దెగడఁ

తే॥ గౌను నులియంగఁ గంకణక్వాణ మెసఁగఁ
దురుము బిగివీడఁ గర్ణికాద్యుతులు మెఱయ
బాలు నంకించి పాడెడి పాటవలనఁ
దరువు లిగురొత్తఁ బెరుఁగింతి దరువఁజొచ్చె॥

(శ్రీ)మదాంధ్ర భాగవతము

ప్రపంచము నందంతటను నెచ్చట జూచినను సౌందర్యమే నిండియున్నది; కాని దానినిఁ జూచుటకు యోగ్యత కావలయును. సౌందర్యోపాసకుఁడగు కవి సర్వత్ర సౌందర్యమునే

గాంచును. కవులకు ఫలపుష్ప సమన్వితమగు వృక్షములనిన మిక్కిలి యానందము. వారు వానిలో ననంత సౌందర్యము ననుభవించెదరు. వానితో మాటలాడెదరు. వానిమాటలను వినెదరు. వారు ప్రతి సంఘటనము నందును, సౌందర్యమును గాంచెదరు. వనమునందు, ఉపవన ములందు సరస్సులందు సాగరములందు, నదులందు, పండితులందు, గిరులందు గిరిశిఖరములందు, నగరములందు, పండితులందు, పామరులందు. బాలకులందు, వృద్ధులందు, ప్రౌఢులందు, యువకులయందు, నరులందు, నారులందు, నల్లవారియందు తెల్లవారియందు, రూపవంతులయందు, నవ్వువారియందు, ఏడ్చువారియందు, నెచ్చటికి దృష్టిపోయినను నచ్చటనే ఆసౌందర్యమును గాంచును. వారిదృష్టిలోఁ బ్రపంచమంతయు నొక సుందరమగు నాటవస్తువు. వానికి ఘటనలన్నియును నవ్వువచ్చు సామగ్రులే. ఎవరైన వచ్చినను నవ్వును. పోయినను నవ్వును. ఎవరైన ప్రతిజ్ఞ నొనర్చినను నవ్వే. ప్రతిజ్ఞాభంగమైనను నవ్వే. ఆవశ్యకసాధనములు వచ్చినను నవ్వే. వాని యభావమునను నవ్వే. గంభీరతను గాంచిన నవ్వును, చంచలతనుగాంచినను నవ్వును. అనుకూల ప్రతికూలతల రెండింటి యందును సుఖానుభూతి కలిగి ఉప్పున్నను నుప్పు లేకున్నను కూరలు రుచిగా నెవనికుండునో అతఁడే కవి. వాస్తవమునఁ గాంచినచో నుప్పులేని కూరలందును నొకవిధమగు కమ్మని రుచి కలదు. ఈవిషయములను గవియే అనుభవ పూర్వకముగఁ దెలియఁగలఁడు. సాంసారికులమగు మనము సంఘటనముల నేదృష్టితోఁ జూచెదమో, కవి వానికి భిన్నదృష్టితోఁ గాంచును. ఏ స్త్రీయైన నేడ్చినచో మనకును దుఃఖము కలుగును; కాని కవి ఆమె

చేష్టలనధ్యయనము కావించును. ఈమె కన్నీరువు లెట్లు వచ్చుచున్నవి నీమె ముఖాకృతి యెట్లున్నదియు, రోదన మేస్వరముతో నొనర్చునదియు, నశ్రువులు వెలువడియెచ్చటబడినదియు రోదనసౌందర్య చింతనమందే నిమగ్నుడగును.

ఒక కవి యుండెను. ఆతఁడొక చిన్నతోటను వేసెను. దానియందు రంగులరంగుల బటానీలను నాటెను. ఒక బలిసిన ఆఁబోతు ఆ బటాణి తోఁటలోనికిఁ బ్రవేశించి దానిని తినసారంభించెను. కవి స్వభావాను సారముగఁ గత్తిను గైగొని ఆఁబోతును బొలమునుండి బయటకుఁ ద్రోలవలయునని పోయెను. ఆతఁడు కట్టనెత్తెను. ఎద్దుకన్నులెఱ్ఱచేసి తన శృంగములతోఁ గవిని బొడువనచ్చెను. ఆసమయమున దాని మూఁపురము కదలుచుండెను. కాళ్ళనుకొంచెము వంకరగఁబెట్టి, తలను వంచి, అది క్రోధముతోఁ గవివైపునకు బరువిడెను. కవి దాని శోభను గాంచి యాత్మవిస్మృతిని జెందెను. దాని క్రోధముద్రనుగాంచి రసాస్వాదన మొనరించుచుండెను. ఉన్నదున్నట్లుగ నిలిచి పోయెను. ఇదియే కవియొక్క హృదయము. కవి దృష్టిని సాధారణులు తెలిసికొనఁ జాలరు. మనము ప్రతిదినమును గాంచుఘటనల మీఁద నే ప్రభావమును బడదు. వానినిఁ గవి గాంచి వర్ణించుచో మనము చదువఁగాఁ దృష్టినిఁ జెందకుందుము. ఈ రామకృష్ణా ద్యవతారము లెన్నివచ్చినవో వారియొక్క చారు చరిత్రలను నేకవియైనను నంతర్దృష్టిచేఁ జూడకున్నచో నీకథ లమరము లెట్లు కాగలవు.? ఇతిహాస పాత్రల నమరము కావించువాఁడు కవియే. సాధారణ ఘటనము లందును. సరసతను నింపువాఁడే కవి. స్త్రీలు దధి మంథన

మొనర్చుటను సందరుసు నిత్యము చూచుచునే యున్నారు. వానివలన మనస్సులం దేవిధమగు ప్రభావమును బడదు. అదే మంథన వర్ణనమును నేకవిశ్రుతి యందైనను జదివి నచో శుష్క హృదయమైనను సరసముగ నగును. యశోద దధిమంథన సమయమున నెట్టి యపూర్వశోభతో నున్నదో, దాని సాకార రూపకము వేదవ్యాస భగవానుఁడు తన వర్ణనమందు నిరూపించినాఁడు. అదృష్టవంతుఁడే ఆవర్ణన మును జదివి దానినిఁ దమ హృదయములం దనుభవింపఁ గలరు.

సూతుఁ డిట్లనెను:— "మునులారా! శ్రీకృష్ణుని విషయమున నిత్యమును నుపాలంభనమును వినివిని యశోద మనస్సులో నొక కోరిక యుత్పన్నమయ్యెను. ఆమెయిట్లు తలంచెను:— "కృష్ణుఁడు గోపికల యిండ్లనుండి వెన్నను దొంగి లించు చున్నాఁడు. దీనిని నేను నానేత్రములతో నెట్లు చూడ గలను.?" ఎన్నడైన నాయెదుట దొంగతనము నొనర్చిన నేనీతనిఁ గసరి గొట్టవచ్చును. పిల్లలను గసరిగొట్టుటచేఁను నొకవిధమగు నానందము కలుగును. సర్వాంతర్యామియగు ప్రభుని సమస్త చేష్టలును భక్తులకు సుఖము నొసంగు కొరకే యుండును. అతఁడు తల్లియొక్క భావమును గ్రహించి తల్లి సమ్ముఖమునను నేను వాత్సల్యరసముయొక్క అభూత పూర్వ ధారను బ్రవహింపచేసెదను; ఆమెకును నాచౌర్య కర్మను జూపించెదనని నిశ్చయించుకొనెను. తల్లియెంతగా లీలలను చూచుట కుత్సహించుచున్నదో అంతకంటె నధిక ముగ నీలీలాధారి లీలలొనర్ప నుత్సుకుడై యుండెను.

యశోదయొక్క సమస్తకర్మలును దనకృష్ణుని ప్రీతి నిమిత్తమే. మందలో లక్షలకొలది గోవులు కలవు. వానిని దాసదాసీజనములు పోషించుచుందురు. నందుని సంరక్షించుట యందే ఆమె సమస్తకర్మమును. తల్లి పూజనము కొఱకు పదిపదునైదు గోవులనింటివద్ద నుంచును. వానికి పండ్లను బిండివంటలను గూడ పెట్టును. నీటికి బదులుగాఁ బాలనే త్రాగుచుందురు. వానిపాలు మిక్కిలి చిక్కగా నుండును. వానినుండి పద్మగంధము వచ్చుచుండును. అందువలన నాయావు లన్నియును పద్మగంధలని పిలువబడును. వానిపేరులు - శ్యామ రామ. గంగ, యమున, త్రివేణీ మొదలగునవి. యశోద స్వయముగ వానిని బోషించును. ఆగోవులపాలు నారాయణుని సేవకు వచ్చును. వానిలో నొకటి రెండుగోవులను స్వయముగ యశోదయే పాలుపిదుకును. స్వయముగ గాచును. స్వయముగ దానే తోడుపెట్టును. కృష్ణుని దన యుత్సంగముననుంచుకొనియే స్వయముగ దన సమ్ముఖమున దనకన్నుల యెదుట జల్లను జేసి దానిని గృష్ణునకు బెట్టును, తల్లిహృదయ మట్టిది. మాకృష్ణునకు వెన్నయనిన మిక్కిలి యిష్టము. కావున జాలనుంచి వెన్నను వానికొఱకు తీయవలయునని యే తల్లి చింత.

ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణునకు నాలుగైదేండ్లు వచ్చినప్పటికిని పాలు, పెరుగు, వెన్న. మీగడ మొదలగునవన్నియును దినును అన్నము, పప్పు- రొట్టెలును దినును, కాని తల్లిచనుపాలను త్రాగుటను మానలేదు. ఒకసంవత్సరమైనమీదట దల్లికింకొక పిల్లవాడు పుట్టినప్పుడు మొదటిపిల్లవాని పాలెండిపోవును. రెండవపిల్లవాడు పుట్టకుండినచో జాలమంది పిల్లలు పెద్దవా

పైన తరువాతను తల్లియొక్క చనుబాలను త్రాగుచుండును. ఈతని స్థితియు నట్టిదే. నిత్యమును దల్లి యేబదియారు పిండి వంటలను జేసిపెట్టును. వివిధ పదార్థములను జేయును. తన చేతులతో శ్యామసుందరునకు బెట్టును: కాని యీతనికి బాలు త్రాగనిది తృప్తియుండదు. తల్లికిని దీనిలో నానందము కలుగును. ఈతడు తల్లి దగ్గఱబరుండియే నిద్రించును. తల్లిని గట్టిగా బట్టుకొని యుండును. మంచము మీాదనుండియే తల్లి దాసీలకు బనిని జెప్పును. కవ్వము పిడచను వేడి నీటితో దోమవలెను. తొందఱ పడవలదు. చల్ల చేయునపుడు చల్లని జలముండవలె. ఆఱబోసిన గొంచెము వేడినీటిని బోసిన జల్ల దనముపోగలదు. ....ఇట్లు ప్రక్కమీాదనుండియే చెప్పుచుండును. వెన్నపడు సమయము రాగానే వెంటనే చేతులను గడుగుకొని చేయిపెట్టి వెన్నను దీయును. దధిమంథనము తిరుగలిని ద్రిప్పుపనియు నరుణోదయమందు జరుగును. ఏస్త్రీ పెరుగును నరుణోదయమునకు ముందేజల్లగా జేయదో సూర్యోదయము నఱకును గవ్వమును ద్రిప్పుచుండునో ఆమె నేర్పు లేని—— దని పిలువబడును. లక్ష్మీదేవి వారింటినుండి పోవును. కావున గవ్వమును తిరుగలిధ్వని సూర్యోదయమునకు ముందే పూర్తిగ నాగి పోవలయును, కావున ప్రాతఃకాలమున గను చీకటితోడనే తల్లి తనపిల్లవానిని జచ్చికొట్టి పెరుగును జిలుకును.

ఒకదినమున నేదియో పర్వము. ఇంటిలోని దాసీలందఱును సేవిదోపనులలో నిమగ్నులై యుండిరి. ఇంతవరకును చల్లచేయబడలేదు. తల్లి కెల్లప్పుడును దనకొడుకు చింత యొక్కటియే. లేవగానే అతడు వెన్న నడుగును. నేనిచ్చుట

దెచ్చి యిచ్చెదను. నేడు నేనే లేచి చల్ల నేల జేయరాదు. ఈధూర్తుడు లేచినచో నేపనియును జేయనీయడు. అప్పుడప్పుడు తీసిన వెన్న నీతనికి లభింపకున్నచో నేడ్చియేడ్చి యిల్లంత యును గోలజేయును. అందువలన దలి కృష్ణునకు దెలియ కుండునట్లు లేచెను. ఆమె కొంచెములేచి మరల నాగి, మాటి మ్మాటికిని బిల్లవాని ముఖమును గాంచి పీడు నేను లేచుటను దెలిసికొనలేదు గదా యనుకొనెను. శ్రీకృష్ణుడు నేడు విచిత్రలీలను జేయదలచెను. అందువలన నాతడు నేడు గాఢ నిద్రను బోవుచుండెను. తన తల్లి యెప్పుడు శయ్యపైనుండి లేచి పోయినదియు నాతనికి దెలియదు.

లేచి తల్లి వెంటనే వేడినీటితో జేతులనుగాళ్ళను గడిగి కొనెను. కవ్వమును స్వచ్ఛజలములచే గడిగెను. అలమరలలో బెట్టిన పెరుగు కుండలను దెచ్చెను. శబము కాకుండునట్లు పెరుగులో జేతిని బెట్టికవ్వమును నిలిపి, తరువాత దధి స్తంభ మును గడిగెను. కవ్వపు త్రాటిని సవరించెను. కవ్వపుత్రాడు కవ్వమునకు జుట్టబడెను. ఆ త్రాటికి రెండుచివరలను బంగారు కడియములు కలవు. తల్లి కవ్వపుముద్దను బెరుగునముంచి ఘుమఘుమమనుచు బెరుగును జిలుక దొడగెను.

యశోద చల్ల చేయునపుడామె శోభనుచూచి తీర వలసినదే. చల్లనుచేయునపుడును, రాగ్నమును త్రిప్పునపు డును దల్లులు మధురస్వరమున గీతములను బాడుచుందురు. దానివలన మనస్సును నిలుచును. శ్రమయు నుండదను. పని చేసినటుల యుండదు. యశోదయును దధిమంథన సమయ మున దన పుత్రునియొక్క బాలలీలలను స్మరించుచుండాడు

చుండును. వ్రజమున నొక గోపికకలదు. ఆమె చక్కఁగఁ కవిత్వమును జెప్పగలదు. ఆమె శ్రీకృష్ణుని బాలచరిత్రములను మంచి మర్మమును స్పృశించుభావములో వర్ణన మొనరించెను. మంచి చక్కని ప్రసాదపూర్ణములగు మధురగీతములను రచించెను. ఆగీతములను యశోద కంఠస్థ మొనర్చెను. ఆమెకుఁ దన పుత్రునియొక్క ప్రతివిషయమును బరమ ప్రీతిగ నుండును: ఆమె కాతని లీలలను గానమొనర్చుటలో నాంతరిక సుఖము కలుగుచుండును. అందువలన నామె కెప్పుడవకాశము జిక్కినను నాపదములను గొణుఁగుచు బాడుకొనుచుండును. నేఁడు దధిమంథన మొనర్చుచు యశోద మంథనమున వచ్చిన ఘుమర ఘుమర శబ్దములో దన స్వరమును గలిపి పాడుచుండెను. ఆమె ఒక చక్కని యెత్తు పీఁట మీఁదఁ గూర్చుండెను. దాని కోళ్ళన్నియును జందనపు కొయ్యతోఁ జేయఁబడినవి. పెద్దపెద్ద కుండలలో జిక్కని పెరుగు నిండియుండెను. దానిలోఁ గవ్వమును వైచి కుడి యెడమలకుఁ ద్రాటినిఁ గ్రమముగఁ ద్రిప్పుచుండెను. పెరుగును జిలుకుచుండ దానిలోనుండి చిందులు లేచును. అవి క్షీరసాగరమును మథించినపుడు దానిలోనుండి యెగిరిన ముత్యాలవలె నుండెను. యశోద శరీరము కొంచెముగ స్థూల శరీరము. ఆమె నడుము స్వాభావికముగ నుండు దానికంటె నధిక స్థూలముగ నుండెను. ఆమె ఒక చక్కని పట్టుచీరెను ధరించియుండెను. ఏకాంతమున నచ్చటఁ బురుషులెవరును లేరు. అందువలన ముసుఁగు జారిపోయెను. ఆమె యొక్క కొప్పు అటునిటు నూగుచుండెను. అది విధ్యుక్తముగఁ దువ్వఁ బడినది. రాత్రి దాసీలు దానియందు

రాజమాలతీ పుష్పములను దుఱిమిరి. మాలతీ మాలలను దానిలోఁ దుఱుమఁ బడెను. చల్ల చేయునపుడు వేణియందు దుఱిమిన పుష్పములు క్రింద భూమిమీఁదకు రాలుచుండెను. అది ఆకాశమునుండి దేవతలు పుష్పవర్షమును గురిపించు చున్నట్లుండెను. లేక పుష్పములు పాదములమీఁదఁ బడి యును, భూమిపైఁబడియును తల్లితో నిట్లు మొఱను బెట్టు కొనుచున్నట్లుండెను:- "అమ్మా! ఇది నీపని కాదు. దాసీలను రానిమ్మా. వారు చల్లను జేయుదురు. నీవు శ్రీకృష్ణుని కడకుఁ బొమ్మా." లేక తల్లి యింతటి చిన్న చిన్న కార్యము లొనర్చుచుండఁగాఁ జూచి మనమీమె మస్తకముపై నుండుట కధికారము లేదు. క్రింద బడిపోవలయునని పడినాయనున ట్లుండెను. లేక శ్రీకృష్ణుడీమార్గముననే వచ్చి తల్లినిఁ బట్టు కొనఁ గలఁడు. కావున నాతని మార్గమును బుష్పమయ మొనర్పవలయును. అందువలన నవి తల్లి తలనుండి వ్రాలి శ్రీకృష్ణుని మార్గమునఁ బడియుండెను. లేక పుష్పము లిట్లను కొని యుండును. వ్రజమందు దుర్వాసనమున నుండుట నిషే ధము. అచ్చట వ్రజరజమునఁ బొరలాడుటయే గొప్పమాహా త్మ్యము. గోపికల పదధూళియే సర్వశ్రేష్ఠమనుకొని దానిలోఁ బొరలాడవలయును. యశోదమాత మమ్ములను పైన శిర స్సునఁ గూర్చుండ బెట్టినది. కావున నిప్పుడు మనము వ్రజరజమున దొరలవలయును. లేక శ్రమ కారణమునను శిరస్సుకదలుట చేతను బుష్పములు స్వాభావికముగఁ బడ వచ్చును, ఏమైనఁ గానిండు. యశోదతలనుండి సుందర సుగంధ పుష్పములు క్రిందకు వ్రాలెను. యశోద వయస్సు మళ్ళినను ఆమె శరీరమందొక ముడత యైనను లేదు.

ముఖము పూర్ణిమనాఁటి చంద్రునివలె వికసించియుండెను. పాపిట సిందూరము శోభించుచుండెను: ఫాలమున సౌభాగ్య తిలక మంకితమై యుండెను. తలవెండ్రుక యొక్కటియైనను నెఱియ లేదు: కర్ణముల నున్న గమనీయ కుండలములు మాటిమాటికిని ద్రాడును లాగునప్పుడెల్ల నూగుచు గదలు చుండెను. ఆమెజుట్టు సుందరముగను వంకర వంకరలు తిరిగి దట్టముగ నుండి చక్కఁగ దువ్వఁబడి యుండెను. పెద్ద పెద్ద నేత్రము లనురాగముచే వెలుఁగుచుండెను. ఆమె గాజులును, గంకణములును కడియములును, బాజూబందులును ఇతరాభరణములును, త్రాడులాగుచుండ భుజములాడుటచే నూగుచుండెను. ఆభూషణము లన్నియును మ్రోగుచు మంథాన శబ్దమును దనుతాళమును గలుపుచుండెను. నిద్రించి లేచుటచే యశోద రవికను దొడుగుకొనలేదు. అందువలన నామె నిర్మూక్త, పుష్ట, దీర్ఘ, లోలస్తనములు రెండు పెద్ద బలిసిన చేఁపలవలెఁ జంచలించు చుండెను. నిరంతరమును బుత్రుని స్మరించుటచే నామె మాతృస్నేహ ముప్పొంగు చుండెను. స్నేహోద్రేక కారణమున స్తనమునందలి దుగ్ధ ములు స్రవించుచుండెను. దాని వలన నామె పట్టుచీరె తడియుచుండెను. శ్రమచే ముఖమునందు స్వేదకణములు మెఱయుచుండెను, కాళ్ళను జాచుకొని ఆమె స్నేహమయ మగు సజీవప్రేమ ప్రతిమవలె నుండెను. కుండ కదలకుండు టకై దానికి నాల్గువైపులను రాళ్ళను బెట్టెను. యశోద దధి మంథన మొనర్చుచునే మాటిమాటికిని శయ్యాపై పునకు గృష్ణుఁడు లేచునేమో నని చూచుచుండెను.

రాజమాలతీ పుష్పములను దుఱిమిరి. మాలతీ మాలలును దానిలోఁ దుఱుమఁ బడెను. చల్లచేయునపుడు వేణియందు దుఱిమిన పుష్పములు క్రింద భూమిమీఁదకు రాలుచుండెను. అది ఆకాశమునుండి దేవతలు పుష్పవర్షమును గురిపించు చున్నట్లుండెను. లేక పుష్పములు పాదములమీఁదఁ బడి యును, భూమిపైఁబడియును తల్లితో నిట్లు మొఱను బెట్టు కొనుచున్నట్లుండెను:— "అమ్మా! ఇది నీపని కాదు. దాసీలను రానిమ్మా. వారు చల్లను జేయుదురు. నీవు శ్రీకృష్ణుని కడకుఁ బొమ్మా." లేక తల్లి యింతటి చిన్నచిన్న కార్యము లొనర్చుచుండఁగాఁ జూచి మనమీమె మస్తకముపై నుండుట కధికారము లేదు. క్రింద బడిపోవలయునని పడెనాయనున ట్లుండెను. లేక శ్రీకృష్ణుడీమార్గముననే వచ్చి తల్లినిఁ బట్టు కొనఁ గలఁడు. కావున నాతని మార్గమును బుష్పమయ మొనర్పవలయును. అందువలన నవి తల్లి తలనుండి వ్రాలి శ్రీకృష్ణుని మార్గమునఁ బడియుండెను. లేక పుష్పము లిట్లను కొని యుండును. వ్రజమందు దుర్వాసనమున నుండుట నిషే ధము. అచ్చట వ్రజరజమునఁ బొరలాడుటయే గొప్పమాహా త్మ్యము. గోపికల పదధూళియే సర్వశ్రేష్ఠమనుకొని దానిలోఁ బొరలాడవలయును. యశోదమాత మమ్ములను పైన శిర స్సునఁ గూర్చుండ బెట్టినది. కావున నిప్పుడు మనము వ్రజరజమున దొరలవలయును. లేక శ్రమకారణముననను శిరస్సుకదలుట చేతను బుష్పములు స్వాభావికముగఁ బడ వచ్చును, ఏమైనఁ గానిండు. యశోదతలనుండి సుందర సుగంధ పుష్పములు క్రిందకు వ్రాలెను. యశోద వయస్సు మళ్ళినను ఆమె శరీర సుందరాకమడత యైనను లేదు.

ముఖము పూర్ణిమనాఁటి చంద్రునివలె వికసించియుండెను. పాపిట సిందూరము శోభించుచుండెను. ఫాలమున సౌభాగ్య తిలక మంకితమై యుండెను. తలనెంౘుక ఒక్కటియైనను నెఱియ లేదు. కర్ణముల నున్న గమనీయ కుండలములు మాటిమాటికిని త్రాడును లాగునప్పుడెల్ల నూఁగుచు గదలుచుండెను. ఆమెజుట్టు సుందరముగను వంకర వంకటలు తిర్గి దట్టముగ నుండి చక్కఁగ దువ్వఁబడి యుండెను. పెద్ద పెద్ద నేత్రము లనురాగముచే వెలుఁగుచుండెను. ఆమె గాజులును, గంకణములును కడియములును, బాజూబందులును ఇతరాభరణములును, త్రాడులాగుచుండ భుజములాడుటచే నూఁగుచుండెను. ఆభూషణము లన్నియును మ్రోఁగుచు మంథాన శబ్దమును దనుతాళమును గలుపుచుండెను. నిద్రించి లేచుటచే యశోద రవికను దొడుగుకొనలేదు. అందువలన నామె నిర్మూక్త, పుష్ట, దీర్ఘ, లోలస్తనములు రెండు పెద్ద బలిసిన చేపలవలెఁ జంచలించుచుండెను. నిరంతరమును బుత్రుని స్మరించుటచే నామె మాతృస్నేహ ముప్పొంగుచుండెను. స్నేహోద్రేక కారణమున స్తనమునందలి దుగ్ధములు స్రవించుచుండెను. దాని వలన నామె పట్టుచీరె తడియుచుండెను. శ్రమచే ముఖమునందు స్వేదకణములు మెఱయుచుండెను, కాళ్ళను జాచుకొని ఆమె స్నేహమయ నగు సజీవప్రేమ ప్రతిమవలె నుండెను. కుండ కదలకుండు టకై దానికి నాల్గువైపులను రాళ్ళను బెట్టెను. యశోద దధిమంథన మొనర్చుచునే మాటిమాటికిని శయ్యవైపునకు కృష్ణుఁడు లేచునేమో నని చూచుచుండెను.

శ్రీకృష్ణుడు నిద్రలేవక పూర్వమే తాను చల్లను జేసి వెన్నదీయుట పూర్తి చేయవలయునని ఆమె యూహ. వీడు మేల్కొనినఁ జల్లఁజేయ వీలులేదు. అందువలన నామె గబ గబ చేతుల నాడించుచుండెను. తల్లి దేనినిఁ గూర్చి యూహించుచుండెనో అదియే జరిగెను. శయ్యమీఁద నాతడటు నిటు తల్లినిఁ గాంచెను. తల్లి కనబడక పోవునప్పటి కాతఁడు లేచి కూర్చుండి కన్నులను నలుచుకొనుచు మూల్గసాగెను. ఎదుటఁ జూడగా దల్లి చల్లనుజేయు చుండెను. ఆతడు పట్టెను బట్టుకొని నేలమీఁదకు దిగి, తల్లికడకు బోయెను.

సూతుడిట్లనెను;– “ మునులారా ! ఎవరిని యోగులును, యతులును, సాధువులును, సన్న్యాసులును సదా అన్వేషించుచుందురో ఆతఁడే నేఁడు అమాయకునివలె బాలు త్రాగుటకై యేడ్చుచుఁ దల్లిని వెదకుచుండెను. లేవగానే భగవానునకు దల్లిపాలు కావలసివచ్చెను. ఆతఁడు కన్నులను గొంచెముగఁ దెరచి, కొంచెముగ మూయుచు, ముఖమును వ్రేలాడవైచుకొని తల్లికడకుఁ బరుగిడెను. సమీపమునకుబోయి వెంటనే తల్లి మధించు త్రాటిని బట్టుకొనెను. ఇక దల్లి దధినెట్లు మధింపఁగలదు. ఇంకేవస్తువునైన బట్టుకొనినచో దల్లి తెరచుచుండెడిదే: కాని త్రాటినిఁ బట్టుకొనగానే ఆమె ఆగవలసివచ్చెను. చల్లచేయుట నాపి యశోద పిల్లవాని నెత్తుకొని మంద మందహాసముతో గూడిన నాతని ముఖారవిందమును గాంచుచు స్నేహకారణమున స్వతః స్రవించుచున్న నామె స్తనములతోఁ బాలను ద్రావించుచుండెను.

నవనీతచోరుని అల్లరిపనులు

(౮౭౮)

శ్లో॥ ఉలూఖలాంఘ్రే రుపరి వ్యవసితమ్
మర్కాయ కామం దదతం శిచిస్థితమ్ ।
హైయంగవం చౌర్య విశంకితేక్షణమ్
నిరీక్ష్య పశ్చాత్సుత మాగమచ్ఛనైః ॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం. ౯అ. ౮శ్లో॥

ఆ॥ విశచకమల నయన వేరొకయింటిలో
వెలయు రోలు దిరుగ వేసి యెక్కి
యుట్టిమీఁద వెన్న నులుకుచు నొకకోఁతి
పాలుసేయుచున్న బాలుఁగనియె.

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

తనప్రియులకంటెఁ దనప్రియుల హితైషుల నెక్కుడుగ నాదర మొసంగుచుందుము. పుత్రునకేదైన రోగముండి, ఆతనికి చికిత్స సుయోగ్యుఁడగు వైద్యుడెవడైనఁ జేయుచుండ పూర్వ విశ్వాస మాతనిపై నుండి, పుత్రుడాతని యుపచారముచే నీరోగుఁడైనచో నాతనికి స్వాగతసన్మానము పుత్రునకంటె నెక్కుడుగఁ జేయుదుము. కారణమేమనఁగా నాతడు పుత్రుని మేలును గోరినవాఁడు. అతని వలన గుమారునకు మేలుకలుగును. ఆవైద్యుని యెడల స్వాయముగ నే ప్రేమయును లేదు. ఆతని యెడల నుండిన యాదరబుద్ధి సుతుని సంబంధముచేతనే. ఆతని ప్రసన్నునొనర్చుకొనుటకో సుతుడు రెండు మూడు కఠినవాక్కులు పలికినను నది ప్రేమాధిక్యముననే.

వైద్యుని బ్రసన్నునొనర్చుకొనుటకు యనిన బుత్రుని నీరోగునిగా నొనర్చుటకే. చిన్నపిల్లలు వివేకమును గ్రహింపజాలరు. వారు దీనిలోదమకేవమాన మని గ్రహించెదరు. ఏడ్చెదరు. తల్లిదండ్రుల మీద గోపమునువహించెదరు. దూతమును జెందియుద్రేకించెదరు. నానా విధములగు నుపద్రవములను గావించెదరు. తల్లి దండ్రులును దానిని శాంతింప జేయుటకును సామదానభేద దండోపాయములను గ్రహింప వలయును.

సూతుడిటులనెను:— "మునులారా! యశోద మథించుచుండిన తరి సగము మథింపబడి పెరుగులో నట్టియుండెను. ఆమె చేతిలోనుండి త్రాడెప్పుడు జారిపోయినదో ఆమెకే తెలియదు. శ్యాముడు తల్లి కడపాలను ద్రాగుచుండెను. ఎదుటనే పద్మగంధ గోవుల పాలు మాటికుండలలో గాగుచుండెను. నిత్యమును దాసీలు దాలిపోయిలలో బిడకలనుంచి రాజవేచి, వానిపొగపోగానే పాలనుబోసిన బానలను వానిపై బెట్టెదరు. అగ్ని క్రమ క్రమముగ దగ్గిపోగానే పాలపొంగు బానలోనుండి, దానిలోనే పొంగి క్రమముగ శాంతించును. అంతగ్రమక్రమముగ పైన మీగడ యేర్పడును. కోడుకొనగా పాలుగాగి యెర్రనై దానిమీందనుంపముగ రొట్టెవలె మీగడ కట్టును. శ్రీకృష్ణునకు మీగడయనిన జాలయిష్టము. కావున దల్లి తెల్లవారక ముందే పాలనుబితికి ఆ దాలిమీందనే గాచుచుండును. శ్రీకృష్ణుడాడుకొని రాగానే మీగడ కావలయునునును. అప్పుడు తల్లి రొట్టెమీద నేతి రొట్టెవంటి మీగడ నుంచును. అది ఎఱ్ఱని గోధుమరొట్టెమీద తెల్లని మీగడ రొట్టెపెట్టినట్లుండును. శ్రీకృష్ణుడు రెండు రొట్టెలను బండ్లతో

గోరుకు కొని తినును. అట్లుచేసిన తల్లి కానందము. పాలెంత చిక్కగానుండి, యెంతటి మందాగ్నిలో గాచబడునో అంతటి మందము గల మీగడ కట్టును. తల్లి యెన్ని పనులనొనర్చు చున్నను నామెమనస్సు పాలమీదనే యుండును. ఆమె శ్యామసుందరునకు బాలొసంగు చున్నను నామె మాటిమాటి కిని బానలవైపునకు జూచుచునే యుండును. నేడు తొందరలో నెవతెయో దాసి అధికముగ బిడకలను వైచెను. నిర్ధూమము కాకపూర్వమే అగ్ని బాగుగా మండుచున్నదే దానిమీద బాలతో నింపబడిన బాన పెట్టబడెను. అధికాగ్ని యగుటచే బాలు పొంగి పొంగి దాలిలోబడి పోవదొడగెను. పాలబొట్టుఒకటి నిప్పులోబడినను దల్లులు దానివాసనచే నెచ్చటనో పాలుపొంగుచున్నవని గుర్తించెదరు. ఇంత వరకును యశోద పాలను ద్రాగుచున్న మదన మోహనుని సుస్మిత ముఖారవిందమును మమతా భరిత దృష్టితో జూచుచుండెను, పాలపొంగును వాసనబట్టి ఆమె ఆదుర్దాపడి అన్నిటిని మరచిపోయెను. వెంటనే బలవంతముగ శ్రీకృష్ణుని ఒడిలో నుండి తీసి భూమిమీదనుంచి పాలనుదించుటకు బరువిడెను, ఇంకేమున్నది. ఇంతవరకు బాలేపొంగుచున్నవి. ఇప్పుడు పుత్రుడుపొంగు చున్నాడు. "నామీదదల్లికి ప్రేమలేదు. ఆమెకు నామీద కంటె బాలమీద ప్రీతి. నావిషయమును జూడకయే నన్నతృప్తునిగనే పీడి మధ్యలోనే లేచి నన్నువిడిచి పాలను దింపుటకు బోయినది. ఈమె పాలు వెన్న పెరుగు సంగతిని జూచెదను" అని ఆతడనుకొనెను. తల్లి చేసిన యీ పనికి బాలకృష్ణునకు గోపము వచ్చెను, భగవంతునకు గోపమేలవచ్చినది ? మంచిదికాక బోయినను నేదియో యుండితీర

వలయును, మంచిచెడ్డలకు జనకు డతడే కదా! దైవీసంపత్తును, ఆసురీసంపత్తును సృజించిన దాతడే. సమస్త భావములకును జనకుడాతడే. అతనిలో శాంతియున్నప్పుడు క్రోధమునుండును. కాని ఆతని క్రోధము కల్యాణ ప్రదము. ఏలననగా నాతడు కల్యాణ స్వరూపుడు, తల్లిపై వచ్చిన కోపములో ప్రేమయును నిండియున్నది. గంగాజలములోనికి వచ్చిన జలములన్నియు గంగాజలము లెట్లగునో అట్లే ప్రేమ గంగలోనికి వచ్చిన భావములన్నియును ప్రేమమయములగును. ప్రేమకోప మధ్యుష్ట వంతులకే ప్రాప్తించును. ప్రేమకోపము పరాయి వారిమీద జేయబడదు. అది ఆత్మీయులమీదనే వచ్చును. కృష్ణుడెవని దనవానిగా జేసికొని వానిమీద గోపమును జెందునో ఇంతకు మించిన సౌభాగ్యకరమగు విషయమింకేది యుండును?

శ్రీకృష్ణునకుఁ గోపకారణమున బంధూక పుష్పము యొక్క అర్ధోన్మీలిత కళికమువలె నాతని రెండు పెదవులును వణఁకసాగెను; ఆతఁడు తన చిన్నచిన్న శుభ్రప్రకాశమయ మనోహర దంతములచే దొండపండు వలెనుండిన పెదవు లను గొఱుకుచుఁదన కోపమును వ్యక్తపఱచుటకు సాధనమే మున్నదా యని వెదుకుచుండెను. తల్లి పెరుగును జిలుకుటకుఁ గుదురుగాఁ బెరుగు బానక్రిందఁ బెట్టిన రాతిముక్కల మీఁద నాతని దృష్టిపడెను. ఆతఁడొక పెద్దరాతిని దీసికొని పెరుగుతో నిండియుండిన బానమీఁద బలముకొలఁది బాదెను. రాయి తగలఁగానే ప్రాతదగు నాబాన వెంటనే ఫట్టని పగి లెను. సగము చిలుకఁపడి నాపెరుగు భూమిమీఁద జరజర ప్రాకివ్యాపించెను. తల్లి పాలకుండను గొంచెము దూరముగ నున్న యింటిలోఁ బెట్టుటచే నామె పాలను దించి, అది

ఆర్పుటకై ప్రయత్నించుచుండెను. శ్రీకృష్ణుని సత్పుప్రునిచేసి వచ్చితి నేనని ఆతొందరలో నామె మఱచెను.

శ్రీకృష్ణుడు క్రోధభరితుండై కుండను రాతితోఁ గొట్టెను. గాని ఆతని చేతికేమియు నంటలేదు. ఇదివరకిట్టే చేయుచుండిన మజ్జిగ పోయి కొంచెముగనో గొప్పగనో వెన్న దొరికెడిది. కాని అదియింకను దానిలో నేకాకారముగనే యుండెను. పెరుగుబాన పగిలిపోగానే భగవానునకు గొంచెము భయము వేచెను. ఆతడచ్చటినుండి పారిపోయెను. ఆతడిటులను కొనెను:— "తల్లికపరాధము నొనర్చితిని. యేమియును సాయ పడలేదు." వెంటనే ఆతడింటిలో బ్రవేశించెను. ఉట్టిమీద నిచ్చటి వెన్నయుంచబడెను. సమీపముననే బియ్యమును దంపుకొయ్యరోలొకటి తలక్రిందులుగ బెట్టబడి యుండెను. శ్యాముడు మెల్లగా దానిని లాగి యుట్టిక్రిందకు దెచ్చెను. ఒక జర్రుజుర్రగా నది చాల తీపిగనుండెను. లోభమువలన క్రోధము పెరుగును. ఆతడిటులనుకొనెను:— "ఇక్కడనే కూర్చుండి తినినచో మధ్యలో దల్లిరావచ్చును. ఆమె తిన నీయదు సరికదా పైగా దండించును. కావున నీ వెన్నముత్తె నెచ్చటికైనను నేకాంతముగ గొనిపోయి తినవలయును, బయటకు పోయినచో దల్లి చూడగలదు. ఆసమయమున నాతనికి వెనుకనొక కిటికీ కనబడెను. దైవవశమున నది తెరవ బడియుండెను. ఆతడా ముత్తను గైకొని ఆకిటికీ కుండా దిగెను. అచ్చటనే తమాల, వకుళ, కదంబ, అర్జునాది చాలవృక్షములు నాటబడి యుండెను. వాటిమీద శ్రీకృష్ణుని సఖా వానరులు కూర్చుండి యుండిరి. అచ్చటను నొక కొయ్యరోలు తలక్రిందులుగఁ బడియుండెను. దానిని గూడ శ్యామసుందరుడు

తనకెత్తుపీటఁగా గావించుకొనెను, దానిమీద మత్తుతీసికొని కూర్చుండెను. వానరులు చుట్టును జేరెను. వానరులు కానిండు బాలకులు కానిండు. ఒక్కసారి తినుట రుచిని మరిగిరా వారు కలసి మెలసి యుందురు. శ్రీకృష్ణుని జూడఁగనే చాల వానరులు తమపరివారముతో వచ్చి ఆతనికి నలు వైపులను గూర్చుండెను. శ్రీకృష్ణుఁడొక్కడే భోజనమునఁ ర్చిన నానందముండదు. భోజనము రుచి తన కత్యంతము ప్రియులగు సఖులతోఁ గూర్చుండి నవ్వుచు, త్రేలుచు, నాడుచు, బాడుచు, మధుర సంభాషణ మొనర్చుకొనుచుఁదినిన నానందము కలుగును. భోజనములోని మాధుర్యము ప్రేమ సంభాషణమున వృద్ధినిఁ బొందును. తన వానర సఖులను గాంచి శ్రీకృష్ణుఁడత్యంతానందమును జెందెను. తానొక ముద్దను దిని, ఒక్కొక్క ముద్దను వానికినిఁ బడవేయు చుండెను. వానికి ముద్దలను బంతులవలె బడవేయుచుండ వానిని మధ్యలోనే అందుకొని తినుచు బుగ్గలందు గ్రుక్కు కొనుచుండెను. ఈ విధముగ వెన్నలవిందు జరుగుచుండెను.

ఇచ్చటఁ దల్లి పాలను దించి చల్లార్చెను. అగ్నిని దులిపియు, ఆర్పియు దానిబలమును తగ్గించి చివరకది మృత ప్రాయము కాఁగానే బలము తగ్గినది కావున దానిమీఁద మరల బాలనుంచెను. ఇంతలోనే మరల బొంగునేమోనని చూచుచుండెను. దానిమీద సన్నగా బేరుకొనఁగానే మీఁగడ యేర్పడినది. అప్పుడామె నిశ్చింత యయ్యెను. పాలమీద మీఁగడ కట్టగానే అదియిక పొంగదు.

ఈవిధముగఁ బాలను జక్కఁగసర్ది తల్లి చల్లచేయుచుండ

దగ్గరకు వచ్చునప్పటికి, ఆమె కంగణమందు దధిసాగర ముప్పొంగినట్లుండెను. బాన పగిలిపోయి యుండెను. పెరుగు బురదవలె నయ్యెను. పగిలిన మజ్జిగ బానలోపల రాతినిఁ గాంచి, మంధన గృహమునుండి మరియొక యింటిలోనికి శ్రీకృష్ణుడు పెరుగు దడిసిన పాదములతోఁబోయిన గుర్తులను గాంచి, ఇదియంతయును నీధూర్తుని పనియేనని గ్రహించెను. అటునిటు వెదకిచూచెను. కాని శ్రీకృష్ణుడచ్చట లేడు. అందువలన నాతఁడే దీనినిఁ బగుల గొట్టి భయముచే బారిపోయెనని గ్రహించెను, తల్లికి పుత్రుని యిట్టి చాపల్యమునకు నవ్వువచ్చెను. యిట్లు పిల్లల అల్లరినిఁ జూచుభాగ్యము భాగ్యశాలురకే లభించును. అయినను దల్లి పైకి మరల నిట్టి పనిని చేయకుండుటకై కోపమును బ్రకటింప వలయును. ఇప్పుడు తల్లికి పిల్లవాడెచ్చటికిఁ బోయినాఁడాయను చింత పట్టుకొనెను.

శ్రీకృష్ణుడు మంచిబుద్ధిమంతుడుగానుండును కాని తల్లి దగ్గఱనాతని యాటలు సాగవు. వెన్నను దొంగిలింపఁ బోవునప్పుడా పెరుగు బురదలో నుండియే పోయెను. అందువలన నాతని చరణచిహ్నములు స్పష్టముగా గోచరించుచుండెను. తల్లి యీ చరణ చిహ్నముల యాధారమున నింటిలోనికిఁ బోయెను. పోయిచూడఁగా నిన్న నుట్టి మీఁద బెట్టిన వెన్న కుండయును లేదు. నేడు శ్రీకృష్ణుడు తన యింటిలోనే దొంగతనమును జేసినాడని ఆమె గ్రహించెను. కావున గోపికలు చెప్పినదెసత్యమే! వారు ప్రతిదినమును మొఱఁబెట్టుకొన వచ్చుచుండిననాకువిశ్వాసము కలుగకుండెను. నాయెదుటనే యీతఁ డిట్లు చేయుచున్నప్పుడు మిగిలిన గోపికల వద్ద నీతఁడు చేసియే

యుండవచ్చును. నేఁడు వీనికి దండనును విధించెదను. కొట్టె దను. త్రాడుతోఁ గట్టివైచెదను."

ఇంతలోనే ఆమెదృష్టి తెఱచియుండిన బయట కిటికీ మీఁదఁబడెను. ఆమెయిట్లనుకొనెను:- అధూర్తుఁడీనైపుగా బయటకుఁబోయి క్రిందకు దిగియుండవచ్చును. భయకారణమున వనమునకుఁ బాఱి పోయినాఁడేమో నని తల్లి ఆదిక్కునకు బోయెను. ఆమె తనజాఱుచుండిన అందెలకచ్చియాలను పైకి లాగుకొనెను. చప్పుడును వినిన నీచోరుడు పాఱిపోవునేమోనని ఆమెభయము. కాళ్లు చప్పుడు కాకుండ యశోద కిటికీ కడకుఁబోయెను. అచ్చటికిఁబోయి చూడఁగా నామెకు నవ్వువచ్చెను. వానరులకు విందు జరుగుచుండెను. వెనుక కాళ్ళ బలమున పెద్ద మనుష్యులవలె గూర్చుండి వానరులు చేతులలోబెట్టు వెన్నముద్దల నారగించుచుండెను. శ్రీకృష్ణుఁడు మధ్యలోఁ గూర్చుండి పంచి పెట్టుచుండెను. అతఁడొక్క నడించు పనిలోనే నిమగ్నుఁడైయున్నను నాతఁడేమరపాటున లేఁడు. తనదొంగతన మెచట బయటపడునో యని భయముచే నటునిటు జూచుచుండెను. యశోద మెల్లగా నాతనికిఁ దెలియకుండ వచ్చి పట్టుకొనవలయుననియు నటు శ్రీకృష్ణుఁడు తల్లి తనదొంగతనము నెచ్చటగనుఁగొనునో యనియు నామె రాకపూర్వమే తాను వెన్నముదిని సమాప్తమొనర్ప వలయుననియు దలచుచుండెను. కాని తల్లిముందు పుత్రుని యాటలెట్లు సాగగలవు.

సూతుఁడిట్లనెను:- మునులారా! తల్లి శ్రీకృష్ణునిజూచు చుండెను. గాని శ్రీకృష్ణుడు వెన్న [illegible]

ములో విమగ్నుడై యుండెను. ఇంతలో నామె మొదలకఁ జేతిలో గొత్తమును బట్టుకొని తనవైపునకు వచ్చుచుండుటనాతడు గాంచెను. వెంటనే వెన్నముత్తను నేలపై బడవైచెను. రోలు మీఁదనుండి దూకివచ్చిన పరువిడెను. భయకాతరమున నాతడు దాగుకొనదలచెను. తల్లి యాతనిఁ బట్టుకొనఁదలఁచెను. విజయమెవరికి గలుగునో ఆవర్ణనమును నేనుముందు జెప్పెదను.

శ్రీకృష్ణుఁడు పట్టుఁబడెను

(౧౭౯)

శ్లో॥ న చాంతర్న బహిర్యస్య న పూర్వం నాపి చాపరమ్।
పూర్వాపరం బహిశ్చాంతర్జగతో యో జగచ్చ యః॥
తం మత్వాత్మజమవ్యక్తం మర్త్యలింగ మధోక్షజమ్।
గోపికోలూఖలే దామ్నా బబంధ ప్రాకృతం యథా॥

శ్రీభాగ. ౧౦. ౯అ, ౧౩, ౧౪ శ్లో

క॥ వెలిలోను మొదలు తుది నడు
ములు లేక జగంబు తుదియు మొదలును నడుమున్
వెలియును లోనగు నీశ్వరు
నలవడునే కట్టఁ బ్రణతురాల్ గాకున్నన్ ॥

ఆ॥ పట్టి యెల్ల బోఁటి పట్టి యీతండని
గట్టి తలఁపు తోడఁ గట్టఁ గాక
పట్టి కడుపు పెక్కు బ్రహ్మాండములు వట్టు
చెరిగ నేని దల్లి యేల కట్టు.

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

పలుకుట, వినుట, చూచుట, మాటాడుట, ఆనుట, దుముకుట మొదలగు వ్యాపారములన్నియును మాయాసంభవములే. సమస్త క్రియలును, సమస్తలీలలును, మాయలోనే యుండును. మాయలో నసంభవమనునది లేదు. మాయా వినోదమగు బ్రహ్మమును, జీవుడును లీలారహితుడై చెప్పుటకును వినుటకును, వీలుగాక రసవిహీనముగు నెండిన పిండివలె నుండును. అదియే మాయ నాశ్రయించి సరసమైన దగును. రసగుల్లావలె మధురముగను, సుస్వాదుగను, చెప్పుటకును యోగ్యముగును. వైష్ణవులు మాయకు మూఁడు భేదములను జెప్పిరి. ఒకటి ప్రపంచమును మోహింపచేయు నల్లని మాయ, రెండవది భక్తులను మోహింపజేయు రసమయమగు మాయ, మూడవది భగవంతుని గూడ మోహింపజేయు పరమరసమగు నభిన్నస్వరూప మాయ. సఖ్య, దాస్య, వాత్సల్య, రసాస్వాదనమునకు సంబంధించిన మాయ భక్త మోహినీ మాయ. మధురరసానుభూతి భగవంతునిఁ గూడ మోహింపజేయు మాయవలననే కలుగును. దానిని బొందుట కన్యసాధనము లేదు. సఖ్య, దాస్య, వాత్సల్య రసముయొక్క రసికులకడకు ఐశ్వర్యము కంటె మాధుర్యమాత్ర యెక్కువగ నుండును. దాస్యరసమునందెంతటి యైశ్వర్యము కలదో

అంతగా సఖ్యరసమున లేదు. సఖ్యమునందు గొంచెముగ మిగిలి యుండునుగాని వాత్సల్యరసమునందది పరిసమాప్తిని జెందును. మధురరస మునందైశ్వర్యము కుంజ కుటీరములందు దాగుకొని కాళ్ళు చాచుకొని పడియుండి హాహాయనుచు సదా భయ భీతమై యుండును. వాత్సల్యరస మొక్కొక్కప్పుడు క్రోధభరితముగ నుండును. దీనికితోడు భయముకూడ కలదు. అచ్చట నైశ్వర్యగతి యుండదు. యశోద శ్రీకృష్ణునిఁ గసరును, తిట్టును, కొట్టుటకు సన్నద్ధ యగును. భయపెట్టుట కాతనిఁ గట్టును. ఆతడెవనికి బట్టువడని మాయామంత్ర మాతనికి కలదు. స్వతంత్రుడు. సమస్త బంధ విముక్తుడు. కాని ఆతడు ప్రేమ రజ్జువులో మాత్రము బంధింపబడును. భక్తులు బంధించినచో బంధనమున బడును. ఇదియే భక్తమనోహారిణి యగు ముకుందు యొక్క కమనీయక్రీడ.

సూతుఁ డిట్లనెను:— "మునులారా! భగవల్లీలలలో తర్కము పనిచేయదు. దొంగతనము చేసినాడను నపరాధమున యశోద ఆ శ్రీకృష్ణుని బలిమిడి క్షణములో బట్టుకొన దలచెను. కాని యాతని బట్టుకొనుటకు యోగులును, యతులును జ్ఞానులును, ఇతర సాధనసంపన్నులును, సతతము ప్రయత్నశీలురగుచుందురు. అయినను నాతడు పట్టుపడడు. వారందరు కేవలము చిత్తముతో బట్టుకొన దలచుచుందురు, కాని యశోద వానిని ప్రత్యక్షముగ బట్టుకొని కట్టుటకు సిద్ధపడినది, యోగులు మునులగువారు జన్మజన్మాంతరములం దసంఖ్యాక జప, తప, యోగానుష్ఠానము లొనర్చుచుందురు. కాని తల్లి నాల్గడుగులు పరువిడి శీఘ్రముగ బట్టుకొనుట కుద్యుక్తయైనది. ఏ కృష్ణునిగాంచి భయమును భయపడి పారిపోవునో

అట్టి భక్తభానునుడగు భగవానుడు తల్లి భయముచే బారిపోవు చుండెను. తల్లి కాతడీశ్వరుడను జ్ఞానము లేదు. ఈశ్వరుడైన తనగృహముననే యీశ్వరుడు. తల్లి కుండాతడు ముద్దుల పిల్లవాడు. ఆతడన్ని పనులను తల్లియాజ్ఞ ప్రకారము చేయు వలయును. వెన్నను గొనిపోయి తినుటకు గోతులకు బంచుట కాతని కేమి యధికారము కలదు. ఆతనికిది అనధికారచేష్ట. దానికాతని దండించి తీరవలెను. దండించిన దొంగతనమును బట్టుకొని నప్పుడొనర్పవలయును. ఎనుట నపరాధి లేకున్న దండించు టెనరిని ? కావున ముందాతని బట్టుకొన వల యును, తల్లి ఆలోచన యిది యిట్టుండగా శ్రీకృష్ణుడిట్లను కొనుట లేదు;— "నేను మా అమ్మ యొక్క వెన్ననే తింటిని. తల్లియొక్క వస్తువులన్నియును పిల్లవానివే. పుత్రుడు వాని కధికారి. ఇష్టము వచ్చినట్లుపయోగించుకొన వచ్చును. తిన వచ్చును. దానమొనర్పవచ్చును. ప్రోవుచేసి కొనవచ్చు. ఇది యంతయు నాతని యిష్టముమీద నాధారపడి యుండును. మా అమ్మ యుంచిన దుత్తనే నేను దెచ్చితిని. దానిలోని వెన్నను దింటిని. నా సఖులకు బెట్టితిని. ఇందులో దొంగతన మేమున్నది. ఏమి అపరాధము జరిగినది, కాని శ్రీకృష్ణున కిట్టి బుద్ధి యెక్కడిది ? నేడాతడు పరమ అమాయకుం డయ్యెను. నేను జిన్నపిల్లవాడను. నేను తల్లి యిష్టము ననుసరించి నడువవలయును. ఆమె యాజ్ఞ ననుసరించియే వస్తువులను గదిలింపవలయును. నాకాకలి యైనచో దల్లిని యడుగవచ్చును. ఆమె యేది పెట్టిన దానిని దినవలెను. అట్లు గాక ఆమె నడుగక యేవస్తువును దీసినను నది దొంగతనమే. దీనికి నన్ను దండించుటలో స్వతంత్రము కలదు. కానే దొంగ

నని చెప్పుచుండ నింక నపరాధమును మోపు ప్రశ్న యేము న్నది. దొంగతనము చేయుచున్నప్పుడు ప్రత్యక్షముగ దండి మొసంగువారే పట్టుకొనిన దానికింక సాక్ష్యమెందులకు? వెంటనే వానిని వారే దండింప వచ్చును. శ్రీకృష్ణుడు తాను చోరుడనని యొప్పుకొనుచుండెను. ఇచ్చటుదలియో తన సర్వాధికారములచేఁ గొఱడాను దీసికొని వచ్చుచు నేమియు నడుగకయే వీనిని దండింపవలయుననుకొనుచుండెను. అందు వలననే ఆమె చేతిలోఁగొఱడాను బట్టుకొనెను. చోరుడు సాధ్యమైనంత వఱకు చిక్కడు. తల్లి దగ్గఱకు వచ్చుటనుగాంచి శ్రీకృష్ణుడు పరువిడెను. ఈకుఱ్ఱడు నాముందెంతగా బరువిడఁ గలఁడని యశోదకు గర్వము. నాల్గడుగులలో నీతనిఁబట్టుకొందు నని తల్లి తన బలముకొలఁది పరువిడెను. తల్లి చాల సాహస మొనర్చెను. కాని పిల్లవాఁడెచ్చట ముసలిదెచ్చట! సన్నని అందమయిన శరీరము గలపిల్లవాడెక్కడ? స్థూలశరీరముగల తల్లియెక్కడ ? సుకుమారిఁయగు తెల్లని చాయగల రాణి యెచ్చట? నటనసుఁడును నాభీరతనయుడగు నల్లని కృష్ణు డెక్కడ?

శ్రీకృష్ణు వెంటబరువిడుచుదల్లి యలసిపోవుచుండెను. ఆమె శరీరమంతయును స్థూలమగుటొక్కటియు, నితంబము అతి స్థూలములగుటచే నామె బాలకుని వెంట నేట్లు పరుగెత్త కలదు. ఆశచే పరువిడుచుండెను. ఆమెజడ సటునిటు గొట్టు కొనుచుండెను. వెన్నకొరకై వెన్నుని కొట్టవలదని జడ చెప్పు చున్నట్లుండెను. కాని తల్లి అటుఁజూచుటయే లేదు. ముఖారవిందమునుండి అనన్యస్వేదకణములు బయలుదేరి తల్లి కోప మును తమ శీతలకణములచే శాంతింప జేయుచున్నావని స్వేద

కణములు శరీర ఛిద్రములనుండి బయటకు వచ్చుచుం
డెను. కాని తల్లి వానికి క్రోధమున వానిని దండించుచుండెను.
వెంటనే తన కోమలకరములతో వానిని తుడిచివేయుచుండెను.
మరల నాస్థానమున క్రొత్తవి వచ్చుచుండెను: కావున నొక
చేతితో యశోద స్వేదబిందువులతో సమర మొనర్చుచు, నొక
చేతిలో కొరడాను బట్టుకొని యూగించుచు నామె పరువెత్తు
చుండెను.

తల్లి యిక నూరకుండదని కృష్ణుడు తలచి, యింత
వరకు నేసఖులకు వెన్నను బెట్టుచుండెనో వాని సహాయమున
నాతడును చెట్టెక్కవలయుననియు, చెట్టు తల్లి యెక్కలేద
నియు, నింతలోనే తండ్రివచ్చి పట్టుదలతో తన్ను కొట్టవలదని
చెప్పగలడనియు తలచెను. కాని కృష్ణునకు పారిపోవుట తప్ప
యింకొక యుపాయము తోచనే తోచలేదు. తల్లి సమ్ముఖమున
నాతడెంతని పరువెత్తగలడు? అతడు తల్లికి పట్టుపడెను. శ్రీకృ
ష్ణుని బలమంతయును సమాప్తమయ్యెను. తల్లిముందర నాత
డపరాధివలె నిలుచుండెను. జీవి సమస్తవిధముల ప్రయత్నము
విఫలము కాగానే యేడ్వనారంభించును. ఎదుటవారు దయా
ళువులైనచో నేడ్చిన నవశ్యము దయకలుగును. అందువలన
బాలకులు ప్రతి యావశ్యక కార్యము కొరకును దల్లిముం
దేడ్చును. బాలకులకు నిశ్చలమును సరళమునగు బలమేడ్చుటయే.
శ్రీకృష్ణునికన్ని ప్రయత్నములును విఫలము కాగా నాతడు
తల్లి సమ్ముఖమున భయముచే గడగడవణకుచు నేడ్చుచుండెను.
అపరాధియే కనుక దండమొసంగి తీరవలయును. ఇప్పుడేడ్చిన
దండము తగ్గగలదని, మాతృహృదయమున కరుణ నుత్పన్న
మొనర్చుటకై ప్రయత్నించుచుండెను. రాత్రి తల్లి కన్నులకు

కాటుకను దట్టముగ బెట్టెను. ఆతనికి గన్నులకు నీరు కారవలయునని కోరిక. అశ్రువులను గాంచగనే సహృదయులకు హృదయము కరగును. కాని నేడశ్రువులును సమయమునకు విశ్వాసఘాతుకము సల్పెను. నేడాతని యిచ్ఛచేతనే తల్లి ముందు నేత్రములనుండి అశ్రువులును దెబ్బకి భయపడి రాలేవనునట్లు రానేలేదు. సమయమునకు దనకశ్రువులు కాలువిపరీతమున రాకపోగా నాతడు తనయెఱ్ఱని మృదుహస్తములతోఁ గన్నులను నులుముకొనెను. "ఓ దుష్టులారా! మీరీ సమయమున కేల నెండిపోతిరో రెండు మూఁడు బొట్లు పడిన జాలునని నానికి జెప్పుచున్నాడా యనునట్లుండెను. కాటుక రేఁగెను. ఆతడరుణ హస్తముల నరుణ కపోలమును నల్లగఁ జేసికొనెను. అపరాధి కన్నులతో గన్నులను గలిపి చూడ జాలడు. శ్రీకృష్ణుడు దెబ్బల భయముచే వ్యాకుల నేత్రములతో నాకాశము వైపునకు జూచుచుండెను. ఆతడాకాశముతో నిట్లు చెప్పుచున్నట్లుండెను:- "ఓ ఆకాశమా! నావర్ణమును నీవర్ణమును నొక్కటే. నీవైన వర్షింపుము. నీవే యీ నేత్రముల నార్ద్రము సల్పుము. దానివలన నీనుండి నాల్గు బిందువులు జలము రానైరాగలవు" కాని ఆకాశ మీ లీలను గాంచి నవ్వుచుండెను. అది యిట్లనుకొను చున్నటులుండెను.- "నా భూతముల నన్నింటిని నీవు కట్టివైచితివి అన్నిటిని గలిపి ముద్దచేసితివి. ఇప్పుడు నీవును స్వానుభవపూర్వకముగ బంధనములోని స్వారస్యమును గ్రహింపుము,"

భయకారణమున దృష్టిని మళ్లించిన శ్రీకృష్ణుని రెండుచేతులను దల్లిపట్టుకొని గద్దించుచు నిట్లనెను:- "ఏమిరా నాయనా! నీవు దొంగతనము నెఱుగవు కాదూ?

గోపికలు నాతో వచ్చి చెప్పుచుండ వారి మాటలను నేను విశ్వసింపలేదు. కాని నేడు నీవు దొంగతనము నొనర్చుటను ప్రత్యక్షముగ గాంచితిని. నేడు నిన్ను గొట్టక విడువను," ఇదివిని శ్రీకృష్ణుడు భయముచే గడగడ వణకసాగెను.

తల్లియొక్క యుద్దేశ్యము పుత్రుని భయపెట్టుటకాదు. ఆతడు దొంగతనమున కలవాటు పడెను, తాను దొంగతనము చేయనని కృష్ణుడు చెప్పుటలేదు. ఆతడేమియును మాట లాడుటలేదు. ఏకానియయ్యెను, తల్లి యిప్పుడు భయపడ సాగెను. ఆమె యిట్టులనుకొనెను, "చిన్నపిల్లవాడు చాల భయ పడినాడు. ఈతని హృదయములో భయముండెనా అనర్థము కలుగును." అని యాలోచించి ఆమె చేతిలోని కొరడాను పారవైచెను. "నీవు నాశరీరమున నుత్పన్నమైతివి. కావున నన్యత్ర ఉత్పన్నమైన బెత్తముతో నిన్నుఁ గొట్టనని చెప్పి నట్టుండెను. బెత్తమును బారవైచుటచే కృష్ణునకు గొంచె ముగ నోదార్పు కలిగెను.

యశోద మిక్కిలి పుత్రవత్సలత కలది. హితైషిణి, ఆమె పుత్రుని హితము కొరకే దండింప దలచెను. చిన్నపిల్లవానిని గొట్టజాలక బెత్తము నావలబారవైచి యిటు లనెను:— "సరే! నీవొక్కచోట నుండవు; కాని నిన్ను ద్రాటగట్టిద నవశ్యము. నీవుచాలా పోకిరీవైనావు. నిన్ను దూడనువలెఁ గట్టివైచెదను. అట్లుచేసిన నిక నీవెచ్చటను దొంగతనము జేయబోవు."

శ్రీకృష్ణుడేమియును మాటలాడుటలేదు. నేడాతని గట్టు టకు దల్లి నిశ్చయించుకొనెను, ఒకరోజంతయును గట్టివైచి

నచో నీతనికి దొంగతనము లోనర్చు అలవాటు పోవును. అట్లు జేయకున్నచో నీతడింకను నుచ్ఛృంఖలుఁడగును. ఈతని గట్టివైచిన గొంచెము సేపటికి గోపికలు వచ్చి విడిపించెదరులే యని ఆమె తలచెను.

సూతుఁడిటులనెను:- "మునులారా! ప్రేమ లీలయెట్లున్నదో చూడుఁడు. లోపలను, బయటను, పూర్వమునను బరమునను సమస్త బంధ వినిర్ముక్తుఁడగు శ్రీకృష్ణుని, దల్లి త్రాటితోఁ గట్టదలచు చున్నది. శరీరమును బంధించి దానినింకొక వస్తువుచే బిగించుటయే బంధనము. శ్రీకృష్ణునకు బరాపరములేమున్నవి? బంధమును లేదు, మోక్షమును లేదు, కాని యివియన్నియును జ్ఞానవిషయములు. ఇచ్చట దల్లికిని బుత్రునకును మధ్య వాత్సల్యలీల జరుగు చున్నది. ద్వైతము లేక నీ యాస్వాదనము జరుగదు. బంధనము ప్రేమస్వరూపము. "బంధనాద్బంధురుచ్యతే" ఎవరు తమ ప్రేమ పాశములతో మనలను బాధించెదరో వారే బంధువులు. జీవులందరికేకైక బంధువు శ్రీహరియొక్కఁడే. అందువలనఁ దల్లి తన జడలోనుండి వెండ్రుకల త్రాడును దీసి తన పుత్రుని బంధించుట కుద్యుక్తయయ్యెను."

దామోదరుని దయామాహాత్మ్యము

౯౯౦

శ్లో॥ స్వమాతుః స్విన్నగాత్రాయాః విస్రస్తకబరస్రజః
దృష్ట్వా పరిశ్రమం కృష్ణః కృపయాసీత్స్వబంధనే ॥
ఏవం సందర్శితా హ్యంగ హరిణాభృత్యవశ్యతా
స్వవశేనాపి కృష్ణేన యస్యేదం సేశ్వరం వశే ॥

(శ్రీ) భాగ ౧౦ స్కం. ౯ అ. ౧౮,౧౯ శ్లో॥

ఆ॥ ఒడలఁ జెమట లెగయ నుత్తరీయము జార
వీడి యున్న తురుము విరులు రాలఁ
గట్టరాని తన్నుఁ గట్టెదనని చింతఁ
గట్టుకొనిన తల్లిఁ గరుణఁ జూచి॥

క॥ బంధవిమోచనుఁడీశుఁడు,
బంధింపఁ బెనంగు జనని పాటోర్చి సుహృ
ద్బంధుఁడు గావున జననీ,
బంధంబునఁ గట్టుపడియెఁ బాటించి నృపా॥

(శ్రీ)మదాంధ్రభాగవతము.

బంధనములేక రసము లేదు. బంధవిముక్తుఁడైనవాఁడు రసాస్వాదన మెట్లు చేయగలడు. భేదమేమనగా జీవుడు విషయములచే బంధింపబడినపుడు బద్ధుడగును. ఆతని సంయోగము శివునితో గలిగినచో దానికి ముక్తుడనుపేరు వచ్చును. కాని ఏక రసము దీనికిభిన్నమయినది. దీనిలో జీవుడు విషయములతోడను బంధింపబడడు. బ్రహ్మతోడను బంధింపబడడు ఆతడు తానే బ్రహ్మను బంధించును. దీనినే పంచమపు

మార్గమందురు. దీనినే రాగమార్గమనియు, రసఅధ్యాయనియు ప్రేమ పంథాయనియు నందురు. ఇందులో జీవుడు శివునితో సాయుజ్యమును బొందడు కాని యాతనినే బంధించియిచ్చానుసారముగ నాడించును. కొందరుదాసులై సేవచే నధీను నొనర్చుకొని స్వామి నాడించెదరు. కొందరు సఖులై మిత్రత్వమును జోడించుకొని బాహుపాశమున బంధించి మిత్ర హృదయమును దను హృదయ తంత్రులచే బంధించును. కొందరు స్వయముగ దల్లిదండ్రులై ఆసర్వేశ్వరుని సుతునిగా నొనర్చుకొని ఆతని లాలన నొనర్చెదరు. అబ్బాయీ యని పిలిచెదరు. అపరాధమొనర్చిన గసరి చీవాట్లను బెట్టుదురు. అపరాధ మొనర్చిన నాతని యుదరమును ప్రేమరజ్జువుచే బంధించెదరు. కొందఱాతని భర్తగనుఁ ప్రేష్ఠునిగను, ప్రియుని గను, ప్రాణనాథునిగను బతిగను భావించి రతిబంధనముచే బంధించియిచ్చాను సారముగ నాడించెదరు. ఆతనిచే మాటి మాటికిని హాహాయనిపించెదరు. ప్రేమబంధనమునందో యదృష్టమున కాని లభింపదు. దీనిలో బంధింపబడి జీవుడును గృతార్థుడగును, బ్రహ్మయును దన్ను ధన్యుడనను కొనును. ఈబంధన మత్యంత భాగ్యముచే బ్రాప్తించును.

సూతుడిటులనెను:— "మునులారా! తల్లి శ్రీకృష్ణుని బట్టుకొనెను. బాలకుడత్యంత భయభీతుడగుటను గాంచి ఆమెతన బెత్తమును బారవైచి యిట్లనెను:— "నిన్నుగట్టెద నులే" అని పలికి ఆమె తన జడనుండి వెంద్రుకల త్రాటినిఁ దీసెను. స్త్రీల వెంద్రుకలూడి వచ్చును. వానిని జక్కఁగ నవరించి యుంచెదరు. అవిచాల కాగానే వానినిఁ ద్రాడుగ జేనుదురు. దానితో వారి కొప్పుముడిని గట్టుకొందురు, తాను

తనయుని శరీరమునుండి యుద్భవించిన వెండ్రుకలనే త్రాడును జేసి కట్టవలయుననియు, భిన్నవస్తువుచే బంధించిన భిన్నముగ నుండునని తలఁచి యనుకొనెను.

శ్రీకృష్ణుఁడంతగా శిశువయ్యెను నీశ్వరుఁడే. రాజు సామాన్యవేషమున బిచ్చగానివలె ప్రజలలో దిరుగుచున్నను నాతని రాజత్వమునకు భంగము రాలేదు. భగవంతునియొక్క ఐశ్వర్యాది శక్తు లెచ్చటికిని బోలేదు. అవి అతని వెంటనే యున్నవి. కాని వాని నాతఁడు ప్రయోగింపలేదు. ఆతఁడు వానిచే బనిచేయించుటలేదు, భక్తవాత్సల్యాతిశయ వశీభూతుఁడై అమాయకుఁడగు బాలుఁడయ్యెను, ఐశ్వర్యాది శక్తులును, వశిమాది సిద్ధులును సదా శ్రీకృష్ణుని ముఖమును తనుసేవను గూడ గ్రహింప వలయునని చూచుచుండెను కాని యాతఁడు బాలుఁడైనప్పుడు విచిత్రశక్తులతోడను, వశిమాది సిద్ధులతోడను నేమిపని. అయినను మధ్యమధ్య శ్రీకృష్ణుఁడత్యంత సంకటమున బడినప్పుడో శక్తులొకరుండు బాలక వెంటనే శ్రీకృష్ణునకు సహాయమునర్పించెడును, శ్రీకృష్ణునకు ఇంద్రాదిశక్తులేమి సహాయమునర్పగలవు? సహాయము నర్ప జాలక పోవుట వేరు విషయము కాని సంకటసమయమున వాని యూరకుండఁ జాలవు. అత్యంత సుకుమారియును, కోమలాంగియు బతిపరాయణయు నగు రాణి కలదు, ఆమె బరమ పరాక్రమవంతుఁడును, శూరుఁడును, విశ్వాసశీలుఁడునగు బతికలఁడు. ఆతనితో నామె జలవిహార మొనర్పుచుండెను. జలవిహార మొనర్చు నాతఁడు లోతునీటిలో మునుఁగును. ఆతనికి ప్రాణప్రియయగు నామె అత్యంతసుకుమారి యయ్యు, నీదుట తెలియకుండియు బతి సంకటమున బడుటను గాంచి ఆగ నిలువజాలదు. ఆమె

ఆతని సంకటమునుండి రక్షించుటకు బరువిడును. ఆమె ప్రయాసము నిష్ఫలమయ్యు రక్షింపబోయి తాను మునిగిపోనున్నను బలికి విపత్తు సంభవించుటను గాంచి ఆమె నిలువజాలదు, ఆమె తనశక్తి కొలది ఆతనిని రక్షించుటకు ప్రయత్న మొనర్చును. రక్షించుటకు ప్రయత్న మొనర్చియు, రక్షింపలేక పోవుట తరువాత మాట.

శ్రీకృష్ణుడనంతకోటి బ్రహ్మాండములలోని యీశ్వరులకును నీశ్వరుడు. నేడాతడు బాలుడై తల్లి యగు యశోదకధీనుడై యున్నాడు. ఐశ్వర్యాది శక్తులు తమస్వామి యొక్క యీలీలను గాంచి లజ్జితలైరి. మాస్వామి స్వతంత్రుడైన నీశ్వరుడు. ఆతడెవరిని లక్ష్యపెట్టడు. ఆతని కే ధోరణి పట్టిన నదియే. దానిని బూర్తి చేసి తీరును. ఆతడిప్పుడు చిక్కినదియును గోకులములోని ఒక గ్రామీణ గోపికల యింట. ఈగోపిక యీాతని మహాత్త్వము నెఱుగదు. అందువలన నైశ్వర్యాది శక్తులకు మిక్కిలి దుఃఖము కలిగెను. తల్లియొక్క వాత్సల్యము పరాకాష్ఠ నందుకొని సర్వేశ్వరుని దండింప నుంకింపగా నప్పుడు శక్తులయొక్క సాహసము సడలి పోయెను. అవి శ్రీకృష్ణునకు సహాయ మొనర్పఁ బరువిడెను. మృద్భక్షణ సమయమునను నైశ్వర్య శక్తి శ్రీకృష్ణుముఖమందు దన చమత్కారమును జూపించెను. కాని తల్లిపై నేప్రభావమును బడలేదు. జనని దానిని జంజాలమనుకొనెను.

ఇప్పుడీ సమయమునను నింతగా భయభీతుడైన గృష్ణుని గూడ తల్లి వదలలేదు. ఆతని బంధించుటకే నిశ్చయించుకొనెను.

ఐశ్వర్యశక్తి యొక్క కట్టలు తెగెను, అది శ్రీకృష్ణునియొక్క యీాదుర్దశను జూడజాలక పోయెను. ఉదరములోనికి వచ్చి నిలిచెను. మృద్భక్షణ సమయమున నది ముఖమందు విశ్వబ్రహ్మాండమును దర్శింప జేసెను. ఇప్పుడుదరమం దనంత శక్తిని గూర్చుండబెట్టెను. శ్రీకృష్ణుని నడుమట్లె యుండెను. అర్జునునకు విశ్వరూపమును జూపించినపుడు భగవానుని శరీరమును విశ్వమయ్యెను. ఇచ్చటనట్లు కాదు శ్రీకృష్ణుని నడుమట్లేయుండెను. అతని యంగములం దేమాత్రమును వృద్ధిలేదు. పరివర్తనములేదు. కాని దానికంతమును లేకుండెను.

యశోద తన కేశపాశమునందలి నల్లని బెండ్రుకల దారముతో శ్రీకృష్ణుని నడుమును గట్ట నారంభించెను. ఒక చుట్టును జుట్టి ముడివేయదలచునంతలో నది రెండంగుళములు తక్కువయ్యెను. యశోదయిట్లనుకొనెను:— "పరవాలేదు, రెండంగుళములే కదా తక్కువ. రెండంగుళముల త్రాడు నొక దానిని దీనికి జోడించెదను" అనుకొని ఆమె దాసీనిట్లు పిలిచెను. "ఏమే! సఖియా! అచ్చట నాజడత్రాడుండుచున్నది. దానిని నాకిటువచ్చి యిచ్చిపొమ్ము."

"రాణిగారూ! జడత్రాడు నేమి చేయుదువమ్మా!" అని అచ్చటినుండియే సఖియా సమాధాన మొసంగెను.

"ఈకృష్ణుడు చాలయుపద్రవ మొనర్చువాడగుచున్నాడు ఇంటింట వెన్నను దొంగిలించుచున్నాడు, మొదట నేను నమ్మలేదు. నేడు వీడు మా యింట నేదొంగతన మొనర్చినాడు. వీనిని నేడు నేను గట్టివైచెదను. నా కేశములతో జేసిన త్రాడు కొంచెముగ తగ్గినది. కొంచెముగ ముడివేయవలయును. నీవు

పసువిడి తీసికొని వచ్చియిచ్చిపొమ్ము" తల్లి ఒక్క గ్రుక్కలో నిట్లు చెప్పగనే, చెప్పినది దాసితో నైనను నిరుగుపొరుగున నున్న గోపికలు దీనిని వినిరి. ఆచెవిని బడి వ్రజమంతటను నిది తెలిసెను. నేడు శ్రీకృష్ణుడు దొంగతనము చేయుచుండబట్టు వడినాడట. తన యింటిలోనే పట్టుపడినాడట. ఏగోపికయు నాతనిబట్టుకొనలేక పోయినది. తల్లియే ఆతనిబట్టుకొనినది. శ్రీకృష్ణుడు నవనీతచోరుడని యిప్పుడామెకు విశ్వాసము కలిగినది. ఇప్పుడామె కట్టి కొట్టగలదు. పదండి విచిత్రమును జూతము. కట్టివేయుగా కృష్ణునకు కాంతివచ్చినది. యశోద శ్యామ సుందరు నెంతగా ప్రేమించుచున్నదో, కనుపాపలవలె నెంతగా రక్షించుకొనుచున్నదో వారికి తెలియును. ఏకైక పుత్రుడు. పైగా నెన్నియో మ్రొక్కులు మ్రొక్కగా చిరకాలమున నకు లేక లేక వృద్ధావస్థలో నొక పుత్రుడు పుట్టినాడు. తల్లి హృదయ పూర్వకముగ నాతనిదండింపజాలదు. ఏదో పైకి కసరిభయపెట్ట గలదనుకొని శ్రీకృష్ణుని బంధనము విషయ మును వినగానే యెవరికిని దుఃఖము కలుగలేదు. పైగా నిట్టి ప్రేమమయమగు ఖేలనమును మనము స్వయముగ గన్నులార జూచు భాగ్యము కలిగినదని ఆనందము కలిగెను. ఈ ఆలో చనముతో గుంపులు గుంపులుగ గోపికలుత్సాహముగ సాగిరి. శ్రీకృష్ణుడపరాధివలె నిలుచుండెను. ఆతని యుదరము చుట్టును దట్టి దామమును జుట్టుచుండెను, ఆమె రెండు చేతులతోడను దానియొక్క రెండుకొనలను బట్టుకొని మఱియొక త్రాడు కొఱకు ప్రతీక్షించుచుండు నంతలో దాసి రెండవ త్రాడును దెచ్చి యిట్లనెను;— "రాణీ! పోనీయుడమ్మా! పిల్లవాడు.

ఏమియును ఫరవాలేదు, మీకు వెన్నకు గొడవకలదా యేమి?"

కోపముతో విదిలించుకొని తల్లి యిటులనెను:— "పో, పో, గొప్పతీర్పు తీర్చుదానవైనావు, వెన్నకేమిపోయిన. ఎంతైన దినవచ్చును. ఎంతైన జుట్టవచ్చును. వీనికి దొంగతన మలవాటైనది, అది చాల చెడ్డది. నేడు వీనిని గట్టక వదలను. దాసి యిప్పుడింక నేమి చేయగలదు. అది దాసియయ్యెను గదా! తల్లి అడుగగా త్రాడునిచ్చెను. తల్లి మొదటి త్రాటికి త్రాటిని గలిపి మరల నింకొకచుట్టు త్రిప్పి ముడివేయబోగా మరల రెండంగుళములు తక్కువయ్యెను. మరల నింకొక త్రాటిని దెప్పించెను, దానిని గూడ కలిపికట్టెను. రెండంగుళములు తక్కువయ్యెను. ఈవిధముగ దల్లి యెన్నిసార్లు కట్టి చూచినను రెండంగుళములు తక్కువగు చుండెను"

అంత శౌనకుడిటులడిగెను:— "సూతా త్రాడు రెండంగుళములే తక్కువగు టెందులకు?

నవ్వి సూతుడిటులనెను:— "స్వామీ! జీవేశ్వరులకు రెండంగుళములే దూరము. జీవునకొక అంగుళము కొరవ. అది యాతడు తన యహంకారమును వదలక పోవుట. ఒక అంగుళము భగవానునకును గొఱవ కలదు. అది జీవుని నాతడు కృపచూడకుండుట. జీవుడు తన కర్తృత్వమును నభిమానమును వీడి, భగవానుడు కృపజూచినచో నింక లోటేమియునుండదు."

శౌనకుడిటులనెను:— "సూతా! భగవానుని పక్షమున నేమాత్రమును లోటులేదు. ఆతని కృపా వృష్టి నిరంతరము

సమానభావముతో జీవులపై నుండనే యుండును. దానిని గ్రహించు యోగ్యత లేకున్నచో భగవానుఁడేమి చేయఁగలఁడు. స్వాతివర్ష మంతట నుండును. ముత్యపుచిప్పలకుఁ బాత్రతకలదు. దానిలోఁబడఁగానే స్వాతిబిందువులు ముత్యములగును. ఏనుఁగు తలఁపై బడినచో గజముక్తికములగును. అరఁటిచెట్టుమీఁదఁ బడుటచేఁ గర్పూరమగును. వెదురుమీఁదఁబడినచో వంశలోచనమును, గోవుమీఁదఁబడినచో గోరోచనమును నగును. వీనికి దానిని గ్రహించుటకు బాత్రత లేదు. కావున నెప్పుడును జీవేశ్వరులకుఁ గొరవ యనునది యుండదు."

సూతుఁడిట్లనెను:– "స్వామీ! మీరు చెప్పినది సత్యమే. భగవానుని యొక్క కృపాదృష్టి ప్రాణిమాత్రులపై సమానరూపముగఁ బడుచునే యుండును. కాని పాత్రత యెవనికో ఆతని కృపాదృష్టిపడఁగాక తన పురుషప్రయత్నముచే లభింపదు. జీవి పురుషప్రయత్నము నర్పింపకుండఁజాలఁడు. ఆతని యుత్పత్తి పురుషార్థముకొఱకే. పురుషునకుఁగల అనుగ్రహయోజనమునకుఁ బురుషార్థమని పేరు. పురుషార్థ మొనర్చి యొనర్చి జీవుఁడు విసుగుఁజెందినపుడు, తన సాధనములను దానికావలసినవాఁడనని తెలిసికొనినప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు స్వయముగాఁ గృపఁజూచి కల్గుననును. కావున జీవసర్వము తన దేహమును లేదని కొనవలయును. నిరంతరము బురుషార్థము నొనర్చుచునే యుండవలయును. పురుషార్థ మొనర్చఁగా నొనర్చఁగా నొనర్చఁగా నెప్పుడు విసుగును జెంది ఆతని యుపాయము సంతయు దెలిసికొనఁ జాలకపోవునో, అప్పుడు భగవానుఁడాలోకయుంగు శము పెరిగి కృప జూపును. ఆతని ప్రేమపాశముచే బుద్ధిగఁ

బెంచి స్వయముగఁ గట్టఁబడును. తనవద్దననేకములగుఁ ద్రాళ్లు కలవు. వానిచేఁ దాను గృష్ణుని బంధింపఁగలనని యశోదను గర్వము. శ్రీకృష్ణుఁడు నవ్వుచుఁ జూచుచుండెను. తల్లి త్రాళ్ళను దెప్పించెను. తన దగ్గరనున్న త్రాళ్ళన్నియును బూర్తికాఁగా నసఫలత వలన దుఃఖితురాలు కాలేదు. నవ్వెను. ఆశ్చర్య చకితయై శ్రీకృష్ణుని వైపునకుఁ జూడసాగెను.

యశోద తన శక్తినంతను వినియోగించెను. ఆమె తన ప్రయత్నమందేలోపమును జేయలేదు. ఇంటిలోని త్రాళ్ళన్నియును బూర్తియయ్యెను. ఇరుగుపొరుగుననున్న గోపికలును గుతూహలవశమునఁ దమతమ యిండ్లలోని త్రాళ్ళన్నిటినిఁ దెచ్చెను. వారు శ్రీకృష్ణుఁడు బంధనమునుండఁ జూడఁదలఁచిరి. శ్రీకృష్ణుఁడు మనలను నిత్యమును వేధించుచున్నాఁడు. నేఁడా తనికి ఆ దొంగతనముయొక్క ఫలము ముట్టవలయును. ఆతఁడు మోసమున గోపికలను బంధించి నవ్వుచుండును. నేఁడాతఁడును బంధింపఁబడినప్పుడు మనమును జూచి నవ్వవలయును. యశోద త్రాళ్లుచాలకపోగాఁ గట్టలేకపోవుచున్నది. మనమామెకు సహాయము చేయుదము. ఆమెకు యథేష్టముగఁ ద్రాళ్ళనొసంగెదము కాని వారి సహాయము దేనికిని బనికిరాలేదు. శ్రీకృష్ణుఁడు బంధింపఁబడలేదు. రెండంగుళములు తక్కువ కనఁబడుచునే యుండెను. త్రాళ్ళనతుకు పెట్టి పెట్టి తల్లి యలసిపోయెను. ఆమె శరీరమంతయును స్వేదముచే ముద్ద ముద్దయ్యెను. ఆమె వేణియందుఁ దురుమఁబడిన మనోహరమాలలు తమ స్థానముల నుండి జారి వదులైపోయెను. ముఖమునఁ జింతావిషణ్ణతా చిహ్నములు స్పష్టముగఁ గనఁబడుచుండెను. తల్లి యొక్క

యీస్థితినిఁ గాంచఁగనే శ్రీకృష్ణునకుఁ గృప కలిగెను. ఆతని హృదయమందు గృపా సంచారము కలిగెను. కృపయుదయింపగనే ఐశ్వర్యశక్తి భయపడెను. ఆమె యిటులనుకొనెను:- “కృపయున్నచోట నిఁక నా పప్పులుడుకవు. దయయందు గర్తవ్యపాలన మొనర్చుట జరుగును. కాని కృపకు వశుఁడైనచో నంతయు మరపునకు వచ్చును.”

ఇది విని శౌనకుడిటులడిగెను:- “సూతా! మేము దయను, గృపను నొక్కటిగనే భావించుచున్నాము. ఇప్పుడు నీవు వీనిని వేరు వేరుగఁ జెప్పుచున్నావే?”

సూతుఁడిట్లనెను :- “స్వామీ! దయయుఁ గృపయును వాస్తవముగ నొక్కవస్తువే. అచ్చటచ్చట నీరెంటిని బర్యాయ పదములుగ గూడ వాడుటకలదు; కాని దయకును గృపకును గొంచెము భేదము కలదు. దయ అందఱి మీదను సమాన రూపమున నుండును. పరులు దుఃఖితులగుటను గాంచి వారి దుఃఖములను బోగొట్టవలయునను భావనకే దయయనబడును. కాని ఆదయయే తనకు సంబంధించిన వారియందు కలిగినచో దానిని గృపయందురు. దయలో సంబంధాపేక్ష లేదు. కృపలో సంబంధావశ్యకత కలదు. ఎవరైనా మనలను సేవించినదానిచే స్వామిసేవక సంబంధము కలదు, ఆ సేవాపరాయణుడగు వ్యక్తి యొక్క దుఃఖమును గాంచి వానిని నివారించుటకే కృపయని పేరు. లేక యెవరైనా నింకొకనితో సఖ్యసంబంధమును బెట్టుకొనినను, పుత్రుడును, పతియును పత్నియును వారు దుఃఖితులగుటను గాంచిన కలుగు కరుణకు కృపయని పేరు. అర్జునునకు యుద్ధమందు తనవారిని జూడగనే మోహావశమున నిదే కృప

యుత్పన్నమగును. కృపచే బంధనము కలుగును. భగవానుడు ప్రాణిమాత్రులపై దయజూపును. కాని ఆతనితో సఖ్య, వాత్సల్య, దాస్య, మధురసంబంధములు నేర్పరచుకొనినవారో వారిమీదనే కృపయుండును. ఈసంబంధములవలన శ్రీకృష్ణుడు విసుగుజెందగనే " కృపయాసీత్ స్వబంధనే " తనకుతానే కృపతో బంధనమున బంధింపబడును.

శ్రీకృష్ణుడిట్లనుకొనును :— " నాతల్లి యిప్పుడు మిక్కిలి దుఃఖితురాలైనది." అని. ఆతడు తీక్ష్ణదృష్టితో ఐశ్వర్య శక్తివైపునకు జూచెను. భగవానుని కుటిల భ్రుకుటిని చూడగనే ఐశ్వర్యశక్తి పారిపోయెను. అసంఖ్యస శరీరము మరల సీమిత మయ్యెను. ఆతడు సాధారణ గోపకుమారునివలె నయ్యెను. తల్లి ఆతని నొక్క త్రాటిచేతనే బంధించివైచెను."

సూతుడిట్లనెను :— " మునులారా! శ్రీకృష్ణుని ప్రపంచమందెవరు బంధింపగలరు? బంధింపబడు వానికంటె రూపము నందును, ఆకారమునందును, గుణమునందును, ఐశ్వర్యము నందును సరళత్వమునందును, వానికంటె సమధికులగు వారెవరో వారే కట్టగలరు. ఆతనికి మించినవారెవ్వరును ప్రపంచమునందెచ్చట నుండరు. సద్గుణములు కాతడు గనియే. సద్గుణములు ఆతనినుండి యుత్పన్నమైనవియే. ఆతడు గుణములకు నియామకుడు, ఆతనికి సమానముగు నైశ్వర్య మింకెవనికి గలదు. ఆతని కేవస్తువును నభావమనునది లేదు ఆతనికి మించిన వాడునులేడు ఆవస్తువును చూచగనే దానిలో లీనమై బంధింపబడును. ఆ వస్తువే ప్రేమ. ఆతడు ప్రేమకధీనుడై భక్తులకు వశపడును. ఈవిధముగ తల్లి ద్వారా స్వయముగ బంధింపబడి సమస్తబంధ

ములనుండి విడిపించుసర్వేశ్వరుడు "నేను భక్తులకు వశపడెదను. భక్తులునన్నెట్లాడించిన నట్లాడుదును. ఎచ్చటనుంచిన నచ్చట నుండెదను. వారేదిచెప్పిన దానిని చేయుదును. వారు బంధింపగా బంధింపబడుదును. కావుననే తన తల్లిమీదకృపను చూపి యతడు స్వయముగనే బంధనమున బంధింపబడెను.

జీవోద్ధారలీల

(౨౨౧)

శ్లో॥ కృష్ణస్తు గృహకృత్యేషు వ్యగ్రాయాం మాతరి ప్రభుః।
అద్రాక్షీదర్జునౌ పూర్వం గుహ్యకౌ ధనదాత్మజౌ ॥
శ్రీభాగ ౧౦స్కం. ౯అ. ౨౨శ్లో॥

వ. అంత నయ్యశోద యింటికడంబనుల నెంటం దిరుగఁ గృష్ణుఁడు దొల్లి నారదుశాపంబున నిర్మద్దులైయున్న నలకూబర మణిగ్రీవులను గుహ్యకుల నిద్దరంగని రోలీడ్చుకొని చనియె."

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

వంటచేయువాఁడందరకును వంటఁజేయును. వాని పని అందరకును తృప్తియొసఁగుట. కాని వానికేకాంతమిత్రుడుగా నున్నవానికిఁ ప్రేమగఁ బెట్టును. పదార్థమదియే. దానికొ

విశేషమేమియును లేదు. నడిపించువాఁడును నతఁడే. కాని దానిలోఁ గర్తవ్యపాలనమునకుఁ దోడుగాఁ బ్రేమనుగూడ కలిపి నాఁడు. ప్రేమ వస్తువులలో నుండదు. అది భిన్నవస్తువు. దాని నేవస్తువుతోఁ గలిపినను నది సరళమగును. ముక్తి ప్రదాత యగు శ్రీహరి అందరకును ముక్తినొసంగును. ఆతని పని ముక్తి నొసంగుటయే. ఆతడు యోగులు, యతులు; సన్యాసులు, త్యాగులు, జ్ఞానులు, ధ్యానులు, సమస్త సాధకులకును ముక్తి నొసంగును కాని భక్తుల కేసుఖము నొసంగునో ఆసుఖము శుష్కతత్వజ్ఞానులకెట్లు అనుభవ పూర్వకము తెలియగలదు ? పతివ్రతయగు పత్ని యింటిలోని వారికందరకును సేవచేయును. అందరకును వంటచేయును. అందరస్నానములను నలుకును, అందరతో నవ్వుతూ మాటలాడును. పైకి చూచినచో బతితో విశేష వ్యవహారము నేమియును గావింపదు. కాని పతితో నామెకు గల యేకాంత సంబంధము ఆపతికే ప్రాప్తింపగలదు. శ్రీకృష్ణునితో సంబంధమును బెట్టుకొని భక్తిచేయువారలకు లభించుసుఖము బ్రహ్మాది దేవతలకును, యోగులకును, ఆత్మ స్వరూపులకును దత్వజ్ఞానులకును దుర్లభము.

సూతుడిటులనెను:— "మునులారా! శ్యామసుందరుడు కృపకు వశీభూతుడై స్వయముగ బంధింపబడెను. తల్లి ఆత నికి మొలనూలును గట్టుచోట చిన్నత్రాటితో గట్టెను. అది నల్లని కృష్ణునకు వేరొక నల్లని మొలనూలును గట్టినట్లుండెను. వకోయ్యరోలుమీద కృష్ణుడు కూర్చుండి యుండెనో అది డమరువలెనై నను గ్రిందను వెడల్పుగను గుండ్రముగను మధ్యలో సన్నముగ నుండెను. యశోద వేరొక పెద్దత్రాటిని తీసికొని ఒకప్రక్క శ్యామసుందరుని కటిభాగమునకు గట్టిన త్రాటికి

గట్టెను. రెండవవైపు చివరను రోలుయొక్క మధ్యభాగమున నికగృష్ణుడు పారిపోకుండునటుల కట్టెను. ఈవిధముగ తల్లి పుత్రుని బంధించెను. గోపికలు సైగలతో శ్రీకృష్ణునకు గోప మును చెప్పించుచుండిరి, కొందరు మాటలను నుడుచుకొని సైగలు చేయుచు నిటులనిరి:— "కృష్ణా! ఎట్లు బంధింప బడి నావో చెప్పుము. రోజు మమ్ములను మోసగించు చుంటివే ? ఇప్పుడు నీపొగ రెచ్చటికి బోయినది? నిన్నెవరు విడిపించె దరో చెప్పుము."

తల్లిముసలిదైనను నీయువతులగు గోపికల సైగలతో మాటలాడు మాటలామెకు తెలియును. ఆమె యిటులను కొనెను:— "ఈ యౌవన మదమత్తలైన గోపిక లున్నంత వఱకు మా పిల్లవానినిఁ గవ్వించుచునే యుందురనుకొని ఆమె యిట్లనెను:— "ఏమమ్మా! గోపికలారా! ఇఁక మీరు మీ యిండ్లకుఁబొండు. ఇంటిపనులను జూచుకొననలయును గదా! గోపికలు పోఁదలచలేదు, కాని యింటివారే యుక్తిపూర్వక ముగఁ దమను మండిన నెట్లు కూర్చుండుదురు. అయినను వారు వెడలుటకు కొంచెము వెనుకాడుచుండిరి. దీనినిఁగాంచి యశోద తాను లేచి తన యింటిపనులలో నిమగ్నురాయ్యెను. ఈ ముసలిదానికి మనచుట్టుఁ గూర్చుండుట ఇష్టములేక కష్టముగానున్నదని గ్రహించి వారును నొక్కొక్కరు వెడలి పోయిరి. శ్రీకృష్ణునియొక్క చాలమంది సఖులును బోయిరి. తల్లి దీనినే కోరుకొనుచుండెను. చాలమంది పిల్లలు కృష్ణుని దగ్గఱనుండినఁ జాలును. ఆ మూలమున తన పిల్లవానికి బెంగ వేయదు. అందులకని పిల్లలకామె పెద్ద పెద్ద లడ్లనొసంగి యిట్లనెను:— "నాయనలారా! ఇచ్చటనే ఆడుకొనుచుండు

నాయనా !"

పిల్లలు మిక్కిలి సంతోషించిరి. తల్లి చేతులతో జను లను జేసికొనుచుండెను: కాని ఆమె దృష్టి శ్రీకృష్ణునిపైననే యుండెను. ఆమె మాటిమాటికి నిట్లనుకొనుచుండెను:—
"పాపము! ఇప్పటికి చాలసేపైనది. విప్పివైచెదను. కాని మరల నిటనుకొనును. కొంచెముసేపటే కట్టియుండనిమ్ము. కట్టిన నాతని కేమియును గష్టముకూడ లేదు. పిల్లలతో నానంద ముగ నవ్వుచు నాడుకొనుచున్నాడు. ఏడ్వనారంభింపగనే విడిచి పుచ్చెదను." ఇట్లాలోచించుకొని ఆమె మొదలక తన పనిలో తాను నిమగ్నయై యుండెను.

పిల్లలిట్లనిరి:— "కృష్ణా! లడ్డును దింటువా?"

కృష్ణుడిట్లనెను :— "మీరిచ్చిన దిందునురా"

ఒకడిటనెను :—"కృష్ణా! నీకుపండ్లు కొరకినాముర!

కృష్ణుడిట్లనెను :— "ఏమైతే, క్రిందనుండితినెదనులే"

ఇదివిని అందరును తమతమ లడ్డునుండి కొంతకొంత శ్యామున కీయకొడంగిరి. శ్యాముడు చిరకాలమునుండి ఆకలిని జెందినవానివలె తినసాడంగెను. యజ్ఞములందు విధివిధానము ననుసరించి చేసిన చరువునుగూడ వేదమంత్రములతో మాటి మాటికిని స్తుతి నొనర్చినను దిననివాడు నేడు ఆటవిక గోప బాలకుల యెంగిలిని దినుచున్నాడు.

తినిన తరువాత సఖులిట్లనిరి :— కృష్ణా! ఇప్పుడేదైన నాట నాడవలయును."

శ్రీకృష్ణుడిటులనెను :— "ఓరీ! నన్ను మా అమ్మ కట్టివైచినది. ఆటలాడుటెట్లు?

ఒక చతురగోపబాలకుడిటులనెను :— “ కట్టివేయబడి యుండగనే ఆడవలయును. ఆటలోను బంధనము కలదు. మేమం దరమీ యుయ్యాలలను త్రెంచివేసెదము. ఇది బండివలె కాగలదు. నీవే మా నాయకుడవు. బండియందు నాయకుడవు. నీవులాగుము. మేమందరమును త్రోలెదము. ”

భగవానుడిటులనెను :— “ బాగున్నదిరా! మీకిది మంచి ఆలోచన తోచినదిరా. లాగుటలో నేను మంచి నిపుణుడను. కర్షించుట చేతనే నన్ను కృష్ణుడందురు. నేను లాగెదను. మీరు త్రోలవలయును. ”

ఇంకేమున్నది. బంధనములోను నాట యారంభమయ్యెను. శ్రీకృష్ణుడాటతప్ప ఇంకేమియు నెరుగడు. కాలొనుకి గదా! ఖేలనమారంభమయ్యెను. గొల్లపిల్లలు ఛో! ఛో! అనుచు వృషభముగనైన కృష్ణుని త్రోలసాగి యిటులనిరి :— “ కృష్ణా! లాగుము బండిని. మీ అన్నదగ్గర నన్ను త్రోలను త్రోవితోనే వెలిగుదుము. ” అని విని శ్రీకృష్ణుడు బలమంతయును వినియోగించెను. బండి ముందునకు సాగలేదు. అప్పుడు పిల్లలందరును మనమెవ్వరా? మనమెవ్వరు? ” అని చప్పట్లను కొట్టుచుండిరి.

శౌనకుడిటులడిగెను :— “ సూతా! ఈ అగణిత విశ్వ బ్రహ్మాండములన్నిటిని లాగువాడు ఈ గోలను లాగలేకపోయినాడే. దీని కారణమేమి? భగవానుడు గోలు నేల లాగజాలకుండెను? ”

నవ్వి సూతుడిటులనెను :— “ మహాభాగా! ఆటలో నేల యను ప్రశ్న యుదయించదు. ఆటఆటయే. ఖేలనము సు

ఖేలనముగ భావింపక సత్యమని భావించువారెవరో వారే ఏల? ఎందులకను మాయలోపడిపోవుదురు. అంతయును శ్రీకృష్ణుని క్రీడ. అంతయు నాయాటగాని యాట. అంతయు నా బృందావన విహారియొక్క విహారమే. అంతయు నా పరమ కౌతుకియొక్క కౌతుకమే. దీనిని చూచుచుండుము. నవ్వుచుండుము. ఇదియే శ్రేష్ఠసాధనము.

ఇది విని శౌనకుడిట్లనెను:– "సూతా! మేము శ్రీకృష్ణుని స్వరూపమును గూర్చి చెప్పుచో 'ఏల' అని ప్రశ్నించుచుంటిమి. అచ్చటనే ఆగిపోవుదుము. సరియే, తరువాత బండి నడిచినదా ? లేదా ? "

సూతుడిట్లనెను:– "ఎందులకు నడువదు స్వామీ! నడిపించుటకే శ్రీకృష్ణుడాగినాడు. రసజ్ఞుల కొరకే నిర్బలుడయ్యెను. గోపకుమారుల మొరలను విని శ్రీకృష్ణుడు బలమును వినియోగించెను. ఆతడు చేసిన బలమునను రోళ్ళు బలమునను నెమ్మవలెనయ్యెను. ఒక్క యూపున లాగెను. బండి బయలుదేరెను. రోలు వెంట సాగెను. పిల్లలు చప్పట్లు చరచిరి. అందరిట్లనిరి :– "బలిసిన యద్దేరా, బలిసిన యద్దేరా"

శ్రీకృష్ణుడు కొంచెము ముందునకు పోయెను. అచ్చట నాతడు జంటగా పెరిగిన సన్నని తరువుల నెదుటను గాంచెను. వీరిదివరకు ఉత్తరదిశయందలి లోకపాలుడును యక్షపతియునగు కుబేరుని పుత్రులు. నారదుని శాపమున వీరు వృక్షములైరి. వారిమీద భగవంతుని దృష్టిపడెను.

శౌనకుడిట్లనెను :– " సూతా! ఈరెండు చెట్లును శ్రీకృష్ణుని యావరణములోనే యుండెనని నీవు చెప్పితివి. ఇన్ని

దినములనుండి భగవానుడు నీనిక్రింపుగా తిరుగలేదా? తిరిగి యుండవచ్చును. అంతవరకు నీనిపైన దృష్టిపడలేదా యేమి? ఇంతవరకు భగవానుడు నీనిని చూడలేదా?"

సూతుడిటులనెను :- "స్వామీ! ఎందులకు చూడలేదు. భగవానుడు నిత్యమును జూచుచునే యున్నాడు. కాని నేడు కృపాభరిత దృష్టులతో గాంచెను. నేడాతడు వారిని వృక్షయోనినుండి యుద్ధరించుటకై అవలోకించెను. నేడు వారిని శాపబంధమునుండి విముక్తుల నొనర్పదలచెను."

శౌనకుడిటులనెను :- "సూతా! నేడే భగవానుడిట్టి విచారమేల జేసెను. నేడే ఆతనికి వీరిజ్ఞాపకమేలవచ్చినది?"

నవ్వి సూతుడిటులనెను :- "స్వామీ! ఈశ్వరుని మనస్సు నెవ్వరెరుగగలరు? ఎప్పుడీతని కృపాదృష్టిపడునో ఎవరికి దెలియును. అన్నిటికిని కాలము నిర్ణయమై యుండెను. సమయము వచ్చినప్పుడే యీతడు కృపాదృష్టివృష్టిని కురిపించును. ఇంకొక విషయమును నుండవచ్చును. నాకిట్లు తోచుచున్నది. తన బంధనమును గాంచగనే భగవానునకు కుబేరపుత్రుల బంధనము జ్ఞాపకము వచ్చియుండవచ్చును. ఎవరు దెబ్బ తినిని వానికి దెబ్బతగిలినవాని బాధ యేమి తెలియును. నేడు తాను కట్టబడుటను గాంచగనే యీవృక్షములయొక్క జ్ఞాపకము వచ్చెను. అయ్యో! వీరెన్నిదినములనుండి మాయావరణమున బంధింపబడి నిలచియున్నారు! నేను వీరిబంధనములను వదలింపక పోయినచో నేను తల్లియొక్క బంధనమును నెట్లు వదలించుకొనదలచెదను. నేను వీరి బంధనములను వదలించినచో నాబంధనమును వీడిపోగలదు. ప్రపంచము వ్యావహారము మీదనే నడచు

చున్నది. ఈచేతితో నిచ్చిన నాచేతినుండి రాగలదు. ఇట్లాలో చించుకొనగా భగవానునకు నారియభారమును గూర్చిన విష యము జ్ఞాపకమునకు వచ్చియుండవచ్చును. భగవానుడు కృపా సాగరుఁడు. అతఁడు తల్లి యెడలఁ గృపఁ జూపుటకై స్నేహ ముగ బంధింపఁబడినాఁడు ఇప్పుడు యనుభవించిన వృక్షములు మీఁదఁ గృపఁజూపుటకు ముందుకుఁ బోయెను.

శౌనకుఁ డిట్లడిగెను—; సూతా! బంధింపఁ బడుట తల్లి మీఁద నేమికృప?

ఇది విని సూతుఁడు నేత్రములనుండి ప్రేమాశ్రువు లను గార్చెను. ఆతని వాక్కు గద్గదిక మయ్యెను. అతఁడ త్యంత కరుణాస్వరమున నిట్లనెను:— "స్వామీ! ప్రేమబంధన మందును భగవంతుని అనంత ప్రసాదము నిండియున్నది. భగవాఁనుడు లక్ష్మీపతి. పత్నియందు పతి యను గాఢమును జూపినట్లెవ్వరిమీఁదను జూపఁడు. తన సర్వస్వమును నామె కర్పించును. తన శరీరములో నామెను గలుపుకొనును. అందువలన నామె అర్ధాంగి యనఁబడుచున్నది. భగ వానుఁడు లక్ష్మీదేవినిఁ దన హృదయమునందుండుటకు స్థాన మొసంగెను. పాదసేవన మొనస్సు సర్వోత్కృష్ట సేవను బ్రసాదించెను. ఇంతకు మించిన ప్రభుప్రసాదమేమియుండును. ప్రభువు ప్రసాదమునకుఁ బరాకాష్ఠ. కాని యింతటి కృపను జూపినను లక్ష్మీదేవి కాభగవంతునిఁ గట్టు సాహసము లేక పోయెను. ఆమె ఆతని ముఖమునైపే చూచుచుండును. మానవుఁడు తన పుత్రునిపైఁ గూడ అందరికంటె నెక్కువ కృపను జూపును. పుత్రుఁడు తనకాత్మ. తండ్రియొక్క

చరాచర సంపత్తికధికారి. భగవానుఁడు యశోద యెడల గృపను జూపినట్లు తనపుత్రుఁడగు బ్రహ్మమీఁదఁ గూడ చూపలేదు. చూడుఁడామె కధీనుఁడై ఆమె చనుబాలను త్రాగెను. ఆమె భయమున గడగడ వణఁకెను. ఆమె బంధింపఁగా బంధితుఁడయ్యెను. కావున భగవానుఁ డపరాధ మునకు ఫలస్వరూపుఁడుగ బంధింపఁబడలేదు. ఆతఁడు సర్వే శ్వరుఁడు. విశ్వపతి. ఆతని కపరాధమేమున్నది? తల్లికి వాత్సల్య సుఖము నొసంగ నాఁతఁడు బంధింపఁ బడెను. నలకూబర మణిగ్రీవులు కుబేరుని పుత్రులు. వీరు చిరకాలము నుండి ఆతని యావరణమున నుండిరి. వారినుద్ధరించుటకు ఉలూ ఖలమును లాగుచు ముందుకు వచ్చెను."

ఇది విని శౌనకుఁడిట్లనెను:_ "సూతా! ఈ దామో దరలీల చాల రసమయమైనది. మహాభాగా! ఈలీలయందు భగవానుఁడు వాత్సల్యరసముయొక్క పరాకాష్ఠను జూపిం చెను. యశోదమ్మ భాగ్యమును గూర్చి యెంతగాఁ బ్రశం సించినను సరి అత్యల్పమే. అనంతకోటి బ్రహ్మాండనాయకుఁడు పుత్రుఁడై యెత్తి స్తనముల పాలను త్రాగనో నామెకు మించిన భాగ్యశాలి ప్రపంచమునందెవరుండగలరు? నేను యమళార్జునోద్ధార కథమరల చెప్పెదను. భగవానుఁడు ఉలూఖలముతో నాడుకొనుచుండునప్పటి నటకాడుకొన నిమ్ము. నీవు మాకు వినిపిం చెప్పుము. శ్రీకృష్ణునకుఁ దల్లి దండ్రులగు యశోదానందుల కట్టిదైన మహద్భాగ్యము పదము ప్రాప్తించుటకు వారేమి సుకృతమును గావించిరి. యశోదా దేవి యేకర్మ నొనరించుటచే దానికి ఫలస్వరూపముగ నామె బృహత్పయోధరములను శ్రీకృష్ణున కందింపఁ గలి

గను. ఈ ప్రశ్నకుఁ బ్రత్యుత్తరము నొసంగి మాకు తర్వాత కథను జెప్పుము."

ఇది విని సూతుఁడు గంభీరుఁడై యిట్లనెను:- "మహా భాగా! ఇట్టి పదవి కర్మముల ద్వారా ప్రాప్తింపదు. ఈ పదవి సాధన సాధ్యమైనది కాదు. కృపా సాధ్యమైనది. భగవంతుఁడెప్పు డనుగ్రహించిన నప్పుడు కృపావృష్టిని గురిపించును. శ్రీనంద యశోదలను గూర్చి ఒక పౌరాణికకథ కలదు. దానినే నేనిప్పుడు చెప్పెదను. మీరు దత్తచిత్తులరై వినుఁడు."

శ్రీహరి యశోద స్తనపానమేలఁ జేసెను

౮ ౮ ౨

శ్లో॥ నందః కిమకరో ద్బ్రహ్మన్ శ్రేయ ఏవం మహోదయమ్।
యశోదా చ మహాభాగ! పపౌ యస్యాః స్తనం హరిః॥

శ్రీభాగ. ౧౦స్కం. ౮ అ శ్లో॥

ఆ॥ జగదధీశ్వరునకుఁ జన్నిచ్చు తల్లిగా
నేమి నోము నోఁచె నీయశోద
పుత్రుఁ డనుచు నవనిఁ బోషించు తండ్రిగా
నందుఁ డేమి సేసె నందితాత్మ.

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము.

దరిద్రమునందన్నియును గుణములే. ధనమునందన్నియును దోషములే. ధనమెంతో కష్టమున నుపార్జింపఁబడును. ప్రాణపణముగ ధనము ప్రాప్తించినను దానిని రక్షించుట చాలకష్టము. ధనికునకు రాత్రులందు నిద్రయుండదు. మేల్కొని యుండవలసినదే. ధనికున కెవరిని జూచినను ననుమానమే. ధనమును జోరులెవరైనను హరించెదరేమో. ఎవరైన యాచించెదరేమో, చుట్టాలు పక్కాలును, దాయాదులును ధనమునకై కలహించెదరేమో, రాజు గ్రహించునేమో, నేనే యెచ్చటనైనను బెట్టి మరచెదనేమో, అని యీవిధముగ రక్షించుటకును దుఃఖమే. దగ్గరఁబెట్టుకొన్నను దుఃఖమే. ఇది యిట్లయున్నది. ఏదైన వ్యాపారములోఁ బెట్టినవృద్ధికలదే అనుచింత. వ్యయమును జేయువలయునన్నను దుఃఖమే. "అయ్యో! వ్యర్థముగ వ్యయమగుచున్నదే! యను చింత. ఒకవేళ నష్టమైనచోఁ బ్రాణాంతక దుఃఖము. ధనికుఁడెన్నడును నిశ్చింతగనుండ జాలడు. ఆతని కెప్పుడును జింతయే యుండును. ఏదో విధముగ జోరత్వమొనర్చని ధనికుఁడెచ్చటనో విరళముగ నుండురు. ఇతరులకు గష్టమును గలిగించిననే ధనము ప్రోగగును. ధనికులకు మిథ్యాభాషణమొక సామాన్య విషయము. మాటమాటకును నబద్ధము జెప్పెదరే యనిన నబద్ధమాడనిది పని జరుగదని వారందురు. వ్యాపారము సత్యాసత్యముల మీద నాధారపడి యున్నవి. ధనికులు చెప్పునదొకటియుఁ జేయునదొకటియును. ధనము దగ్గరనుండినచో బలివేగము పెరుగును. ధనికులు మిక్కిలి అహంకారులుగానుందురు. వారెవరిని లక్ష్యపెట్టరు. వారికి ప్రతికూలముగ నేదైన విషయము జరిగెనా వారికి గ్రోధమువచ్చును.

వారు మూర్తీభవించిన నహంకారులు. నీవు పెద్ద, నేను చిన్న, వీనితో మాటలాడవచ్చును, వీనితో మాటలాడరాదు. అను నీభేదబుద్ధి ధనవృద్ధిచే గలుగును. ధనికులకు చాలామందితో వైరము కలుగును, ఏలననగా వారా నన్యులకు మించిన వస్తువుల యందధికారమును వహించెదరు. ధనికులకు నెంతనే యెవరి మీదను విశ్వాసము కలుగదు. తల్లి, తండ్రి, భార్య సోదరుడు, బంధువు వీరందరయం దవిశ్వాసము కలుగును. ధనమున స్పర్ధ స్వాభావికము. తనతో సమానముగ నెవరైన నయ్యెదరనుకొనును. ధనము పెరిగిన స్త్రీ జూదము, సురాది మాదక ద్రవ్య వ్యసనము వృద్ధియగును, ఈ విధముగ ధనమున ననేక దోషములు కలవు. దరిద్రుల వైపున కెవ్వరును జూడనే చూడరు. అందువలన నీయనగుణములందు నీకిచ్ఛ యున్నను వీనినుండి రక్షింపబడెదరు. ఈవిధముగ దరిద్రము నందన్ని యును గుణములున్నను నొక గొప్పదుర్గుణము కలదు. అతిథి సత్కారము సముచితరీతిని జరుగదు. దరిద్రుడెయ్యు నింటికి వచ్చిన నతిథిని తను, మన, సర్వస్వములనర్పించి వానిని సత్కరించినచో నాతనికిమించిన సుకృతి యీ ప్రపంచమున నింక నడూ నుండజాలడు. అతడీ సుకృతముచే భగవంతుని గొని వేయును. ఆతని దన నానిగా జేసికొనును. భగవంతుడట్టివాని చేతికమ్ముడు వోవును. ఏలననగా నాతడు తన స్వామిస్వరూపముగ దర్శించినాడు. అతిథికి సర్వస్వమును సమర్పించి సత్కారమొనర్చినవాడు సమస్తమును బొందినట్లే.

సూతుడిట్లులనెను:— "మునులారా! మహాభాగ్యవతి యగు యశోద కేకర్మచే బరాత్పరుడగు ప్రభువు ప్రసన్న

డైనాఁడో, ఈ విషయమున నొక గాథను నేను మీకుఁ జెప్పెదను.

ఒక అత్యంత శాంతమగు నేకాంతవనము కలదు. ఆ వనమునందొక జీర్ణశీర్ణమగు బర్ణకుటీరము కలదు. దానిలో నొక ద్విజదంపతులు నివసించుచుండిరి. బ్రాహ్మణుని పేరు ద్రోణుఁడు. అతని భార్య పేరు ధర. ఇద్దరును గొప్ప భగవద్భక్తులు, విషయవిరక్తులు, కృష్ణప్రేమానురక్తులు భగవదుపాసనాసక్తులు. బ్రాహ్మణుఁడు భిక్షను దెచ్చి మూఁడు జాములకు నిచ్చును. బ్రాహ్మణి దానిని వంటజేసి, వచ్చిన యతిథి అభ్యాగతులకుఁ బెట్టి, భర్తకును బెట్టి మిగిలినది తాను దినును. మిగులకున్న నట్టే నిద్రించును. ఆమె గ్రామమును జూడనే లేదు. ఆమె వనములోనే ఉండి భగవద్ధ్యానమందు నిమగ్నయై యుండెడిది. భగవంతుఁడామె కింతటి యధిక సౌందర్యమును వ్వరముగ నొసంగినాఁడు. ఆమె యౌవనప్రప్రదేశమందలి మాంత్రికశక్తివలె నామె సౌందర్యము నెవరును వర్ణింపఁ జాలకుండెను. యౌవనమువచ్చి ఆమెను గుదిలించి కదిలించి యూపెను. కాని ఆమె మీఁద నేప్రభావమును బడలేదు. ఆ సతిసాధ్వి తన పతినే పరమేశ్వరునిఁగ భావించుచు నాతని యాజ్ఞల ననుసరించుచుఁ బతిసేవయందే తాను నిమగ్నయై యుండుటయే కర్తవ్యమని భావించుచుండెను. పతి యాజ్ఞయే ఆమెకు వేదాజ్ఞ. పతియొక్క యిచ్ఛచే నామె బిల్వపత్రములను, తులసీదళములను, వివిధములగు బుష్పములను బ్రోవు చేసెడిది. అతిథి ఈశ్వరరూపుఁడని పతి చెప్పెను. అతిథిననాదరించిన నీశ్వరు ననాదరించుటే. అతిథి యేద్వారమునుండి

దగ్గరగ నున్నదని సూత్రము నాకు దెలియును. మీరు కొంచెము సేపు వేచియుండినచో నేను కొంచెము ఆహారమును తెచ్చె దను.” అనిపలికి ఆమె యున్నదున్నట్లు లేచిపోయెను.

గ్రామము సమీపముననే కలదు. దానిలోనొక యువక వణిజుని దుకాణము కలదు. పతివ్రత అచ్చటికి బోయి నిలు చుండెను. ఇంకను చాలమంది స్త్రీపురుషులు బేరమును చేసి సామానులను దీసికొనుచుండిరి. యువక వణిజుడందరకు తూచి యిచ్చుచుండెను. అతడు పతివ్రతను గూడ అడిగెను :– నీకేమి కావలయునమ్మా? ”

పతివ్రత యిటులనెను :– “ నా భర్త భిక్షను తెచ్చుటకు వెడలినాడు. అతడింకను రాలేదు. మాయింటికి ముగ్గురు అతిథులు వచ్చిరి. వారికిప్పుడే ఆహారము కావలయును. వారికొరకు నేనాహారమును గొనిపోవ వచ్చితిని. ”

యువకుడు భిక్షుక బ్రాహ్మణు నెరుగును. బ్రాహ్మణుని సమీపమున నొక చిల్లిగవ్వయైనను లేదనియు తెలియును. అతని భార్య నాతడు చూడలేదు. ఒక్కసారి అతడా పతివ్రతను పైనుండి క్రిందకు చూచెను. అసహాయునిగాంచి యుండుటను వానివలన ననుచిత లాభమును పొందజూచెను. సౌందర్యమును గాంచిన గొప్పగొప్పవారి మనస్సులును విచలితము లగును. కామవాసన కామసామగ్రినిచూడగనే వృద్ధినిపొందెను. యువక వణిజుని మనమునందు పాపవాసన యుదయించెను. ఆమెనాతడిటులడిగెను :– “ నీకేమికావలయును ?”

యువక వణిజుడు కావలసినదానికంటె నధికముగ బియ్యమును, పప్పు, పిండిని, నేతిని, ఉప్పు, మిరపకాయలు, నగరా

మసాలా దినుసులు, కూరలను నొక పాత్రలో బెట్టి సతీసమ్ముఖమున నుంచి యిటులనెను ;– " ఈసామగ్రిని నేను నీకిచ్చితిని. ఇక నిప్పుడు నీవు నాకేమి యొసంగెదవు? "

దీనతాస్వరమున దేవి యిటులనెను :– " నేను దరిద్రురాలను, భిక్షుకను. నావద్ద నిచ్చుటకేమున్నది? "

సతృష్ణనేత్రములతో తనదుర్భావనను వ్యక్తమొనర్చుచు నాతడిటులనెను :– " నేను సదావర్తి నిచ్చువాడను గాను. వ్యాపార మొనర్చుకొనువాడను. ఒకవస్తువునకు బదులుగా నింకొకవస్తువు నొసంగుటయే వ్యాపారము. నీవద్ద ధనములేకుండిన నేమియుండిన దానినిమ్ము. "

వివశతాస్వరమున సతీదేవియిటులనెను. నావద్దనిచ్చుటకేమున్నది? నావద్ద నీ చినిగిన చీరెయున్నది. అని పలికి ఆమె తన చినిగిన చీరెను చూపించెను. చినిగిన రవికనుండి బంగారమువలె నుబ్బెత్తుగా నుండిన నామె పయోధరములు కనబడుచుండెను. "

వణిజుడిటులనెను :– " నీదగ్గర నున్నదాని నొసంగెదవా? "

దేవియిటులనెను :– " నేను భగవంతుని తోడుగా నొట్టుపెట్టుకొని చెప్పుచున్నాను; నావద్ద నేమున్నను నీవు తీసికొనవచ్చును. "

ఇది యా కాముకుడు తన కాముకభాషలో నాతల్లి స్తనములవైపునకు చూపించెను. దేవియొక్క సతీత్వము మెరసెను. ఆమె కోపింపలేదు. చెడ్డగను భావింపలేదు, నేను భగవంతునిమీద నొట్టుపెట్టుకొని అడిగినదిచ్చుటకు ప్రతిజ్ఞను చేసి

నప్పుడామాటను తప్పరాదు. ఈతడుబ్బిన నీమాంసపిండములనే అడుగుచున్నాడు. ఇవి వ్యర్థముగ రొమ్మునకు బరువేకదా. వీని నొసంగి అతిథులకు సత్కారము నొనర్చెదను. అని యాలోచించి యెదుటబడియుండిన నొక తీక్ష్ణమగు కత్తిని దేవి గట్టిగా దీసి కొని నిమిషములో నామె తన రెండు స్తనములను కోసి వేసి స్తనముల నాయునకుని మీదకు విసరివైచి ఆభోజన సామగ్రిని తీసికొని త్వరత్వరగా తన కుటీరము వైపునకు పరువిడెను. రొమ్మునుండి రెండు రక్తప్రవాహములు ప్రవహించుచుండెను. వానివలన నామెవస్త్రమంతయును రక్తమయమయ్యెను. మార్గమంతయును రక్తమయమయ్యెను. తెచ్చి సామగ్రి నాయునకున కొసంగెను. ఆవేళమున నామె వచ్చినదిగాని కుటీరమునకు రాగానే అధిక రక్తము పోవుటచే మూర్ఛితయై క్రిందబడి బోయెను.

కొంచెము సేపటికామె కన్నులను దెఱచి చూచు నప్పటికి ఆమెకు మిక్కిలి విస్మయము కలిగెను. నాయునకుని కొఱకామె యిదియంతయును దెచ్చినదో ఆయునకుఁడిప్పుడు చతుర్భుజుఁడగు విష్ణురూపమునఁ బరిణతినిఁ జెందెను. ఆవృద్ధ మాత సింహవాహినియగు మహామాయాదేవి. వృద్ధుడఁగు తండ్రి త్రిలోచనుఁడగు శంకరుఁడు. భగవానుఁడు సతి కథ ముదాన మొసంగుచు నిట్లనెను;— "అమ్మా! నీవు మా కొఱకు నీ స్తనముల దానమొసంగితివి. కావున నేను ద్వాపరాంతమున వచ్చి నీకు బుత్రుఁడనయ్యెదను, ఈస్తనములను పానమొనర్చి నీకత్యంత సుఖము నొనగూర్చెదను."

సింహవాహినియగు దేవియును నిట్లు వరము నొసం

గెను:- "నేనును నీకుఁ బుత్రికనై పుట్టెదను." నేనుగూడ వ్రజములో నుద్భవించెదనని శివుఁడనెను. ఇట్లు వరము నిచ్చునంతలో ద్రోణద్విజుఁడును వచ్చెను. ఆతఁడును భగవంతుని దర్శించి కృతార్థుఁడయ్యెను. ఈద్రోణుఁడే మరల నష్టమవసువు రూపమునఁ బుట్టెను. ధరాదేవి ఆతనికి భార్య యయ్యెను. బ్రహ్మయీతనితో నిట్లనెను—"ఇప్పుడు నీవు భూమిమీఁదఁ బుట్టి గోవంశమును బాలించుము."

ద్రోణవసువిట్లులనెను:- "మేము మీ యాజ్ఞను శిరసావహించెదము కాని మేము భూమి మీఁద నుదయించి నప్పుడు దేవాధిదేవుడగు విశ్వపతి శ్రీహరి యందు మాకవిచలమగు భక్తి కలుగ వలయును. ఆభక్తి చేతనే కదా జీవుడు సహజముగ దుర్గతి నుండి దాటి పోగలడు."

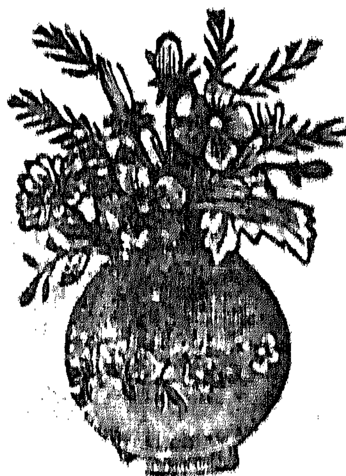
బ్రహ్మ యిట్లులనెను:- "తథాస్తు. భగవానుఁడు నీకు పుత్రుఁడై పుట్టఁగలఁడు. నీకు సుఖమును గలిగించుటకై వివిధ లీలలొనర్చును."

ఈవిధముగ బ్రహ్మయొక్క యాజ్ఞను, నీవరమును బొంది, ద్రోణుఁడు వ్రజమందు నందుఁడై యుద్భవించెను. అతని పత్ని ధరాదేవియే యశోదరూపమున బుట్టెను. అందువలన నీయెడు భగవంతుని యందత్యధిక భక్తి కలిగెను, భగవానుఁడు తన ప్రతిజ్ఞను నెరవేర్పవలయును గదా! అందువలన నాతఁడు శ్రీకృష్ణరూపమునఁ దల్లియొక్క స్తనములందు పయఃపానమును గావించెను. బలరాముని తోడను నితర సఖుల తోడను గూడి వివిధ క్రీడలొనర్చెను. ఈ సుకృతముచేఁ తల్లికింతటి సాహసము కలిగెను. ఇదియొక

వ్యావహారిక కథ. వాస్తవమున శ్రీకృష్ణుఁడు నిత్యుఁడు. ఆతని లీలలును నిత్యములే. నిత్యమైన తల్లి యీతని నులూఖలమునకుఁ గట్టెను. అందువలన నీతనికి దామోదరుఁడను పేరు నిత్యము.

శౌనకుఁడిట్లనెను:- "సూతా! సరియే, యీసంగతి తెలిసినది, ఇప్పుడిక నీవు యమళార్జున వృక్షముల యొక్క కథను జెప్పుఁడు. ఉలూఖలమునకు బంధింపఁబడిన కృష్ణుఁడు తరువాత నేమిచేసినాఁడు?"

సూతుఁడిటులనెను:- "ఇప్పుడు, స్వామీ! నేనా యమళార్జునోద్ధార కథను చెప్పఁబోవుచున్నాను. మీరు దానిని దత్తచిత్తులరై వినుఁడు."

యమళార్జునోద్ధారము

రా గ 3

శ్లో॥ బాలేన నిష్కర్షయతాన్వగులూఖలం తత్
దామోదరేణ తరసోత్కలితాంఘ్రి బంధౌ।
నిష్పేతతుః పరమ విక్రమితాతివేప
స్కంధప్రవాల విటప కృతచండశబ్దౌ॥

శ్రీభాగ ౧౦ స్క. ౯ అ. ౨౭ శ్లో.

వ:- అని యాయూర్జిత మహాబలుండగు నిజోదర దామ సమాకృష్యమాణ తిర్యగ్భవ దులూఖలుండై యారెండు ద్రుమాంకుల నడుమం జొచ్చి యవ్వలికి నిగుడుచు.

క॥ బాలుఁడు రోలడ్డము దివ
మూలంబులు వెకలి విటపములు విరిగి మహా
భీలధ్వనిఁ గూలెను జా
పాలస్య వివర్జనములు యమళార్జునముల్.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము

శ్రీకృష్ణుని లీలలన్నియును బ్రాణుల హితము కొరకును, జీవోద్ధారము కొరకును జరుపబడెను. ఆతడు యెవరి చేతనైన నేదైన జేయించినను, తాను జేసినను నాపి అన్నిటిలో నంతయు నానందమే. అంతయు నానందముకొరకే చేయుచుండును. ఆతడు నిరానందము పేరైన నెరుగడు. వృక్షమునకుఁ బుట్టినపత్రము లేనాటికైనను దప్పక రాలిపోవును. శ్రీకృష్ణుని సమ్ముఖమునబడిన నారందరకును ముక్తి కలుగును. కొందరకాలస్యముగాను కొందరకు తొందరగ. ఆలస్య

కొందరల కర్మములేదు. నేడే ఆటవస్తువులన్నియును బగిలి పోయినచో శాశ్వతముగ నాట జరుగునదెట్లు? శ్రీకృష్ణుడు సదా ఖేలన మొనర్చుచునే యుండును. ఖేలనము తప్ప ఆతని కింకొక విషయము తెలియదు. ఒక ఆటవస్తువు పగిలిపోయిన నింకొక ఆటవస్తువు వచ్చును. ఇదియే గుణప్రభావము. ఇందు లోను శాపమేమున్నది? అనుగ్రహమేమున్నది?

సూతుడిటులనెను:— "మునులారా! యశోదానందనుండగు శ్యామసుందరుని యుదరమున త్రాడు కట్టబడినది. ఆ త్రాడొక త్రాటిని దానికి గట్టి అది రోలునకు గట్టబడినది. పిల్లలు రోటిని త్రిప్పివైచిరి. అదిబండివలె నయ్యెను. శ్రీకృష్ణుడు రెండు చేతులు, రెండు కాళ్ళబలమున నేనుగువలె నడచుచుండెను. గోపబాలురు వెనుకనుండి చప్పట్లను జరుపుచుండిరి. బండి యాట జరుగుచున్నది. శ్యామసుందరుడు గోపవేషధారుడు కదా! ఆతనికేదియో విచిత్ర విషయములు తోచుచునే యుండును. ఎదుట రెండద్భుత తరువులు జంటగ పెరుగుచుండెను. వాని స్కంధము లొక్కచోటున నుండియే మొలచినవి. వానికి మధ్యకొంచెమెడము కలదు. శ్రీకృష్ణుడు ఘాటునుండి కాక ఆవృక్షముల మధ్యనుండా వచ్చెను. వానినంటిన శ్రీ యంగ స్పర్శచే కృతార్థుల నొనర్చుటకై కొంటెపిల్లవానివలె జరిగెను. తాను బయట పడినాడుకాని, ఆతని నడుమునకు త్రాటితో గట్టబడిన రోలు వంకరై ఆ రెంటిమధ్య చిక్కుకొనెను.

బండినడక ఆగిపోయెను. ఎద్దుగనైన గద్దరి కృష్ణునకిది యవమానముగ దోచెను. పిల్లలు చప్పట్లు జరచుచు మొండి

యెన్ను నురల యెత్తుపడినదనిరి. అందువలన నాతఁడు తన బలమునంతను వినియోగించెను. శ్రీకృష్ణుడుతనబలమునంతను వినియోగించినను నది కదలక పోవుట ఆశ్చర్యమే. శ్రీకృష్ణుడుబలముగలాగు నప్పటికా పెద్ద యమళార్జునవృక్షములు డబ డబ మని నేలమీద పడిపోయెను.

అవి వేళ్ళతో పాటుగా పెల్లగిలి పోయెను. వాని కొమ్మలు విరిగిపోయెను. ఆకులు నుగ్గునూచయ్యెను. అవి పడిన భయంకర శబ్దము వ్రజమంతటను వ్యాపించెను. వెనుక వచ్చుచున్న పిల్లలు భయపడిరి. శ్రీకృష్ణుడు వారిమధ్యలో నిలుచుండి నవ్వుచుండెను. ఆతని కేమియును దెబ్బతగులలేదు. ఆతనికి దెబ్బేమున్నది? ఆతడు దెబ్బలకుగిబ్బలకుపరుడు. ఆతడు వానిని కృపాభరిత దృష్టులతో చూచుచు నిటులనుకొనెను :— "వీరు ధనవంతుడగు కుబేరుని ప్రియపుత్రులు. ధనమదమత్తులగుటచే నా పరమభక్తుడగు నారదుని పరవమానము గావించిరి. అందువలన వారినీయాకారకే శాపమునొసంగి వృక్షములుగ పుట్టుడనెను. వీరంతో ప్రార్థింపగా నావలన నుద్ధారము కలుగు నట్లొసగినాడు. దేవర్షియగు నారదుడు నాకనుగతుడు. భాగవత శ్రేష్ఠుడు. నాకు పరమ భక్తుడు. కావున నేను నారదుని వచనములను సత్యము నర్చెదను. లోకపాలుడగు కుబేరుని పుత్రుల నుద్ధరించెదను." ఇట్లాలోచించుకొని భగవానుడు ఆ రెండువృక్షముల మధ్యగా వచ్చెను. తన సంకల్పముచే వానిని పడవైచెను. కాకున్న నింతటి గొప్పవృక్షములు చిన్న పిల్లవాని నడుమునకు గట్టిన త్రాటిచే నెట్లు పడగలవు?

ఆ వృక్షములు పడగానే వానిలోనుండి అగ్నివలె ప్రకా

శవంతులగు పరమ తేజస్వులగు నిరువురు దేవకుమారులు వెంటనే యుత్పన్నమయిరి. వారిద్దరును సిద్ధపురుషులు. తమ పరమ దివ్యకాంతిచే దశదిశలను దేదీప్యమాన మొనర్చుచుండిరి. వారు తమకాంతులచే సూర్యునైన తిరస్కరించుచుండిరి. మలహీనులగు ఆ దేవకుమారులు చరాచర జగత్తున కేకైక ప్రభువును, సచ్చిదానంద ఘనుడును, సౌందర్యవిగ్రహుడును, రసరూపుడు నగు శ్రీకృష్ణచంద్రుని పాదపద్మములకు వినమ్రులై ప్రణామ మొనర్చి గద్గద కంఠములతో నాతని స్తుతించిరి.

సూతుడిట్లనెను :– "మునులారా! కుబేరపుత్రులగు నలకూబర మణిగ్రీవులిరువురును శ్రీకృష్ణుని దివ్యస్తోత్రముల స్తుతించిరి. దాని వర్ణనమును నేను సమయానుసారముగ నురల జెప్పెదను. వారిద్దరును చేతులనుజోడించుకొని వినీతభావముతో నాతని స్తుతించుచుండిరి. శ్రీకృష్ణుడమాయకపు బాలకునివలె వారివైపు చూచుచుండెను.

సోదరులిద్దరును దండప్రణామముల నాచరించి స్తుత్యంతమున నిట్లనిరి :– "ఓ సర్వేశ్వరా! మీరు సర్వజ్ఞులు. మేమిద్దర మును గుహ్యక, యక్షాధిపతియగు కుబేరలోకపాలుని పుత్రుల మని మీకు తెలియును. మా పేర్లు నలకూబర మణిగ్రీవులు. మమ్ము మీరు తమ అకించన అనుచరులని భావింపవలెను. ప్రభూ! మేమైశ్వర్యమదమున సదా మదమత్తులమై యుందుము. మీరకించన గోచరులు. మావంటి అభిమానావిష్టులకు మీ దర్శనమెట్లు కాగలదు? దేవర్షి నారదుని కృపచే మీ దర్శన మైనది. పరోపకారియగు నా సాధుపుంగవుడు మమ్ములను నను గ్రహింపక పోయియుండిన దేవదుర్లభమగు మీ దర్శనము

మాకెట్లు కలుగగలను. ఇప్పుడు మమ్ము మాలోకమునకు వెడలుటకాజ్ఞ నొసంగుడు."

భగవానుడిటులనెను ;- " సరే, మీరు నన్నేదైన వరమును కోరుడు."

ఆయిద్దరన్నదమ్ము లిటులనిరి ;- " స్వామీ! ఈసాంసారిక విషయములు మిమ్ము దూరమొనర్చుచుండును. మిమ్ము విషయ భోగములను గూర్చియు నైశ్వర్యమును గూర్చియు, నేమని యాచింతుము. మీదర్శనమున నన్నియునులభించినట్లే.

భగవానుడిటులనెను :- " మంచిదే, యశమును నైశ్వర్యమును నడుగవలదు. ఇంకనేదైన నడుగుము."

నలకూబర మణిగ్రీవులిదివిని యిటులనిరి :- " అశరణ శరణా! భక్తవత్సలా! కారణరహిత కృపాళో! స్వామీ! మాకు కావలసిన వరములివి :- వాక్కు సదా మీంబిరుదానళులను పలుకవలయును. జిహ్వతో పరుల గుణదోషముల నెంచరాదు. మాశ్రవణములు మీసుందర సుఖద శ్రవణ ప్రియములగు లీలలను, కథలను, వినుటయందు సంలగ్నమై యుండవలయును. మాకరములు సదా మీకైంకర్య కార్యము లొనర్పవలయును. మా మానస భృంగము మీ యరుణ వరణ చరణ కమల మకరంద పానమునందు సదా న్యస్తమై యుండవలయును. శిరమెల్లపుడును నీసదనస్వరూపమగు ప్రపంచ సేవా సత్కారములందు నతమై యుండవలయును. నేత్రములు సదా మీయొక్క శ్రీవిగ్రహ, సాధుజన దర్శనమునందే నిమగ్నమై యుండవలయును. నీయచలరూపమగు ప్రతిమాదుల యందును, చరరూపములగు సాధుమహాత్ములనుతప్ప మరియే యితరవస్తువునందు

మాదృష్టి పోవుండుగాక! సర్వేశ్వరా! మీకు కృపతో నీవర
మునే ప్రసాదింపవలయును. "

సూతుఁడిట్లనెను :— మునులారా! ధనద కుబేర పుత్రు
లిట్లు ప్రభువును ప్రార్థించి యాతని పునీత పాదపద్మములకు
ప్రణతులైరి. ప్రాణి మాత్రునకుఁ బ్రేమాస్పదుఁడగు బరే
శుఁడానందముతోఁ బ్రీతితో మందహాసము జేయుచుఁ
బలికి యే నవ్వారితో నిట్లనెను:— "ఓ శ్రీమంతులగు
కుబేరుని పుత్రులారా! ఋషివర్యులు నన్నిట్లని మీరు
చెప్పక పూర్వమే మీరు ధనమదమున మదమత్తులై
దృష్టిహీనులైరని నాకుఁ దెలియును. అందువలన మీయందు
కృపవలనఁ బరమ కారుణికుఁడును నాప్రియ భక్తుఁడును,
దేవర్షియునగు నారదుఁడు మీకు శాపము నొసంగినాఁడు.
ఆతని శాపము క్రోధ జనితమగు నావేగ మాత్రమే కాదు.
అందులో మీయొక్క పరమ హితము నిహితమై యున్నది.
మీకైశ్వర్య జ్వరము తగిలినది. ధనగర్వమే యంత బాహు
ళ్యము. దానిలో మీరస్వస్థులుగ నసంబద్ధముగఁ బ్రేల
తిరి: దేవర్షియగు నారదుఁడు సంసారరోగమునకు సునిపుణ
చికిత్సకుఁడు. అతఁడు మీకు సముచిత చికిత్స నొసంగి
దారిద్ర్యరూపమగు నౌషధము నొసంగి మిమ్ము మద
రహితులుగను నీరోగులుగను నొనర్చెను. ఇది ఆతని కను
రూపమైనదే. ఏలననఁగా సాధువుల దర్శనముచే మానవు
లకు సంసార బంధముండదు. ఇప్పుడు మీరే యాలో
చింపుఁడు. చీకటిలో నేమియును గనఁబడదు. ఏలననఁగా
నేత్రములకు జ్యోతి ప్రదానము సూర్యుఁడే యొనర్చును.
ఆతఁడు జగత్తునకును బ్రకాశమొసంగును. చూచుటకు

నేత్రములకు శక్తిని నొసంగును. ఇదే విధముగ నెవని చిత్తమహర్నిశము నిరంతరము నాయందే లగ్నమైయుండునో అట్టి సాధుపు దర్శన మొనర్చువారల కజ్ఞానమును గూడ పోగొట్టును. హృదయమందు నాపరమ జ్యోతినిఁ బ్రకాశింపచేయును."

ఆసోదరులిద్దరును లజ్జితులై యిట్లనిరి:- "ప్రభూ! మేము నారద భగవానుని సమ్ముఖమున గొప్పఅశిష్టకార్యము నొనర్చితిమి, కాని యాకృపాసాగరుఁడు మామీఁద నహైతుక కృపను జూపినాఁడు. సంసారబంధనమును దెగఁగొట్టు మీయనర్ఘ దర్శన మైనది. ఇప్పుడు మాకేమి కర్తవ్యము కలదో మీరాదేశింపుఁడు."

భగవానుఁ డిటులనెను:- "ఏమియును ఫరవాలేదు. సాధు సమ్ముఖమున కేవిధముగ జీవనచ్చినను వాఁడు విముక్తుఁడగును. సంతె సమాగమము రాగముచేతనో, ద్వేషము చేతనో, గ్రోధముచేతనో, సద్భావనముచేతనో, దుర్భావనము చేతనో, ఏవిధముగఁ గలిగినను దాని యుద్ధారమున సందేహముండదు. ఇప్పుడు మీరు పోయి నామీఁదఁ జిత్తమునుంచి సుఖపూర్వకముగ నచ్చట నివాస మొనర్పుఁడు."

ఆ సోదరు లిటులనిరి:- "స్వామీ! ఇంటికిఁ బోయినను బంధనములే. అచ్చట మాకు మరల నుచోన్మత్తత రామగదా!"

భగవానుఁడు ప్రేమతో నిట్లనెను:- "లేదు నాయనలారా! ఒక్కసారి నా కృప కలిగిన వాఁడు మరల శాశ్వతముగ విషయములలోఁ బడిపోవునా? మీకు సంసారబంధన

మును విచ్ఛేదము కావించు నా పరమప్రేమ ప్రాప్తించినది."

సూతుఁడిట్లనెను:- "మునులారా! భగవానుని నోట నీవచనములను విని ఆ యిద్దరును పరమానందమునుఁ జెందిరి, అంటికిఁ గట్టఁబడిన శ్రీకృష్ణచంద్రుని పాదపద్మములకు పునఃపునఃప్రణామములొనర్చి, ఆతనిచే నాజ్ఞనుగైకొని, తమ తండ్రియుండు నుత్తర దిశకుఁ బోయిరి. ఇది నేను సంక్షేపముగఁ గుబేరుని పుత్రులగు నలకూబర మణిగ్రీవుల శాపోద్ధార కథను జెప్పితిని. ఇప్పుడు మీరేమి అడుగఁ దలచితిరి."

శౌనకుఁ డిటులడిగెను:- "సూతా! నలకూబర మణిగ్రీవులు నారదునకేమి యపరాధము నొనర్చిరి? ఆతఁడా సోదరు లిద్దరకేల శాపమొసంగినాఁడు? దయతో నీకథను మాకుఁ జెప్పవలయును."

సూతుఁడిట్లనెను:- "మంచిది, స్వామీ! నేనిప్పుడా కథనే చెప్పఁబోవుచున్నాను. మీరు సావధానులరై వినుఁడు"

నలకూబర మణిగ్రీవుల శాపకథ

(౨౨౪)

శ్లో॥ కథ్యతాం భగవన్నేతత్తయోః శాపస్య కారణమ్।
యత్తద్విగర్హితం కర్మ యేన వా దేవర్షేస్తమః॥

శ్రీభాగ ౧౦స్క- ౧౦అ. ౧శ్లో॥

క॥ నారదుఁడేల శపించెను
నీరాన్యకుత్సితమునకు వచ్చిన పనికిం
గారణ మెయ్యది యోగికు
లారాధ్య యెఱుంగఁ జెప్పుమయ్య వినియెదన్॥

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

ఒకః- యింద్రియములకే సుఖసాధనప్రాప్తియగు వస్తువులనేకములు కలవు. కాని ధనము ద్వారానే యింద్రియ విషయము నడిగినను ప్రాప్తించును. సురామదము కొంచెము సేపటిలో దిగిపోవును. జాతిమదమును శిథిలమగును. విద్యామదము, అధికారమదము మొదలగు మదములన్నియును, మానవుని సదాచారమునుండి పతన మొనర్చును. కాని ధనమదమిక భయంకరమైనది. ధనమదమునకు వశమైనవాఁడు శీల, సంకోచ, సదాచార, శుచ్యాచార, సద్గుణము లన్నిటిని పోనాడును, ధనము చెడ్డ వస్తువుకాదు. దాని మదమే చెడ్డది. ధనవంతులలో విరళముగ నభిమాన రహితులుందురు. ధనికులలో కొందరుమాత్రమే ధనముండియును స్త్రీద్యూత సురాది వ్యసనములలోఁ బడని వందనీయు లేకొద్ది మందియో యుందురు, కానున్న ధనము పెరిగినకొలది యీవ్యసనములు

వెంటబడును. ఈవ్యసనములు తగుల్కొనగానే ధనము తగ్గి పోవును. ఈవ్యసనములు ఘోరాంధకారములోనికిని, నరకము లోనికినిఁ గొనిపోవును.

సూతుడిట్లనెను:- "మునులారా! మీరు నన్నుఁ గుబేరపుత్రులగు నలకూబరమణిగ్రీవులెట్లువృక్షములయినదియును నారదుడు శాపమొసంగుటకుఁ గారణమును నడిగితిరి. దానిని నేను మీకు జెప్పెదను. నాలుగుదిశలును, నాలుగు ఉపదిశలును గలవు. వీనిలో నుత్తర దిశకధిపతి ధనదుడను గుబేరుడు. ఈతడు దేవతల యొక్క సమస్త సంపత్తునకును నధిపతి. యక్షరాక్షస, గుహ్యకమంత్రాదిగణముల కధిపతి. త్రిలోకములందు గుబేరుని మించిన సంపచ్ఛాలి యింకెవడును లేడు. దేవతలకీతడు కోశాధికారి. సమస్త సంపత్తునకుస్వామి యగుటచే నీతని యొద్ద నేవస్తువునకును దనుగు లేదు. లోకపాలుడగు గుబేరునకు నలకూబర మణిగ్రీవులను నిద్దరు పుత్రులు. వారు అతి సుందరులుగ నుండిరి. పైగా నిప్పటికిని వృద్ధులుకారు. ఎల్లప్పుడును బహునాటంపు ప్రాయమునందే యుందురు. అందువలన వీరిని వి[illegible]లందురు. కావున వీరి యౌవనమును స్థిరమైనదే. యౌవనము, ధన సంపత్తులును, ప్రభుత్వమును వీరికుండి వానికి తోడుగా నవివేకముకూడ యుండినచో వీనిలో నొక్కటియే అనేకానర్థములను గావింపగలదు. ఈనాలుగు నుండినచో నిక జెప్పవలసిన దేమున్నది? వీరికి నాలుగు విషయములును గలవు. అవివేకము వీనిని దనవశ మందుంచుకొనినది. వీరిద్దరును నత్యంత విషయాభిలాషులు. స్వర్గమునందలి సర్వశ్రేష్ఠసుందరులగు నప్సరసలను సదా వెంట నిడుకొని దేవోద్యానములందు విహారము నల్పుచుందురు.

సుందరములగు సరోవరములందు సుందరీ మణులను గూడు కొని జలవిహారము చేయుచుందురు. వారితో వారుణీ మధుపానము నొనర్చి మదోన్మత్తులై నవ్వుచు నాడుచు పాడు చుందురు. శివుడు కుబేరుని సఖుడు. వాని బిడ్డలగుటచే శివుడును వీరిని దాస సేవకులుగ భావించును, అందువలన వీరెవ్వరిని లక్ష్యపెట్టుటలేదు. వీరికి ఐశ్వర్యమదము కలదు.

ఒకదినమున వీరిద్దరును స్వర్గమందలి సుందరులగు నప్స రసలను వెంటబెట్టుకొని వనవిహారమునకు బయలుదేరిరి. అచ్చట విభ్రాజక, చైత్రరథ, నందనకాననాది వనములందు స్వచ్ఛంద ముగ విహరించు చుండిరి. వీరిద్దరును వారుణియను మదిరను నిష్టమువచ్చినట్లు త్రాగిరి. తమతోబాటుగా నప్సరసలకును త్రాగబోసియుండిరి. అందరును నిషామత్తులో మునిగియుండిరి. వీరికి తమ దేహముల కూడ తెలియకున్నది. సురను త్రాగుటచే వీరి కామాగ్ని ప్రదీప్తమగుచుండెను. కామాంధులై యుండగా కామిని యువతుల నుండి యేవో కుత్సిత చేష్టలను వారు చేయ మొదలిడిరి. ఆ కుబేర కుమారులు అప్సరసల వస్త్రములను సంపూర్ణముగ నూడదీయించి వారిని పూర్తిగ దిగంబరుల నొనర్చిరి. తామును దిగంబరులైరి. వారుణీమదమున వారికి శీలసంకోచములు లేకుండెను. మదకారణమున వారి నేత్రములు తిరుగుచుండెను. వారిద్దరును మదోన్మత్తులై కైలాసమున పరమ రమణీయములగు నుపవనములందటునిటు తిరుగుచుండిరి. ఆ దిగంబరులగు నప్సరసలు ఆడుచు పాడుచుండిరి. వీరు వారి స్వరములో స్వరమును కలుపుచు గానము ననుకరించుచు వారలు విరగబడి పకపక హా! హా! హా! అనుచు నవ్వుచు, ప్రేలుచుండ నా పుష్పితవనము మిక్కిలి సుందరముగ నుండెను.

దానిలో సదా వసంతము నివసించుచుండెను. అచ్చట కలకల నినాదినియు, పుణ్యతోయయు, విష్ణుపాదాబ్జ సంభూత యగు గంగ ప్రవహించుచుండెను. భగవానుడగు చంద్రశేఖరుని జటాజూటమునుండి బయలుదేరి త్రిపథ యగు గంగ యిచ్చట నుండియే పృథివీ,పాతాళ, స్వర్గములకుబోయెను. అచ్చటచ్చట కైలాస యుపత్యకలందు గంగాజలమాగి గంగ మధ్యయందే హ్రాదముగ నయ్యెను. యక్షాధిపుడగు కుబేరునికుమారులాకమ నీయ కమలములను గైకొనుటకు గంగయందుండిన నొకహ్రాద మందు ప్రవేశించిరి. ఆ యప్సరసలును వారినను కరించిరి. జల ములందు వరుణదేవుడు నివసించుచుండును. జలమునకు ప్రసన్నత కలుగును. కామపీడితులగు నాయప్సరసలును కుబేర కుమారులును గలిసి యాహ్రాదములో ప్రవేశించిరి. ఇప్పుడు వారికి జలక్రీడ నొనర్పవలెనని తోచెను. ఇదియును తమ చేతులతో నీళ్ళను వెదజల్లుకొనుచు స్నానమును జేయుచుండిరి. వారు క్రీడాభావమును జూపించుచు పరువిడుచున్న వారిని గట్టిగ బట్టుకొనుచు వారిపైన జలమును చిలకరించుచు నిట్లు చాల ప్రొద్దెక్కువరకును జలవిహార మొనర్చుచుండిరి. దైవయోగ ముచే దేవర్షి యగు నారదుడు వీణావాదన మొనర్చుచు వారి గుణగానము నొనర్చుచు నాదిక్కునకు వచ్చెను.

నారదుడెవరి వైపును విశేషధ్యానముతో చూడడు. ఇది ప్రపంచము. ఇందు సమస్త విధములగు ప్రాణులుందురు. అందరును తమతమ స్వభావసంస్కారములకువినశులైయుందురు. చెప్పిన నెవరు వినగలరు. మంచిమంచిసాధకుల కిష్టము లేకున్నను పూర్వసంస్కారముల కధీనులై విషయములలో పడిపోవు

చున్నారు. పైగా దైవయోని భోగయోనియే. ఇందులో నింద్రియములను తృప్తిపరచుటయే ప్రధానోద్దేశ్యము. దైవవశమున నారదునకు వీరిద్దరిమీంద దృష్టిపడెను. సర్వాంతర్యామియగు నారదుడు చూడగనే యీ కుబేరపుత్రులను గుర్తించెను. శివసభయందు సదావీరు కుబేరునితోఁగూడవచ్చి నారదుని దర్శించెడువారు. వీరి తండ్రి నారదుని గాంచగనే లేచి నిలుచుండెడివాడు. వీరిని వారి కాళ్ళమీంద పడవైచెడివాడు. వీరును నారదుని ఎప్పుడు చూచినను చరణవందన మొనర్చెదువారు. నేడు వీరు తన్నుజూచి నవ్వుచుండుటను నారదుడు కాంచెను. ప్రణామ నమస్కారము లట్లుంచుడు. నన్నుచూచి వీరు వస్త్రములనైన ధరింపలేదు. దిగంబరులై, దిగంబరలగు నప్సరసలతో నేను జూచుచుండగనే నిరజులై విహారమొనర్చుచున్నారు. ఓహో! వీరు వారుణీమదమున మత్తులై యున్నారు. ఐశ్వర్యమదమున మత్తులై యున్నారు. ఐశ్వర్యమదము వీరికి నేత్రములున్నను నంధునిగా చేసినది. సరే. నేను వీరి మదమణగించెదను."

ఇంతవరకు అప్సరసల దృష్టి నారదునిమీంద పడలేదు. స్త్రీయెట్టిదైనగానిండు. కొంచెముగనో గొప్పగనో లజ్జయుండును. వేశ్యలయందయినను కొంచెముగ శీలసంకోచమును స్త్రీసులభలజ్జయును, నంశమాత్రముగ నుండును. నారదుని జూడగనే వణగిడిపోయి యాయప్సరసలు తమతమ వస్త్రములను కట్టుకొనిరి. కాని నలకూబర మణిగ్రీవుల కైశ్వర్యాభిమానము కలదు. వారిట్లనుకొనిరి :— " ఈతాంబూరను పట్టుకొనితిరుగు భిక్షుకుడగు నారదుడు మనలనేమిచేయగలడు? మనము స్వతంత్రులము. ధనదుడగు లోకపాలకుని పుత్రులము. మాయిష్టము

వచ్చినట్లు చేయుదుము. నారదుడు మనకు శాసకుడును గాడు" అని యాలోచించి వారు నారదుని సమ్ముఖమున నటులే దిగంబరులై నిలుచుండిరి.

పైన విమానము మీఁద నెక్కిన యప్సరస లీకామ క్రీడను జూచుచుండిరి. వారి మనస్సులలోను గామ భావముదయించెను. చాలమంది దేవసమూహమును నాకాశమున విమానముల మీఁదఁ గూర్చుండి యీజలవిహారమునుగాంచి యానందించు చుండిరి. కేవలము నారదుఁడే చింతితుఁడై దుఃఖితుఁడై నిలుచుండెను.

శౌనకుఁడిట్లడిగెను:— "సూతా! నారదుఁడు దుఃఖయగుటకుఁ గారణమేమి? మహాభాగా! ఇది ప్రపంచము ఇందులో మంచిచెడ్డలు, మోసగాండ్రు, కోపిష్ఠులు మొదలగు జీవులందురు. ఎవఁడో ఏదో వాసనను బూర్తిగావించుకొనును. ఇంకేదో కార్యమున నారదుఁడు మొదలగు శ్రీకృష్ణకీర్తన మొనర్చుచుఁ బోవుచుండును. అతఁడీ విషయముల మధ్యలోఁ బడవలసిన నావశ్యకత యేమున్నది? అందరును వారివారి స్వభావముల వలన వివశులై కార్యములొనర్చెదరు."

సూతుఁడిటులనెను;— స్వామీ! ప్రాణి వివశుడగుట సత్యమే. అతఁడు తన సంస్కారమున కధీనుఁడై కార్యమొనర్చును. కాని సాధువుల స్వభావము పరోపకారము కాఁబట్టే. దుష్టులెట్లు పరపీడ నొనర్పఁ జాలకుండ లేరో అట్లే సాధువు ప్రాణులపైఁ గృపను జూపకుండ లేఁడు. తమకిసుమంతైన స్వార్థము లేకున్నను పీమడు ప్రాణులను బీడించి

యొక విధమగు నానందము ననుభవించెదను. అట్లే సాధు వులకు బరోపకార మొనర్చుటయందును. దీన దుఃఖితుల దుఃఖములను బోఁగొట్టుట యందును, మార్గము తప్పిన వారిని సుమార్గమునకుఁ దెచ్చుటయందును, అజ్ఞులకుప దేశ మొసంగుట యందును నానందము కలుగును. ఒకానొక్క చోట వారానందమును జెంది కృపను జూపించెదను. మఱి యొక చోట శాపమునొసంగి యనుగ్రహించెదను. వారి ప్రతి కార్యము నందును బరహితము నిహితమై యుండును. నాకేది చేసినను బ్రాణుల కళ్యాణము నిమిత్తమే చేయుదును. వీరి యీదుర్దశను జూడఁగనే నారదునకు దయ కలిగెను. మనోన్మత్తులైన నీ యక్షులకు నేదైన నచ్చఁజెప్ప బూనినచో వినరు. వీరిని శపించియే కృపఁజూప వలయును. రోగోపద్రవ మధిక బలవత్తరమైనపుడు, ముందుగా ననుభవముకల వైద్యుఁడు ఉపద్రవశాంతి కొఱకు ప్రయత్నింప వలయును. అంత మెల్ల మెల్లఁగా నుపద్రవమునకుఁ గారణమగు రోగమును మూలనష్టముగ నాశన మొనర్పవలయును. నేను ముందుగా శాపము నొసంగి వీరి ఐశ్వర్యమదమును నాశము చేయవలయును. వీరైశ్వర్యహీనులు కాఁగానే వీరు ప్రభు ప్రసాదమును బొందుట కధికారులగుదురు. ఆ నటి లోకపాలుని పుత్రులయ్యు వీరు నిర్లజ్జులైరి. ఇది చాల చింతింప వలసిన విషయము." అని యిట్లాలోచించుకొని నారదుఁడు తనలోఁదాను ఆకాశచారులగు దేవతలును, నప్సరసలును వినునట్లు సౌన్యమందు మాటలాడ సాగెను.

నారదుఁడిట్లనెను:- "చ్యవన మహాముని ఇంద్రునిఁ జంపుటకు 'మదుఁ' డను నొక పుత్రునిఁ బుట్టించెను. ఇంద్రున

కీవిషయము అనఁగా దనను జంపుటకు 'సుగాఁ' డను బుత్రుడుదయించినాఁడని తెలియగఁనే అతఁడు మునిచరణ ముల మీఁదఁబడి క్షమాపణమును గోరెను. అప్పుడింద్రుని యనుమతిచే ముని మదమును ననేక స్థానములకు బంచెను. ఏనుఁగులు, స్త్రీలు, సారాయిని ద్రాగువారు, ధనము, విద్య ద్యూతము లందును. యౌవన మదము, ఐశ్వర్యమదము, విద్యామదము, జాతిమదము, కులమదము, సురామదము, ధనమదము మొదలైన ననేక మదములయ్యెను. వీనిలో, నైశ్వర్య మదముతో సమానముగ బుద్ధిని భ్రష్టముచేయు మద మింకొకటి లేదు. ఐశ్వర్యమదమునఁ బ్రాణి స్వపర వివేకమును బోనాడును. హాస్యాదులు రజోగుణ కార్య ములు కాని ఐశ్వర్యమదముచే కలుగు ననర్థములకు మితిలేదు. ఐశ్వర్యమదమున స్త్రీసంగము, ద్యూతము, మదిరాపానము ఇవి ప్రధానముగ నుండును. మదిరాపానము చేయువాని కవ శ్యము మాంసముకావలయును. మాంసము హింసలేకయే లభిం పదు. తన నశ్వర శరీర పోషణమునకై యితర ప్రాణుల హింసించువాడు తన శరీర మజరామరమును కొనుచున్నాడన్న మాట. దానికి పుష్టిని కలిగించుటకై ప్రాణులను వధించు చున్నాడు. ఈశరీర మెంతటి సుందరమైనదైనను, నెంతటి కులీ నమయినదయినను నన్నిటికిని మూడుగతులుకలవు. బ్రాహ్మణ శరీరమగుగాక, చండాలశరీరమగుగాక, నల్లనిదగుగాక తెల్లని దగుగాక. స్త్రీయగుగాక, పురుషుడగుగాక, కులీనుడగుగాక, అకులీనుడగుగాక, రోగయుక్తుడగుగాక, నీరోగియగుగాక, వీరందరకు మరణించిన తరువాత మూఁడేగతులు.

అగ్నిలోఁ గాల్పబడినదా గుప్పెడు బూడిదయగును. పూడ్చినచోఁ గ్రుళ్ళి పురుగులుపడును. నదులందు, జలము నందును, పారవైచినచో మాంసభోగులగు జలజంతువులు దానినిఁదిని మలముగ నొనర్చును. ఇట్టినశ్వరమును ననిత్యమును క్షణభంగురము నగు శరీరము కొరకెవడు ప్రాణులను ద్రోహమొనర్చునో అతడు తనచేతులతోడనే నరకమును బరిష్కృతమొనర్చుకొను చున్నాడనవలెను. అతడు తన వాస్తవిక స్వార్థము నెరిగినవాఁడేనా ?

నారదుడీ విధముగ సౌజన్యమున బలుకుచుండెను. సమీపముననే కుబేరపుత్రుల యంగరక్షకులగు యక్షులు దూరమున నూర్చుండిరి. వారిలోనుండి ఒకయక్షుడు వచ్చి చేతులను జోడించుకొని వినయభావమున నిట్లనెను:— "స్వామీ మీరీ శరీరమునిత్యము క్షణభంగురమని చెప్పుచున్నారు. అది నిజమే, కాని యీ శరీరము మాకు వంశపరంపరచే ప్రాప్తించినది. మాతల్లి దండ్రులు దీని నుత్పన్నము గావించినారు. దీనిమీద వారికే అధికారముకలదు."

నారదుడిట్లనెను:— "సరే, ముందుగా నీశరీరము మీద నెవ్వరి కధికారము కలదో నిర్ణయింపుడు. అన్నము దొరకకున్న నీశరీరము పెరుగదు. నిలువజాలదు. అధికార విషయమాలోచించినచో నీశరీరము మీద నన్నదాతకే అధికారమునవలెను. అన్నదాతను గూడ తండ్రియనిరి."

యక్షుడిట్లనెను:— "అన్నమును దినునది శరీరమేర్పడిన తరువాతగదా. శరీరము నేర్పరచిన వారికినినధికారముండ వలయును."

నారదుడిటులనెను:— "అన్నమువలననే వీర్యము కలుగును. పురుషుడు తనభార్యాయోనియందు వీర్యమును వదలును. తల్లియొక్క రజస్సును, పురుషుని వీర్యమును గలియుటచే శరీరముత్పన్నమగును. తల్లిదాని నుదరమునందు ధరించును. కావున వీర్యప్రదాతయగు దండ్రికిని, ఉదరమున ధరించిన తల్లికిని నీశరీరమందధికారము కలదు. ఈతడు మా పుత్రుడని వారనుచుందురు. తండ్రియొక్క తండ్రి అనగా తాత యిటులనును:— "నేను బుత్రుని బుట్టింపక పోయిన నీవెట్లు బౌత్రుడెచ్చట నుండి రాగలడు. ఈ విషయమునే ఆతని తండ్రి యునను. కావునం బూర్వజులందరకును దీనిపైనధికారము కలదు. తల్లి తల్లి అమ్మమ్మ యిటులనును:— "నేను నా పుత్రికను నేను గనకుండినచో నీతడెట్లు పుట్టగడు కావున నమ్మమ్మయును నీశరీరముపై నధికారమును వహించును. ఇదేవిధముగా తల్లిదండ్రి తాత (మాతామహుడు) యును దీనిని దన స్వస్వముగ భావించును. ఎవ్వరైనం గననిండు. ఈశరీరము నాకృపచే సురక్షితముగ నున్నది. నేను దలచుకొనినచో దీనిని నిమిషములో నసింపచేయుదును. కావున దీనిమీంద నధికారము నాకుగలదని బలవంతుడనును, నౌకరి చాకిరిచేయించుకొనుచు యిటులనును:— "నేనీ శరీరమును గొన్నాను. దీనిచే నాయిష్టము వచ్చిన పనిని చేయించుకొందును. నేనుదీనికి స్వామిని" అందరవాక్యములను విని కుక్క నక్క కాకి, గ్రద్ద, తాబేలు, పురుగులు మొదలగు జీవులును నగ్ని దేవుడును నిట్లనును:— "ఏవస్తు వెచ్చటికిం జేరునో దానికిస్వామి యాతండే. మీరు వాగుచుండుడు చివరకీశరీరము మాకడుపులోనికి రావలసినదే. కావున మేమే

దీనికి నిజమగు యజమానులము. ఇప్పుడు చెప్పుము. ఈ శరీర మెవరిదని చెప్పవలయును, ఎవరిని దీనికి స్వామి యన వలయును."

యక్షుడిట్లడిగెను:– "అయితే స్వామీ! వాస్తవమున నీశరీర మెవరిది? దీనికి స్వామి యెవరు?"

నారదుడిట్లనెను:– "ఓయీ! నాయనా! ఈదేహము అవ్యక్తమునుండి యుద్భవించినది. సమస్త భూతముల కాది యందవ్యక్తమే కలదు. మధ్యలో వ్యక్తమైనది. చివరకును నవ్యక్తమందే కలియును. ఎచ్చటికిఁ బోవలసిన వస్తువచ్చటికి బోయిన నిక శోకమును చింతను చెందవలసిన పనియేమున్నది. స్వప్నమున పామునుజూచి భయపడితిమి. స్వప్నము భంగము కాగానే భయము పోయెను. స్వప్నమునకు పూర్వమును నచ్చట సర్పములేదు. స్వప్నాంతమందును దాని యస్తిత్వములేదు. కేవలము స్వప్నావస్థయందే దాని ప్రతీతి కలదు. ఈ దేహమునట్టిదే శరీరమేర్పడుటకు పూర్వం దానిసామగ్రియంతయును పంచ భూతములందు గలదు. చచ్చిన తరువాతను నది పంచభూతములలో కలిసిపోవును. ఈదేహము అనిత్యము. ఇట్టి సాధారణవస్తువు కొరకే బుద్ధిమంతుడు జీవహింసాది పాపకర్మలొనర్చును. ఆత్మయొక్కటియే సత్యాధారము. అజ్ఞానియగువాడు శరీరము నాత్మగా భావించును. అందువలననే యీశరీరమును శాశ్వతముగ నుంచుటకును, సుఖముగ నుంచుటకును, సుఖముగ గడపుటకును, నిరంతరము ప్రయత్నము చేయుచుండును. ఐశ్వర్యమదమున నున్మత్తులై పాప కర్మలొనర్చెదరు. తనసంస్కారముల ననుసరించి ఆత్మహంతకుడయి నరకయాతనలను భోగించును. ఐశ్వర్యమదమొక విధ

మగు రోగము. వాతరోగమునందు మానవుడసంబద్ధప్రలాపము లెట్లు ప్రలాపించునో, అటునిటు కాళ్ళను, చేతులను కొట్టుకొనునో అదేవిధముగా ధనమదమందును మానవుడు మోహవశుడై మూర్ఖకార్యము లొనర్చును. పెద్దల నవమానించును. సదాచారమునుల్లంఘించును."

యక్షుడిట్లనెను :- "స్వామీ! ఈధనమదమునకు ఔషధమేమైన కలదా?"

నారదు డిట్లనెను :- "ఎందులకు లేదు. 'సంపన్నాంధున కంజనంబు వినుమా దారిద్ర్యమూహింపగన్' దీనికి దారిద్ర్యము తప్ప వేరొక యౌషధము లేదు. ఐశ్వర్యమదము కన్నులకు పొరవలె కప్పును. కనుపాపలమీదకు పొరవచ్చినా మానవున కేమియును తోచదు. అతడంధుడగును. కన్నులలో నేర్పడిన యాపొరను నేదైన నంజనముచేగాని శస్త్రముచేగాని తీసివేసినచో మరల కన్నులకు చూపుకనబడును. అదేవిధముగ ధనమదాంధునకు దారిద్ర్యము నొసంగినచో వానిబుద్ధి కుదుటపడును. దారిద్ర్యమనుభవించిన తప్ప దరిద్రుల దుఃఖములు తెలియవు. తాను దరిద్రుడైనచో నందర దుఃఖములను తన దుఃఖముల వంటివే ననుకొనును.

యక్షుడిటులనెను :- "స్వామీ! వినిననే చాలు విషయము లనుభవమునకు రాగలవు."

నారదుడిటులనెను :- కొన్ని విషయములు వినుటచేతను తెలియవచ్చును. కాని స్వయముగ తనకే తగులును. అప్పుడాతని యనుభవము యథార్థమగును. తన కాళ్ళకు దెబ్బ తగిలినపుడు దానిబాధ అనుభవపూర్వకముగ బాగుగ తెలి

యును. తన కాలునకు ముల్లు గ్రుచ్చుకొని అది బాధ పెట్టిన పుడు అజ్ఞానమునలన నితరులకు గ్రుచ్చుకొన్నను నింతేయను జ్ఞానము కలుగును. ఎవరికి సమయమునకు కావలసిన దాని కంటె నధికముగ భోజన, వసన వాహన విలాస వస్తువులు ప్రచురమాత్రముగ లభించినచో, వారికి నిర్ధనులకు కావలసినవి యేవో, వాని యభావమున నేమి బాధ కలుగునో దానినెవరు తెలిసికొనగలరు? దరిద్రత దేవుడొసంగిన స్వాభావిక తపస్సు. దరిద్రునకును తపస్వికిని పైకి యేమాత్రమును భేదములేదు. నిర్ధనునికడ ధనబలముకాని, జనబలముకాని యుండదు. పొట్ట నిండినపుడే వ్యభిచారము, ద్యూతము, మద్యపానము ఇవి స్ఫురించును. నిరాహారి ప్రాణికి ఇంద్రియములు శిథిలములగును. సమ్ముఖమున భోగవస్తువులున్నను కోరిక యుండదు. అహంకారము మిడిసిపాటు మొదలైనవి ధనమదముననే యుండును. నిర్ధనుడేమి చూచుకొని యహంకరించును. దరిద్రతాదేవి దయచే నాతడు దుర్వ్యసనములనుండి స్వతః దూరముగ నుండును.

యక్షుడిటులడిగెను :- "స్వామీ! మీరు నిర్ధనుని తపస్వితో బోల్చితిరెట్లు?"

నారదుడిటులనెను :- "ఓయీ! తపస్వి యింక చేయున దేమున్నది? నేమన్నమును తినము. కేవలము ఫలాహారము మీదనే యుండెదము. క్షౌరమును చేయించుకొనము. ఆహారమును వదలి కేవలము జలమును త్రాగి యుండెదము. చలికాలములో దిగంబరులమై యుండెదము. పంచాగ్నులలో తపించెదము. వీనిపేరే తపస్సనిన. నిర్ధనునకీతపస్సు దానికదియే సిద్ధిం

చినది. వానిమీద వస్త్రముండదు. ఏదో విధముగ కాళ్ళను ముడుచుకొని బొంతను గప్పుకొని రాత్రియంతయు మేలు కొనును. అన్నము దొరకదు. నీళ్ళను త్రాగియే యుండును. పగలంతయును పరిశ్రమ నొనర్చును. దైవయోగమున వానిక ప్రాప్తించిన కష్టమేదియో అదియేపరమతపస్సు. భేదమేమనగా నాతపస్సు తనకుతాను మనస్సుతో చేయును. ఈతపస్సు దైవే చ్ఛచే తనకిష్టము లేకున్నను లభించును. ఆ తపస్సు మాత్రము తనయిచ్ఛచే నేమి జరుగును. అదియును తమ పూర్వసంస్కా రముల ననుసరించి ప్రాణి వివశుడై చేయును. అందరు నాతప స్సును చేయజాలరు. దానియందును పూర్వ సంస్కారముల వలన భాగ్యమున నేకొలదిమందికో ప్రవృత్తియుండును. దారి ద్ర్యముచే దుఃఖముననుభవించినను పాపము పోవును. వానికిని నశుభనాశము కలుగును. కావున దారిద్ర్యమును భోగించుట ఒక విధమగు తపస్సు. అజీర్ణము, మందాగ్ని, సంగ్రహణి యున్నరోగుల కల్పాహారము నొసంగి దోషములను బచింప చేయుదురు. అజీర్ణమునకు ఉపవాసమెట్లుపచారమో, అటులే ధనమదముచే అంధుడయినవానికన్నులకు దారిద్ర్యమే సర్వ శ్రేష్ఠమగు వ్యర్థముకాని ఔషధము. ఆకలిచే జర్జరుడైనవానికి సదా సర్వదా అన్నాపేక్ష కలవానికి సమస్తేంద్రియములు శిథి లములగును. వాక్కులో కరుణవచ్చును. ముఖమున దీనత్వము వ్యాపించును, ఆతడెవరిని కటువుగ మాటలాడజాలడు. ఆతనికి హింసనుచేయు సామర్థ్యమునుండదు.

యక్షుం డిట్లనెను:- "స్వామీ! నిర్ధనత్వమునం జాల గొప్ప దోషము కలదు. ధనములేని వాని కడకు సాధు సజ్జనులునురారు. వారు సత్సంగమునకు వంచితులగుదురు.

సత్సంగ వంచితులైనవారికి సద్గతులును గలుగవు. కావున నిర్ధనత్వము నిహపర లోకములను రెంటిని జెఱచును."

నారదుఁడిట్లనెను:— "ఓయీ! ఈ విషయము సమదర్శు లగు సాధారణము విషయముకాదు. ధనికులకుఁ గ్రీతదాసులైనవారి విషయము. ధనికులు ధనమదమున సాధువులను బాగుగాఁ బలుకరించనైనఁ బలుకరింపరు. వారంధులగుదురు. తల్లి, తండ్రి, గురుపుస్వజనులనుగూడ తిరస్కరించెదరు. ఈ విధముగ గర్విష్ఠులగు వారి కడకు సాధుజనులు పోయి ముఖ స్తుతి మాటలనేలఁ బలికెదరు? వారిదృష్టిలో ధనికులును నిర్ధనులును సమానులే. వారికడకు బోయినవారి నందరను క్షేమించెదరు. ధనికులు వారి పద ప్రతిష్ఠా మదమున వారి సమీపమునకుఁ బోననే పోవరు. అట్టి అకించనుల సమీప మునకుఁ బోయిన నది తన కవమానముని భావించెదరు. వెళ్ళినను నమ్రతయుండదు. వారివద్ద శ్రద్ధతోఁ గూర్చుం డరు. అభిమానమున బిఱబిగిసికొని యుందురు. నిర్ధనుఁడు భయపడు చుండును. అతఁడెచ్చటికైనను నిరభిమానుఁడై పోవును. నిస్సంకోచముగఁ బాదములంటును, సేవించును. ఈవిధముగ ధనికులకంటె నిర్ధనులకు సాధుసమాగమ మధిక ముగఁ బ్రాప్తించును, వారిసాంగత్య మొనర్పఁగా వారికిది వరలో నున్న విషయ తృష్ణయును, గ్రమక్రమముగ విడువఁ బడును. ధనమిదివరకే నశించినది. సాధుసంగముచేఁ దృష్ణయుఁ నశించినచో జీవన్ముక్తుఁడగును. ప్రభువుయొక్క సర్వశ్రేష్ఠ మగు ప్రేమ ఆతనికిఁ బ్రాప్తించును. ఈకారణమున నిర్ధ నత్వము చెడ్డవస్తువుకాదు. అది సాధుసమాగమము చేతను, వంచితు నొనర్పదు. ధనలోభమున్న సాధువు సాధువు

కాఁడు. భగవచ్చరణారవింద రసరసికుఁడై. సమదర్శియగు సాధుపురుషునకును దుర్గుణయుక్తుఁడై ధనమదముచే మత్తులై యుండు దుర్జనులతో నేమి ప్రయోజనము? వారి కీ యవినయ, అహంకారము లుపేక్షణీయులే. ఈ కుబేరపుత్రులు వారుణీ మదిరాపాన మొనర్చి ప్రమత్తులై యుండిరి. ఐశ్వర్యమదముచే మదాంధులైరి. స్త్రీలయందత్యంతాసక్తిని జెంగి యుండిరి. ఇట్టియింద్రియ లోలురును, స్త్రీపరాయణులుఁనగు యక్షులయొక్క అజ్ఞాన జనిత మదమును బోఁగొట్టెదను. వీరిని వీరిపదవినుండి భ్రష్టుల నొనర్చి స్థావరముల నొనర్చెదను."

యక్షుడిట్లనెను:– "స్వామీ! మీరు క్రుద్ధులరయ్యెద రేల? మీరు వీరిని స్థావర జన్మకు శాప మొసంగింపనేల గోరుచున్నారు?

నారదుఁడిట్లనెను;– "ఓయీ! సాధారణ విషయాసక్తుడగు బద్ధజీవుఁడై యుండినచో నేనువారినుపేక్షించెడివాడనే. వీరుప్రసిద్ధుఁ డగు లోకపాలుని పుత్రులు. దైవయోనియందుద్భవించుటచేఁ బూజనీయులును వందనీయులునై యున్నారు. జ్ఞానమునకును భగవద్భక్తికిని నధికారులు. ఇట్టి యుచ్చాధికారులైనను వీరత్యంత మదకారణమున వస్త్రములనైన గట్టుకొను జ్ఞానమైన లేకుండునట్లజ్ఞానమున మునిగిఁ యున్నారు నాసమ్ముఖమునను దిగంబరులై వృక్షములవలె నిలిచి యున్నారు. కావున వీరు వృక్షములు కావలెను. వీరిద్దరికిని బరస్పరము మిక్కిలి ప్రేమకలదు. పరస్పరము ప్రేమకల వారేజన్మలోనైనను జన్మించి, కలసి యుందురు. కావున

వీరు వృక్షము లయ్యు, జంటగ నయ్యెదరు. ఇద్దరి మొదళ్ళొక్కటిగఁ గలిసియుండు గాక దూరమునుండి చూచిన వీరు వేఱు వేరయ్యు నొక్కటిగఁ దోచెదరు."

యక్షుఁడు చేతులను జోడించుకొని యిట్లనెనుః– "ప్రభూ! వీరు మాప్రభువులు. వీరికవినయమున్నను మీరు క్షమింప వలయును. మీరు దయాసాగరులు. వీరికట్టి కఠోర శాపము నొసంగకుఁడు."

నారదుఁడిట్లనెనుః– "నాయనా! నేనెగతాళికై నను నబద్ధమాడను. నావాక్కు మోఘము. అది యెన్నటికిని మిథ్య కాఁజాలదు. వీరు వృక్షములై తీరవలెను. నీవు అనునయ వినయము లొనర్చుచున్నావు కావున నేనొక పనిచేయగలను. నాయొక్క కృపచే వీరు వృక్షములుగనున్నను జన్మస్మృతి యట్లే యుండుగాక! నేనీదండను వీరికి మరల నజ్ఞానమున బడి యిట్టి యనర్థము లొనర్పకుండునట్లొనర్చుచున్నాను."

యక్షుడిటులనెను :– "స్వామీ! పూర్వజన్మస్మృతి యుండిన నింకను చెడుపే. సదా వీరికి తమ పూర్వదశ స్మరణకువచ్చి దుఃఖితులగుదురు."

నారదుడిటులనెను :– "ఇదియే తపస్సు. తమ పాపములను స్మరించుకొని చింతించుటయు, పశ్చాత్తాపమును చెందుటయు సర్వశ్రేష్ఠమగు సాధనము. పాపమును చేసి హృదయమున బశ్చాత్తాపమును చెందినచో నాప్రాయశ్చిత్త స్వరూపమగు తపస్సువలన శీఘ్రముగ పాపములనుండి విముక్తుడగును. ఐశ్వర్యమదము వలన నిట్టియనర్థముజరిగినదని వీరికి సదా స్మృతి

యుండినచో వృక్షములుగనున్నను వీరికి తపస్సు జరుగును. తపస్సునకు స్థానప్రభావముండును. పుణ్యస్థానములలో చేసిన తపస్సు, అన్యస్థానములలో చేసిన దానికంటె నూరురెట్లుగ నుండును. కావున వీరు వృక్షములయినను పరమ పుణ్యప్రద మగు వ్రజభూమిలో నుందురు. వ్రజమందయినను భగవానుని జన్మస్థలమగు గోకులమందు వీరికి జన్మము కలుగును. గోకుల మందును భగవంతుని వాకిటనుందురు, ద్వాపరాంతమున భగవానుడు నందయశోదలకు పుత్రుడై వీరిక్రింద నాడుకొనగలడు.

యక్షుడిటులనుకొనెను :- "స్వామీ! వీరియుద్ధారము నకును నేదైన నుపాయమును చెప్పుడు."

నవ్వి నారద భగవాను డిటులనెను ;- "ఇంకను నుద్ధారోపాయము మిగిలియున్నదా యేమి? బృందావన ధామమున వీరు నివసించెదరు. గోపబాలకులొనర్చు శ్రీకృష్ణనామ కీర్తనమును వినెదరు. భగవంతుని నవనీత చోరలీలలను వీరు చూచెదరు. ఆతని సుమధుర త్రైలోక్య పావన రూపమును వీరవలోకించెదరు. నామ, రూప, లీలా, ధామములను నాలుగు సాధనలువీరికబ్బినవి. కేవలము శ్రీకృష్ణధామమునందే విశ్వాస ముంచినను కేవలము శ్రీకృష్ణనామమును పలికినను, కేవలము కృష్ణరూపమందే మనస్సును నిలిపినను, శ్రీకృష్ణలీలలనే, చింతన, మనన, శ్రవణాదులొనర్చినను, నీనాలుగింటిలో నేబకదాని నాశ్రయించినను నుద్ధారము కలుగును. వీరికి అన్నియును ప్రాప్తించును. వీరి యుద్ధారమున కేసందేహము లేదు.

యక్షుడిటులనెను :- ఇన్నియున్నను వీరికి వృక్షయోని యెప్పుడు వదలును."

నారదుడిటులనెను :- "యశోద శ్రీకృష్ణుని వెన్నను దొంగిలించెనని కట్టినప్పుడు ఆతడపరాధియై యీ యపరాధుల మధ్యకుండా పోవును. అప్పుడు వీరియపరాధము క్షమింపబడును. వీరు వృక్షయోని నుండి విడివడుదురు. బ్రహ్మాది దేవతలకును లభింపని శ్రీకృష్ణప్రేమ వీరికి లభించును. దేవతావర్షముల లెక్కతో నూరుసంవత్సరముల వరకు వీరు వృక్షములుగ నుందురు. తదనంతరము నూరుసంవత్సరములు దాటగనే ఆనందకంద, వ్రజచంద్రుడగు శ్రీకృష్ణచంద్రునియొక్క సన్నిధి ప్రాప్తించును. ఆసమయమున వీరు భగవద్భక్తిని పొంది మరల తమలోకమున కధికారులగుదురు. అంత కుబేరలోకమందుండి భగవత్సేవా, పూజా, పరిచర్యలొనర్చుచుందురు. ఈశాపమును నేను వీరి మేలుకొరకే యిచ్చితిని."

సూతుడిటులనెను ;- "మునులారా! ఈవిధముగ పలికి యిచ్ఛానుసారముగ లోకములందు తిరుగుచు దేవర్షియగు నారదుడు భగవంతుని దర్శించుటకు బదరీవనమునకు బోయెను. ఇచ్చట నాయిద్దరు కుబేరపుత్రులు యమళార్జునులై గోకులమున నందుని వాకిట నూరు దేవతావర్షములుండిరి. భగవానుడు వీరిమధ్యకురాగా వారికుద్ధారము కలిగెను. వీరు భగవంతుని స్తుతించి ఆతని యాజ్ఞను తీసికొని తమ లోకమునకు బోయిరి.

శౌనకుడిటులనెను :- "సూతా! తరువాత నేమయినది. భగవంతుడట్లే బంధింపబడియున్నాడా? ఎవరైన నాతని విడిపించినారా?"

నవ్వి సూతుడిటులనెను :- "స్వామీ! భగవంతు నెవ

మను బాధింపజాలరు. ఆతడు తన యిష్టప్రకారము బంధింపబడును. తన యిచ్ఛచేతనే విడివడును. తరువాత సంగతి తరువాత చెప్పెదను. ”

శ్రీ కృష్ణునకు బంధవిముక్తి

(౨౭౫)

ఉలూఖలం వికర్షంతం దామ్నా బద్ధం స్వమాత్మజమ్।
విలోక్య నందః ప్రహసద్వదనో విముమోచహ ॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్క. ౧౧ అ. ౬ శ్లో.

వ॥ అనియిట్లు పలికిన బాలకాలాపంబులు విని కొందరు మిథ్యారూపంబులనిరి. కొందరు నానావిధంబుల సందేహించి రంత నందుడు వికసిత వదనారవిందుండగుచు బట్టికట్టు విడిచె.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

ఈ ప్రేమమార్గము విలక్షణమైనదని మాటిమాటికని చెప్పవలసి వచ్చుచున్నది. దీనిలో గలుగునది చాలును. పరాత్పరుడును, సచ్చిదానంద ఘనుడునగు శ్రీకృష్ణచంద్రుడు సంసార బంధనమునుండి ముక్తినొనర్చునని సమస్త వేదశాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. అట్టివానిని కూడ తల్లి త్రాటితో బంధించినది. ‘ కర్తుం అకర్తుం అన్యథాకర్తుం శక్యః అని సర్వసమర్థుడని చెప్పబడువాడు తన బంధనమును తాను విడిపించుకొనజాల

యుండెను. ఎవరైనను వచ్చి తనబంధనమును విడిపించెదరేమో నను ప్రతీక్షలో నాతడటునిటు తిరుగుచుండెను. ఎవడు ముక్కునకు త్రాడునువేసి యాడించునో ఆతని నెవరు రక్షింపగలరు? ఎవరు విడిపింప గలరు? ఎవరు కట్టిరో వారె విడిపింపవలయును. ఇక మూఢనవానికి ఆతని బంధనమును బంధనమని చెప్పగల సామర్థ్య మెక్కడ నున్నది.

సూతుడిట్లనెను:- "మునులారా! ఆయమళార్జున వృక్షములనుండి యిద్దరు దివ్యపురుషులు వచ్చుటను బాలకులు గాంచిరి. కాని వారేమిస్తుతివిగావించిరో శ్రీకృష్ణుడు వారితో నేమిచెప్పెనో యీవిషయమేమియును తెలియని యీబాలుర కేమి తెలియగలదు. ఆ దనదకుమారు లిద్దరును వెళ్ళిపోగానే వృక్షములు పడినశబ్దము సావడిలో గూర్చుండిన గోపకులు విని కూర్చుండిన వారు కూర్చుండినట్లుగ బరువిడివచ్చిరి. నందుడును వారివెంటనుండెను. ఎచ్చటనైనను బిడుగు పడినదేమో నని వారి యనుమానము. వచ్చిచూడగా నెన్నియో యుగముల నుండియుండిన నా పెద్దవృక్షములు విరిగిపడెను. వానిని విఱిచిన వాడు శ్రీకృష్ణుడెద్దువలెనై యాయులూఖలమునుబండివలెలాగు చుండెను. అందరును నావృక్షము లకస్మాత్తుగఁ బడుటచే జింతితులును భయభీతులునైరి. రాగానే వృద్ధ గోపకు లందరును సమీపమున నాడుచుండు బాలకుల నిట్లడిగిరి:-"బాలకులారా! ఈ వృక్షములకస్మాత్తుగనెట్లు పడినవి? గాలిలేదు. నీరులేదు. ఇంతటి పెద్దవృక్షములు వానికవియే యెట్లుపడగలవు?"

బాలకులు తమకు దెలిసిన విషయమును జెప్పుచు మిక్కిలి ధృఢతాస్వరమునవనిట్లనిరి:- "ఈకృష్ణుఁడీ ఱోటి నీడ్చు

చుండెను. ఈ రెండు వృక్షముల మధ్యగా నిది బయలుదేరఁగనే రోలు ఇరుకుకొనెను. ఈతడు గట్టిగలాగెను. ఈతడు బలముకొలది లాగగనే యీ రెండు వృక్షములును విఱిగి క్రిందబడి పోయెను. మేము చూచుచుండగ నీతడే యీ వృక్షములను బడగొట్టినాడు. దీనిలో నుండి మంచి సుందరులునుగిరీటమకుట ధారులునగు బరమతేజస్వులు వచ్చిరి. వారు కొంచెము సేపు కృష్ణునితో మాటలాడి చివరకాకాశమున కెగిరిపోయిరి. మాముందే యీతడీ వృక్షములను బడగొట్టినాడు."

పిల్లల మాటలను వినికొందరు నవ్వసాగిరి. కొందరట్లు జరుగుననిరి. వీరు పిల్లలు కావుననసంబద్ధముగ బలుకుచుందురు ఒకానొకడత్యంత సంభ్రమమున నిట్లనెను. "ఈ పిల్లవాఁడు పడ వేయకుండిన మరియిది యెవరి కార్యము. తనకదియే యింతటి పెద్దవృక్షము ప్రబలమగు విసురుగాలి లేక బడిపోజాలదు. ఇదెట్లు జరిగినది? ఈవిధముగ వృక్షములు పడుట ఘోరానిష్టమునకుఁ గారణమని యింకొకఁడనెను.

పిల లాటలలో నొకఁడు గుజ్జమగును. ఇంకొకవసువును బండిగాఁ చేయుదురు. అట్లే నేఁడును బాలకుడు శ్రీకృష్ణుని నెద్దుగా చేసినారని గోపకులింత వఱకు ననుకొనుచుండిరి. అందువలన నొకఁ డిటులనెను:- "మీరీ కృష్ణునేల గట్టితిరి?"

అందులో నొక చపలపు కుఱ్ఱవాడిటులలెను:- మేమెందులకుఁ గట్టితిమి? ఈతని యశోదమ్మయే కట్టినది."

అతఁడిటులడిగెను:- "తల్లి యెందులకుఁ గట్టినది?"

ఆతఁడిట్లనెను:_ "ఈతఁడు తల్లియొక్క వెన్నను దొంగి లించినాఁడట. ఆమె పురాతన కుండను బగులగొట్టినాడట. దీనికి కుపితయై తల్లి యీతని నడుమునకుఁ ద్రాటినిగట్టి ఉలూఖలమునకుఁ గట్టినది."

నందుఁడును నిలుచుండి దీనిని వినుచుండెను. ఇప్పు డాతడు వృక్షములు విరిగిన సంగతిని మరచిపోయెను. అతని దుఃఖముప్పొంగెను. యశోదమీఁద లోలోన మిక్కిలికోపము వచ్చెను. ఇంత సుకుమారుఁడగు నాపిల్లవానినిఁ గొంచెము వెన్నకొరకీ గోపిక కట్టినదా? ఆతని కన్నుల నశ్రువులు రాలెను. అంతనాతఁ డిట్లనుకొనెను:_ "నేనేడ్చుచో శ్రీ కృష్ణుఁడు నేనేడ్చుటను గాంచి బిగ్గరగ నేడ్వఁగలడు. ఆ దృశ్యము చాల కారుణికము కాఁగలదు. నేను బాలకుని ముందు నాదుర్బలతను వ్యక్తపరుపరాదు." అని యిట్లాలో చించుకొని హృదయమున దుఃఖమునుఁ బైకి నవ్వుచు శ్యామ సుందరుని సమీపమునకుఁ బోయి యిట్లనెను:_ "కృష్ణా! నాయనా! ఏమిటిరా?"

ఆతఁడు తన యమాయకపు స్వభావమున నిట్లనెను:_ "బాబు! బాబు! నన్నే అమ్మకట్టివైచినది."

నందు డత్యంత ప్రేమతో నిట్లనెను:_ "నీవేమైన నపరాధ మొనర్చితివా యేమి?"

ఆతఁడత్యంతము తెలియని వానివలె నిట్లనెను;_ బాబు! నే నేయపరాధమును జేసియుండలేదు. అమ్మపాలు పొంగెను. అమె తొందరగా దానిని దింపఁబోయెను. ఆమె

మొట్టెలు తగిలి కుండ పగిలిపోయెను. అందులకని నన్నుగట్టి వైచినది. పైఁగాఁగొట్టినది గూడ.''

నందుఁడిట్లనెను:- ''ఏమియును లేదులే తండ్రి! ఇప్పుడు నేను మీఅమ్మను గొట్టెదను లెమ్ము. రమ్ము. నీబంధనము నూడఁదీసెదను.''

ఇట్లు పలికి నందుఁడుదరమున బంధించిన త్రాటినూడఁ దీసెను. చంకకెత్తుకొని మాటిమాటికిని శ్రీకృష్ణుని ముద్దిడుకొనెను. త్రాడుబంధించిన చోట కంది యెఱ్ఱ బడెను. నందుఁడు దానినిఁ దనచేతితో నిమిరి యిట్లనెను;- ''వత్సా! అమ్మదగ్గరకు పొమ్ము.''

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను:- ''నాయనా! అమ్మ నన్నుఁ గొట్టును. నేనిప్పుడమ్మ కడకుఁబోను.''

నందుఁడేమియును దెలియనట్లుండిన కృష్ణుని ముఖమును ముద్దిడుకొని యిట్లనెను:- ''నాయనా! అమ్మ నీకు పాలొసంగును. నేను నీకెచ్చటనుండి పాలను దెచ్చి యీయఁగలను?''

శ్రీకృష్ణుఁడిట్లనెను:- ''నాయనా! నేను శ్యామగోక్షీరములను ద్రాగెదను. నీతోఁ గూడి సావడియందు నిద్రించెదను.''

వృక్షములు పడిన శబ్దమును విని యశోదమ్మయును వచ్చెను. రెండు వృక్షములును మూలమట్టముగఁ బడియుండుటను ఆమె గాంచెను. దానికి దగ్గరగ బాలకులును వృద్ధులును వేలకొలఁది స్త్రీపురుషులు నిలుచుండియుండిరి. వృక్షములు పడిన విషయమును గూర్చియే మాటలాడు కొను

చుండిరి. నందుని చంకలో సకుశలముగ శ్రీకృష్ణుఁడుండుటను గాంచి యశోదకుఁ బ్రాణముల లోనికి బ్రాణములు వచ్చెను. ఆమె చేయిసైగతో శ్రీకృష్ణునిఁ దన చంకలోనికి పిలిచెను. కాని శ్రీకృష్ణుఁడు తల్లివైపు నుండి తలను ద్రిప్పెను. మాతృ హృదయము దడ దడ గొట్టుకొను చుండెను. ఆమెకు తాను జేసిన పనికిఁ బశ్చాత్తాపము కలుగసాగెను. "అయ్యో! నా బుద్ధి యెట్లు బుగ్గియై పోయినది. కొంచెము వెన్నకొఱకై యిట్టి సుందర సుకుమార బాలకునిఁ దాటితో కట్టివెచితిని. కుండ మట్టిదే. అది యెన్నటికైనను బగులునదియే. నాబుద్ధి భ్రష్టమై పోయినది. నాకు గోపమను దయ్యము పట్టుకొన్నది పిల్లవాని కనిష్టము కలుగ కుండునట్లు నారాయణుడే రక్షించి నాడు. కాకున్న నింతటి పెద్దచెట్టు పడినది. పిల్లవాడు క్రింద నలిగిపోవలసినది. ఓభగవానుడా! మాపిల్లవానిని రక్షింపవల యును." ఈ విధముగ ననుకొను చుండగా తల్లి యొక్క హృదయమున దుఃఖముప్పొంగెను. ఆమె బాలకునివలె నేడ్వ సాగెను. గోపికలు వచ్చి ఆమె నిట్లోదార్చిరి:- "వ్రజేశ్వరీ! ఏమియును లేదమ్మా! నారాయణుడు బాగుగా రక్షించినాడు. పిల్లవాని కిసుమంతైన హాని కలుగలేదు, నీవుమనస్సునుబాడు చేసికొనకుము. భగవానుడు నీపిల్లవానిని యుగయుగములు జీవింపజేయును.

యశోదకు వృక్షములు పడినవను చింతలేదు. తానుజేసిన పనికి పశ్చాత్తాపము కలుగుచుండెను. ఆమె లోలోన దన్నుదాను దూషించుకొను చుండెను. మా పిల్ల వానికి నామీద గోపమువచ్చినది. నా చంకకు వచ్చుటలేదు. నేను దల్లినని పిలుచుటకు యోగ్యను గాను. ఏమియును దెలి

యని పిల్లవాని మీఁదగోపించినతల్లి యేమి తల్లి? తల్లి శాసనము ప్రేమగ నుండవలయును. ఇంకనుదండ్రియైనఁ గోపించి కసరును గాని తల్లి తన ప్రేమచేతనే పుత్రుని వశపరచుకొనును. నా మనస్సున ప్రేమ ఇసుమంతైనను లేదు. నేను ప్రేమ హీనను.

ఇట్లాలోచించు కొనుచుండగా నామెకు ప్రపంచము శూన్యముగ గనబడుచుండెను. శ్రీకృష్ణుని దీసికొని నందుడు సావడిలోనికి వెడలిపోయెను. ఆతనికి యశోదపైఁ గోపము వచ్చుచుండెను. "ఏవో విధముగ నీవృద్ధావస్థలో మాకుఁ బుత్రుని ముఖము జూచుట కలిగెను. దీనికది తెలియనే తెలియదు. పిల్లవానినిఁ గట్టివైచినది. నేటికాతఁడును లోపలకు భోజనమునకు రాలేదు. వ్రజరాజు సావడియందే యుండి శ్రీకృష్ణునకు శ్యామాగోవుపాలను బిళికి కలకండను గలిపి యిచ్చెను.

బలరాముఁడా సమయమున నెచ్చటికో పోయియుండెను. తల్లి తనతమ్ముని గట్టినదనియు, నాతనిపై నడుగున తరువులు పడినవనియు నాతఁడు వినగానే ఆతని దుఃఖమునకు మేర లేకుండెను. ఏడ్చుచు నాతఁడు నందుని కడకుపోయెను. నందుడాతని మాటి మాటికి బుజ్జగించెను. కాని బలరామునకు వెక్కి వెక్కి యేడ్చుట ఆగ లేదు. శ్రీకృష్ణునిఁ గాంచి యాతఁడు రోహిణికడకుఁ బోయి కోపముతో నిట్లనెను:- "అమ్మా! అమ్మ కృష్ణుని గొంచెము వెన్నకొరకు రోలునకు గట్టినది. నేనచ్చట లేకపోవుట మంచిదైనది. లేకున్న నాహృదయము బ్రద్దలయ్యెడిదే. ఇప్పుడుడామె తల్లియైపోయినది. మన మేమియు ననఁ గూడదు. ఇంకెవరైన శ్యాముని

శ్రీయంగమును గ్రోధముతోఁ దాకినచో నేను దానికి ఫలము చూపించెదు నాఁడనే ?

రోహిణి మిక్కిలి ప్రేమతో వాని యశ్రువులను దుడుచుచు నిట్లనెను:— "ఏమియును లేదు నాయనా! పిల్లలను గొంచెముగఁ గసరకుండిన పనియెట్లు సాగునయ్యా?"

ఈ విధముగ వ్రజమంతటను గోలపుట్టెను. వృద్ధగోపిక లిట్లనిరి:— "యశోద అతిగాఁ జేసినది. ఎచ్చటనైనను బిల్లవానిని గన్నులతో బెదరింపవలయును గాని బెత్తము తీసికొని కొట్టుట, కట్టుట చేయుదురా? కొట్టుటచేతను గట్టుటచేతను. బాలకుడు బెదరిపోవును. ఈవిధముగ నెన్నిముఖము లుండిన నన్నిమాటల పలుకుచు నుండిరి. యశోదమ్మ ప్రాతఃకాలము నుండి నోటిలోనికి నీళ్లైనఁ గ్రోలలేదు. ఆమె శ్రీకృష్ణుని కొరకు కొట్టుకొనుచుండెను. కొన్నిజాములామెకుయుగములవలె దోచుచుండెను. శ్రీకృష్ణుడెన్నడును గోపపడడు. ఆతడు కొంచెము సేపు తొలగియుండి యుత్కంఠాగ్నినిఁ దీవ్రమొనర్చెను. వియోగము వలన బ్రేమ స్వారస్యమును వృద్ధినిఁ బొందించును. వియోగానంతరమున గలిగిన సంయోగమత్యంత సుందర మధుమయముగ నుండును.

తల్లియొక్క యుత్కంఠ పరాకాష్ఠ నందుకొనెనని శ్రీకృష్ణుడు గ్రహించి వ్రజరాజుతో నిట్లనెను:— "నాయనా! నాయనా! నేనమ్మ దగ్గరకుఁ బోవుదును."

వ్రజరాజిట్లులనెను:— "ఓరీ! అల్లరివాడా! ఇప్పుడే కదా పావడిలో నిద్రించెద ననినది"

శ్రీకృష్ణుడిటులనెను:_ "నాయనా! నీదగ్గర పాలు లేనే లేవు. నేను పాలు త్రాగెదను."

నందుడిటులనెను:_ "పోపోరా ధూర్తుడా! నీవు తల్లి జూడక నుండజాలవని నేను మొదటనే చెప్పితిని." అని పలికి శ్రీకృష్ణుని దీసికొని వ్రజరాజంతఃపురమునకు బోయెను. యశోద మిక్కిలి ప్రేమతో గృష్ణుని ఒడియందు గూర్చుండ బెట్టుకొనెను. మాతృస్నేహ కారణమున జాలువారుచున్న తన స్తన్యములను ప్రేమతో శ్రీకృష్ణున కొసంగెను. శ్రీకృష్ణుడు ప్రాతఃకాలమున జరిగిన సర్వవిషయములను మరచి పోయెను. ఆతడు మరల నవ్వుచు నవ్వుచు మాటలాడసాగెను. విస్మృతియే సుఖమునకు జనని. పురాణవిషయములను మరచి మనము నూతన విషయములలో నిమగ్నుల మగుచో నిక నంతయు నానందమే.

సూతుడిటులనెను:_ "మునులారా! వ్రజమందుండి శ్రీకృష్ణుడిట్టివి యనేక లీలలొనర్చెను. ఇప్పుడు వానిలో కొన్నిటిని నేను ముందు వర్ణించెదను."

45)

శ్రీ కృష్ణుని ప్రేమమయ లీలలు

(ర.ర ౬)

శ్లో॥ గోపీభిః స్తోభితోఽనృత్యద్భగవాన్ బాలవత్ క్వచిత్।
ఉద్గాయతి క్వచిన్ముగ్ధ స్తద్వశో దారుయన్త్రవత్ ॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్క. ౧౧ అ. ౭ శ్లో

శా॥ పాడున్ మందుని భంగి గోపవనితల్ పాణిధ్వనుల్ సేయగా
నాడున్ జంత్రపుకైవడిం బరవశుండై హస్తముల్ ద్రిప్పుచుం
జూడన్నేరనివానిభంగి జనులం జూచున్ నగున్ బాలురం
గూడుం బెద్దలపంపు సేయఁ జనుడాగున్ మట్టిజిట్టాడుచున్.

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

భగవంతుని దన విద్యాబుద్ధులచే వశపరచుకొన గల ననుకొనుట వ్యర్థము. వేదములును నెవనిని తెలిసికొన లేక పోయిననో బ్రహ్మాది దేవతలును వేలకొలది సంవత్సరములు ఘోరతపస్సమాధులచే నెవని యథార్థమగు తత్త్వము నెరుగ కుండిరో యాతని నీ యల్పప్రాణి, అల్పమతి, అల్పాయువు, అల్పగుణము గల మానవుడను జంతువు తనస్వల్పబుద్ధి, సాధారణ విద్యద్వారా యెట్లు పొందగలడు. భగవంతుని కంటె నధిక చతురుడెవఁడైన నుండినచో నాతడుతనచాతురిచే నాతని జయింపవచ్చును. కానియాతడు చతురులలో జతురుడు. ఆతడు చాతురిచే జయింపబడడు. ఆతనినమాయకత్వమున నెవడైన వశ పరచుకొనవచ్చును. అమాయకులకు వశమై ఈతడును సాధారణ శిశువువలె నసహాయకుడగును. నిష్కపటత్వము సరళ

త్వ మెవరి యందుండునో వారికధీనుడగును. అట్లు వశమై శ్రవణమాత్రముననే చరాచర విశ్వమును బరమ పావన మొనర్చురసమయము లగు లీలల నొనర్చును. వ్రజవాసులకు మించిన యమాయకులెవరు కలరు? భగవానుడు వారి యమాకత్వమునకు సంతసించి వారి కధీనుడయ్యెను.

సూతుడిట్లనెను;- "మునులారా! అర్జున తరువులు పడుటనే గోపకుల మనస్సునందు గొప్ప ప్రభావము పడెను. వారు పరస్పర మాశ్చర్య చకితులై చెట్లుపడిన విషయమును గూర్చి మాటలాడుకొనసాగిరి. కాని యశోద మనస్సునందీ ప్రభావ మేమియును బడలేదు. శ్యామసుందరుడు తనకడకు రాకున్నచో నామెకు దుఃఖము. శ్యాముని శరీరస్పర్శ తగులఁగనే, ఆతని హృదయముతో గౌఁగిలించుకొనఁగనే యశోద సమస్త విషయములన్ను మరచిపోవును. శ్యామ సుందరుని మోహన మూర్తియందు మిక్కిలి యాకర్షణముకలదు. ఒక్కసారి ఆతని వైపునకు జూచెనా అటు చూచుచుండ వలసినదే. తృప్తియుండనే యుండదు. శ్రీకృష్ణుని యాకర్షణ మందఱియందును గలదు. కాని వ్రజవాసినులగు గోపికలు తమ సర్వస్వమును నాతని కర్పించిరి. వారికి శ్యాముని జూడకున్న నానందము లేనే లేదు. కొందరు మజ్జిగ కావలయునను నెపమునను గొందరు దీపమును వెలిగించుట కొరకనియో, ఇంకేవో కారణములను గల్పించుకొని నందగృహమునకువచ్చుచుందురు. గుంపులు గుంపులుగ గోపికలు శ్యామసుధా సాగరమున నవగాహన మొనర్చి ఆత్మవిస్మృతులై అటునిటు దిరుగుచుందురు. శ్యామసుందరుఁడు వ్రజమున నవతరించుటకుఁ గారణ మొక్క వ్రజ సుందరీమణులకు సుఖమొనఁ గూర్చుటయే. అందు

వలన నాతఁడొకయింటినుండి యింకొక యింటికి, ఆయింటి నుండి మూఁడవ యింటికి ఇట్లు తిరుగుచుండుటయే. అమాయకపు బాలకులవలెఁ జేష్టలొనర్చుచుండును. లోపలగొప్ప ధూర్తుఁడు, కాని పైకి గొప్ప అమాయకుఁడుగఁ గనఁబడును. గోపిక లాతఁడనిన సర్వసమర్పణ మొనర్చెదరు. ఆతని జూడగనే యింటిలోని సమస్త కార్యములను మఱచి యితనితో నానందించెదరు.

ఈతఁడాడుట నెచ్చట నేర్చినాఁడో తెలియదు. కాళ్ళకుఁ గట్టిన గజ్జెలు తల్లి చేఁ గట్టఁబడినవే. ఆతఁడు వానిని ప్రయోగించుచు గంతులు వైచుకొనుచుఁ బోవును. తల్లి యిట్లనును;— "కృష్ణా! నీ నృత్యమును జూపించుమురా?" అప్పుడాతడు రెండుచేతుల నెత్తుచు. నడుము నూపుచు, మూఁతినిఁ ద్రిప్పుచు గన్నులను ద్రిప్పుచు, భావమును జూపించుచు నృత్యము చేయ సాగెను. గోపిక లీతని నృత్యమును గాంచి కడు పుబ్బునవ్వుచు దొర్లుచుందురు. వృద్ధ గోపిక లిట్లందురు.— "యశోద రాణీ! నీకు మంచి నర్తక పుత్రుఁడుదయించినాఁడమ్మా."

అప్పుడు తల్లి యిట్లనును:— "పిల్లవాడు కాదటమ్మా ఇట్లేదినమంతయును నాడుచుండును. గోపికలు సదా శ్రీకృష్ణుని నృత్యమును జూచుటకు సముత్సుకులై యుందురు. నందుడు వచ్చిన యశోద యిట్లనును:— "కృష్ణా! నాయనకు నృత్యమును చూపించుము. అప్పుడాతడు లజ్జితుడై తల్లిఒడిలో గూర్చుండి ఆమె పైటచెరగుతో ముఖమును గప్పుకొనును. అప్పుడు ముఖమును ముద్దిడికొని తల్లి యిటులనెను;— "ఓరీ!

నీవు చాలా బిడియస్తుడవురా. ఎచ్చటనైన నింటిలో సిగ్గుపడె దరా ? ఇట్లు సిగ్గుపడినచో నీ సహావాసమెవరును జేయరు,!

శ్యామ సుందరుఁడు స్త్రీల కడ మర్మము విడిచి యాడును గాని మగవారిని జూడఁగనే సిగ్గుపడును. ఇంటింటికిని బోయి నాట్యమును చూపించుచుండును. గోపికలిటు లందురు:_ " కృష్ణా! నీవు నృత్యమును చూపించినచో నిప్పుడిప్పుడే తీసిన వెన్నను బెట్టెదను, " ఇంకేమున్నది. ఈతడు నవనీత ప్రియుడు కదా ! ఇక నాడును.

అంత నింకొకతె యిటులనెను:_ "ఆటయే తెలియునా పాటయు దెలియునా ? అప్పుడాతడభిమానముతో నిట్లనెను:_ " నాకు గీతమును బాడుటయు తెలియును. "

గోపికలిటులనిరి:_ " సరే ఒక్క గీతమును వినిపించుము రాగము తెలియునా ? "

ఆతడిటులనెను;_ "అవును, రాగముగూడ తెలియును వినుఁడు; - "కాటుక కన్నుల కమలాక్షులార మీ గాదిలి రసమును గావలయు నిండిపుడు" ఇది విని గోపికలు నవ్వి నవ్వి దొర్లి గింతలు పెట్టుచుందురు. చిన్ని గుండ్రని ముఖము నుండి చిలుక పలుకులవలె నీశబ్దములు రాఁగా నవియమృత సిక్తములై వచ్చుచున్నట్లుండును. ఈవచనములను వినఁగానే గోపికలు తమ్ముఁదాము మఱచెదరు. శ్రీకృష్ణుఁడెట్లుపాడి నను నాతని ముఖమునుండి అది అత్యంత సుఖదముగ నుండును. పెద్దపెద్ద గోపకులాతనికిఁ గొన్ని గీతములను గంఠస్థము చేయించిరి. వాటినే ఆతఁడందఱ ముందఁడుగ నుండగఁనే బాడును. వానిలోని అర్థమేమో తెలియదు.

ఆతనికి తెలియదని యెట్లు చెప్పఁగలము. తెలిసియుఁ తెలియని వానివలె నటించును. ఆతఁడర్థము వెంటఁ బడఁడు. శబ్దముల కర్థములనేకములు కలవు. ఒక్క శబ్దమునకే అనేకార్థములు కలవు. అవి హృదయ పరకములు. ఇది భావముతోఁ జెప్ప బడినది. వాని ప్రయోజన మింతమాత్రమే.

గోపిక లాతని మాట మాటకును నోదార్చుచుందురు. అమాయకుఁడు కావున నిమిషములో గోపికల వలలో పడును. ఒకతె యిట్లనును;— "కృష్ణా! నీవు నృత్యము చేసినచో వెన్నను బెట్టెదను." అప్పుడాతఁడు నృత్యమొన ర్చును. అప్పుడామె యిట్లనును:— " కృష్ణా! నీనృత్యము బాగుండలేదు." అప్పుడు మరల నాడును. ఒకవేళ నప్ప టికిని వెన్నను బెట్టకున్నచో నాతఁడేడ్చుచు వస్త్రములను బట్టుకొనును. పైకెక్కును. గోపికలు నవ్వుచుందురు. తన్మ యులగుదురు.

ఒకదినము నాతఁడొంటరిగఁ బోవుచుండెను. ఒక భావమయయగు గోపిక పేడవేయుచుండెను. ఆమెమనస్సులో నామదనమోహనుఁడే సదా నసించుచుండెను. శ్యాముఁడెదుట వెళ్ళుచుండుటను గాంచి ఆమె కృష్ణునితో " కృష్ణా! ఎచ్చ టికిఁ బోవుచున్నావని యడిగెను.

ఆతడు పెడకట్టిగా " వదిన! మీ యింటికే పోవుచు న్నాననెను. గోపిక మనస్సు తన్మయమయ్యెను. ఆమె ఎందు కుఁ బోవుచుంటి " వనెను. ఆతడిటులనెను;— " నిన్న నీవ ప్పటికప్పుడే తీసినవెన్నను బెట్టెదరమ్మనలేదా ? "

గోపిక యిటులనెను:— " వెన్నలకృష్ణా! తేరకు వచ్చు

నను కొంటివా ? కొంచెము పరిశ్రమ మొనర్పుము. పెట్టె దను.

ఆతడిటులనెను:_ " వదిన ! నీవెట్లుచెప్పిన అట్లు చేసె దను. "

గోపికయిటులనెను:_ "సరే! ఈపేడతట్టను నాకెత్తుము. నీవెంత పేడ నెత్తఁ గలుగుదువో అంత వెన్న బెట్టెదను."

ఆతడిటులనెను:_ " స రే! మోసము చేయవలదు."

గోపిక యిటులనెను:_ " మోసమెందులకు? నీవెంత పేడ నెత్తెదవో దానికి దగినట్లుగా నీ బుగ్గమీద నేను గుర్తులు వేయుచుందును. "

ఆతడు చనువలేదు. అంగీకరించెను. ఇప్పుడు గోపిక పేడను తట్టలలో నింపెను. ఆతడు తన చిన్నచిన్న చేతులతో బలముగనెత్తెను. ఆసమయమున నాతని చిన్నవియగు నరుణా రుణ కపోలములింకను నరుణములయ్యెడివి. గోపిక పేడ నావల బడవైచుటకు బోయిరాగానే పల్చని పేడతో నాతని బుగ్గ మీద నొక గీటును నాతని కపోలమున వానిమీఁదఁ భద్రముల నంకిత మొనర్చినట్లంకిత మొనర్చెను. ఇప్పుడామె యెక్కుడుగ పేడ నెత్తలేకుండెను. చితచోరుడామె చిత్తమును హరించెను. కొంతసేపటికి ' కృష్ణా ! ఇకజాలునని, గోపికయనెను.

ఆతడు వెన్నను పెట్టుమనెను.

' సఖి యెన్ని ముద్దలైనవి ' యనెను. ఆమె వ్రేళ్ళతో గపోలరేఖలను లెక్కపెట్ట దొడగెను. ఆమె పదియనెను.

ఆత డిటులనెను:_ " నేనెంత సేపటినుండి పేడయెత్తి నది పదియేనా ?

ఆమె యిటులనెను:- "ఎవరిచేత లెక్క పెట్టించుకొన్నను బదియే. నీవు పోట్లాటలకు దిగెదవేమి? ఇంక గొందరు ప్రోగైరి. వారుదీనికొరకే చూచుచుండిరి. ఆతడు తన అభియోగమును నందర గోపికల ముందర జెప్పెను. ఒక గోపిక యిటులనెను:- "నేను లెక్కపెట్టెదను" లెక్కపెట్టు నాటఅయిపోయినది. శ్రీ కృష్ణుడు మిక్కిలి యుత్సాహముతో ముఖమును బెట్టెను. గోపికలు తన్మయానందమున నాతని సుందరములగు గుండ్రవియునగు గపోలములందు వ్రేళ్ళను గుచ్చుచు లెక్కించెదరు. ఈ విధముగా జాలసేపటివరకీయాట సాగెను. చివరకు శ్రీ కృష్ణుడెంత చెప్పెనో అందరునంతే అంగీకరించిరి. గోపికలిష్టము వచ్చినంత వెన్ననొసగి ఆతని నానందింపజేసిరి.

శ్రీకృష్ణుని గోపికలు కొయ్యబొమ్మవలె నాడించెదరు. భగవానుడెప్పుడు భక్తుల వశమందుండును. ఆతని గోపికల నెట్లాడించిన నట్లాడును. వ్రజములో నన్ని విషయములును దలక్రిందులే. ఈశ్వరుడు జీవు లందఱ నాడించును, కాని వ్రజములో వ్రజవాసులీశ్వరునే నర్తకునొనర్చి యాడించెదరు. అచ్చట సర్వేశ్వరుడమాయకుడై శిఖిపింఛమును ధరించి తలగుడ్డను జుట్టుకొని చొక్కాను దొడుగుకొని యెచ్చట కావలయు ననిన నచ్చట నాడుచుండును. వ్రజమందాతనికి లజ్జా సంకోచములు లేవు. తన నృత్య గానములచే వ్రజవాసుల నానందపరచుటయే తనకదృష్టమని యాతడు తలచును. ఆతని చేష్టలన్నియును వ్రజవాసుల నానందపరచుటకే.

సూతుడిటులనెను:- " మునులారా! ఈవిధముగ భగవానుడు వ్రజమందు బాలకుడై ప్రాకృత శిశువువలె నద్భుత

ముగను నొకదాని కంటె నొకటి చిత్తాకర్షకముగ నుండు మనోహర లీలలను జేయసాగెను. ఆలీల లనంతములు. నిరంతరము గాన మొనర్చినను శేషశారదులు పారము గానలేరు. అట్టియెడ నావంటి యల్పమతు లెట్లు పారము గానగలరు?

భృత్యవశుఁడగు భగవానుఁడు

(౮౮౭)

శ్లో॥ బిభర్తి క్వచిదాజ్ఞప్తః పీఠకోన్మాన పాదుకమ్ ।
బాహుక్షేపం చ కురుతే స్వానాం చ ప్రీతిమావహన్॥
దర్శయం స్తద్విదాం లోక ఆత్మనో భృత్యవశ్యతామ్।
వ్రజస్యోవాహ వై హర్షం భగవాన్ బాలచేష్టితైః ॥

శ్రీభాగ. ౧౦స్కం. ౧౧అ. ౮. ౯ శ్లో

వ. రాజా ! శ్రీకృష్ణుడు లోకమందు జ్ఞానులకు దన భక్తవత్సల తనుజూపించుచు వ్రజవాసుల నానందింపచేయుచు వివిధ విధములగు బాలలీల లొనర్చు చుండెను. స్వజనులాజ్ఞాపింపగా బీట, పాదుకలు, త్రాసు మొదలగు వానిని గొని తెచ్చును. ఒకొక్కప్పుడు చప్పట్లు చరచి మల్లయుద్ధ మొనర్చుచు నీవిధముగ వ్రజవాసుల నందరను హర్షమున ముంచు చుండెను.”

పిల్లలు నడచుట ప్రారంభింపగనే వారికి నడచుటలో

నానందముకలుగును. వారికి మాటలు రాఁగానే ఏదో యీ మాటలు మాట లాడుట కారంభించెదరు. వారి కే వస్తువు విషయమునైనఁ దెలిసికొనవలయునని జిజ్ఞాస కలుగఁ గానే వారే వస్తువును జూచి ప్రశ్నించెదరు. వారికి పని చేయు శక్తి రాఁగానే ఆయాపనుచేయుటకువ్విళ్ళూరుచుందురు. నడుచుచుందురు. పరువెత్తుచుందురు. ఆడుట ప్రారంభించినచో దానిలో దన్మయులై యుందురు. బాల్యావస్థ మంచి సుఖ కరమగు నవస్థ. బాలకులు సంస్కారము కలవారైతల్లి తం డ్రుల యెడల బాల్యకాలము నుండియే భక్తునిఁదర్శించి వారి యాజ్ఞాను సారము వర్తించినచోఁ దల్లి తండ్రులు వారికి ప్రాణములొసంగెదరు. వారికట్టి బాలకులయెడల నత్యధికాను రాగము కలిగియుందురు. యేదో సాధనలోఁ గొలఁదిగ జరి గిన పొరపాటువలన యోగభ్రష్టులై పవిత్రులగు శ్రీమంతుల గృహములందో యోగభ్రష్టులయిండడ్లలోనో బుట్టిన పుత్రుల విషయము ఆతని గుణముల వలన దల్లియును దండ్రియును నాతనిఁ గనుఁజూప్పవలెఁ గాపాడు చుండును. సమస్తసద్గుణ నిధియగు సర్వేశ్వరుఁడును జగత్పతియును బుత్రుఁడై ఆతఁడు చిన్నచిన్న సేవలొనర్చినచో వారికెంతటి యానందము కలు గునో దానిని మర్త్యధర్మముగల ప్రాణియెట్లు ఊహింపగలడు. ఇట్టివాని తల్లిదండ్రులను గూర్చి యెంతప్రశంసించినను నత్య ల్పమే కాగలదు.

సూతుడిట్లనెను - “ మునులారా! ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణు డందరును జూచి సంతోషించు పరమలీలల నొనర్చుచుం డెను. ఆతడు మార్గమునందు ముసలివానిని జూచినచో వారిని

బట్టుకొని యింటివద్ద వదలిపెట్టును. కొందరకు బేడనెత్తి నపెట్టును ఎవరి ఆవులైన బాలీయక దన్నుచుండిన దాని దూడను బట్టుకొని నిలుచుండి తల్లివద్దగడ్డితెచ్చి దూడలకు మేపునప్పుడాతడు పెద్దపెద్ద వస్తువులను నెత్తి అటునిటు బెట్టును.

తల్లి యిట్లనును:– "కృష్ణా! అక్కడ నుండి తరాజు తీసుకొనిరమ్ము" అనగానే వెంటనే తరాజును దెచ్చును.

యశోద ఆతనిని పీశరాయి తెమ్మనెను.

ఆతడు పీశరాయి నెత్తుటకు బలమునంతయు నుపయోగించును. గోపికలు నవ్వి యిట్లందురు:– "కృష్ణా! మీ అమ్మ నీకు కడుపునిండ పాలనిచ్చుచున్నట్లు లేదు. అందుకవియే నీవు పీశరాయి నెత్తలేక పోవుచున్నావు."

అప్పుడాతడు బలముకొలది యెత్తి తల్లికడకు దీసుకొని వచ్చి యిట్లనును:– "చూడమ్మా! నా అంతట నేనే పీశరాయి తెచ్చినాను."

తల్లి యిట్లనెను:– "నీవు రాజపుత్రుడవురా!"

అప్పుడు రోహిణి యిట్లనును:– "సరేకృష్ణా! ఆ పీటనిటు దీసికొని రమ్ము."

అప్పుడాతడుపోయి యేదో విధముగ దానిని దన తలమీద బెట్టుకొని ముందు వెనుకలకుగాళ్ళను వేయుచుదెచ్చును. తల్లి పరుగెత్తుకొని పోయి పీటను దీసికొని యిట్లనును:– "ఇప్పుడు కృష్ణుడన్ని పనులను చేయుచున్నాడు. చూడు అక్కడనుండి ఒక్కడే తనకుతానే పీటను దెచ్చినాడు."

నందుడు బయటనుండి యింటిలోనికి భోజనమునకు వచ్చినప్పుడు యశోద అతని కాళ్ళను గడుగును. కాళ్ళు కడుగగానే పాదుకల నొసంగును. వాటిని దొడుగుకొని ఆతడు పీటకడకు పోవును. అప్పుడప్పుడు తల్లి యిట్లనును:— "కృష్ణా! అవిగో ఎదురుగా పాదుకలున్నవి వానిని దీసికొని రమ్ము." అప్పుడాతడు పరుగెత్తుకొనిపోయి నందుని పాదుకలను దల మీదఁబెట్టుకొని తెచ్చును. అప్పుడు నందుడిట్లనెను:— "కృష్ణు డిప్పుడు గొప్పచతురుడైనాడే!" ఇదివిని ఆతడత్యంతానంద మును జెందును. ఇప్పుడిప్పుడు నందునకుకాళ్ళు కడిగినను జెప్పకయే పాదుకలను దెచ్చి యచ్చటఁ బెట్టును.

సూతుడిటులనెను:— "మునులారా! లోకపాలురందరు నెవని చరణములకు నమస్కరించు చుందురో, ఎవని చరణ పాదుకాస్పర్శ కొరకు బ్రహ్మాదు లువ్విళ్ళూరు చుందురో అట్టి భగవానుడు నందుని చరణ పాదుకలను శిరస్సునందు ధరించు చున్నాడు. ఇది యాతని భక్తవత్సలతయే. ఆతడు లీలలన్నిటిచే తాను భక్తుల కధీనుడని చెప్పుటకే చేయుచుండును. నాకనుగతు లైనవారికినేను సర్వమును జేయగలను. వారిని సేవించుట నాకది అహోభాగ్యమని భావించుచుందునని చెప్పుటకే యిట్లు చేయుచుండును. ఆతడు వారికి క్రీత దాసునివలె నగును. ఈలోభముచే వారి వెనువెంట దిరుగుచుండును. వారి చరణ ధూళితనమీఁదబడిన దానుగృతార్థుడనగుదునని ఆతడుభావించు చుండును. ఇట్టి భగవానుడు నందుని పాదుకలను శిరస్సు మీఁదఁబెట్టుకొనుటలో నేమియు నాశ్చర్యము లేదు. ఆత డీసరస లీలలద్వారా తన బంధువులను అన్యగోపికలను నత్యధికముగ నానందిప జేయుచుండెను.

ఒకానొకప్పుడొక గోపిక యిటులనెను:- "శ్యామ సుందరా! నీవు మీ యమ్మ పాలెన్ని త్రాగినావో చూతము. కుస్తీని జూపించుము."

ఇది వినఁగానే భగవానుఁడు గోచిపెట్టుకొని గోదా లోనికిదిగి మల్లులవలెఁ దాళ ములను దొడలును గొట్టును. తన తోడివారితోఁ గుస్తీ నిఁ బట్టును. చూచువారందరును నోట స్వతః సాధు సాధు యను నట్లుగఁ దనతోడి గోపకుమారులతో ద్వంద్వ యుద్ధమొనర్చి వారినిఁ బడవేయును.

ఒకదినమున నొకముసలిది వచ్చెను. ఆమె అతివాగుడు కత్తె. ముసలివాగుడుకత్తెలెవరియింటికి వచ్చెదరో ఆయింటి వారినిఁ బని చేసికొననీయరు. లోకవార్తలన్నియును చేతు లను త్రిప్పుకొనుచు చెప్పుచుందురు. వీఁడిట్లు చేసినాఁడు. వాఁడట్లు చేసినాడు. వీఁడిట్లని వాగుచుండును. శ్రీకృష్ణు నకు బరచర్చయనిన బాగుండదు. వారిని గూర్చి ఎవరైన మాటలాడినచో నాతనికి విసుఁగు కోపము. ఆతనికి ముసలి దాని స్వభావము తెలియును. ఆమె యేరోజున నింటికి వచ్చునో ఆరోజున యశోదకు పనులేవియును సాగవు.

ఒక దినమున నామె వచ్చెను. యశోదమ్మ యిట్లనెను: "కృష్ణా! చూడు. నాయనమ్మ వచ్చినది. ఈమెకు గూర్చుండు టకుఁ కుదురును తీసికొనిరమ్ము."

శ్రీకృష్ణుఁడు దారములతో నేసిన పాత పీఠమును దెచ్చెను. దానికి తెగిన త్రాళ్ళు వ్రేలాడుచుండెను."

యశోదమ్మయిట్లనెను:- "ఓరీ! నాయనా! ఎంతటి పాత కుదురు తెచ్చినావురా."

ఆతడిటులనెను:- "అమ్మా! నాయనమ్మకు దీనిమీఁద సుఖముగ నుండును. నాయనమ్మ దీనిమీఁద గూర్చుండి మాటలాడు చుండిన నటునిటుఁబడదు."

ముసలిది యిట్లనెను:- "క్రొత్త పాతలతో నేమమ్మా! నేను గొంచెము సేపు కూర్చుండిపోయెదను."

కొంచెము సేపనిన నెంతకాలమగునో శ్రీకృష్ణునకు దెలియును గావున నాతడు పీటను దెచ్చివైచెను. వృద్ధురాలు మాటలాడు చుండెను. శ్రీకృష్ణుడు మెదలక నామె వెనుకనే గూర్చుండెను. ముసలి దాని కిసుమంతైనఁ గన బడుట లేదు. కావునఁ గృష్ణుఁడు పీఁటకు వ్రేలాడుచుండిన త్రాళ్ళతో ముసలిదాని వస్త్రమునకుఁ గట్టెను. ఆసమయమున నింటిలో నొక ఆవు ఈనెను. యశోద దానిఁజూడ బోయెను."

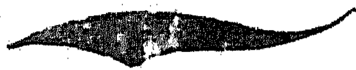
శ్రీకృష్ణుఁడిట్లనెను:- "నాయనమ్మా! నీవు గూడ పోయి చూడుము. దూడయెంత అందముగ నున్నదో?"

ఇది విని ముసలిది లేచెను. ఆమె వెంట నాకుదురును వ్రేలాడుచు వచ్చుచుండెను. గోపికలిది చూచి పకపక నవ్వసాగిరి. శ్రీకృష్ణుఁడు గంభీరముగ నిట్లనెను:- "ఇందులో నవ్వుట కేమున్నది? నాయనమ్మకు గుదురు బాగున్నది. కట్టుకొని పోవుచున్నది. ఇది నాయనమ్మకు ముఖ్యము. అంతయును గడ్డికువ్వ యేకదా!"

దీని కందఱును నవ్వసాగిరి. ముసలిది తిట్టనారంభించెను. ఆదినమునుండి ఆమెకు బుద్ధివచ్చి, యిఁక నందభవనము

నకుఁ బోయిన శ్రీకృష్ణునిఁ జూచి వెడలిపోవుదును. ఆ యీ వ్యర్థపు పల్కులను బల్కవని నిశ్చయించుకొనెను.

సూతుఁడిటులనెను:- "మునులారా! ఈవిధముగ సర్వసముఁడగు ప్రభువు నేఁడు గ్రామీణుని వలె గోపులకథీనుఁడై ప్రాకృత శిశువువలె సమస్త ప్రియ లొనర్ప సాగెను. తాను స్వయముగ నవ్వెను. స్వయముగఁ దినును. తన సహచరులకుఁ బెట్టును. ఎవ రే కోరికతో నీతని కడకు వచ్చెదరో భక్తవత్సలుడఁగు భగవానుఁడా కోరికలను నెఱవేర్చును. ఇది ధృవసత్యము. ఇందణుమాత్రమైన సందేహింపబనిలేదు."

పండ్లనమ్మెదానిపైఁ గృప

(౮౮౮)

శ్లో॥ ఫలవిక్రయిణీ తస్య చ్యుత ధాన్యం కరద్వయమ్
ఫలై రపూరయద్రత్నైః ఫలభాండ మపూరిచ॥

శ్రీభాగ. ౧౦ స్కం ౧౧ అ. ౧౧ శ్లో॥

వ॥ పండ్లనమ్మెదానికి శ్రీకృష్ణుఁడు ధాన్యము పోయగా నాచేతులలో నాపండ్లనమ్మె పడుచుఁ దన తట్టలోని ఫలముల నొసంగెను. అప్పుడు భగవానుఁడు దాని పండ్ల తట్టను రత్నములతో నింపివైచెను.

ఈజీవి యెప్పటి నుండి నీటి దాహమును, ప్రేమాహారముకొఱకాకలిని జెంది యున్నాఁడో తెలియదు. కడుపు నిండుగఁ దినుటయును, కంటినిండ నిద్రించుటయే జీవిత లక్ష్యమగుచోఁ బ్రచురముగ భోజన సామగ్రి కలవాఁడు దుఃఖితుఁడు కారాదు. దీనిని బట్టి జీవి అన్నాహారములను గాక యింక దేనిని కోరుచున్నాఁడని దేలుచున్నది? ఆతనికి నీటి దప్పిక కాక యింకేదియో అర్థమును గూర్చిన పిపాస కలదు. ఆ పదార్థమే ప్రేమ లేక అమృతమును ద్రావించినను బిపాస శాంతింపదు. ప్రేమతోఁ గూడిన విషము నొసంగినను వానికి మరణముననుశాంతికలదు. జీవుఁడు ప్రేమకొఱకై తిరుగుచుండును. ఆతఁడంధకారము నందటునిటు నన్వేషించు చున్నాఁడు. ఒకొక్కప్పుడు ధనమును ప్రేమించును. ఒకొక్కప్పుడు దారా పుత్రులను ప్రేమించును. ఒకొక్కప్పుడు మిత్రులందు దాని నన్వేషించుచుండును. ఒకొక్కప్పుడు ప్రేయసియొక్క కటాక్షము నందు దాని నన్వేషించును. కొంతకాలమచ్చట నిలచిపోయి, మరల ముందునకు బోవును. ఇది ప్రేమయొక్క శాశ్వత స్థానముకాదు. ఈ యన్వేషణ క్రమము జీవునకనంతకాలము వఱకును నడుచుచునే యుండును. చివరకు దైవవశమున యాదృచ్ఛికముగ ప్రభుప్రేమలభింపగనే యథార్థ ప్రేమాస్పదుని దర్శనము కలుగగనే జీవి కృతార్థుడగును.

జీవుఁడాత్మ సమర్పణ మొనర్చుటకు వెనుకాడును. ఆతఁడేదో మినహాయించుకొని ప్రేమించును. పరమ ప్రేమాస్పదుఁడగు ప్రభువు దీనిని సహింపఁడు. ఆతఁడు సమస్తమును గైకొనఁ గోరును. దన రెండుచేతులు నింపుకొన

దలఁచును. జీవుడు ప్రేమావేశమునఁ దన సర్వస్వమును నాతని కర్పించినచో ... ఆతని రెండు చేతులను నింపినచో వానికిక కర్తవ్యశేషముండదు. భగవానుఁడు దాత. జీవుఁడు భోక్త. జీవుఁడు స్వార్థమును విడువఁగానే శ్రీహరి ఆతనిరిక్త పాత్రమును బూర్ణము కావించును. ఆతని స్నేహ రత్న ధనముచే నింపివేయును.

సూతుఁడిట్లనెను:_ "మునులారా! ప్రభువుయొక్క ప్రాకట్యమునకైకై లక్ష్యము ప్రేమ దాన మొసంగుటయే. జీవుడనంత కాలమునుండి ప్రేమకొరకు తిరుగు చుండును. ఒకొక్కప్పుడు వెల్లువ వచ్చినప్పుడు దానియందు తీరమున నున్న యిండ్లు, చెట్లు, మొక్కలు ఆకులు మొదలగున వన్నియును మునిగిపోవును. అట్లే ఒకొక్కప్పుడు ప్రేమ వెల్లువ యుప్పొంగును. అతనిమీద నత్యధిక ప్రేమ పిపాసువులొక్కసారిగ నుత్పన్నమగు చుండును. వారందరియొక్క ప్రేమ పిపాసను శాంతింపచేయుటకు భగవానుడు స్వయముగ నవతారరూపమున ప్రకటితమై శాంతింపచేయును. ద్వాపరాంతమున నిట్టిదే ప్రబలమగు ప్రవాహము వెల్లువలైనది. ఆప్రేమ వెల్లువలో స్త్రీలు. పురుషులు, బాలకులు, యువకులు, వృద్ధులు గొప్పవారు, కొంచమువారు, పశుపక్ష్యాదులు, కీటకపతంగాదులందరును ప్లావితులైరి. వ్రజమందు కొంతకాలమిట్లు ప్రకటరూపమున ప్రేమ వెల్లువ ప్రవహింపగా దానినిట్లు నవగాహన మొనర్చి అందరును కృతార్థులైరి. ఈ ప్రవాహము శాశ్వతమైనది. నిరంతరమును ప్రవహించుచుండును. కాని అది సామాన్యగతితో సదా ప్రవహించును. ఆ సమయ

మున ప్రబల ప్రవాహము వచ్చెను. మర్యాదా సేతువులను ఛిన్నాభిన్నము కావించెను. దానిలో జాతి, కులాదుల హద్దు లేవియును లేకుండెను.

గోకులమున నంద నందనుఁడు బాలలీల లొనర్చుచు వ్రజవాసుల నానంద పరుచుచుండు దినములలో మధుర యందొక మిక్కిలి యనురాగవతియగు కూరలను బండ్లను నమ్ముకొనునది సుఖియ యనునది యుండెను. ఆమె కర్ణము లకు శ్రీకృష్ణ కథా శ్రవణమను నొక రాజరోగము సంభ వించెను. కాముకుల కెన్నటికిని గామమున దృప్తిని చెందరో లోభులు ధనమునకెట్లు తృప్తిని జెందరో ఆమె కర్ణములకు శ్రీకృష్ణకథ లెన్నిటిని విన్నను దృప్తిలేదు. ఆరోజులలో వ్రజమందింటింటను శ్రీకృష్ణుని ధూర్తత్వమును గూర్చియు నాతని సౌందర్య మాధుర్యమును గూర్చియు జర్చ జరుగు చుండెడిది. విషరోగమునకు జికిత్స జరుగకుండిన నొక యంగము నుండి యింకొక యంగమునకెట్లు వ్యాపించి దానిపై నధికారమును వహించునో అట్లే సుఖియ యొక్క కర్ణ రోగ మామె నేత్రములకును వ్యాపించెను. నేత్రములు నిత్యమా ధూర్తుని స్మృతిచే నశ్రువులనుగార్చుచు వానిని చూచుటకై వ్యాకులతను జెంది యుండెను.

ఎవరో అమెతో నిట్లు చెప్పిరి:— "శ్యామ సుందరు డేమంత దూరమున లేడు. ఆతడు గోకులములోనే నివసించు చుండును. నీవు ఫలములను దీసుకొని ఆతని ద్వారము కడకు బొమ్ము. నేత్రముల సంతాపము పోవును. ఆతని దర్శన మగును."

సుఖియ యొక్క వృత్తి పడనమ్మటయే. ఇంతవఱకామె తనఫలములను గాసులకై యితరుల కమ్ముచుండెడిది. ఇప్పుడామె యిట్లనుకొనెను :— "నేను నాఫలములను శ్యామసుందరునకే యొసంగెదను. ఆతనికి ఫలముల నమ్మెదను. నేను నమ్ముడు పోయెదను. ఇట్లనుకొని యామె నందభవనము చుట్టును దిరుగుచుండెను. "పండ్లు కొంటారమ్మా పండ్లు" అని కేకలు వైచెను. కాని కేకలు వైచిన శ్రీకృష్ణుఁడు ఫలములను గొనఁడు. ఆతని కిచ్చుటకు హృదయ లాలస కావలయును. ఉత్కంఠత కావలెను. కొట్టుకొనవలయును. సర్వసమర్పణము చేయుభావన యుండవలయును.

సుఖియా నేత్ర రోగమును శాంతింపఁ జేసికొనుటకు వచ్చినది. కాని అచ్చటనుండి పైఁగా నొక క్రొత్త రోగమును గైకొనెను. కన్నులాతని యనుపమరూపలావణ్యములను గాంచి యమ్ముడు పోయెను. మనస్సాతని మనోహర రూపమున లగ్నమయ్యెను. చిత్తమందాతని మోహన మూర్తి పాతుకొనెను. సుఖియ అన్నిటిని మఱచెను, లోభముచే లోభము పెరుగును. గుణ శ్రవణ మొనర్చుచు, లీలానుసంధాన మొనర్చుచుండ నాతని దర్శింప నుత్కంఠత కలిగెను. దర్శింపఁగనే ఆతనిఁ దాకఁ గోరిక కలిగెను. సుఖద స్పర్శ లేని దర్శనమునఁ బూర్ణసుఖము లేదు. దీనివలన వికలత యింకను వృద్ధియగును. శ్రీకృష్ణుడు మిక్కిలి కోమల హృదయుడనియు, దీన బంధువనియు, కృపాళుఁడనియు, నామె వినెను. కాని దర్శనము చేయగఁనే ఆమె యూహ విపరీత మయ్యెను. "శ్రీకృష్ణుఁడతి నిష్ఠురుడని యామెకు

యనుభవమునఁ దెలిసెను. నేనెంతగా నాయన కొఱకు ఉవ్విళ్లూరుచుండినను నావైపునకుఁ జూడనే చూడఁడు. కను మఱఁగి తప్పుకొని పోవును. ఆతఁడు ఘటఘటముల లోని సంగతి నెఱుగునని విని యుంటిని. హృదయభావముల నెఱుగునని విని యుంటిని. నేనాతనిఁ బ్రేమించుచున్నానని ఆతనికిఁ దెలియదా? తెలిసిన నిట్టి నిష్ఠురవ్యవహార మెట్లొనర్చును? నేనిఁక నాతని నపేక్షింపను."

ఆమె యిట్లాలోచించుచున్నది. కాని యిది ఆమెకు వశమగునా? ఆమె శ్రీకృష్ణుని నెంతగా మఱవఁ దలచుచుండిన నంతగా స్మృతి యెక్కువగుచుండెను. "ఈ గోల నావెంట నేలఁ బడినది. ఈ నిష్ఠురుఁడు నాపాలిట నేలఁబడినాఁడు. ప్రేమించిన నీదుర్గతి కలుగునని నాకుఁ దెలియును. అడుగడుగునకు వివశత్వం సహింపవలసియుండిన మొదలనే ప్రేమింపకుండెడు దానను. ఎట్టి నిష్ఠురుని పాలఁ బడితిని?" అని యనుకొనుచుండెను. కాని ఆమె బుద్ధిపూర్వకముగ బ్రేమింపలేదు. శ్రీకృష్ణుని నామగుణములలోని మాయ యిట్టిదే. ఒక్కసారి ఆ రసము చెవులకు సోకెనా ఆవైపున కాకర్షింపఁ బడక యెవ్వరు నుండజాలరు. ఇప్పుడు సుఖియా సమస్తమును మఱచిపోయి నిత్యమును మధురనుండి గోకులమునకు వచ్చుటయు, శ్రీకృష్ణుఁడెచ్చటికి పోయిన నాతని వెనువెనుకనే పోయి "ఎవరైన బండ్లను గొందురా" యని యఱచు చుండును.

ప్రేమలో నొక విపరీతగతి కలదు. మనము హృదయపూర్వకముగఁ బ్రేమించువారు మనయెడల నుదాసీనతను బ్రకట

టించిరా ఉత్కంఠతయింకఁ బెరుగును. భగంవంతుఁ డంద ఱకును త్వరగా లభించిన నెవ్వరికిని భగవంతుని యెడల నింతటి యుత్కంఠత యెన్నటికి నుండదు. ప్రేమియొక్క యుపేక్ష యుత్కంఠతనువృద్ధిఁబొందించును, ఎంతటి యుత్కంఠత యుండిన నంతగాఁజివరకు దర్శనమగును; సుఖానుభూతి అంతయెక్కువగ నుండును. ప్రేమరూపమగు మోదకమందు ఉత్కంఠతయను మాధుర్యము నెంత యెక్కువగ వేసిన నంత యధికముగఁ దీపిగనుండును. సఖియ యొక్క ఉత్కంఠత యిప్పుడు పరాకాష్ఠనందుకొనెను. ఆమెకు రాత్రులందు నిద్రవచ్చుటలేదు. పగలాఁకలి వేయుట లేదు. రాత్రియంత యును తెల్లవారఁగనే నందభవనము వైపునకుఁ బోయెదనను కొనుచుండును. అప్పుడు శ్రీకృష్ణుఁడు రత్నకంబళమును గప్పు కొని నిద్రించుచుండ వచ్చును. తల్లి ఆతని మధుర మధుర గీతములను పాడ లేపును. హారతినొసంగును. నాశ్రద్ధుండదు. హారలొసంగుటకు ప్రాతఃకాలమునఁ జేరుకొందును. కృష్ణుని యందమును జూచుచుండును. అంత యశోద అప్పుడప్పుడు తీసిన వెన్నను నాతని రొట్టెపైనుంచును. దాని నాతఁడు తన చిన్నచిన్న మెఱసెడు దంతములతోఁ గొరుకుకొని తినును. తర్వాతఁ బిల్లలతో నాఁడ బోవును. నేను నాతని వెనువెంటనే పోయెదను. ఆతఁడు గోపికల యిండ్లలో ప్రవేశించును. నాకు గడ్డములు మీసములు లేవుగదా గోపికల యిండ్లలోనికిఁ బోవుట కడ్డుకొనుటకు. పైగా నేను పండ్లనమ్ము దాననుగదా! ఫలములను గొను వారికి అమ్మువారికిని నెచ్చటను నడ్డుండఁ జాలదు. అచ్చటకుబోను కృష్ణుఁడు గోపికలతో మారాము చేయును. కృష్ణుని కోమల

కరములను గట్టిగఁ బట్టుకొనుటకా మహాభాగులగు గోపిక లెంతటి భాగ్యవంతులో! శీలసంకోచములేక వారాతనిఁగౌగి లించు కొనుచుందురు. నేనొక అభాగ్యను. ఏలననఁగా నావైపునకు శ్రీకృష్ణుడు చూడనే చూడఁడు. ఇతరులతో నవ్వుచు మాటలాడును. నావైపున కాతఁడు చూడనే చూడఁడు. అది యుచితమే. నాలో నట్టి యోగ్యత యెచ్చ టిది? హతభాగినియు, నీచజాతిలోని దాననగు నాకాతని స్పృశించుటకు యోగ్యతలేదు. మరల నిట్లనుకొనును:- ఆతఁడు అశరణ శరణుఁడు. దీనబంధువు. దీనను, నీచు రాలనగు యీ యధమ స్త్రీపై నాతఁడెన్నఁడైనఁ గృపఁ జూపునా?" ఇట్లాలోచించుకొనుచు నారాత్రి యంతయును గడుపుచుండును. ప్రాతఃకాలమున ఫలముల గంపను నెత్తినఁ బెట్టుకొని గోకులమునకు వచ్చును. ఇదియే ఆమె యొక్క నిత్యవ్యాపారము.

ఆమె యుత్కంఠత హద్దులు దాటునప్పటికి శ్రీకృష్ణుఁ డామె మనోవాంఛను నెరవేర్చి, ఆమె తన యనుగ్రహము నకుఁ బాత్రగాఁ జేసికొనెను.

ప్రతి దినమువలె నొకదినమున నామె గోకులము నకుఁ బోయి, తన స్వభావాను సారముగ "పండ్లోయమ్మ పండ్లు" అని యఱచెను. ఇంకేమున్నది సమస్త ఫలముల నొసంగు ఫలదాత స్వయముగ నామె ఫలములను గొన వచ్చెను. ఆతఁడు దాత కావున రిక్తహస్తములతో నెట్లు రాగలఁడు? కృపణునివలెఁ జేతులను నలుపుకొనుచుఁ గొలఁదిగఁ దీసికొని వచ్చును. ఆతఁడెఱుఁగఁడు. వచ్చిన

బాగుగాఁ జేతులను నింపుకొని వచ్చును. లేదా ముక్త హస్తుడై దోచుకొని పాఱవైచుచు వచ్చును. శ్రీకృష్ణు డింటిలో నుండియే యిట్లు పిలిచెను:- "ఓ పండ్లనమ్ము దానా! అచ్చటనుండుము." ఇంకేమున్నది. శ్రీకృష్ణుఁడే ఆగుమనఁగా నామె యొక్క ఆగమన మాగిపోయెను. చిర కాలము నుండి యుండిన కోరిక నెరవేరెను. ఆమె దేనిని గోరుకొనుచుండెనో అది నేఁడు ప్రాప్తించెను: ఆమె మనో వాంఛ నెఱవేరెను. అభిలషిత వస్తువు దొరికెను. శ్రీ కృష్ణుడామెను బిలిచి, ఫలములను స్వీకరించుటకు సంకల్పించి ఆతని శ్రీముఖముతో నిలుపుమనెను. ఆమె ఆతని వాఁకి టనే నిలిచి పోయెను.

పూర్వకాలమున గ్రామములందు డబ్బుతో వస్తువు లను గొనుట చాల తక్కువ. తక్కువేమిటి? అసలు లేనే లేదు. గ్రామములలో సమృద్ధిగ ధాన్యముండెడిది. ఏదైన వస్తువు కావలసియుండిన దానికి బదులుగ గింజలను బోసి కొనెదు వారు. బెల్లము కొరకు వచ్చిన పిల్లవాఁడు బెల్లపువుండ కెన్ని గిద్దలు ధాన్యమని యడిగిన నాల్గు గిద్దెలనఁగా నాబాలుఁడు సోలెడు ధాన్యమును దెచ్చును. దుకాణదారుఁడు సోలెడు ధాన్యమును గొలుచుకొని బెల్లపు ముద్దను యిచ్చి పంపును. ముల్లంగి యెట్లనిన జొన్నలకు సోలెడు నడ్లకరసోలెడు సవాసేరనును. అట్లే వున్న ధాన్యము నొసంగి కావలసిన పదార్థములను గైకొను చుందురు. ఇట్లు సర్వకార్యములచ్చట ధాన్యముతోడనే జరుగుచుండును.

పండ్లనమ్ము దాని వలనఁ బండ్లను గొనుటకై శ్రీ కృష్ణుఁడును దన రెండు చేతులలో దోసిలి యందు ధాన్యమును దెచ్చెను. ఆతని చిట్టి చేతులు కోమల కమల దళములవలె సుందరముగ నుండెను. ఆదోసిలిలో నిండుగ ధాన్యముండెను. ఇంకను దోసిలి నిండఁ దెచ్చుటయును బాగుగా దెలియదు. రెండు చేతుల సందులకుండా నిరంతరము ధాన్యము జారిపోవుచుండెను. అదిముక్త హస్తములతో దానిని నెద జల్లుచున్నట్లుండెను. ఆతఁడు తన దోసిలిలో ధాన్యమును నింపుకొని సుఖియా సమీపమునకు వచ్చి తన యమృతము లొలుకు వాక్యములతో నత్యంత ప్రేమపూర్వకముగ నిట్లనెను_: "దీనినిఁ దీసికొని నాకుపండ్లనిమ్ము. అనిపలికి తన దగ్గఱ నుండిన ధాన్యము నామెకు నొసంగెను. ఈకృపా సాగరుఁ డెవరి మీఁదఁ గృపఁ జూపునో వారికి సమస్తము నొసంగును. వారికింకఁ గొదువ యుండదు. ఇచ్చిన దానికంటె నధికముగఁ బొందును. ఇదిసిద్ధాంత విషయము. భగవానుఁడు తన సర్వస్వము నొసంగు నప్పుడు భక్తుఁడును నేఫలమును దనవద్దనుంచుకొనఁడు. ఆతఁడును ఫలదాతకుఁ దనసమస్త ఫలములను సమర్పించి రిక్త పాత్రుఁడగును. శ్రీకృష్ణుఁడుతనన్ను సరించిన వారి నెట్లు రిక్తులుగా నొనరించునో వారి రిక్త పాత్రలను రత్నములతో నింపును. భక్త భగవానులకే యాదాన ప్రదానములు నిరంతము జరుగుచునే యుండును. ఇందు వ్యవధానము లేదు. అంతరముండదు.

భగవానుఁడెప్పుడు పండ్లనమ్ముదానికి గింజలనన్నిటినిఁ బోయఁగా నామెయు శ్రీకృష్ణునకుఁ దన పండ్ల నన్నిటిని

నొక్కొక్కటిగ గోమలములగు నాతని చేతులనుస్పృశించుచు దీసియిచ్చుచుండెను. ఇప్పుడాతని చేయినిండి పోఁగా, దన పీతాంబరమును సవరించువారెవరు? కపోలములందున్న స్వేద బిందువులను దుడుచువారెవరు? ఇప్పుడు సుఖియాకు సంకోచము దూరమయ్యెను. శ్రీకృష్ణుని నడుముకట్టు వదులుకాఁగా నామె దానిని గట్టిగ బిగించెను. ఆతని సుందరని కపోలముల మీఁద నున్న స్వేద బిందువులను దనపైఁట కొంగుతోఁ దుడిచి ముద్దుగా నిట్లనెను–; "పో నాయనా! ఇంటిలోనికిఁ దీసికొని పొమ్ము.

ఆమె తన బుట్టలోని పండ్లనన్నిటిని దనకే సమర్పించుట గాంచి ఆతఁడామె బుట్టను రత్నములతో నింపివైచెను. ఆమె కృతార్థయయ్యెను. కృతకృత్యయయ్యెను. ఆమె తన జీవితఫలమును బొందెను. శ్రీకృష్ణుఁడామె ఫలములతోఁ గూడ ఆమె మనస్సును గూడ హరించెను. ఇప్పుడామె తన మనస్సున కధీనకాక మదన మోహానుని మనస్సునకల దయ్యెను.

సూతుఁడిటులనెను:– "మునులారా! ఈ విధముగ శ్రీకృష్ణుఁడు గోకులముననుండి నొకదాని కంటె నొకటిగ సరస సుఖప్రదమగు లీలల నొసంగెను. ఇప్పుడాతఁడు తన చరణకమల రజముచే బృందావనమును పరమపావనమొనర్చుటకు నిశ్చయించెను. గోకుల లీలలను సమాప్త మొనర్చి బృందావన లీలలొనర్ప నాలోచించు చుండెను. ఏలననఁగా గోకులము లోనివి బాలలీలలే. బాలలీలలు వాత్సల్య రసోపాసకులకు మిక్కిలి సుఖప్రదములుగ నుండును. శ్రీకృష్ణుడు

సర్వరస ప్రపాత. అతఁడు రసిక శేఖరుఁడు. సఖ్యమాధుర్య లీలలకు భూమి బృందావనము. అందరును వారివారి భాగములను బంచుకొనుచుందురు. గోకుల వాసుల ఉపాసన వాత్సల్య రసోపాసనము. బృందావనములోని వారికి వాత్సల్య రస మంతగాఁ దెలియదు. అచ్చట సఖ్య మాధుర్య రసముల ప్రాబల్యము కలదు. సఖ్యమున కైనను నచ్చట పరిమితిగానే కలదు. కాని అచ్చటమాధుర్య రస సామ్రాజ్యము కలదు. రాసరాసేశ్వరి పురములో శ్రీకృష్ణు నడుగువారెవరున్నారు. భగవానునకు బృందావనమునకుఁ బోవబుద్ధి యెప్పుడు కలిగినదో అట్టిబుద్ధినే అతఁడు గోపకుల మనస్సులలోఁ గలుగ చేసెను. అందరకును బరాత్పరుఁడగు ప్రభువాతఁడే. జగత్తు అతని ప్రేరణచేతనే నడుచు చున్నది. ఇప్పుడు నేను శ్రీకృష్ణుని నిత్య భోజనాదిక లీలను గూర్చి చెప్పి బృందావన లీలలను వర్ణించెదను.

క్రీడాప్రియులగు బలరామకృష్ణులు

౮౮౬

శ్లో॥ ఇత్థం యశోదా తమశేష శేఖరమ్
మత్వా సుతం స్నేహ నిబద్ధ ధీన్నృప ।
హస్తే గృహీత్వా సహరామ మచ్యుతమ్ ॥
నీత్వా స్వవాటం కృతవత్యథోదయమ్ ॥

(శ్రీ) భాగ. ౧౦ స్క. ౧౧ అ. ౨౦ శ్లో॥

(శ్రీ) శుకుఁడిటులనెను;- "రాజా! ఈవిధముగ నశేష శేఖరుఁడగు శ్రీహరినిఁ దన పుత్రునిఁగా భావించి, పుత్రస్నేహ పాశబద్ధురాలై యశోదాదేవి, బలరామునితోఁ గూడ (శ్రీ) కృష్ణునిఁ జేయి పట్టుకొని తన యింటికిఁ దెచ్చెను. అంత వచ్చిన తరువాత నేయే మంగళ కృత్యము లొనర్పవల యునో వాని నొనర్చెను."

ఏకాంత భోజనము త్యాగులకును, విరాగులకును సన్న్యాసులకును బాగుండునేమో కాని గృహస్థుల భోజనములో నానందము తన విస్తరియందు బాలురు గూర్చున్న పుడే కలుగును. ఒక ముద్దను బిల్లవాని నోటబెట్టి తాను తినును. పిల్లలు పిల్లలే కావున విస్తరిలో మంచి వస్తువు కనబడెనా దానిని వెంటనే తిని వేయును. వారికి భయము లేదు. సంకోచము లేదు. మిథ్యాశిష్టాచారముండదు. వారి కేది మంచి దని తోచునో, దానిని జంకు గొంకులేక చేసి వేయుదురు. వారికి రుచించిన వస్తువును దిని వేయు చుందురు.

అరణ్యావాస మొనర్చుచుఁ దపస్సు చేసికొను ముని పుత్రులకు గంభీరత మిక్కిలి ప్రశంసనీయముగ నుండునేమో కాని గృహస్త బాలకులకుఁ జంచలత్వము భూషణముగ నెన్నబడు చున్నది. బాలకుఁడెంతటి చంచలముగ నుండిన తల్లిదండ్రుల కంతటి యధికానందమును గలిగించును. బాలకుల చంచలత్వమును గాంచఁగనే తల్లి దండ్రులకును మిగిలిన పరిజనములకును రోమరోమ మానందమున నుప్పొంగును. వారి చంచల చేష్టలు మధువుకంటె మధురముగను తియగబోసిన రుచికంటె మిక్కిలి రుచిగను నుండును. భాగ్యశాలురగు గృహస్తులకే యిట్టి చేష్టలను జూచు భాగ్యము లభించును.

సూతుఁడిటులనెను:_ "మునులారా! ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణ చంద్రుఁడు గోకులమునకు దూరముగ యమునాతటమున నాడఁ బోవుచుండెను. అచ్చటఁదడి యిసుక యందు కాలిని బాతుకొని, దానిమీఁదఁ దడి యిసుకను వేసి తపతపకొట్టి మరల మెల్లమెల్లగఁ గాలిని లాగును. అప్పుడచ్చట నొక గుహవంటి దేర్పడును. శ్యాముఁ డిటులనును:_ "చూడుడు. మాకు పొయ్యి యేర్పడినది. అంతదానికొక రంధ్రమును చేసి అగ్నిని వెలిఁగించును. ఇసుకను వేయించు నభినయము నొనరించును. మట్టితో నెద్దులను దూడలను చేయును. ఇండ్లు ప్రాకారములను నిర్మించును. గోలీలలాట, బిళ్ళము కోడు, దాగుడుమూత మొదలగు నాటలాడు చుండును. ఆటలలో నాతడానందమున సమస్తమును మఱచుచుండును.

తల్లిచేయు పనులన్నియు కృష్ణబలరాముల కొఱకే

చేయును. ఆమె ప్రాతఃకాలమునుండి మధ్యాహ్నము వరకు వివిధములగు వ్యంజనములను చేయుటలో లగ్నమైయుండును. భగవానునకే వస్తువులధిక రుచికరముగ నుండునో వాని నధికమాత్రలోఁ జేయును. నిత్యమును షడ్రస భోగములను జేయుచుండును. ఏబదియారు రకముల వ్యంజనములనుదయారు కావించును. ఆమె కిన్నివస్తువులను జేయుటకేమియును గష్టము లేదు. పైఁగా నత్యధికసుఖమే గోచరించుచుండును. ఏకాదశి మొదలగు వ్రతదినములం దేమియునుజేయ నవసరము లేనపుడామెకు శూన్యముగఁ దోఁచును. తల్లుల యొక్క చేతులకు, సార్ధకత వారిచేతులతో భగవంతునకు నైవేద్యమునకు మంచి మంచి పదార్థములను జేయుటలోనే కలదు. భగవంతుఁడు భోగించిన పదార్థములు ధన్యములు. వానినిఁ దయారుచేసిన తల్లులుధన్యులు. ప్రాతఃకాలమున లేవగానే తల్లి మినుముముందుగా మినుములు, పెసలను నానఁబోయును. వివిధములగు శాకములను దెప్పించి వానిని వేయించును. అనంతరము పప్పు, అన్నము, రొట్టె మొదలగువానినిఁ జేయును. పిండివంటలు చల్లారినను ఫరవాలేదుకాని, పప్పు, అన్నము, రొట్టెలు మొదలగునవి చల్లారిన నీరసములగును. ఇవి వేడిగా నుండిననే రుచించును. పర్వదినములందు తల్లి వస్తువులనంతు లేకుండవిసుగు లేక చేయును. తనబిడ్డలనేకవస్తువులను తినవలయునని తల్లి కోరుకొనుట యేలకో తెలియదు. రామశ్యాము లే వస్తువునైనఁ దినకుండిన నయ్యో! దానినిఁ జేయుటకు వ్యర్థప్రయాస మొనర్చితినే యని భావించును. ప్రాతఃకాలమున లేవఁగానే తల్లి వెన్న మీఁగడ,చల్దియన్నము, రొట్టె. పూరీలతో నిద్దరకును జల్దియన్నమును బెట్టుచుండును. చల్దియన్నమును

దిని వారాడఁ బోయెదరు. ఇంతలోఁ దల్లులిద్దరును, బరిచారికలు, వంటవారి సహాయమున ననేకవస్తువులను దయారు చేయును. పూజారి నారాయణునకు నివేదించునపుడు నందుఁడు రాగానే కృష్ణబలరాము లెచటికిఁ బోయిరని యడుగుచుండును.

తల్లి యిట్లనును:- "వారు చీకటితోఁ బోయినారు. ఆటలాడి రాలేదింకను."

నందుడిటులనును:- "ఇద్దరును జోడైనారు. మంచి యాటగాండ్రైనారు. ఎక్కువదూరము పోనీయవలదు."

కపటకోపమును జూపుచు యశోద యిటులనును:- "వారు వింటేనా? వారిద్దరు నెవ్వరిమాటలను వినరు. మీరు నెత్తికెక్కించుకొన్నారు."

నందుఁడు మాటలు ముదురుచున్నవని మెల్లఁగా నిట్లనును:- "పోనీలెమ్ము. పిల్లలాయెను. ఆటలాడుకొను నీడాయెను, పెద్దవారైపెండ్లిజేసికొని రాగృహస్థాశ్రమములోఁ బడిపోదురు. నీవును జిన్నపిల్లవైనపుడిట్లే బలిగుడులాడి యుంటివు."

మాటలు వరుసలలోనికిని నవ్వులలోనికిదిగెను. వెంటనే రోహిణీదేవి పోయి యిద్దరు ముగ్గురు దాసీల నటునిటుపంపెను. వెదకి వెదకి యిద్దరను దీసికొనివచ్చిరి. వారిద్దరును వచ్చువరకు నందుడు వంటయింట బీటపైఁ గూర్చుండెఁడు. వారు రాగానే ప్రేమపూర్వకముగ నాతడు కసరును:- "ఏమిరా? మీరిద్దరు మిక్కిలి ఉపద్రవము చేయువారైనారే - నేనెంతసేపటి నుండి కూర్చుంటిని? ఇదేమి ఆటలు. భోజన సమయమునకు వచ్చుచుండుఁడు."

అప్పుడు శ్రీకృష్ణుఁ డత్యంత ప్రేమతో నిటులనెను:- " బాబూ ! నేడు మేమటులఁ బోయితిమి. అచ్చట పెద్ద జేయుపండ్లు బాగుగా పండియుండఁగా మేము కోసుకొని తిను చుంటిమి. "

అప్పుడు నందుఁడిటులనెను:- " ఓరీ! జముడుపండ్లను కోయవలదు. జముడు ముండ్లు గ్రుచ్చుకొనును. జముడుముండ్లు చాలా చెడ్డవి. మన యింటిలో మామిడికాయ ఊరగాయ యున్నది. ఆయూరుగాయ రుచిగనుండును మామిడి పెద్దదై పండినపు డెర్రగనుండును. దానినే మామిడందురు. అదియును దీపిగ నుండును. కాని దాని వలన నెక్కిళ్ళు వచ్చును. మనస్సు చెడిపోవును. ను తినఁబోకుఁడు. ఇఁకపొండు. భోజన మొన ర్పుఁడు. " ఇట్లు పలికి యిద్దరను వెంటఁబెట్టుకొని సుఖముగ భోజనమొనర్చెను. నందుడు రామశ్యాములకు నోటిలో పప్పు ముద్దలను బెట్టిన వారును నందుని నోటికి ముద్దలనందించెదరు ఒకొక్కప్పుడు క్షీరాన్నమును దీసికొని నందుని గడ్డము నకుఁ బూయుచుందురు. నందుఁడు నవ్వి యిట్లనును-: కృష్ణా! నీవు గొప్ప పోకిరివైనావురా!"

ఒకొక్కప్పుడు నివేదనము చేయుటకు ముందే వచ్చి యిట్లనును-: "అమ్మా! మంచి ఆఁకలి వేయుచున్నది. అన్నమును బెట్టు మమ్మా ! "

అమ్మ యిట్లనును:- " అయ్యో! ఇంకను నారాయణ భోగము కాలేదురా. నివేదింపక భోజనమొనర్చినఁ జెవులు వాయును."

అప్పుడాతఁడు పూజారి కడకుబోయి - యిట్లనును:-

" అయ్యా ! నివేదించుచుఁడు. " అప్పుడింతలో నందుడు వచ్చి ఆయామాటలను జెప్పుచుండును. పైన నాకాశమునఁ బక్షులను జూపించును. నందుఁడు రామకృష్ణులకుఁ జేతులలోఁ జక్కలిగింతలు పెట్టును. అప్పుడు శ్రీకృష్ణుడిటులనెను:- "బాబూ! నాచేతులలోఁగూడ చక్కలి గింతలు పెట్టుము."

అప్పుడు నందుడువడిలో గూర్చుండ బెట్టుకొని కృష్ణుని చేతినొక దానిని బట్టుకొని దానిలో గొట్టుచు నిటులనును:- " అప్పము దినియు, అబ్బాయి పండెను. కప్పున కెక్కెన శాకర పూచెను. అను పాటను బాడుచు గృష్ణునిచేతితో దపతపకొట్టి చేతిని మూయును. అంతనొక్కొక్క వ్రేలిని బట్టుకొని యిటులనును:- ఇది నీ వ్రేలు. ఇది నా వ్రేలు. ఇది మీ అమ్మ వ్రేలు. ఇది బలరాముని వ్రేలు. ఈ నాలుగు వ్రేళ్లు లెక్కించుచుపైన తరువాత నైదవదగుబొటన వ్రేలినిఁ బట్టుకొని " ఇది మెద్దుగిట్ట యనుచు నా వ్రేలినిఁదీసికొనిపోయికుట్ కుట్టను శబ్దమొనర్చును.

అంత మెల్లమెల్లగా వ్రేళ్ళతో జేతికి జక్కలిగింతలను బెట్టుచుజంక వఱకును గొని పోవుచు, జక్కలిగింతలను బెట్టి "గంతులు వైచుచు మృగములు పోయెను. ఆవులు మేయుచు మందకు జేరెను. అబ్బాయీ! ఆవు తప్పిపోయెను వెదకి వెదకి తీసుకొనిరండు" అని చంకలో గిలిగింతలు పెట్టి కృష్ణుని గోవిచ్చుట చిక్కనదనును. చక్కలి గింతలచే శ్రీకృష్ణుడు నవ్వినవ్వి నేలపై దొర్లును. కన్నులకు రువచ్చును. అతఁడు మరల నిట్లనును:- "నాయనా! మరల జక్కలిగింత పెట్టుము."

అప్పుడు నందుఁడిట్లనును:- "ఇక రేపు పెట్టెదను పొండు. భగవానునకు నివేదనమైనది. ప్రసాదమును గైకొనుడు. అప్పుడాతడు కాళ్ళను గడుగుకొని తండ్రితో భోజనము చేయబోవును. ఈవిధముగ నిత్యమును దల్లిదండ్రులకును, దన స్వజనులకును బాలలీలలను జూపించుచు సుఖమును గూర్చు చుండెను.

ఒక దినమున శ్రీకృష్ణుని జన్మనక్షత్రమగు రోహిణి వచ్చెను. యశోద ఆదినమున గొప్పగ నెన్నియో వివిధములగు వ్యంజనములను సిద్ధమొనర్చెను. చాల గోవుల నలంకరించి దానమునకు సిద్ధమొనర్చెను. భగవానునకు నివేదనమొన ర్చెను. నందుడిట్లనెను:- "ఇంతవఱకు రామకృష్ణులు రానే లేదే!"

నేడు కృష్ణుడు యమునాతటమున నాడు చుండెను. చెండాట జరుగుచుండెను. ఎవరి పేరును జెప్పెదరో నారు నియతస్థానము వరకు చెండును దీసికొనిపోవలెను. కృష్ణుడు చాలసార్లు చెండునీయ వలసివచ్చెను. ఈసారి ఆతడు చెండును గైకొన వలసి వచ్చెను. ఇంతలోనే రోహిణీదేవి వచ్చి యిట్ల నెను:- "ఓరీ అబ్బాయీ! నీవింకను నింటికి రాలేదేమిరా? చూడుము. మీతండ్రి యెంతసేపటినుండి నీకొరకు కనిపెట్టు కొని యున్నాడో రమ్ము. త్వరగా రమ్ము."

బలరాముడిట్లనెను:- "అమ్మా! నీవు వెళ్ళుము. మేము వచ్చెదములే." తల్లి యిట్లనెను:- "ఎట్లు వచ్చెదరు. మీకు ఆకలి లేదా? నా వెంటరండు" శ్రీకృష్ణుడు మొండి పట్టున నిట్లనెను:- "మేమురాము! మా చెండును దీసికొని

వచ్చెదము." అమాయకయగు దల్లియేమిచేయగలదు? పిల్లలతో హఠమొనర్చుట మంచిదికాదు. తిరిగివచ్చి కోపమున నిట్లనెను;– "పిల్లలకు గారాబమెక్కువయైనచో బిల్లలు చెడిపోయెదరు. వీరిని నెత్తికెక్కించుకొన్నాము.".

వాత్సల్యమయయగు యశోద పిల్లలు పిలిచినా రారని తెలిసికొని మండిపడి యిట్లనెను:– "అక్కా! నీవీ పకోడీలను జూచుచుండుము. నేను దీసికొని వచ్చెదను. "ఇట్లు పలికి ఆమె కూర్చున్నది కూర్చున్నట్లుగ సెనగపిండిచేతులతోడనే లేచిపోయెను. పోయి యామెయమునా తటమున జూడగా వారు పూర్తి వేగముతో నాడుచుండిరి. కృష్ణుడందరికంటె నెక్కువగ తొమ్మ్మ విఱచుకొని చెండాడుచుండెను. పిల్లలు క్రీడాసక్తులగుటను గాంచగనే ప్రేమమయయగు యశోదస్తనములందముకుదాంబాలుపొంగి చేపురకలిగి పాలు జాలు వారెను. దూరమున నుండియే ఖేలనాసక్తులగు దన పిల్లలనామె ప్రేమపూర్వకముగ నిట్లు పిలిచెను:– "కృష్ణా! నాయనా! రమ్ము రమ్ము, మాకృష్ణుడు రాజు. కదూ! వాడు నామాటలను వినును. గాని తిరస్కరింపడు నాయనా! చాల ప్రొద్దెక్కినదిరా తండ్రీ! చూడుము. సూర్యుడు నెత్తిమీదకు వచ్చినాడు. చాల ప్రొద్దెక్కినది. ఆడియాడి నీవెంతగా నలసిపోయితివో చూడుము. నీ నోరెండి పోయినది. ఆకలిచే నీవెంతగా నీరసించితివో చూడుము. డొక్కచుమూరెడులో తుకుపోయినది. రమ్ము. రమ్ము ఇక వచ్చి భోజనమును చేసిపొమ్ము."

శ్రీకృష్ణుడు తన భోరణిలో దానుండెను. తల్లి

మాటలను విననేలేదు. అప్పుడు యశోద ముందు బలరాముని జేరదీయవలయునను కొనెను. బలరాముడు వచ్చినచో నొంటరిగా గృష్ణుడాగడు. అందువలన నామె యిప్పుడు బలరాముని సంబోధించుచు నిట్లనెను:- "వత్సా! బలరామా! కమలనయనా బలరామా! ఇదిగో! చూడుము నాయనా! ఆలస్యము చేయవలదు. అన్నము చల్లారి పోవుచున్నది. నీతమ్ముని దీసికొని త్వరగా రమ్ము. రేపు ఆటలాడవచ్చును లెమ్ము. మీరు చీకటితో నేదో అల్పముగ బువ్వను దిని వచ్చిరి. ఇప్పటికి మీకాకలి యగుచుండ వచ్చును. వంట యైనది. నారాయణ భోగము కాబోవుచున్నది. ఇప్పుడు వచ్చి కడుపునిండ భోజనమొనర్పుడు. నేడు చాలమంచి పిండివంటలు చేయబడినవి. వ్రజరాజంగణమున నిలుచుండి మీయిద్దరకై ప్రతీక్షించు చున్నాడు."

పిండివంట లను మాటను వినగానే శ్రీకృష్ణుని నోట చొంగపడ సాగెను. ఆతడు చెండును దీసికొనుచునే యిట్లనెను:- "అమ్మా! ఇవ్వేళ నేమిపండుగ?"

యశోద ఆనందమును ప్రకటించుచు నిట్లనెను:- "ఓరీ! అమాయకుడా! నీకిది తెలియదా? నేడు నీ జన్మనక్షత్రోత్సవము కాదా? నేను దానమొసంగుటకై మంచి యందమైన గోవుల నలంకరించితిని. మంచి మిఠాయిలను జేసితిని. బ్రాహ్మణులు ద్వారమున గూర్చుండి యున్నారు. నీదే యాలస్యము. త్వరగా వచ్చి, బ్రాహ్మణులకు దానమొసంగుము. వారి పాదములంటి యాశీర్వాదములను బొందుము.

శ్రీకృష్ణుఁ డిట్లనెను–: "అమ్మా! నీవు పొమ్ము. మేమిప్పుడే వచ్చుచున్నాము. కాని తల్లి అట్లంగీకరించునది కాదు. ఆమె యిట్లను కొనెను–: ఈగోప బాలకులున్నంత వఱకు వీరియాట ఆగదు. ఆటపూర్తి కానిది వీరిద్దరునురారు. అందువలన నామె అన్యగోప కుమారకులను బుజ్జగించి యిట్లనెను;– "నాయనలారా! మీరు నిఁక మీయిండ్లకుఁ బొండు. మీతల్లులు మీకొఱకు ప్రతీక్షించు చుందురు."

పిల్లలిదియే కోరుకొనుచుండిరి. వారాటను బూర్తి కావించి పోవుట కుద్యుక్తులైరి. మీరందరును రాజులురా! మీతల్లులెట్టి కాటుకను మీకుఁ బెట్టినారురా! మీకుచమికీ టోపీలను, జుబ్బాలను, గుట్టించినారు. ఈ మా కృష్ణుఁడు పాకీవాఁడు. చూడుఁడీతని గుడ్డలెట్లు మురికిగాఁ జినిఁగి యున్నవో. శరీరమంతయు దుమ్మైనది."

అంతఁ దనలోఁ దానిట్లను కొనెను:– "మాకృష్ణుఁడును నిప్పుడు రాజపుత్రుఁడు కాఁగలఁడు. వీఁడు నాతో నింటికి వచ్చెనా, నేను వీనికి నలుగిడి తైలాభ్యంగనమును జేయింపగలను. మంచిగంధమును బూసెదను. వెంద్రుకలను నూనెను రాచి దువ్వెదను. ముత్యముల మాలల నలంకరించెదను. మణి ముక్తావళులతో సుందర సుందర భూషణములను ధరింపఁ జేసెదను. విలువగల ఉలిపిరి పచ్చపట్టు చొక్కాను దొడిగెదను. గోటువేసిన మెఱయు టోపీని ధరింపఁ జేసెదను. వీనిచేత బ్రాహ్మణులకు గోదానము చేయించెదను. 'రండు నాయనలారా! రండు'. ఎవరు ముందుగా వచ్చెదరో చూడ వలయును. ఎవరు ముందు పరుగెత్తు కొని

వచ్చెదరో ఆతఁడే రాజు బిడ్డ కాఁగలఁడు. ఇఁక ఁబరువెత్తుడు. భోజన మొనర్చి వస్త్రాభరణాలంకృతులై పోయి యాడుకొనుఁడు."

ఇది వినఁగానే శ్రీకృష్ణుఁడు పరువిడెను. బలరాముఁడును బరువిడెను. తల్లి యిట్లనెను;- "కృష్ణా! నీవు వెనుకఁబడితివా యీగోపబాలకులందరును నవ్వెదరు. నిన్ను నిర్బలునిఁగా నొనర్చెదరు." ఇది విని కృష్ణుఁడు పిడికిళ్ళను బిగించి పరువిడెను. తల్లియును నెమ్మది నెమ్మదిగా మందగతిచే నాతని వెనువెంటనే వచ్చెను. కొంతదూరము పరువిడఁగానే యిద్దరును నలసి పోయిరి. అప్పుడు యశోద ఒక చేతి వ్రేలిని శ్యామునకును, నొక చేతి వ్రేలిని రామునకును నందించెను. ఈవిధముగ నిద్దరును వ్రేళ్ళను బట్టుకొనగా నింటికి దీసికొని వచ్చెను. రాఁగానే స్వస్త్యయనము నొనరింప చేసెను. బ్రాహ్మణులకు గోవులను దాన మిప్పించి బ్రాహ్మణులకు భోజనమును బెట్టించి వీడ్కొలిపెను.

ఇప్పుడు బాలకుల నిద్దరను దగ్గర గూర్చుండ బెట్టుకొని భోజనమును చేయఁ గూర్చుండెను. నేఁడు యశోద పక్వా పక్వ మిఠాయీలను నుప్పువేసిన ననేక వ్యంజనములను దయారుచేసెను. చూరలడ్డు, బూందిలడ్డు, సెనగపిండిలడ్డు, గోధుమరవ్వలడ్డు, కోవాలడ్డు, గోధుమ పిండిలడ్డు, ఇంక ననేక విధములగు లడ్లను చేసెను. ఆఁవడలు, పంచదార కొమ్ములు మొదలగు వస్తువుల నెన్నిటినో చేసెను. జిలేబి, రసగుల్లా, బర్ఫి, కోవా, కలకండతో చేసిన మిఠాయి, పాలకోవా. గులాబు జామును పంచదార గవ్వలు ఇంక ననేక

విధములగు మిఠాయీలను చేసెను. వాటినుండి దివ్యసుగంధము వచ్చుచుండెను. పూరీ, మినుపపిండితో చేయబడు పూరీ, దోసె, మాల్పూరి, తీపిపూరీ, కారపుబూంధి, కారపుపూస, వడలు, పూర్ణములు, కేసరీ బాత్, క్షీరాన్నము, చక్కెర పొంగలి, దధ్యోదనము, బజ్జీలు మొదలగు నవి చేయబడెను. మంచిబియ్యముతో మంచి సువాసనయు, రుచియును గలిగిన అన్నమును వండెను. చిన్న చిన్న గోధుమ రొట్టెలను చేయబడెను. కృష్ణునకు మినుపపిండి, కలిసిన గోధుమ రొట్టెయనిన జాలయిష్టము. శనగపప్పు. పెసరపప్పు, మినుపపప్పు కలిపిన గోధుమ రొట్టెలో గాలుచున్నప్పుడు సమృద్ధిగ నేతిని వైచి చేసెను. మినుము, అలచందలు, కందిపప్పు వీనితో బప్పులను వండెను. శెనగ పిండిని వైచిన మజ్జిగ పులుసును గూడ పెట్టెను. పెరుగు తోటకూర గోంగూర, మెంతికూర, కొయ్య తోటకూర, పుదీనాకూర, పొన్నగంటిగూర, మొదలగు కూరలను, వేరు వేరుగాఁ చేసెను. ఇఁక నితర కూరలు లెక్కయే లేవు. ఆరోజులలో దొఱకు కూరలన్నియును చేయబడెను. చాల నెండు వరుగులు కూడ కలవు. వివిధములగు తీపి, ఉప్పు, పులుసుకలిగిన పచ్చళ్ళు చేయబడెను. కరకరలాడు చాల రకముల అప్పడములును గలవు. అనకాయ, మెంతికాయ, మాఁగాయ, వాక్కాయ, నిమ్మకాయ, పండు మిరపకాయల గారము అల్లము, చెఱకు, మొదలగు వానియొక్క ఊరకాయలు, కలవు. వివిధ విధములగు మురబ్బాలును గలవు. ఎన్నని చెప్పగలను. యశోద మొత్తమెన్ని రకముల వంటకములు కలవో అన్నిరకములను దయారు చేసెను. పెద్ద

పెద్ద పళ్ళెరములందును, చిన్నవి పెద్దవియగు గిన్నెలలోను సమస్త పదార్థములుంచబడెను. శ్యాముడు నందుని వడిలో గూర్చుండి భోజన మొనర్చుచుండెను. పెద్దపెద్ద ముద్దలను నొక్కసారిగా నోటిలో బెట్టుకొనుటయును త్వరత్వరగా తినుటయును శ్రీకృష్ణునకు మొదటనుండియును నలవాటు. ఆతడే వస్తువును దినునావస్తువునుదినడని అందఱకును జేయిని. విసురుచుండెను. ఆముద్దలో నొక పచ్చిమిరప ముక్కయును వచ్చెను. దానిని గూడ తిని వైచెను. తినెను గాని ఫూ ఫూ అని చేతులను విదిలింప సాగెను. తలనూపసాగెను. చప్పరింప సాగెను. కన్నుల నీరు వచ్చెను. తండ్రివడి నుండి లేచి పరువిడెను. వెంటనే రోహిణీదేవి మొత్తుకొని నోటిలో నూద సాగెను. ఆమె యిట్లనెను:- "ఓరీ! కృష్ణా! నీవు మిరపకాయను దిని నావురా! శీఘ్రముగ క్షీరాన్నమును త్రాగుము. అనుచు క్షీరాన్నపు గిన్నెను నోటి కందించెను. కృష్ణుడు రెండు మూడు గ్రుక్కలు పలుచని పాయసమును త్రాగెను. అంత యశోద మోహాన భోగమును అనగా జక్కెర పొంగలిని నోటికందించెను. క్షీరాన్నమును జక్కెరపొంగలిని దినుటచే నోటి మంటపోc జొచ్చెను. నోరు తీపి కాగానే ఆతడిట్లనెను;- "ఇప్పుడిక నేను బాబు వడిలోc గూర్చుండి భోజనమును చేయను అమ్మవడిలోc గూర్చుండి భోజన మొనర్చెదను. బాబు తొందఱ తొందరగc బెట్టును."

నవ్వి నందుడిట్లనెను;- "ఓరీ! అల్లరివాడా! పైcగా నామీద దోషమునెన్నుచున్నావా? నీవు తొందరగా వస్తువులనన్నిటిని దినుచుందువు. నీవు సర్వభక్షకుడవురా! బల

రాముని జూడుము. ఎట్లు నెమ్మది నెమ్మదిగా దినుచున్నాడో. ఈ విధముగ మిక్కిలి యానందముతో భోజనము జరిగెను. భోజనానంతరము ముఖశుద్ధికొరకు తల్లి ఆకులను నేలకులు మొదలైనవాని నొసంగెను. తిని కృష్ణుఁడు మరల నాడఁ బోయెను.

సూతుఁ డిట్టు లనెను:- " మునులారా ! ఈ విధముగ శ్యాముడు తన యమాయకపు చేష్టలచేఁ దల్లి దండ్రుల యానందము నినుమడించుచుండెను. "

గోపకులు బృందావనమునకు బోనిశ్చయించుట

(౧౯౦)

శ్లో॥ వనం బృందావనం నామ పశవ్యం నవకాననమ్।
గోపగోపీగవాం సేవ్యం పుణ్యాద్రి తృణవీరుధమ్॥
తత్ర తత్రాద్యైవయాస్యామః శకటాన్యుక్త్వ మా చిరమ్।
గోధనాన్యగ్రతో యాంతు భవతాం యది రోచతే॥

శ్రీభాగ ౧౦స్క. ౧౧అ. ౨౮, ౨౯శ్లో

క॥ కసవు గల దిరువు పసులకు
లసదద్రి నదీమహీ జలతి కావలి పెం
పెసఁగును గాఁపురమునకును
బొసఁగును బృదావనంబువోదఁ డచ్చటికిన్ ॥

వ. అని పలుకు నుపనందుని పలుకుల కార్యులైన గోపకు లిదియకార్యంబు మందలయని కొందల మందక యాలమంద గమనంబున ముందర నడవంబనిచి పిరుందం గ్రంథుకొనకుండ బాలవృద్ధనాదులెక్కిన తేరులుసాగించితాము తనుత్రాణ తోణీర బాణధరులై విండ్లబట్టుకొని నడవ బండ వెనుకం గొమ్ములిమ్ములం బూలం బూరించుచు నవార్యంబు లగు తూర్యరవంబులు సెలంగ నార్యాపురోహిత సమేతులై వేడుకలు కొనలునిగుడ మున వేర్పరచుకొని పావనంబగు బృందావనంబునకుం జనిరి. ”

శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము.

జీవి అన్నజలముల కధీనుఁడై యుండును. ఎచ్చట నెన్ని దినములన్న జలముల ఋణముండునో, అచ్చట నన్ని దినము లవశ్యముండి తీరవములయును. అన్నజలముల ఋణము తీరఁగనే, అచ్చట లక్షప్రయత్నము లొనర్చినను నెవఁడును నుండఁ జాలఁడు. ప్రతి జలశీకరము నందును, ప్రతి మెతుకు నందును నందిఆ పేరులంకితమై యుండును. ఆతఁడు వానిని వెడలఁగొట్టె నాఁడని లోకు లజ్ఞానముచే ననుకొను చుందురు. ఎవ్వఁడు నెవ్వఁని వెడలఁగొట్టు వాఁడు లేఁడు. అన్నజల ములే బలవత్తరములైనవి. అవియే ప్రాణుల నొకస్థానము నుండి యింకొక స్థానము నకుఁ ద్రిప్పు చుందును. వ

వృక్షముల క్రింద బాల్యకాల మందలి యనంత స్మృతులు సురక్షితములై యున్నవో, ఏధూళి యందు బాల్యమునఁ బొరలాడితిమో, ఏయిండ్ల యందు దమ శైశవమును గడిపితిమో ఏవృక్షముల యొక్క పక్వాపక్వ కటుమధుర ఫలములను మిక్కిలి యుత్సాహమునఁ దింటిమో - అట్టి జన్మభూమిని బుద్ధిపూర్వకముగ నెవఁడు విడవఁ దలఁచును? తమ తల్లి యెట్టి కురూపియైనను గానిండు. బాలకులకామె యనిన ప్రీతి. దమకామె వడియందే వాత్సల్య సుఖము లభించును. ఇతరుని తల్లి యెట్టి సౌందర్యవతియైన నగుగాక. ఎంతటి ధనవంతురాలైన నగుగాక. మనకు మన స్వంత తల్లి వలె ప్రేమింపదు. ఇదే విధముగ మన జన్మభూమి యెట్టి రూక్షస్థానమైన నగుగాక. అచ్చట జీవన సాధనమునకు సముచిత నుపకరణములు లేకపోయినను నది మనకత్యంత ప్రియముగ నుండును. దాని కణ కణ మందును నతీతస్మృతులు సన్నిహితములై యుండును. దానిస్మృతిలోనే మధురానందము కలుగును. ఆరేగుచెట్టు నెక్కి రేగుపండ్లను దింటిమి. ఆ చింతచెట్టు మీఁద గాయలనుగోసికొని పచ్చడి జేసికొంటిమి. అనిస్మరించుచుందుము. జన్మభూమితో మనకు శరీరతాదాత్మ్య సంబంధము కలదు. తల్లిపాలచే నెట్లు మనశరీరమేర్పడినదో అట్లే జన్మభూమియొక్క ధూళియును మనశరీరము పెరుగుటకు దోడ్పడినది. ఇట్టిప్రియమైన జన్మభూమిని గూడ ప్రాణులవశ్యమవశులై ప్రారబ్ధవశమున నన్నజలముల ప్రాబల్యముచే శాశ్వతముగ వదల వలసి వచ్చును. ఇది యెట్టి దైవ విడంబనము ? జీవి అడుగడుగునకును బరవశుడే. ఏ తల్లి మనలను దనశరీర రక్తముచేఁబోషించినదో, ఆజననిని గూడ నిర్దయులమై

పీడవలసి వచ్చును. జీవుడవశుడు. ప్రారబ్ధాధీనుడు. పరమాత్మ స్వతంత్రుఁడైనను నాతఁడవతార ధారణ మొనర్చినపుడు ప్రారబ్ధాధీనుఁడు కాఁడు. కాని ఆతఁడును ప్రేమాధీనుఁడు కావలసివచ్చును. బృందావనమున కధిష్ఠాతృదేవి అనంత తపం బొనర్చి శ్యామసుందరుడు తన జగన్మంగళ విశ్వపావన పదారవిందములచేదన మీఁద విహరింప వలయునని వరమును బొందెను. ఆ వరమును సత్యమొనర్చుటకై భగవానుఁడు గోపకులయొక్క మనస్సునఁ బ్రేరణమును గావించెను. గోపకులుగోకులమునుండి లేవవలసి వచ్చెను. వారి మనస్సిచ్చవచ్చుట గోకులమునలేదు. అదియును శ్రీకృష్ణసంబంధము చేతనే. శ్రీకృష్ణుని కెచ్చట సుఖముగనుండునో అదియే సర్వోత్తమ పావనభూమి. శ్రీకృష్ణప్రసన్నతయే జీవుని పరమ లక్ష్యము.

సూతుడిటులనెను;– "మునులారా! యమళార్జున తరువు లెప్పుడు పడిపోయినవో, ఆ దినమునుండి గోపకులయందు వ్యాకులతబయలు దేరెను. ఎచ్చట పదిపదుగు రైదుగురు గోపకులు చేరిన నచ్చట నీచర్చయే జరుగు చుండెను. వారు శ్రీకృష్ణుని మహా దైశ్వర్యము నెరుగరు. ఈ సర్వేశ్వరునిలో ననంతశక్తులు కలవనియు, నీతడు తన సంకల్ప మాత్రము జేతనే యేమైనఁ జేయగలడనియు, నీతని కసంభవమేదియును లేదనియు, వారెరుగరు. కాని వారాతని నందకిశోరుడనియే యెరుఁగుదురు. ఈవృక్షములు హఠాత్తుగ నెట్లు విరిగి పడినవాయని వారికత్యంతాశ్చర్యము కలుగుచుండెను. వీని వ్రేళ్లైనను గుళ్ళలేదు. లోపలను దొర్రపడలేదు. తుఫాను, ప్రవాహ వేగములును లేవు. తప్పక యిదిదైవిక ఘటనమై యుండును. ఏదోసంకట

సూచకము కావచ్చును. ఈవిషయము ఒకచెవినుండి యింకొక చెవికిఁ బడిపోయెను. పరిసర గ్రామములకును నీచర్చ వ్యాపించెను.

అధికముగ నీవిషయమును గూర్చి చర్చించుటను విని నందుఁడు చింతించెను. ఆతని సోదరులగు సనంద ఉపనంద మహానందాదులును మిక్కిలి చింతించిరి. వారందరును శ్రీకృష్ణుని ప్రాణములకంటె నెక్కుడుగ ప్రేమించుచుండిరి. ఒక దినమున నందుడు దగ్గరనున్న గోపకుల నందరను బిలిపించెను. రావలునుండి వృషభానుడును వచ్చెను. గోపకులలో ముఠాదారులందరును రంగుల రంగుల తలపాగలను జుట్టుకొని నందుని పంచ్తలోనికి వచ్చిరి. పరజాలను, కంబళ్ళను బరచిరి. బాలీసులుంచబడెను. వృద్ధులగు గోపనాయకులుముందుగా దిండ్లనాధారము చేసికొని కూర్చుండిరి. అప్పుడు నందుఁడిట్లనెను;– "వ్రజమందు నేడీ యర్జున తరువుల కస్మాత్తుగఁ బడిన విషయమై చర్చ జరుగుచున్నది. ఇది యుత్పాతసూచకమని కొందరుచెప్పుచున్నారు. కొందరింకొక విధముగఁ జెప్పుచున్నారు. ఈ విషయమున మన కర్తవ్యమేమియో మీరందరును గలిసి నిర్ణయింపుఁడు."

ఇది విని ఒక వృద్ధ గోపకుఁ డిటులనెను:– "కేవల మర్జున వృక్ష పతనము విషయమేకాదు. గోకులమున నిత్యమును నూతనోత్పాతములు కలుగుటఁ గాంచుచుంటిమి?

నందుఁ డిటులనెను:– "అవును. ఈ యుత్పాతములకు ప్రతీకారమేమనునదియే ప్రశ్న.

ఇంకొక గోపకుడిటులనెను:– "అయ్యా! మన కిండ్లను

భూములును లేవు. మనకు గోవులే ధనము. గోవులే మనకు దేవతలు. అవియే మనకు జీవనాధారములు. మన గోవు లెచ్చట మందగా నుండునో అదియే గోకులము. మనగుడి సెలను నరుసగా నిలువుకొనిన నది మనపుర మైనది. ఈ స్థానము కొఱకు మన కెవరును పట్టాను వ్రాయలేదు. ఈ భూమి యంతయును గోపాలకులది. మనకు పండ్రెండు వనములు, బండ్రెండు ఉపవనములు గలవు. ఈవనమునకు మహావనమను పేరు కలదు. మహావనమున నుపద్రవము లుండిన నింకొక వనమున ఉందము. అచ్చటనే నసతిని గల్పించు కొందము."

సందుఁ డిటుల నెను;- "ఈ స్థానమును వదలుట మీ కిష్టమేనా? ఈ విషయము ముందుగా దేలవలయును."

ఈ విషయమున వృషభానుఁ డిట్లనెను:- "మనకు స్థానచింత లేదు. మనకు కృష్ణ చింత. శ్రీకృష్ణుఁడెచ్చట సుఖముగయుండినో రామకృష్ణుల కానంద మెచ్చట నుండునో అది నరక మైనను స్వర్గమునకు మించియుండును. శ్రీకృష్ణు డానందపడకుండిన నది వైకుంఠ మైనను మనకు నరకసమాన మగును. ఇచ్చట నుత్పాతములు కలుగునని శ్రీకృష్ణునకను మానముండినచో మనము వెంటనే యీగ్రామమునువీడ వలయును. కృష్ణుడే మనకందరకును జీవన సర్వస్వము. ఏమినాయకులారా! అంతేకదూ? ఈవిషయమున నభిప్రాయ భేద ముండదు.

అందరు నైక్యకంఠమున నిట్లనిరి. ;- "శ్రీకృష్ణుడే మన సర్వస్వము. ఆతనికి సుఖముగ నుండుచోటుననే మనము

నివసింపవలయును."

అందరి యభిప్రాయమును స్థానమును వదులుటయేనని నందుఁడిటులనెను:- "ఈ స్థానమును త్యజింప వలయునని నిశ్చయమైనది. కాని యిప్పుడీస్థానమునుండి యెచ్చటికి వెళ్ళుటయా యని విచారింప వలయును. మన మెచ్చట పట్టణమును నిర్మించుకొనవలెను? స్థానమద్దు లేనిదిగను, విస్తృతముగను, నీటిసదుపాయము కలదిగ నీ గోవులకు సమృద్ధిగ గ్రాసము కలదిగను, జూచుటకు రమణీయముగ నుండునదై దట్టమైన వృక్షములతో నిండియుండ వలయును."

ఈపంచాయతీ సభలో నందుని యన్నయగు నుపనందుఁడే అందఱికంటె నధిక వృద్ధుఁడు. గోపకులలో నాతఁడే జ్ఞాన వృద్ధుడును వయోవృద్ధుఁడునై యున్నాఁడు. ఆతఁడు దేశకాల, వస్తుతత్వముల నెఱిగినవాఁడు, కృష్ణబలరాముల నాతఁడు ప్రాణములకంటె నధికముగఁ బ్రేమించును. రామశ్యాముల కొఱకాతఁడెంత చేయుటకైనను నుద్యుక్తుడై యుండును. ఈస్థానము నిరాపదయైనది కాదని ఆతఁడును దెలిసికొనెను. స్థానమునుమార్చవలయునని ఆతడును కొన్ని దినములనుండి యోచించు చుండెను. నేఁడు గోపకులందరును చేరి యీ నిర్ణయమును చేయునప్పటి కాతనికి మిక్కిలి ఆనందము కలిగెను. తామా స్థానమును పరిత్యజింపవలయు ననుట ఆతనికిని సమ్మతమే. కావున నాతఁడిటు లనెను,- "మీరందరును నీస్థానమును త్యజించుట కుద్యుక్తులగుట నాకు సంతోషముగ నున్నది. జూడఁగా నందునకు నందుడు కలిగినప్పటినుండి యిచ్చట నిత్యమును నేవియో ఉత్పాత

ములు జరుగుచున్నవి. ఇచ్చట బాలకులుండుట నిరాపద కాదు. కావున మనము గోపవంశజుల యొక్కయు, గోవుల యొక్కయు, క్షేమమును కోరిన యెడల, మనమీ స్థానము మీఁద మోహములను వీడి యిచ్చటనుండి లేచిపోవలయును. మన యింటఁ బిల్లలు జన్మించినప్పటినుండి మనకీ విపత్తులు పరంపరగ వచ్చుచున్నవి. పిల్లవాడుపుట్టి ఆరు మాసములైనదో లేదో విపత్తుల కారణమగు పూతన వచ్చిపడినది. ఏదో విధముగ నారాయణుఁడు బాలఘాతిని యగు రాక్షసిబారి నుండి రక్షించినాఁడు. తరువాత సుడిగాలిలో దాగి యెవఁడో దైత్యుఁడో లేక భూతప్రేతమో వచ్చెను. అతఁడు పిల్లవాని నాకాశమునకుఁ గొని పోయినాఁడు. ఆదుష్టుఁడు పిల్లవానినిఁ శిలపైఁబడఁ గొట్టెను. ఇంద్రాది దిక్పాలకులు పిల్లవానిని రక్షించిరి. ఇప్పుడు మరలఁ గ్రొత్త యుత్పాతము సంభవించినది. తుఫాను లేకయే యింతటి పెద్ద వృక్షములు పడినవి. ఎందరో పిల్లలు వాని క్రింద నాడుచున్నారు. ఎవడైన దాని క్రిందఁబడి యుండినచో నింక బ్రతికెడువాఁడేనా? ఎవ్వరికిని దెబ్బతగులకుండ భగవంతుఁడే రక్షించెను. ఈ యపాయము లెంతవరకు జరుగుచుండునో? ఎంతవఱకిచ్చట నుండుట? కావున నింకే నూతన యుత్పాతము లేక అరిష్టము వచ్చి వ్రజమును గగ్గోలు పెట్టక మునుపే మనము గోపాలకులను దీసికొని యింకొక చోటునకుఁ బోవలయును. గోపకులందరును దమ తమ బంధు బాంధవ పరివారము తోడను సమస్త సామగ్రి తోడను బోవలయును."

నందుఁడు యిటులనెను:- "ఈస్థానమును వీడవలయు

ననుటలో సందరు నేకీభవించుచున్నారు. కాని వీని వెళ్ళుట యెచ్చటికి వెళ్ళుటయా యనునది ప్రధానప్రశ్న."

ఉపనందు డిటులనెను:- "ఒక స్థానము నాదృష్టిలో గలదు. అది మీకందఱకును రుచికరముగ నుండినచో నేను జెప్పెదను."

నందుఁడిట్లనెను:- "అన్నా! చాలదూరము కాదుకదా?"

ఉపనందుఁడు గట్టిగా నిట్లనెను; "దూరములేదుగా! ఇచ్చటకు దగ్గఱే. దానిపేరు బృందావనము. రామతులసీ, కృష్ణతులసీ వనములచ్చట నున్నవి. అచ్చటి వృక్షములు చాలదట్టములుగ నున్నవి. లతా వితానములు కలవు. కుంజ నికుంజము లెక్కుడుగఁ గలవు. అచ్చటి భూమి రసమయమైనది.

నందుఁడిట్లనెను:- "అన్నా! మీరెన్నడైన నచ్చటికి వెళ్ళినారా! అచ్చట గోవులకు గష్టము లేదుకదా!"

ఉపనందుఁ డిట్లనెను:- "నాయనా! చూచుటేమిటి? మేమచ్చట నుంటిమి. నీవు చిన్నవాఁడవుగా నున్నప్పుడు మేమచ్చట నుంటిమి. ఇచ్చట యమునానది యెట్లున్నదో అచ్చటను యమునానది ప్రవహించుచున్నది. అచ్చట యినుక మంచి కోమలమైనదియును, శోభించునదై యున్నది. అచ్చట పచ్చిక మిక్కిలి పచ్చగను, కోమలముగ నుండును. మేయు గడ్డి కచ్చట కొదువలేదు. ఆ వనము పండ్రెండు క్రోసుల దూరముకలది. యమున కీవలను నావలను దాని సరిహద్దు కలదు. నీటిసదుపాయము కలదు. సమీపముననే గోవర్ధన మను సుందరపర్వతము కలదు. దానిమీద నుండి కొండ

వాగులు ప్రవహించును. దాని క్రింది భాగమున వనజంతు వులు సంచరించుచుండును. బృందావన శోభ అపూర్వమైనది. బాలకు లచ్చటి ప్రాకృత శోభను గాంచి మిక్కిలి యానం దించుదురు. బృందావనము వంటి పరమ పావన వనమును సమస్త గిరిరాజములలో శ్రేష్ఠమైనదగు గోవర్ధన గిరిరాజ మును పరమ రమణీయకరమగు యమునా పులినములు నొకదాని కంటె నొకటి ఆకర్షక వస్తువులచ్చటగలవు. పర్వత ములు, గడి. లతాదులధికముగ గలవు. అది గోపీ గోప కులును గోవులును నివసించుటకు యోగ్యమైనదిగ నుండును.”

నందుఁడిట్లనెను:– “ సరియే. అచటికి వెళ్లుటెప్పుడు?

ఉపనందుడిట్లనెను.; “ ఎప్పుడనుటేమిటి ? శుభస్య శీఘ్రం ” ఇవ్వేళనే అచటకు బోవుదము. ఇక నాలస్యమొన ర్చిన లాభ నేమియు గలుగదు? యాత్రా సంరంభ మొనర్పుడు. శంఖములూదుచు గోపకులు బయలు దేరవలయును.

సూతుడిట్లనెను:– “ మునులారా! ఉపనందుని మాటల ందఱును ‘ సాధు సాధు ’ అని పలికి సమర్థించిరి. ఆ సమయ మునందఱును బృందావన గమనమునకు సిద్ధపడసాగిరి.

భాగవతకథ యందలి 39 వ భాగం సమాప్తము

